

Resolution

En ny metod för att hantera banker i kris

Vol 1

Slutbetänkande av Finanskriskommittén

Stockholm 2014

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2014:52

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst.
Beställningsadress: Fritzes kundtjänst, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
fritzes.se

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför.

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:3 (reviderad 2009-05-02)

En kort handledning för dem som ska svara på remiss. Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remiss.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2014.

ISBN 978-91-38-24145-5

ISSN 0375-250X

Till stadsrådet Peter Norman

I februari 2011 bemyndigade regeringen statsrådet Peter Norman att tillkalla en kommitté för att göra en översyn av regelverket för hantering av finansiella kriser (Dir. 2011:6, Dir. 2012:81, Dir. 2013:60, samt Dir. 2013:124).

Statsrådet Norman förordnade i februari som ordförande för kommittén f.d. riksgäldsdirektören Thomas Franzén och som ledamöter justitierådet Agneta Bäcklund, chefsekonomen Lars Hörngren, f.d. vice riksbankschefen Irma Rosenberg och docenten Gustaf Sjöberg. Thomas Franzén lämnade uppdraget i oktober 2012 varvid Irma Rosenberg förordnades som ordförande. Som ny ledamot förordnades i mars 2013 professorn Mikael Möller, som fram till dess varit expert. I juli 2013 lämnade Irma Rosenberg sitt uppdrag. Lars Hörngren förordnades som ordförande från juli 2013. Som ny ledamot förordnades i augusti 2013 kanslichefen Sonja Daltung, som fram till dess varit huvudsekreterare. Agneta Bäcklund lämnade kommittén i oktober 2013. I oktober 2013 förordnades hovrättsrådet Mats Walberg som ny ledamot.

Som experter förordnades i februari 2011 avdelningschefen Daniel Barr, professorn Mikael Möller, departementsrådet Eva-Lena Norgren, advokaten Marika Rindborg-Holmgren, professorn Rolf Skog och professorn Per Strömberg. I maj samma år förordnades som experter chefen för staben Ekonomisk analys Aino Bunge, seniora rådgivaren Christina Nordh-Berntsson och ämnesrådet Amina Lundqvist. Rolf Skog lämnade vid samma tid uppdraget. Amina Lundqvist lämnade uppdraget i juni 2012 och ersattes av rätts-sakkunniga Karin Hallsten. Aino Bunge och Eva-Lena Norgren lämnade uppdraget i december 2012. De ersattes av enhetschefen Björn Bargholtz och kanslirådet Niclas Alsén. I januari 2014 förordnades som expert jur.kand. Tobias Johansson. Karin Hallsten lämnade sitt uppdrag i mars 2014. Hon ersattes i mars 2014 av departementssekreteraren Frida Olin.

Som sekreterare förordnades i februari 2011 ekonomen Hans Bäckström och rådgivaren Eva Forssell. I januari 2012 förordnades därutöver departementssekreteraren Charlotta Tajthy och samma månad som huvudsekreterare nuvarande kanslichefen Sonja Daltung. Hans Bäckström lämnade sitt uppdrag i januari 2013. Samma månad förordnades som sekreterare jur.kand. Tobias Johansson. Sonja Daltung övergick till att vara ledamot i augusti 2013. Som ny huvudsekreterare förordnades i augusti 2013 filosofie doktor Erik Lenntorp. I december 2013 lämnade Tobias Johansson uppdraget som sekreterare. Han ersattes från februari 2014 av juristen Lovisa Hedberg.

Kommittén har antagit namnet Finanskriskommittén.

Kommittén överlämnade i januari 2013 ett delbetänkande, *Att förebygga och hantera finansiella kriser* (SOU 2013:6). Vi överlämnar härmed vårt slutbetänkande *Resolution – en ny metod för att hantera banker i kris* (SOU 2014:52). Kommitténs uppdrag är med detta slutfört.

Stockholm i juni 2014

Lars Hörngren

Sonja Daltung

Mikael Möller

Gustaf Sjöberg

Mats Walberg

/Erik Lenntorp
Eva Forssell
Lovisa Hedberg
Charlotta Tajthy

Innehåll

Sammanfattning	27
Summary	33
Författningsförslag	39
1 Förslag till lag om resolution	39
2 Förslag till lag om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut	134
3 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	137
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:981) om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning.....	141
5 Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480)	142
6 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd	143
7 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)	147
8 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	148
9 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	149
10 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.....	151
11 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker	152

12	Förslag till lag om ändring av lagen (1995:1571) om insättningsgaranti	153
13	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	157
14	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	158
15	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551) ...	188
16	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens.....	190
17	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.....	194
18	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	227
1	Inledning.....	233
1.1	Kommitténs uppdrag	233
1.2	Kommitténs arbete.....	234
1.3	Om förutsättningarna för arbetet	234
2	Finansiella kriser, krishantering och resolution	237
2.1	Inledning.....	237
2.2	Det finansiella systemets funktioner och känslighet	237
2.2.1	En enkel skiss av det finansiella systemet: tjänster och sårbarheter.....	238
2.3	Det finansiella systemets dynamik och risker för instabilitet	242
2.3.1	Risken för bristande funktion i oroliga tider	242
2.3.2	Risken för avbrott i verksamheten.....	243
2.3.3	Systemviktiga företag.....	244
2.3.4	Externa effekter.....	246

2.4	Värnandet av finansiell stabilitet	247
2.4.1	Reglering och tillsyn	248
2.4.2	Krishantering	249
2.4.3	Moral hazard-problemet – att värna finansiell stabilitet på sikt.....	254
3	Gällande rätt.....	257
3.1	Inledning.....	257
3.2	Instituten och deras funktioner	257
3.3	Närmare om innehållet i detta kapitel	259
3.4	Övergripande krav på institutens riskhantering och genomlysning.	261
3.5	Kapitalkrav.....	262
3.5.1	Kapitalbaskravet.....	262
3.5.2	Buffertkrav	263
3.5.3	Ett särskilt kapitalbaskrav (pelare 2-krav)	264
3.6	Likviditetskraven.....	265
3.7	Tillstånd innan verksamheten påbörjas	265
3.8	Tillsyn	265
3.8.1	Allmänt.....	265
3.8.2	Den samlade kapitalbedömningen.....	266
3.9	Administrativa sanktioner	267
3.9.1	Ingripanden vid regelöverträdelser m.m.	267
3.9.2	Avveckling efter tillståndsåterkallelse	270
3.10	Några olika reaktioner på likviditets- och kapitalproblem	270
3.11	Associationsrätten	272
3.11.1	Inledning	272
3.11.2	Aktiebolagslagen.....	272
3.11.3	Bolagsorganen.....	273
3.11.4	Kapitalanskaffning i aktiebolag.....	275
3.11.5	Bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag	282
3.11.6	Kapitalanskaffning i ekonomiska föreningar	282

3.11.7	Medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar	284
3.11.8	Sparbanker	285
3.12	Riksbankens nödkrediter	286
3.13	Likvidation	288
3.13.1	Likvidation enligt aktiebolagslagen	288
3.13.2	Likvidation av ekonomiska föreningar	290
3.13.3	Likvidation av sparbanker	292
3.14	Företagsrekonstruktion och konkurs	293
3.14.1	Företagsrekonstruktion	294
3.14.2	Konkurs	299
3.14.3	Förmånsrätt	306
3.14.4	Insättarskyddet	307
3.14.5	Investerarskyddets inträde	311
3.15	Unionens regler om statligt stöd	312
3.15.1	Regleringen i stora drag	312
3.15.2	Statligt stöd	312
3.15.3	Tillåtet statsstöd	313
3.15.4	Den rättsliga betydelsen av kommissionens meddelanden	314
3.15.5	Kommissionens krismeddelanden	314
3.15.6	2013 års bankmeddelande	317
3.15.7	Omstruktureringsstöd genom rekapitalisering och övertagande av värdeminskade tillgångar	318
3.15.8	Kommissionens bedömning av statsstödsärenden	327
4	Övergripande om resolutionsdirektivet och kommitténs förslag	329
4.1	Inledning	329
4.2	En översikt av resolutionsdirektivet	329
4.3	Generellt om införlivande av direktiv och andra EU- normer	334
4.3.1	Kompletterande rättsakter	334
4.3.2	Harmoniseringsnivån	336
4.3.3	Sammanfattande kommentarer	337

4.4	Om förslaget till införlivande.....	337
4.4.1	Kommitténs utgångspunkter	337
4.4.2	Lagstiftningsåtgärder.....	341
4.4.3	Skiljelinjen mellan tillsyn, resolutionsförberedelser och resolution	342
4.5	Kort om resolution i praktiken och vägval i införlivandet	344
4.5.1	Ändamålen med resolution	345
4.5.2	När kan resolution inledas?	346
4.5.3	Generellt om genomförandet av resolution.....	347
4.5.4	Resolutionsåtgärdernas företråde	347
4.5.5	Kontrolltagande	348
4.5.6	Rådtrum, kontinuitet och andra kompletterande åtgärder.....	348
4.5.7	Åtgärder för att rekonstruera eller avveckla	349
4.5.8	Skyddet för ägare och borgenärer.....	354
4.5.9	Resolutionsreserven.....	354
4.5.10	En ny lag om förebyggande statligt stöd.....	355
4.6	Avslutande reflektioner	356
5	Definitioner	357
5.1	Inledning.....	357
5.2	Krisavvärjande initiativ och åtgärder	358
5.3	Krishanteringsåtgärder	361
5.4	Normala insolvensförfaranden och avveckling	366
5.5	Kritiska verksamheter och kärnaffärsområden	367
5.6	Vilka företag ska omfattas av regleringen.....	371
5.7	Gruppbaserad tillsyn.....	384
5.8	Filialer	386
5.9	Inblandande myndigheter.....	388
5.10	Tillsynskollegier och resolutionskollegier.....	391
5.11	Tredjelandrelaterade definitioner	392

5.12	Kapitaltäckningsrelaterade definitioner och kvalificerade	
5.13	Statsstödsrelaterade definitioner	398
5.14	Insättningsgarantin och investerarskyddet.....	399
5.15	Ledningsorgan och verkställande ledning.....	403
5.16	Övriga definitioner.....	405
6	Resolutionsändamålen	407
6.1	Inledning.....	407
6.2	Ändamålen med resolution.....	407
7	Förutsättningar för beslut om resolution	421
7.1	Inledning.....	421
7.2	Förutsättningar för resolution.....	422
7.3	Beslut om resolution av ett institut.....	437
7.4	Beslut om resolution av koncernföretag.....	442
7.5	Beslut om resolution i en gränsöverskridande koncern.....	448
7.5.1	Processen när ett dotterföretag i en finansiell koncern fallerar	449
7.5.2	Resolution på koncernnivå	456
7.6	Företagens och Finansinspektionens underrättelsekrav.....	458
7.7	Resolutionsmyndighetens underrättelsekrav	461
8	Generellt om genomförandet av resolution	465
8.1	Inledning.....	465
8.2	Resolutionslagens verkan.....	465
8.3	Proportionalitet.....	468
8.4	Val av resolutionsåtgärder.....	470
8.5	Relationen mellan de olika ändamålen	473

8.6	Att undvika värdeförstörelse och minimera resolutionskostnader	474
8.7	Att behålla prioritetsordningen	476
8.8	Ingen ägare eller borgenär ska få ett sämre ekonomiskt utfall än om resolution inletts	481
8.9	Relationen mellan resolution, konkurs och likvidation.....	484
8.9.1	Om avveckling av företaget under resolution.....	484
8.9.2	Relationen till konkurs och likvidation utanför resolution	487
8.10	Fordringar som uppkommer efter resolutionsbeslutet	490
8.11	Resolutionsmyndighetens rätt till ersättning.....	492
8.12	Statsstödsreglerna	494
8.13	Särskilda hänsyn vid resolution av ett koncernföretag	495
8.14	Resolution och de anställda i företaget.....	496
8.15	Resolution och den arbetsrättsliga regleringen.....	497
8.16	Garanterade insättare ska skyddas helt.....	499
8.17	Resolutionens avslutande	499
8.18	Undantag från vissa bestämmelser i EU-direktiv	501
8.18.1	Undantag från bestämmelser i vissa av bolagsdirektiven.....	501
8.18.2	Undantag från vissa bestämmelser i winding up- direktivet	502
8.18.3	Undantag från vissa bestämmelser i säkerhetsdirektivet.....	504
9	Kontroll och styrning av ett företag under resolution	507
9.1	Kontrolltagande	508
9.2	Om ledningen i företag under resolution.....	514
9.2.1	Ledningen ska ersättas.....	514

9.3	Om ledningens skyldigheter att bistå resolutionsmyndigheten	516
9.4	Särskild förvaltare	518
10	Rådtrum och kontinuitet.....	525
10.1	Inledning.....	525
10.2	Hinder mot exekutiva åtgärder och vilandeförklaring av rättsprocesser.....	526
10.4	Förändra avtalsvillkor i existerande skulder	534
10.5	Rådtrum.....	536
10.5.1	Inledning.....	536
10.5.2	Befogenhet att tillfälligt förbjuda fullgörelse av vissa förpliktelser	537
10.5.3	Befogenhet att tillfälligt förbjuda en borgenär att ta i anspråk säkerheter	542
10.5.4	Befogenhet att tillfälligt förbjuda utövande av vissa avtalsrättigheter	547
10.6	Kontinuitet	555
10.7	Några resolutionsåtgärder	559
10.7.1	Kompletterande befogenheter	559
10.7.2	Befogenhet att kräva information	565
11	Åtgärder mot ägare	569
11.1	Inledning.....	569
11.2	Aktier och andra andelar.....	569
11.3	Minskning av aktiekapitalet och spädning av ägarandelar ...	570
11.4	Åtgärder i samband med minskning av aktiekapitalet	574
11.5	Åtgärder mot andelsinnehavare.....	579
11.6	Besluten är bindande	580

12	Försäljningsverktyget	583
12.1	Definition av försäljningsverktyget	584
12.2	Generellt om överföring	585
12.2.1	Vad får överföras?	585
12.2.2	Kompletterande överföringar och återföring	591
12.2.3	Skyddsregler	596
12.2.4	Rätt till de överförda tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna	597
12.2.5	Hur påverkas de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs?	598
12.2.6	Förvärvarens rättsliga ställning efter överföringen ..	599
12.2.7	Samarbetskyldighet	604
12.3	Villkor och ersättning vid överföring	605
12.3.1	Villkor vid en överföring	605
12.3.2	Ersättning vid överföring	606
12.4	Ägarprövning	608
12.4.1	Nya bestämmelser om ägarprövning	610
12.4.2	Behov av undantag från gällande rätt	614
12.5	Tillstånd	620
12.6	Försäljningsprocessen	623
12.6.1	Kravet på att bjuda ut företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till försäljning på marknaden	623
12.6.2	Undantag från kravet på erbjudande om försäljning	626
12.6.3	Undantag från krav på offentliggörande	628
13	Broinstitutsverktyget	631
13.1	Definition av broinstitutsverktyget	632
13.2	Generellt om överföring till ett broinstitut	633
13.2.1	Vad får överföras?	633
13.2.2	Kompletterande överföringar och återföring	637
13.2.3	Skyddsregler	639
13.2.4	Värdet på de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs till broinstitutet	639

13.2.5	Rätt till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna	641
13.2.6	Hur påverkas de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs?	643
13.2.7	Broinstitutets rättsliga ställning efter överföringen	644
13.2.8	Samarbetskyldighet	647
13.3	Villkor och ersättning vid överföring till ett broinstitut	648
13.4	Tillstånd och ägarprövning	650
13.5	Definition av broinstitut	655
13.6	Verksamheten i ett broinstitut	659
13.7	Styrning av ett broinstitut	661
13.7.1	Vissa specifika bestämmelser om styrning av ett broinstitut	662
13.8	Upphörande av verksamheten i ett broinstitut	665
13.8.1	Avveckling av verksamheten i ett broinstitut	665
13.8.2	Villkor och ersättning i samband med en försäljning av ett broinstitut eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser	671
13.8.3	Försäljningsprocessen	673
14	Avskiljandeverktyget	675
14.1	Definition av avskiljandeverktyget	676
14.2	Villkor för att få använda avskiljandeverktyget	678
14.3	Generellt om överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag	683
14.3.1	Vad får överföras?	683
14.3.2	Kompletterande överföringar och återföring	686
14.3.3	Skyddsregler	688
14.3.4	Rätt till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna	689
14.3.5	Hur påverkas de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs?	690

14.3.6 Tillgångsförvaltningsbolagets rättsliga ställning efter överföringen	691
14.3.7 Samarbetsskyldighet	693
14.4 Villkor och ersättning vid överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag	694
14.5 Definition av tillgångsförvaltningsbolag	695
14.6 Styrning av tillgångsförvaltningsbolaget	698
15 Skuldnedskrivningsverktyget.....	701
15.1 Inledning.....	701
15.2 Definition av skuldnedskrivningsverktyget	701
15.3 Skuldnedskrivningsverktygets användningsområde	704
15.4 Omstruktureringsplaner.....	710
15.5 Kvalificerade skulder.....	716
15.6 Omfattningen av nedskrivning och konvertering.....	725
15.6.1 Uppvärderingsmekanism	730
15.7 Ordningsföljd vid nedskrivning och konvertering av skulder	731
15.8 Instrument som ska skrivas ned eller konverteras enligt de avtalsvillkor som gäller för dem	736
15.9 Minskning av skulderna.....	738
15.10 Konvertering av skulder.....	740
15.11 Konverteringskursen.....	742
15.12 Resolutionsmyndighetens rätt att ställa krav på nyemission.....	745
15.13 Behandling av derivat vid nedskrivning och konvertering	747
15.14 Ägarprövning	750
15.15 Registrering och notering.....	751

15.16 Undantag från nedskrivning eller konvertering för kvalificerade skulder.....	755
15.16.1 Möjlighet att kompensera för undantag	761
15.16.2 Statligt stöd via resolutionsreserven när undantaget utnyttjas	762
15.16.3 Finansiering av stödet från resolutionsreserven	770
16 De statliga stabiliseringsverktygen	773
16.1 Inledning.....	773
16.2 Definition av de statliga stabiliseringsverktygen.....	773
16.3 Förutsättningar för att använda verktygen.....	777
16.3.1 De statliga stabiliseringsverktygen bör tillämpas inom ramen för resolution	779
16.4 Staten som ägare och avveckling av statligt ägande.....	781
17 Minimikravet på nedskrivningsbara skulder	783
17.1 Inledning.....	783
17.2 Minimikravet på nedskrivningsbara skulder.....	785
17.3 Kriterier till grund för beslutet om kravets storlek.....	789
17.4 Medräkningsbara kvalificerade skulder.....	793
17.5 Beslut om att kravet ska uppfyllas med vissa typer av instrument.....	796
17.6 Kravet ska vara uppfyllt på individuell nivå och på gruppnivå	797
17.7 Beslut som avser företag i en koncern	799
17.8 Undantag för ett moderinstitut inom EU på individuell nivå	803
17.9 Undantag för ett dotterinstitut	805

18	Värdering.....	809
18.1	Inledning.....	809
18.2	Kommitténs bedömningar rörande värdering.....	809
18.2.1	Rättvisande bild	809
18.2.2	Försiktighetsprincipen	812
18.2.3	Värderingsobjektets förutsättningar	813
18.3	Om förslagen till införlivande av värderingar i direktivet ...	815
18.4	Värdering i resolutionssyfte	816
18.4.1	Övergripande	816
18.4.2	Syfte med värderingen.....	822
18.4.3	Informationskrav	826
18.4.4	Slutlig och preliminär värdering.....	828
18.4.5	Vid skillnad mellan slutlig och preliminär värdering.....	831
18.4.6	Överklagande	833
18.4.7	Införlivande av artikel 36 avseende nedskrivning eller konvertering av kapitalsinstrument utanför resolution	834
18.5	Värdering för att avgöra skillnad i ekonomiskt utfall.....	834
19	Skyddsregler	839
19.1	Inledning.....	839
19.2	Behandling av ägare och borgenärer	839
19.3	Skyddsregler för motparter	843
19.3.1	Skydd för säkerhetsöverlåtelser, kvittning och nettning	846
19.3.2	Skydd för säkerhetsrätter	851
19.3.3	Skydd för strukturerad finansiering	854
19.3.4	Skyddsregler för avvecklingssystem	860
20	Förmånsrätt för insättningar m.m.....	863
20.1	Förmånsrätt för insättningar.....	863

21	Finansieringsarrangemang	871
21.1	Bakgrund.....	871
21.1.1	Stabilitetsfonden och stabilitetsavgiften.....	872
21.1.2	Insättningsgarantifonden och insättningsgarantiavgiften.....	875
21.2	Kommitténs tidigare ställningstaganden	876
21.3	EU-direktiven och finansieringsarrangemangen.....	882
21.3.1	Finansiering av resolutionsåtgärder	882
21.3.2	Finansiering av insättningsgarantin	884
21.4	Kommitténs övergripande förslag till finansieringsarrangemang	885
21.4.1	Fondering	885
21.4.2	Avgifter.....	891
21.4.3	Avgifter till resolutionsreserven.....	893
21.4.4	Användning av resolutionsreserven	913
21.4.5	Finansiering under resolution	915
21.4.6	Finansiering av koncernresolution.....	920
21.4.7	Finansiering av insättarnas skydd vid resolution	922
21.4.8	Särskilt om hantering av insättare vid tillämpning av försäljnings- eller broinstitutets verktyget.....	926
21.5	Lånemöjligheter för resolutionsreserven och stabilitetsfonden	927
21.5.1	Resolutionsreserven möjligheter att ta upp lån.....	928
21.5.2	Resolutionsreservens möjligheter att ge lån.....	934
21.5.3	Stabilitetsfondens möjligheter att ta upp lån	935
21.5.4	Särskilda garantiramar för resolutionsreserven och stabilitetsfonden.....	937
21.6	Hantering av tillgångar och intäkter	937
	Skälen för kommitténs förslag	937
21.6.2	Placering av kontanta medel.....	939
21.6.3	Användningen av stabilitetsfonden.....	940
22	Gränsöverskridande samarbete	943
22.1	Inledning.....	943

22.2	Allmänna principer för beslutsfattande som involverar myndigheter i flera medlemsstater.....	944
22.3	Resolutionskollegier	947
22.3.1	Resolutionskollegier för finansiella koncerner inom EES.....	947
22.3.2	Europeiska resolutionskollegier	953
22.4	Erkännande och verkställighet av resolutionsförfaranden beslutade inom EES.....	955
22.4.1	Erkännande av resolution beslutad inom EES	961
22.4.2	Verkan av resolutionsförfaranden beslutade inom EES	965
22.5	Relationer med tredjeland	969
22.5.1	Unionens överenskommelser	970
22.5.2	Ebas ramavtal om samarbete med tredjeland	972
22.5.3	Resolutionsmyndighetens överenskommelser med tredjeland	975
22.5.4	Processen för erkännande av resolutionsförfaranden i tredjeland	976
22.5.5	Verkställighet av erkända resolutionsförfaranden....	979
22.5.6	Skäl att inte erkänna eller verkställa ett resolutionsförfarande	982
22.5.7	Åtgärder mot ett svenskt moderföretag.....	984
22.5.8	Åtgärder mot en EES-filial etablerad i Sverige	986
22.5.9	Åtgärder avseende egendom m.m. i ett land utanför EES.....	988

Volym 2

23	Resolutionsplaner.....	993
23.1	Bakgrund och utgångspunkter	993
23.2	Resolutionsdirektivets innehåll i stora drag	995
23.3	Resolutionsplaner för institut som inte ingår i en gränsöverskridande grupp	997
23.3.1	Skyldigheten att upprätta resolutionsplaner	997
23.3.2	Processen för att upprätta resolutionsplaner	999
23.3.3	Planernas innehåll och upprättande m.m.	1002

23.3.4	Bedömningen av om det är möjligt att hantera ett fallerande institut	1006
23.3.5	Befogenheter att åtgärda hinder mot resolution av ett institut	1012
23.4	Resolution av en koncern	1022
23.4.1	Koncernresolutionsplaner	1023
23.4.2	Koncernresolutionsplanernas innehåll och upprättande m.m.	1025
23.4.3	Processen för att komma överens om en koncernresolutionsplan för en gränsöverskridande koncern	1029
23.4.4	Bedömningen av om det är möjligt att hantera fallissemang inom en koncern	1034
23.4.5	Processen för att åtgärda eller avlägsna resolutionshinder	1037
24	Övrigt förberedande arbete	1043
24.1	Inledning	1043
24.2	Avtalsenlig skuldnedskrivning	1043
24.3	Undanröjande av hinder mot skuldnedskrivning och konvertering	1047
	Resolutionsdirektivet	1048
	Skälen för kommitténs förslag	1048
24.4	Register över avtal	1049
25	Resolutionsmyndigheten	1055
25.1	Inledning	1055
25.1.1	En jämförelse med gällande ordning i Sverige	1056
25.2	Ansvarsfördelningen mellan myndigheter	1058
25.2.1	Övergripande ordning	1058
25.2.2	Delegering av resolutionsuppgifter	1060
25.2.3	Hantering av företag under resolution	1061
25.2.4	Upprättande av resolutionsplaner	1062
25.2.5	Hanteringen av hinder mot resolution och minimikrav på nedskrivningsbara skulder	1063

26	Förebyggande statligt stöd m.m.	1067
26.1	Inledning.....	1067
26.2	Direktivets regler om förebyggande statligt stöd	1069
26.3	Lag om förebyggande statligt stöd	1071
26.3.1	Behovet av en ny lag	1071
26.3.2	Lagens ändamål.....	1074
26.3.3	Stödformer	1075
26.3.4	Beslut om stöd	1079
26.3.5	Villkor för de statliga stödåtgärderna.....	1081
27	Avtal om finansiellt stöd inom koncerner	1083
27.1	Inledning.....	1083
27.1.1	Syfte.....	1084
27.1.2	Utformning.....	1084
27.1.3	Disposition.....	1086
27.2	Direktivets förslag	1086
27.2.1	Allmänt om stödets former (artikel 19).....	1086
27.2.2	Avtal om koncerninternt finansiellt stöd (artikel 19.7)	1087
27.2.3	Villkor för godkännande av stöd (artiklarna 23 och 19.8).....	1088
27.2.4	Godkännande och granskning av avtal om finansiellt stöd (artiklarna 20, 21, 22 och 24)	1089
27.2.5	Behöriga myndigheters invändningsrätt (artikel 25)	1090
27.2.6	Offentliggörande av avtal (artikel 26)	1091
27.3	Gällande rätt.....	1091
27.3.1	Det aktiebolagsrättsliga värdeöverföringsbegreppet.....	1092
27.3.2	Särskilt om låneförbudet för finansiella institut	1093
27.3.3	Återvinning	1095
27.4	Kommitténs överväganden.....	1095
27.4.1	Aktiebolagslagens värdeöverföringsregler	1096
27.4.2	Konkurslagens regler om återvinning	1101
27.4.3	Avtal om koncerninternt finansiellt stöd.....	1102

27.4.4	Företagens anmälningsskyldighet innan avtal om koncerninternt finansiellt stöd ingås	1105
27.4.5	Finansinspektionens prövning av förslag till avtal om koncerninternt finansiellt stöd	1105
27.4.6	Företagens beslut om koncerninternt finansiellt stöd	1107
27.4.7	Företagens anmälningsskyldighet innan koncerninternt finansiellt stöd utbetalas	1109
27.4.8	Finansinspektionens invändningsrätt	1109
27.4.9	Publicering av avtal om koncerninternt finansiellt stöd	1110
28	Återhämtningsplaner	1113
28.1	Övergripande om återhämtningsplaner	1113
28.1.1	Bakgrund och utgångspunkter	1113
28.1.2	Syftet med återhämtningsplaner	1114
28.1.3	Om resolutionsdirektivets innehåll	1115
28.2	Återhämtningsplaner för individuella institut som inte står under gruppbaserad tillsyn	1116
28.2.1	Vad är en återhämtningsplan?	1116
28.2.2	Vad ska en återhämtningsplan innehålla?	1122
28.2.3	Hur ofta ska en återhämtningsplan uppdateras?	1126
28.2.4	På vilken nivå i institutet beslutas en återhämtningsplan?	1127
28.2.5	Granskningen av en återhämtningsplan	1128
28.2.6	Åtgärder för att undanröja brister i en återhämtningsplan	1131
28.2.7	Ska ett institut vara skyldigt att följa sin återhämtningsplan	1138
28.3	Koncernåterhämtningsplaner	1140
28.3.1	Vad är en koncernåterhämtningsplan?	1140
28.3.2	Vad ska en koncernåterhämtningsplan innehålla och hur ofta ska den uppdateras?	1143
28.3.3	På vilken nivå beslutas en koncernåterhämtningsplan?	1145
28.3.4	Myndigheternas granskning av en koncernåterhämtningsplan	1145

28.4	Undantag från bestämmelserna om återhämtningsplaner och koncernåterhämtningsplaner	1151
28.4.1	Begränsade återhämtningsplaner	1151
28.4.2	Undantag från skyldigheten att upprätta en återhämtningsplan	1154
29	Tidiga ingripanden	1155
29.1	Inledning.....	1155
29.2	Finansinspektionens ingripandemöjligheter	1156
29.2.1	Regler för att förelägga institut ett särskilt kapitalbaskrav.....	1158
29.3	Vid vilken tidpunkt och under vilka förutsättningar ska tidiga ingripanden användas?.....	1159
29.4	Fordras genomförandeåtgärder för de olika typerna av förelägganden i artikel 27?.....	1166
29.4.1	Tillsynsmyndighetens skyldighet att underrätta resolutionsmyndigheten.....	1173
29.4.2	Resolutionsmyndighetens rätt att förelägga ett företag att kontakta potentiella köpare	1176
29.5	Byte av styrelse och verkställande ledning	1177
29.6	Tillfällig förvaltare.....	1179
29.6.1	Förutsättningar för ingripande	1179
29.6.2	Formen för ingripande och den tillfällige förvaltarens ställning	1184
29.6.3	Förvaltarens skyldigheter	1192
29.6.4	Vem som ska kunna utses till förvaltare.....	1193
29.6.5	Tiden för förvaltningen	1194
29.7	Förändrade kallelseregler vid kapitalökning.....	1195
29.8	Samordning vid ingripanden i en koncern.....	1197
30	Nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument utanför resolution	1203
30.1	Inledning.....	1203

30.2	Beslut om nedskrivning eller konvertering.....	1206
30.2.2	Underrättelse till resolutionsmyndigheten	1216
30.3	Värdering för att uppskatta behovet av nedskrivning eller konvertering	1217
30.4	Åtgärder för att skriva ned eller konvertera och åtgärdernas ordningsföljd	1218
30.5	Några särskilda förutsättningar för konvertering	1225
30.6	Nedskrivning och konvertering i koncerner	1227
30.7	Beslut om nedskrivning och konvertering är myndighetsbeslut	1228
30.8	Förberedande åtgärder	1230
30.9	Tillämpning på gruppnivå	1230
31	Sanktioner	1235
31.1	Inledning.....	1235
31.2	Ingripande.....	1235
31.3	Offentliggörande av administrativa sanktioner.....	1239
31.4	Information till Eba	1240
32	Sekretess och informationsutbyte	1243
32.1	Inledning.....	1243
32.2	Sekretess hos vissa myndigheter och personer.....	1243
32.2.1	Resolutionsdirektivets innehåll rörande sekretess..	1243
32.2.2	Utgångspunkter för den fortsatta bedömningen	1245
32.2.3	Sekretess till skydd för allmänna intressen.....	1246
32.2.4	Sekretess till skydd för enskilda intressen.....	1249
32.2.5	Undantag från sekretess	1260
32.3	Sekretess för andra än de som omfattas av OSL och OSF	1262

32.4	Informationsutbyte.....	1266
32.4.1	Resolutionsdirektivets innehåll om informationsutbyte.....	1266
32.4.2	Utbyte av information inom myndigheten m.fl.	1268
32.4.3	Utbyte av information med myndigheter och andra personer inom EES.....	1271
32.4.4	Utbyte av information med myndighet i tredjeland.....	1277
32.5	Överträdelser av tystnadsplikt	1280
33	Överklagande	1281
33.1	Om resolutionsdirektivets innehåll	1281
33.1.1	Åtgärdernas karaktär	1282
33.2	Skälen för kommitténs förslag	1284
33.2.1	Förhandsprövningar	1284
33.2.2	Överklagande av beslut om krisavvärjande åtgärder och resolutionsåtgärder	1285
34	Övergångsbestämmelser.....	1291
35	Konsekvenser av kommitténs förslag	1293
35.1	Kravet på konsekvensanalys	1293
35.1.1	Genomförande av EU-direktiv	1294
35.1.2	Förslagen syftar till minskade samhällsekonomiska kostnader	1295
35.2	Konsekvenser för företagen	1297
35.3	Konsekvenser för myndigheter och domstolar.....	1300
35.4	Övriga aspekter	1301
36	Författningskommentar	1303

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2011:6	1497
Bilaga 2	Tilläggsdirektiv 2012:81	1521
Bilaga 3	Tilläggsdirektiv 2013:60	1523
Bilaga 4	Tilläggsdirektiv 2013:124	1525
Bilaga 5	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU .	1527

Sammanfattning

Bakgrund

Finansiella kriser kan leda till betydande samhällsekonomiska kostnader eftersom tillgång till det finansiella systemets grundläggande funktioner – betalningsförmedling, kapitalförsörjning och hantering av risk – är nödvändiga för att ekonomin ska fungera. En finansiell kris kan utlösas genom att ett systemviktigt företag fallerar. Ett företag kan vara systemviktigt för att det bedriver verksamhet som är kritisk för någon av det finansiella systemets funktioner eller för att dess fallissemang ger upphov till betydande spridningseffekter.

För att förhindra att en finansiell kris ska sprida sig har stater många gånger tvingats gripa in och rädda systemviktiga företag. Ofta har en sådan räddning behövt ske till förmånliga villkor för företagets långivare och ibland också dess ägare. Dessutom kan förväntningar om en statlig räddning leda till att systemviktiga företag kan ta högre risker och få billigare finansiering, vilket kan öka riskerna för en finansiell kris framöver och leda till en snedvridning av konkurrensen.

Därför behövs ett alternativt förfarande för att rekonstruera eller avveckla systemviktiga företag på ett sätt som inte riskerar att utlösa en finansiell kris och som samtidigt innebär att företagets ägare och lånefinansierare får bära kostnader som ankommer på dem till följd av företagets fallissemang. Ett sådant förfarande kallas resolution.

Den 15 april 2014 respektive den 6 maj 2014 antog Europaparlamentet och ministerrådet slutligt Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag ("resolutionsdirektivet"). Resolutionsdirektivet utgör ett ramverk för resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag, samt företag som ingår i samma

koncern som sådana företag. Direktivet syftar inte bara till att ge möjligheter att rekonstruera eller avveckla ovan nämnda företag utan ett annat syfte med ramverket är att undvika att enskilda företag hamnar i problem som kan framtvinga resolution. Resolutionsdirektivet innehåller därför bestämmelser rörande resolution, förberedelser för ett sådant förfarande och förebyggande tillsynsåtgärder.

I detta betänkande föreslås ett införlivande av resolutionsdirektivet i svensk rätt. Detta föranleder, förutom ett antal ändringar i befintliga lagar, två helt nya lagar som ska ersätta stödlagen från 2008: en ny lag om resolution och en ny lag om förebyggande statligt stöd till solida kreditinstitut. Kommittén lägger även förslag rörande stabilitetsfonden och stabilitetsavgiften.¹

Krisavvärjande arbete

Resolutionsdirektivet innehåller som nämnts bestämmelser som rör det krisavvärjande arbetet. Till detta räknas både förberedelser för resolution och rena tillsynsåtgärder. Nya krav ska ställas på upprättandet av så kallade återhämtningsplaner och resolutionsplaner. Det ska också vara möjligt att kräva att företag avlägsnar hinder för en effektiv resolution. Till det krisavvärjande arbetet räknas även så kallade tidiga ingripanden, inklusive tillsättandet av en tillfällig förvaltare. Tidiga ingripanden handlar om att ge tillsynsmyndigheterna möjligheter att förhindra att en försämring av ett företags finansiella ställning fortgår ända till dess att resolution är enda alternativet. Med undantag för tillsättandet av en tillfällig förvaltare, ryms dessa ingripanden inom de ingripanden som Finansinspektionen kan göra i dag. Det ska även finnas möjlighet att i krisavvärjande syfte skriva ned och konvertera skulder som får räknas in i kapitalbasen och ställa krav på att företag har tillräckligt mycket nedskrivningsbara skulder. Med undantag för resolutionsplaneringen anser kommittén att Finansinspektionen bör vara ansvarig myndighet i Sverige för det krisavvärjande arbetet. Detta för att undvika en situation med i princip två myndigheter med tillsynsansvar som annars skulle kunna uppstå.

¹ För en längre beskrivning av resolutionsdirektivet och kommitténs förslag till införlivande hänvisas till kapitel 4.

Resolution

Det grundläggande syftet med resolution är att rekonstruera eller avveckla finansiella företag som fallerar, dvs. hamnar i kris, utan betydande störningar och avbrott i samhällsviktig verksamhet. Resolution ska alltså kunna inledas som ett alternativ till konkurs eller likvidation. En resolutionsmyndighet ska vara ansvarig för förfarandet och för att se till att ändamålen med förfarandet, i första hand att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet, uppnås på bästa sätt. Kommittén bedömer att Riksgäldskontoret, som i dag är stödmyndighet, är lämplig som resolutionsmyndighet.

När ett företag försätts i resolution övergår kontrollen över företaget till resolutionsmyndigheten. Resolutionsbeslutet medför också ett antal andra rättsverkningar, som utmättningsförbud. Resolutionsmyndigheten får även rätt att exempelvis stoppa fullgörande av avtal eller kräva fullgörande.

Ett huvudskäl till att försätta ett fallerande företag i resolution är att det bedriver verksamhet som måste fortgå om inte det ska uppstå en allvarlig störning i det finansiella systemet. Därför behöver verksamheten antingen överföras till en finansiellt stark aktör eller så behöver företaget rekonstrueras. För detta ändamål finns fyra så kallade resolutionsverktyg:

- *Försäljningsverktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna sälja inkräm och aktier i ett företag under resolution till en privat förvärvare.
- *Broinstitutswerktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna överföra inkräm eller aktier från företaget under resolution till ett tillfälligt upprättat broinstitut som kontrolleras av resolutionsmyndigheten.
- *Avskiljandeverktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna överföra inkräm som inte lämpar sig för omedelbar avyttring till ett särskilt upprättat tillgångsförvaltningsbolag som i stället avvecklar verksamheten över tid. Detta verktyg får endast tillämpas i kombination med något annat resolutionsverktyg.
- *Skuldnedskrivningsverktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna dels skriva ned skulder i ett företag under resolution, dels konvertera skulder till aktier. Skulder kan konverteras till aktier i såväl företaget under resolution som i dess

moderföretag. Konvertering kan också ske till aktier i ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

Som en förutsättning för att kunna använda verktygen har resolutionsmyndigheten ett antal befogenheter att ingripa mot ett företag i resolution, och dess ägare och lånefinansiärer. Under vissa omständigheter kan dessa befogenheter även användas självständigt, utan koppling till ett visst instrument.

Innan resolutionsmyndigheten använder något verktyg eller befogenhet som kan leda till att någon borgenär drabbas av förluster ska resolutionsmyndigheten vidta åtgärder som innebär att ägarna bär förluster först, och fullt ut. Detta görs i syfte att behålla den prioritetsordning som hade tillämpats om företaget i stället satts i konkurs.

Resolution medför ingripanden i enskildas rättigheter. Av detta skäl finns det ett antal bestämmelser som begränsar och ställer krav på resolutionsförfarandet i syfte att upprätthålla ett grundläggande egendomsskydd för olika intressenter. Ett viktigt inslag i dessa är att det alltid ska göras en bedömning av om någon ägare eller borgenär har fått ett sämre ekonomiskt utfall än vid en konkurs eller likvidation. Om detta inträffar har den drabbade rätt till ersättning.

Användning av statliga medel och resolutionsreserven

Även om staten som huvudregel ska använda skuldnedskrivningsverktyget för att kapitalisera företag under resolution så kan det vara nödvändigt att tillföra externa medel i form av statligt stöd för att resolutionen ska lyckas. Ett skäl till detta är att skulder, trots krav på nivån på nedskrivningsbara skulder, kan behöva undantas från nedskrivning och konvertering av systemstabilitetsskäl.

För att kunna finansiera statligt stöd i samband med resolutionsåtgärder ställer direktivet krav på att ett särskilt finansieringsarrangemang för resolution ska upprättas. Det ska finansieras av avgifter som betalas av de företag som kan bli föremål för resolution. Användningen av finansieringsarrangemangen omgärdas av särskilda regler.

I Sverige finns för närvarande två olika system för finansiering av offentliga ingripanden i problemdrabbade finansiella institut, dels stabilitetsfonden som kan användas för att ge stöd till kreditin-

stitut om det bedöms nödvändigt för att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet, dels insättningsgarantifonden som används för att finansiera skyddet av insättningar. För att främja en så effektiv och flexibel finansiering av statliga ingripanden som möjligt föreslår kommittén att statliga insatser i samband med generella finansiella kriser respektive vid kriser i enskilda finansiella institut ska finansieras ur tre separata fonder. Statliga åtgärder rörande företag under resolution ska huvudsakligen finansieras med medel ur en nybildad resolutionsreserv. Statliga stödåtgärder som vidtas i förebyggande syfte i förhållande till företag som inte är föremål för resolution (t.ex. garantier och kapitaltillskott till solventa institut;) ska finansieras med medel ur stabilitetsfonden. Insättningsgarantifonden ska användas för att finansiera ersättningar från insättningsgarantin samt det skydd som insättare åtnjuter i resolution. Kommittén föreslår även hur avgifter till resolutionsreserven ska utformas och att avgiften till stabilitetsfonden tas bort. Vidare föreslås en uppdelning av medlen i stabilitetsfonden mellan den nya resolutionsreserven och den modifierade stabilitetsfonden.

Direktivet innehåller dock begränsningar för användningen av resolutionsreserven och andra statliga medel i resolution. Ett krav för att få tillföra offentliga medel är att ägare och borgenärer har fått sina fordringar nedskrivna eller konverterade med motsvarande åtta procent av företaget totala skulder och egna kapital. Alternativt kan kravet beräknas som att ägare och borgenärer har bidragit med motsvarande 20 procent av företagets riskvägda tillgångar. För att få beräkna kravet på sistnämnda sätt krävs dock bl.a. att resolutionsreserven uppgår till minst tre procent av de garanterade insättningarna. För att svenska myndigheter ska ha så stor handlingsfrihet som möjligt föreslår kommittén att resolutionsreserven ska uppgå till minst tre procent av garanterade insättningar.

Därutöver finns möjlighet att under vissa omständigheter använda helt statliga medel inom ramen för resolution för att ge kapitaltillskott eller för att staten tillfälligt ska ta över ägandet av ett företag. Dessa åtgärder, de så kallade statliga stabiliseringsverktygen, måste enligt direktivet inte införlivas. Kommittén föreslår att de ska införlivas i svensk lag och även att stabilitetsfonden ska kunna användas för finansiering av dylika statliga ingripanden.

En ny lag om förebyggande statligt stöd

Förslaget till en ny lag om resolution innebär att de regler i stödlagen som gäller hantering av kreditinstitut i kris försvinner och ersätts av reglerna i resolutionsregelverket. Vidare så föreslår kommittén att stödlagens regler om stöd till livskraftiga kreditinstitut och finansieringen av sådant stöd justeras för att ansluta till direktivets regler för detta genom en ny lag om förebyggande statligt stöd. Konkret föreslås att stöd kan lämnas genom lån, garantier av nyemitterade skuldförbindelser eller kapitaltillskott. Garantier ska även kunna ges till förmån för Riksbanken i samband med likviditetsstöd som Riksbanken lämnat.

Summary

Background

Financial crises may lead to significant economic costs as the financial system's core functions – payment services, access to capital and risk management – are essential for the economy to work properly. A financial crisis may be triggered by the failure of a systemically important financial institution. An institution may be systemically important because it performs activities critical for the functioning of the financial system or because its failure would have significant spillover effects.

To prevent a financial crisis from spreading, governments have many times been forced to intervene and rescue systemically important institutions. These rescues have often had to be made on favourable terms for the institution's creditors and sometimes also for its owners. Furthermore, expectations of a government rescue may lead systemically important institutions to take greater risks and provide them with less costly financing. This may increase the risk of a financial crisis in the future and cause a distortion of competition.

There therefore needs to be an alternative procedure for reconstructing or winding down systemically important institutions in a way that does not risk triggering a financial crisis. It should also ensure that the institution's owners and creditors bear an appropriate share of the costs resulting from the institution's failure. This procedure is called resolution.

On 15 April 2014 and 6 May 2014 respectively, the European Parliament and the Council of Ministers adopted the final European Parliament's and the Council's Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD). BRRD provides a framework for the resolution of credit institutions and investment firms, as well as companies belonging to the same group as the aforementioned. The purpose

of the Directive is to provide opportunities for reconstructing or winding down these institutions. But another aim of the framework is to avoid that individual institutions develop problems that could necessitate resolution. BRRD therefore contains provisions about resolution, preparations for this procedure and precautionary supervisory measures.

This report presents a proposal incorporating BRRD into Swedish law. In addition to a number of changes in existing laws, this requires two completely new laws, which will replace the Act on Government Support to Credit Institutions from 2008: a new law on resolution and a new law on precautionary state aid for sound credit institutions. The Committee also presents proposals concerning the Stability Fund and the stability fee.

Crisis Prevention

As mentioned, BRRD contains provisions on crisis prevention. These include both preparations for resolution and purely supervisory measures. There will be new requirements for the establishment of recovery plans and resolution plans, as well as the possibility of requiring institutions to remove obstacles to an effective resolution. Early intervention, including the appointment of a temporary administrator, is also part of the crisis prevention framework. Early intervention gives the supervisory authorities the chance to prevent a deterioration of the institution's financial position to the point where resolution is the only alternative. With the exception of the appointment of a temporary administrator, these interventions can be accommodated in Finansinspektionen's (the Swedish Financial Supervisory Authority) interventions as they now stand. The crisis prevention work will also include the option of writing down and converting debts that can be included in the capital base and requiring institutions to have sufficient liabilities suitable for bail-in. With the exception of resolution planning, it is the Committee's opinion that Finansinspektionen should be the authority in Sweden responsible for the crisis prevention work. This is to avoid a situation where there might otherwise be two authorities with supervisory functions.

Resolution

The basic aim of resolution is to reconstruct or wind down financial institutions that fail, i.e. are in financial distress, without causing considerable disturbance and interruption of essential services. Resolution can thus be initiated as an alternative to bankruptcy or liquidation. A resolution authority should be responsible for managing the procedure and see that the purpose of the procedure, which is primarily to address serious disruptions in the financial system, is achieved in the best possible way. In the Committee's opinion, the Swedish National Debt Office, which is currently bank support authority, would be the appropriate resolution authority.

When an institution is placed under resolution, control of the institution is transferred to the resolution authority. The resolution decision also entails a number of other legal consequences such as prohibiting the seizure of assets. The resolution authority also has the right to stop the fulfilment of contracts or require fulfilment.

One of the main reasons for placing a failing institution under resolution is that the continuance of its activities is essential to avoid serious disruptions in the financial system. Therefore, either the activity has to be transferred to a financially strong actor or the company has to be reconstructed. There are four resolution tools for this purpose:

- *The sale of business tool* whereby the resolution authority can sell assets, liabilities and shares in an institution under resolution to a private purchaser.
- *The bridge institution tool* whereby the resolution authority can transfer assets, liabilities or shares from the institution under resolution to a temporarily established institution controlled by the resolution authority.
- *The asset separation tool*, whereby the resolution authority can transfer assets that do not lend themselves to immediate disposal to a specially established asset management company, which instead winds down the business over time. This tool may only be applied together with another resolution tool.
- *The bail-in tool* whereby the resolution authority can write down the liabilities of an institution under resolution or convert

them to shares. Liabilities can be converted to shares in both an institution under resolution and its parent company, but can also be converted to shares in a bridge institution or an asset management company.

The resolution authority's use of resolution tools is based on a number of powers enabling it to intervene in an institution under resolution and take action against its owners and creditors. In certain circumstances, these powers may also be used independently, without associating them with a particular tool.

Before the resolution authority uses any tool or power that may lead to any creditor losses, the resolution authority is to take measures forcing owners to bear losses first and fully. This is to maintain the order of precedence that would have applied if the institution had instead been forced into bankruptcy.

Resolution involves intervention in individuals' rights. For this reason, there are a number of provisions that limit and impose requirements on the resolution procedure in order to preserve a fundamental right to property for different stakeholders. One important provision of this kind is the requirement for an assessment of whether any owner's or creditor's financial outcome is worse than in a normal insolvency procedure. If so, the affected party has the right to compensation.

Use of state financing and the resolution reserve

Even if the state generally uses the bail-in tool to capitalise the institution under resolution, it may be necessary to provide external financing in the form of state aid in order for the resolution to succeed. One reason for this is that liabilities, despite the requirement on the level of liabilities suitable for bail-in, may need to be exempted from write-downs and conversion because of system stability concerns.

To enable the use of state aid in connection with resolution measures, BRRD requires the establishment of a special financing arrangement for resolution. A financing arrangement is to be financed by fees paid by institutions that could be subject to resolution. There are special rules governing the use of the financing arrangement.

In Sweden there are currently two different systems for financing public intervention in distressed financial institutions: the Stability Fund, which can be used to provide state aid to credit institutions if it is considered necessary to safeguard financial stability, and the Deposit Insurance Fund, which is used to finance depositor protection. To promote the most effective and flexible financing of government intervention possible, the Committee proposes that the financing for government support in connection with general financial crises and crises in individual financial institutions come from three separate funds. Government measures concerning institutions under resolution should mainly be financed by funds from a newly formed resolution reserve. State measures taken as precautionary measures related to credit institutions that are not subject to resolution (such as guarantees and capital injections for solvent institutions) should be financed from the Stability Fund. The Deposit Guarantee Fund should be used to finance compensation from the deposit insurance scheme and the protection depositors are entitled to in resolution. The Committee also makes a proposal on how the fees for the resolution reserve should be designed and recommends that the fee for the Stability Fund be abolished. It also proposes a division of the funds currently in the Stability Fund between the new resolution reserve and the modified Stability Fund.

However, the Directive contains limitations on the use of the resolution reserve and other state funds in resolution. Before public funds can be provided, a write-down or conversion of owners' and creditors' claims equivalent to 8 per cent of the institution's total liabilities and capital is required. Alternatively, the requirement can be calculated as a contribution by owners and creditors of the equivalent of 20 per cent of the institution's risk-weighted assets. But to be able to calculate the requirement in the latter way, the resolution reserve must amount to at least 3 per cent of the deposits guaranteed. For the Swedish authorities to have as much freedom of action as possible, the Committee proposes that the resolution reserve be at least 3 per cent of guaranteed deposits.

Moreover, it is possible in certain circumstances to use regular government funds within the framework of resolution to provide a capital injection or for the government to temporarily assume ownership of a company in resolution. According to BRRD, these measures – the government stabilisation tools – do not have to be incorporated into law. The Committee proposes that they be

incorporated into Swedish law and that it be possible to use the Stability Fund for financing such government interventions.

A new law on precautionary state support

The proposal for a new law on resolution entails replacing the rules in the Act on Government Support to Credit Institutions that apply to handling institutions in crisis with the rules in the resolution regime. The Committee also proposes adjusting the rules in the Act on Government Support to Credit Institutions on support to sound credit institutions and the financing of support of this kind in order to comply with BRRD's rules in this respect by means of a new law on precautionary state support. It is proposed that support can be provided through loans, guarantees of newly issued debt instruments or capital injections. It should also be possible to provide the Riksbank with guarantees in connection with its liquidity support.

Författningsförslag

1 Förslag till lag om resolution

Härigenom föreskrivs följande.

AVDELNING I. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 kap. Övergripande om lagen

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om ett särskilt förfarande under statlig kontroll för rekonstruktion eller avveckling (resolution) av finansiell verksamhet som bedrivs av

1. kreditinstitut och värdepappersbolag,
2. i Sverige hemmahörande företag som är
 - a. finansiella institut som är dotterföretag till ett institut eller ett utländskt institut och som omfattas av den gruppbaseade tillsynen,
 - b. finansiella holdingföretag,
 - c. blandade finansiella holdingföretag, och
 - d. holdingföretag med blandad verksamhet,
3. EES-filialer.

Lagen innehåller också bestämmelser om åtgärder som syftar till att förbereda resolution, undvika fallissemang och om samarbete med utländska myndigheter.

2 § Innehållet i lagen är uppdelat enligt följande.

AVDELNING I. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 kap. – Övergripande om lagen

2 kap. – Definitioner

AVDELNING II. ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBEREDA
RESOLUTION OCH UNDVIKA FALLISSEMANG

3 kap. – Resolutionsplaner

4 kap. – Minimikrav på nedskrivningsbara skulder

5 kap. – Ytterligare åtgärder för att förbereda resolution och undvika fallissemang

6 kap. – Nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument utanför resolution

7 kap. – Värdering

AVDELNING III. RESOLUTION

8 kap. – Övergripande om resolution

9 kap. – Beslut om resolution

10 kap. – Processen för beslut om resolution för gränsöverskridande koncerner

11 kap. – Följder av ett beslut om resolution för ägare och ledning

12 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och rättshandlingar kopplade till resolution

13 kap. – Om resolutionsåtgärder

14 kap. – Beslut om ändring av vissa avtalsvillkor och om förbud mot att fullgöra förpliktelser, ta i anspråk säkerheter och att utöva vissa rättshandlingar

15 kap. – Kompletterande åtgärder

16 kap. – Särskild förvaltare

17 kap. – Åtgärder mot ägare

18 kap. – Försäljningsverktyget

19 kap. – Broinstitutverktyget

20 kap. – Avskiljandeverktyget

21 kap. – Kompletterande åtgärder vid överföring

22 kap. – Skuldnedskrivningsverktyget

23 kap. – De statliga stabilitetsverktygen

24 kap. – Skydd för motparter

25 kap. – Avslutningen av en resolution

26 kap. – Verkan av vissa beslut fattade av resolutionsmyndigheter i andra länder inom EES

27 kap. – Erkännande av resolution i tredjeland

28 kap. – Finansiering av resolution

AVDELNING IV. AVSLUTANDE BESTÄMMELSER

29 kap. – Samarbete och informationsutbyte

30 kap. – Bemyndiganden

31 kap. – Överklaganden

Ansvariga myndigheter

Resolutionsmyndigheten

3 § Beslut om resolution och resolutionsåtgärder, liksom beslut enligt denna lag om åtgärder för att förbereda resolution och undvika fallissemang, fattas av *resolutionsmyndigheten*, om inte annat följer av 4 eller 5 §.

Resolutionsmyndigheten är regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Finansinspektionen

4 § Beslut om åtgärder för att undanröja hinder mot rekonstruktion eller avveckling enligt 3 kap., liksom beslut om nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument utanför resolution enligt 6 kap., fattas av Finansinspektionen.

Regeringen

5 § Beslut om användning av de statliga stabilitetsverktygen enligt 23 kap. fattas av regeringen.

Övergripande principer

Prioritetsordningen ska upprätthållas

6 § Om inte annat anges i denna lag ska en resolution genomföras och resolutionsplaner utformas på ett sätt som medför att

1. företagets aktie- eller andelsägare ska vara de första att bära förluster, och
2. företagets borgenärer bär förluster, efter ägarna, i den inbördes ordning som gällt om företaget varit försatt i konkurs.

Nya förpliktelser som företaget åtar sig under resolutionen, liksom vederlagskrav för prestationer som företaget utnyttjar under resolutionen, ska tillgodoses fullt.

Det ekonomiska utfallet vid resolution ska inte bli sämre än vid konkurs eller likvidation

7 § Det ekonomiska utfallet för ägare och borgenärer ska inte bli sämre vid resolution än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation.

Proportionalitet

8 § Ett beslut enligt denna lag får fattas bara om skälen för beslutet uppväger det intrång eller de men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse.

Lagens bestämmelser ska beträffande ett visst företag tillämpas på ett sätt som står i proportion till arten och omfattningen av det berörda företags verksamhet och dess komplexitetsgrad.

2 kap. Definitioner

1 § I denna lag avses med

1. *anmält avvecklingssystem*: ett avvecklingssystem som en land inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet,

2. *bankdag*: en dag som inte är en lördag, en söndag eller en allmän helgdag,

3. *behörig myndighet*: i Sverige Finansinspektionen och beträffande övriga länder inom EES en behörig myndighet enligt definitionen i artikel 4.1.40 i tillsynsförordningen, inbegripet Europeiska centralbanken vad avser de särskilda uppgifter som den tilldelas genom rådets förordning (EU) nr 1024/2013 av den 15 oktober 2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut¹,

4. *berörd myndighet*: i Sverige Finansinspektionen och beträffande övriga länder inom EES, den myndighet som länderna identifierat enligt artikel 61.2 i resolutionsdirektivet,

5. *betydande filial*: en filial som är betydande enligt artikel 51.1 i kapitäläckningsdirektivet,

¹ EUT L 287, 29.10.2013, s. 63 (Celex 32013R1024).

6. *blandat finansiellt holdingföretag*: ett holdingföretag enligt artikel 4.1.21 i tillsynsförordningen,

7. *blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES*: ett inom EES etablerat blandat finansiellt holdingföretag som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. annat blandat finansiellt holdingföretag eller ett finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

8. *dotterföretag*: ett dotterföretag enligt artikel 4.1.16 i tillsynsförordningen,

9. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

10. *EES-filial*: en filial till ett tredjelandsinstitut som är etablerad i ett land inom EES,

11. *filial*: en filial enligt artikel 4.1.17 i tillsynsförordningen,

12. *finansiellt holdingföretag*: ett holdingföretag enligt artikel 4.1.20 i tillsynsförordningen,

14. *finansiellt institut*: ett företag enligt artikel 4.1.26 i tillsynsförordningen,

15. *finansieringsplan*: en plan enligt artikel 107 i resolutionsdirektivet,

16. *finansiellt moderholdingföretag inom EES*: ett inom EES etablerat finansiellt holdingföretag som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. annat finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

17. *finansieringsarrangemang*: finansieringsarrangemang som upprättats av ett land inom EES enligt artikel 100 i resolutionsdirektivet,

18. *garanterad insättning*: en insättning som omfattas av insättningsgarantin enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti till den del den inte överstiger ett belopp motsvarande 100 000 euro,

19. *gruppbaserad*: på grundval av den konsoliderade situationen enligt artikel 4.1.47 i tillsynsförordningen,

20. *gränsöverskridande koncern*: en koncern med moder- och dotterföretag i flera länder inom EES,

21. *holdingföretag med blandad verksamhet*: ett holdingföretag enligt artikel 4.1.22 i tillsynsförordningen,

22. *institut*: kreditinstitut och värdepappersbolag,

23. *kapitalbas*: detsamma som i artikel 4.1.118 i tillsynsförordningen,

24. *kapitaltäckningsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG²,

25. *koncern*: ett moderföretag och dess dotterföretag,

26. *koncernresolutionsordning*: en plan enligt artikel 91.6 i resolutionsdirektivet,

27. *kreditinstitut*: banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

28. *krisavvärjande åtgärd*:

a. en åtgärd för att undanröja väsentliga brister eller väsentliga hinder för återhämtning enligt 6 a kap. 6 och 7 §§ lagen om bank- och finansieringsrörelse och 8 a kap. 7 och 8 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b. en åtgärd för att undanröja eller minska väsentliga hinder för rekonstruktion eller avveckling enligt 3 kap. 3–5 och 15–26 §§,

c. en åtgärd som enligt beslut av Finansinspektionen är en krisavvärjande åtgärd enligt 15 kap. 2 c § lagen om bank- och finansieringsrörelse eller 25 kap. 2 c § lagen om värdepappersmarknaden,

d. ett beslut av Finansinspektionen om att tillsätta en tillfällig förvaltare enligt 15 a kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse eller 25 a kap. lagen om värdepappersmarknaden, eller

e. nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument enligt 6 kap.,

29. *kritisk verksamhet*: en tjänst eller en transaktion som om den upphörde sannolikt skulle leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet,

30. *kvalificerad insättning*: en sådan insättning som omfattas av insättningsgarantin enligt lagen om insättningsgaranti,

31. *kärnprimärkapitalinstrument*: kapitalinstrument som uppfyller villkoren i artiklarna 28.1–4, 29.1–5 eller 31.1 i tillsynsförordningen,

32. *moderföretag*: ett moderföretag enligt artikel 4.1.15 a i tillsynsförordningen,

² EUT L 176, 27.6.2013, s. 338 (Celex 32013L0036).

33. *moderföretag inom EES*: ett moderinstitut inom EES, ett finansiellt moderholdingföretag inom EES eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES,

34. *moderföretag i tredjeland*: ett moderinstitut, ett finansiellt moderholdingföretag eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag som är hemmahörande i ett land utanför EES,

35. *moderinstitut inom EES*: ett institut eller ett utländskt institut som auktoriserats inom EES och som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. annat institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

36. *relevanta kapitalinstrument*: övriga primärkapitalinstrument och supplementärkapitalinstrument,

37. *resolutionsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012³,

38. *resolutionsförfarande i tredjeland*: en åtgärd som enligt rätten i ett land utanför EES syftar till att hantera en kris i ett tredjelandsinstitut eller i ett moderföretag i tredjeland, om åtgärden är jämförbar med sådana resolutionsåtgärder som får vidtas enligt denna lag i fråga om ändamål och förväntat resultat,

39. *resolutionsåtgärd*: någon av de åtgärder som anges i 13 kap. 1 §,

40. *samordnande berörd myndighet*: den berörda myndigheten i samma land inom EES som den samordnande tillsynsmyndigheten,

41. *samordnande resolutionsmyndighet*: resolutionsmyndigheten i samma land inom EES som den samordnande tillsynsmyndigheten,

42. *samordnande tillsynsmyndighet*: en behörig myndighet som ansvarar för att utöva gruppbaserad tillsyn av moderinstitut inom EES och av institut som kontrolleras av finansiella moderholding-

³ EUT L 173, 12/06/2014, s. 190 (Celex 32014L0059).

företag inom EES eller blandade finansiella moderholdingföretag inom EES,

43. *supplementärkapitalinstrument*: kapitalinstrument och efterställda lån som uppfyller villkoren i artikel 63 i tillsynsförordningen,

44. *tillsynsförordningen*: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012⁴,

45. *tredjelandsinstitut*: ett företag som har sitt huvudkontor i ett land utanför EES och som skulle vara ett institut om det vore hemmahörande inom EES,

46. *utländskt institut*: ett institut enligt 4.1.3 i tillsynsförordningen som är hemmahörande i ett annat land inom EES än Sverige,

47. *värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden, om det ska ha ett startkapital enligt 3 kap. 6 § samma lag på minst motsvarande 730 000 euro och har tillstånd

a. för någon av de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 3, 6, 7 och 8 lagen om värdepappersmarknaden,

b. att som sidotjänst förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § 1 lagen om värdepappersmarknaden då bolaget har fått tillstånd för någon av de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 1, 2, 4 och 5 samma lag, eller

c. att som sidotjänst ta emot kunders medel på konto för att underlätta värdepappersrörelsen, och

48. *övriga primärkapitalinstrument*: kapitalinstrument som uppfyller villkoren i artikel 52.1 i tillsynsförordningen.

Definition av kvalificerad skuld

2 § En kvalificerad skuld är en skuld som inte räknas som ett primärkapitalinstrument eller ett supplementärkapitalinstrument och som inte är något av det som anges i det följande.

1. En garanterad insättning.

⁴ EUT L 176, 27.6.2013, s. 1 (Celex 32013R0575).

2. En skuld som är säkerställd, till den del skulden täcks av säkerhet.

3. En skuld som hänför sig till kundtillgångar eller kundmedel förutsatt att kunden, enligt tillämplig lag, är skyddad vid konkurs eller ett motsvarande utländskt förfarande.

4. En skuld som hänför sig till en förtroenderelation mellan företaget under resolution och en annan person, förutsatt att den sistnämnde, enligt tillämplig lag, är skyddad vid konkurs eller ett motsvarande utländskt förfarande eller på annan grund.

5. En skuld till ett institut eller ett utländskt institut som inte ingår i samma koncern som företaget under resolution, med en ursprunglig löptid som är kortare än sju dagar.

6. En skuld med en kortare återstående löptid än sju dagar, som hänför sig till system eller operatörer i ett anmält avvecklings-system eller deras deltagare.

7. En skuld till anställda avseende inarbetad lön, pensionsförmåner eller annan fast ersättning, med undantag för den rörliga delen av ersättningen

- a. som inte regleras av kollektivavtal, eller
- b. avser en risktagare med väsentlig inverkan.

8. En skuld till en borgenär inom affärs- eller handelssektorn, där skulden hänför sig till att institutet eller det företag som avses i 1 kap. första stycket 2 har tillhandahållits varor eller tjänster som är kritiska för dess löpande verksamhet.

9. En skuld till en skatte- eller en socialförsäkringsmyndighet, förutsatt att skulden har förmånsrätt enligt tillämplig lag.

10. En skuld till garantimyndigheten till följd av avgifter som ska betalas i enlighet med 12 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

Bestämmelsen omfattar även motsvarande skulder enligt lagen i tredjeland.

Var det finns definitioner och förklaringar

3 § Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck finns i nedan angivna paragrafer.

- Minimikravet på nedskrivningsbara skulder, 4 kap. 1 §.
- Resolutionsändamålen, 8 kap. 1 §.
- Fallera eller sannolikt fallera, 9 kap. 2 och 3 §§.
- Det allmännas intresse, 9 kap. 4 §.

- Arrangemang om strukturerad finansiering, 24 kap. 1 § 1.
- Arrangemang om säkerheter, 24 kap. 1 § 2.
- Arrangemang om säkerhetsöverlåtelse, 24 kap. 1 § 3.
- Kvittningsarrangemang, 24 kap. 1 § 4.
- Nettningsarrangemang, 24 kap. 1 § 5.
- Partiell överföring, 24 kap. 1 § 6.

AVDELNING II. ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBEREDA RESOLUTION OCH UNDVIKA FALLISSEMANG

3 kap. Resolutionsplaner

Resolutionsplaner för individuella institut som inte ingår i en finansiell koncern

1 § För ett institut som inte tillsammans med andra koncernföretag inom EES är föremål för gruppbaserad tillsyn, ska resolutionsmyndigheten upprätta och vid behov uppdatera en resolutionsplan. Planen ska identifiera de resolutionsåtgärder som resolutionsmyndigheten avser att vidta om institutet uppfyller förutsättningarna för resolution.

Resolutionsplanen ska upprättas efter samråd med Finansinspektionen och resolutionsmyndigheterna i de länder inom EES där det finns betydande filialer.

2 § När resolutionsmyndigheten upprättar en resolutionsplan för ett institut, ska den bedöma i vilken utsträckning det är möjligt att rekonstruera eller avveckla institutet genom konkurs, likvidation eller resolution på ett sätt som inte leder till en allvarlig störning i det finansiella systemet i EES. Bedömningen får inte förutsätta likviditetsstöd från Riksbanken eller någon annan centralbank eller något annat statligt stöd än medel ur resolutionsreserven.

Bedömningen ska göras efter samråd med Finansinspektionen och med resolutionsmyndigheterna i de länder inom EES där det finns betydande filialer.

Åtgärder för att hantera väsentliga hinder mot att rekonstruera eller avveckla ett institut

3 § Om resolutionsmyndigheten, vid bedömningen enligt 2 §, efter samråd med Finansinspektionen, bedömer att det finns väsentliga hinder mot att rekonstruera eller avveckla ett institut, ska resolutionsmyndigheten underrätta institutet, Finansinspektionen och resolutionsmyndigheterna i de länder inom EES där det finns betydande filialer. Resolutionsmyndigheten ska samtidigt förelägga institutet att inom fyra månader ange vilka åtgärder som det anser kan undanröja eller minska de väsentliga hinder som resolutionsmyndigheten identifierar.

Resolutionsmyndigheten ska skjuta fram beslutet om resolutionsplanen i avvaktan på att processen för att undanröja de väsentliga hindren avslutats.

4 § Om resolutionsmyndigheten, efter samråd med Finansinspektionen, bedömer att de åtgärder som institutet anger, inte effektivt undanröjer eller minskar de väsentliga hindren ska resolutionsmyndigheten identifiera alternativa åtgärder och besluta att överlämna ärendet till Finansinspektionen.

Resolutionsmyndigheten får fatta ett sådant beslut bara om den kan visa dels på vilket sätt de åtgärder som institutet föreslagit inte undanröjer eller minskar de väsentliga hindren, dels att de åtgärder som den identifierar står i proportion till de hinder som ska undanröjas eller minskas. Vid den bedömningen ska myndigheten beakta det hot som hindren utgör för det finansiella systemet och den inverkan åtgärderna har på institutet, det finansiella systemet, den inre marknaden och samhällsekonomin.

5 § Om resolutionsmyndigheten överlämnar ett ärende till Finansinspektionen, får inspektionen fatta beslut om vilka åtgärder som institutet ska vidta för att undanröja eller minska de hinder som resolutionsmyndigheten har identifierat. Ett sådant beslut får dock bara avse sådana åtgärder som anges i 26 §. Åtgärderna ska stå i proportion till de hinder som ska undanröjas eller minskas. Vid den bedömningen ska inspektionen beakta det hot som hindren utgör för det finansiella systemet och den inverkan åtgärderna har på institutet, det finansiella systemet, den inre marknaden och samhällsekonomin.

Koncernresolutionsplaner

6 § Ett institut som tillsammans med andra koncernföretag inom EES är föremål för gruppbaserad tillsyn, ska omfattas av en av resolutionsmyndigheten antagen koncernresolutionsplan. Planen ska identifiera vilka åtgärder som resolutionsmyndigheten, eller i förekommande fall en utländsk resolutionsmyndighet, avser att vidta om institutet eller ett annat koncernföretag uppfyller förutsättningarna för resolution.

Av planen bör det också framgå hur resolutionen ska finansieras. Den får innebära att kostnaderna för åtgärderna fördelas mellan resolutionsreserven och de övriga finansieringsarrangemangen.

För en koncern som inte är gränsöverskridande ska koncernresolutionsplanen upprättas, och vid behov uppdateras av resolutionsmyndigheten efter samråd med Finansinspektionen och resolutionsmyndigheterna i de länder inom EES där det finns betydande filialer.

För en gränsöverskridande koncern ska koncernresolutionsplanen upprättas, och vid behov uppdateras, av den samordnande resolutionsmyndigheten i resolutionskollegiet tillsammans med berörda resolutionsmyndigheter och efter samråd med relevanta behöriga myndigheter.

7 § När resolutionsmyndigheten är samordnande resolutionsmyndighet för en gränsöverskridande koncern, ska den sända över den information den erhållit från moderföretaget inom EES enligt artikel 13.1 i resolutionsdirektivet. Resolutionsmyndigheten ska därefter inom fyra månader från det att informationen översänts, försöka komma överens med de berörda utländska resolutionsmyndigheterna om att anta koncernåterhämtningsplanen.

Om resolutionsmyndigheten inte är samordnande myndighet ska den inom fyra månader från det att den myndighet som är samordnande myndighet har sänt över informationen, försöka komma överens med de utländska resolutionsmyndigheterna om att anta koncernresolutionsplanen.

När resolutionsmyndigheten är samordnande resolutionsmyndighet ska den göra en ny bedömning av planen, om den underrättas av en resolutionsmyndighet i ett annat land inom EES om att den myndigheten bedömer att en omtvistad fråga avseende koncernresolutionsplan inkräktar på detta lands finanspolitiska

ansvar. Den ska då också göra en ny bedömning av minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap.

8 § Om en överenskommelse enligt 7 § inte har träffats inom fyra månader ska resolutionsmyndigheten när den är samordnande resolutionsmyndighet, besluta om koncernresolutionsplanen.

Resolutionsmyndigheten ska inför beslutet beakta synpunkter och reservationer från de utländska resolutionsmyndigheterna.

9 § Om en överenskommelse enligt 7 § inte har träffats inom fyra månader ska resolutionsmyndigheten när den inte är samordnande resolutionsmyndighet, fatta beslut om en resolutionsplan för de dotterföretag för vilka den ansvarar.

Resolutionsmyndigheten ska inför beslutet beakta synpunkter och reservationer från de utländska resolutionsmyndigheterna och från behöriga myndigheter.

10 § Om någon utländsk resolutionsmyndighet inom fyramånadersfristen i 7 § har hänskjutit ärendet till Europeiska bankmyndigheten i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG⁵, ska resolutionsmyndigheten skjuta upp sitt beslut enligt 8 eller 9 § med en månad och invänta det beslut som Europeiska bankmyndigheten kan komma att fatta enligt artikel 19.3 i samma förordning. Resolutionsmyndigheten ska följa ett beslut i saken från Europeiska bankmyndigheten. Detta gäller dock inte om resolutionsmyndigheten anser att det på något sätt kan inkräkta på Sveriges finanspolitiska ansvar.

Resolutionsmyndigheten får inte hänskjuta ett ärende till Europeiska bankmyndigheten enligt 29 kap. 7 § efter det att fyramånadersperioden har löpt ut eller ett gemensamt beslut har fattats.

11 § Ett sådant beslut som avses i 7 § som fattas av en utländsk samordnande resolutionsmyndighet, efter en överenskommelse med en eller flera resolutionsmyndigheter, eller på grund av att de

⁵ EUT L 331, 15.12.2010, s. 12 (Celex 32010R1093).

behöriga myndigheterna inte har kommit överens inom fyra månader, gäller i Sverige och är bindande för resolutionsmyndigheten.

12 § Om resolutionsmyndigheten bedömer att en koncernresolutionsplan som beslutats av en utländsk myndighet strider mot Sveriges finanspolitiska ansvar, ska den underrätta den samordnande resolutionsmyndigheten.

13 § Resolutionsmyndigheten ska beakta och följa de resolutionsplaner som beslutats, om den inte med hänsyn till omständigheterna i fallet anser att resolutionsändamålen skulle uppnås effektivare med hjälp av andra åtgärder än de som anges i planen.

Bedömningen av möjligheten att rekonstruera eller avveckla en koncern

14 § När det upprättas en koncernresolutionsplan som inkluderar ett institut ska resolutionsmyndigheten, bedöma i vilken utsträckning det är möjligt att rekonstruera eller avveckla koncernföretagen genom konkurs, likvidation eller resolution eller motsvarande utländska förfaranden på ett sätt som inte leder till en allvarlig störning i det finansiella systemet i EES. Bedömningen får inte förutsätta likviditetsstöd från Riksbanken eller någon annan centralbank eller annat statligt stöd än medel ur resolutionsreserven.

Bedömningen ska göras efter samråd med de behöriga myndigheterna för dotterföretagen och resolutionsmyndigheter i de länder inom EES där det finns betydande filialer. För en gränsöverskridande koncern ska bedömningen göras tillsammans med resolutionsmyndigheterna för andra koncernföretag.

15 § Om resolutionsmyndigheten bedömer att det finns väsentliga hinder mot att avveckla eller rekonstruera ett institut eller ett annat företag gäller 3 §. För en gränsöverskridande koncern gäller dessutom 16–25 §§.

16 § Om resolutionsmyndigheten eller en utländsk resolutionsmyndighet underrättar ett företag i en gränsöverskridande koncernen om att det finns väsentliga hinder mot rekonstruktion

eller avveckling, ska resolutionsmyndigheterna skjuta fram sitt beslut om koncernresolutionsplanen till dess processen för att undanröja eller minska de väsentliga hindren avslutats.

17 § För en gränsöverskridande koncern ska resolutionsmyndigheten tillsammans med de utländska resolutionsmyndigheterna, efter samråd med tillsynskollegiet och resolutionsmyndigheterna där betydande filialer är belägna, vidta alla rimliga mått och steg för att komma fram till ett beslut om vilka åtgärder som ska vidtas beträffande samtliga institut i koncernen. Beslutet ska fattas med utgångspunkt från den bedömning av möjligheten att rekonstruera eller avveckla koncernen som gjorts enligt 14 §.

Processen för detta framgår av 18–25 §§.

18 § Med beaktande av bedömningen enligt 14 § ska resolutionsmyndigheten, om den är samordnande resolutionsmyndighet för en gränsöverskridande koncern, tillsammans med den samordnande tillsynsmyndigheten och Europeiska bankmyndigheten ta fram en rapport. Rapporten ska analysera de väsentliga hindren mot att vidta effektiva resolutionsåtgärder beträffande koncernen. Rapporten ska beakta effekten på institutets affärsmodell och rekommendera proportionella och riktade åtgärder som enligt den samordnande resolutionsmyndigheten är nödvändiga och lämpliga för att undanröja eller minska hindren.

19 § Inom fyra månader från mottagandet av rapporten får moderföretaget inom EES komma in med synpunkter på rapporten och föreslå alternativa åtgärder för att undanröja eller minska de hinder som identifierats i rapporten.

20 § Om resolutionsmyndigheten är den samordnande resolutionsmyndigheten för den gränsöverskridande koncernen, ska den, efter samråd med behöriga myndigheter och med resolutionsmyndigheter i länder inom EES där det finns betydande filialer, försöka komma överens med resolutionsmyndigheterna för dotterföretagen om

1. vilka väsentliga hinder som föreligger, och
2. vid behov bedömningen av de åtgärder som föreslagits av moderföretaget inom EES och vilka ytterligare åtgärder som krävs för att undanröja eller minska hindren.

Överenskommelsen ska träffas inom fyra månader från det att moderföretaget kommit in med yttrande över rapporten eller vid utgången av den fyramånadersperiod inom vilken den ska yttra sig, beroende på vilken tidpunkt som inträffar först.

Det som sägs i första stycket gäller också när resolutionsmyndigheten är ansvarig för ett dotterföretag i koncernen.

21 § Överenskommelsen ska redovisa de skäl som föreligger för ställningstagandet. Den samordnande resolutionsmyndigheten ska skicka den till moderföretaget inom EES.

Resolutionsmyndigheten ska fatta de beslut som behövs i enlighet med överenskommelsen.

22 § Om en överenskommelse inte har träffats inom den tid som anges i 20 § andra stycket, ska resolutionsmyndigheten när den är samordnande myndighet fatta beslut om åtgärder som ska vidtas på koncernnivå enligt 4 §.

Resolutionsmyndigheten ska inför beslutet beakta synpunkter och reservationer från de övriga resolutionsmyndigheterna.

23 § Om resolutionsmyndigheten inte är den samordnande resolutionsmyndigheten, gäller 3–5 §§ om vilka åtgärder som ska vidtas.

Resolutionsmyndigheten ska inför beslutet beakta synpunkter och reservationer från de övriga behöriga myndigheterna.

24 § Om myndigheterna inte har kommit överens om någon av de åtgärder som anges i artikel 17.5 g, h eller k, och någon berörd utländsk resolutionsmyndighet inom tidsfristen i 20 § andra stycket har hänskjutit ärendet till Europeiska bankmyndigheten i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010, ska resolutionsmyndigheten skjuta upp sitt beslut enligt 22 eller 23 § med en månad och invänta det beslut som Europeiska bankmyndigheten kan komma att fatta enligt artikel 19.3 i samma förordning. Resolutionsmyndigheten ska följa ett beslut i saken från Europeiska bankmyndigheten.

Resolutionsmyndigheten får inte hänskjuta ett ärende till Europeiska bankmyndigheten enligt 29 kap. 7 § efter det att fyramånadersfristen i 20 § andra stycket har löpt ut eller ett gemensamt beslut har fattats.

25 § Ett sådant beslut sin avses i 20 § som fattas av en utländsk samordnande resolutionsmyndighet efter en överenskommelse med en eller flera resolutionsmyndigheter eller på grund av att de behöriga myndigheterna inte har kommit överens inom fyra månader gäller i Sverige. Beslutet är bindande för resolutionsmyndigheten och ska ligga till grund för dess beslutsfattande.

Åtgärder för att undanröja eller minska väsentliga hinder

26 § För att undanröja eller minska väsentliga hinder som har identifierats enligt 4 § eller 20–23 §§ får Finansinspektionen:

1. Förelägga företaget att se över sina koncerninterna arrangemang för finansiering eller omprövar avsaknaden av sådana, eller upprättar serviceavtal, antingen koncerninterna avtal eller avtal med tredje man, för att säkra tillhandahållandet av kritiska verksamheter.

2. Förelägga företaget att begränsa sina största enskilda eller totala exponeringar.

3. Införa särskilda eller regelbundna kompletterande informationskrav som är relevanta för resolutionsändamålen.

4. Förelägga företaget att avyttra särskilda tillgångar.

5. Förelägga företaget att begränsa eller upphöra med specifik befintlig eller föreslagen verksamhet.

6. Förelägga företaget att begränsa eller förhindra utveckling av nya eller befintliga affärsområden eller försäljning av nya eller befintliga produkter.

7. Kräva förändringar av de juridiska eller operativa strukturerna för institutet eller ett koncernföretag som direkt eller indirekt står under dess kontroll så att komplexiteten minskas för att kunna säkerställa att det kan gå att juridiskt och operativt avskilja kritiska verksamheter från övriga verksamheter genom användningen av resolutionsverktygen.

8. Förelägga ett institut eller ett moderföretag att inrätta ett finansiellt moderholdingföretag i Sverige eller ett finansiellt moderholdingföretag inom EES.

9. Förelägga ett institut eller ett sådant företag som avses i 1 kap. första stycket 2 att ge ut kvalificerade skulder eller att vidta åtgärder för att uppfylla minimikravet på nedskrivningsbara skulder.

10. Förelägga ett holdingföretag med blandad verksamhet som är moderföretag till ett institut att inrätta ett finansiellt holdingföretag för att kontrollera institutet, om det är nödvändigt för att underlätta resolution och undvika att resolutionen får negativ effekt på den icke-finansiella delen av koncernen.

Finansinspektionen ska också förelägga det berörda företaget att inom en månad ta fram en plan för hur det avser att genomföra de åtgärder som föreläggandet avser.

Institut och moderföretag ska ge stöd och hjälp

27 § På begäran av resolutionsmyndigheten ska ett institut eller ett moderföretag inom EES ge resolutionsmyndigheten det stöd eller den hjälp den behöver med att upprätta en resolutionsplan för institutet eller koncernen.

4 kap. Minimikravet på nedskrivningsbara skulder

Vad är minimikravet?

1 § Med minimikravet avses ett krav, uttryckt i procent, som anger hur stora företagets medräkningsbara kvalificerade skulder och kapitalbas minst måste vara i relation till företagets totala skulder och kapitalbas.

En kvalificerad skuld är medräkningsbar, om det inte framgår något annat av föreskrifter som meddelas med stöd av 30 kap. 1 §.

Vid beräkningen av de totala skulderna ska derivatskulder tas upp till det belopp som återstår när hänsyn har tagits till motparters rätt till nettning.

Beslut om minimikravets storlek

2 § Resolutionsmyndigheten ska, efter samråd med Finansinspektionen, besluta om det minimikrav som ska uppfyllas av ett institut på individuell nivå.

Resolutionsmyndigheten ska dessutom, efter samråd med Finansinspektionen, besluta vilket minimikrav som ska uppfyllas av moderföretaget inom EES på gruppnivå. För en gränsöverskridande koncern ska ett sådant beslut fattas enligt 6–10 §§.

Resolutionsmyndigheten får, efter samråd med Finansinspektionen, besluta att ett svenskt finansiellt institut, finansiellt holdingföretag, blandat finansiellt holdingföretag eller holdingföretag med blandad verksamhet ska uppfylla ett minimikrav på nedskrivningsbara skulder på individuell nivå.

3 § Minimikravet på nedskrivningsbara skulder ska beslutas i anslutning till resolutionsplaneringen i 3 kap. Det ska fastställas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, i syfte att säkerställa att ett företag, om det kan försättas i resolution, har kvalificerade skulder och en kapitalbas som tillsammans är tillräckligt stora för att kunna vidta resolutionsåtgärder som uppfyller resolutionsändamålen.

Om minimikravet avser ett institut som ingår i en finansiell koncern eller moderföretaget inom EES, ska beslutet fattas enligt den process som beskrivs i 5–10 §§.

4 § Minimikravet ska vara uppfyllt vid varje tidpunkt.

5 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett företag ska uppfylla minimikravet med en viss typ av kvalificerade skulder.

Beslut om minimikravet beträffande företag som ingår i en gränsöverskridande koncern

6 § För en gränsöverskridande koncern, ska resolutionsmyndigheten försöka komma överens med de resolutionsmyndigheter som ansvarar för de utländska dotterinstituten och, om resolutionsmyndigheten inte är samordnande resolutionsmyndighet, den myndigheten, om storleken på kravet för

1. moderföretaget inom EES på grupp nivå, och
2. ett dotterinstitut och utländskt dotterinstitut på individuell nivå.

Vid bedömningen enligt första stycket 2, ska resolutionsmyndigheten beakta det krav som har fastställts på grupp nivå.

Om myndigheterna kommer överens, ska resolutionsmyndigheten fatta beslut om minimikravet enligt 1 § i enlighet med överenskommelsen.

7 § Om en överenskommelse inte har träffats inom fyra månader ska resolutionsmyndigheten när den är samordnande resolutionsmyndighet fatta beslut om minimikravet för moderföretaget enligt 6 § första stycket 1 och för dotterinstitutet enligt 6 § första stycket 2.

Om resolutionsmyndigheten inte är samordnande resolutionsmyndighet, ska den ensamt fatta beslut om minimikravet för de individuella instituten enligt 6 § första stycket 2.

8 § Om någon av de berörda utländska resolutionsmyndigheterna inom fyramånadersfristen i 7 § första stycket har hänskjutit ärendet till Europeiska bankmyndigheten i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010, ska resolutionsmyndigheten skjuta upp sitt beslut enligt 7 § med en månad och invänta det beslut som Europeiska bankmyndigheten kan komma att fatta enligt artikel 19.3 i samma förordning. Resolutionsmyndigheten ska följa ett beslut i saken från Europeiska bankmyndigheten.

Resolutionsmyndigheten får inte hänskjuta ett ärende till Europeiska bankmyndigheten enligt 29 kap. 7 § efter det att fyramånadersfristen har löpt ut eller ett gemensamt beslut har fattats.

9 § Ett sådant beslut som avses i 6 §, som fattas av en utländsk samordnande resolutionsmyndighet efter en överenskommelse med resolutionsmyndigheten, eller av en utländsk resolutionsmyndighet på grund av att de behöriga myndigheterna inte har kommit överens inom fyra månader gäller i Sverige. Beslutet är bindande för resolutionsmyndigheten och ska ligga till grund för resolutionsmyndighetens övervakning av om minimikravet på nedskrivningsbara skulder är uppfyllt.

10 § En överenskommelse som ingåtts enligt 6 § och beslut som fattas enligt 7 § ska ses över och uppdateras regelbundet.

Undantag för institut som ingår i en koncern

11 § Resolutionsmyndigheten får undanta ett dotterinstitut från att uppfylla kravet på individuell nivå om,

1. villkoren i artikel 7.1 i tillsynsförordningen är uppfyllda.
2. institutet är undantaget från tillsyn på individuell nivå med stöd i artikel 7.1 i tillsynsförordningen.

3. moderinstitutet i Sverige, om det inte också är moderinstitutet inom EES, uppfyller det krav som ställs på det och på dotterinstitutet.

12 § Resolutionsmyndigheten får, i egenskap av samordnande resolutionsmyndighet, undanta ett moderinstitut inom EES från att uppfylla kravet på individuell nivå om moderinstitutet,

1. är undantaget från kapitalbaskravet på individuell nivå med stöd av artikel 7.3 i tillsynsförordningen, och

2. uppfyller det särskilda kapitalkravet för resolution som har fastställs för moderföretaget inom EES på gruppnivå.

Resolutionsmyndighetens övervakning

13 § Resolutionsmyndigheten ska övervaka att minimikraven på nedskrivningsbara skulder uppfylls på individuell nivå och, i förekommande fall på gruppnivå. Myndigheten ska koordinera sin övervakning med den tillsyn som utövas av Finansinspektionen.

5 kap. Ytterligare åtgärder för att förbereda resolution och undvika fallissemang

Hinder mot att utöva vissa rättshandlingar

1 § För en motpart till ett företag som anges i 1 kap. 1 § första stycket, gäller bestämmelserna i 12 kap. 4–7 och 9 §§ beträffande ett beslut om en krisavvärjande åtgärd eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut. Vad som sägs om ett beslut om resolution eller resolutionsåtgärder ska då avse ett beslut om krisavvärjande åtgärder.

Avtalsvillkor om erkännande av nedskrivning eller konvertering

2 § Ett företag som anges i 1 kap. första stycket 1 och 2 ska i avtalen för sina skulder, ta in villkor som innebär att borgenärerna erkänner att skulderna kan komma att skrivas ned eller konverteras och att borgenärerna accepterar en eventuell minskning av kapitalbeloppet eller det utestående beloppet, eller konverteringar eller indragningar som kan bli följden av ett beslut om resolution eller av

ett beslut om nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument.

Om det inte framgår något annat av tekniska standarder beslutade av kommissionen gäller detta för alla relevanta kapitalinstrument och alla kvalificerade skulder som lyder under lagen i tredjeland, utom kvalificerade insättningar avseende

1. fysiska personer,
2. mikroföretag samt små och medelstora företag enligt kriteriet för årsomsättning i artikel 2.1 i kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003⁶, och
3. insättningar via en filial utanför EES till ett svenskt institut och som skulle betraktas som insättningar avseende personer eller företag som avses i 1 eller 2 om de inte hade gjorts via filialen.

3 § Resolutionsmyndigheten får besluta att en skuld inte behöver innehålla ett sådant villkor som anges i 2 § första stycket, om det följer av lagen i det land som skulden lyder under eller av en bindande överenskommelse som ingåtts med tredjeland, att ett beslut om att skriva ned eller konvertera skulder får verkställas i det andra landet.

Kontakt med potentiella köpare

4 § När resolutionsmyndigheten har fått en underrättelse från Finansinspektionen enligt 15 kap. 2 b § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 15 kap. 2 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, får resolutionsmyndigheten förelägga det företaget att kontakta potentiella köpare i syfte att förbereda en resolution av företaget.

Upprättande av register

5 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket ska upprätta register över sina finansiella avtal och andra avtal av särskilt stor betydelse för företagets verksamhet.

⁶ EUT L 124, 20.5.2003, s. 36 (Celex 32003H0361).

Aktiekapitalets storlek

6 § I samband med resolutionsplaneringen ska resolutionsmyndigheten överväga om det aktiekapital som anges i bolagsordningen för ett bolag som anges i 1 kap. första stycket 1 och 2 är tillräckligt stort. Om det behövs för att underlätta genomförande av resolutionsåtgärder, får resolutionsmyndigheten förelägga ett sådant bolag att höja sitt maximikapital.

6 kap. Nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument utanför resolution

Värdering

1 § Finansinspektionen ska inför ett beslut om nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument låta göra en värdering enligt 7 kap. 1 § av det berörda företaget eller koncernen.

Värderingen ska utgöra grund för Finansinspektionens beslut att skriva ned eller konvertera relevanta kapitalinstrument samt fungera som underlag för beslutet. Värderingen ska också utgöra grund för beslut om minskningen av kärnprimärkapital, omfattningen av indragning eller överföring av kärnprimärkapitalinstrument eller utspädning av aktier eller andra äganderättsinstrument, samt omfattningen av nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument.

Beslut om nedskrivning och konvertering

2 § Finansinspektionen ska skyndsamt besluta att relevanta kapitalinstrument som har getts ut av ett institut eller ett sådant företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket 2 ska skrivas ned eller konverteras om

1. företaget fallerar eller sannolikt kommer att falla enligt definitionerna i 9 kap. 2 och 3 §§, och

2. åtgärden är nödvändig och tillräcklig för att undvika att företaget fallerar, eller sannolikt kommer att falla, och det inte finns alternativa åtgärder som inom rimlig tid skulle undvika detta.

3 § Om ett dotterföretag som avses i 1 kap. 1 § första stycket har gett ut relevanta kapitalinstrument som får beaktas både vid

bedömningen av om kapitalbaskravet uppfylls på individuell nivå och på gruppnivå, ska Finansinspektionen, skyndsamt besluta att instrumenten ska skrivas ned eller konverteras, om den kommer överens med den samordnande berörda myndigheten enligt 10 §, om att

1. koncernen ska anses fallera, eller sannolikt kommer att fallera, och

2. åtgärden är nödvändig och tillräcklig för att undvika att koncernen ska anses fallera, eller sannolikt komma att fallera, och det inte finns alternativa åtgärder som inom rimlig tid skulle undvika detta.

En koncern ska anses fallera, eller sannolikt komma att fallera, om den inte uppfyller eller om det på objektiva grunder kan fastställas att koncernen i en nära framtid inte kommer att uppfylla tillsynskraven på gruppbasis i något väsentligt avseende.

4 § Om ett moderföretag har gett ut relevanta kapitalinstrument som får beaktas antingen vid bedömningen av om kapitalbaskravet uppfylls på individuell nivå eller på gruppnivå, ska Finansinspektionen om den är samordnande berörd myndighet skyndsamt besluta att skriva ned eller konvertera dessa instrument om

1. koncernen ska anses fallera, eller sannolikt komma att fallera, enligt 3 § andra stycket, och

2. åtgärden är nödvändig och tillräcklig för att undvika att koncernen ska anses fallera, eller sannolikt komma att fallera, och det inte finns alternativa åtgärder som inom rimlig tid skulle undvika detta.

5 § Om ett institut eller ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket behöver statligt stöd, ska dess relevanta kapitalinstrument skrivas ned eller konverteras.

Om det krävs för att ett statligt stöd som avses i första stycket ska vara förenligt med unionsrätten, får Finansinspektionen besluta att andra efterställda skulder än de relevanta kapitalinstrument, ska skrivas ned eller konverteras.

Nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument eller andra efterställda skulder får emellertid inte ske om statligt stöd behövs i förebyggande syfte och en sådan nedskrivning eller konvertering skulle hota den finansiella stabiliteten eller leda till oproportionerliga resultat.

6 § Utöver vad som framgår av 1–4 §§ ska Finansinspektionen när den är samordnande berörd myndighet, fatta beslut avseende ett

1. utländskt dotterföretag i den situation som beskrivs i artikel 59.3 c i resolutionsdirektivet, varvid beslutet ska fattas gemensamt med den berörda myndigheten för dotterföretaget,

2. utländskt moderföretag i den situation som beskrivs i artikel 59.3 d i resolutionsdirektivet.

Beslutsprocessen för en gränsöverskridande koncern

7 § När Finansinspektionen överväger att fatta beslut avseende ett dotterföretag enligt 2, 3, 4 eller 5 § ska den skyndsamt underrätta:

1. den samordnande tillsynsmyndigheten och den samordnande berörda myndigheten, och

2. den behöriga myndighet som är ansvarig för det institut eller företag som har gett ut de relevanta kapitalinstrument som eventuellt ska skrivas ned eller konverteras och den berörda myndigheten i samma land inom EES som den nämnda behöriga myndigheten samt den samordnande berörda myndigheten, innan den fattar ett beslut som avses i 3 §.

Av underrättelsen ska det framgå varför Finansinspektionen överväger att fatta beslutet.

8 § När Finansinspektionen har lämnat en underrättelse enligt 7 § ska den, efter samråd med de underrättade myndigheterna bedöma om det finns

1. någon alternativ åtgärd till att skriva ned eller konvertera de relevanta kapitalinstrumenten och om det i så fall är möjligt att tillämpa den, och

2. realistiska utsikter att den åtgärd som identifierats inom rimlig tid skulle förhindra att företaget eller koncernen fallerar eller sannolikt kommer att falla.

Om Finansinspektionen mottar en underrättelse motsvarande den i 7 §, ska den medverka i ett sådant samråd som avses första stycket.

9 § Om Finansinspektionen bedömer att det inte finns några alternativa åtgärder som har utsikter att förhindra att företaget eller

koncernen fallerar eller sannolikt kommer att falla, får den fatta beslut enligt 2, 4 eller 5 §.

10 § Om Finansinspektionen anser att det bör fattas ett beslut enligt 3 § ska den omedelbart underrätta de berörda myndigheterna där dotterföretaget hör hemma eller den samordnande berörda myndigheten, beroende på vad som är relevant.

Finansinspektionen ska försöka komma överens med den andra berörda myndigheten om ett beslut enligt 3 §. Om myndigheterna inte kan enas får Finansinspektionen inte fattas något beslut enligt 3 §.

Det som sägs i andra stycket gäller även när Finansinspektionen har mottagit en underrättelse från en utländsk berörd myndighet. Om Finansinspektionen motsätter sig ett beslut enligt 3 § ska den ange skälen för sin inställning och underrätta berörda myndigheter.

Verkställande av nedskrivning och konvertering

Åtgärder mot innehavare av kärnprimärkapitalinstrument

11 § Innan Finansinspektionen skriver ned eller konverterar relevanta kapitalinstrument ska den besluta att minska kärnprimärkapitalet i proportion till förlusterna.

12 § Om företaget har ett positivt värde, får Finansinspektionen späda ut äganderätten för existerande aktieägare genom att konvertera relevanta kapitalinstrument till kärnprimärkapitalinstrument.

13 § Finansinspektionen får i samband med beslut om minskning av kärnprimärkapitalet enligt 11 § besluta att vidta någon eller några av följande åtgärder.

1. Dra in befintliga kärnprimärkapitalinstrument.
2. Överföra befintliga kärnprimärkapitalinstrument till en borgenär som har fått sin fordran helt eller delvis nedskriven.

Nedskrivning och konvertering av relevanta kapitalinstrument

14 § Finansinspektionen ska när kärnprimärkapitalet har minskats i proportion till förlusterna, permanent skriva ned kapitalbeloppet för relevanta kapitalinstrument eller konvertera relevanta kapitalinstrument till kärnprimärkapitalinstrument i den utsträckning som krävs för att företaget eller koncernen inte längre ska bedömas falla eller sannolikt komma att falla.

Relevanta kapitalinstrument ska skrivas ned eller konverteras till kärnprimärkapitalinstrument i följande ordning

- a. övriga primärkapitalinstrument,
- b. supplementärkapitalinstrument.

15 § Vid konvertering av relevanta kapitalinstrument gäller följande.

1. De kärnprimärkapitalinstrumenten som konverteringen ska ske till ska vara utgivna av företaget i fråga eller av dess moderföretaget, beroende på vad Finansinspektionen beslutar. Finansinspektionen får dock besluta att instrumenten ska ges ut av moderföretaget, bara om det har godkänts av resolutionsmyndigheten för moderföretaget.

2. Kärnprimärkapitalinstrumentet ska ha getts ut innan företaget ger ut aktier eller andra äganderättsinstrument i syfte att erhålla kapital från staten eller ett offentligt organ.

3. Kärnprimärkapitalinstrumenten ska tilldelas och överföras utan dröjsmål efter beslutet att konvertera de relevanta kapitalinstrumenten.

4. Konverteringskursen för de relevanta kapitalinstrumentens konvertering till kärnprimärkapitalinstrument bestäms på samma sätt som i enlighet med 22 kap. 20 och 21 §§.

16 § Ett beslut om nedskrivning eller konvertering är bindande för företaget, alla innehavare av kärnprimärkapitalinstrument och relevanta kapitalinstrument.

Den som berörs av nedskrivningen eller konverteringen förlorar dock inte sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

En av Finansinspektionen beslutad kapitalökning eller kapitalminskning är fastställd när den har registrerats i aktiebolagsregistret, föreningsregistret eller bankregistret.

17 § När ett relevant kapitalinstrument som har getts ut av ett dotterföretag ska skrivas ned eller konverteras, får nedskrivningen eller konverteringen inte vara mer omfattande eller göras på sämre villkor än för de relevanta kapitalinstrument med samma rangordning som har skrivits ned eller konverterats på moderföretagsnivå.

Förberedande åtgärder

18 § Finansinspektionen får förelägga ett bolag som anges i 1 kap. 1 § första stycket att se till att styrelsen i företaget har det bemyndigande som krävs för att bolaget ska kunna ge ut ett tillräckligt antal kärnprimärkapitalinstrument.

7 kap. Värdering

Värdering inför ett beslut om resolution

1 § Innan ett beslut om resolution eller en resolutionsåtgärd fattas ska resolutionsmyndigheten säkerställa att en rättvis, väl avvägd och realistisk värdering av företagets tillgångar och skulder utförs.

2 § Tillgångarna och skulderna ska värderas utifrån försiktiga antaganden.

Värderingen ska säkerställa att eventuella förluster avseende tillgångarna i företaget till fullo redovisas vid den tidpunkt då resolutionsåtgärder vidtas.

3 § Värderingen ska ligga till grund för följande beslut:

1. Beslut om resolution.
2. Beslut om vilka resolutionsåtgärder som ska vidtas avseende företaget under resolution.
3. *Åtgärder mot ägare.* Beslut om minskningen av aktiekapital, omfattningen av indragning, överföring eller utspädning av aktier eller minskning av värdet på andelar.
4. *Försäljningsverktyget.* Beslut om vilka tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller aktier eller andra äganderättsinstrument som ska överföras samt för resolutionsmyndighetens bedömning av vad som utgör affärsmässiga villkor.

5. *Broinstituttsverket eller avskiljandeverket*. Beslut om vilka tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller aktier eller andra äganderättsinstrument som ska överföras och beslut om värdet av en eventuell ersättning som ska betalas till företaget under resolution eller, allt efter omständigheterna, till ägarna till aktierna eller andra äganderättsinstrument.

6. *Skuldnedskrivningsverket*. Beslut om omfattningen av nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder.

4 § Värderingen ska utföras av en person med oberoende ställning i förhållande till myndigheter och till det företag som är föremål för värderingen.

5 § Till värderingen ska biläggas följande information såsom den framgår av företagets räkenskapsinformation.

1. En uppdaterad balansräkning och en rapport över den finansiella ställningen för företaget.

2. En analys och en uppskattning av tillgångarnas bokföringsmässiga värde.

3. En förteckning över de utestående skulder i och utanför balansräkningen som framgår av räkenskaperna för företaget, med angivande av respektive skulds prioritet enligt förmånsrättslagen (1970:979).

Till grund för beslut enligt 3 § 4 och 5 får vid behov den information som ska biläggas värderingen enligt första stycket andra punkten kompletteras med en analys och en uppskattning av värdet av tillgångarna och skulderna i företaget med utgångspunkt i marknadsvärdet.

6 § Värderingen ska innehålla en uppskattning av det ekonomiska utfallet för ägare och borgenärer om företaget hade försatts i konkurs eller gått i likvidation.

Resolutionsmyndigheten ska ange om uppskattning ska utgå från konkurs eller likvidation.

7 § När de krav som framgår av 1–6 §§ har uppfyllts är värderingen att anse som slutlig.

Preliminär värdering

8 § Om det på grund av brådska inte är möjligt att uppfylla kraven i 4 §, 5 § första stycket eller 6 § ska en preliminär värdering genomföras av resolutionsmyndigheten.

En preliminär värdering som genomförs i enlighet med 9 § utgör tillräcklig grund för att vidta resolutionsåtgärder.

9 § En preliminär värdering av företagets tillgångar och skulder ska så långt möjligt uppfylla kraven enligt 4 §, 5 § första stycket och 6 §. En preliminär värdering ska innehålla en buffert för eventuella ytterligare förluster.

En värdering ska betraktas som preliminär till dess en oberoende person har utfört en värdering som uppfyller 1–6 §§.

Komplettering av preliminär värdering

10 § Resolutionsmyndigheten ska så snart som möjligt se till att den preliminära värderingen kompletteras för att uppfylla 1–6 §§ och därmed bli slutlig.

11 § Om den slutliga värderingen utvisar ett högre värde än den preliminära värderingen ska resolutionsmyndigheten

1. fatta beslut om att öka värdet av borgenärernas fordringar som har skrivits ned genom skuldnedskrivningsverktyget,
2. besluta att ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag ska göra ytterligare en betalning av ersättning med avseende på tillgångar, rättigheter och skulder till företaget under resolution, eller, allt efter omständigheterna, med avseende på aktier eller andra äganderättsinstrument till ägarna av dessa.

Värdering när resolutionsåtgärder vidtagits

12 § I syfte att bedöma om det ekonomiska utfallet för ägare, borgenärer och insättningsgarantisystemet skulle ha blivit bättre om ett företag i stället för resolution hade blivit föremål för konkurs eller gått i likvidation, ska resolutionsmyndigheten se till att en person med oberoende ställning i förhållande till myndigheter och till det företag som är föremål för värderingen, så snart

som möjligt efter det att resolutionsåtgärder har vidtagits gör en värdering som fastställer

1. vilket ekonomiskt utfall ägare och borgenärer skulle ha fått om företaget hade försatts i konkurs eller gått i likvidation vid den tidpunkt då beslutet att försätta företaget i resolution fattades,

2. vilket ekonomiskt utfall ägare och borgenärer faktiskt har fått vid resolutionen av företaget, och

3. vilken skillnaden är mellan det ekonomiska utfallet enligt 1 och 2.

Värderingen enligt första stycket ska bortse från eventuellt statligt stöd till företaget under resolution.

Resolutionsmyndigheten ska i uppdraget till värderaren ange om jämförelsen med utfallet vid resolution ska avse konkurs eller likvidation.

AVDELNING III. RESOLUTION

8 kap. Övergripande om resolution

Ändamålen med resolution (resolutionsändamålen)

1 § Ändamålen med resolution (resolutionsändamålen) är att

1. motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet genom att bland annat

a. säkerställa att kritiska verksamheter kan upprätthållas, och

b. förebygga spridning av negativa effekter i det finansiella systemet,

2. upprätthålla marknadsdisciplin,

3. skydda offentliga medel genom att minimera behovet av att förlita sig på statligt stöd,

4. skydda garanterade insättare och investerare som omfattas av lagen (1999:158) om investerarskydd, och

5. skydda kundmedel och kundtillgångar.

Inledande av resolution

Finansinspektionen prövning av om ett företag fallerar

2 § Finansinspektionen ska på eget initiativ eller på begäran av regeringen, resolutionsmyndigheten eller Riksbanken pröva om ett

institut eller ett företag som anges i 1 kap. 1 § första stycket 2 fallerar eller sannolikt kommer att fallera och om det finns andra åtgärder än resolution som inom rimlig tid skulle förhindra att företaget fallerar. Inför den prövningen ska Finansinspektionen samråda med Regeringskansliet, resolutionsmyndigheten och Riksbanken.

Resolutionsmyndighetens prövning

3 § Resolutionsmyndigheten ska pröva om ett företag ska försättas i resolution när den får en underrättelse från Finansinspektionen om att inspektionen har fastställt att företaget fallerar eller sannolikt kommer att fallera och om att det inte finns andra åtgärder än resolution som inom rimlig tid skulle förhindra att företaget fallerar.

Detta gäller dock inte i de fall som anges i 9 kap. 10 och 11 §§.

4 § Resolutionsmyndigheten får besluta att försätta ett företag i resolution om förutsättningarna för resolution är uppfyllda. Vilka förutsättningarna är framgår av 9 kap. För ett beslut om resolution beträffande ett företag som ingår i en gränsöverskridande koncern gäller dessutom processen i 10 kap.

5 § Ett beslut om resolution och om vilka resolutionsåtgärder som ska vidtas ska föregås av en värdering enligt 7 kap.

Rättsverkningar av ett beslut om resolution

6 § Genom ett beslut om resolution utlöses vissa rättsverkningar som framgår av 11 och 12 kap.

Resolutionsåtgärder

7 § När ett företag har försatts i resolution ska resolutionsmyndigheten besluta om en eller flera resolutionsåtgärder eller ge in en ansökan om konkurs eller likvidation.

8 § När resolutionsmyndigheten vidtar resolutionsåtgärder gäller 24 kap. om skydd för motparter.

Avslutningen av en resolution

9 § I 25 kap. finns bestämmelser om hur en resolution avslutas och vissa sammanhängande bestämmelser.

Beslut om resolutionsåtgärder i ett annat land

10 § För att säkerställa att resolution av en gränsöverskridande koncern kan genomföras effektivt finns det särskilda bestämmelser om verkan av beslut som har fattats i en annan stat inom EES och om erkännande av förfaranden i tredjeland. Dessa bestämmelser finns 26 och 27 kap.

Finansiering av resolution

11 § För att finansiera resolutionsåtgärderna ska det finnas en resolutionsreserv som beskrivs i 28 kap.

9 kap. Beslut om resolution

Institut

1 § Resolutionsmyndigheten ska besluta att försätta ett institut i resolution om samtliga följande förutsättningar är uppfyllda.

1. Finansinspektionen har, efter samråd med Regeringskansliet, resolutionsmyndigheten och Riksbanken, fastställt att institutet fallerar eller att det är sannolikt att institutet kommer att fallera.

2. Finansinspektionen har, efter samråd med Regeringskansliet, resolutionsmyndigheten och Riksbanken, fastställt att det inte finns alternativa åtgärder som inom rimlig tid skulle förhindra att institutet fallerar.

3. Resolutionsmyndigheten har, efter samråd med Regeringskansliet, Finansinspektionen och Riksbanken, fastställt att resolution är nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse.

Resolutionsmyndigheten behöver inte försätta institutet i resolution, om det vidtas resolutionsåtgärder mot institutets moderföretag och det inte är nödvändigt att vidta separata åtgärder mot institutet för att uppnå resolutionsändamålen.

Fallera eller sannolikt fallera

2 § Ett institut ska anses fallera enligt 1 § första stycket 1 om en eller flera av följande situationer föreligger.

1. Institutet överträder sina skyldigheter på ett sätt som medför att institutets tillstånd ska återkallas.

2. Värdet på institutet tillgångar understiger värdet på dess skulder.

3. Institutet kan inte betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.

4. Institutet behöver statligt stöd utom i de fall som anges i 3 §. Ett institut ska anses sannolikt fallera enligt 1 § första stycket 1 om det på objektiva grunder kan fastställas att institutet i en nära framtid kommer att befinna sig i en situation som avses i första stycket 1–3.

3 § Institut som behöver statligt stöd ska inte anses fallera om stödet ges till ett solitt institut för att undvika eller avhjälpa en allvarlig störning i ekonomin i ett land inom EES och för att den finansiella stabiliteten ska kunna bevaras, och

1. stödet antar någon av följande former:

a. en statlig garanti för att garantera likviditetsfaciliteter som tillhandahålls av centralbanker på deras villkor,

b. en statlig garanti för nya skuldförbindelser,

c. ett tillskott till kapitalbasen eller förvärv av kapitalinstrument till priser och på villkor som inte ger företaget någon fördel, när varken omständigheterna som avses i 2 § 1, 2 eller 3 eller förutsättningarna för nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument föreligger när det stödet beviljas,

2. stödet har godkänts slutligt enligt unionens regler om statligt stöd,

3. åtgärderna är tidsbegränsade skyddsåtgärder som är proportionerliga för att motverka konsekvenserna av den allvarliga störningen, och används inte för att kompensera för förluster som institut har ådragit sig eller inom den närmaste framtiden sannolikt kommer att ådra sig, och

4. i fråga om kapitaltillskott är stödet begränsat till tillskott som krävs för att åtgärda kapitalunderskott som fastställts i stresstest på nationell nivå, unionsnivå eller inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen, tillgångsöversyner eller motsvarande genomgångar som Europeiska centralbanken, Europeiska bankmyndigheten

eller nationella myndigheter genomfört och som i förekommande fall bekräftats av den behöriga myndigheten.

Det allmännas intresse

4 § Resolution ska anses nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse om det är nödvändigt för att uppnå ett eller flera av resolutionsändamålen, är proportionerligt i förhållande till dessa och en avveckling av företaget genom konkurs eller likvidation inte skulle uppnå ändamålen i samma omfattning.

Finansiellt institut

5 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett finansiellt institut ska försättas i resolution, om

1. det moderinstitut som omfattas av den gruppbaseade tillsynen uppfyller förutsättningar för resolution, och

2. det finansiella institutet uppfyller de förutsättningar för resolution som anges i 1 §.

I fråga om ett utländskt moderinstitut ska den utländska myndighet som ansvarar för moderinstitutet ha konstaterat att förutsättningar för resolution är uppfyllda beträffande det.

Holdingföretag

6 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet ska försättas i resolution, om

1. ett institut eller ett utländskt institut som är dotterföretag till holdingföretaget uppfyller förutsättningar för resolution, och

2. holdingföretaget uppfyller de förutsättningar för resolution som anges i 1 §.

I fråga om ett utländskt institut ska den utländska myndighet som ansvarar för institutet ha konstaterat att förutsättningar för resolution är uppfyllda beträffande det.

7 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet ska försättas i resolution trots att

holdingföretaget inte uppfyller förutsättningarna för resolution, om

1. ett institut eller ett utländskt institut hemmahörande inom EES som är dotterföretag till holdingföretaget uppfyller förutsättningar för resolution,

2. institutets eller det utländska institutets fallissemang kan leda till att ett annat institut eller utländskt institut hemmahörande inom EES fallerar eller att koncernen fallerar, och

3. det är nödvändigt att vidta resolutionsåtgärder mot holdingföretaget för rekonstruktion eller avveckling av ett institut eller ett utländskt institut hemmahörande inom EES eller av hela koncernen.

I fråga om ett utländskt institut ska den utländska myndighet som ansvarar för institutet ha konstaterat att förutsättningar för resolution är uppfyllda beträffande det.

8 § Resolutionsmyndigheten får inte med stöd av 6 eller 7 § besluta om resolution mot ett holdingföretag med blandad verksamhet för att hantera koncernens problem, om det fallerande institutet eller utländska institutet innehas direkt eller indirekt av ett finansiellt holdingföretag. I så fall ska resolutionsåtgärder i stället vidtas mot det finansiella holdingföretaget.

9 § Vid den bedömning som enligt 6 § första stycket 1 eller 7 § första stycket 1 ska göras av om ett institut uppfyller förutsättningarna för resolution, får resolutionsmyndigheten, bortse från koncerninterna kapitalöverföringar eller förlustdelningsarrangemang.

Om holdingföretaget är hemmahörande i ett annat land inom EES, gäller första stycket om resolutionsmyndigheten kommer överens om det med resolutionsmyndigheten för holdingföretaget.

Om resolutionsmyndigheten ansvarar för holdingföretaget, får resolutionsmyndigheten komma överens med den utländska resolutionsmyndighet i ett land inom EES som ansvarar för ett utländskt institut om att det ska bortse från koncerninterna kapitalöverföringar eller förlustdelningsarrangemang.

Om resolution i samband med ett resolutionsförfarande i tredjeland

Moderföretag

10 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet som är moderföretag till ett tredjelandsinstitut ska försättas i resolution, om

1. en myndighet i detta tredjeland har beslutat att tredjelandsinstitutet uppfyller förutsättningarna för resolution, och
2. det är nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse.

EES-filialer

11 § Om en EES-filial inte omfattas av ett resolutionsförfarande i tredjeland eller om resolutionsmyndigheten inte har erkänt resolutionsförfarandet enligt 27 kap. 2–4 §§, får den besluta om hantera filialen genom resolution, om det är nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse och någon av följande förutsättningar är uppfyllda:

1. Filialen uppfyller inte längre eller kommer sannolikt inte längre att uppfylla villkoren för filialtillståndet och det inte finns alternativa åtgärder som inom rimlig tid skulle förhindra det eller att den fallerar.

2. Resolutionsmyndigheten bedömer att

- a. tredjelandsinstitutet kan inte, vill inte eller kommer sannolikt inte att kunna fullgöra sina förpliktelser mot sina borgenärer inom EES, eller förpliktelser som filialen ingått eller bokfört här när de förfaller till betalning, och

- b. resolutionsmyndigheten är försäkrad om att det inte har inletts, eller kommer att inledas något resolutionsförfarande eller något annat insolvensförfarande mot institutet inom rimlig tid.

3. En myndighet i tredjeland har inlett ett resolutionsförfarande mot ett tredjelandsinstitut eller har underrättat resolutionsmyndigheten om att det avser att inleda ett sådant förfarande.

Offentliggörande

12 § Resolutionsmyndigheten ska offentliggöra ett beslut om resolution så snart som möjligt.

10 kap. Processen för beslut om resolution som rör gränsöverskridande koncerner

Om resolutionsmyndigheten ansvarar för ett dotterföretag

1 § När resolutionsmyndigheten har fastställt att ett dotterföretag i en gränsöverskridande koncern uppfyller förutsättningarna för resolution enligt 9 kap. ska den omgående, och innan den får fatta beslut om resolution, underrätta den samordnande resolutionsmyndigheten, den samordnande tillsynsmyndigheten och de övriga medlemmarna i resolutionskollegiet för koncernen om,

1. fastställandet att dotterföretaget uppfyller förutsättningarna för resolution, och

2. vilka resolutionsåtgärder eller andra insolvensåtgärder som resolutionsmyndigheten anser är lämpliga att vidta mot företaget.

2 § Om den samordnande resolutionsmyndigheten underrättar resolutionsmyndigheten om att den inte avser att lägga fram någon koncernresolutionsordning, får resolutionsmyndigheten fatta beslut om resolution och besluta att vidta de åtgärder som angetts i underrättelsen enligt 1 § 2. Detsamma gäller om det har gått 24 timmar från det att den samordnande resolutionsmyndigheten mottagit underrättelsen eller den längre tid som resolutionsmyndigheten har godkänt, och den samordnande resolutionsmyndigheten inte har lagt fram en koncernresolutionsordning.

3 § Om den samordnande resolutionsmyndigheten inom tidsfristen i 2 §, föreslår en koncernresolutionsordning, ska resolutionsmyndigheten inom den tid som är rimlig med hänsyn tagen till hur brådskande situationen är försöka komma överens med den samordnande resolutionsmyndigheten och andra berörda resolutionsmyndigheter om att genomföra koncernresolutionsordningen.

4 § Om någon överenskommelse inte träffas får resolutionsmyndigheten besluta att försätta företaget i resolution och vidta resolutionsåtgärder.

Ett sådant beslut får fattas om resolutionsmyndigheten har invändningar mot koncernresolutionsordningen eller om den anser att den behöver vidta andra resolutionsåtgärder än de som föreslås i den. Inför beslutet ska resolutionsmyndigheten beakta innehållet i den koncernresolutionsplan som upprättats enligt 3 kap. Den ska också beakta åtgärdernas potentiella effekter på det finansiella systemets stabilitet i de berörda staterna inom EES och på andra delar av koncernen.

Resolutionsmyndigheten ska underrätta den samordnande resolutionsmyndigheten och de övriga berörda resolutionsmyndigheterna om sitt beslut, vilka åtgärder den avser att vidta och skälen för sitt beslut.

5 § Ett beslut som en utländsk myndighet fattar efter en överenskommelse som avses i 3 §, gäller i Sverige och är bindande för resolutionsmyndigheten.

Resolutionsmyndigheten är samordnande resolutionsmyndighet

6 § Om resolutionsmyndigheten i egenskap av samordnande resolutionsmyndighet får en sådan underrättelse som avses i artikel 91.1 i resolutionsdirektivet från en resolutionsmyndighet i ett land inom EES gäller 7–10 §§.

7 § Resolutionsmyndigheten ska, inom 24 timmar efter mottagandet av en underrättelse enligt 6 §, eller den längre tid som godkänns av den underrättande myndigheten, bedöma de sannolika effekterna av de resolutionsåtgärder eller andra åtgärder som anges i underrättelsen för andra koncernföretag hemmahörande inom EES. Om resolutionsmyndigheten då bedömer att de åtgärder som den underrättande myndigheten avser att vidta sannolikt leder till att förutsättningarna för resolution enligt artikel 32 eller 33 i resolutionsdirektivet uppfylls även för ett annat koncernföretag i ett annat land inom EES än den från vilken underrättelsen kom, ska den inom samma tid föreslå en koncernresolutionsordning.

Resolutionsmyndigheten ska göra bedömningen enligt första stycket efter samråd med medlemmarna i resolutionskollegiet för koncernen.

8 § Resolutionsmyndigheten ska, inom den tid som är rimlig med hänsyn tagen till hur brådskande situationen är, försöka komma överens med de övriga berörda resolutionsmyndigheterna om koncernresolutionsordningen. När en sådan överenskommelse ingås, ska resolutionsmyndigheten fatta ett beslut enligt överenskommelsen.

9 § Om det inte är möjligt att ingå en överenskommelse, får resolutionsmyndigheten, om förutsättningarna i 9 kap. är uppfyllda, besluta om att försätta ett företag i resolution och att vidta resolutionsåtgärder. I ett sådant fall behöver resolutionsmyndigheten inte lämna en underrättelse enligt 12 §.

10 § Ett beslut som en utländsk myndighet fattar efter den process som beskrivs i 6–9 §§ gäller i Sverige och är bindande för resolutionsmyndigheten.

Resolutionsmyndigheten ansvarar för ett dotterföretag men är inte underrättande myndighet

11 § Om resolutionsmyndigheten i andra fall än de som anges i 1 och 6 §§ ansvarar för ett företag som omfattas av en koncernresolutionsordning, gäller 3–5 §§.

Moderföretaget uppfyller förutsättningarna för resolution

Resolutionsmyndigheten ansvarar för moderföretaget

12 § Om resolutionsmyndigheten fastställer att ett moderföretag inom EES i en gränsöverskridande koncern uppfyller förutsättningarna för resolution enligt 9 kap., ska den omgående och innan den får fatta beslut om resolution, underrätta den samordnande tillsynsmyndigheten och de övriga medlemmarna i resolutionskollegiet för den berörda koncernen om

1. fastställandet att moderföretaget uppfyller förutsättningarna för resolution, och

2. vilka resolutionsåtgärder eller andra insolvensåtgärder som resolutionsmyndigheten anser är lämpliga att vidta mot företaget.

Resolutionsmyndigheten får lägga fram en koncernresolutionsordning om

1. de resolutionsåtgärder eller de andra åtgärder som resolutionsmyndigheten anser lämpliga för moderföretaget sannolikt leder till att villkoren i artikel 32 eller 33 uppfylls för något annat företag i koncernen,

2. resolutionsåtgärder eller andra åtgärder på moderföretagsnivå inte är tillräckliga för att stabilisera situationen eller kommer sannolikt inte att leda till ett optimalt resultat,

3. en utländsk resolutionsmyndighet anser att förutsättningarna för resolution enligt artikel 32 eller 33 är uppfyllda för de dotterföretag de ansvarar för, eller

4. resolutionsåtgärder eller andra åtgärder på koncernnivå kommer att omfatta dotterföretag på ett sätt som gör att en koncernresolutionsordning är lämplig.

13 § Om resolutionsmyndigheten inte föreslår en koncernresolutionsordning får myndigheten efter samråd med medlemmarna i resolutionskollegiet, fatta beslut om resolution och resolutionsåtgärder.

Resolutionsmyndigheten ska när den fattar sitt beslut

1. beakta och följa den koncernresolutionsplan som beslutats, om den inte med beaktande av omständigheterna i fallet anser att resolutionsändamålen skulle uppnås effektivare med hjälp av andra åtgärder än de som anges i planen, och

2. beakta den finansiella stabiliteten i de länder inom EES som berörs.

14 § Om resolutionsmyndigheten föreslår en koncernresolutionsordning gäller 8 och 9 §§.

Om myndigheterna inte kan komma överens, gäller en utländsk myndighets beslut i Sverige och är bindande för resolutionsmyndigheten.

Resolutionsmyndigheten ansvarar för ett dotterföretag men inte det som fallerar

15 § Om en utländsk resolutionsmyndighet har lagt fram en koncernresolutionsordning för ett moderföretag till ett dotterföretag som resolutionsmyndigheten ansvarar, gäller 3–5 §§.

11 kap. Följder av ett beslut om resolution för ägare och ledning

Resolutionsmyndigheten tar kontroll

1 § När resolutionsmyndigheten har beslutat att ett företag ska försättas i resolution, får

1. ägarna inte längre företräda aktierna eller andelarna vid stämman, eller

2. huvudmännen i en sparbank inte längre besluta i ärenden vid sparbankstämman.

Ägarnas och huvudmännens rätt enligt första stycket övertas av resolutionsmyndigheten.

2 § Resolutionsmyndigheten övertar styrelsens och den verkställande direktörens befogenheter, om inte myndigheten beslutar något annat.

Ledningen i ett företag i resolution

3 § Resolutionsmyndigheten ska utse en ny styrelse och verkställande direktör för ett företag under resolution. Detta gäller dock inte om det är nödvändigt för myndighetens arbete med att uppnå resolutionsändamålen att en eller flera personer fortsätter att ingå i ledningen.

12 kap. Hinder mot exekutiva åtgärder och vissa rättshandlingar kopplade till resolution

Hinder mot exekutiva åtgärder

1 § Av 1 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) framgår att bara resolutionsmyndigheten får ansöka om att ett företag under resolution ska försättas i konkurs.

2 § När ett företag har försatts i resolution får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte äga rum mot företaget. Handräckning enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. får inte ske.

Under resolution får det inte heller meddelas beslut om kvarstad eller betalningssäkring.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte för förpliktelser som uppkommit efter det att företaget försatts i resolution.

Begäran om vilandeförklaring av rättsprocesser

3 § När ett företag har försatts i resolution får resolutionsmyndigheten begära att en domstol, eller motsvarande organ, vilandeförklarar rättsprocesser som företaget under resolution är delaktigt i. Domstolen, eller det motsvarande organet, ska vilandeförklara rättsprocessen om det krävs för att uppnå resolutionsändamålen.

Hinder mot att utöva vissa rättshandlingar

4 § En motpart till ett företag som anges i 1 kap. 1 § första stycket får på grund av ett beslut om resolution eller en resolutionsåtgärd, eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut, inte

1. säga upp eller häva ett avtal med företaget,
2. ändra villkoren i ett avtal med företaget,
3. ställa in fullgörelsen och hålla inne sin prestation mot företaget,
4. kvitta en fordran som företaget har på motparten, eller en förpliktelse som företaget ska fullgöra mot motparten, mot en fordran som motparten har på företaget, eller en förpliktelse som motparten ska fullgöra mot företaget,
5. omvandla en fordran som motparten har på företaget, eller en förpliktelse som företaget ska fullgöra mot motparten, till en nettofordran eller en nettoförpliktelse,
6. tillämpa en slutavräkningsklausul, eller
7. ta emot, förfoga över eller ta i anspråk en säkerhet i tillgångar som tillhör företaget.

En motpart till ett företag som anges i 1 kap. 1 § första stycket får inte i förhållande till det företaget göra gällande att ett sådant beslut eller en sådan händelse som anges i första stycket är ett kollektivt obeståndsförfarande enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden enligt parternas avtal.

Det som sägs i första och andra styckena gäller endast om företaget fortsätter att fullgöra väsentliga avtalsförpliktelser i förhållande till motparten.

5 § Ett avtalsvillkor i strid med det som sägs i 4 § är ogiltigt.

6 § Om företaget inte fullgör en avtalsförpliktelse till följd av ett beslut av resolutionsmyndigheten enligt 14 kap. 2, 7, 8, 11 eller 12 § anses företaget ändå fullgöra väsentliga avtalsförpliktelser på det sätt som anges i 4 § tredje stycket.

7 § Ett förbud enligt 4 § gäller även för en motpart till

1. ett dotterföretag till ett sådant företag som anges i 1 kap. 1 § första stycket, om ett företag inom koncernen svarar för fullgörelse av dotterföretagets förpliktelser, eller

2. ett annat företag inom koncernen, om motpartens rätt grundar sig på ett beslut om resolution eller en resolutionsåtgärd som riktar sig mot något annat företag inom koncernen eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut.

8 § Om resolutionsmyndigheten har erkänt ett resolutionsförfarande i tredjeland i enlighet med 27 kap. 2 § ska ett sådant förfarande betraktas som ett beslut om resolution eller en resolutionsåtgärd vid tillämpning av bestämmelserna 4–7 §§.

9 § Bestämmelserna i 4–8 §§ ska anses vara internationellt tvingande regler i den mening som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

13 kap. Om resolutionsåtgärder

1 § När ett företag har försatts i resolution får resolutionsmyndigheten besluta om en eller flera av följande resolutionsåtgärder:

1. Vidta någon av de åtgärder som anges i 11 kap 3 §, 14 kap. 1, 2, 7, 8, 11 och 12 §, 15 kap. 2–5 §§, 17 kap. 1, 3 och 4 §§, 18 kap. 7 och 9 §§, 19 kap. 8 och 10 §§, 20 kap. 8 och 10 §§, 21 kap. 1 och 4 §§, 22 kap. 17 och 19 §§ samt 29 kap. 2 §.

2. Tillämpa av något av följande resolutionsverktyg:

a. försäljningsverktyget, enligt 18 kap.,

- b. broinstitutswerktyget, enligt 19 kap.,
- c. avskiljandeverktyget, enligt 20 kap., och
- d. skuldnedskrivningsverktyget enligt 22 kap.

3. Tillsätta en särskild förvaltare enligt 16 kap. 1 §.

Dessutom får regeringen besluta att använda något av de statliga stabiliseringsverktygen enligt 23 kap.

2 § Resolutionsmyndigheten ska vidta de resolutionsåtgärder som enligt dess uppfattning bäst uppfyller de resolutionsändamål som är relevanta i det enskilda fallet. Den också sträva efter att minimera resolutionskostnaderna och undvika onödig värdeförstörelse.

Om det finns flera ändamål ska myndigheten, om inte annat framgår av denna lag, göra en avvägning mellan dem med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet.

3 § Resolutionsmyndighetens beslut om resolutionsåtgärder är giltiga oavsett vad som anges i någon annan lag eller i ett företags bolagsordning eller stadgar eller i ett avtal.

Resolutionsmyndigheten behöver inte innan åtgärden vidtas, inhämta en annan myndighets eller persons samtycke till resolutionsåtgärden eller underrätta en myndighet eller annan person om beslutet.

Detta gäller inte om något annat framgår av denna lag eller föreskrifter som har beslutats med stöd av lagen.

Offentliggörande av beslut om resolutionsåtgärder

4 § Resolutionsmyndigheten ska så snart som möjligt offentliggöra ett beslut om att vidta resolutionsåtgärder.

Om resolutionsmyndigheten fattar beslut enligt 14 kap. 2, 7, 8, 11 eller 12 § ska resolutionsmyndigheten även offentliggöra villkoren för åtgärden och under vilken tid som åtgärden gäller.

Resolutionsåtgärder beträffande ett företag i en koncern

5 § Om ett företag ingår i en koncern, ska resolutionsmyndigheten utforma de resolutionsåtgärder som vidtas så att de,

1. minimerar påverkan på andra koncernföretag och på koncernen som helhet, och

2. minimerar de negativa effekterna på den finansiella stabiliteten inom EES i sin helhet och i enskilda länderna inom EES, särskilt i de länder där koncernen är verksam.

Anställda och deras representanter

6 § Resolutionsmyndighetens beslut om resolutionsåtgärder påverkar inte de anställdas rätt till arbetstagarrepresentanter i styrelsen.

7 § När resolutionsmyndigheten vidtar en resolutionsåtgärd bör den informera och samråda med representanter för de anställda.

Säkerställda obligationer

8 § I ett företag under resolution som har gett ut säkerställda obligationer ska tillgångar i säkerhetsmassan, derivatavtal och obligationer hållas åtskilda från övriga tillgångar och skulder. Resolutionsmyndigheten ska också se till att tillgångarna tillförs tillräcklig finansiering.

Det ekonomiska utfallet

9 § När försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget används för att överföra vissa tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution, ska resolutionsmyndigheten säkerställa att det ekonomiska utfallet för ägare och borgenärer vars fordringar inte överförts inte blir sämre än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation vid den tidpunkt då beslutet om resolution fattades.

10 § När skuldnedskrivningsverktyget används ska resolutionsmyndigheten säkerställa att det ekonomiska utfallet för ägare och borgenärer vars fordringar har skrivits ned eller konverterats till aktier eller andra äganderättsinstrument inte blir sämre än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation vid den tidpunkt då beslutet om resolution fattades.

11 § När medel från insättningsgarantisystemet tillförs enligt 7 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, ska resolutionsmyndigheten säkerställa att det ekonomiska utfallet för insättningsgarantisystemet inte blir sämre än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation vid den tidpunkt då beslutet om resolution fattades.

Om egendom i tredjeland

12 § Om resolutionsmyndigheten har beslutat att vidta en resolutionsåtgärd som avser tillgångar som finns i tredjeland eller aktier eller andra äganderättsinstrument, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av lagen i tredjeland, ska resolutionsmyndigheten

1. när det behövs förvalta aktierna, de andra äganderättsinstrumenten, tillgångarna eller rättigheterna eller uppfylla skyldigheterna för mottagarens räkning, till dess beslutet får verkan, eller

2. besluta att en överföring, nedskrivning, konvertering eller annan åtgärd inte längre ska gälla, om det när beslutet har fattats visar sig vara högst osannolikt att åtgärden kommer att få avsedd verkan.

Om en åtgärd är ogiltig enligt ett beslut enligt första stycket 2 ska situationen återställas till den som förelåg före beslutet. Mottagaren är skyldig att lämna tillbaka de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som beslutet avser. Den ersättning som har betalats för det överförda ska betalas tillbaka.

14 kap. Beslut om ändring av vissa avtalsvillkor och om förbud mot att fullgöra förpliktelser, ta i anspråk säkerheter och att utöva vissa rättshandlingar

Ändring av löptider och räntevillkor

1 § Resolutionsmyndigheten får beträffande kvalificerade skulder och relevanta kapitalinstrument som uppkommit innan ett företag försatts i resolution besluta att

1. ändra eller anpassa löptiden för skulden,
2. ändra den ränta som ska betalas för skulden, eller
3. ändra dagen då räntan förfaller till betalning.

Detta gäller inte för en skuld som är säkerställd.

Förbud mot att fullgöra vissa förpliktelser

2 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett företag under resolution inte ska fullgöra en betalnings- eller en leveransförpliktelse som följer av ett avtal som har ingåtts av företaget. I så fall behöver inte heller motparten fullgöra sin betalnings- eller leveransförpliktelse enligt avtalet.

3 § Förbudet får gälla från och med offentliggörandet enligt 13 kap. 4 § och till och med midnatt den bankdag som följer närmast efter dagen för offentliggörandet.

4 § Om en betalnings- eller leveransförpliktelse skulle ha fullgjorts under den tid som anges i 3 § ska förpliktelsen fullgöras omedelbart efter utgången av den tidsperioden.

5 § Ett beslut enligt 2 § får inte avse

1. kvalificerade insättningar,
2. överföringsuppdrag avseende betalningar eller leveranser av finansiella instrument som har lagts in i ett anmält avvecklings-system,
3. betalnings- eller leveransförpliktelser som ska fullgöras mot centrala motparter och centralbanker, eller
4. finansiella instrument och medel som omfattas av lagen (1999:158) om investerarskydd.

6 § Om ett företag under resolution fullgör en betalnings- eller leveransförpliktelse i strid med ett beslut enligt 2 § ska betalningen eller leveransen gälla, om det inte visas att motparten kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav motparten skälig anledning att anta att resolutionsmyndigheten hade fattat ett sådant beslut.

Förbud mot att ta i anspråk säkerheter

7 § Resolutionsmyndigheten får besluta att en borgenär till ett företag under resolution inte får ta i anspråk en säkerhet som har ställts ut i tillgångar som tillhör företaget.

Förbudet får gälla från och med offentliggörandet enligt 13 kap. 4 § till och med midnatt den bankdag som följer närmast efter dagen för offentliggörandet.

8 § Om resolutionsmyndigheten har beslutat att försätta något annat företag inom koncernen i resolution eller att vidta en sådan åtgärd som anges i 13 kap. 1 § första stycket 1 eller 2, eller andra stycket mot ett sådant företag, ska ett särskilt beslut om förbud mot att ta i anspråk säkerheter fattas med avseende på det företaget. Det sakliga innehållet i det beslutet ska motsvara det sakliga innehållet i det beslut som avses i 7 §.

9 § Ett beslut enligt 7 eller 8 § får inte avse

1. säkerheter som har ställts ut i samband med deltagande i ett anmält avvecklingssystem, eller

2. säkerheter som innehas av centralbanker eller centrala motparter.

Första stycket gäller endast om den säkerhet som har ställts ut är en marginalsäkerhet eller en annan panträtt.

10 § Om en borgenär tar i anspråk en säkerhet i strid med ett beslut enligt 7 eller 8 § ska rättshandlingen gälla, om det inte visas att borgenären kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav borgenären skälig anledning att anta att resolutionsmyndigheten hade fattat ett sådant beslut.

Förbud mot att utöva vissa rättshandlingar

11 § Resolutionsmyndigheten får besluta att en motpart till ett företag under resolution inte får

1. säga upp eller häva ett avtal med företaget,

2. ändra villkoren i ett avtal med företaget,

3. ställa in fullgörelsen och hålla inne sin prestation mot företaget,

4. kvitta en fordran som företaget har på motparten, eller en förpliktelse som företaget ska fullgöra mot motparten, mot en fordran som motparten har på företaget, eller en förpliktelse som motparten ska fullgöra mot företaget,

5. omvandla en fordran som motparten har på företaget, eller en förpliktelse som företaget ska fullgöra mot motparten, till en nettofordran eller en nettoförpliktelse, eller

6. tillämpa en slutavräkningsklausul.

Det som sägs i första stycket gäller endast om företaget fortsätter att fullgöra väsentliga avtalsförpliktelser i förhållande till motparten.

Förbudet får gälla från och med offentliggörandet enligt 13 kap. 4 § och till och med midnatt den bankdag som följer närmast efter dagen för offentliggörandet.

12 § Resolutionsmyndigheten får besluta att en motpart till ett dotterföretag till ett företag under resolution inte får vidta en sådan åtgärd som anges i 11 § första stycket beträffande ett avtal med dotterföretaget, om

1. företaget under resolution svarar för fullgörelse av dotterföretagets förpliktelser, och

2. grunden för att vidta åtgärden är obestånd hos företaget under resolution eller dess finansiella ställning i övrigt.

Det som sägs i 11 § andra och tredje styckena ska tillämpas på motsvarande sätt vid ett beslut enligt första stycket.

13 § Om resolutionsmyndigheten har beslutat om en överföring enligt 18 kap. 2 §, 19 kap. 2 § eller 20 kap. 3 §, får myndigheten fatta ett beslut enligt 12 § endast om

1. samtliga dotterföretagets tillgångar, rättigheter och förpliktelser som omfattas av avtalet har överförts till mottagaren, eller

2. resolutionsmyndigheten ser till att avtalsförpliktelserna säkerställs på annat sätt.

14 § Ett beslut enligt 11 eller 12 § får inte avse avtal som

1. är hänförliga till deltagande i ett anmält avvecklingssystem, eller

2. företaget under resolution har ingått med centralbanker eller centrala motparter.

15 § En motpart till ett sådant företag som anges i 11 eller 12 § får vidta en sådan åtgärd som anges i 11 § första stycket före utgången av den tidsperiod som anges i 11 § tredje stycket, om resolutionsmyndigheten underrättar motparten om

1. att de rättigheter och förpliktelser som omfattas av avtalet inte ska överföras till en mottagare, eller
2. att de skulder som omfattas av avtalet inte ska skrivas ned eller konverteras genom användning av skuldnedskrivningsverktyget.

16 § Om de rättigheter och förpliktelser som omfattas av avtalet har överförts till en mottagare får motparten efter utgången av den tidsperiod som anges i 11 § tredje stycket endast en sådan åtgärd som anges i 11 § första stycket om mottagaren inte fullgör väsentliga avtalsförpliktelser.

17 § Om en motpart till ett företag under resolution vidtar en åtgärd i strid med ett beslut enligt 11 eller 12 § ska åtgärden gälla, om det inte visas att motparten kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav motparten skälig anledning att anta att resolutionsmyndigheten hade fattat ett sådant beslut.

Övrigt

18 § När resolutionsmyndigheten utövar sin beslutanderätt enligt 2, 7, 8, 11 eller 12 § ska den ta hänsyn till hur de finansiella marknadernas funktionssätt kan påverkas av beslutet.

15 kap. Kompletterande åtgärder

Allmänna bestämmelser

1 § När resolutionsmyndigheten beslutar om resolution eller vidtar en resolutionsåtgärd får den besluta om sådana åtgärder som anges i 2–4 §.

Upphäva rätt att förvärva aktier

2 § Resolutionsmyndigheten får besluta att en innehavare av aktier i ett företag under resolution eller av andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett sådant företag, inte får förvärva ytterligare sådana aktier eller äganderättsinstrument.

*Avbryta handel***3 §** Resolutionsmyndigheten får begära att

1. en börs ska avslå en begäran om upptagande till handel på en reglerad marknad av ett finansiellt instrument som har getts ut av ett företag under resolution eller besluta att ett sådant finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel enligt 15 kap. 11 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

2. ett värdepappersinstitut med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 8 lagen om värdepappersmarknaden ska avslå en begäran om upptagande till handel på en handelsplattform av ett finansiellt instrument som har getts ut av ett företag under resolution, eller besluta att ett sådant finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel enligt 11 kap. 11 a § lagen om värdepappersmarknaden,

3. Finansinspektionen ska besluta om handelsstopp enligt 22 kap. 2 a § lagen om värdepappersmarknaden.

Resolutionsmyndigheten får även begära att en behörig myndighet i ett annat land inom EES fattar motsvarande beslut.

Säga upp avtal

4 § Resolutionsmyndigheten får besluta att ett avtal som ett företag under resolution är part i ska sägas upp med omedelbar verkan eller att villkoren i avtalet ska ändras.

Särskilt om avslutande av derivatavtal

5 § Resolutionsmyndigheten får för ändamålet i 22 kap. 18 § besluta att ett derivatavtal eller ett finansiellt avtal ska avslutas. Därefter ska resolutionsmyndigheten fastställa skuldens storlek.

Om det finns ett nettningsavtal mellan företaget under resolution och motparten, ska resolutionsmyndigheten tillämpa det för att fastställa skuldens nettobelopp.

16 kap. Särskild förvaltare

1 § Resolutionsmyndigheten får besluta att utse en särskild förvaltare som får utöva stämmans och styrelsens befogenheter i ett företag under resolution.

En särskild förvaltare ska följa de instruktioner som resolutionsmyndigheten utfärdar för denne.

Det åligger förvaltaren att inom sitt uppdrag vidta alla de åtgärder som främjar de relevanta resolutionsändamålen samt att genomföra resolutionsåtgärder i enlighet med resolutionsmyndighetens beslut.

Resolutionsmyndigheten ska offentliggöra tillsättningen av en särskild förvaltare.

2 § En särskild förvaltare ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Den som står i ett sådant förhållande till någon ägare, borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för att han eller hon opartiskt ska utföra sitt uppdrag får inte vara förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för honom eller henne kan rubbas.

Förvaltaren ska omedelbart underrätta resolutionsmyndigheten om omständigheter som kan medföra jäv för honom eller henne.

Om den särskilda förvaltaren begär att få avgå och visar skäl till det, ska resolutionsmyndigheten entlediga honom eller henne.

3 § Den särskilda förvaltaren ska upprätta, och till resolutionsmyndigheten inlämna, en skriftlig berättelse i samband med att förvaltarskapet inleds och avslutas. Resolutionsmyndigheten får vidare ange när förvaltaren ska inlämna sådana skriftliga berättelser under pågående uppdrag.

4 § En särskild förvaltare får utses för en period av högst ett år. Därefter ska resolutionsmyndigheten pröva om det finns skäl att förlänga uppdraget.

Resolutionsmyndigheten får med omedelbar verkan skilja den särskilda förvaltaren från sitt uppdrag.

5 § En särskild förvaltare, som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar företaget, dess ägare eller borgenärer ska ersätta skadan.

17 kap. Åtgärder mot ägare

1 § Om ett företag under resolution är ett aktiebolag ska resolutionsmyndigheten, innan eller i samband med att den vidtar en resolutionsåtgärd som kan leda till att någon borgenär drabbas av förluster eller får sin fordran helt eller delvis konverterad, besluta att bolagets aktiekapital ska minskas i proportion till bolagets förluster enligt värderingen i 7 kap. 1 §.

2 § Om företaget under resolution har ett positivt värde, får resolutionsmyndigheten späda ut äganderätten för existerande aktieägare genom att konvertera skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument.

3 § Resolutionsmyndigheten får i samband med beslut om att minska aktiekapitalet enligt 1 § besluta att vidta någon eller några av följande åtgärder.

1. Dra in befintliga aktier.
2. Överföra befintliga aktier till en borgenär som har fått sin fordran helt eller delvis nedskriven.

4 § Om ett företag under resolution är en medlemsbank eller en ekonomisk förening ska resolutionsmyndigheten, innan eller i samband med att den vidtar en resolutionsåtgärd som kan leda till att någon borgenär drabbas av förluster eller får sin fordran helt eller delvis konverterad, besluta att minska andelarnas värde i proportion till föreningens förluster enligt värderingen i 7 kap. 1 §.

5 § De beslut som resolutionsmyndigheten fattar enligt 1–4 §§ är bindande för företaget under resolution och för berörda ägare.

En av resolutionsmyndigheten beslutad kapitalminskning är fastställd när den har registrerats i aktiebolagsregistret, föreningsregistret eller bankregistret.

18 kap. Försäljningsverktyget

Definition av försäljningsverktyget

1 § Med försäljningsverktyget avses en sådan överföring som anges i 2 § till en förvärvare som inte är ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

Generellt om överföring

2 § Resolutionsmyndigheten får använda försäljningsverktyget för att överföra

1. tillgångar, rättigheter eller förpliktelser, från ett företag under resolution, eller
2. äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution, från innehavaren av ett sådant instrument.

Återföring

3 § Resolutionsmyndigheten får efter en överföring, med förvärvarens samtycke, föra tillbaka

1. tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till företaget under resolution, eller
2. äganderättsinstrument som har getts ut av företaget under resolution till den ursprungliga innehavaren.

En återföring enligt första stycket får ske om

1. möjligheten att göra en återföring framgår av beslutet om överföring, eller
2. överföringen har genomförts trots att den inte uppfyller villkoren i beslutet om överföring.

4 § De villkor som ska gälla för en återföring ska framgå av beslutet om överföring. Det beslutet ska även innehålla uppgift om under vilken tid återföring får ske.

5 § Den som har fått ersättning vid en överföring ska betala tillbaka ersättningen om en återföring sker.

Den som är mottagare vid en återföring är skyldig att ta emot de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som förs tillbaka.

Rätt till tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs

6 § Vid en överföring förlorar ägarna till företaget under resolution och dess borgenärer rätten till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna.

7 § Skyldigheter eller ansvarsförbindelser hänförliga till de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs ska inte gälla

mot förvärvaren om detta särskilt beslutas av resolutionsmyndigheten.

Det som sägs i första stycket gäller inte beträffande sådana säkerhetsrätter som avses i 24 kap. 4 §.

Ägares och borgenärs rätt till ersättning enligt denna lag utgör inte en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse som avses i första stycket.

Förvärvarens rättsliga ställning efter en överföring

8 § Vid en överföring övertas de rättigheter och förpliktelser som omfattas av försäljningen av förvärvaren. Förvärvaren ska ersätta företaget under resolution som part i de avtal som berörs.

Samarbetskyldighet

9 § Resolutionsmyndigheten får förelägga företaget under resolution och förvärvaren att bistå varandra med särskilt angivna informations- och understödsåtgärder.

Villkor, försäljningsprocess och ersättning

10 § En överföring ska ske på affärsmässiga villkor. Vid bedömningen av vad som utgör affärsmässiga villkor ska den värdering som gjorts enligt 7 kap. 1 § beaktas.

11 § När försäljningsverktyget används ska resolutionsmyndigheten till försäljning på marknaden bjuda ut äganderättsinstrument som getts ut av företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser.

Ett erbjudande om försäljning enligt första stycket ska

1. vara öppet för insyn,
2. ge en rättvisande bild av företaget under resolution och dess tillgångar, rättigheter och förpliktelser, samt av äganderättsinstrument som har getts ut av företaget,
3. inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna potentiella köpare,
4. inte ge upphov till intressekonflikter,
5. beakta behovet av att uppnå en snabb resolution, och

6. sträva efter att maximera försäljningspriset.

12 § Resolutionsmyndigheten får använda försäljningsverktyget utan att iaktta kravet i 11 § första stycket om ett sådant erbjudande förhindrar eller försvårar uppnåendet av resolutionsändamålen.

Det som anges i första stycket ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande de enskilda krav som anges i 11 § andra stycket.

13 § Den ersättning som ska betalas av en förvärvare vid en överföring ska tillfalla

1. företaget under resolution, om överföringen avser tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i företaget, och

2. den ursprungliga innehavaren av äganderättsinstrument som har getts ut av företaget under resolution, om överföringen avser sådana instrument.

Från den ersättning som avses i första stycket får resolutionsmyndigheten, för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag för kostnader som har uppstått i samband med användning av försäljningsverktyget.

Prövning av ägares lämplighet

14 § Om försäljningsverktyget används för att överföra aktier i sådan omfattning att förvärvet kräver tillstånd enligt 14 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 24 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Särskilt om tillståndsprövning

15 § Om en överföring kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Första stycket ska tillämpas på motsvarande sätt om en överföring kräver tillstånd enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

19 kap. Broinstitutsverktyget

Definition och tillämpningsområde

1 § Med broinstitutsverktyget avses en sådan överföring som anges i 2 § till ett broinstitut.

Resolutionsmyndigheten får endast använda broinstitutsverktyget för att uppnå det resolutionsändamål som anges i 8 kap. 1 § 1.

Generellt om överföring

2 § Resolutionsmyndigheten får använda broinstitutsverktyget för att överföra

1. tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett eller flera företag under resolution från det eller de företagen, eller

2. äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution från innehavaren av ett sådant instrument.

Återföring

3 § Resolutionsmyndigheten får efter en överföring föra tillbaka

1. tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till företaget under resolution, eller

2. äganderättsinstrument som har getts ut av företaget under resolution till den ursprungliga innehavaren.

En återföring enligt första stycket får ske om

1. möjligheten att göra en återföring framgår av beslutet om överföring, eller

2. överföringen har genomförts trots att den inte uppfyller villkoren i beslutet om överföring.

4 § De villkor som ska gälla för en återföring ska framgå av beslutet om överföring. Det beslutet ska även innehålla uppgift om under vilken tid återföring får ske.

5 § Den som har fått ersättning vid en överföring ska betala tillbaka ersättningen om en återföring sker.

Den som är mottagare vid en återföring är skyldig att ta emot de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som förs tillbaka.

6 § När resolutionsmyndigheten beslutar om en överföring ska myndigheten se till att de skulder som överförs till broinstitutet inte överstiger värdet av de tillgångar som samtidigt överförs från företaget under resolution eller som tillförs från någon annan.

Rätt till tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs

7 § Vid en överföring förlorar ägare till företaget under resolution och dess borgenärer rätten till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna.

8 § Skyldigheter eller ansvarsförbindelser hänförliga till de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs ska inte gälla mot broinstitutet om detta särskilt beslutas av resolutionsmyndigheten.

Det som sägs i första stycket gäller inte beträffande sådana säkerhetsrätter som avses i 24 kap. 4 §.

Ägares och borgenärs rätt till ersättning enligt denna lag utgör inte en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse som avses i första stycket.

Broinstitutets rättsliga ställning efter en överföring

9 § Vid en överföring ska de rättigheter och förpliktelser som omfattas av överföringen övertas av broinstitutet. Broinstitutet ska ersätta företaget under resolution som part i de avtal som berörs.

Samarbetskyldighet

10 § Resolutionsmyndigheten får förelägga företaget under resolution och broinstitutet att bistå varandra med särskilt angivna informations- och understödsåtgärder.

Villkor och ersättning

11 § En överföring ska ske på affärsmässiga villkor. Vid bedömningen av vad som utgör affärsmässiga villkor ska den värdering som gjorts enligt 7 kap. 1 § beaktas.

12 § Den ersättning som ska betalas av ett broinstitut vid en överföring ska tillfalla

1. företaget under resolution, om överföringen avser tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i företaget, och

2. den ursprungliga innehavaren av de äganderättsinstrument som har getts ut av företaget under resolution, om överföringen avser sådana instrument.

Från den ersättning som avses i första stycket får resolutionsmyndigheten, för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag för kostnader som uppstått i samband med användning av broinstitutsverktyget.

13 § En försäljning av ett broinstitut eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser ska ske på affärsmässiga villkor.

Det som anges i 12 § andra stycket ska tillämpas på motsvarande sätt vid en sådan försäljning som avses i första stycket.

Tillstånd

14 § Finansinspektionen får ge ett broinstitut tillstånd att bedriva bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse utan att broinstitutet uppfyller samtliga de krav som gäller för att få bedriva sådan verksamhet.

Ett tillstånd enligt första stycket gäller under den tid som bestäms av Finansinspektionen.

15 § Det som sägs i 14 § gäller endast om resolutionsmyndigheten har

1. bedömt att ett sådant tillstånd krävs för att uppnå resolutionsändamålen, och

2. lämnat in en begäran till Finansinspektionen om att ett beslut enligt 14 § ska fattas.

16 § Om en överföring kräver tillstånd enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Definition av broinstitut

17 § Med ett broinstitut avses ett aktiebolag som

1. ägs helt eller delvis av staten,
2. har bildats för att ta emot tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett eller flera företag under resolution eller äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution från innehavaren av ett sådant instrument, och
3. avser att fortsätta utföra funktioner eller erbjuda tjänster som har utförts eller erbjudits av företaget under resolution, vare sig det sker direkt eller indirekt genom ett dotterföretag.

Det som anges i första stycket 2 och 3 ska framgå av broinstitutets bolagsordning.

Resolutionsmyndighetens kontroll

18 § Resolutionsmyndigheten ska företräda aktierna vid bolagsstämman i broinstitutet.

Verksamheten i ett broinstitut

19 § Ledningen i ett broinstitut ska se till att verksamheten bedrivs i syfte att uppnå resolutionsändamålen.

20 § Ledningen i ett broinstitut ska sträva efter att sälja de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförts till broinstitutet.

En försäljning enligt första stycket ska ske vid lämplig tidpunkt, dock senast vid den tidpunkt som anges i 23 § första stycket 3 och 24 §.

Styrning av ett broinstitut

21 § Resolutionsmyndigheten får besluta att sälja tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som överförts till ett broinstitut.

22 § Resolutionsmyndigheten ska

1. godkänna den verkställande direktören i broinstitutet,
2. fastställa arbetsordningen för styrelsens arbete i enlighet med vad som anges i 8 kap. 6 § aktiebolagslagen (2005:551), samt
3. godkänna broinstitutets strategiska mål och riskstrategi.

Upphörande av verksamheten i ett broinstitut

23 § Resolutionsmyndigheten ska besluta om avveckling av ett broinstitut eller om försäljning av ett broinstituts aktier om

1. broinstitutet inte längre uppfyller villkoren i 17 §,
2. en väsentlig del av broinstitutets tillgångar, rättigheter och förpliktelser säljs, eller
3. det har gått två år, eller den längre tid som följer av 24 §, från dagen för den sista överföringen

Om tillgångar, rättigheter eller förpliktelser har överförts till ett broinstitut från flera företag under resolution ska avveckling enligt första stycket 2 och 3 ske genom att de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som hänförs till respektive företag under resolution säljs eller avvecklas.

24 § Den tid som anges i 23 § första stycket 3 får förlängas av resolutionsmyndigheten med en eller flera ettårsperioder om

1. det är sannolikt att en förlängning leder till att någon av de omständigheter som anges i 23 § första stycket 1 eller 2 inträffar,
2. det är sannolikt att en förlängning leder till att broinstitutet fusioneras med ett annat företag, eller
3. en förlängning är nödvändig för att säkerställa att resolutionsändamålen uppnås.

Ett beslut av resolutionsmyndigheten om förlängning enligt första stycket får endast meddelas om det framgår att det med hänsyn till marknadsförhållandena och övriga omständigheter är motiverat.

25 § Vid en försäljning av broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser ska broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser bjudas ut till försäljning på ett sätt som är öppet för insyn.

Försäljningsprocessen ska

1. ge en rättvisande bild av broinstitutet och dess tillgångar, rättigheter och förpliktelser, samt
2. inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna någon potentiell köpare.

20 kap. Avskiljandeverktyget

Definition av avskiljandeverktyget

1 § Med avskiljandeverktyget avses en sådan överföring som anges i 3 § från ett företag under resolution eller ett broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag.

Villkor för att få använda avskiljandeverktyget

2 § Avskiljandeverktyget får användas om

1. förhållandena på marknaden för de tillgångar som överförs är sådana att en omedelbar avyttring av tillgångarna skulle få negativa effekter på någon finansiell marknad,
2. en överföring är nödvändig för att verksamheten i ett företag under resolution eller ett broinstitut ska fungera tillfredsställande, eller
3. överföringen är nödvändig för att maximera intäkterna från avvecklingen av ett företag under resolution.

Avskiljandeverktyget får endast användas i förening med ett annat resolutionsverktyg.

Generellt om överföring

3 § Resolutionsmyndigheten får använda avskiljandeverktyget för att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett eller flera företag under resolution eller broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag.

Återföring

4 § Resolutionsmyndigheten får efter en överföring föra tillbaka tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till företaget under resolution eller broinstitutet.

En återföring enligt första stycket får ske om

1. möjligheten att göra en återföring framgår av beslutet om överföring, eller
2. överföringen har genomförts trots att den inte uppfyller de villkor som anges i beslutet om överföring.

5 § De villkor som ska gälla för en återföring ska framgå av beslutet om överföring. Det beslutet ska även innehålla uppgift om under vilken tid återföring får ske.

6 § Den som har fått ersättning vid en överföring ska betala tillbaka ersättningen om en återföring ska ske.

Den som är mottagare vid en återföring är skyldig att ta emot de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som förs tillbaka.

Rätt till de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs

7 § Vid en överföring förlorar ägarna till företaget under resolution eller broinstitutet och dess borgenärer rätten till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna.

8 § Skyldigheter eller ansvarsförbindelser hänförliga till de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs ska inte gälla mot tillgångsförvaltningsbolaget om detta särskilt beslutas av resolutionsmyndigheten.

Det som sägs i första stycket gäller inte beträffande sådana säkerhetsrätter som avses i 24 kap. 4 §.

Ägares och borgenärs rätt till ersättning enligt denna lag utgör inte en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse som avses i första stycket.

Tillgångsförvaltningsbolagets rättsliga ställning efter en överföring

9 § Vid en överföring ska de rättigheter och förpliktelser som omfattas av överföringen övertas av tillgångsförvaltningsbolaget. Tillgångsförvaltningsbolaget ska ersätta företaget under resolution eller broinstitutet som part i de avtal som berörs.

Samarbetskyldighet

10 § Resolutionsmyndigheten får förelägga företaget under resolution eller broinstitutet och tillgångsförvaltningsbolaget att bistå varandra med särskilt angivna informations- och understödsåtgärder.

Villkor och ersättning

11 § En överföring ska ske på affärsmässiga villkor. Vid bedömningen av vad som utgör affärsmässiga villkor ska den värdering som gjorts enligt 7 kap. 1 § beaktas.

12 § Den ersättning som betalas av ett tillgångsförvaltningsbolag vid en överföring ska tillfalla det företag under resolution eller det broinstitut från vilket överföringen skedde.

Från den ersättning som avses i första stycket får resolutionsmyndigheten, för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag för kostnader som uppstått i samband med användning av avskiljandeverktyget.

Definition av tillgångsförvaltningsbolag

13 § Med ett tillgångsförvaltningsbolag avses ett aktiebolag som

1. ägs helt eller delvis av staten,
2. har bildats för att ta emot tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett eller flera företag under resolution eller broinstitut, och
3. avser att förvalta de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförts till det i syfte att maximera dessas värden vid en framtida försäljning eller avveckling.

Resolutionsmyndighetens kontroll

14 § Resolutionsmyndigheten ska företräda aktierna vid bolagsstämman i tillgångsförvaltningsbolaget.

Styrning av tillgångsförvaltningsbolaget

15 § Resolutionsmyndigheten ska

1. godkänna den verkställande direktören i tillgångsförvaltningsbolaget,
2. fastställa arbetsordningen för styrelsens arbete i enlighet med vad som anges i 8 kap. 6 § aktiebolagslagen (2005:551), samt
3. godkänna tillgångsförvaltningsbolagets strategiska mål och riskstrategi.

21 kap. Kompletterande åtgärder vid överföring

1 § Om verksamhet har överförts enligt 18 kap. 2 §, 19 kap. 2 § eller 20 kap. 3 § får resolutionsmyndigheten besluta att företaget under resolution ska tillhandahålla mottagaren de tjänster eller resurser som är nödvändiga för att mottagaren ska kunna driva den överförda verksamheten effektivt. Finansiellt stöd utgör inte sådana tjänster eller resurser.

Ett sådant beslut som avses i första stycket får också riktas mot företag som ingår i samma koncern som företaget under resolution.

2 § Det som sägs i 1 § gäller även om det företag som ska tillhandahålla tjänsterna eller resurserna har försatts i konkurs eller gått i likvidation.

3 § De tjänster eller resurser som avses i 1 § ska tillhandahållas på samma villkor som gäller enligt ett avtal om sådana tjänster eller resurser som företaget under resolution ingått innan det försattes i resolution.

Om det inte finns något sådant avtal som avses i första stycket ska tjänsterna eller resurserna tillhandahållas på skäliga villkor.

4 § Resolutionsmyndigheten får på ansökan av en resolutionsmyndighet etablerad i ett annat land inom EES förklara att ett

beslut enligt nationell lagstiftning som genomför artikel 65 i resolutionsdirektivet ska gälla i Sverige.

5 § Om tillgångar som finns i tredjeland eller aktier eller andra äganderättsinstrument, rättigheter eller skyldigheter som lyder under rätten i tredjeland överförs till en mottagare, får resolutionsmyndigheten begära att mottagaren vidtar åtgärder för att se till att överföringen eller någon annan resolutionsåtgärd som har beslutats får verkan.

Resolutionsmyndigheten får förelägga den som inte vidtar åtgärder enligt första stycket att göra det.

Mottagaren har rätt till skälig ersättning för kostnader för arbete och utlägg som uppkommit.

22 kap. Skuldnedskrivningsverktyget

Definition av skuldnedskrivningsverktyget

1 § Med skuldnedskrivningsverktyget avses

1. nedskrivning av det i resolution försatta företagets skulder, eller

2. konvertering av det i resolution försatta företagets skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument i det företaget eller ett berört moderföretag, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

2 § Följande skulder får skrivas ned eller konverteras genom skuldnedskrivningsverktyget

1. relevanta kapitalinstrument, och
2. kvalificerade skulder.

3 § Resolutionsmyndigheten får använda skuldnedskrivningsverktyget för att

1. kapitalisera ett företag under resolution i kombination med en omstrukturering av företaget, om det finns rimliga utsikter att det kommer att återge företaget dess långsiktiga livskraft,

2. konvertera skulder som överförs till ett broinstitut till aktier eller andra äganderättsinstrument eller minska skuldernas kapitalbelopp, i syfte att tillhandahålla kapital till broinstitutet, eller

3. inom ramen för försäljningsverktyget eller avskiljandeverktyget, konverterera skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument eller minska skuldernas kapitalbelopp.

Ombildning av en sparbank

4 § För att använda skuldnedskrivningsverktyget enligt 3 § 1 i får resolutionsmyndigheten besluta att en sparbank ska ombildas till aktiebolag.

Ombildningen ska genomföras genom att sparbankens rörelse överläts till ett bankaktiebolag. Dessa aktier ska utan ersättning överlämnas till en stiftelse, som har bildats av en eller flera sparbanker och vars huvudsakliga ändamål är att främja sparsamhet i Sverige på det sätt som framgår närmare av stiftelseförordnandet.

Omstruktureringsplaner

5 § När skuldnedskrivningsverktyget används enligt 3 § 1 ska företaget upprätta en omstruktureringsplan. Den ska beskriva de åtgärder som ska vidtas för att återge företaget dess långsiktiga livskraft.

6 § Planen ska upprättas av företagets styrelse. Resolutionsmyndigheten får ge en eller flera personer i uppdrag att upprätta planen i stället för styrelsen.

7 § Omstruktureringsplanen ska läggas fram för resolutionsmyndigheten inom en månad från beslutet att använda skuldnedskrivningsverktyget.

I undantagsfall, och om det behövs för att uppnå resolutionsändamålen, får resolutionsmyndigheten förlänga tiden med en månad.

Om omstruktureringsplanen för verksamheten ska anmälas enligt unionens regler om statligt stöd, får resolutionsmyndigheten i stället förlänga tiden med högst en månad eller fram till den tidsfrist som följer av unionens regler om statligt stöd, beroende på vad som inträffar först.

8 § Inom en månad från det att resolutionsmyndigheten har fått del av omstruktureringsplanen ska den, efter samråd med Finansinspektionen, besluta att

1. godkänna planen,
2. ge företaget tillfälle att ändra planen, eller
3. det inte finns några utsikter att godkänna planen.

9 § Omstruktureringsplanen ska godkännas om den innehåller åtgärder som bedöms återge företaget dess långsiktiga livskraft.

10 § Om omstruktureringsplanen ska ändras ska den ändrade planen ges in inom två veckor. Resolutionsmyndigheten ska därefter på nytt fatta beslut enligt 8 §. Ett sådant beslut ska fattas inom en vecka.

11 § Styrelsen eller den eller de personer som utsetts av resolutionsmyndigheten, ska genomföra omstruktureringsplanen i enlighet med vad som överenskommits med resolutionsmyndigheten och Finansinspektionen. Den ska sända in en rapport till resolutionsmyndigheten minst var sjätte månad. Av rapporten ska det framgå vilka framsteg som gjorts i fråga om genomförandet av planen.

12 § Resolutionsmyndigheten ska, efter samråd med Finansinspektionen, besluta att företagets styrelse eller den eller de personer som utsetts av resolutionsmyndigheten, ska ändra omstruktureringsplanen. Resolutionsmyndigheten får fatta ett sådant beslut, om den bedömer att genomförandet av den befintliga planen inte kommer att återge företaget dess livskraft. Resolutionsmyndigheten ska fatta beslut om ändringen enligt 8–10 §§.

Omstrukturering av flera koncernföretag

13 § Om skuldnedskrivningsverktyget, eller motsvarande verktyg i ett land inom EES, ska användas för att rekonstruera två eller flera företag i samma koncern, ska inte vart och ett av dessa företag upprätta en omstruktureringsplan. I stället ska moderinstitutet inom EES upprätta en plan för samtliga företag inom koncernen.

Planen ska ges in till den samordnande resolutionsmyndigheten.

Om resolutionsmyndigheten är samordnande resolutionsmyndighet, gäller 5–12 §§ för den plan som upprättats av moderinstitutet inom EES.

Utformningen av nedskrivning och konvertering

Det totala belopp som ska skrivas ned eller konverteras

14 § Innan resolutionsmyndigheten använder skuldnedskrivningsverktyget ska den på basis av en värdering enligt 7 kap. 1 § fastställa det totala belopp med vilket skulderna måste

1. skrivas ned för att värdet av företaget under resolution ska bli lika med noll, och

2. konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument så att företaget under resolution, eller ett broinstitut, uppnår en kärnprimärkapitalrelation som

a. gör det möjligt för företaget att under minst ett års tid uppfylla villkoren för sitt tillstånd, och

b. ger ett tillräckligt marknadsförtroende för företaget.

För ett broinstitut ska hänsyn tas till eventuella bidrag från resolutionsreserven enligt 28 kap. 1 § vid bedömningen av kärnprimärkapitalrelationen.

15 § För ett tillgångsförvaltningsbolag ska det belopp med vilket skulderna behöver minskas fastställas med hänsyn till en försiktig uppskattning av tillgångsförvaltningsbolagets kapitalbehov.

Ordningföljden

16 § För att uppnå totalbeloppet enligt 14 §, ska resolutionsmyndigheten vidta en eller flera av följande åtgärder.

1. Först ska någon av de åtgärder som anges i 17 kap. vidtas beträffande aktier eller andelar i företaget under resolution.

2. Därefter ska de relevanta kapitalinstrumenten skrivas ned eller konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument i följande ordning

a. övriga primärkapitalinstrument,

b. supplementärkapitalinstrument.

3. Om åtgärderna i 1 och 2 inte är tillräckliga, ska de kvalificerade skulderna skrivas ned eller konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument enligt förmånsrättsordningen.

17 § För att skriva ned eller konvertera skulder får resolutionsmyndigheten besluta att:

1. skuldernas kapitalbelopp ska skrivas ned permanent,
2. skuldinstrument som utfärdats av företaget under resolution, ska dras in, eller
3. skulder i ett företag under resolution ska konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument i det företaget, i det berörda moderföretaget, eller i ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag till vilket tillgångar, rättigheter eller skulder som hör till företaget överförs.

Skulder som är säkerställda får inte dras in.

18 § Innan resolutionsmyndigheten skriver ned eller konverterar en skuld som hänför till ett derivat ska derivatavtalet avslutas enligt 15 kap. 5 §.

19 § Resolutionsmyndigheten får förelägga ett företag under resolution eller ett berört moderföretag att ge ut nya aktier eller andra äganderättsinstrument.

Konverteringskurs

20 § Den konverteringskurs som används när skulder konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument, ska ge borgenärna kompensation för den minskning av borgenärens fordran som konverteringen innebär. Konverteringskursen bör om det är möjligt bestämmas så att den motsvarar det fulla värdet av borgenärens fordran enligt värderingen. Den ska minst motsvara det fulla värdet av det belopp som borgenären skulle erhållit vid en konkurs eller likvidation.

21 § Om det behövs för att uppnå resolutionsändamålen och principen om att ingen borgenär ska få ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation, får resolutionsmyndigheten besluta att olika konverteringskurser ska gälla för borgenärer med olika prioritet enligt förmånsrättsordningen. Ett sådant beslut ska

innebära att konverteringskursen är lägre för efterställda skulder än för övriga skulder.

Övrigt

22 § De beslut som resolutionsmyndigheten fattar enligt 16–21 §§ är bindande för företaget under resolution och för berörda ägare och borgenärer. En borgenär förlorar dock inte sin rätt mot en borgensman eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

En av resolutionsmyndigheten beslutad kapitalökning är fastställd när den har registrerats i aktiebolagsregistret, föreningsregistret eller bankregistret.

Ägar- och tillståndsprövning

23 § Om skuldnedskrivningsverktyget används för att konvertera skulder i sådan omfattning att det leder till ett förvärv som kräver tillstånd enligt 14 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 24 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

24 § Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Första stycket ska tillämpas på motsvarande sätt om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Kompletterande åtgärder

25 § För att genomföra en nedskrivning eller konvertering får resolutionsmyndigheten

1. besluta om ändring av alla relevanta register,

2. förelägga ett företag under resolution att det ska ansöka om att uppta aktier, andra äganderättsinstrument eller skuldinstrument till handel på en reglerad marknad.

För skuldinstrument som före en nedskrivning har varit upptagna till handel på en reglerad marknad gäller inte kravet på utfärdande av prospekt enligt 2 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument vid en ansökan om upptagande till handel.

Undantag från nedskrivning eller konvertering

Förutsättningar för undantag

26 § Resolutionsmyndigheten får helt eller delvis undanta kvalificerade skulder från nedskrivning eller konvertering, om

1. det inte är möjligt att skriva ned eller konvertera den kvalificerade skulden inom rimlig tid,

2. undantaget är nödvändigt och proportionellt för att företaget under resolution eller någon som har övertagit verksamheten från företaget ska kunna upprätthålla kritisk verksamhet eller affärsverksamhet som är viktig för företagets intjäning eller lönsamhet,

3. undantaget är nödvändigt och proportionellt för att undvika omfattande spridning av negativa effekter som leder till en allvarlig störning i det finansiella systemet, eller

4. nedskrivningen eller konverteringen skulle leda till värdeförstörelse, som innebär att förlusterna för andra borgenärer blir högre än om skulderna undantas.

27 § Inför ett beslut om undantag för kvalificerade skulder enligt 26 § ska resolutionsmyndigheten beakta

1. principen att förluster i första hand ska drabba ägare och där efter borgenärerna i företaget under resolution i prioritetsordning,

2. vilken förlustabsorberingskapacitet som företaget under resolution har kvar, om skulderna undantas, och

3. behovet av att behålla tillräckliga resurser för finansiering av resolution.

Omfördelning av bördan

28 § Resolutionsmyndigheten får besluta att skulder som inte undantagits från nedskrivning eller konvertering, ska skrivas ned eller konverteras för att täcka de förluster som skulle ha burits av de undantagna skulderna. Det får dock inte innebära att det ekonomiska utfallet för borgenärerna blir sämre än vad det hade blivit vid konkurs eller likvidation.

Bidrag från resolutionsreserven och alternativa finansieringskällor

29 § Om resolutionsmyndigheten beslutar att undanta kvalificerade skulder, får den använda medel från resolutionsreserven eller alternativa finansieringskällor enligt vad som anges i 28 kap. 1 och 7 §§, om det behövs för att absorbera förluster i eller ge kapitaltillskott till företaget. Det får dock bara göras om innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument, innehavare av relevanta kapitalinstrument eller kvalificerade skulder, genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt har absorberat förluster i eller bidragit till kapitaliseringen av företaget med ett belopp som minst motsvarar

1. 8 procent av totala skulder och eget kapital i företaget under resolution baserat på värderingen enligt 7 kap. 1 §, eller

2. 20 procent av det berörda företagens riskvägda tillgångar, baserat på värderingen enligt 7 kap. 1 §.

Alternativet i första stycket 2 får bara användas, om

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom förhandsbidrag enligt 28 kap. 15 och 16 §§ motsvarande minst 3 procent av de totala garanterade insättningarna, och

2. det berörda institutets konsoliderade tillgångar är mindre än motsvarande 900 miljarder euro.

30 § De medel som resolutionsmyndigheten skjuter till får inte överstiga något av följande belopp:

1. Det belopp med vilket de undantagna skulderna skulle ha skrivits ned eller konverterats om inte något undantag hade gjorts.

2. Det belopp som framgår av 14 §.

31 § Resolutionsmyndigheten får besluta att resolutionsreserven ska bidra med upp till 5 procent av företagens skulder och eget

kapital, baserat på värderingen enligt 7 kap. 1 §. Bidraget får finansieras genom:

1. medel som har tillförts resolutionsreserven genom förhandsbidrag enligt 28 kap. 15 och 16 §§,
2. belopp som får tas ut genom efterhandsbidrag enligt 28 kap. 18 § under tre år, och
3. upplåning enligt 28 kap. 7 §, om de belopp som anges i 1 och 2 inte är tillräckliga.

32 § Resolutionsmyndigheten får i undantagsfall besluta om ett bidrag som överstiger 5 procent av företagets skulder och eget kapital baserat på värderingen enligt 7 kap. 1 §. Ett sådant beslut får fattas bara om alla kvalificerade skulder utom de kvalificerade insättningarna, har skrivits ned eller konverterats helt.

Den del av bidraget som överstiger 5 procent av företagets skulder och eget kapital får finansieras genom

1. medel som har tillförts resolutionsreserven genom förhandsbidrag enligt 28 kap. 15 och 16 §§, och
2. upplåning enligt 28 kap. 7 §.

Underrättelse till kommissionen

33 § Innan resolutionsmyndigheten beslutar om att undanta kvalificerade skulder ska den underrätta kommissionen. Om beslutet innebär att bidraget enligt 31 eller 32 § behöver lämnas, får beslutet inte genomföras, om kommissionen inom 24 timmar från mottagandet av en sådan underrättelse förbjuder det eller kräver att det ändras. Resolutionsmyndigheten får komma överens med kommissionen om en längre tidsfrist än 24 timmar.

Detta gäller vid sidan om EUF-fördragets bestämmelser om statligt stöd.

23 kap. De statliga stabiliseringsverktygen

1 § Med de statliga stabiliseringsverktygen avses annat statligt stöd än medel ur resolutionsreserven och som ges av regeringen för att

1. delta i kapitaliseringen av ett företag genom att tillhandahålla medel i utbyte mot kärnprimärkapitalinstrument, övriga primär-

kapitalinstrument eller supplementärkapitalinstrument, i enlighet med kraven i tillsynsförordningen (verktyget för kapitalstöd), eller

2. tillfälligt ta över ägandet av ett företag under resolution genom att göra en eller flera överföringar av aktier till staten, eller ett av staten helägt bolag (verktyget för tillfälligt offentligt ägande).

2 § I en mycket exceptionell situation med en systemkris får regeringen besluta att använda de statliga stabiliseringsverktygen för att uppnå resolutionsändamålen, om:

1. Företaget är försatt i resolution.
2. Innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument eller borgenärer genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt bidragit till förlustabsorberingen i, eller kapitaliseringen av, företaget med ett belopp som minst motsvarar 8 procent av företagens totala skulder och eget kapital.
3. Stödet är godkänt i förväg och slutgiltigt enligt reglerna om statligt stöd.
4. Regeringen, efter samråd med resolutionsmyndigheten, Finansinspektionen och Riksbanken, har fastställt att
 - a) användningen av något annat resolutionsverktyg inte skulle vara tillräckligt för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet,
 - b) att andra resolutionsåtgärder inte skulle vara tillräckliga för att skydda det allmännas intresse efter det att företaget beviljats extraordinärt likviditetsstöd från Riksbanken, eller
 - c) när det gäller verktyget för tillfälligt offentligt ägande, att andra resolutionsåtgärder inte skulle vara tillräckliga för att skydda det allmännas intresse efter det att regeringen har använt verktyget för kapitalstöd.

3 § Regeringen ska, i den utsträckning som dess aktieinnehav tillåter det, se till att företaget förvaltas på marknadsmässiga och professionella grunder.

4 § Regeringen ska se till att dess aktieinnehav överförs till den privata sektorn så snart som de marknadsmässiga och finansiella omständigheterna gör det möjligt.

24 kap. Skydd för motparter

Definitioner

1 § I detta kapitel avses med

1. *arrangemang om strukturerad finansiering*: avtal eller annat arrangemang som omfattar

a) finansiella instrument som ger innehavaren av instrumentet säkerhet i en viss avskild underliggande säkerhetsmassa, eller

b) sådana finansiella instrument som används i syfte att säkra tillgångar som ingår i säkerhetsmassan och som är säkrade på ett sätt som motsvarar det som gäller för säkerställda obligationer,

2. *arrangemang om säkerheter*: avtal eller annat arrangemang som medför panträtt eller annan säkerhetsrätt i sådan egendom som överförs, oavsett om säkerhetsrätten gäller

a) i viss egendom, eller

b) avser en andel i den överförda förmögenhetsmassan eller bestäms på annat likartat sätt,

3. *arrangemang om säkerhetsöverlåtelser*: avtal eller annat arrangemang (inklusive återköpsavtal) enligt vilket en äganderätt till, eller en rätt att förfoga över, en finansiell tillgång överförs, för att säkerställa eller på annat sätt täcka fullgörandet av vissa förpliktelser på villkor att äganderätten återgår om dessa förpliktelser fullgörs,

4. *kvittningsarrangemang*: avtal eller annat arrangemang som innebär att två eller flera ömsesidiga fordringar eller förpliktelser som ett företag under resolution och en motpart har kan kvittas mot varandra,

5. *nettningsarrangemang*: avtal eller annat arrangemang som innebär att ett antal fordringar eller förpliktelser kan omvandlas till en enda nettofordran eller nettoförpliktelse, inklusive slutavräkningsklausuler, och

6. *partiell överföring*: överföring av vissa, men inte alla, tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett företag under resolution.

Allmänna bestämmelser

2 § Bestämmelserna i 3–7 §§ ska tillämpas när resolutionsmyndigheten

1. beslutar om en partiell överföring enligt 18 kap. 2 §, 19 kap. 2 § eller 20 kap. 3 §, eller

2. utövar de befogenheter som anges i 15 kap. 4 §.

Det som sägs i första stycket gäller på motsvarande sätt beträffande partiella överföringar som sker från ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag till en annan mottagare om överföringen sker genom användning av ett resolutionsverktyg. Vad som sägs om företag under resolution i 3–7 §§ ska då avse broinstitut eller tillgångsförvaltningsbolag.

Skydd för säkerhetsöverlåtelser, kvittning och nettning

3 § Om resolutionsmyndigheten beslutar om en sådan överföring som avses i 2 § första stycket 1 eller andra stycket, får myndigheten inte överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som följer av ett arrangemang som anges i 1 § 3, 4 eller 5 om det innebär att en motpart till företaget under resolution inte får

1. kvitta en fordran som företaget under resolution har på motparten, eller en förpliktelse som företaget under resolution ska fullgöra mot motparten, mot en fordran som motparten har på företaget under resolution, eller en förpliktelse som motparten ska fullgöra mot företaget under resolution,

2. omvandla en fordran som motparten har på företaget under resolution, eller en förpliktelse som företaget under resolution ska fullgöra mot motparten, till en nettofordran eller en nettoförpliktelse, eller

3. tillämpa en slutavräkningsklausul.

Resolutionsmyndigheten får inte utöva de befogenheter som anges i 15 kap. 4 § beträffande sådana arrangemang som avses i 1 § 3, 4 eller 5 om det innebär att de rättigheter eller förpliktelser som följer av arrangemanget upphävs eller ändras.

Skydd för säkerheter

4 § Om resolutionsmyndigheten beslutar om en sådan överföring som avses i 2 § första stycket 1 eller andra stycket får den inte beträffande sådana arrangemang som avses i 1 § 2 överföra

1. en tillgång som utgör säkerhet för en viss förpliktelse om inte den förpliktelsen och säkerhetsrätten också överförs,

2. en förpliktelse för vilken säkerhet har ställts om inte säkerhetsrätten också överförs, eller

3. en säkerhetsrätt om inte förpliktelsen för vilken säkerhet har ställts också överförs.

Resolutionsmyndigheten får inte utöva de befogenheter som anges i 15 kap. 4 § beträffande ett arrangemang som avses i 1 § 2 om det får till följd att säkerheten upphör.

Skydd för strukturerad finansiering

5 § Om resolutionsmyndigheten beslutar om en sådan överföring som avses i 2 § första stycket 1 eller andra stycket ska samtliga tillgångar, rättigheter och förpliktelser som följer av ett arrangemang som avses i 1 § 1 överföras samtidigt.

Resolutionsmyndigheten får inte utöva de befogenheter som anges i 15 kap. 4 § beträffande ett arrangemang som avses i 1 § 1 om det får till följd att de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av arrangemanget påverkas.

Undantag från skyddsreglerna

6 § Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får resolutionsmyndigheten utan hinder av bestämmelserna i 3–5 §§,

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett arrangemang som avses i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra andra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av samma arrangemang,

2. överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av ett arrangemang som anges i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma arrangemang, och

3. upphäva eller ändra villkor som rör sådana tillgångar, rättigheter eller förpliktelser.

Skydd för anmälda avvecklingssystem

7 § En sådan överföring som avses i 2 § första stycket 1 eller andra stycket, eller utövandet av en sådan befogenhet som anges i 15 kap. 4 §, får endast ske om det inte påverkar användningen av ett anmält avvecklingssystem eller de regler som gäller för sådana system.

Ersättning vid sämre ekonomiskt utfall

8 § Om det av en värdering enligt 7 kap. 12 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur resolutionsreserven för mellanskillnaden.

Om resolutionsmyndigheten har använt skuldnedskrivningsverktyget i förening med något annat resolutionsverktyg, har ägare och borgenärer endast rätt till ersättning till följd av resolutionsmyndighetens användning av skuldnedskrivningsverktyget.

25 kap. Avslutningen av en resolution

När resolutionen är avslutad

1 § När resolutionsmyndigheten bedömer att det inte finns behov av att vidta några ytterligare resolutionsåtgärder, ska den så snart som möjligt fatta beslut om att resolutionen ska avslutas. När resolutionsmyndigheten har fattat ett sådant beslut är resolutionen avslutad.

Avveckling av företaget under resolution

2 § När resolutionsmyndigheten har vidtagit de resolutionsåtgärder som behövs för att uppnå resolutionsändamålen, ska den inom rimlig tid ansöka om att företaget under resolution ska försättas i konkurs eller gå i likvidation. Detta gäller dock inte om syftet med åtgärderna är att företaget ska drivas vidare.

En sådan ansökan ska behandlas som en ansökan av gäldenären vid prövningen enligt 2 kap. konkurslagen (1987:672).

Återvinning vid efterföljande konkurs

3 § Bestämmelserna om återvinning i 4 kap. konkurslagen (1987:672) är inte tillämpliga på tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som genom en resolutionsåtgärd överförs från ett företag under resolution eller ett broinstitut till någon annan.

Fordringar som uppkommit efter beslutet om resolution

4 § Om resolutionsmyndigheten beslutar att en skuld som uppkommit efter det att ett företag har försatts i resolution, inte ska överföras genom användning av försäljningsverktyget, broinstituttsverktyget eller avskiljandeverktyget, ska skulden betalas tillbaka senast när resolutionsmyndigheten ansöker om att företaget ska försättas i konkurs eller gå i likvidation.

Resolutionsmyndighetens rätt till ersättning för sina kostnader

5 § Resolutionsmyndigheten har rätt till skälig ersättning för kostnader för arbete och utlägg som har uppkommit i samband med användningen av resolutionsverktyg eller de statliga stabiliseringsverktygen.

26 kap. Verkan av vissa beslut fattade av resolutionsmyndigheter i andra länder inom EES

1 § En överföring som har beslutats inom ramen för ett resolutionsförfarande i ett annat land inom EES, har verkan och ska genomföras i Sverige även när överföringen avser aktier eller andra äganderättsinstrument, tillgångar, rättigheter eller skulder som finns i Sverige eller som lyder under svensk rätt. Talan som avser det utländska beslutet får inte föras i Sverige.

2 § Om en resolutionsmyndighet i ett annat land inom EES, utövar nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter avseende instrument eller skulder som lyder under svensk rätt eller skulder till borgenärer som är hemmahörande i Sverige, har det beslutet verkan och ska genomföras här. Talan som avser det utländska beslutet får inte föras i Sverige.

27 kap. Erkännande av resolution i tredjeland

1 § Det som sägs i detta kapitel gäller bara om det inte strider mot ett internationellt avtal som ingåtts enligt artikel 93.1 i resolutionsdirektivet.

2 § Resolutionsmyndigheten får erkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland för ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland som har

1. ett dotterföretag som är ett institut eller en EES-filial i Sverige som är väsentlig, eller
2. tillgångar, rättigheter och skulder som finns i Sverige eller som lyder under svensk lag.

3 § Om det finns ett europeiskt resolutionskollegium enligt artikel 89 i resolutionsdirektivet, ska resolutionsmyndigheten försöka komma överens med de utländska resolutionsmyndigheterna i kollegiet om att erkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland beträffande ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland.

En sådan överenskommelse är bindande för resolutionsmyndigheten och ska verkställas i Sverige.

4 § Om resolutionsmyndigheten inte kan komma överens med de utländska myndigheterna i det europeiska resolutionskollegiet eller om det inte finns något sådant resolutionskollegium, ska resolutionsmyndigheten självt besluta om ett resolutionsförfarande i tredjeland ska erkännas.

Resolutionsmyndigheten ska då beakta intressena i varje land inom EES där ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland verkar.

5 § När resolutionsmyndigheten har erkänt ett resolutionsförfarande i tredjeland får den besluta att verkställa det genom att

1. besluta om resolutionsåtgärder beträffande
 - a. tillgångar som ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland har i Sverige eller som lyder under svensk lag,
 - b. rättigheter och skulder som ett tredjelandsinstitut bokfört i EES-filialen i Sverige eller som lyder under svensk lag eller fordringar som hänför sig till sådana rättigheter och skulder som kan göras gällande i Sverige,
3. vidta eller förelägga någon annan att vidta åtgärder för att till ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland, överföra aktier eller andra äganderättsinstrument som innehas av ett dotterinstitut i Sverige till tredjelandsinstitutet eller moderföretaget,
4. besluta om en åtgärd i 14 kap. 2, 7, 8, 11 eller 12 §, beträffande en motpart till ett dotterinstitut till ett tredjelandsinstitut eller

moderföretag i tredjeland eller beträffande en EES-filial som är väsentlig, när det är nödvändigt för att verkställa ett resolutionsförfarande i tredjeland, eller

5. besluta att en motpart till ett dotterinstitut till ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland eller till en EES-filial i Sverige som är väsentlig eller till andra koncernföretag, inte får vidta sådana åtgärder som anges i 14 kap. 11 § första stycket, om grunden för att vidta åtgärden är att resolutionsåtgärder har vidtagits mot ett tredjelandsinstitut, dess moderföretag eller andra koncernföretag.

Det som sägs i första stycket 5 gäller dock bara om dotterinstitutet i Sverige eller EES-filialen i Sverige, fortsätter att fullgöra väsentliga avtalsförpliktelser i förhållande till motparten.

6 § Resolutionsmyndigheten behöver inte godkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland eller vidta åtgärder för att verkställa ett sådant förfarande om

1. resolutionsförfarandet skulle ha negativ effekt på den finansiella stabiliteten i Sverige eller i ett annat land inom EES,

2. det är nödvändigt att vidta separata resolutionsåtgärder mot en EES-filial enligt 9 kap. 11 § för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål,

3. resolutionsförfarandet innebär att insättare och andra borgenärer som är hemmahörande i EES eller som ska betalas i EES, inte skulle få samma behandling som insättare och andra borgenärer med liknande rättigheter i det land där det utländska resolutionsförfarandet beslutats,

4. erkännandet eller verkställigheten av resolutionsförfarandet skulle få avsevärda budgetkonsekvenser för Sverige, eller

5. effekterna av ett sådant erkännande eller en sådan verkställighet skulle strida mot svensk rätt.

28 kap. Finansiering av resolution

Åtgärder för att finansiera resolution

1 § I samband med resolution får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta att

1. utfärda garantier avseende tillgångar och skulder för ett företag under resolution eller dess dotterföretag, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag,
 2. låna till ett företag under resolution eller dess dotterföretag, ett broinstitut, eller ett tillgångsförvaltningsbolag,
 3. förvärva tillgångar från ett företag under resolution,
 4. skjuta till medel till ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag,
 5. ersätta ägare eller borgenärer eller insättningsgarantisystemet som till följd av resolutionen har fått ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation, eller
 6. lämna medel som kompensation till ett företag under resolution i syfte att gottgöra den förlust som skulle ha burits av de borgenärer som resolutionsmyndigheten beslutar att undanta från nedskrivning vid tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget.
- Åtgärderna i 1–6 får även beslutas i förhållande till en köpare vid tillämpning av försäljningsverktyget.

Resolutionsreserven

2 § För att finansiera de åtgärder som anges i 1 § ska en resolutionsreserv upprättas.

Medel ur resolutionsreserven ska även finansiera återbetalning och ränta för sådana lån som upptas enligt 7–10 §§.

Begränsning av finansiering av åtgärder

3 § Om en åtgärd innebär att förluster som drabbat företaget under resolution direkt eller indirekt förs över till resolutionsreserven gäller det som anges i 22 kap. 29 §.

Finansieringsplan för koncernresolution

4 § Om resolutionsmyndigheten i en koncernresolutionsordning har kommit överens med de utländska resolutionsmyndigheterna om en finansieringsplan, får medel ur resolutionsreserven användas i enlighet med planen för att finansiera sådana åtgärder som avses i 1 § och motsvarande åtgärder som har vidtagits beträffande utländska företag som omfattas av koncernresolutionsordningen.

Resolutionsreserven får också användas för att ställa ut garantier för lån som tagits upp av andra finansieringsarrangemang.

Kostnader som ska stanna på resolutionsreserven

5 § De kostnader som uppstår med anledning av de utbetalningar som görs enligt 2 och 4 §§ ska stanna på resolutionsreserven.

Medel som ska föras till resolutionsreserven

6 § Till resolutionsreserven ska föras:

1. resolutionsavgifter enligt 14 §,
2. tilläggsavgifter 18 §,
3. dröjsmålsränta enligt 24 §, och
4. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som resolutionsmyndigheten erhåller avseende åtgärder vidtagna enligt denna lag och som finansierats med medel ur resolutionsreserven.

Resolutionsmyndigheten ska avräkna sina förvaltningskostnader från de inbetalade resolutionsavgifterna innan de förs till resolutionsreserven. I förvaltningskostnaderna ska inte inräknas sådana kostnader som resolutionsmyndigheten haft avseende ett resolutionsärende och som enligt 25 kap. 5 § ska betalas av företaget under resolution.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncernresolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 4 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

Lån till resolutionsreserven

7 § I den utsträckning medlen i resolutionsreserven inte är tillräckliga för de ändamål som anges i 1, 2 och 4 §§, eller för att resolutionsmyndigheten ska kunna fullgöra det den åtagit sig enligt en koncernresolutionsordning, får resolutionsmyndigheten ta upp lån för resolutionsreserven enligt 8–10 §§ och i enlighet med det särskilda beloppsbegränsade bemyndigande som lämnas av riksdagen för ett budgetår i sänder.

8 § Resolutionsmyndigheten får i de fall som anges i 7 § för resolutionsreserven låna medel i Riksgäldskontoret. Detta gäller även om det finns andra tillgångar i reserven.

För sådana lån ska utgå en ränta som motsvara den ränta statliga myndigheter betalar för lån i Riksgäldskontoret. Sådana lån ska återbetalas så snart nya medel förs till resolutionsreserven.

9 § Om det är ekonomisk mer fördelaktigt än att ta upp lån i Riksgäldskontoret får resolutionsmyndigheten i de fall som anges i 7 §, ta upp lån för resolutionsreserven från ett institut eller en annan tredje part.

10 § Resolutionsmyndigheten får i de fall som anges i 7 § för resolutionsreserven ta upp lån från annat finansieringsarrangemang inom EES om

1. medlen i resolutionsreserven inte är tillräckliga för de ändamål som anges i 1, 2 och 4 §§,
2. det inte är möjligt att omedelbart tillföra reserven ytterligare medel genom avgifter, och
3. det inte är möjligt för resolutionsreserven att ta upp lån till skäligen villkor enligt 8 eller 9 §§.

Lån till annat finansieringsarrangemang

11 § Resolutionsmyndigheten får efter godkännande från regeringen låna ut medel ur resolutionsreserven till annat finansieringsarrangemang inom EES. Sådana lån får lämnas endast om villkoren i artikel 106 resolutionsdirektivet är uppfyllda.

Resolutionsreservens fordran på annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som avses i 6 § första stycket 4.

Villkor för lån mellan finansieringsarrangemang

12 § Villkoren för lån som upptas av resolutionsmyndigheten från andra finansieringsarrangemang och villkoren för lån som lämnas av resolutionsmyndigheten till annat finansieringsarrangemang ska överenskommas mellan resolutionsmyndigheten och de deltagande

finansieringsarrangemangen. Vid sådan överenskommelse ska resolutionsmyndigheten beakta principerna i artikel 106 resolutionsdirektivet, om inget annat överenskoms mellan resolutionsmyndigheten och de deltagande finansieringsarrangemangen.

Tillgångsförvaltning

13 § Resolutionsreservens medel ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret.

Avgiftsuttag

14 § Institut och EES-filialer med tillstånd att bedriva verksamhet i Sverige (avgiftsskyldiga) ska betala en årlig resolutionsavgift och i de fall som anges i 18 § en tilläggsavgift. Resolutionsavgiften består av en

1. riskavgift, och
2. grundavgift.

Avgifterna bestäms enligt 15– 19 §§ som en procentandel av det underlag som beräknas enligt 20 § (avgiftsunderlaget).

Riskavgift

15 § Riskavgiften ska för varje avgiftsskyldig spegla den förväntade kostnad som kan komma att belasta resolutionsreserven avseende den avgiftsskyldige.

För avgiftsskyldiga för vilka sannolikheten att de kommer att försättas i resolution är mycket låg får riskavgiften sättas till noll.

Grundavgift

16 § Grundavgiften ska utgå om behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger 3 procent av de garanterade insättningarna. Grundavgiften uppgår för varje avgiftsskyldig till 0,01 procent av avgiftsunderlaget.

17 § Om behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger 0,67 procent av de garanterade insätt-

ningarna ska grundavgiften höjas, om det är nödvändigt för att återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av de garanterade insättningarna inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna.

Den höjda grundavgiften ska bestämmas till en procentandel av avgiftsunderlaget som medför att summan av alla avgiftsskyldigas resolutionsavgifter uppgår till ett belopp som beräknas vara tillräckligt för att inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna, återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av de garanterade insättningarna.

Om behållningen i resolutionsreserven under den tidsperiod som avses i tredje stycket minskar ytterligare på grund av ytterligare utbetalningar ur resolutionsreserven, ska en ny sexårsperiod för beräkning av höjd grundavgift börja löpa vid denna tidpunkt.

Tilläggsavgift

18 § Om det uppstår ett underskott i resolutionsreserven ska tilläggsavgift utgå. De totala tilläggsavgifterna ska motsvara underskottet. Om underskottet inte, på grund av 19 § andra och tredje stycket, kan täckas med tilläggsavgifter under ett år ska tilläggsavgifter tas ut tills dess att summan av tilläggsavgifter uppgår till det ursprungliga underskottet tillsammans, med eventuella tillägg enligt andra stycket, och den finansieringskostnad som belastat resolutionsreserven avseende underskottet.

Om behållningen i resolutionsreserven under den tid tilläggsavgift utgår minskar ytterligare på grund av ytterligare utbetalningar ur resolutionsreserven, ska ett belopp som motsvarar den minskning av resolutionsreservens behållning som utbetalningen medför, läggas till det ursprungliga underskottet. Detta tillägg ska dock inte överstiga resolutionsreservens underskott vid den tidpunkt när resolutionsreserven har genomfört utbetalningen.

19 § Tilläggsavgift ska, om inte annat följer av tredje stycket, beslutas i samband med att den årliga resolutionsavgiften beslutas. En avgiftsskyldig som är skyldig att betala den årliga resolutionsavgiften är skyldig att betala tilläggsavgift.

En avgiftsskyldigs tilläggsavgift ska uppgå till en andel av underskottet, inklusive den upplupna finansieringskostnaden, som motsvarar den avgiftsskyldiges andel av de totala resolutionsavgifterna enligt det beslut avseende resolutionsavgifter som tas i samband med att tilläggsavgifterna beslutas. Tilläggsavgiften under ett år får inte överstiga tre gånger företagets resolutionsavgift, exklusive eventuella höjningar av grundavgiften enligt 17 §.

Resolutionsmyndigheten får om det föreligger särskilda skäl besluta om tilläggsavgift vid annan tidpunkt än den som avses i första stycket. Ett sådant beslut ska baseras på uppgifter från det närmast föregående avgiftsbeslutet avseende resolutionsavgiften.

Avgiftsunderlaget

20 § Avgiftsunderlaget är summan av den avgiftsskyldiges skulder och garanterade insättningar minskat med de skulder som får ingå i den avgiftsskyldiges kapitalbas enligt tillsynsförordningen. Avgiftsunderlaget ska avse skulder och garanterade insättningar per den 31 december det år avgiften avser. Obeskattade reserver eller avsättningar för framtida resolutionsavgifter ska inte i något fall ingå i avgiftsunderlaget.

Om ett företag under året har upphört att tillhöra någon av de företagskategorier som avses i 14 §, ska uppgifterna enligt första stycket i stället avse den 31 december föregående år.

Skulderna ska beräknas på det sätt som gäller för upptagande av skulder i balansräkning enligt bestämmelserna i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. För en avgiftsskyldig som ingår i en koncern enligt årsredovisningslagen (1995:1554) ska avgiftsunderlaget minskas med skulder till andra avgiftsskyldiga företag i koncernen.

21 § Om någon har varit avgiftsskyldig bara för en del av ett kalenderår, ska avgifterna bestämmas med hänsyn till hur stor del av räkenskapsåret som avgiftsskyldighet förelegat.

Uppgiftsskyldighet

22 § Den som är avgiftsskyldig ska lämna de uppgifter till resolutionsmyndigheten som den behöver för att fastställa den

avgiftsskyldiges avgift. De uppgifter som myndigheten behöver för att fastställa ett företags avgift ska ha granskats av en revisor som utsetts av företaget i enlighet med 4 a kap. 1 § sparbankslagen (1987:619) respektive 7 a kap. 1 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker eller, när det gäller bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag, 9 kap. 8 § aktiebolagslagen (2005:551) samt när det gäller kreditmarknadsföreningar, 8 kap. 1 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

23 § Om en avgiftsskyldig trots påminnelse inte kommer in med sådana uppgifter som avses i 22 § får resolutionsmyndigheten om det inte bedöms påverka de sammanlagda resolutionsavgifterna eller tilläggsavgifterna i väsentlig mån, uppskatta avgiftsunderlaget för den avgiftsskyldige och basera avgiftsbeslutet på det uppskattade avgiftsunderlaget.

Om det i efterhand visar sig att den avgift som fastställts för företaget utifrån det uppskattade avgiftsunderlaget understeg den avgift som skulle ha betalats om den avgiftsskyldige gett in ett korrekt avgiftsunderlag, ska den avgiftsskyldige betala mellanskillnaden. Dröjsmålsränta enligt 24 § andra stycket ska betalas från tidpunkten när avgiften skulle betalats till dess betalning sker.

Om det föreligger synnerliga skäl får resolutionsmyndigheten, om den avgiftsskyldige kan styrka att det uppskattade avgiftsunderlaget i väsentlig mån överstiger det verkliga avgiftsunderlaget, återbetala mellanskillnaden till den avgiftsskyldige.

Avgiftsbeslut

24 § Resolutionsmyndigheten beslutar om resolutionsavgift och tilläggsavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Dröjsmålsränta ska utgå på avgift som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

25 § Om det finns särskilda skäl får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer, sätta ned resolutionsavgiften.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får bevilja anstånd med betalning av tilläggsavgiften om det finns särskilda skäl med hänsyn till företagets finansiella ställning. Anståndet får beviljas högst sex månader. På ansökan av företaget får denna tid förlängas.

26 § Bestämmelserna i 15, 16 och 18 §§ rörande summan av de totala resolutionsavgifterna och tilläggsavgifterna behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt företag

1. bestäms enligt 21, 23 eller 25 §§,
2. bestäms genom omprövning enligt 27 § förvaltningslagen (1986:223), eller
3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

27 § Beslut enligt 24 § får verkställas enligt utsökningsbalken.

AVDELNING IV. AVSLUTANDE BESTÄMMELSER

29 kap. Samarbete och informationsutbyte

Uppgiftsskyldighet för institut och dess koncernföretag

1 § Ett institut liksom företag som ingår i samma koncern som institutet ska lämna resolutionsmyndigheten de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten begär för sin verksamhet enligt denna lag.

Befogenhet att kräva information

2 § För att kunna förbereda och fatta beslut om resolution eller resolutionsåtgärder får resolutionsmyndigheten begära att

1. det berörda företaget eller någon annan tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat, och
2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken lämnar sådana upplysningar på tid och plats som myndigheten bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Resolutionsmyndigheten får förelägga den som inte följer en begäran enligt första stycket att fullgöra sin skyldighet.

Tystnadsplikt

3 § Den som deltar eller deltagit i verksamheten enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon genom sitt deltagande fått veta om enskilda affärs- eller driftförhållanden, ekonomiska eller personliga förhållanden eller risk- och sårbarhetsanalyser, planering och förberedelser eller hantering av fredstida krissituationer.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter

4 § Riksbanken, Riksgäldskontoret och Finansinspektionen ska på resolutionsmyndighetens begäran lämna de uppgifter som myndigheten behöver för sin verksamhet enligt denna lag.

5 § Resolutionsmyndigheten och Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med varandra och regeringen samt med motsvarande myndigheter inom EES och med Europeiska bankmyndigheten i den utsträckning som följer av resolutionsdirektivet.

Upplysningar till konkursförvaltare

6 § Om ett företag under resolution försätts i konkurs, ska resolutionsmyndigheten på begäran av konkursförvaltaren för företaget, lämna de upplysningar som konkursförvaltaren behöver för att upprätta konkursbouppteckningen enligt 7 kap. 13 § konkurslagen (1987:672) och berättelsen enligt 7 kap. 15 § samma lag.

Ärenden till Europeiska bankmyndigheten

7 § Resolutionsmyndigheten får hänskjuta frågor som rör ett förfarande av en annan behörig myndighet inom EES till Europeiska bankmyndigheten för tvistlösning i de fall som framgår av följande artiklar i resolutionsdirektivet:

1. 13.5 andra stycket och 13.6 andra stycket.
2. 18.6 tredje stycket och 18.7 andra stycket.
3. 45.9 tredje stycket och 45.10 femte stycket.

8 § Resolutionsmyndigheten får begära att Europeiska bankmyndigheten ska bistå myndigheterna att nå en överenskommelse i de fall som framgår av följande artiklar i resolutionsdirektivet:

1. 13.4 tredje stycket.
2. 18.5 andra stycket.
3. 91.7 andra stycket.
4. 92.3 andra stycket.

Vite

9 § Förelägganden enligt denna lag får förenas med vite.

30 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter, om

1. vilka kvalificerande skulder som är medräkningsbara vid beräkningen av det om minimikravet på nedskrivningsbara skulder är uppfyllt,

2. vilka kriterier som ska ligga till grund för beslutet om storleken på minimikravet på nedskrivningsbara skulder, enligt 4 kap. 2 §,

3. vilken information om minimikravet på nedskrivningsbara skulder som ett företag ska lämna till resolutionsmyndigheten och vid vilken tidpunkt,

4. undantag enligt 5 kap. 3 § från skyldigheten i 5 kap. 2 § om att ta in vissa villkor i avtalen för sina skulder,

5. vilka företag som ska upprätta register som avses i 5 kap. 5 §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid institut ska kunna ge in register för olika typer av avtal,

6. vad en omstruktureringsplan enligt 22 kap. 5 § ska innehålla,

7. hur storleken på de skulder som är hänförliga till derivat enligt 15 kap. 5 § ska beräknas,

8. om riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas, enligt 28 kap. 15,

9. om resolutionsreserven enligt 28 kap. 2 §,

10. vilka uppgifter en avgiftsskyldig ska lämna till resolutionsmyndigheten enligt 28 kap. 22 §, och

11. vilka upplysningar som ett institut eller något annat koncernföretag ska lämna till resolutionsmyndigheten för dess verksamhet enligt denna lag.

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. vad resolutionsplaner och koncernresolutionsplaner enligt 3 kap. ska innehålla och vad som ska beaktas vid deras utformning liksom när de ska upprättas och hur ofta de behöver uppdateras,

2. vilka omständigheter resolutionsmyndigheten ska beakta vid bedömningen av en resolutionsplan enligt 3 kap. 2 § och 3 kap. 14 §, och

3. när och var ett beslut om resolution enligt 9 kap. 12 § och ett beslut om resolutionsåtgärder enligt 13 kap. 4 § ska offentliggöras och vad offentliggörandet ska innehålla.

31 kap. Överklaganden

1 § Resolutionsmyndighetens och Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Resolutionsmyndighetens beslut enligt 9 kap. 1, 5–7, 10–11 och 13 kap. 1 § gäller omedelbart.

Resolutionsmyndigheten och Finansinspektionen får bestämma att andra beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Dessa bestämmelser gäller inte beslut som regeringen fattar enligt denna lag.

2 § En värdering som utförs enligt 7 kap. 1 § kan endast överklagas i samband med överklagande av det beslut om åtgärd för vilken värderingen ligger till grund.

Bestämmelser om handläggningen

3 § Mål vari beslut som följer av 9 kap. 1, 5–7, 10–11 och 13 kap. 1 § prövas ska handläggas skyndsamt.

De ekonomiska bedömningar som har legat till grund för resolutionsmyndighetens beslut enligt 9 kap. 1, 5–7, 10–11 och 13 kap. 1 § ska vara del av rättens prövning av det överklagade beslutet.

-
1. Denna lag träder i kraft den ...
 2. Det som sägs i 5 kap 4 § ska tillämpas på skulder som getts ut eller ingåtts efter den 1 januari 2016.
 3. Resolutionsavgift tas ut första gången 2016 och ska avse år 2015.

2 Förslag till lag om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Lagen innehåller bestämmelser om

1. förebyggande statligt stöd till kreditinstitut som avses i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, och
2. en särskild fond för finansiering av sådant stöd som anges i 1 och av statligt stöd enligt 23 kap. lagen (2015:000) om resolution.

2 § Om det behövs för att motverka en allvarlig störning av det finansiella systemet i Sverige, får förebyggande statligt stöd lämnas till kreditinstitut. Sådant stöd kan lämnas genom lån, garantier eller kapitaltillskott.

Stödet kan även ta formen av garantier för återbetalning av likviditetsstöd som Riksbanken lämnat till kreditinstitut.

3 § Beslut om förebyggande statligt stöd enligt denna lag fattas av

1. regeringen, eller
2. den myndighet som regeringen bestämmer (stödmyndigheten).

4 § Förebyggande statligt stöd till kreditinstitut lämnas efter det att avtal som rör stöd har ingåtts mellan staten och stödmottagaren eller dess ägare.

Garantier enligt 2 § andra stycket får lämnas efter överenskommelse mellan Riksbanken och regeringen eller stödmyndigheten.

2 kap. Villkor för förebyggande statligt stöd

1 § Förebyggande statligt stöd får bara lämnas för fortsatt verksamhet i kreditinstitut som är livskraftiga.

Stödet ska vara tillfälligt och proportionerligt mot följderna av den störning som inträffat.

Stöd förutsätter godkännande enligt EU:s statsstödsregler.

2 § Stödet ska så långt som möjligt utformas på ett affärsmässigt sätt och så att en snedvridning av konkurrensen förhindras. Statens långsiktiga kostnader för stödet ska hållas så låga som möjligt. Stödet ska utformas så att statens insatser i möjligaste mån kan återfås.

Staten ska, om inte synnerliga skäl finns, tillförsäkras ersättning eller annan kompensation för sitt risktagande.

Om det finns synnerliga skäl, får avsteg göras från det som föreskrivs om avgifter i 6 kap. 4 § budgetlagen (2011:203).

3 kap. Stabilitetsfonden

1 § För de ändamål som anges i 2 § ska det finnas ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. De medel som tillförts kontot utgör, tillsammans med de övriga tillgångar som anskaffats med stöd av denna lag, stabilitetsfonden.

Till stabilitetsfonden ska föras

1. inbetalda ersättningar för förebyggande statligt stöd enligt 2 kap. 2 §,

2. tillgångar som anskaffats med medel från stabilitetsfonden, och

3. medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag samt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter rörande förvaltningen av stabilitetsfondens tillgångar.

2 § Följande kostnader ska täckas med medel från stabilitetsfonden:

1. statens utgifter för stöd enligt denna lag,

2. statens utgifter för att finansiera statligt stöd enligt 23 kap. lagen (2015:000) om resolution,

3. stödmyndighetens förvaltningskostnader, och

4. ersättning som betalats ut på grund av en garanti till insättare enligt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

Beslut om stöd enligt 2 får bara fattas av regeringen.

3 § Om riksdagen har lämnat ett särskilt beloppsbegränsat bemyndigande får en kredit i Riksgäldskontoret användas, i den mån medlen i stabilitetsfonden inte räcker till. En sådan kredit får användas även om det finns andra tillgångar än medel på kontot i Riksgäldskontoret i stabilitetsfonden.

4 kap. Avslutande bestämmelser

1 § Kreditinstitut ska lämna de uppgifter till regeringen och stödmyndigheten som de behöver för sin verksamhet enligt denna lag.

2 § Riksbanken, Riksgäldskontoret, resolutionsmyndigheten och Finansinspektionen ska på stödmyndighetens begäran lämna de uppgifter som myndigheten behöver för sin verksamhet enligt denna lag.

3 § Stödmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om ett kreditinstitut inte fullgör sina skyldigheter enligt avtal ingångna med stöd av denna lag.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om stöd enligt denna lag.

-
1. Denna lag träder i kraft den ...
 2. Genom denna lag upphävs lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.
 3. För stöd som lämnats enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut ska bestämmelserna i lagen om statligt stöd till kreditinstitut fortsätta att gälla.
 4. Från stabilitetsfonden upprättad enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut ska xx miljarder kronor överföras till resolutionsreserven enligt lagen (2015:000) om resolution. Resterande medel och tillgångar ska överföras till stabilitetsfonden enligt denna lag.
 5. Stabilitetsavgift för 2014 ska tas ut enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.
 6. Stabilitetsavgiften för 2014 ska efter den 1 juli 2015 föras till resolutionsreserven.

3 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs⁷ i fråga om förmånsrättslagen (1970:979) dels att 12 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 13 a och 13 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §⁸

Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen *skall* bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan konkursansökningen kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av ett förfarande enligt lagen (1996:764)

Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen *ska* bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan konkursansökningen kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av ett förfarande enligt lagen (1996:764)

⁷ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

⁸ Senaste lydelse 2003:535.

om företagsrekonstruktion och har konkursansökningen gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen upphörde, *skall* vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om konkursansökningen hade gjorts då ansökningen om företagsrekonstruktion skedde. I sådant fall *skall* det bortses från tiden mellan ansökningarna.

Fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetssökande. För uppsägningstid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av förmånsrätt *skall*

om företagsrekonstruktion *eller lagen (2015:000) om resolution* och har konkursansökningen gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen *eller resolutionen* upphörde, *ska* vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om konkursansökningen hade gjorts då ansökningen om företagsrekonstruktion skedde *eller beslutet om resolution fattades*. I sådant fall *ska* det bortses från tiden mellan ansökningarna.

Fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetssökande. För uppsägningstid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av förmånsrätt *ska* med

med samtidig inkomst i annan anställning jämställas aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den mån stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

samtidig inkomst i annan anställning jämställas aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den mån stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Om en lönefordran, som har intjänats tidigare än tre månader före konkursansökningen, har varit föremål för tvist, omfattas den av förmånsrätt om talan har väckts eller förhandling som föreskrivs i kollektivavtal eller lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet har begärts inom fyra månader från förfallodagen och konkursansökningen har följt inom två månader från det att tvisten slutligt har avgjorts.

Semesterlön och semesterersättning som är intjänad före konkursansökningen omfattas av förmånsrätt för vad som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret.

Förmånsrätt följer med fordran på pension vilken tillkommer arbetstagare eller dennes efterlevande för högst sex månader före konkursansökningen och därpå följande sex månader. Förmånsrätten gäller även i fråga om pension, som intjänats hos föregående arbetsgivare, om gäldenären övertagit ansvaret för pensionen under de betingelser som anges i 23 och 26 §§ lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Om konkursgäldenären är näringsidkare, *skall* en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före konkursansökningen har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet inte ha förmånsrätt enligt denna paragraf för lön eller pension.

Om konkursgäldenären är näringsidkare, *ska* en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före konkursansökningen har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet inte ha förmånsrätt enligt denna paragraf för lön eller pension.

13 a §

*Allmän förmånsrätt följer där-
efter för insättningar som omfattas*

av insättningsgaranti enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti intill det högsta belopp som kan ersättas enligt 4 § samma lag.

13 b §

*Allmän förmånsrätt följer där-
efter för insättningar som omfattas
av insättningsgaranti enligt lagen
(1995:1571) om insättnings-
garanti utöver det högsta belopp
som kan ersättas enligt 4 § samma
lag, avseende*

1. fysiska personer,

*2. mikroföretag samt små och
medelstora företag enligt kriteriet
för årsomsättning i artikel 2.1 i
kommissionens rekommendation
2003/361/EG av den 6 maj 2003⁹,
och*

*3. insättningar som har gjorts
via en filial utanför EES till ett
svenskt institut och som skulle
betraktas som insättningar avse-
ende personer eller företag som
avses i 1 och 2 om de inte hade
gjorts genom filialen.*

Denna lag träder i kraft den ...

⁹ EUT L 124, 20.5.2003, s. 36 (Celex 32003H0361).

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:981) om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning

Härigenom föreskrivs att 2 a § lagen (1974:981) om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §¹⁰

Med övergång av företag eller del av företag enligt denna lag avses sådan övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet som omfattas av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Vad som i denna lag sägs om sådan övergång *skall* gälla även i det fallet att den tidigare arbetsgivaren försatts i konkurs.

Med övergång av företag eller del av företag enligt denna lag avses sådan övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet som omfattas av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Vad som i denna lag sägs om sådan övergång *ska* gälla även i det fallet att den tidigare arbetsgivaren försatts i konkurs *eller resolution enligt lagen (2015:000) om resolution.*

Denna lag träder i kraft den ...

¹⁰ Senaste lydelse 1994:1687.

5 Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480)

Härigenom föreskrivs att 31 § semesterlagen (1977:480) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §¹¹

En arbetstagares rätt enligt denna lag påverkas inte av att ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet, övergår till en ny arbetsgivare genom en sådan övergång som omfattas av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Arbetstagarens rätt påverkas inte heller av att ett företag eller en del av ett företag övergår till en ny arbetsgivare i samband med konkurs.

En arbetstagares rätt enligt denna lag påverkas inte av att ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet, övergår till en ny arbetsgivare genom en sådan övergång som omfattas av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Arbetstagarens rätt påverkas inte heller av att ett företag eller en del av ett företag övergår till en ny arbetsgivare i samband med konkurs *eller resolution enligt lagen (2015:000) om resolution.*

Övergår en arbetstagare till en ny arbetsgivare inom samma koncern, ska arbetstagaren i semesterhänseende ha samma rätt i den nya anställningen som i den tidigare. Detta förutsätter dock, att arbetstagaren inte får semesterersättning av den tidigare arbetsgivaren och att arbetstagaren senast en månad efter anställningens upphörande förklarar för både den tidigare och den nye arbetsgivaren, att han eller hon vill överföra intjänade semesterförmåner till den nya anställningen.

I fall som avses i andra stycket är den nye arbetsgivaren berättigad att av den tidigare arbetsgivaren få ett belopp motsvarande den semesterersättning som den tidigare arbetsgivaren annars skulle ha betalat till arbetstagaren.

Denna lag träder i kraft ...

¹¹Senaste lydelse 2009:1439.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd

Härigenom föreskrivs¹² att 3, 6 b och 25 §§ lagen (1982:80) om anställningsskydd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹³

Vid tillämpning av 5 § andra stycket, 11, 15, 22, 25, 26 och 39 §§ gäller följande särskilda bestämmelser om beräkning av anställningstid:

1. En arbetstagare, som byter anställning genom att övergå från en arbetsgivare till en annan, får i den senare anställningen tillgodoräkna sig också tiden i den förra, om arbetsgivarna vid tidpunkten för övergången tillhör samma koncern.

2. En arbetstagare, som byter anställning i samband med att ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet övergår från en arbetsgivare till en annan genom en sådan övergång som omfattas av 6 b §, får tillgodoräkna sig tiden hos den förre arbetsgivaren när anställningstid *skall* beräknas hos den senare. Detta gäller även vid byte av anställning i samband med konkurs.

3. Om det sker flera sådana byten av anställning som avses i 1–2, får arbetstagaren räkna

2. En arbetstagare, som byter anställning i samband med att ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet övergår från en arbetsgivare till en annan genom en sådan övergång som omfattas av 6 b §, får tillgodoräkna sig tiden hos den förre arbetsgivaren när anställningstid *ska* beräknas hos den senare. Detta gäller även vid byte av anställning i samband med konkurs *eller resolution enligt lagen (2015:000) om resolution.*

3. Om det sker flera sådana byten av anställning som avses i 1 och 2, får arbetstagaren räkna

¹² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

¹³ Senaste lydelse 2007:389.

samma anställningstiderna hos alla arbetsgivarna.

Arbetstagare som har fått återanställning enligt 25 § *skall* anses ha uppnått den anställningstid som fordras för besked enligt 15 § och företrädesrätt enligt 25 §.

samma anställningstiderna hos alla arbetsgivarna.

Arbetstagare som har fått återanställning enligt 25 § *ska* anses ha uppnått den anställningstid som fordras för besked enligt 15 § och företrädesrätt enligt 25 §.

6 b §¹⁴

Vid övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet från en arbetsgivare till en annan, övergår också de rättigheter och skyldigheter på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången på den nya arbetsgivaren. Den tidigare arbetsgivaren är dock också ansvarig gentemot arbetstagaren för ekonomiska förpliktelser som hänför sig till tiden före övergången. Detta stycke gäller även arbetstagare i allmän tjänst och på sjögående fartyg.

Första stycket gäller inte vid övergång i samband med konkurs.

Första stycket gäller inte vid övergång i samband med konkurs *eller resolution enligt lagen (2015:000) om resolution.*

Första stycket gäller inte heller ålders-, invaliditets- eller efterlevandeförmåner.

Trots bestämmelserna i första stycket *skall* anställningsavtalet och anställningsförhållandet inte övergå till en ny arbetsgivare, om arbetstagaren motsätter sig detta.

Trots bestämmelserna i första stycket *ska* anställningsavtalet och anställningsförhållandet inte övergå till en ny arbetsgivare, om arbetstagaren motsätter sig detta.

25 §¹⁵

Arbetstagare som har sagts upp på grund av arbetsbrist har företrädesrätt till återanställning i den verksamhet där de tidigare har varit sysselsatta. Detsamma gäller arbetstagare som har anställts för begränsad tid enligt 5 § och som på grund av arbetsbrist inte har fått fortsatt anställning. En förutsättning för företrädesrätt är dock

¹⁴ Senaste lydelse 1994:1685.

¹⁵ Senaste lydelse 2007:390.

att arbetstagaren har varit anställd hos arbetsgivaren sammanlagt mer än tolv månader under de senaste tre åren eller, när det gäller företrädesrätt till ny säsongsanställning för en tidigare säsongsanställd arbetstagare, sex månader under de senaste två åren och att arbetstagaren har tillräckliga kvalifikationer för den nya anställningen.

Företrädesrätten gäller från den tidpunkt då uppsägning skedde eller besked lämnades eller skulle ha lämnats enligt 15 § första stycket och därefter till dess nio månader har förflutit från den dag då anställningen upphörde. Vid säsongsanställning gäller företrädesrätten i stället från tidpunkten då besked lämnades eller skulle ha lämnats enligt 15 § andra stycket och därefter till dess nio månader har förflutit från den nya säsongens början. Har under de nu nämnda tidsperioderna företaget, verksamheten eller en del av verksamheten övergått till en ny arbetsgivare genom en sådan övergång som omfattas av 6 b §, gäller företrädesrätten mot den nya arbetsgivaren. Företrädesrätten gäller även i de fall att den tidigare arbetsgivaren försatts i konkurs.

Om arbetsgivaren har flera driftsenheter eller om det i arbetsgivarens verksamhet finns olika kollektivavtalsområden, gäller företrädesrätten anställning inom den enhet och det avtalsområde där arbetstagaren var sysselsatt när den tidigare anställningen

Företrädesrätten gäller från den tidpunkt då uppsägning skedde eller besked lämnades eller skulle ha lämnats enligt 15 § första stycket och därefter till dess nio månader har förflutit från den dag då anställningen upphörde. Vid säsongsanställning gäller företrädesrätten i stället från tidpunkten då besked lämnades eller skulle ha lämnats enligt 15 § andra stycket och därefter till dess nio månader har förflutit från den nya säsongens början. Har under de nu nämnda tidsperioderna företaget, verksamheten eller en del av verksamheten övergått till en ny arbetsgivare genom en sådan övergång som omfattas av 6 b §, gäller företrädesrätten mot den nya arbetsgivaren. Företrädesrätten gäller även i de fall att den tidigare arbetsgivaren försatts i konkurs *eller resolution enligt lagen (2015:000) om resolution.*

Om arbetsgivaren har flera driftsenheter eller om det i arbetsgivarens verksamhet finns olika kollektivavtalsområden, gäller företrädesrätten anställning inom den enhet och det avtalsområde där arbetstagaren var sysselsatt när den tidigare anställningen

upphörde. Finns det i ett sådant fall flera driftsenheter på samma ort, *skall* inom en arbetstagarorganisations avtalsområde företrädesrätten gälla arbetsgivarens samtliga enheter på orten, om organisationen begär det senast vid förhandlingar enligt 32 §.

upphörde. Finns det i ett sådant fall flera driftsenheter på samma ort, *ska* inom en arbetstagarorganisations avtalsområde företrädesrätten gälla arbetsgivarens samtliga enheter på orten, om organisationen begär det senast vid förhandlingar enligt 32 §.

Denna lag träder i kraft ...

7 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs¹⁶ att det i sparbankslagen (1987:619)¹⁷ närmast före rubriken ”Tvångslikvidation” ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 a §

Bestämmelserna om likvidation i 2 § gäller inte för en sparbank som är i resolution enligt lagen (2015:000) om resolution.

Efter ansökan från resolutionsmyndigheten ska dock Bolagsverket besluta att en sparbank som är i resolution ska gå i likvidation. Beslutet om likvidation gäller omedelbart. Ett sådant beslut ska behandlas som ett beslut som fattats av Bolagsverket med stöd av 2 §.

Denna lag träder i kraft ...

¹⁶ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

¹⁷ Lagen omtryckt 1996:1005.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs¹⁸ att det i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar närmast före rubriken ”Tvångslikvidation” ska införas en ny paragraf, 11 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 a §

Bestämmelserna om likvidation i 3–4 a §§ gäller inte för en ekonomisk förening som är i resolution enligt lagen (2015:000) om resolution. Efter ansökan från resolutionsmyndigheten ska dock Bolagsverket besluta att en förening som är i resolution ska gå i likvidation. Beslutet om likvidation gäller omedelbart. Ett sådant beslut ska behandlas som ett beslut som fattats av Bolagsverket med stöd av 4 a §.

Denna lag träder i kraft den ...

¹⁸ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

9 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs¹⁹ i fråga om konkurslagen (1987:672) dels att 1 kap. 2 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 2 kap. 10 b–10 e §§ med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

En gäldenär som är på obestånd *skall* efter egen eller en borgenärs ansökan försättas i konkurs, om inte annat är föreskrivet.

En gäldenär som är på obestånd *ska* efter egen eller en borgenärs ansökan försättas i konkurs, om inte annat är föreskrivet. *En gäldenär som är under resolution enligt lagen (2015:000) om resolution får dock endast försättas i konkurs efter ansökan av resolutionsmyndigheten.*

Med obestånd (insolvens) avses att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig.

2 kap.

10 b §

En ansökan om konkurs avseende en sådan gäldenär som får försättas i resolution enligt 1 kap. 1 § första stycket lagen (2015:000) om resolution ska förklaras vilande av rätten.

Rätten ska därefter underrätta

¹⁹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

*resolutionsmyndigheten och
Finansinspektionen om ansökan.*

10 c §

Vilandeförklaringen ska upphävas när det har gått sju dagar från det att resolutionsmyndigheten mottog underrättelsen, om

1. resolutionsmyndigheten har informerat rätten om att den inte avser att försätta företaget i resolution enligt lagen (2015:000) om resolution, eller

2. resolutionsmyndigheten inte har informerat rätten om något ställningstagande.

10 d §

Bestämmelserna i 10 b och 10 c §§ gäller inte om det är resolutionsmyndigheten enligt lagen (2015:000) om resolution som ansöker om att en gäldenär ska försättas i konkurs.

10 e §

Om resolutionsmyndigheten har försatt ett företag i resolution, ska konkursansökningen avvisas.

Denna lag träder i kraft den ...

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank²⁰ ska införas en ny paragraf, 6 kap. 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

8 a §

Riksbanken ska lämna regeringen, Finansinspektionen, stödmyndigheten enligt lagen (2015:000) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut och resolutionsmyndigheten enligt lagen (2015:000) om resolution de uppgifter som rör genomförda likviditetsstödjande åtgärder som den myndigheten behöver för sin verksamhet.

Denna lag träder i kraft den ...

²⁰ Lagen omtryckt 1999:19.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker

Härigenom föreskrivs²¹ att det i lagen (1995:1570) om medlemsbanker närmast före rubriken ”Tvångslikvidation” ska införas en ny paragraf, 9 kap. 1 a §, av följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

1 a §

Bestämmelserna om likvidation i 2–4 a §§ gäller inte för en medlemsbank som är under resolution enligt lagen (2015:000) om resolution. Efter ansökan från resolutionsmyndigheten ska dock Bolagsverket besluta att en medlemsbank som är under resolution ska gå i likvidation. Beslutet om likvidation gäller omedelbart. Ett sådant beslut ska behandlas som ett beslut som fattats av Bolagsverket med stöd av 4 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den ...

²¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

12 Förslag till lag om ändring av lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs²² i fråga om lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

dels att nuvarande 3 a § ska betecknas 3 b §,

dels att 2 och 3 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före nuvarande 3 a § ska sättas närmast före 3 b §,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 3 a, 7 och 7 a §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²³

I denna lag betyder

1. *institut*: en svensk bank, ett utländskt bankföretag, ett svenskt kreditmarknadsföretag, ett utländskt kreditföretag samt ett svenskt värdepappersbolag och ett utländskt värdepappersföretag, om de har tillstånd att ta emot kunders medel på konto,

2. *insättare*: den som har en insättning i ett institut,

3. *insättning*: tillgodohavande som avser inlåning på konto,

4. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och

4. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

5. *garantimyndigheten*: den myndighet som handlägger frågor om insättningsgarantin.

5. *garantimyndigheten*: den myndighet som handlägger frågor om insättningsgarantin,

18. *garanterad insättning*: en insättning som omfattas av insättningsgarantin till den del den inte överstiger ett belopp motsvarande 100 000 euro, och

6. *resolutionsmyndigheten*:

²² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

²³ Senaste lydelse 2008:811.

den myndighet som handlägger frågor om resolution enligt lagen (2015:000) om resolution.

3 §²⁴

En insättning omfattas av garantin, om insättningen finns hos ett svenskt institut här i landet eller hos en filial i ett annat EES-land till ett svenskt institut.

Garantimyndigheten får besluta att garantin också *skall* omfatta insättningar som finns hos

1. en filial i ett land utanför EES till ett svenskt institut, eller
2. en filial här i landet till ett utländskt institut.

En insättning omfattas av garantin, om insättningen finns hos ett svenskt institut här i landet eller hos en filial i ett annat EES-land till ett svenskt institut, *om inte något annat framgår av 3 a §.*

Garantimyndigheten får besluta att garantin också *ska* omfatta insättningar som finns hos

3 a §²⁵

Om resolutionsmyndigheten överför en insättning som har gjorts i ett institut som försatts i resolution till någon annan antingen med hjälp av försäljningsverktyget enligt 18 kap. lagen (2015:000) om resolution eller till ett broinstitut med hjälp av broinstitutsverktyget enligt 19 kap. samma lag, gäller följande.

Insättningen omfattas inte längre av den insättningsgaranti som gäller för insättningar gjorda i institutet under resolution, om insättningen har överförts i sin helhet eller till en del som motsvarar ett belopp om minst 100 000 euro.

²⁴ Senaste lydelse 2007:1433.

²⁵ Senaste lydelse av tidigare 3 a § 2011:829.

Om överföringen bara omfattar en del av insättningen och beloppet understiger motsvarande 100 000 euro, uppgår garantin för den del av insättningen som är kvar i institutet under resolution till mellanskillnaden mellan 100 000 euro och det överförda beloppet.

7 §²⁶

Om ett institut försätts i resolution enligt lagen (2015:000) om resolution ska insättningsgarantisystemet, i de fall som anges i andra och tredje styckena betala ut ersättning. Ersättningen ska betalas till den som resolutionsmyndigheten anvisar.

Om resolutionsmyndigheten använder skuldnedskrivningsverktyget enligt 22 kap. lagen om resolution, ska insättningsgarantisystemet betala ett belopp som motsvarar det som de garanterade insättningarna skulle ha skrivits ned med enligt 22 kap. 14 § första stycket 1 lagen om resolution om de inte hade varit undantagna skuldnedskrivning.

Om resolutionsmyndigheten överför en insättning med hjälp av försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget enligt 18–20 kap. lagen om resolution, ska insättningsgarantisystemet betala ett belopp som motsvarar det som de garanterade insättningarna skulle ha burit om

²⁶ Tidigare upphävd genom 2000:95.

förlusterna hade fördelats mellan borgenärerna enligt förmånsrättsordningen.

7 a §

Insättningsgarantin får om skuldnedskrivningsverket enligt 22 kap. lagen (2015:000) om resolution tillämpas, skjuta till medel vid en kapitalisering av ett institut under resolution i den utsträckning garanterade insättningar hade konverterats till eget kapital enligt 22 kap. 14 § första stycket 2, om de inte hade varit undantagna från konvertering. Insättningsgarantisystemet ska erhålla kapitalinstrument till ett värde som motsvarar de tillskjutna medlen.

Denna lag träder i kraft den ...

13 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

2 §²⁷

Med näringsbidrag avses stöd utan återbetalningsskyldighet som lämnas till en näringsidkare för näringsverksamheten av staten, Europeiska unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen, landsting, kommuner, juridiska personer som avses i 7 kap. 16, 17 och 20 §§, allmänningsskogar enligt lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna samt stöd av detta slag som beslutas av en europeisk gruppering för territoriellt samarbete.

Med näringsbidrag avses också stöd som lämnas i form av

1. elcertifikat till sådana skattskyldiga som avses i 17 kap. 22 a § 1,

2. utsläppsrätter till sådana skattskyldiga som avses i 1 kap. 22 b § första stycket,

3. utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar till sådana skattskyldiga som avses i 17 kap. 22 b § andra stycket 1, och

4. stöd enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut, om stödet inte

– redovisas som en skuld i räkenskaperna, eller

– avser betalning för nyemitterade eller egna aktier.

4. stöd enligt lagen (2015:000) om resolution eller lagen (2015:000) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut, om stödet inte

– redovisas som en skuld i räkenskaperna, eller

– avser betalning för nyemitterade eller egna aktier.

Denna lag träder i kraft den...

²⁷ Senaste lydelse 2011:293.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs²⁸ i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 1 kap. 5 §, 6 kap. 2 §, 6 kap. 3 a §, 13 kap. 6 b §, 15 kap. 1–2, 7–9 §§ och 16 kap. 1 och 2 §§ samt rubriken närmast före 15 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya kapitel, 6 a kap., 6 b kap. 15 a kap. och 15 b kap., sju nya paragrafer, 13 kap. 4 a, 5 b, 6 d och 8 a §§, 14 kap. 1 a § och 15 kap. 2 b och 2 c §§, samt närmast före 13 kap. 8 a § en ny rubrik av följande lydelse,

dels att det i 13 kap. närmast före rubriken ”Upplysningar från och undersökningar hos andra företag” ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228 Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §

I denna lag betyder

1. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländska företag,

2. *bank*: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank,

3. *bankaktiebolag*: ett aktiebolag som har fått tillstånd att driva bankrörelse,

4. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska kreditinstitut,

²⁸ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

5. betydande filial: en filial som är betydande enligt artikel 51.1 i kapitaltäckningsdirektivet,

6. blandat finansiellt holdingföretag: holdingföretag enligt artikel 4.1.21 i tillsynsförordningen,

7. blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES: ett inom EES etablerat blandat finansiellt holdingföretag som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. annat blandat finansiellt holdingföretag eller ett finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

8. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

9. filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt kreditinstitut etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

10. finansiellt holdingföretag: ett holdingföretag enligt artikel 4.1.20 i tillsynsförordningen,

11. finansiellt institut: ett företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att

a) förvärva eller inneha aktier eller andelar,

b) driva värdepappersrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § lagen

5. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

6. filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt kreditinstituts etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

7. finansiellt institut: ett företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att

a) förvärva eller inneha aktier eller andelar,

b) driva värdepappersrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § lagen

(2007:528) om värdepappersmarknaden, eller

c) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2–10, 12 och 15 utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 §,

8. hemland: det land där ett företag har fått tillstånd till rörelse som avses i denna lag,

9. kapitalbas: detsamma som avses i artikel 72 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012*,

10. kreditinstitut: bank och kreditmarknadsföretag,

11. kapitaltäckningsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut

(2007:528) om värdepappersmarknaden, eller

c) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2–10, 12 och 15 utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 §,

12. finansiellt moderholdingföretag inom EES: ett inom EES etablerat finansiellt holdingföretag som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. annat finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

13. hemland: det land där ett företag har fått tillstånd till rörelse som avses i denna lag,

14. holdingföretag med blandad verksamhet: holdingföretag enligt artikel 4.1.22 i *tillsynsförordningen*,

15. kapitalbas: detsamma som avses i artikel 72 i *tillsynsförordningen*,

16. kreditinstitut: bank och kreditmarknadsföretag,

17. kapitaltäckningsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut

och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG,

och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG²⁹,

18. koncernåterhämtningsplan:

en plan som upprättas av ett moderföretag inom EES i syfte att för olika scenarier identifiera åtgärder som de företag i en koncern som omfattas av grupp-baserad tillsyn avser att vidta för att bevara eller återställa koncernens eller ett i den ingående kredit-instituts eller utländskt kredit-instituts finansiella ställning och livskraft efter en betydande försämring av den finansiella situationen,

12. kreditmarknadsbolag: ett aktiebolag som har fått tillstånd att driva finansieringsrörelse,

19. kreditmarknadsbolag: ett aktiebolag som har fått tillstånd att driva finansieringsrörelse,

13. kreditmarknadsförening: en ekonomisk förening som har fått tillstånd att driva finansieringsrörelse,

20. kreditmarknadsförening: en ekonomisk förening som har fått tillstånd att driva finansieringsrörelse,

14. kreditmarknadsföretag: kreditmarknadsbolag och kreditmarknadsförening,

21. kreditmarknadsföretag: kreditmarknadsbolag och kreditmarknadsförening,

15. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet beräknat på det sätt som anges i 5 a § representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

22. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet beräknat på det sätt som anges i 5 a § representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

²⁹ EUT L 176, 26.6.2013, s. 338 (Celex 32013L0036).

16. medlemsbank: en ekonomisk förening som avses i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,

23. medlemsbank: en ekonomisk förening som avses i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,

24. moderföretag inom EES: ett moderinstitut inom EES, ett finansiellt moderholdingföretag inom EES eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES,

25. moderinstitut inom EES: ett institut eller ett utländskt institut som auktoriserats inom EES och som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. annat institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

26. resolutionsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012³⁰,

³⁰ EUT L 173, 12/06/2014, s. 190 (Celex 32014L0059).

27. samordnande tillsynsmyndighet: en behörig myndighet som ansvarar för att utöva grupp-baserad tillsyn av moderinstitut inom EES och av institut som kontrolleras av finansiella moderholdingföretag inom EES eller blandade finansiella moderholdingföretag i EES,

17. sparbank: ett företag som avses i sparbankslagen (1987:619),

18. startkapital: det kapital som för kreditinstitut avses i artikel 4.51 i förordning (EU) nr 575/2013,

28. sparbank: ett företag som avses i sparbankslagen (1987:619),

29. startkapital: det kapital som för kreditinstitut avses i artikel 4.51 i tillsynsförordningen,

30. tillsynsförordningen: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012³¹,

19. utländskt bankföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva bankrörelse,

20. utländskt kreditföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva finansierings-rörelse, och

21. utländskt kreditinstitut: ett utländskt bankföretag och ett utländskt kreditföretag.

31. utländskt bankföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva bankrörelse,

32. utländskt kreditföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva finansierings-rörelse,

33. utländskt kreditinstitut: ett utländskt bankföretag och ett utländskt kreditföretag, och

34. återhämtningsplan: en plan som upprättas av ett institut i syfte att för olika scenarier identifiera åtgärder som institutet avser att vidta för att bevara eller

³¹ EUT L 176, 27.6.2013, s. 1 (Celex 32013R0575).

återställa sin finansiella ställning och livskraft efter en betydande försämring av den finansiella situationen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §³²

Ett kreditinstitut *skall* identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Institutet *skall* härvid se till att det har en tillfredsställande intern kontroll.

Ett kreditinstitut *skall* särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta krav *skall* det åtminstone ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som det är eller kan komma att bli exponerat för. Kreditinstitutet *skall* utvärdera dessa metoder för att säkerställa att de är heltäckande.

Ett kreditinstitut *ska* identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Institutet *ska* härvid se till att det har en tillfredsställande intern kontroll. *Det ska också upprätta en återhämtningsplan eller koncernåterhämtningsplan enligt 6 a kap.*

Ett kreditinstitut *ska* särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta krav *ska* det åtminstone ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som det är eller kan komma att bli exponerat för. Kreditinstitutet *ska* utvärdera dessa metoder för att säkerställa att de är heltäckande.

³² Senast ändrad 2006:1387.

6 kap.**3 a §³³**

Ett kreditinstituts system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar ska vara sådana att kreditinstitutet utan dröjsmål kan sammanställa en fullständig och tillförlitlig förteckning över institutets samtliga insättare och deras respektive insättningar.

Ett kreditinstituts system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar ska vara sådana att kreditinstitutet utan dröjsmål kan sammanställa en fullständig och tillförlitlig förteckning över

1. institutets samtliga insättare och deras respektive insättningar, och

2. insättningar som gjorts

a. av fysiska personer,

b. av mikroföretag samt små och medelstora företag enligt kriteriet för årsomsättning i artikel 2.1 i kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003³⁴, och

c. via en filial utanför EES till ett svenskt kreditinstitut och som skulle betraktas som insättningar gjorda av personer eller företag som avses i 1 eller 2 om de inte hade gjorts genom filialen.

³³ Senaste lydelse 2011:830.

³⁴ EUT L 124, 20.5.2003, s. 36 (Celex 32003H0361).

*Föreslagen lydelse***6a kap. Återhämtningsplaner****Upprättandet av en återhämtningsplan**

1 § Ett kreditinstitut som inte tillsammans med andra koncernföretag inom EES är föremål för gruppbaserad tillsyn ska upprätta och uppdatera en återhämtningsplan.

Kreditinstitutets styrelse ska godkänna återhämtningsplanen. Den ska därefter ges in till Finansinspektionen.

Upprättande av en koncernåterhämtningsplan

2 § Ett kreditinstitut som ingår i en koncern som står under grupp-baserad tillsyn ska omfattas av en koncernåterhämtningsplan som upprättas och uppdateras av moderföretaget inom EES. Det ska upprätta en individuell återhämtningsplan enbart om Finansinspektionen beslutar det. För en gränsöverskridande koncern ska ett sådant beslut fattas enligt 8 eller 9 §.

En koncernåterhämtningsplan ska identifiera åtgärder som kan bli nödvändiga att vidta på nivån för moderföretaget inom EES och i ett enskilt dotterföretag som omfattas av den gruppbaseade tillsynen.

Moderföretagets styrelse ska godkänna planen. Den ska därefter ges in till Finansinspektionen. För en gränsöverskridande koncern ska den i stället ges in till den samordnande tillsynsmyndigheten. Om Finansinspektionen är den samordnande tillsynsmyndigheten ska inspektionen sända över planen till berörda behöriga myndigheter och resolutionsmyndigheter.

Krav på en återhämtningsplan

3 § En återhämtningsplan respektive en koncernåterhämtningsplan ska innehålla uppgifter som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 16 kap. 1 § eller tekniska standarder beslutade av kommissionen enligt artikel 5.10 i resolutionsdirektivet.

Av innehållet i en återhämtningsplan eller en koncernåterhämtningsplan ska det framgå att:

1. De åtgärder som identifieras rimligen kan förväntas leda till att kreditinstitutet eller koncernen kan bevara eller återställa sin finansiella ställning och livskraft.

2. Planen och de åtgärder som identifieras i den rimligen kan förväntas bli genomförda snabbt och effektivt vid finansiell stress och utan att leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet.

De åtgärder som identifieras i en återhämtningsplan respektive en koncernåterhämtningsplan får inte leda till att det uppkommer väsentliga hinder mot att rekonstruera eller avveckla ett kreditinstitut eller, i förekommande fall, ett annat koncernföretag som omfattas av planen.

Väsentliga brister eller hinder i en plan

4 § Finansinspektionen ska granska en återhämtningsplan för att bedöma om den uppfyller kriterierna i 3 §. Det ska göras efter samråd med behöriga myndigheter i de länder inom EES där det finns betydande filialer.

Hur granskningen och bedömningen av en koncernåterhämtningsplan för en gränsöverskridande koncern ska gå till framgår av 8–11 §§.

5 § Om Finansinspektionen identifierar väsentliga brister i en plan eller väsentliga hinder mot att genomföra åtgärderna i den ska den underrätta kreditinstitutet om vilka väsentliga brister eller hinder den identifierar och ge institutet tillfälle att yttra sig över bedömningen. Om kreditinstitutets yttrande inte leder till att inspektionen ändrar sin bedömning, ska inspektionen förelägga institutet att inom två månader komma in med en ändrad plan som åtgärdar de brister eller hinder som inspektionen identifierat. På kreditinstitutets begäran får Finansinspektionen besluta att förlänga denna tid med ytterligare en månad.

För en koncernåterhämtningsplan gäller det som i första stycket sägs om ett kreditinstitut även för ett moderföretag inom EES som inte är ett kreditinstitut.

6 § Om ett kreditinstitut inte följer inspektionens föreläggande eller om de ändringar som kreditinstitutet gjort inte undanröjer de väsentliga bristerna eller hindren, ska Finansinspektionen

1. förelägga kreditinstitutet att göra konkreta ändringar i återhämtningsplanen för att undanröja de väsentliga bristerna eller hindren, eller

2. om sådana konkreta ändringar som avses i 1 inte på ett adekvat sätt kan åtgärda bristerna eller hindren, förelägga institutet att identifiera vilka ändringar av sin affärsverksamhet som det kan göra för att undanröja de väsentliga bristerna eller hindren.

För en koncernåterhämtningsplan gäller det som i första stycket sägs om ett kreditinstitut även för ett moderföretag inom EES som inte är ett kreditinstitut.

7 § Om det trots ett föreläggande enligt 6 § fortfarande finns väsentliga brister i en plan eller väsentliga hinder mot att genomföra den, får Finansinspektionen förelägga kreditinstitutet att vidta konkreta åtgärder som innebär att det inom viss tid begränsar eller minskar riskerna i rörelsen i något avseende eller vidtar någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen.

Vid bedömningen av vilka åtgärder som är nödvändiga och proportionerliga ska hänsyn tas till hur allvarliga bristerna och hindren är och den effekt som åtgärderna skulle ha på kreditinstitutets affärsverksamhet.

För en koncernåterhämtningsplan gäller det som i första och andra styckena sägs om ett kreditinstitut även för ett moderföretag inom EES som inte är ett kreditinstitut.

Överenskommelser om en koncernåterhämtningsplan för en gränsöverskridande koncern

8 § Från det att den samordnande tillsynsmyndigheten för en gränsöverskridande koncern har sänt över en koncernåterhämtningsplan till de myndigheter som räknas upp i 2 § tredje stycket, ska inspektionen inom fyra månader från översändandet försöka komma överens med behöriga myndigheter som ingår i tillsynskollegiet för koncernen om

1. granskningen och bedömningen av koncernåterhämtningsplanen,

2. om en återhämtningsplan ska upprättas för ett individuellt kreditinstitut eller ett utländskt kreditinstitut som ingår i koncernen, och

3. om tillämpningen av åtgärder som avses i artiklarna 6.5 och 6.6 i resolutionsdirektivet för att komma till rätta med väsentliga brister i planen eller väsentliga hinder mot att genomföra den.

När Finansinspektionen är den samordnande tillsynsmyndigheten ska den se till att samråd sker med sådana behöriga myndigheter som avses i artikel 116 i kapitaltäckningsdirektivet och de myndigheter som ansvarar för betydande filialer.

Om myndigheterna kommer överens ska Finansinspektionen i enlighet med överenskommelsen fatta de beslut som behövs.

9 § Om en överenskommelse inte har träffats inom fyra månader ska Finansinspektionen i egenskap av samordnande myndighet fatta beslut om

1. granskningen och bedömningen av koncernåterhämtningsplanen,

2. om en återhämtningsplan ska upprättas för ett individuellt kreditinstitut i koncernen, och

3. om åtgärder som moderföretaget inom EES eller ett kreditinstitut som står under inspektionens tillsyn ska vidta för att komma till rätta med väsentliga brister i planen eller väsentliga hinder mot att genomföra den.

Om Finansinspektionen inte är samordnande myndighet, ska den ensamt fatta beslut enligt första stycket 2 och 3 beträffande kreditinstituten i koncernen.

Finansinspektionen ska inför beslutet om koncernåterhämtningsplanen enligt första stycket 1 och 3 beakta synpunkter och reservationer från de övriga behöriga myndigheterna.

10 § Om någon eller några av de behöriga myndigheterna inom fyramånadersfristen i 8 § första stycket har hänskjutit ärendet till Europeiska bankmyndigheten i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG³⁵, ska inspektionen skjuta upp sitt beslut enligt 9 § med en månad och invänta det beslut som Europeiska bankmyndigheten kan komma att fatta enligt artikel

³⁵ EUT L 331, 15.12.2010, s. 12 (Celex 32010R1093).

19.3 i samma förordning. Finansinspektionen ska följa ett beslut i saken från Europeiska bankmyndigheten.

Finansinspektionen får inte hänskjuta ett ärende till Europeiska bankmyndigheten enligt 13 kap. 6 b § efter det att fyramånadersfristen har löpt ut eller ett gemensamt beslut har fattats.

Första och andra styckena gäller bara bistånd att nå en överenskommelse om

1. bedömningen av koncernåterhämtningsplanen, och
2. åtgärder för att reducera riskprofilen, att möjliggöra kapitaliseringsåtgärder i rätt tid och vidta ändringar av finansieringsstrategin för att förstärka motståndskraften i kärnaffärsområden och de kritiska verksamheterna.

11 § Ett beslut enligt 8 § som fattas av en utländsk samordnande tillsynsmyndighet efter en överenskommelse med behöriga myndigheter eller på grund av att de behöriga myndigheterna inte har kommit överens inom de tidsfrister som anges i 8 §, gäller i Sverige. Beslutet är bindande för Finansinspektionen och ska ligga till grund för Finansinspektionens tillsyn.

6 b kap. Avtal om koncerninternt finansiellt stöd

Definitioner

1 § I detta kapitel betyder

1. *finansiellt stöd*: penninglån, utställande av garanti, ställande av säkerhet eller en kombination av dessa stödformer, och
2. *koncerninternt finansiellt stöd*: finansiellt stöd som utgår mellan två eller flera företag inom samma koncern.

Allmänt om avtal om koncerninternt finansiellt stöd

2 § Ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd får ingås mellan å ena sidan ett kreditinstitut som är ett moderinstitut i en medlemsstat eller ett moderinstitut inom EES, ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet som är etablerade inom EES, och å den andra sidan ett dotterföretag till ett sådant företag som är etablerat i ett annat land inom eller utanför EES.

Myndighets godkännande av avtal om finansiellt stöd

3 § Innan avtal om koncerninternt finansiellt stöd ingås, ska en ansökan göras till den samordnande tillsynsmyndigheten för den koncern inom vilken avtalet om koncerninternt finansiellt stöd ingåtts.

Finansinspektionen ska i sin egenskap av samordnande myndighet genast vidarebefordra ansökan till de behöriga myndigheterna för varje avtalspart.

Moderinstitutet inom EES ansvarar för att ansökan görs till den samordnande tillsynsmyndigheten.

4 § En ansökan enligt 3 § ska innehålla texten till det föreslagna avtalet samt innehålla uppgift om vilka företag som föreslås vara parter till avtalet.

5 § Finansinspektionen ska pröva ansökan om godkännande av avtal om koncerninternt finansiellt stöd i de fall då inspektionen är samordnande tillsynsmyndighet för den koncern inom vilken finansiellt stöd ska utgå.

Finansinspektionen ska besluta att inte godkänna det föreslagna avtalet om avtalet kan anses oförenligt med de villkor som följer av 6 §.

6 § Ansökan om godkännande av avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska godkännas om Finansinspektionen bedömer att

1. tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet i betydande grad avhjälpes de finansiella svårigheterna i det företag som tar emot det,

2. tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet syftar till att bevara eller återställa den finansiella stabiliteten i koncernen som helhet eller i något av företagen inom koncernen, och

3. tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet inte äventyrar den finansiella stabiliteten, i synnerhet i den medlemsstat i vilken den stödgivande enheten är belägen.

Finansinspektionen ska även bedöma om följande krav är uppfyllda med avseende på det stödgivande företaget:

1. Det stödgivande företags styrelse bedömer att det rimligen kan antas att ersättningen för stödet kommer att betalas samt, ifall det rör sig om ett lån, även själva kapitalbeloppet återbetalas. Om

stödet ges i form av en garanti eller annan slags säkerhet tillämpas samma villkor på den skuld som uppkommer ifall garantin eller säkerheten utlöses.

2. Det finansiella stödet ges på sådana villkor att det stödgivande företagens intressen gynnas.

3. Likviditeten eller solvensen i det stödgivande företaget äventyras inte till följd av tillhandahållandet av det finansiella stödet.

4. Det stödgivande företaget uppfyller de krav som gäller avseende kapitalbas och likviditet i kapitaltäckningsdirektivet samt de övriga krav som gäller enligt artikel 104.2 samma direktiv vid tidpunkten för tillhandahållandet av det finansiella stödet.

5. Det stödgivande företaget uppfyller de krav som gäller för stora exponeringar.

6. Tillhandahållandet av det finansiella stödet leder inte till att de krav som nämns i 4 eller 5 överträds.

7. Möjligheten till resolution av det stödgivande företaget äventyras inte till följd av tillhandahållandet av det finansiella stödet.

Finansinspektionen har rätt att bevilja undantag från kraven i andra stycket 4 och 5.

7 § Finansinspektionen ska vidarebefordra varje avtal som inspektionen godkänt, inklusive ändringar av dessa avtal till resolutionsmyndigheten.

Avtalsparternas godkännande av avtal om finansiellt stöd

8 § Innan beslut fattas om att ingå ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska bolagsstämman i samtliga företag vilka är parter till avtalet om koncerninternt finansiellt stöd godkänna avtalet.

9 § Ett beslut enligt 8 § ska innehålla ett bemyndigande för styrelsen att ge respektive motta koncerninternt finansiellt stöd.

10 § Beslut om att ge koncerninternt finansiellt stöd ska fattas av styrelsen i det stödgivande företaget.

Följande uppgifter ska framgå av ett beslut enligt första stycket:

1. De uppgifter som beslutet grundats på och de överväganden som gjorts.

2. Mottagaren för det koncerninterna finansiella stödet samt för vilket ändamål stödet ges.

3. På vilket vis tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet uppfyller de villkor som uppställs i 6 §.

11 § Det stödmottagande företags styrelse ska besluta om stödmottagande av koncerninternt finansiellt stöd.

12 § Styrelsen i det företag som är part till ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska årligen rapportera till bolagsstämman om vilka åtgärder som vidtagits med anledning av det avtal om koncerninternt finansiellt stöd som bolagsstämman godkänt.

Anmälan om givande av stöd

13 § Innan koncerninternt finansiellt stöd ges, ska styrelsen för det stödgivande företaget göra en anmälan till Finansinspektionen samt till Europeiska bankmyndigheten.

Om Finansinspektionen inte även är behörig myndighet för det stödmottagande företaget ska styrelsen för det stödgivande företaget göra en anmälan enligt första stycket även till den behöriga myndigheten för det stödmottagande företaget.

Anmälan enligt första stycket ska även göras till den samordnande myndigheten om denna myndighet inte samtidigt är behörig myndighet för det stödgivande eller för det stödmottagande företaget.

14 § En anmälan enligt 13 § ska innehålla styrelsens beslut enligt 10 § samt en detaljerad beskrivning av det avtal om koncerninternt finansiellt stöd som anmälan avser, samt en kopia av avtalet.

15 § Finansinspektionen ska i sin egenskap av behörig myndighet för det stödgivande företaget besluta att förbjuda, begränsa eller godkänna koncerninternt finansiellt stöd enligt en anmälan enligt 13 §.

16 § Ett beslut av Finansinspektionen att godkänna, förbjuda eller begränsa det finansiella stödet ska omedelbart anmälas till den samordnande tillsynsmyndigheten, den behöriga myndigheten för det stödmottagande företaget samt till Europeiska bankmyndigheten.

17 § Om Finansinspektionen inom fem arbetsdagar, räknat från det att den mottog en fullständig anmälan enligt 13 §, inte har fattat ett beslut eller beslutat att godkänna det finansiella stödet, får stödet ges i enlighet med de avtalsvillkor som följer av anmälan.

Publicering av avtalet

18 § Styrelsen i varje företag som ingått ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska offentliggöra att företaget ingått ett sådant avtal samt vilka som varit parter till avtalet. Styrelsen ska även offentliggöra en översiktlig beskrivning av avtalsinnehållet.

Styrelsen ska uppdatera den information som offentliggörs enligt första stycket minst en gång årligen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

4 a §

Ett kreditinstitut är skyldigt att informera Finansinspektionen om det anser att företaget kommer eller sannolikt kommer att fallera. Finansinspektionen ska omedelbart underrätta resolutionsmyndigheten och andra berörda myndigheter om underrättelsen.

5 b§

Ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket 2 lagen (2015:000) om resolution är skyldigt att informera Finansinspektionen om det anser att företaget kommer eller sannolikt kommer att fallera. Finansinspektionen ska omedelbart underrätta resolutionsmyndigheten och andra berörda myndigheter om underrättelsen.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228 Föreslagen lydelse

6 b §

Finansinspektionen får hänskjuta frågor som rör ett förfarande av en annan behörig myndighet inom EES till Europeiska bankmyndigheten för tvistlösning i de fall som framgår av artiklarna 112.2, 116 och 133 i kapitaltäckningsdirektivet.

Finansinspektionen får hänskjuta frågor som rör ett förfarande av en annan behörig myndighet inom EES till Europeiska bankmyndigheten för tvistlösning i de fall som framgår av artiklarna

1. 112.2, 116 och 133 i kapitaltäckningsdirektivet,
2. 8.3 *andra stycket*, 8.4 *andra stycket*, 20.7 och 30.5–30.7 i resolutionsdirektivet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 d §

Finansinspektionen får begära att Europeiska bankmyndigheten bistår de behöriga myndigheterna med att nå en överenskommelse i de fall som framgår av artiklarna 8.2 tredje stycket, 20.5 andra stycket, 25.4 och 30.4 andra stycket i resolutionsdirektivet.

Register över avtal

8 a §

Finansinspektionen får besluta att ett kreditinstitut eller något annat koncernföretag som omfattas av samma grupp-baserade tillsyn som institutet ska upprätta register över sina finansiella avtal och andra avtal av särskilt stor betydelse för företagets verksamhet.

14 kap.

1 a §

Det som sägs i 2 a, 3 och 4 §§ ska inte gälla vid beslut om överföring, minskning eller konvertering enligt 6 kap., 17 kap., 18 kap. eller 22 kap. lagen (2015:000) om resolution.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228 *Föreslagen lydelse*

Ingripande mot kreditinstitut

Ingripande

15 kap.

1 §

Om ett kreditinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar *institutets* verksamhet, *institutets* bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar *institutets* verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande att inom viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt underlåta utdelning eller räntebetalningar eller vidta

Om ett kreditinstitut, *ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag, holdingföretag med blandad verksamhet eller ett finansiellt institut* har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar *företagets* verksamhet, *företagets* bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar *företagets* verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande att inom viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt underlåta utdelning eller räntebetalningar eller vidta

någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen, meddela ett förbud att verkställa beslut eller genom att göra en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig ska kreditinstitutets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket, om det är sannolikt att ett kreditinstitut inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar institutets verksamhet.

någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen, meddela ett förbud att verkställa beslut eller genom att göra en anmärkning. Om ett kreditinstitut begått en allvarlig överträdelse ska institutets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket, om det är sannolikt att ett kreditinstitut, *finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag, holdingföretag med blandad verksamhet eller ett finansiellt institut* inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet.

1 a §

Vid valet av sanktion ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om kreditinstitutet gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot institutet och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om företaget gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot företaget och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

1 b §

Utöver det som anges i 1 a § ska i försvårande riktning beaktas om *kreditinstitutet* tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska beaktas om *institutet*

1. i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och

2. snabbt upphört med överträdelserna sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

2 §

Om någon som ingår i ett kreditinstituts styrelse eller är dess verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 2 § 4, ska Finansinspektionen återkalla institutets tillstånd. Det får dock ske bara om inspektionen först beslutat att anmärka på personen eller personerna och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 2 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. *Finansinspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess institutet utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.*

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det.

Finansinspektionen får besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör i ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansi-

ellt holdingföretag eller ett finansiellt institut inte längre får vara det, om

1. företaget eller det finansiella institutet har brutit mot

a. 6 a kap. 2 § om upprättande av en koncernåterhämtningsplan,

b. 6 b kap. 13 § om anmälan om givande av stöd,

c. 13 kap. 5 b § om upplysningar om fallissemang, eller

d. 29 kap. 1 § lagen (2015:000) om resolution genom att underlåta att lämna resolutionsmyndigheten de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som resolutionsmyndigheten begär för sin verksamhet med resolutionsplaner och koncernresolutionsplaner enligt 3 kap. i den lagen, och

2. det till följd av överträdelsen bedöms vara olämpligt att personen fortsätter att ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör.

Om Finansinspektionen fattar ett beslut enligt tredje eller fjärde stycket får inspektionen förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess institutet utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 b §

När Finansinspektionen har anledning att ingripa mot ett kreditinstitut enligt 1 eller 2 § och överträdelserna är av sådan art eller omfattning att det finns skäl att anta att kreditinstitutet kan

komma att omfattas av resolution som avses i lagen (2015:000) om resolution, ska Finansinspektionen besluta att underrätta resolutionsmyndigheten om detta. Den ska också lämna de uppgifter till resolutionsmyndigheten som den behöver för att förbereda sådana åtgärder som avses i den lagen.

Finansinspektionen ska även besluta att underrätta kreditinstitutet om förutsättningarna i första stycket föreligger och inspektionen anser att en ökning av kapitalet i kreditinstitutet är nödvändigt för att institutet inte ska fallera.

2 c §

Om Finansinspektionen ingriper mot ett kreditinstitut när förutsättningarna i 2 b § är uppfyllda ska Finansinspektionen besluta att detta är en krisavvärjande åtgärd som avses i lagen (2015:000) om resolution.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228 Föreslagen lydelse

Om ett kreditinstitut har meddelats beslut om anmärkning eller varning enligt 1 § eller varning enligt 3 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, får Finansinspektionen besluta att institutet ska betala en sanktionsavgift.

7 §

Om ett kreditinstitut, *finansiellt holdingföretag, blandat finansiellt holdingföretag, ett holdingföretag med blandad verksamhet eller ett finansiellt institut* har meddelats beslut om anmärkning, eller om ett kreditinstitut har meddelats varning, enligt 1 § eller 3 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, får Finans-

inspektionen besluta att *företaget* ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften tillfaller staten.

8 §

Sanktionsavgiften ska fastställas till högst

1. tio procent av *kreditinstitutets* omsättning närmast föregående räkenskapsår,

2. två gånger den vinst som erhållits till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

3. två gånger de kostnader som undvikits till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under *institutets* första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

Avgiften får inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven enligt 6 kap. 1 §.

1. tio procent av *företagets* omsättning närmast föregående räkenskapsår,

1. tio procent av *företagets* omsättning närmast föregående räkenskapsår,

2. två gånger den vinst som erhållits till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under *företagets* första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

Avgiften *för ett kreditinstitut* får inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven enligt 6 kap. 1 §.

9 §

När sanktionsavgiftens storlek fastställs, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 1 a och 1 b §§ samt till *institutets* finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som *institutet* erhållit till följd av regelöverträdelsen eller de kostnader som undvikits.

När sanktionsavgiftens storlek fastställs, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 1 a och 1 b §§ samt till *företagets* finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som *företaget* erhållit till följd av regelöverträdelsen eller de kostnader som undvikits.

*Föreslagen lydelse***15 a kap. Tillfällig förvaltning**

1 § Finansinspektionen får utse en eller flera tillfälliga förvaltare i ett institut om det finns skäl att anta att institutet kan komma att bli föremål för ett sådant resolutionsförfarande som avses i lagen (2015:000) om resolution och:

1. institutet har en finansiell situation som föranlett Finansinspektionen att ingripa enligt 15 kap. 1 eller 2 §, men utan att den finansiella situationen väsentligen förbättrats och inga andra åtgärder bedöms tillräckliga för att komma tillrätta med situationen, eller

2. Finansinspektionen har meddelat institutet en varning enligt 15 kap. 1 §.

Finansinspektionen får besluta att den tillfällige förvaltaren ska träda i styrelsens och den verkställande direktörens ställe, eller, besluta att den tillfällige förvaltaren ska arbeta tillsammans med styrelsen och den verkställande direktören.

Ett beslut om att den tillfällige förvaltaren ska träda i styrelsens och den verkställande direktörens ställe ska offentliggöras och registreras hos Bolagsverket.

2 § Finansinspektionen ska i beslutet om att utse en tillfällig förvaltare beskriva den tillfällige förvaltarens uppdrag och ange eventuella villkor för uppdraget.

När en tillfällig förvaltare utses för att arbeta tillsammans med styrelsen och den verkställande direktören får Finansinspektionen föreskriva att vissa beslut eller åtgärder ska föregås av samråd med eller samtycke från den tillfällige förvaltaren.

Om ett företag verkställer beslut eller vidtar åtgärder utan föregående samråd eller samtycke enligt andra stycket inverkar detta inte på rättshandlingens giltighet.

3 § En tillfällig förvaltare får inte kalla till bolagsstämma i institutet utan medgivande från Finansinspektionen.

4 § Den som utses till tillfällig förvaltare ska uppfylla kraven i 3 kap. 2 § 4.

Den som står i sådant förhållande till institutet att det kan rubba förtroendet för att han eller hon ska utföra sitt uppdrag opartiskt får inte vara tillfällig förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans eller hennes opartiskhet kan rubbas.

Den tillfällige förvaltaren ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om omständigheter som kan medföra jäv för honom eller henne.

Tiden för förvaltningen

5 § Finansinspektionen ska besluta hur länge den tillfälliga förvaltningen ska pågå, dock högst ett år.

Om det vid utgången av den tid som bestämts finns skäl för fortsatt tillfällig förvaltning får Finansinspektionen förlänga tiden med högst ytterligare ett år.

Entledigande av tillfällig förvaltare

6 § Finansinspektionen får närsomhelst entlediga en tillfällig förvaltare. Om en tillfällig förvaltare begär att få avgå och visar skäl till det, ska Finansinspektionen entlediga den tillfällige förvaltaren.

Tystnadsplikt

7 § En tillfällig förvaltare som deltar eller deltagit i verksamheten enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon genom sitt deltagande fått veta om enskilda affärs- eller driftförhållanden, ekonomiska eller personliga förhållanden eller risk- och sårbarhetsanalyser, planering och förberedelser eller hantering av fredstida krissituationer.

I det allmänna verksamheten tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

15 b kap. Beslut om vissa ingripanden och tillfällig förvaltning avseende gränsöverskridande koncerner

1 § När Finansinspektionen är samordnande tillsynsmyndighet ska inspektionen underrätta Europeiska bankmyndigheten och samråda med de behöriga myndigheterna i tillsynskollegiet för koncernen, om moderföretag inom EES har gjort sig skyldig till en överträdelse

1. som är av sådan art eller omfattning som anges i 15 kap. 2 b §, eller

2. som innebär att förutsättningarna för att utse en tillfällig förvaltare enligt 15 a kap. är uppfyllda.

Därefter får Finansinspektionen besluta om den ska vidta någon åtgärd. Inför beslutet ska Finansinspektionen beakta synpunkter och reservationer från de behöriga myndigheterna och beslutets potentiella effekter på den finansiella stabiliteten i de berörda länderna inom EES.

2 § Finansinspektionen ska samråda med den samordnande tillsynsmyndigheten när den i en situation som beskrivs i 1 § första stycket avser att vidta åtgärder mot ett dotterföretag till ett moderföretag inom EES.

Därefter får Finansinspektionen besluta om den ska vidta någon åtgärd. Inspektionen ska inför beslutet beakta den samordnande tillsynsmyndighetens och i förekommande fall synpunkter och reservationer som har förts fram av andra behöriga myndigheter och beslutets potentiella effekter på den finansiella stabiliteten i de berörda länderna inom EES.

3 § Om både Finansinspektionen och andra behöriga myndigheter avser att vidta åtgärder mot ett företag, ska Finansinspektionen inom fem dagar från en underrättelse enligt 1 § från den samordnande tillsynsmyndigheten, försöka komma överens med den samordnande tillsynsmyndigheten och övriga berörda behöriga myndigheterna, om åtgärderna ska samordnas eller om samma tillfälliga förvaltare ska utses för de berörda företagen.

Om myndigheterna kommer överens ska Finansinspektionen i enlighet med överenskommelsen fatta de beslut som behövs.

Bestämmelserna i första och andra stycket gäller också när Finansinspektionen är samordnande myndighet.

4 § Om en överenskommelse enligt 3 § inte har träffats inom fem dagar från underrättelsen, får Finansinspektionen fatta beslut om vilka åtgärder enligt 1 eller 2 § som ska vidtas.

Inför beslutet ska Finansinspektionen beakta synpunkter och reservationer från de behöriga myndigheterna och beslutets potentiella effekter på den finansiella stabiliteten i de berörda länderna inom EES.

5 § Om någon behörig myndighet före utgången av samrådsperioden enligt 1 eller 2 § eller utgången av den femdagarsperiod som anges i 3 § har hänskjutit ärendet som anges i artikel 30.6 i resolutionsdirektivet till Europeiska bankmyndigheten i enlighet med artikel 19.3 i förordning (EU) nr 1093/2010, ska Finansinspektionen skjuta upp sitt beslut enligt 1, 2, 3 eller 4 § med tre dagar och invänta det beslut som Europeiska bankmyndigheten kan komma att fatta enligt artikel 19.3 i samma förordning. Finansinspektionen ska följa ett beslut i saken från Europeiska bankmyndigheten.

Finansinspektionen får inte hänskjuta ett sådant ärende till Europeiska bankmyndigheten enligt 13 kap. 6 b § efter det att femdagarsperioden har löpt ut eller ett gemensamt beslut har fattats.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228 Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilken information ett kreditinstitut ska lämna till sina kunder eller

2. de krav som ska gälla för deltagande i ledningen av ett kreditinstitut enligt 3 kap. 2 § första stycket 4 och 5 och 14 kap. 2 § andra stycket 1,

3. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 3 kap. 5–7 §§,

4. vilka åtgärder som ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla de krav på soliditet och likviditet, riskhantering, genomlysning, system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar, sundhet samt riktlinjer och instruktioner som avses i 6 kap. 1–5 §§,

5. vad en återhämningsplan respektive en koncernåterhämtningsplan ska innehålla och hur ofta den ska uppdateras,

6. utformningen av ansökan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 3 § första stycket,

7. utformningen av anmälan om givande av koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 13 §,

8. avgifter för ansökan om godkännande av avtal om koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 3 § första stycket. samt avgifter för anmälan om givande av koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 13 §,

9. utformningen av det beslut som styrelsen i det stödgivande företaget fattar enligt 6 b kap. 10 §, och

10. utformningen av den information som styrelsen ska publicera enligt 6 b kap. 18 §.

11. kreditinstituts mångfaldspolicy vid tillsättandet av styrelse samt resurser för introduktion och utbildning av styrelseledamöter,

12. vilka begränsningar som gäller när ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag tar emot egna aktier eller aktier i sitt moderbolag som pant enligt 10 kap. 12 §,

13. vilka upplysningar som ett kreditinstitut och sådana utländska kreditinstitut som inrättat filial i Sverige ska lämna till Finansinspektionen för dess

5. kreditinstituts mångfaldspolicy vid tillsättandet av styrelse samt resurser för introduktion och utbildning av styrelseledamöter,

6. vilka begränsningar som gäller när ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag tar emot egna aktier eller aktier i sitt moderbolag som pant enligt 10 kap. 12 §,

7. vilka upplysningar som ett kreditinstitut och sådana utländska kreditinstitut som inrättat filial i Sverige ska lämna till Finansinspektionen för dess

tillsynsverksamhet, och

tillsyns-verksamhet,

14. vilka företag som ska upprätta register som avses i 13 kap. 8 a §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid företaget ska kunna ge in registren för olika typer av avtal,

8. sådana avgifter för tillsyn som avses i 13 kap. 16 §.

15. sådana avgifter för tillsyn som avses i 13 kap. 16 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Regeringen får meddela föreskrifter om

2 §³⁶

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. Finansinspektionens handläggning och prövning av anmälan om avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap.,

handläggningen av tillståndsärenden enligt 14 kap. 1, 2 och 2 b.

2. handläggningen av tillståndsärenden enligt 14 kap. 1, 2 och 2 b,

3. under vilka förutsättningar Finansinspektionen ska offentliggöra information om beslut om ingripande enligt 15 kap, och

4. de närmare förutsättningarna för Finansinspektionens informationsskyldighet gentemot Europeiska bankmyndigheten och om användningen av den Europeiska bankmyndighetens databas.

Denna lag träder i kraft den ...

³⁶ Senaste lydelse 2009:361.

15 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs³⁷ i fråga om aktiebolagslagen (2005:551) dels att 7 kap. 20 § och 17 kap. 2 § ska ha följande lydelse, dels att det närmast före rubriken ”Tvångslikvidation på grund av Bolagsverkets beslut” ska införas en ny paragraf, 25 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

20 §³⁸

Kallelse till annan extra bolagsstämma än en sådan som avses i 19 § ska utfärdas tidigast sex veckor och senast två veckor före bolagsstämman.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, gäller 55 a § i stället för denna paragraf.

Första stycket gäller inte om det i bolagsordningen föreskrivs att styrelsen får kalla till bolagsstämma för att besluta om kapitalökning när Finansinspektionen anser att det finns skäl att anta att aktiebolaget kan komma att omfattas av resolution enligt lagen om resolution (2015:000). En sådan kallelse får dock inte utfärdas senare än tio dagar före bolagsstämman. 16 § och 28 § tredje stycket ska inte tillämpas för kallelser enligt detta stycke.

³⁷ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

³⁸ Senaste lydelse 2010:1516.

17 kap.**2 §**

Värdeöverföringar från bolaget får ske endast enligt bestämmelserna i denna lag om

1. vinstutdelning,
2. förvärv av egna aktier,
3. minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna, och
4. gåva som avses i 5 §.

Värdeöverföring från bolaget får även ske i enlighet med ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd som godkänts enligt 6 b kap. 6 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 25 b kap. 6 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

25 kap.**10 a §**

Bestämmelserna om likvidation i 11–23 §§ gäller inte för ett aktiebolag som är i resolution enligt lagen (2015:000) om resolution. Efter ansökan från resolutionsmyndigheten ska dock Bolagsverket besluta att aktiebolag som är i resolution ska gå i likvidation. Beslutet om likvidation gäller omedelbart. Ett sådant beslut ska behandlas som ett beslut som fattats av Bolagsverket med stöd av 11 §.

Denna lag träder i kraft den ...

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens

Härigenom föreskrivs³⁹ i fråga om lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens att rubriken till lagen samt 1–5 och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag (2005:1047) om internationella förhållanden rörande *försäkringsföretags och kreditinstituts* insolvens

Denna lag gäller vid en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande för ett försäkringsföretag eller ett *kreditinstitut* hemmahörande i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Lagen gäller också i tillämpliga delar för andra försäkringsföretag och *kreditinstitut* som

Föreslagen lydelse

Lag (2005:1047) om internationella förhållanden rörande *finansiella företags* insolvens

1 §

Denna lag gäller vid en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande för ett försäkringsföretag eller ett *institut* hemmahörande i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). *Beträffande resolutionsåtgärder gäller bestämmelserna i denna lag även för ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket 2 lagen (2015:000) om resolution och ett motsvarande utländskt företag hemmahörande inom EES.*

Lagen gäller också i tillämpliga delar för andra försäkringsföretag och *institut* som har

³⁹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

har beviljats tillstånd att bedriva verksamhet genom filial i en stat inom EES. beviljats tillstånd att bedriva verksamhet genom filial i en stat inom EES.

Lagen gäller inte för sådana försäkringsföretag vars försäkringsrörelse omfattar endast återförsäkring.

2 §

I denna lag betyder

1. *rekonstruktionsåtgärd*: åtgärd som har beslutats av domstol eller annan myndighet för att bevara eller återställa ett företags eller ett instituts finansiella ställning och som kan påverka andras rätt,

1. *rekonstruktionsåtgärd*: åtgärd som har beslutats av domstol eller annan myndighet för att bevara eller återställa ett företags eller ett instituts finansiella ställning och som kan påverka andras rätt, *inklusive en resolutionsåtgärd*,

2. *resolutionsåtgärd*: *utövandet av en resolutionsbefogenhet eller användningen av ett resolutionsverktyg eller något av de statliga stabiliseringsverktygen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012⁴⁰,*

2. *likvidationsförfarande*: tvångslikvidation, konkurs och

3. *likvidationsförfarande*: tvångslikvidation, konkurs och

⁴⁰ EUT L 173, 12/06/2014, s. 190 (Celex 32014L0059).

liknande kollektivt tvingande förfarande som har beslutats av domstol eller annan myndighet och innebär att företagets eller institutets tillgångar avyttras och behållningen fördelas mellan borgenärerna, aktieägarna eller delägarna,

3. *rekonstruktör*: den som utses av en myndighet för att vidta en rekonstruktionsåtgärd,
4. *förvaltare*: den som utses av en myndighet för att ha hand om ett likvidationsförfarande.

liknande kollektivt tvingande förfarande som har beslutats av domstol eller annan myndighet och innebär att företagets eller institutets tillgångar avyttras och behållningen fördelas mellan borgenärerna, aktieägarna eller delägarna,

4. *rekonstruktör*: den som utses av en myndighet för att vidta en rekonstruktionsåtgärd,

5. *förvaltare*: den som utses av en myndighet för att ha hand om ett likvidationsförfarande, och

6. *institut*: kreditinstitut och värdepappersföretag.

Svensk domstol eller annan myndighet får ta upp en ansökan om ett likvidationsförfarande, endast om företaget eller institutet är hemmahörande i Sverige eller är hemmahörande utanför EES och har beviljats tillstånd att bedriva verksamhet genom filial här.

3 §

Svensk domstol eller annan myndighet får ta upp en ansökan om ett likvidationsförfarande eller besluta om en resolutionsåtgärd, endast om företaget eller institutet är hemmahörande i Sverige eller är hemmahörande utanför EES och har beviljats tillstånd att bedriva verksamhet genom filial här.

4 §

En rekonstruktionsåtgärd och ett likvidationsförfarande i en annan stat inom EES har verkan i Sverige i enlighet med vad som gäller i den staten. Rekonstruktörens eller förvaltarens behörighet gäller också här.

Rekonstruktörens eller förvaltarens behörighet *skall* anses styrkt genom förordnandet i original eller i bestyrkt kopia eller genom annat särskilt intyg. På begäran *skall* en svensk över-

Rekonstruktörens eller förvaltarens behörighet *ska* anses styrkt genom förordnandet i original eller i bestyrkt kopia eller genom annat särskilt intyg. På begäran *ska* en svensk över-

sättning tillhandahållas.

sättning tillhandahållas.

I 26 kap. lagen (2015:000) om resolution finns ytterligare bestämmelser om verkan av resolutionsåtgärder.

5 §

I ett svenskt likvidationsförfarande och i fråga om dess verkan tillämpas svensk lag, om inte annat följer av 6–15 §§.

I ett svenskt likvidationsförfarandes och när en svensk resolutionsåtgärd beslutas och i fråga om dess verkan tillämpas svensk lag, om inte annat följer av 6–15 §§.

16 §

Det som enligt svensk lag eller annan författning gäller i fråga om anteckning av beslut om konkurs i offentliga register gäller också när en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande har beslutats i en annan stat inom EES.

Beslutet *skall* anmälas till Finansinspektionen som *skall* underrätta den som för respektive register.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om vad som *skall* framgå av anmälan om registrering.

Om det av lagen i en annan stat inom EES följer att ett svenskt likvidationsförfarande *skall* registreras där, *skall* förvaltaren se till att detta sker.

Beslutet *ska* anmälas till Finansinspektionen som *ska* underrätta den som för respektive register.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om vad som *ska* framgå av anmälan om registrering.

Om det av lagen i en annan stat inom EES följer att ett svenskt likvidationsförfarande eller en resolutionsåtgärd *ska* registreras där, *ska* förvaltaren respektive resolutionsmyndigheten enligt lagen (2015:000) om resolution se till att detta sker.

Denna lag träder i kraft den ...

17 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs⁴¹ i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 1 kap. 5 §, 8 kap. 4 och 36 §§, 15 kap. 11 §, 23 kap. 5 a och 15 §§, 25 kap. 1, 4 och 8 §§ samt rubriken närmast före 25 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya kapitel 8 a kap., 8 b kap. 25 a kap. och 2 b kap., åtta nya paragrafer, 11 kap. 11 a §, 22 kap. 2 a §, 23 kap. 3 a och 3 b §§, 24 kap. 1 a §, 25 kap. 2 b, 2 c och 30 §§, samt närmast före 11 kap. 11 a §, 23 kap. 3 b § och 25 kap. 30 § nya rubriker av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228

Föreslagen lydelse

1 kap. 5 §

I denna lag betyder

1. *anknutet ombud*: en fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett svenskt värdepappersinstitut eller ett utländskt

2. värdepappersföretag som hör hemma inom EES om att för bara detta instituts eller företags räkning

a) marknadsföra investerings- eller sidotjänster,

b) ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument,

c) placera finansiella instrument, eller

d) tillhandahålla investeringsrådgivning till kund avseende dessa instrument eller tjänster,

2. *behörig myndighet*: i Sverige Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över

⁴¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

3. betydande filial: en filial som är betydande enligt artikel 51.1 i kapitaltäckningsdirektivet,

4. blandat finansiellt holdingföretag: holdingföretag enligt artikel 4.1.21 i tillsynsförordningen,

5. blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES: ett inom EES etablerat blandat finansiellt holdingföretag som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. annat blandat finansiellt holdingföretag eller ett finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

3. börs: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

4. clearingdeltagare: den som får delta i clearingverksamheten hos en clearingorganisation,

5. clearingorganisation: ett företag som har fått tillstånd enligt 19 kap. eller förordning (EU) nr 648/2012 att driva clearingverksamhet,

6. clearingverksamhet: fortlöpande verksamhet som består i att

a) på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta,

b) träda in som motpart till

6. börs: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

7. clearingdeltagare: den som får delta i clearingverksamheten hos en clearingorganisation,

8. clearingorganisation: ett företag som har fått tillstånd enligt 19 kap. eller förordning (EU) nr 648/2012 att driva clearingverksamhet,

9. clearingverksamhet: fortlöpande verksamhet som består i att

a) på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta,

b) träda in som motpart till

både köpare och säljare av finansiella instrument, eller

c) på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid eller instrument,

7. direktivet om marknader för finansiella instrument: Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU⁴,

8. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

9. emittent: i fråga om aktier aktiebolaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

10. filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt värdepappersföretags etablering av flera driftställen i Sverige ska anses som en enda filial,

både köpare och säljare av finansiella instrument, eller

c) på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid eller instrument,

10. direktivet om marknader för finansiella instrument: Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG⁴², senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU,

11. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

12. emittent: i fråga om aktier aktiebolaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

13. filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt värdepappersföretags etablering av flera driftställen i Sverige ska anses som en enda filial,

14. finansiellt holdingföretag: ett holdingföretag enligt artikel 4.1.20 i tillsynsförordningen,

15. finansiellt institut: ett finansiellt institut i artikel 4.1.26 i tillsynsförordningen,

⁴² EUT L 145 30.4.2004 s. 1 (Celex 32004L0039).

16. finansiellt moderholdingföretag inom EES: ett inom EES etablerat finansiellt holdingföretag som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. annat finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

11. genomförandeförordningen: kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 av den 10 augusti 2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller dokumenteringsskyldigheter för värdepappersföretag, transaktionsrapportering, överblickbarhet på marknaden, upptagande av finansiella instrument till handel samt definitioner för tillämpning av det direktivet,

12. handelsplattform: ett multilateralt handelssystem (Multi-lateral Trading Facility, MTF) inom EES som drivs av ett värdepappersinstitut eller en börs och som sammanför ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – inom systemet och i enlighet med icke skönsrättsliga regler – så att detta leder till avslut,

13. hemland: det land där ett företag har fått tillstånd att driva sådan verksamhet som avses i denna lag,

17. genomförandeförordningen: kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 av den 10 augusti 2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller dokumenteringsskyldigheter för värdepappersföretag, transaktionsrapportering, överblickbarhet på marknaden, upptagande av finansiella instrument till handel samt definitioner för tillämpning av det direktivet,

18. handelsplattform: ett multilateralt handelssystem (Multi-lateral Trading Facility, MTF) inom EES som drivs av ett värdepappersinstitut eller en börs och som sammanför ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – inom systemet och i enlighet med icke skönsrättsliga regler – så att detta leder till avslut,

19. hemland: det land där ett företag har fått tillstånd att driva sådan verksamhet som avses i denna lag,

20. holdingföretag med blandad

14. investerings tjänster och investeringsverksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §,

15. kapitalbas: detsamma som avses i artikel 72 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag,

16. koncern: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid det som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag,

17. kreditinstitut: bank, kreditmarknadsföretag och utländskt bank- eller kreditföretag som

verksamhet: holdingföretag enligt artikel 4.1.22 i tillsynsförordningen,

21. investerings tjänster och investeringsverksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §,

22. kapitalbas: detsamma som avses i artikel 72 i tillsynsförordningen,

23. koncern:

a. i 8 a kap., 8 b kap. och 25 b kap., detsamma som i 2 kap. 1 § lagen (2005:000) om resolution,

b. i övriga kapitel, detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid det som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag,

24. koncernåterhämtningsplan: en plan som upprättas av ett moderföretag inom EES i syfte att för olika scenarier identifiera åtgärder som de företag i en koncern som omfattas av grupp-baserad tillsyn avser att vidta för att bevara eller återställa koncernens eller ett i den ingående värdepappersbolags eller utländskt värdepappersföretags finansiella ställning och livskraft efter en betydande försämring av den finansiella situationen,

25. kreditinstitut: bank, kreditmarknadsföretag och utländskt bank- eller kreditföretag som

driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

18. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet beräknat på det sätt som anges i 5 a § representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

19. professionell kund: en sådan kund som avses i 8 kap. 16 eller 17 §,

20. reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att detta leder till avslut,

driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

26. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet beräknat på det sätt som anges i 5 a § representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

27. moderföretag inom EES: ett moderinstitut inom EES, ett finansiellt moderholdingföretag inom EES eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES,

28. moderinstitut inom EES: ett institut eller ett utländskt institut som auktoriserats inom EES och som inte självt är ett dotterföretag till ett

a. annat institut eller ett utländskt institut som auktoriserats i något land inom EES, eller

b. ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är etablerat i något land inom EES,

29. professionell kund: en sådan kund som avses i 8 kap. 16 eller 17 §,

30. reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att detta leder till avslut,

31. resolutionsdirektivet:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012,⁴³

32. samordnande tillsynsmyndighet: *en behörig myndighet som ansvarar för att utöva grupp-baserad tillsyn av moderinstitut inom EES och av institut som kontrolleras av finansiella moderholdingföretag inom EES eller blandade finansiella moderholdingföretag i EES,*

21. sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

22. sidoverksamheter:

a) för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§,

b) för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §, och

c) för en clearingorganisation de verksamheter som anges i 20 kap. 7 §,

23. startkapital: det kapital som

33. sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

34. sidoverksamheter:

a) för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§,

b) för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §, och

c) för en clearingorganisation de verksamheter som anges i 20 kap. 7 §,

35. startkapital: det kapital som

⁴³ EUT L 173, 12/06/2014, s. 190 (Celex 32014L0173).

för värdepappersföretag avses i artikel 4.51 i *förordning (EU) nr 575/2013*,

24. systematisk internhandlare: värdepappersinstitut som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform,

25. utländskt värdepappersföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,

26. värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

27. värdepappersinstitut: värdepappersbolag, svenska kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige,

28. värdepappersrörelse: verk-

för värdepappersföretag avses i artikel 4.51 i *tillsynsförordningen*,

36. systematisk internhandlare: värdepappersinstitut som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform,

37. tillsynsförordningen: *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012⁴⁴*,

38. utländskt värdepappersföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,

39. värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

40. värdepappersinstitut: värdepappersbolag, svenska kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige,

41. värdepappersrörelse: verk-

⁴⁴ EUT L 176 27.6.2013, s. 1 (Celex 32013R0575).

samhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investerings-tjänster eller utföra investerings-verksamhet, och

samhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investerings-tjänster eller utföra investerings-verksamhet,

42. återhämtningsplan: en plan som upprättas av ett värdepappersbolag i syfte att för olika scenarier identifiera åtgärder som institutet avser att vidta för att bevara eller återställa sin finansiella ställning och livskraft efter en betydande försämring av den finansiella situationen, och

29 öppenhetsdirektivet:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG av den 15 december 2004 om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG7, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU.

43. öppenhetsdirektivet:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG av den 15 december 2004 om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG7, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

4 §

Ett värdepappersbolag *skall* identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Bolaget *skall* se till att det har en tillfredsställande intern kontroll.

Ett värdepappersbolag *ska* identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Bolaget *ska* se till att det har en tillfredsställande intern kontroll.

Sådana värdepappersbolag som anges i 8 a kap. 1 § ska också upprätta en återhämtningsplan eller

koncernåterhämtningsplan enligt 8 a kap.

Ett värdepappersbolag *skall* särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att dess förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta krav *skall* bolaget ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som bolaget är eller kan komma att bli exponerat för.

Bolaget *skall* utvärdera dessa metoder för att säkerställa att de är heltäckande.

Ett värdepappersbolag *ska* särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att dess förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta krav *ska* bolaget ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som bolaget är eller kan komma att bli exponerat för.

Bolaget *ska* utvärdera dessa metoder för att säkerställa att de är heltäckande.

36 §⁴⁵

Ett värdepappersbolag och ett utländskt företag som enligt 2 kap. 2 § första stycket 8 tar emot medel på konto ska ha en betalningsberedskap som är tillräcklig med hänsyn till rörelsens art och omfattning. Bolagets eller företagets system för hantering av uppgifter om kunder och deras insättningar ska vara sådana att bolaget eller företaget utan dröjsmål kan sammanställa en fullständig och tillförlitlig förteckning över samtliga kunder som har medel på konto hos bolaget eller företaget och deras respektive insättningar.

Ett värdepappersbolags system ska vidare vara sådana att bolaget utan dröjsmål kan sammanställa en fullständig och tillförlitlig förteckning över

1. värdepappersbolagets samt-

⁴⁵ Senaste lydelse 2011:831.

liga insättare och deras respektive insättningar, och

2. insättningar som gjorts av

a. fysiska personer

b. mikroföretag samt små och medelstora företag enligt kriteriet för årsomsättning i artikel 2.1 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003⁴⁶, och

3. insättningar via en filial utanför EES till värdepappersbolaget och som skulle betraktas som insättningar gjorda av personer eller företag som avses i 1 eller 2 om de inte gjorts genom filialen.

När medel tas emot på konto, ska en skriftlig överenskommelse om detta träffas.

Föreslagen lydelse

8 a kap. Återhämtningsplaner

Kapitlets tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i detta kapitel är bara tillämpliga på sådana värdepappersbolag som ska ha ett startkapital enligt 3 kap. 6 § som på minst motsvarande 730 000 euro och har tillstånd

a. för de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 3, 6, 7 och 8,

b. att som sidotjänst förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § 1 då bolaget har fått tillstånd för någon av de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 1, 2, 4 och 5, eller

c. att som sidotjänst ta emot kunders medel på konto för att underlätta värdepappersrörelsen.

⁴⁶ EUT L 124, 20.5.2003, s. 36 (Celex 32003H0361).

Upprättandet av en återhämtningsplan

2 § Ett värdepappersbolag som inte tillsammans med andra koncernföretag inom EES är föremål för gruppbaserad tillsyn ska upprätta och uppdatera en återhämtningsplan.

Bolagets styrelse ska godkänna återhämtningsplanen. Den ska därefter ges in till Finansinspektionen.

Upprättande av en koncernåterhämtningsplan

3 § Ett värdepappersbolag som ingår i en koncern som står under gruppbaserad tillsyn ska omfattas av en koncernåterhämtningsplan som upprättas och uppdateras av moderföretaget inom EES. Det ska upprätta en individuell återhämtningsplan enbart om Finansinspektionen beslutar det. För en gränsöverskridande koncern ska ett sådant beslut fattas enligt 9 eller 10 §.

En koncernåterhämtningsplan ska identifiera åtgärder som kan bli nödvändiga att vidta på nivån för moderföretaget inom EES och i ett enskilt dotterföretag som omfattas av den gruppbaseade tillsynen.

Moderföretagets styrelse ska godkänna planen. Den ska därefter ges in till Finansinspektionen. För en gränsöverskridande koncern ska den i stället ges in till den samordnande tillsynsmyndigheten. Om Finansinspektionen är den samordnande tillsynsmyndigheten ska inspektionen sända över planen till berörda behöriga myndigheter och resolutionsmyndigheter.

Krav på en återhämtningsplan

4 § En återhämtningsplan respektive en koncernåterhämtningsplan ska innehålla uppgifter som framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 16 kap. 1 § eller tekniska standarder beslutade av kommissionen enligt artikel 5.10 i resolutionsdirektivet.

Av innehållet i en återhämtningsplan eller en koncernåterhämtningsplan ska det framgå att:

1. De åtgärder som identifieras rimligen kan förväntas leda till att värdepappersbolaget eller koncernen kan bevara eller återställa sin finansiella ställning och livskraft.

2. Planen och de åtgärder som identifieras i den rimligen kan förväntas bli genomförda snabbt och effektivt vid finansiell stress och utan att leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet.

De åtgärder som identifieras i en återhämtningsplan respektive en koncernåterhämtningsplan får inte leda till att det uppkommer väsentliga hinder mot att rekonstruera eller avveckla ett värdepappersbolag eller, i förekommande fall, ett annat koncernföretag som omfattas av planen.

Väsentliga brister eller hinder i en plan

5 § Finansinspektionen ska granska en återhämtningsplan för att bedöma om den uppfyller kriterierna i 4 §. Det ska göras efter samråd med behöriga myndigheter i de länder inom EES där det finns betydande filialer.

Hur granskningen och bedömningen av en koncernåterhämtningsplan för en gränsöverskridande koncern ska gå till framgår av 9–12 §§.

6 § Om Finansinspektionen identifierar väsentliga brister i en plan eller väsentliga hinder mot att genomföra åtgärderna i den ska den underrätta värdepappersbolaget om vilka väsentliga brister eller hinder den identifierar och ge bolaget tillfälle att yttra sig över bedömningen. Om värdepappersbolagets yttrande inte leder till att inspektionen ändrar sin bedömning, ska inspektionen förelägga bolaget att inom två månader komma in med en ändrad plan som åtgärdar de brister eller hinder som inspektionen identifierat. På värdepappersbolagets begäran får Finansinspektionen besluta att förlänga denna tid med ytterligare en månad.

För en koncernåterhämtningsplan gäller det som i första stycket sägs om ett värdepappersbolag även för ett moderföretag inom EES som inte är ett värdepappersbolag.

7 § Om ett värdepappersbolag inte följer inspektionens föreläggande eller om de ändringar som värdepappersbolaget gjort inte undanröjer de väsentliga bristerna eller hindren, ska Finansinspektionen

1. förelägga värdepappersbolaget att göra konkreta ändringar i återhämtningsplanen för att undanröja de väsentliga bristerna eller hindren, eller

2. om sådana konkreta ändringar som avses i 1 inte på ett adekvat sätt kan åtgärda bristerna eller hindren, förelägga värdepappersbolaget att identifiera vilka ändringar av sin affärsverksamhet som det kan göra för att undanröja de väsentliga bristerna eller hindren.

För en koncernåterhämtningsplan gäller det som i första stycket sägs om ett värdepappersbolag även för ett moderföretag inom EES som inte är ett värdepappersbolag.

8 § Om det trots ett föreläggande enligt 7 § fortfarande finns väsentliga brister i en plan eller väsentliga hinder mot att genomföra den, får Finansinspektionen förelägga värdepappersbolaget att vidta konkreta åtgärder som innebär att det inom viss tid begränsar eller minskar riskerna i rörelsen i något avseende eller vidtar någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen.

Vid bedömningen av vilka åtgärder som är nödvändiga och proportionerliga ska hänsyn tas till hur allvarliga bristerna och hindren är och den effekt som åtgärderna skulle ha på värdepappersbolagets affärsverksamhet.

För en koncernåterhämtningsplan gäller det som i första och andra styckena sägs om ett värdepappersbolag även för ett moderföretag inom EES som inte är ett värdepappersbolag.

Överenskommelser om en koncernåterhämtningsplan

9 § Från det att den samordnande tillsynsmyndigheten har sänt över en koncernåterhämtningsplan till de myndigheter som räknas upp i 3 § tredje stycket, ska inspektionen inom fyra månader från översändandet försöka komma överens med behöriga myndigheter som ingår i tillsynskollegiet för koncernen om

1. granskningen och bedömningen av koncernåterhämtningsplanen,

2. om en återhämtningsplan ska upprättas för ett individuellt värdepappersbolag eller ett utländskt värdepappersföretag som ingår i koncernen, och

3. om tillämpningen av åtgärder som avses i artiklarna 6.5 och 6.6 i resolutionsdirektivet för att komma till rätta med väsentliga brister i planen eller väsentliga hinder mot att genomföra den.

När Finansinspektionen är den samordnande tillsynsmyndigheten ska den se till att samråd sker med sådana behöriga myndig-

heter som avses i artikel 116 i kapitaltäckningsdirektivet och de myndigheter som ansvarar för betydande filialer.

Om myndigheterna kommer överens ska Finansinspektionen i enlighet med överenskommelsen fatta de beslut som behövs.

10 § Om en överenskommelse inte har träffats inom fyra månader ska Finansinspektionen i egenskap av samordnande myndighet fatta beslut om

1. granskningen och bedömningen av koncernåterhämtningsplanen,

2. om en återhämtningsplan ska upprättas för ett individuellt värdepappersbolag i koncernen, och

3. om åtgärder som moderföretaget inom EES eller ett värdepappersbolag som står under inspektionens tillsyn ska vidta för att komma till rätta med väsentliga brister i planen eller väsentliga hinder mot att genomföra den.

Om Finansinspektionen inte är samordnande myndighet, ska den ensamt fatta beslut enligt första stycket 2 och 3 beträffande värdepappersbolagen i koncernen.

Finansinspektionen ska inför beslutet om koncernåterhämtningsplanen enligt första stycket 1 och 3 beakta synpunkter och reservationer från de övriga behöriga myndigheterna.

11 § Om någon eller några av de behöriga myndigheterna inom fyramånadersfristen i 9 § första stycket har hänskjutit ärendet till Europeiska bankmyndigheten i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG⁴⁷, ska inspektionen skjuta upp sitt beslut enligt 10 § med en månad och invänta det beslut som Europeiska bankmyndigheten kan komma att fatta enligt artikel 19.3 i samma förordning. Finansinspektionen ska följa ett beslut i saken från Europeiska bankmyndigheten.

Finansinspektionen får inte hänskjuta ett ärende till Europeiska bankmyndigheten efter det att fyramånadersfristen har löpt ut eller ett gemensamt beslut har fattats.

⁴⁷ EUT L 331, 15.12.2010, s. 12 (Celex 32010R1093).

Första och andra styckena gäller bara bistånd att nå en överenskommelse om

1. bedömningen av koncernåterhämtningsplanen, och
2. åtgärder för att reducera riskprofilen, att möjliggöra kapitaliseringsåtgärder i rätt tid och vidta ändringar av finansieringsstrategin för att förstärka motståndskraften i kärnaffärsområden och de kritiska verksamheterna.

12 § Ett sådant beslut enligt 9 § som fattas av en utländsk samordnande tillsynsmyndighet efter en överenskommelse med behöriga myndigheter eller på grund av att de behöriga myndigheterna inte har kommit överens inom de tidsfrister som anges i 9 §, gäller i Sverige. Beslutet är bindande för Finansinspektionen och ska ligga till grund för Finansinspektionens tillsyn.

Bemyndigande

13 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad en återhämtningsplan respektive en koncernåterhämtningsplan ska innehålla och hur ofta den ska uppdateras.

8 b kap. Avtal om koncerninternt finansiellt stöd

Definitioner

1 § I detta kapitel betyder

1. *finansiellt stöd*: penninglån, utställande av garanti, ställande av säkerhet eller en kombination av dessa stödformer, och
2. *koncerninternt finansiellt stöd*: finansiellt stöd som utgår mellan två eller flera företag inom samma koncern.

Allmänt om avtal om koncerninternt finansiellt stöd

2 § Ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd får ingås mellan å ena sidan ett värdepappersbolag som är ett moderinstitut i en medlemsstat eller ett moderinstitut inom EES, ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet som är etablerade inom EES, och

å den andra sidan ett dotterföretag till ett sådant företag som är etablerat i ett annat land inom eller utanför EES.

Myndighets godkännande av avtal om finansiellt stöd

3 § Innan avtal om koncerninternt finansiellt stöd ingås, ska en ansökan göras till den samordnande tillsynsmyndigheten som ansvarar för den gruppbaseade tillsynen över den koncern inom vilken avtalet om koncerninternt finansiellt stöd ingåtts.

Finansinspektionen ska i sin egenskap av samordnande myndighet genast vidarebefordra ansökan till de behöriga myndigheterna för varje avtalspart.

Moderinstitutet inom EES ansvarar för att ansökan görs till den samordnande tillsynsmyndigheten.

4 § En ansökan enligt 3 § ska innehålla texten till det föreslagna avtalet samt innehålla uppgift om vilka företag som föreslås vara parter till avtalet.

5 § Finansinspektionen ska pröva ansökan om godkännande av avtal om koncerninternt finansiellt stöd i de fall då inspektionen är samordnande tillsynsmyndighet för den koncern inom vilken finansiellt stöd ska utgå.

Finansinspektionen ska besluta att inte godkänna det föreslagna avtalet om avtalet kan anses oförenligt med de villkor som följer av 6 §.

6 § Ansökan om godkännande av avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska godkännas om Finansinspektionen bedömer att:

1. tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet i betydande grad avhjälpes de finansiella svårigheterna i det företag som tar emot det,

2. tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet syftar till att bevara eller återställa den finansiella stabiliteten i koncernen som helhet eller i något av företagen inom koncernen, och

3. tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet inte äventyrar den finansiella stabiliteten, i synnerhet i den medlemsstat i vilken den stödgivande enheten är belägen.

Finansinspektionen ska även bedöma om följande krav är uppfyllda med avseende på det stödgivande företaget:

1. Det stödgivande företags styrelse bedömer att det rimligen kan antas att ersättningen för stödet kommer att betalas samt, ifall det rör sig om ett lån, även själva kapitalbeloppet återbetalas. Om stödet ges i form av en garanti eller annan slags säkerhet tillämpas samma villkor på den skuld som uppkommer ifall garantin eller säkerheten utlöses.

2. Det finansiella stödet ges på sådana villkor att det stödgivande företags intressen gynnas.

3. Likviditeten eller solvensen i det stödgivande företaget äventyras inte till följd av tillhandahållandet av det finansiella stödet.

4. Det stödgivande företaget uppfyller de krav som gäller avseende kapitalbas och likviditet i kapitaltäckningsdirektivet samt de övriga krav som gäller enligt artikel 104.2 samma direktiv vid tidpunkten för tillhandahållandet av det finansiella stödet.

5. Det stödgivande företaget uppfyller de krav som gäller för stora exponeringar.

6. Tillhandahållandet av det finansiella stödet leder inte till att de krav som nämns i 4 eller 5 överträds.

7. Möjligheten till resolution av det stödgivande företaget äventyras inte till följd av tillhandahållandet av det finansiella stödet.

Finansinspektionen har rätt att bevilja undantag från kraven i andra stycket 4 och 5.

7 § Finansinspektionen ska vidarebefordra varje avtal som inspektionen godkänt, inklusive ändringar av dessa avtal till resolutionsmyndigheten.

Avtalsparternas godkännande av avtal om finansiellt stöd

8 § Innan beslut fattas om att ingå ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska bolagsstämman i samtliga företag vilka är parter till avtalet om koncerninternt finansiellt stöd godkänna avtalet.

9 § Ett beslut enligt 8 § ska innehålla ett bemyndigande för styrelsen att ge respektive motta koncerninternt finansiellt stöd.

10 § Beslut om att ge koncerninternt finansiellt stöd ska fattas av styrelsen i det stödgivande företaget.

Följande uppgifter ska framgå av ett beslut enligt första stycket:

1. De uppgifter som beslutet grundats på och de överväganden som gjorts.

2. Mottagaren för det koncerninterna finansiella stödet samt för vilket ändamål stödet ges.

3. På vilket vis tillhandahållandet av det koncerninterna finansiella stödet uppfyller de villkor som uppställs i 6 §.

11 § Det stödmottagande företags styrelse ska besluta om stödmottagande av koncerninternt finansiellt stöd.

12 § Styrelsen i det företag som är part till ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska årligen rapportera till bolagsstämman om vilka åtgärder som vidtagits med anledning av det avtal om koncerninternt finansiellt stöd som bolagsstämman godkänt.

Anmälan om givande av stöd

13 § Innan koncerninternt finansiellt stöd ges, ska styrelsen för det stödgivande företaget göra en anmälan till Finansinspektionen samt till Europeiska bankmyndigheten.

Om Finansinspektionen inte även är behörig myndighet för det stödmottagande företaget ska styrelsen för det stödgivande företaget göra en anmälan enligt första stycket även till den behöriga myndigheten för det stödmottagande företaget.

Anmälan enligt första stycket ska även göras till den samordnande myndigheten om denna myndighet inte samtidigt är behörig myndighet för det stödgivande eller för det stödmottagande företaget.

14 § En anmälan enligt 13 § ska innehålla styrelsens beslut enligt 10 § samt en detaljerad beskrivning av det avtal om koncerninternt finansiellt stöd som anmälan avser, samt en kopia av avtalet.

15 § Finansinspektionen ska i sin egenskap av behörig myndighet för det stödgivande företaget besluta att förbjuda, begränsa eller godkänna koncerninternt finansiellt stöd enligt en anmälan enligt 13 §.

16 § Ett beslut av Finansinspektionen att godkänna, förbjuda eller begränsa det finansiella stödet ska omedelbart anmälas till den samordnande tillsynsmyndigheten, den behöriga myndigheten för det stödmottagande företaget samt till Europeiska bankmyndigheten.

17 § Om Finansinspektionen inom fem arbetsdagar, räknat från det att den mottog en fullständig anmälan enligt 13 §, inte har fattat ett beslut eller beslutat att godkänna det finansiella stödet, får stödet ges i enlighet med de avtalsvillkor som följer av anmälan.

Publicering av avtalet

18 § Styrelsen i varje företag som ingått ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd ska offentliggöra att företaget ingått ett sådant avtal samt vilka som varit parter till avtalet. Styrelsen ska även offentliggöra en översiktlig beskrivning av avtalsinnehållet.

Styrelsen ska uppdatera den information som offentliggörs enligt första stycket minst en gång årligen.

Bemyndiganden

19 § Finansinspektionen får meddela föreskrifter om

1. utformningen av ansökan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 3 § första stycket.,

2. Finansinspektionens handläggning och prövning av ansökan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd,

3. utformningen av anmälan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 13 §,

4. Finansinspektionens handläggning och prövning av anmälan om avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd,

5. avgifter för ansökan om tillstånd gällande avtal om koncerninternt finansiellt stöd enligt 3 § första stycket samt avgifter för anmälan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 13 §,

6. utformningen av det beslut som styrelsen i det stödgivande företaget fattar enligt 10 §, och

7. utformningen av den information som styrelsen ska publicera enligt 18 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Avnotering

11 kap.

11 a §

Ett värdepappersinstitut ska avslå en begäran om upptagande till handel eller besluta att ett finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel på en handelsplattform (avnotering), om resolutionsmyndigheten begär det enligt 15 kap. 3 § första stycket 2 lagen om (2015:000) resolution eller en utländsk resolutionsmyndighet begär det enligt nationell lagstiftning som genomför artikel 64.1 c i resolutionsdirektivet.

15 kap.

11 §

En börs *skall* avslå en begäran om upptagande till handel eller besluta att ett finansiellt instrument inte längre *skall* vara upptaget till handel (avnotering), om instrumentet inte uppfyller de krav som gäller för upptagande till handel eller om emittenten allvarligt åsidosätter sina förpliktelser enligt denna lag eller någon annan författning. Avnotering av ett finansiellt instrument som har tagits upp till handel *skall* även ske på begäran av den efter vars begäran instrumentet har tagits

En börs *ska* avslå en begäran om upptagande till handel eller besluta att ett finansiellt instrument inte längre *ska* vara upptaget till handel (avnotering), om instrumentet inte uppfyller de krav som gäller för upptagande till handel eller om emittenten allvarligt åsidosätter sina förpliktelser enligt denna lag eller någon annan författning *eller om resolutionsmyndigheten begär det enligt 15 kap. 3 § första stycket 1 lagen om (2015:000) resolution eller en utländsk resolutionsmyndighet*

upp till handel. Om det är lämpligt från allmän synpunkt, får avnotering skjutas upp.

begär det enligt nationell lagstiftning som genomför artikel 64.1 c i resolutionsdirektivet. Avnotering av ett finansiellt instrument som har tagits upp till handel ska även ske på begäran av den efter vars begäran instrumentet har tagits upp till handel. Om det är lämpligt från allmän synpunkt, får avnotering skjutas upp.

Avnotering får inte beslutas utan att emittenten har fått tillfälle att yttra sig över det som har tillförts ärendet genom någon annan än emittenten själv, om det inte är uppenbart obehövt eller om beslutet inte kan skjutas upp.

En börs *skall* omedelbart offentliggöra ett beslut om avnotering och informera Finansinspektionen om beslutet. Inspektionen skall därefter underrätta övriga behöriga myndigheter inom EES om beslutet.

En börs *ska* omedelbart offentliggöra ett beslut om avnotering och informera Finansinspektionen om beslutet. Inspektionen *ska* därefter underrätta övriga behöriga myndigheter inom EES om beslutet.

22 kap.

2 a §

Finansinspektionen ska fatta ett beslut enligt 2 § första eller andra stycket om resolutionsmyndigheten begär det enligt 15 kap. 3 § första stycket 3 lagen (2015:000) om resolution eller om en utländsk resolutionsmyndighet begär det enligt nationell lagstiftning som genomför artikel 64.1 c i resolutionsdirektivet.

23 kap.

3 a §

Ett värdepappersbolag och ett sådant företag som avses i 1 kap. första stycket 2 lagen (2015:000) om resolution är skyldigt att

informera Finansinspektionen om det anser att det kommer eller sannolikt kommer att fallera. Finansinspektionen ska omedelbart underrätta resolutionsmyndigheten och andra berörda myndigheter om underrättelsen.

Register över avtal

3 b §

Resolutionsmyndigheten får besluta att ett värdepappersbolag eller något annat koncernföretag som omfattas av samma gruppbaseade tillsyn som bolaget ska upprätta register över sina finansiella avtal och andra avtal av särskilt stor betydelse för företagets verksamhet.

5 a §⁴⁸

Finansinspektionen får hänskjuta frågor som rör ett förfarande av en annan behörig myndighet inom EES till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten för tvistlösning i de fall som framgår av artiklarna 58a, 62.1, 62.2 och 62.3 i direktivet om marknader för finansiella instrument och artikel 25.2a i öppenhetsdirektivet.

Finansinspektionen får hänskjuta frågor som rör ett förfarande av en annan behörig myndighet inom EES till Europeiska bankmyndigheten för tvistlösning i de fall som framgår av 8.3 andra stycket, 8.4 andra stycket, 20.7 och 30.5–30.7 i resolutionsdirektivet.

Finansinspektionen får även begära att Europeiska bankmyn-

⁴⁸ Senaste lydelse 2012:197.

digheten bistår de behöriga myndigheterna med att nå en överenskommelse i de fall som framgår av artiklarna 8.2 tredje stycket, 20.5 andra stycket, 25.4 och 30.4 andra stycket i resolutionsdirektivet.

15 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett företag *skall* lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första stycket och när upplysningarna skall lämnas,

2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § *skall* fullgöras,

3. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser, clearingorganisationer samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, samt

4. sådana avgifter för tillsyn som avses i 12 och 13 §§.

1. vilka upplysningar ett företag *ska* lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första stycket och när upplysningarna skall lämnas,

2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § *ska* fullgöras,

3. vilka företag som ska upprätta register som avses i 13 kap. 3 b §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid företaget ska kunna ge in registren för olika typer av avtal,

4. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser, clearingorganisationer samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, samt

5. sådana avgifter för tillsyn som avses i 12 och 13 §§.

24 kap.

1 a §

Det som sägs i 2, 4 och 5 §§ ska inte gälla vid beslut om överföring, minskning eller konvertering enligt 6 kap., 17 kap., 18 kap. eller 22 kap. lagen (2015:000) om resolution.

25 kap.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228 Föreslagen lydelse

Ingripande *mot svenska värdepappersinstitut, börser och svenska clearingorganisationer*

Ingripande

1 §

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs *eller* en svensk clearingorganisation har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande att inom viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt underlåta utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen, meddela ett förbud att verkställa beslut eller genom att göra en anmärkning. Om *överträdelsen är allvarlig*, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en svensk clearingorganisation, *ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag, ett holdingföretag med blandad verksamhet eller ett finansiellt institut* har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande att inom viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt underlåta utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen, meddela ett förbud att verkställa beslut eller genom att göra en anmärkning. Om *ett svenskt värdepappersbolag, en börs eller en svensk clearingorganisation har begått en allvarlig överträdelse*, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar *bolagets* verksamhet.

tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag, *ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag ett holdingföretag med blandad verksamhet eller ett finansiellt institut* inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar *företagets* verksamhet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 b §

När Finansinspektionen har anledning att ingripa mot ett värdepappersbolag enligt 1 eller 4 § och överträdelserna är av sådan art eller omfattning att det finns skäl att anta att värdepappersbolaget kan komma att omfattas av resolution som avses i lagen (2015:000) om resolution ska Finansinspektionen besluta att underrätta resolutionsmyndigheten om detta. Den ska också lämna de uppgifter till resolutionsmyndigheten som den behöver för att förbereda sådana åtgärder som avses i den lagen.

Finansinspektionen ska även besluta att underrätta värdepappersbolaget om förutsättningarna i första stycket föreligger och inspektionen anser att en

ökning av kapitalet i värdepappersbolaget är nödvändigt för att bolaget inte ska fallera.

2 c §

Om Finansinspektionen ingriper mot ett värdepappersbolag när förutsättningarna i 2 b § är uppfyllda ska Finansinspektionen besluta att detta är en krisavvärjande åtgärd som avses i lagen (2015:000) om resolution.

Lydelse enligt prop. 2013/14:228 Föreslagen lydelse

4 §

Om någon som ingår i ett värdepappersbolags, en börs eller en svensk clearingorganisations styrelse eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock ske bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § 6.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. *Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.*

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det.

Finansinspektionen får besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör i ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansi-

ellt holdingföretag eller ett finansiellt institut inte längre får vara det, om

1. företaget eller det finansiella institutet har brutit mot

a. 8 a kap. 3 § om upprättande av en koncernåterhämtningsplan,

b. 8 b kap. 13 § om anmälan om givande av stöd,

c. 23 kap. 3 a § om upplysningar om fallissemang,

d. 29 kap. 1 § lagen (2015:000) om resolutions genom att underlåta att lämna resolutionsmyndigheten de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som resolutionsmyndigheten begär för sin verksamhet med resolutionsplaner och koncernresolutionsplaner enligt 3 kap. i den lagen, och

2. det till följd av överträdelsen bedöms vara olämpliga att personen fortsätter att ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör.

Om Finansinspektionen fattar ett beslut enligt tredje och fjärde styckena får inspektionen förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje styckena ska tillämpas även på ställföreträdare för verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje–femte styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare för verkställande direktör.

8 §

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en

svensk clearingorganisation har meddelats beslut om anmärkning eller varning enligt 1 § eller varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med andra stycket, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en sanktionsavgift.

svensk clearingorganisation, *ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag, ett holdingföretag med blandad verksamhet eller ett finansiellt institut*, har meddelats beslut om anmärkning eller varning enligt 1 § eller varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med andra stycket, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften tillfaller staten.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bemyndiganden

30 §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. under vilka förutsättningar Finansinspektionen ska offentliggöra information om beslut om ingripande, och

2. de närmare förutsättningarna för Finansinspektionens informationsskyldighet gentemot Europeiska bankmyndigheten och om användningen av Europeiska bankmyndighetens databas.

Föreslagen lydelse

25 a kap. Tillfällig förvaltning

1 § Finansinspektionen får utse en eller flera tillfälliga förvaltare i ett värdepappersbolag om det finns skäl att anta att värdepappersbolaget kan komma att bli föremål för ett sådant resolutionsförfarande som avses i lagen (2015:000) om resolution, och

1. värdepappersbolaget har en finansiell situation som föranlett Finansinspektionen att ingripa enligt 25 kap. 1, 2 eller 4 §§, men utan att den finansiella situationen väsentligen förbättrats och inga andra åtgärder bedöms tillräckliga för att komma tillrätta med situationen, eller

2. Finansinspektionen har meddelat värdepappersbolaget en varning enligt 25 kap. 1 §.

Finansinspektionen får besluta att den tillfällige förvaltaren ska träda i styrelsens och den verkställande direktörens ställe, eller, besluta att den tillfällige förvaltaren ska arbeta tillsammans med styrelsen och den verkställande direktören.

Ett beslut om att den tillfällige förvaltaren ska träda i styrelsens och den verkställande direktörens ställe ska offentliggöras och registreras hos Bolagsverket.

2 § Finansinspektionen ska i beslutet om att utse en tillfällig förvaltare beskriva den tillfällige förvaltarens uppdrag och ange eventuella villkor för uppdraget.

När en tillfällig förvaltare utses för att arbeta tillsammans med styrelsen och den verkställande direktören får Finansinspektionen föreskriva att vissa beslut eller åtgärder ska föregås av samråd med eller samtycke från den tillfällige förvaltaren.

Om ett företag verkställer beslut eller vidtar åtgärder utan föregående samråd eller samtycke enligt andra stycket inverkar detta inte på rättshandlingens giltighet.

3 § En tillfällig förvaltare får inte kalla till bolagsstämma i värdepappersbolaget utan medgivande från Finansinspektionen.

4 § Den som utses till tillfällig förvaltare ska uppfylla kraven i 3 kap. 1 § 5.

Den som står i sådant förhållande till värdepappersbolaget att det kan rubba förtroendet för att han eller hon ska utföra sitt uppdrag opartiskt får inte vara tillfällig förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans eller hennes opartiskhet kan rubbas.

Den tillfällige förvaltaren ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om omständigheter som kan medföra jäv för honom eller henne.

Tiden för förvaltningen

5 § Finansinspektionen ska besluta hur länge den tillfälliga förvaltningen ska pågå, dock högst ett år.

Om det vid utgången av den tid som bestämts finns skäl för fortsatt tillfällig förvaltning får Finansinspektionen förlänga tiden med högst ytterligare ett år.

Entledigande av tillfällig förvaltare

6 § Finansinspektionen får närsomhelst entlediga en tillfällig förvaltare. Om en tillfällig förvaltare begär att få avgå och visar skäl till det, ska Finansinspektionen entlediga den tillfällige förvaltaren.

Tystnadsplikt

7 § En tillfällig förvaltare som deltar eller deltagit i verksamheten enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon genom sitt deltagande fått veta om enskilda affärs- eller driftförhållanden, ekonomiska eller personliga förhållanden eller risk- och sårbarhetsanalyser, planering och förberedelser eller hantering av fredstida krissituationer.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

25 b kap. Beslut om vissa ingripanden och tillfällig förvaltning avseende gränsöverskridande koncerner

1 § När Finansinspektionen är samordnande tillsynsmyndighet ska inspektionen underrätta Europeiska bankmyndigheten och samråda med de behöriga myndigheterna i tillsynskollegiet för koncernen, om moderföretag inom EES har gjort sig skyldig till en överträdelse

1. som är av sådan art eller omfattning som anges i 25 kap. 2 b §, eller

2. som innebär att förutsättningarna för att utse en tillfällig förvaltare enligt 25 a kap. är uppfyllda.

Därefter får Finansinspektionen besluta om den ska vidta någon åtgärd. Inför beslutet ska Finansinspektionen beakta synpunkter

och reservationer från de behöriga myndigheterna och beslutets potentiella effekter på den finansiella stabiliteten i de berörda länderna inom EES.

2 § Finansinspektionen ska samråda med den samordnande tillsynsmyndigheten när den i en situation som beskrivs i 1 § första stycket avser att vidta åtgärder mot ett dotterföretag till ett moderföretag inom EES.

Därefter får Finansinspektionen besluta om den ska vidta någon åtgärd. Inspektionen ska inför beslutet beakta den samordnande tillsynsmyndighetens och i förekommande fall synpunkter och reservationer som har förts fram av andra behöriga myndigheter och beslutets potentiella effekter på den finansiella stabiliteten i de berörda länderna inom EES.

3 § Om både Finansinspektionen och andra behöriga myndigheter avser att vidta åtgärder mot ett företag, ska Finansinspektionen inom fem dagar från en underrättelse enligt 1 § från den samordnande tillsynsmyndigheten, försöka komma överens med den samordnande tillsynsmyndigheten och övriga berörda behöriga myndigheterna, om åtgärderna ska samordnas eller om samma tillfälliga förvaltare ska utses för de berörda företagen.

Om myndigheterna kommer överens ska Finansinspektionen i enlighet med överenskommelsen fatta de beslut som behövs.

Bestämmelserna i första och andra stycket gäller också när Finansinspektionen är samordnande myndighet.

4 § Om en överenskommelse enligt 3 § inte har träffats inom fem dagar från underrättelsen, får Finansinspektionen fatta beslut om vilka åtgärder enligt 1 eller 2 § som ska vidtas.

Inför beslutet ska Finansinspektionen beakta synpunkter och reservationer från de behöriga myndigheterna och beslutets potentiella effekter på den finansiella stabiliteten i de berörda länderna inom EES.

5 § Om någon behörig myndighet före utgången av samrådsperioden enligt 1 eller 2 § eller utgången av den femdagsperiod som anges i 3 § har hänskjutit ärendet som anges i artikel 30.6 i resolutionsdirektivet till Europeiska bankmyndigheten i enlighet med artikel 19.3 i förordning (EU) nr 1093/2010, ska Finansinspektionen skjuta upp sitt beslut enligt 1, 2, 3 eller 4 § med tre dagar och invänta det beslut som Europeiska bankmyndigheten

kan komma att fatta enligt artikel 19.3 i samma förordning. Finansinspektionen ska följa ett beslut i saken från Europeiska bankmyndigheten.

Finansinspektionen får inte hänskjuta ett sådant ärende till Europeiska bankmyndigheten enligt 23 kap. 5 a § efter det att femdagarsfristen har löpt ut eller ett gemensamt beslut har fattats.

Denna lag träder i kraft den ...

18 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs⁴⁹ i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 30 kap. 12, 13 och 30 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 30 kap. 8 § ska lyda "Sekretessbrytande bestämmelser,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 30 kap. 8 a och 12 a–12 c §§, och närmast före 12 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

8 a §

Sekretess enligt 4 § första stycket hindrar inte att en uppgift lämnas till en enskild person som deltar i resolutionsprocessen enligt lagen (2015:000) om resolution, om uppgiften behövs för att planera eller utföra en resolutionsåtgärd.

12 §

Sekretess gäller i ärende om förebyggande statligt stöd enligt lagen (2015:000) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut och i ärende om statligt stöd enligt 23 kap. lagen (2015:000) om resolution, till dess ärendet har slutförts

Sekretess gäller i ärende enligt *lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut*, till dess ärendet har slutförts

⁴⁹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållande hos den som ärendet avser, och

2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som ärendet avser.

I ett avslutat ärende som avses i första stycket gäller sekretess

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållande hos den som ärendet avser, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som ärendet avser.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Resolution

12 a §

*Sekretess gäller i resolutions-
ärende enligt lagen (2015:000) om
resolution, till dess ärendet har
slutförts*

*1. för uppgift om affärs- eller
driftförhållande hos den som
ärendet avser, och*

*2. för uppgift om ekonomiska
eller personliga förhållanden för
annan som har trätt i affärsför-
bindelse eller liknande förbind-
else med den som ärendet avser.*

*I ett avslutat ärende som avses
i första stycket gäller sekretess*

*1. för uppgift om affärs- eller
driftförhållande hos den som
ärendet avser, om det kan antas
att den enskilde lider skada om
uppgiften röjs, och*

*2. för uppgift om ekonomiska
eller personliga förhållanden för
annan som har trätt i affärs-*

förbindelse eller liknande förbindelse med den som ärendet avser.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

12 b §

Sekretess gäller i andra ärenden enligt lagen (2015:000) om resolution än de som avses i 12 och 12 a §§

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållande hos den som ärendet avser, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som ärendet avser.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Sekretessbrytande bestämmelse

12 c §

Sekretess enligt 12 a och 12 b §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en enskild person som deltar i resolutionsprocessen enligt lagen (2015:000) om resolution, om uppgiften behövs för att planera eller utföra en resolutionsåtgärd.

13 §

Får en myndighet i ett ärende som avses i 12 § en uppgift som är sekretessreglerad i 31 kap. 1 § första stycket eller 31 kap. 2 § från Riksbanken eller Riksgäldskontoret, blir sekretessbestämelsen tillämplig på uppgiften även i ärendet.

Får en myndighet i ett ärende som avses i 12, 12 a eller 12 b § en uppgift som är sekretessreglerad i 31 kap. 1 § första stycket eller 31 kap. 2 § från Riksbanken eller Riksgäldskontoret, blir sekretessbestämelsen tillämplig på uppgiften även i ärendet.

Sekretessen gäller dock inte om uppgiften ingår i ett beslut av den mottagande myndigheten.

Lydelse enligt prop. 2013:14:228 Föreslagen lydelse

30 §

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 4 b §, 12 § första stycket och andra stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 2 § första stycket första meningen, 4 § första stycket 2, 4 b § 12 § första stycket och andra stycket 2, 12 a § första stycket och andra stycket 2, 12 b § första stycket 2, 13 §, 15 § första stycket 2, 23 § första stycket 2 och 27 § första stycket 2 och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 9 § andra meningen, 14 § andra meningen, 26 § andra meningen eller 29 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 24 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än affärs- och driftförhållanden för den som trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 18 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

-
1. Denna lag träder i kraft den
 2. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla för ärende som inletts enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.

1 Inledning

1.1 Kommitténs uppdrag

Kommittén fick i februari 2011 i uppdrag att göra en översyn av det svenska regelverket för hantering av finansiella kriser. I kommittédirektiven angavs att det övergripande syftet med översynen är att säkerställa att regelverket är utformat så att olika slag av finansiella kriser i första hand kan mildras genom förebyggande åtgärder och i andra hand lösas på ett effektivt sätt, samtidigt som skattebetalarnas intressen värnas och allmänhetens förtroende för det finansiella systemets funktion säkerställs. Regelverket skulle också vara förenligt med det pågående internationella arbetet på området inom EU, IMF och G20-gruppen.

I juni 2012 presenterade kommissionen sitt förslag till resolutionsdirektiv (som då kallades krishanteringsdirektiv). Med resolution menas i korthet ett särskilt förfarande för att rekonstruera eller avveckla banker och vissa andra finansiella företag. Den 19 juli samma år fick kommittén tilläggsdirektiv med innebörd att uppdraget delades upp i en förebyggande del och en krishanterande del. Kommitténs förslag till regelverk för krishantering – eller resolution – av banker skulle utgå från kommissionens direktivförslag.

Den första delen av uppdraget, i huvudsak rörande det krisförebyggande arbetet, redovisade kommittén i januari 2013 i delbetänkandet *Att förebygga och hantera finansiella kriser* (SOU 2013:6).

Kommittén har därefter fått tilläggsdirektiv med förlängd tid den 23 maj 2013 och den 19 december 2013 på grund av att förhandlingsarbetet i EU med resolutionsdirektivet har dragit ut på tiden. Den 15 april 2014 respektive den 6 maj 2014 har Europaparlamentet och ministerrådet slutligt antagit Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag ("resolutions-

direktivet”). Direktivet publicerades i slutlig version den 12 juni 2014.¹

I detta slutbetänkande redovisar kommittén den andra delen av uppdraget som innehåller förslag till införlivande av resolutionsdirektivet i svensk rätt. Det nya regelverket föranleder dessutom förslag om att lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen) ska ersättas av en ny lag om förebyggande statligt stöd samt förslag vad avser stabilitetsfonden och stabilitetsavgiften.

1.2 Kommitténs arbete

Arbetet med detta slutbetänkande påbörjades i januari 2013 efter att delbetänkandet hade färdigställts. Kommittén och experterna har tillsammans hållit 14 möten. Därutöver har kommittéledamöterna haft ytterligare tre möten. Kommittén har dessutom haft två möten för information och diskussion med Bankföreningen.

1.3 Om förutsättningarna för arbetet

Sammanfattningen av kommitténs uppdrag i de direktiv som regeringen beslutade i februari 2011 inleds på följande sätt: ”En kommitté ska göra en översyn av det svenska regelverket för hantering av finansiella kriser (...). Det är viktigt att ha tydliga och effektiva regelverk för att hantera olika slag av finansiella kriser så att det finansiella systemets funktion kan upprätthållas och kostnaderna för samhället minimeras.”² Som en begränsning anges att kommittén ska beakta ”hur regelverket är förenligt med det arbete som bedrivs på global nivå och inom EU”. Direktiven indikerar dock att kommittén i princip ska analysera dessa frågor självständigt.

Under utredningsarbetets gång visade det sig att det internationella arbetet tog allt fastare former. Först i kedjan låg Financial Stability Board, vars förslag varit grundval för arbetet inom EU. I och med regeringens tilläggsdirektiv av den 19 juli 2012 har kommitténs arbete, som framgår ovan, utgått från det förslag

¹ Direktivtexten redovisas i bilaga 5.

² Kommittédirektiven och senare beslutade tilläggsdirektiven finns i bilagor till betänkandet.

till resolutionsdirektiv som EU-kommissionen presenterade i juni 2012.

Den tänkta tidtabellen för EU-direktivet var sådan att vi förväntades redovisa vårt förslag senast den 31 maj 2013. Den visade sig vara orealistisk. Som ovan nämnts drog förhandlingsarbetet ut på tiden och en politisk överenskommelse om resolutionsdirektivet nåddes först i december 2013. Därefter följde granskningar (med inslag av förhandlingar). Direktivet publicerades, som nämns ovan, i sin slutliga version först den 12 juni, mindre än en månad innan kommittén skulle överlämna sitt betänkande.³

Av resolutionsdirektivet framgår att reglerna ska vara genomförda i nationell lagstiftning den 1 januari 2015. I formell mening har medlemsstaterna således gett sig själva omkring sju månader för att genomföra direktivets bestämmelser i nationell lagstiftning. Även om man utgår från tidpunkten för den politiska överenskommelsen är beredningstiden på nationell nivå inte längre än ett år. Med tanke på direktivets omfattning och komplexitet är det en mycket ambitiös tidsplan.

Dessa snäva tidsramar har i hög grad präglat kommitténs arbete. Vi har således inte haft förutsättningar att med den noggrannhet som hade varit önskvärd – och normal för en statlig utredning med uppdrag att förslå ny lagstiftning – arbeta igenom de lagförslag vi presenterar i detta betänkande.

Sett i relation till det ursprungliga uppdraget måste det således konstateras att kommittén inte självständigt kunnat analysera hur ett tydligt och effektivt regelverk bör utformas. Vi har varit tvungna att lägga vår energi på att analysera hur EU-direktivet ska genomföras i svensk lag.

Detta vore ett mindre problem om det regelverk som finns i EU-direktivet kunde anses vara ”tydligt och effektivt”. Kommitténs analyser av direktivet visar dock att det ingalunda är tydligt. Tvärtom innefattar det en rad oklarheter och inkonsekvenser, i vissa fall av sådan karaktär att bestämmelser framstår som inbördes oförenliga. Effektiviteten i ett regelverk är ofta svår att bedöma innan det tillämpats, men det är ofrånkomligt att bristerna minskar möjligheten att uppnå de mål som ligger bakom lagstiftningen.

³ Det bör noteras att förändringar i direktivtexten gjordes in i det sista. Följaktligen finns det mindre skillnader mellan kommitténs redogörelser för direktivets ordalydelse i betänkandet, som bygger på preliminära versioner, och den slutliga direktivtexten.

Det finns även vissa inslag i direktivet som ger underlag för att ifrågasätta om det med fastlagda regler är möjligt att uppnå de mål som direktivet ställer upp. Tveksamheten rör inte minst om medlemstaterna ges ett tillräckligt handlingsutrymme att hantera en systemkris, en aspekt som vi återkommer till i kapitel 4.

En förklaring till de brister som kommittén funnit i direktivet är att det rör extremt komplexa frågor, både ekonomiskt och juridiskt. Genom det nya regelverket görs förändringar i de grundläggande förutsättningarna för bankers verksamhet. Det ålägger också medlemsstaterna att tillämpa styrmedel och vidta långtgående åtgärder som knappast prövats i praktiken. Parallellt görs ingrepp i centrala rättsområden som insolvensrätt och bolagsrätt.

Kommittén delar uppfattningen att det befintliga regelverket för att hantera såväl individuella banker i kris som systemkriser har brister och behöver förstärkas. Detta var åtminstone i Sverige väl känt långt före finanskrisen 2008.⁴ Med hänsyn till frågornas komplexitet och reglernas långtgående effekter hade det likväl varit tillrådligt att inom EU ge mer tid för analys och övervägande innan direktivet lades fast, liksom för genomförandet i nationell rätt. Kommittén kan dock konstatera att lagstiftarna valt att prioritera snabbhet framför kvalitet. Beslutsprocessen och det direktiv som blivit resultatet visar att det viktiga har ansetts vara att få ett krishanteringsregelverk på plats. Att säkerställa att det är tydligt och effektivt, vilket under normala förhållanden är en självklarhet i lagstiftningsarbete, har inte varit lika viktigt.

Kommittén har många synpunkter på hur regelgivningsprocessen gått till. Men nu finns direktivet. Sverige är ålagt att genomföra det och kommitténs uppdrag har varit att lägga förslag om hur det ska gå till. I detta ingår att respektera tidtabellen i EU-direktivet.

Kommittén har därför bedömt att det varit vårt uppdrag att göra samma grundläggande prioritering som lagstiftaren på EU-nivå. Även i vårt arbete har således tid av nödvändighet varit viktigare än kvalitet. Vi har gjort vårt bästa för att ta fram förslag till tydliga och väl fungerande regler, men vi har gjort det inom de tidsramar som ges i direktivet.

⁴ Banklagskommittén (i vars arbete samtliga ledamöter i kommittén medverkade) presenterade ett förslag till ett krishanteringsregelverk i SOU 2000:66.

2 Finansiella kriser, krishantering och resolution

2.1 Inledning

I detta kapitel ger vi som en bakgrund till vårt förslag till införlivande av resolutionsdirektivet en övergripande redogörelse för varför det finansiella systemet är viktigt, varför finansiella kriser kan uppstå och snabbt spridas och varför detta i sin tur ger skäl för staten att både förebygga finansiella kriser och vara redo att hantera sådana om de inträffar.

2.2 Det finansiella systemets funktioner och känslighet

Man brukar säga att det finansiella systemet har tre grundläggande funktioner, nämligen betalningsförmedling, kapitalförsörjning och hantering av risk. Dessa funktioner beskrivs närmare i kapitel 2 i kommitténs delbetänkande (SOU 2013:6). Att det finansiella systemet fungerar väl är nödvändigt för att såväl ekonomi som vardagsliv ska fungera. En situation där betalningar inte kan genomföras, krediter inte kan ges eller där försäkringssystemet sätts ur spel skulle snabbt skapa enorma skadeverkningar för alla. Om betalningstrafiken stoppas upp, om så bara för en eller ett fåtal dagar, skapas stora problem för både företag och enskilda. Och om kreditförsörjningen förlamas tvingas företag slå igen, investeringsprojekt stoppas och byggande upphöra. Dessutom finns det risk för att företag som inte kan förlänga sina rörelsekrediter måste ställa in sina betalningar. Det drabbar i sin tur deras fordringsägare och det kan uppstå kumulativa likviditetsproblem som skulle leda till konkurser, både i och utanför den finansiella sektorn. Betydande störningar i kreditgivningen skulle på så sätt också

kunna smitta av sig på betalningsväsendet. Effekterna på sysselsättning, tillväxt och på samhällsekonomin i stort skulle snabbt bli allvarliga.

När det finansiella systemet bedöms kunna uppfylla sina grundläggande funktioner på ett ändamålsenligt sätt och utan störningar som innebär allvarliga samhällsekonomiska kostnader, brukar man säga att det råder *finansiell stabilitet* eller att det finansiella systemet är stabilt.

2.2.1 En enkel skiss av det finansiella systemet: tjänster och sårbarheter

I det finansiella systemet strömmar ett antal flöden. Företag och hushåll placerar sitt sparande genom att på olika sätt låna ut till andra företag och hushåll. Sparmedel kan placeras i en bank som i sin tur lånar ut dessa pengar till andra företag och hushåll. Sparare kan också investera i värdepapper som aktier och obligationer, antingen genom att köpa dessa direkt eller indirekt via exempelvis fondsparande. När företag lånar direkt från placerare kallas det för marknadsfinansiering. Genom sitt sparande i form av insättningar, fondandelar och värdepapper har företag och hushåll tillgång till medel som inom olika tidsramar kan användas för utgifter.

Betalningar genomförs i huvudsak genom att medel på inlåningskonton byter ägare. Medlen på kundernas transaktionskonton behöver därför vara omedelbart tillgängliga. Att frigöra betalningsmedel från andra sparformer kan ta mer tid. Värdepapper eller fondandelar behöver normalt först säljas och omvandlas till insättningar.

Om sparare vill kunna komma åt åtminstone en del av sina medel med kort varsel, för att exempelvis kunna göra betalningar, så vill låntagare inte bli återbetalningsskyldiga med kort varsel. Om ett hushåll lånar för att köpa en bostad vill hushållet kunna vara säker på att få behålla lånet fram till dess att huset säljs. Finansiella företag som banker och kreditmarknadsföretag tillfredsställer båda dessa gruppers preferenser genom att låna ut med lång löptid och låna upp med kort löptid. Detta kallas löptidsomvandling och är en viktig och samhällsnyttig tjänst som det finansiella systemet tillhandahåller.

Balansräkningen och kapitalets roll

Flödena i det finansiella systemet får ”fast form” på de inblandade parternas balansräkningar. Om ett hushåll sätter in pengar i en bank får banken en skuld till hushållet. Banken lånar i sin tur ut dessa pengar. Fordringen som lånet ger upphov till blir en tillgång för banken. En banks balansräknings tillgångssida består därför i stor utsträckning av fordringar på grund av lån medan skuldsidan består av insättningar och marknadsfinansiering.

Långgivare vill att banker, eller egentligen låntagare generellt, ska delvis finansiera sig med eget kapital och/eller ställa säkerheter för lånet. Det egna kapitalet ska täcka förluster och skydda långivarna från att bär några förluster. Så länge det finns kapital kvar så kan ju banken betala sina skulder. Därigenom överförs kreditrisk, eller förlustrisk mer generellt, från långgivare till bankens ägare. Kapitalet är med andra ord ett medel att ingjuta förtroende för banken hos dess långgivare. Ju mer kapital, desto lägre risk för långivarna och desto billigare blir det för banken att låna.

Detta gäller även i ett dynamiskt perspektiv. Ju mer aktieägarna har att förlora, desto större skäl har de att inte låta banken ta stora risker. Naturligtvis gäller även det motsatta. Lite kapital gör ägarna mer riskbenägna, eftersom de har lite egna pengar att förlora och mycket att vinna om risktagandet går vägen. Samtidigt är kapital ett relativt dyrt finansieringsmedel för banken; delvis för att ägarna kan kräva kompensation för att ta den största förlustrisken, delvis av skatteskal.

Svårvärderade tillgångar och sårbara balansräkningar

Lån, oavsett om de går till eller från en bank, handlar om flöden med pengar i ena riktningen och löften om att få pengar vid ett senare tillfälle i den andra. Eftersom framtiden är osäker finns en osäkerhet om vad dessa löften är värda. De finansiella företagen behöver utveckla särskild expertkunskap i att värdera dessa löften om de ska vara framgångsrika, en expertkunskap som kommer deras kunder till godo. En del tillgångar som traditionella banklån är dessutom svårvärderade för utomstående, det vill säga de är förknippade med privat information som kan ha genererats av en långvarig relation mellan banken och låntagaren. Av detta skäl kommer låntagarens löfte att betala tillbaka pengarna vara svårt att

värdera för andra långgivare. Det gör fordringarna svåra att sälja snabbt och till rätt pris, det vill säga de är illikvida.

Finansiella företag som ägnar sig åt löptidsomvandling är sårbara. Oavsett om företag är finansiella eller icke-finansiella är det rationellt för enskilda långgivare att säga upp sina lån vid misstanke om att företaget är i, eller kan hamna i, finansiell nöd. Detta kan leda till en huggsexa om företagets tillgångar. Finansiella företag som ägnar sig åt löptidsomvandling är särskilt sårbara för en sådan huggsexa, eftersom en betydande del av deras skulder, som insättningar, kan sägas upp snabbt samtidigt som deras tillgångar är illikvida och med lång löptid. Om exempelvis många insättare vill ha ut sina insättningar samtidigt, en så kallad uttagsanstormning, så kommer banken inte att kunna betala alla med en gång eftersom banken inte kan omvandla lånen till kontanter tillräckligt snabbt. Detta gör det än mer rationellt för insättare att försöka få ut sina pengar så snabbt som möjligt. Eftersom insättningar numera omfattas av en insättningsgaranti minskar incitamenten för en uttagsanstormning. Däremot kvarstår sårbarheten för en "finansieringsflykt" när marknadsfinansiärer av oro för företagets finansiella ställning väljer att inte förnya sina lån. Särskilt kortfristig marknadsfinansiering kan snabbt och i betydande grad falla bort. Denna sårbarhet är alltså en följd av att banker producerar samhällsnyttig löptidsomvandling.

Finansiella kopplingar gör balansräkningarna ännu mer svårvärderade och sårbara

Många av ett finansiellt företags skulder är till andra finansiella företag. Dessa skulder kan exempelvis uppstå genom att företagen genomför betalningar för kunders räkning, genom lån som företagen ger varandra för att kunna jämna ut likviditeten, eller genom att företag köper värdepapper utgivna av andra finansiella företag. Att de finansiella företagen köper varandras värdepapper kan till exempel bero på att de vill kunna använda dessa som säkerheter.

Om en bank inte kan betala sina skulder i tid så drabbar detta alltså inte bara deras insättare utan även andra finansiella aktörer som har lånat ut till banken. På det viset kan problem sprida sig i det finansiella systemet.

Dessa finansiella kopplingar är svåra att överblicka och det gör det svårt att avgöra var förluster slutligen hamnar. I kombination

med problemen att värdera finansiella tillgångar är det därför inte enkelt för en utomstående att avgöra en aktörs finansiella ställning och särskilt i en situation då andra finansiella företag kan riskera att falla. Dessutom har grupper av liknande finansiella företag likartad verksamhet och är utsatta för samma typ av risker. Det gör att om exempelvis en bank drabbas av problem kan farhågor snabbt uppstå om att andra banker har liknande problem. Rykten kan alltså snabbt bli självuppfyllande profetior. Sammantaget gör detta att finansiella företag, och särskilt sådana som ägnar sig åt löptid-omvandling, är känsliga för rykten om finansiella problem.

Sårbara marknader

Svårigheten med att värdera tillgångar och aktörer gör också handeln på finansieringsmarknaderna sårbar. Informationen om såväl marknadsaktörer som tillgångar är ofta bristfällig och ojämnt fördelad, vilket gör att förtroendet lätt och snabbt kan förändras. Om förtroendet mellan aktörerna skadas, minskar också deras vilja att handla med varandra och marknadslikviditeten blir lägre. Aktörer kan också försvinna från vissa marknader för att de i oroliga tider hellre vill placera i vad som uppfattas som säkrare och mer likvida tillgångar, som exempelvis statspapper, eller konton hos centralbanken.

Aktörer kan även lämna vissa marknader om värdet på en tillgång plötsligt blir osäkert. En sådan osäkerhet kan förstärkas i oroliga tider då finansiella företag vill sälja sina tillgångar. De potentiella köparna kan då tro att säljaren i första hand försöker göra sig av med sina sämsta tillgångar. I oroliga tider kan marknadspriserna även falla kraftigt om många aktörer säljer samtidigt. Om det i en sådan situation inte finns tillräckligt med köpare så faller priset på tillgångar mer än vad som är fundamentalt motiverat i en situation då köparna hade haft full information. Ett kraftigt prisfall minskar värdet på företagets tillgångar, vilket i sin tur kan tvinga fram ytterligare försäljningar. Det kan lätt bli en nedåtgående spiral med fallande priser, lägre värderade tillgångar, ytterligare tvångsförsäljningar som i sin tur leder till fallande priser och så vidare. I det förloppet drabbas aktörerna av förluster som urholkar deras riskkapital. Det betyder att vad som kanske började som ogrundad misstro kan sluta med omfattande konkurser som skadar det finansiella systemets förmåga att fullgöra sina grund-

läggande funktioner och därmed ger allvarliga samhällsekonomiska störningar.

2.3 Det finansiella systemets dynamik och risker för instabilitet

När framtidsutsikterna ser ljusa ut och såväl finansiella aktörer som hushåll och företag är optimistiska blir kraven på kompensation och skydd för risk låga, vilket leder till låga kreditriskpåslag och generösa kreditvillkor. Det är lätt för finansiella företag att låna, vilket gör det lätt för företag och hushåll att i sin tur låna av dem. Detta bidrar till att kreditgivningen ökar och att tillgångspriserna stiger. När utsikterna försämras blir denna utlåning mer riskfylld, eller åtminstone upplevs den så, vilket märks i både högre krav på kompensation för risk och hårdare kreditvillkor.

En sådan omvärdering av tillgångar sker kontinuerligt och möjligheterna att låna ska också bero på framtidsutsikterna. Investeringar – reala och finansiella – ser helt enkelt bättre ut i en konjunkturuppgång än i dåliga tider. Detta ska också avspeglas i möjligheterna och villkoren för finansiering. Det är i så måtto inget anmärkningsvärt i att krediter och kreditvillkor varierar cykliskt, delvis i samspel med den allmänna ekonomiska utvecklingen.

2.3.1 Risken för bristande funktion i oroliga tider

Problemen uppstår när dåliga tider, eller utsikterna för sådana, leder till finansiell oro. Detta kan inträffa när osäkerheten om vad tillgångar är värda spiller över i osäkerhet om de finansiella företagen har en tillräcklig förmåga att absorbera befarade förluster, det vill säga om de har tillräckligt mycket kapital för att vara solida efter ett fall i tillgångarnas värde. Oron har med andra ord sin grund i att aktörerna befaras tidigare ha varit överdrivet optimistiska och tillåtit allt för stora risker i relation till motståndskraften. Beroende på kombinationen av att centrala delar av det finansiella systemet som banker och marknader är sårbara och de finansiella kopplingarna kan denna oro snabbt spridas och fördjupas.

Osäkerheten gör att de finansiella aktörerna väljer att placera i säkra tillgångar som exempelvis statspapper i stället för att låna ut till varandra. Marknadens krav på såväl kompensation för risk som

skydd mot risk ökar, det sistnämnda genom att kraven på säkerheter och förlustabsorberande kapital ökar. I första hand påverkas möjligheterna för banker och andra utlåningsföretag att finansiera utlåningen till realekonomin, men oron kan också leda till mer akuta likviditetsproblem som påverkar betalningsförmedlingen. Om oron påverkar funktionerna kan konjunkturedgången förvärras och de mest pessimistiska framtidsutsikterna bli besannade. Landets ekonomi kan då stå inför en djup ekonomisk kris.

2.3.2 Risken för avbrott i verksamheten

Om det som sagts ovan beskriver ett krypande förlopp så kan utvecklingen också vara mer dramatisk. Om till exempel en bank plötsligt upphör med verksamheten drabbas deras kunder. Om insättare och värdepapperskunder (tillfälligt) förlorar möjligheten att disponera över sina pengar och värdepapper, kommer de inte att kunna genomföra betalningar.

När det gäller tillgången till krediter kan det i praktiken vara svårt för låntagare att ersätta en kreditgivare eftersom andra kreditgivare, som nämnts, inte har lika god information om låntagarna som den fallerande banken. Avbrott i finansieringen kan i sin tur leda till att kunderna tvingas tillfälligt upphöra eller avveckla sin verksamhet, vilket kan leda till onödig kapitalförstöring.

Om banken som upphör med sin verksamhet är relativt liten, kommer detta inte vara tillräckligt för att påverka samhällsekonomin. Om banken däremot är stor så att ett stort antal kunder får tillgången till viktiga tjänster avbruten, kommer detta att påverka samhällsekonomin negativt.

Om verksamheten plötsligt upphör i ett finansiellt företag som är en viktig leverantör av tjänster som andra finansiella företag utnyttjar kan krisen också stoppa andra viktiga flöden i det finansiella systemet.

I en situation där avbrottet inte är tillfälligt utan fallissemang är definitivt kan företagets finansiella kopplingar leda till ytterligare störning i det finansiella systemet. Om det fallerade företaget har gjort förluster som gör att tillgångarna inte räcker för att betala skulderna så kommer förlusterna att fördelas på dess finansiärer. Detta kan i sin tur leda till att andra finansiella aktörer får soliditetsproblem. Det kan som nämnts räcka med oron för detta för att problemen ska sprida sig och leda till utbredda likviditets-

problem. Beroende på det fallerade företagens finansiella kopplingar liksom på tillståndet i det finansiella systemet och i ekonomin i övrigt vid tidpunkten, kan detta i sig utlösa en finansiell kris.

2.3.3 Systemviktiga företag

Ett företag brukar kallas för systemviktigt om bristande funktion i hela eller delar av företaget eller dess fallissemang skulle leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet. Man kan säga att företagets systemviktighet beror på om åtminstone delar av verksamheten utgör en tillräcklig andel av någon av systemets grundläggande funktioner, är en förutsättning för att någon annan central del av det finansiella systemet ska fungera eller är förknippad med stora spridningsrisker.

När det gäller verksamhet som är nödvändig för en grundläggande funktion kan det handla om tjänster riktade till hushåll och företag, i första hand betalningsförmedling och krediter. Företagets systemviktighet blir då i stor utsträckning en funktion av dess storlek. När det gäller betalningsförmedling och kreditgivning handlar det i första hand om stora banker vilka har en central och omfattande roll i såväl betalningsförmedlingen som kreditförsörjningen.

Företagets systemviktiga verksamhet kan också vara en förutsättning för att någon annan del av det finansiella systemet ska fungera. Det handlar då om mer specialiserade tjänster som andra finansiella aktörer är beroende av. I det här fallet beror systemviktigheten i stor utsträckning på möjligheten att snabbt ersätta företaget med någon annan leverantör. Exempel på sådana tjänster kan vara clearing och avveckling, värdepappersförvaring och marknadsgarantier. Företag som kan vara leverantörer av den typen av systemviktiga tjänster är främst vissa clearingföretag, centrala motparter och stora banker.

Slutligen kan systemviktigheten bero på vilka spridningseffekter som bristande funktion eller ett fallissemang skulle medföra. Spridningseffekterna är starkast mellan banker, dels för att banker ofta har större exponeringar mot varandra än vad som är fallet med andra företag, dels för att de är känsliga för förtroendekriser eftersom det är svårt för bankens finansierare att bedöma risken i verksamheten samtidigt som banken har mycket kort finansiering som snabbt kan dras tillbaka.

Fallet med Lehman Brothers konkurs 2008 visar emellertid att inte bara banker utan även stora värdepappersbolag kan ge upphov till spridningseffekter. Även ett kreditmarknadsföretag som har finansiering med kort löptid är utsatt för spridningsrisk. Stora försäkringsföretag kan i första hand påverka genom sin betydelse för centrala finansiella marknader.

Det kan dock påpekas att bedömningen av systemviktighet bör beakta att riskerna för de olika grundläggande funktionerna ser lite olika ut. Ett avbrott i betalningsförmedlingen skulle omedelbart få allvarliga konsekvenser genom att ekonomin i princip skulle lamslås. De andra grundläggande funktionerna påverkas sannolikt mindre dramatiskt och då genom att lån och riskhantering blir svårare och betydligt dyrare att få tillgång till. För att betydande samhällsekonomiska kostnader ska uppstå till följd av problem med kreditgivning eller riskhantering krävs att problemen varar under en längre period i motsats till betalningsförmedlingen som ger en omedelbar effekt.

Det förtjänar att understrykas att främst risken för förtroendeförluster i oroliga tider gör att det inte på förhand går att säga exakt vilka företag som är systemviktiga och vilka som inte är det. Bedömningen är situationsberoende.

Verksamheten i systemviktiga företag måste fortgå

Normalt när företag får likviditets- eller soliditetsproblem som inte är av övergående natur, och som företaget genom att sälja tillgångar, anskaffa mer kapital eller omförhandla sina skulder inte kan lösa, så inleds ett insolvensförfarande. Generellt innebär ett insolvensförfarande att det fallerade företaget antingen rekonstrueras eller avvecklas.

Ett övergripande syfte med insolvensregelverket är att undvika en oordnad avveckling som kan uppstå till följd av en huggsexa om företagets tillgångar. En huggsexa är samhällsekonomiskt kostsam då den kan leda till att företag avvecklas i onödan och på ett sätt som inte maximerar värdet på tillgångarna. Dessutom gör en oordnad avveckling att det inte finns någon turordning, så kallad prioritetsordning, för hur borgenärer ska få betalt. Prioritetsordningen är i sin tur central för att på förhand kunna differentiera kreditrisken och prissätta den därefter. Insolvensreglerna har alltså avgörande betydelse även för företags verksamhet i normala tider.

Vanliga insolvensförfaranden är dock av flera skäl inte lämpliga för vissa finansiella företag. Ett generellt problem är att en konkursförvaltare eller en företagsrekonstruktör i första hand ska se till borgenärernas respektive företagets bästa. Detta behöver inte vara förenligt med nödvändiga hänsyn till den finansiella stabiliteten. Exempelvis kan en snabb försäljning av tillgångar påverka andra aktörer negativt genom att sätta igång prisspiraler på marknaden.

Sedan finns det särskilda inslag i de vanliga insolvensförfarandena som är olämpliga att tillämpa på banker. Frysning av tillgångar och betalningsstopp kan få allvarliga konsekvenser, eftersom bankens skulder används av hushåll, företag och andra finansiella aktörer som betalningsmedel. Det går alltså inte att hindra en huggsexa om bankens tillgångar utan att påverka möjligheterna att genomföra betalningar.

Valet står alltså mellan en oordnad avveckling, vilket insolvensregelverket syftar till att undvika, och de kostnader som uppstår om företagets verksamhet i princip fryses. De finansiella kopplingarna, det vill säga att långivarna i stor utsträckning är andra finansiella företag, gör att ett betalningsstopp i ett företag snabbt kan leda till likviditetsproblem för andra företag.

Mer generellt kan man säga att konkurs eller företagsrekonstruktion inte är ett alternativ för de företag som levererar systemviktiga tjänster eller vars fallissemang kan leda till allvarliga spridningseffekter. Verksamheten och betalningsflödena i den typen av företag måste kunna fortgå utan längre avbrott.

2.3.4 Externa effekter

Kännetecknande för de problem som kan uppstå i det finansiella systemet är att de, om de är tillräckligt allvarliga, leder till betydande samhällsekonomiska kostnader. Om banker och andra utlåningsföretag i stor skala drar ner på sin kreditgivning för att de själva har svårt att få finansiering, innebär denna kapacitetsförlust att möjligheter som kräver lånefinansiering går förlorade, exempelvis kan företag tvingas att skjuta upp investeringar. Om betalningsförmedlingen, kreditförsörjningen eller riskhanteringen skulle drabbas av en kraftig funktionsnedsättning eller till och med upphöra skulle skadeverkningarna för samhället bli enorma.

Kostnaderna för samhället kan överstiga förlusterna för ägare och långgivare. Företagen och deras intressenter, till exempel ägare

och långgivare, har därmed inte skäl att fullt ut beakta konsekvenserna av sitt agerande för andra vare sig inom eller utanför det finansiella systemet. Konsekvenser som drabbar andra än de direkt inblandade kallas *externa effekter*.

Även aktiviteten på de finansiella marknaderna är förknippad med externa effekter. Dessa skiljer sig dock från de tidigare nämnda effekterna genom att de verkar via prisbildningen. Exempelvis har marknadsaktörerna i många fall inte vare sig anledning eller möjlighet att bry sig om vilka konsekvenser deras agerande får för marknadslikviditeten eller för andra aktörer när de i snabb takt tvingas sälja ut finansiella tillgångar. Andra aktörer påverkas i sin tur av ett prisfall då marknadspriser används för att värdera företag. Ett kraftigt fall i priserna kan därigenom innebära en försämrad finansiell ställning och ett förlorat förtroende för andra aktörer än den eller de som orsakade fallet. Denna effekt av ett visst agerande på marknaden är en extern effekt.

De svaga incitamenten till ett sunt risktagande förstärks ytterligare av förekomsten av moral hazard. Moral hazard uppstår när en aktör har incitament att ta stora risker till följd av att någon annan part skyddar aktören från de fulla konsekvenserna av sitt risktagande som utan detta skydd skulle ha drabbat aktören. När det handlar om finansiella företag uppkommer moral hazard främst genom att staten av samhällsekonomiska skäl på ett eller annat sätt måste rädda systemviktiga företag till fortsatt drift. Vi diskuterar detta närmare i avsnitt 2.4.3.

2.4 Värnandet av finansiell stabilitet

En period av finansiell instabilitet leder till betydande samhällsekonomiska kostnader. Hur stora kostnaderna blir beror på hur allvarligt och under hur lång tid funktionsförmågan är nedsatt. Men att de samhällsekonomiska kostnaderna kan bli enorma är uppenbart. Därför är det ett viktigt samhällsligt intresse att värna den finansiella stabiliteten.

Detta görs i första ledet genom att finansiella företag regleras särskilt och är föremål för tillsyn. Regler och tillsyn syftar till att förebygga risker för den finansiella stabiliteten genom att i korthet säkerställa att risktagandet står i proportion till företagets motståndskraft i form av olika buffertar. Men reglering och tillsyn ger inget absolut skydd mot att likviditets- och soliditetsproblem

uppstår i det finansiella systemet. Därför behöver staten – som ett andra led av skyddsåtgärder – också kunna hantera problem på systemnivå och i individuella företag om de sistnämnda utgör ett systemhot.

Målet för krishanteringen och det förebyggande arbetet är alltså detsamma: Att värna den finansiella stabiliteten. Det är inte utan kostnader att förebygga risker för den finansiella stabiliteten och inte utan kostnader att hantera kriser. Men dessa kostnader förbleknar i jämförelse med de kostnader som en finansiell kris kan medföra om den tillåts skena iväg utan motåtgärder.

2.4.1 Reglering och tillsyn

Den finansiella sektorns stora samhällsekonomiska betydelse i kombination med känsligheten för störningar och att företagen själva och dess intressenter inte har skäl att fullt ut beakta de samhällsekonomiska konsekvenserna av sitt risktagande motiverar en särskild reglering för att förebygga hot mot den finansiella stabiliteten. En central del av ett sådant regelverk är kapitalkrav. Kapital är centralt för att företagen ska kunna stå emot förluster, faktiska och befarade, utan att deras finansiering hotas. Generellt är kapitalkrav utformade för att vara framåtblickande och ta höjd för att framtidsutsikter försämras. En förändring efter den senaste finanskrisen är också att det införs kapitalkrav som ska anpassas till kredittillväxten och bygga motståndskraft i goda tider när risker byggs upp. Men krav finns också rörande hur mycket likvida tillgångar företagen ska hålla för att kunna hantera en situation då den korta finansieringen försvinner, exempelvis genom att marknaderna för certifikat av något skäl fryser. Även graden av löptidsomvandling är föremål för tillsyn. Till detta kommer ett stort antal krav rörande riskhantering, möjlighet till genomlysning, m.m.

Det är inom ramen för tillsynen som problem sannolikt först märks och kan åtgärdas. Om ett företag uppvisar en avtagande kapitalstyrka så har tillsynsmyndigheten möjlighet att kräva att denna återställs eller att företaget på andra sätt förbättrar sin finansiella ställning.

Det ska tilläggas att finansiella företag även regleras särskilt utifrån ett annat motiv än systemskydd nämligen konsumentskydd. Motiven för konsumentskydd är dels att konsumenter av finansiella tjänster i gemen har ett stort informationsunderläge visavi pro-

ducenten eftersom det är svårt att värdera finansiella tjänster, dels att många finansiella tjänster/produkter har stor ekonomisk betydelse för den enskilde.

Insättningsgarantin är en viktig del av ett sådant konsument-skydd. Den innebär att staten garanterar insättningar upp till ett visst värde. Därigenom minskar insättningsgarantin risken för uttagsanstormningar. Förvisso ger garantin också upphov till moral hazard eftersom insättarna vet att de inte kan förlora sina pengar upp till den garanterade nivån även om de kan bli avskurna från sina medel till dess att garantin har betalats ut. Insättningsgarantins negativa effekt på insättarnas incitament att välja mindre riskfyllda banker ska dock inte överdrivas, då det i praktiken är svårt för enskilda insättare att dels bedöma och jämföra olika bankers risknivåer, dels påverka bankernas risktagande. En explicit garanti kan också vara till fördel genom att det blir tydligare vilket belopp, på vilken typ av konton och i vilka företag som insättningarna skyddas.

2.4.2 Krishantering

Trots reglering och tillsyn kan det uppstå problem som kan hota den finansiella stabiliteten, dels om tillsynen missar problemen, dels om de inte kan lösas med tillsynens reguljära verktyg. Tillsynen kan till exempel inte tillföra pengar när sådana behövs för att undvika samhällsekonomiska kostnader. För detta behövs det andra åtgärder. Det finns också en gräns för hur mycket man inom ramen för tillsynen kan göra för att återställa ett företags finansiella ställning. Om dessutom regelbrotten är av en sådan natur att företagets tillstånd ska återkallas, är gränsen för vad som kan åstadkommas med tillsynen nådd. Av dessa skäl behöver staten också ha en beredskap för *krishantering*, det vill säga kunna vidta åtgärder för att begränsa kostnader för samhället av problem i det finansiella systemet.

I detta underavsnitt ges en översiktlig beskrivning av olika krishanteringsåtgärder. Beskrivningen utgår från en skissartad uppdelning i likviditetsproblem och soliditetsproblem.

Tillfälliga likviditetsproblem i enskilda solida företag – nödkredit

För banker och andra finansiella företag som ägnar sig åt löptidsomvandling är skulderna en del av affärsrörelsen, exempelvis att ta emot insättningar. Det gör dem som nämnt sårbara för mer eller mindre välgrundad finansieringsflykt från i första hand marknadsfinansiärer. Om osäkerheten om ett enskilt företags finansiella ställning tilltar, kan företaget snabbt få likviditetsproblem även om företaget i grunden har en fullgod soliditet. Blir utflödet tillräckligt kraftigt och svårigheterna att förnya marknadsfinansieringen tillräckligt omfattande, tvingas företaget att ställa in betalningarna och som en följd av det försätts i konkurs.

Betydande samhällsekonomiska kostnader skulle uppstå i samband med betalningsinställelsen; exempelvis skulle bankens låntagare kunna drabbas av avbrott i sin finansiering. Om företaget dessutom tvingas sälja tillgångar snabbt för att förhindra en betalningsinställelse eller som ett led i avvecklingen, kan en avsevärd rabatt behöva lämnas som en följd av att privat information som banken har om låntagaren går förlorad vid en överlåtelse. Detta kan påverka andra finansiella företag genom prisbildningen på marknaden. Spridningseffekter skulle även kunna uppstå som en följd av att försäljningen inte inbringar tillräckligt med pengar för att täcka alla skulder och därmed innebära att borgenärerna får vidkännas förluster. Fallissemanget kan med andra ord innebära att andra företag också drabbas av likviditetsproblem.

För att undvika de kostnader som är förknippade med ett fallissemang av i grunden solida företag som får likviditetsbrist kan centralbanken ge så kallad nödkredit. En nödkredit ges som regel mot säkerhet.

Systemlikviditetsproblem och i grunden solida banker – generellt likviditetsstöd, garantier och kapitaltillskott

I en situation där marknadsfinansiärer väljer att kraftigt skära ner sin finansiering till banker för att i stället placera medlen i andra tillgångar som upplevs vara säkrare eller lättare att omvandla till betalningsmedel, uppstår svårigheter för bankerna att i sin tur finansiera sin utlåning till hushåll och företag. Det kan finnas åtskilliga skäl till detta. Finansiärerna kan själva ha likviditetsproblem eller de kan vara osäkra på bankkollektivets finansiella

ställning. Oavsett skäl medför det en finansieringsflykt på systemnivå.

Den här typen av finansieringsproblem kan i första hand leda till bristande funktion i kreditförsörjningen, en kreditåtstramning, och medför därigenom samhällsekonomiska kostnader. Det kan också leda till en ökad sårbarhet då problemen initialt oftast rör den längre finansieringen. Bankerna kan då välja att finansiera sig alltmer kortfristigt, vilket genom att deras finansiering är kortare kan göra dem mer sårbara.

I en situation då bankerna är solida men har finansieringsproblem, kan bankernas finansiering stödjas genom generellt likviditetsstöd och genom statliga garantier. Generellt likviditetsstöd innebär i korthet att centralbanken erbjuder bankerna i gemen att låna på längre löptider än normalt och eventuellt mot andra säkerheter. Därigenom tillgodoses bankernas behov av likvida medel vilket gör att deras utlåning kan finansieras. Statliga garantier innebär att staten garanterar finansörerna att bankens lån, exempelvis i form av obligationer, kommer att betalas som avtalat. Oavsett om stödet ges genom likviditetsstöd eller garantier innebär det att staten tar på sig kreditrisk som normalt marknadsfinansierare skulle ha burit. Att ett statligt ingripande är motiverat avspeglar att när solida banker inte kan få finansiering på rimliga villkor föreligger ett slags marknadsmisslyckande.

Ett alternativ till att direkt stödja finansieringen är att undanröja osäkerheten om de finansiella företagens ställning genom att staten antingen köper eller försäkrar problemtillgångar, det vill säga de tillgångar där osäkerheten om värdet har lett till att de inte går att sälja utan en ordentlig rabatt. Ett sådant förfarande innebär att staten tar över risken i dessa tillgångar mot en kompensation som understiger vad marknadsaktörerna kräver vid den aktuella tidpunkten. Uppenbart ställer ett sådant förfarande stora krav på statens förmåga att bedöma denna risk, vilket per definition är svårt i praktiken.

I en situation där oviljan att finansiera finansiella företag ökar kan bankerna behöva öka sitt kapital för att därmed ingjuta förtroende. I princip kan man se det som att marknadens kapitalkrav ökar i oroliga tider. Samtidigt kan det finnas en ovilja, av samma skäl, att investera i banker. Staten kan då bidra genom att skjuta till kapital. Genom att skjuta till kapital binder staten upp ekonomiska resurser. Det innebär ett visst risktagande. Förvisso får staten då också möjlighet att få uppsidan om det går bra. Det är

dock viktigt att komma ihåg att staten skjuter till kapital för att undvika de samhällsekonomiska kostnaderna som skulle uppstå om kreditförsörjningen till hushåll och företag försämras. På nytt kan det således sägas att ett marknadsmisslyckande – i detta fall i marknaden för riskkapital – ligger bakom att staten tvingas ingripa.

Soliditetsproblem

Ett finansiellt företag kan ha mer genomgripande finansiella problem om det har gjort förluster som innebär problem med att upprätthålla en tillräcklig soliditet. Att företaget har hamnat i problem kan bero på förluster från exempelvis en felsatsning i utlåningsverksamheten till en viss sektor eller felspekulationer i sin egenhandel. Förlusterna kan ha ackumulerats under tid och företaget kan då ha varit föremål för tillsynsåtgärder för att komma till rätta med problemen. Men förlusterna kan också komma, eller upptäckas, plötsligt. Om företaget inte redan har likviditetsproblem så kommer det att få det när företagens finansiella problem blir kända.

Om företaget är systemviktigt är konkurs ur samhällets perspektiv inte en möjlig väg att gå för att hantera företagens problem. Verksamheten måste, åtminstone till vissa delar, fortgå med tillräcklig funktionsförmåga. För att detta ska kunna ske måste företagens förluster absorberas, vilket kostar kapital. Samtidigt måste dess kapitalsituation återställas, i vart fall om företaget mer långsiktigt ska kunna fortsätta att bedriva finansiell verksamhet. Dessutom kan ytterligare verksamhetsförändringar vara nödvändiga för att återskapa företagens intjäningsförmåga.

Ett grundläggande problem är att ägarna, som tidigare nämnts, i ett för företaget kritiskt läge kan ha ett relativt litet intresse av att skjuta till mer kapital för att stabilisera företaget. Aktieägarna kan inte förlora mer än vad de har satsat. Om de skjuter till mer pengar till ett företag som är nära att falla riskerar de helt enkelt att förlora mer pengar. Alternativt kan företaget välja att hushålla med kapitalet genom att drastiskt sälja av tillgångar eller dra ner på verksamheten på ett sätt som kan skada samhällsekonomin, i synnerhet om det är en stor bank.

När företaget har relativt lite kapital och ägarna har lite att förlora skapas dessutom incitament till ökat risktagande. Ägarna har alltså inte bara svaga incitament att skjuta till nytt kapital och

upprätthålla systemviktig verksamhet utan de är också särskilt riskbenägna, vilket ökar risken för såväl långgivare som samhället. Det följer också av detta att det är rationellt för långivarna att sluta finansiera företaget om de börjar ifrågasätta dess kapitalstyrka.

Samtidigt har staten ett intresse av att verksamheten ska kunna fortgå eftersom en konkurs skulle skada den finansiella stabiliteten. Om ägarna inte kan, eller vill, stabilisera företaget så att samhällsviktiga funktioner fortsätter att fungera behöver staten säkerställa fortsatt drift. Om det saknas ett särskilt regelverk för detta måste staten förhandla med ägarna om en lösning som återger företaget dess livskraft. Ägarna vet att staten inte kan låta företaget, eller åtminstone dess systemviktiga verksamhet, gå i konkurs och därför är tvungen att investera det kapital som ägarna själva inte vill riskera. Statens förhandlingsposition är med andra ord svag och riskerar dessutom att försvagas i takt med att företagens kapital minskar. Resultatet av en sådan förhandling kan bli att staten tvingas rädda banken på förmånliga villkor för ägarna. Exempelvis kan staten tvingas köpa problemtillgångar eller aktierna till ett för ägarna förmånligt pris. Ägarna å sin sida undviker kostnaderna som skulle drabbat dem vid en konkurs. Förlusterna får i stället bäras av skattebetalarna.

Det är inte bara gentemot ägarna som staten har en svag förhandlingsposition utan även gentemot borgenärerna. Inom ramen för företagsrekonstruktion kan borgenärer gå med på att bära förluster och bidra till att stärka ett företags likviditets- och soliditets-situation genom så kallat ackord. Skälet till att de gör detta är i första hand att de tror att det leder till ett bättre ekonomiskt utfall än vid en konkurs. I fallet med ett systemviktigt företag vet borgenärerna att staten inte kan låta det gå i konkurs, så de kan med andra ord komma skadeslösa ur situationen. Uppenbart har de inga incitament att frivilligt gå med på att minska sina skulder. För att borgenärerna ska gå med på att bidra till att stärka företagens finansiella ställning, och därigenom också själva bära en del av de förluster som de annars skulle ha burit vid en konkurs, krävs särskilda maktmedel.

Redan när man bedömer att det finns en risk för att det egna kapitalet inte är tillräckligt stort för att hantera eventuella framtida förluster minskar ägarnas intresse av att skjuta till ytterligare kapital för att stabilisera företaget och långgivarnas intresse av att finansiera det.

Om det problemdrabbade företaget inte är systemviktigt, eller med andra ord om det kan hanteras inom ramen för ett vanligt insolvensförfarande utan stora samhällsekonomiska kostnader, kan däremot staten låta företaget gå i konkurs på vanligt sätt. Ägare och borgenärer kommer då att drabbas av förluster på samma sätt som i andra företag.

En slutsats av detta är att staten måste se till att systemviktig verksamhet drivs vidare även om företaget drabbas av så allvarliga problem att det riskerar att falla. I avsaknad av ett regelverk som gör det möjligt att hantera dessa företag i särskild ordning kommer staten att tvingas rädda banken på förmånliga villkor för ägare och långivare. Detta blir inte bara en dyr lösning i stunden, utan leder också till moral hazard som vi diskuterar mer härnäst.

2.4.3 Moral hazard-problemet – att värna finansiell stabilitet på sikt

I det föregående har vi beskrivit ett antal situationer då staten inom ramen för krishantering *måste* vidta åtgärder för att värna den finansiella stabiliteten. Det är i praktiken inget alternativ att låta kreditförsörjning, betalningsförmedling och riskhanteringen allvarligt försämrats eller till och med upphöra eftersom det skulle skada samhällsekonomin allvarligt. Men en gemensam nämnare för alla åtgärderna ovan är att de kan fungera som en försäkring för ägare och långivare till systemviktiga företag, vilket kan leda till moral hazard. Moral hazard minskar incitamenten till ett sunt risktagande och till att bygga motståndskraft på ett sätt som är kostsamt för ägarna. Detta ökar risken för den finansiella stabiliteten på sikt. Men det innebär också att systemviktiga företag kan finansiera sig till en lägre kostnad, hålla mindre kapital och ta högre risker än icke-systemviktiga företag, vilket dels snedvrider konkurrensen och ger utrymme för ett slags övervinster, dels riskerar att det byggs upp obalanser i det finansiella systemet med finansiell instabilitet som följd.

Moral hazard-problematiken är alltså inte begränsad till situationer då staten finner det nödvändigt att rädda enskilda företag till fortsatt drift. Förväntningar om att så ska komma att ske påverkar beslutsfattandet även i många andra situationer. Om enskilda banker skulle kunna tas om hand utan att det gav upphov till moral hazard, skulle också en stor del av den övriga moral hazard-

problematiken begränsas, eftersom det då skulle finnas ett trovärdigt alternativ till att ge stöd i andra former.

I viss utsträckning kan effekterna av moral hazard motverkas av reglering och tillsyn, i synnerhet om de inriktas på att säkerställa att de finansiella företagen normalt är väl kapitaliserade. Men så länge konkurs, eller ett trovärdigt förfarande som leder till samma effekt som konkurs för ägare och långivare, inte fungerar för systemviktiga företag försvagas även tillsynens avskräckande effekt. Det beror på att tillsynens yttersta sanktion är att återkalla företagets tillstånd, vilket medför att företaget ska avvecklas genom likvidation. Men eftersom detta inte är ett tänkbart alternativ för staten behöver konsekvenserna av en återkallelse inte bli så allvarliga för ett systemviktigt företag (och dess finansiärer) som de borde bli.

Den ofrånkomliga slutsatsen är att det krävs ett regelverk som gör det möjligt för staten att på ett effektivt och trovärdigt sätt hantera banker som drabbas av kapitalproblem eller av andra skäl inte längre kan tillåtas fortsätta sin verksamhet i oförändrad form. Detta alternativa förfarande till det vanliga insolvensregelverket kallas för *resolution*. Resolution bör alltså syfta till att rädda fortsatt drift av systemviktig verksamhet samtidigt som moral hazard begränsas.

3 Gällande rätt

3.1 Inledning

Det finns flera typer av finansiella företag som är av betydelse för den finansiella stabiliteten (se avsnitt 7.5.1 i SOU 2013:6). I detta kapitel fokuserar vi framför allt på de regler som gäller för banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag (*institut*). Inledningsvis behandlar vi de funktioner som instituten tillhandahåller. Därefter behandlar vi de rörelseregler etc. som gäller för dem. Dessa regler baserar sig i stor utsträckning på EU-rätten. Sedan ger vi en bild av de associationsrättsliga bestämmelserna och beskriver de regler som blir tillämpliga när ett institut får finansiella problem. Avslutningsvis behandlar vi EU:s statsstödsregler.

3.2 Instituterna och deras funktioner

Banker

Bankerna har en central roll för att de betalningar som behöver göras i ett samhälle kan genomföras. Banker tar emot medel på bankkonton som insättarna också använder för att utföra betalningar. Det finns dessutom ofta ett betal- eller kreditkort kopplat till kontot. Bankerna spelar också en avgörande roll för kreditförsörjningen till hushåll och företag. De får också tillhandahålla värdepapperstjänster. Bankerna får även bedriva annan finansiell verksamhet liksom verksamhet som har ett naturligt samband med den.

För banker finns de centrala rörelsereglerna liksom regler om tillstånd, tillsyn och sanktioner i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) och Europaparlamentets och rådets förordning nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förord-

ning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen). Regeringen har i prop. 2013/14:228 föreslagit en ny lag om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag och en ny lag om kapitalbuffertar. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 augusti 2014. De föreslagna lagarna, kompletterade med reglering på lägre nivå, syftar till att genomföra det s.k. kapitaltäckningsdirektivet¹ och tillsynsförordningen. Beskrivningen av gällande rätt beaktar förslagen i propositionen.

Svenska banker kan vara bankaktiebolag, medlemsbanker eller sparbanker. Det finns 38 bankaktiebolag, 2 medlemsbanker och 49 sparbanker.² De fyra storbankerna – Nordea, SE-banken, Handelsbanken och Swedbank – är bankaktiebolag. För bankaktiebolagen gäller i allt väsentligt de associationsrättsliga bestämmelserna i aktiebolagslagen (2005:551), men vissa särbestämmelser finns i lagen om bank- och finansieringsrörelse. De associationsrättsliga bestämmelserna för medlemsbanker och sparbanker finns i lagen (1995:1570) om medlemsbanker respektive sparbankslagen (1987:619). Bestämmelserna i lagen om medlemsbanker liknar dem i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Kreditmarknadsföretag

Kreditmarknadsföretagens kärnverksamhet består i kreditgivning som de finansierar på olika sätt; genom att ta emot inlåning, ge ut obligationer eller låna på marknaden på annat sätt. Kreditmarknadsföretagen får inte ägna sig åt betalningsförmedling via generella system³ och har därför inte samma centrala betydelse för betalningsförmedlingen som banker. I övrigt får dock ett kreditmarknadsföretag bedriva samma verksamhet som en bank. Vissa av bankerna har valt att lägga sin bolåneverksamhet i dotterbolag som drivs i kreditmarknadsföretag.

För kreditmarknadsföretagen gäller i allt väsentligt samma regelverk som för bankerna.

Kreditmarknadsföretagen kan vara antingen aktiebolag eller ekonomiska föreningar som tillämpar aktiebolagslagen respektive

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om särskild tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG.

² Finansinspektionens företagsregister, 2013-07-28, www.fi.se

³ System för förmedling av betalningar från ett stort antal från varandra fristående betalare avsett att nå ett stort antal från varandra slutliga betalningar.

lagen om ekonomiska föreningar tillsammans med de associationsrättsliga särbestämmelser som finns i lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Värdepappersbolag

Banker är alltså centrala för en fungerande betalningsförmedling och är tillsammans med kreditmarknadsföretagen (i synnerhet bolåneinstituten) viktiga för kreditförsörjningen. Båda dessa företagstyper kan dessutom, liksom värdepappersbolagen, driva värdepappersrörelse, t.ex. genom att handla med aktier och andra värdepapper för egen eller andras räkning, förmedling av kontakter mellan köpare och säljare av finansiella instrument eller garantigivning vid emission av fondpapper och liknande. På så sätt bidrar även de företag som bedriver värdepappersrörelse till kapitalförsörjningen.

För värdepappersbolagen gäller bl.a. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVM). Den lagen innehåller specifika bestämmelser för värdepappersrörelsen.⁴ Den innehåller också bestämmelser om tillstånd, tillsyn och sanktioner som i stor utsträckning motsvarar dem som gäller för banker och kreditmarknadsföretag. Dessutom gäller – liksom för banker och kreditmarknadsföretag – tillsynsförordningen. Även de i prop. 2013/14:228 föreslagna lagarna om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive om kapitalbuffertar gäller för värdepappersbolagen.

3.3 Närmare om innehållet i detta kapitel

Den verksamhet som instituten bedriver handlar i stor utsträckning om att omfördela och hantera finansiella risker i affärsrörelsen liksom att hantera andra risker i verksamheten.⁵ Av detta följer att det inte är möjligt att eliminera institutens risktagande utan risker utgör en naturlig del av deras rörelser. Institutens betydelse för realekonomin i kombination med deras störningskänslighet gör att det därför finns ett intresse av att de har en tillräcklig motståndskraft mot olika typer av störningar för att de inte ska falla. För enkelt handlar det om att hitta en balans mellan institutens risk-

⁴ Dessa bestämmelser gäller även för banker och kreditmarknadsföretag som bedriver värdepappersrörelse.

⁵ Det förekommer även icke-finansiella risker i finansiella företag, varav en av de viktigaste är de s.k. operativa riskerna.

tagande och betydelse för det finansiella systemet å ena sidan och storleken på deras förlustabsorberande kapital och betalningsberedskap å den andra.

Instituten regleras därför mer ingående än de icke finansiella företagen och de krav som ställs på instituten är sammantaget strängare än de som ställs på icke finansiella företag. Till de mer centrala rörelsereglerna hör de som uttryckligen kräver att instituten är solida och likvida, och att de organiserar sin verksamhet så att de har en fungerande riskhantering och företagsstyrning och är genomlysbara (se avsnitt 3.4). Därutöver finns bl.a. mer konkreta kapital- och likviditetskrav, som lägger en miniminivå på storleken på institutens kapital respektive betalningsberedskap. Det är i första hand instituten själva som ansvarar för att reglerna följs. I det följande ges en övergripande beskrivning av den reglering som gäller för instituten. Den gör dock inte anspråk på att var uttömmande utan fokuserar på bestämmelser som vi har anledning att återkomma till i följande kapitel (se avsnitten 3.5–3.7).

För att säkerställa att ett företag som vill driva bank-, finansierings- eller värdepappersrörelse kan förväntas uppfylla de särskilda krav som ställs för respektive rörelse måste ett institut ha fått tillstånd innan det börjar driva verksamheten (se avsnitt 3.8). När ett institut har fått tillstånd ska det därefter hela tiden uppfylla kraven. För att säkerställa detta står instituten under tillsyn av Finansinspektionen. Finansinspektionen har tämligen långtgående befogenheter som gör det möjligt för inspektionen att kontrollera om instituten följer reglerna, identifiera åtgärder för att förebygga potentiella problem och uppmärksamma eventuella regelöverträdelser (avsnitt 3.9). Finansinspektionen får också ingripa med administrativa sanktioner mot ett institut som bryter eller sannolikt kommer att bryta mot reglerna. Ett sådant ingripande kan syfta till att framtvunga ett visst beteende, markera att ett visst beteende, som kan ha upphört, var felaktigt eller sätta stopp för ett institut som har gjort sig skyldig till en allvarlig överträdelse. Den mest långtgående sanktionen är tillståndsåterkallelse.

De krav som ställs på instituten ska i varierande grad uppfyllas både på individuell nivå och på gruppnivå (inklusive undergruppsnivå). När kraven ska vara uppfyllda på individuell nivå tas hänsyn enbart till institutets (inklusive dess filialers) egna verksamhet. När kraven ska vara uppfyllda på gruppnivå läggs institutets verksamhet ihop med bl.a. andra koncernföretags och ägarintressens verksamhet vid bedömningen av om institutet uppfyller kraven på exempel-

vis finansiell styrka. Den gruppbaseade tillsynen inkluderar inte bara dotterföretag utan även vissa holdingföretag som äger institutet. I den följande beskrivningen av rörelsereglerna preciserar vi inte när reglerna är tillämpliga på individuell nivå och gruppnivå. I avsnitt 5.6 finns det en mer detaljerad beskrivning av vilka företag som omfattas av den gruppbaseade tillsynen.

3.4 Övergripande krav på institutens riskhantering och genomlysning.

Till de rörelseregler som gäller för instituten hör de regler som syftar till att instituten ska veta vilka och hur stora risker de tar och att de har metoder och rutiner för att styra och kontrollera dem (6 kap. LBF och 8 kap. LVM). För att styra sina risker måste instituten exempelvis ha system och metoder för riskhantering och styrning och metoder som gör det möjligt att bedöma om kapitalet är tillräckligt stort i förhållande till institutets risker. En bank som ger krediter bör identifiera och hantera risker som kan leda till kreditförluster. Ett värdepappersbolag som gör värdepappersaffärer för egen eller andras räkning bygger upp system för att skydda sig mot förluster i den verksamheten, t.ex. till följd av att värdepapper minskar i värde. Ett institut ska vidare organiseras och drivas på ett sådant sätt att institutet är genomlysbart, dvs. så att institutets struktur, förbindelser med andra företag och ställning kan överblickas.

För tillämpningen av dessa bestämmelser gäller det en proportionalitetsprincip, som innebär att kraven varierar beroende på arten och omfattningen av institutets verksamhet och på dess komplexitetsgrad.

Det är ytterst institutets styrelse som ansvarar för att kraven uppfylls och den ska se till att det finns interna riktlinjer för att uppfylla kraven och för att i övrigt styra rörelsen.

3.5 Kapitalkrav

3.5.1 Kapitalbaskravet

De övergripande kraven på institutens organisation och riskhantering kombineras med konkreta kapitalbaskrav som instituten ska uppfylla. Ju större risker ett institut tar, desto större andel av dess finansiering ska bestå av förlustabsorberande kapital. Storleken på ett instituts kapitalkrav beror emellertid inte bara på vilka risker som det själv tar och utsätts för. Det beror också på vilka risker det utsätter det finansiella systemet för. Ett institut som i förväg kan identifieras som systemviktigt behöver därför normalt en större andel eget kapital än ett icke systemviktigt institut.

Institutens förlustabsorberande kapital kallas för kapitalbas. Hur stor kapitalbasen ska vara för ett individuellt institut berörs kortfattat nedan.

För att kapitalbasen ska fylla sin funktion måste den vara av tillräckligt bra kvalitet. Kapitalbasen måste exempelvis ha förmåga att faktiskt absorbera förluster som instituten gör. Kapitalet får inte heller vara så lättflyktigt att det kan dras tillbaka när ett institut får problem och behöver det som bäst. I ett företag är normalt det bästa och minst lättflyktiga kapitalet det bundna egna kapitalet, t.ex. aktiekapital.

Tillsynsförordningen innehåller särskilda bestämmelser om vilket kapital som får användas för förlusttäckning. Den delar in kapitalbasen i primärt kapital och supplementärt kapital. Det primära kapitalet utgör skydd i ”going concern” medan det supplementära kapitalet absorberar förluster i en ”gone concern”.

Utgångspunkten för beräkningen av hur stor kapitalbasen ska vara (kapitalbaskravet) är beräkningen av det sammanlagda riskvägda exponeringsbeloppet för kreditrisk⁶, marknadsrisk⁷ och

⁶ Kreditrisk kan definieras som risken för att en part i en finansiell transaktion inte uppfyller villkoren i kontraktet och förorsakar fordringsägaren kapital- eller ränteförlust, eller ökade kostnader. Således är institutens innehav av kreditfordringar, certifikat och obligationer förenade med kreditrisk, dvs. risk för att låntagaren inte uppfyller sina åtaganden gentemot instituten vad gäller betalning av räntor och amorteringar på avtalad tid.

⁷ Handeln med finansiella instrument syftar i hög grad till att uppnå vinster genom att omsätta olika typer av tillgångar på de finansiella marknaderna. Med marknadsrisk avses exempelvis risken för att marknadsvärdet (priset) på en tillgång förändras i oönskad riktning. Förändringar i marknadsvärdet på exempelvis aktier, räntebärande instrument, råvaror eller valutakurser tillhör denna kategori av risk.

operativa risker⁸. Av tillsynsförordningen framgår hur instituten ska gå till väga när dessa belopp räknas fram.

Ett institut ska som regel ha en kapitalbas som till sitt belopp är åtminstone lika stor som 8 procent av det sammanlagda riskvägda exponeringsbeloppet för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker.⁹ Kapitalbasen ska till största delen bestå av primärt kapital (6 procent av det totala riskvägda exponeringsbeloppet) av vilket större delen ska vara kärnprimärkapital (4,5 procent av det totala riskvägda exponeringsbeloppet) och får bara till en mindre del bestå supplementärt kapital (2 procent av det totala riskvägda exponeringsbeloppet). Ett institut kan välja att uppfylla hela det sammanlagda kapitalbaskravet med primärkapital eller med mer kärnprimärkapital än vad förordningen kräver.

Kapitalbaskravet är ett bindande krav. Det finns alltså inte något utrymme för att driva verksamheten vidare om kapitalbaskravet inte uppfylls. Om kravet underskrids, brukar instituten dock få viss tid på sig att vidta åtgärder för att på nytt uppfylla kapitalbaskravet. Om ett instituts kapitalbas inte motsvarar kapitalbaskravet kan det antingen öka sin kapitalbas eller minska sina risker, t.ex. genom att upphöra med viss utlåning för att därigenom minska sitt kapitalbehov.

3.5.2 Buffertkrav

Ovanpå kapitalbaskravet för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker ska instituten ha en buffert bestående av kärnprimärkapital. Syftet med bufferten är att stärka det finansiella systemets motståndskraft mot olika slags systemrisker.

Det finns fem olika buffertar med lite olika inriktning; kapitalkonserveringsbufferten, den kontracykliska kapitalbufferten, kapitalbufferten för globala systemviktiga institut, kapitalbufferten för övriga systemviktiga företag och systemriskbufferten.

Kapitalkonserveringsbufferten ska alltid uppgå till 2,5 procent.¹⁰ Storleken på de övriga buffertkraven kan variera. Kapitalbuffertkraven ska läggas ihop och täckas med kärnprimärkapital. Eftersom alla institut – om inte undantag har gjorts – ska ha en kapitalkon-

⁸ Operativa risker är risker för förluster till följd av inte ändamålsenliga eller inte fungerande interna förfaranden eller system eller på grund av mänskliga fel eller yttre händelser, samt rättsligarisker.

⁹ Här ingår även kapitalbaskraven för stora exponeringar som överskrider vissa gränsvärden.

¹⁰ Vissa små och medelstora värdepappersbolag får dock undantas från att uppfylla den.

serveringsbuffert, uppgår det totala kapitalkravet alltid minst till 10,5 procent av det sammanlagda riskvägda exponeringsbeloppet, av vilket kärnprimärkapitalet ska utgöra minst 7 procent. Det totala kapitalkravet beror emellertid på vilka övriga kapitalbuffertkrav som ställs.

Buffertkraven är till skillnad mot kapitalbaskravet inte ett bindande krav utan just en buffert. Konsekvensen av att ett institut bryter mot buffertkraven är något förenklat att det drabbas av utdelningsbegränsningar som står i relation till överträdelsens storlek och att institutet ska utarbeta en kapitalkonserveringsplan som det ger in till Finansinspektionen. Om inspektionen inte godkänner planen ska den antingen kräva att institutet ökar sin kapitalbas till angivna nivåer inom specificerade perioder eller införa ytterligare utdelningsrestriktioner. Om inte föreläggandet följs tillämpas vanliga sanktioner. För överträdelser av systemriskbuffertkravet gäller därutöver att inspektionen även får använda sig av andra sanktioner parallellt med utdelningsbegränsningarna.

3.5.3 Ett särskilt kapitalbaskrav (pelare 2-krav)

För risker som inte fångas upp av kapitalbaskravet eller buffertkravet får Finansinspektionen ålägga instituten ett särskilt kapitalbaskrav (2 kap. 1 § lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag). Det kravet gäller utöver de övriga krav som ställs. Det är ett krav som bestäms via individuella beslut för instituten, inte av föreskrifter. Det brukar kallas för ett pelare 2-krav.

Finansinspektionen får besluta om ett särskilt kapitalbaskrav om det t.ex. finns brister i ett instituts soliditet och likviditet, riskhantering eller genomlysbarhet (se avsnitt 3.4). Ett sådant krav kan också åläggas om det finns skäl att anta att det är sannolikt att sådana brister kommer att uppkomma inom 12 månader. Ett särskilt kapitalbaskrav får också åläggas om det i samband med en översyn och utvärdering av institutet bedöms nödvändigt att täcka risker som institutet är eller kan bli exponerat för och risker det utsätter det finansiella systemet för.

När Finansinspektionen fattat beslut om ett särskilt kapitalbaskrav är det ett bindande krav precis som kapitalbaskravet.

3.6 Likviditetskraven

Att ett institut får likviditetsproblem innebär att det inte kan betala sina skulder allteftersom de förfaller till betalning. Det kan i sin tur leda till soliditetsproblem.

Tillsynsförordningen innehåller bestämmelser om dels ett likviditetstäckningskrav, dels ett krav på stabil finansiering. Medlemsstaterna får dock fram till 2018 eller 2019, beroende på när likviditetstäckningskravet införts fullt ut, behålla eller införa nationella likviditetskrav som införts före 2015.

Finansinspektionen beslutade i november 2012 föreskrifter om krav på likviditetstäckningsgrad och rapportering av likvida tillgångar och kassaflöden (FFFS 2012:6). Det finns ännu inga bestämmelser om hur kraven på stabil finansiering ska beräknas.

Finansinspektionen får besluta att ett institut ska uppfylla ett särskilt likviditetskrav, om det behövs för att täcka de likviditetsrisker som institutet är eller kan bli exponerat för och de risker som ett institut utsätter det finansiella systemet för.

3.7 Tillstånd innan verksamheten påbörjas

Innan ett institut får påbörja sin verksamhet måste det uppfylla rörelsereglerna och dess ledning liksom dess ägare ska uppfylla vissa lämplighetskrav. Dessutom ska ett institut ha ett visst minsta startkapital. Detta startkapital kan variera beroende på vilken verksamhet institutet bedriver och verksamhetens storlek. Ett bankaktiebolag ska dock alltid ha ett startkapital som motsvarar minst fem miljoner euro medan en sparbank ska ha ett startkapital som motsvarar minst en miljon euro.

3.8 Tillsyn

3.8.1 Allmänt

Finansinspektionen utövar tillsyn över att instituten följer de rörelseregler och andra regler som gäller för deras verksamhet. Det gäller såväl de regler som finns i tillsynsförordningen och övriga regler som ställer krav på institutens finansiella styrka som de regler som styr dess organisation och övriga verksamhet. I kommitténs delbetänkande (SOU 2013:6 avsnitt 7.5.2) beskriver vi

hur Finansinspektionen bedriver sin tillsyn. Nedan koncentrerar vi oss i stället på vissa av de befogenheter Finansinspektionen har.

Eftersom ett institut ofta driver verksamhet i andra medlemsstater, antingen via filial eller via dotterföretag, är det nödvändigt att det finns vissa grundläggande bestämmelser om tillsynen och att Finansinspektionen samarbetar nära med tillsynsmyndigheter i andra medlemsstater. Kapitäläckningsdirektivet innehåller därför detaljerade bestämmelser om vad tillsynen över instituten på individuell- och grupp-nivå ska omfatta och frekvensen på tillsynen, samt bestämmelser om tillsynssamordning mellan medlemsstaterna. Där finns exempelvis bestämmelser om vilken tillsynsmyndighet som har det övergripande ansvaret för tillsynen på grupp-nivå, vilka specifika uppgifter en sådan myndighet har och om inrättande av tillsynskollegier, dvs. särskilda forum för samverkan mellan tillsynsmyndigheter.

Av svensk rätt följer bl.a. att inspektionen har en långtgående rätt till information för tillsynen från instituten och andra företag som ingår i samma koncern som instituten.

Filialer i Sverige till institut som är auktoriserade i ett annat EES-land står i första hand under tillsyn av hemlandets tillsynsmyndighet. Finansinspektionen har dock rätt att kräva information från här i landet inrättade filialer och göra undersökningar hos dem.

3.8.2 Den samlade kapitalbedömningen

En viktig del i Finansinspektionens tillsyn är den översyn och utvärdering som myndigheten ska göra med intervall som bestäms med beaktande av storleken, systemviktigheten och komplexiteten hos verksamheten i ett institut och med hänsyn taget till proportionalitetsprincipen. Denna process, som kallas, den samlade kapitalbedömningen, ska utmyнна i att myndigheten fastställer om de styrformer, strategier, processer och rutiner som ett institut infört och den kapitalbas och likviditet det förfogar över är tillräckliga för att säkerställa en sund hantering och täckning av de risker som det är eller kan bli exponerat för eller som det utsätter det finansiella systemet för.

För gränsöverskridande företagsgrupper sker bedömningen inom ramen för tillsynskollegierna tillsammans med övriga berörda tillsynsmyndigheter. För en gränsöverskridande grupp ska myndigheterna försöka komma överens om vilket beslut som ska fattas om

ett särskilt likviditetskrav med anledning av väsentliga resultat av likviditetstillsynen. De ska också försöka komma överens om ifall nivån på gruppens kapitalbas är tillräcklig med hänsyn till gruppens finansiella situation och riskprofil samt den kapitalbasnivå som krävs för att tillämpa det särskilda kapitalbaskravet på såväl enskilda enheter som gruppen som helhet.

Det är bara Finansinspektionen som blir bunden av överenskommelsen med de utländska myndigheterna. För att även instituten ska bli bundna krävs att Finansinspektionen fattar ett nationellt beslut riktat till dem.

Beträffande kapitalfrågan kommer Finansinspektionen enligt en nyligen remitterad promemoria i normalfallet inte att fatta något överklagbart beslut med anledning av en överenskommelse med utländska tillsynsmyndigheter.¹¹ Med normalfall avser Finansinspektionen företag som har en kapitalbas som täcker det totala minimi- och buffertkapitalkravet och en kapitalpolicy som anger att institutet har som mål att hålla en kapitalbas som åtminstone motsvarar denna nivå så länge det inte är utsatt för en finansiell påfrestning som överstiger vad som motsvaras av en normal lågkonjunktur.

Ett pelare 2-krav blir inte heller bindande förrän Finansinspektionen fattar ett sådant formellt beslut. Innan ett formellt beslut fattas påverkar kapitalkravet inte de utdelningsrestriktioner som är kopplade till buffertkraven. Av detta kan man dra slutsatsen att innan ett beslut om ett särskilt kapitalbaskrav har fattats så är pelare-2 kravet närmast en buffert ovanpå kapitalbufferterna.

Instituten underrättas dock av Finansinspektionen om inspektionens bedömning av pelare 2-kravet och kan agera därefter.

3.9 Administrativa sanktioner

3.9.1 Ingripanden vid regelöverträdelser m.m.

I det följande beskriver vi vilka sanktioner som Finansinspektionen har tillgång till. Finansdepartementet har dock förslagit ändringar av regelverket.¹² De regler som beskrivs i det följande kommer därför med all sannolikhet att ändras. De bestämmelser som

¹¹ Se Finansinspektionens promemoria Kapitalkrav för svenska banker, den 8 maj 2014, dnr 14-6258.

¹² Se Promemoria om sanktioner enligt CRD IV (dnr Fi2014/1356).

beskrivs i det följande finns i 15 kap. LBF och 25 kap. LVM. Beskrivningen avser dessa bestämmelsers lydelse enligt prop. 2013/14:228. Bestämmelserna i de båda lagarna bygger på samma systematik.

Avgörande för om inspektionen ska ingripa är om ett institut har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse eller lagen om värdepappersmarknaden, andra författningar som reglerar institutets verksamhet, institutets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar institutets verksamhet.

När Finansinspektionen väljer vilken sanktion den ska använda sig av med anledning av ingripandet ska den ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar. Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om institutet gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot institutet och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

I försvårande riktning ska även beaktas om kreditinstitutet tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna. I förmildrande riktning ska beaktas om institutet i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning och om institutet snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

De sanktioner som Finansinspektionen kan välja mellan är

1. utfärda ett föreläggande att inom viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt underlåta utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,
2. meddela ett förbud att verkställa beslut, eller anmärkning,
3. varning, och
4. tillståndsåterkallelse.

Den allvarligaste formen av ingripande är återkallelse av tillståndet. Det ska användas om överträdelsen är allvarlig. Om det är tillräckligt kan Finansinspektionen emellertid välja den mindre ingripande

åtgärden varning. Varning är ett alternativ till återkallelse, som kan tillgripas när förutsättningarna för återkallelse i och för sig föreligger, men varning i det enskilda fallet framstår som en tillräcklig åtgärd.

Ett föreläggande att vidta åtgärd (punkten 1) kan innebära både att något som företaget redan har gjort ska ändras, och att en åtgärd som inte vidtagits ska genomföras. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande, om det är sannolikt att ett institut inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt lag eller andra författningar som reglerar institutets verksamhet.

Om Finansinspektionen beslutar om att tilldela ett institut anmärkning eller varning får Finansinspektionen besluta att institutet också ska betala en administrativ sanktionsavgift.

För ingripande mot filialer till utländska institut gäller särskilda bestämmelser.

Några andra grunder för tillståndsåterkallelse

Förutom i de fall som har nämnts ovan ska Finansinspektionen i några ytterligare fall återkalla ett kreditinstituts tillstånd. Ett sådant fall är att om institutet försätts i konkurs eller om beslut fattats om att institutet skall träda i tvångslikvidation. Tillståndet ska också återkallas om institutet har förklarat att det avstår från tillståndet eller om det har överlåtit hela sin rörelse.

Om någon som ingår i ett kreditinstituts styrelse eller är dess verkställande direktör inte uppfyller de lämplighetskrav som ställs på honom eller henne ska Finansinspektionen också återkalla tillståndet. I stället för att återkalla tillståndet får inspektionen byta ut personen i fråga mot en av inspektionen förordnad person.

De övriga återkallelsegrunderna avser sådana situationer då rörelsen inte har påbörjats inom viss tid eller om institutet har fått tillstånd genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

Sanktioner mot holdingföretag och andra företag

För ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet gäller bl.a. att Finansinspektionen ska förelägga det att vidta åtgärder för att göra rättelse om holdingföretaget inte uppfyller de krav som ställs på det enligt tillsynsförordningen, lagen om särskild tillsyn över institut och värdepappersbolag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

3.9.2 Avveckling efter tillståndsåterkallelse

Om Finansinspektionen återkallar tillståndet för ett bankaktiebolag, en medlemsbank eller en sparbank, ska banken gå i likvidation och avvecklingen kommer då att ske under ledning av en likvidator enligt de associationsrättsliga bestämmelserna. Undantag från likvidationsplikten gäller dock för det fall att ett bankaktiebolag eller en medlemsbank lämnats tillstånd av Finansinspektionen att i stället driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Till skillnad från banker behöver ett kreditmarknadsföretag inte gå i likvidation när dess tillstånd har återkallats. Ett kreditmarknadsföretag får i stället sköta avvecklingen själv.

3.10 Några olika reaktioner på likviditets- och kapitalproblem

Om ett institut får finansiella problem kan det finnas flera tänkbara orsaker och händelseförlopp. Problemen kan upptäckas tidigt eller sent och händelseförloppet kan vara snabbt eller långsamt. Problemen kan identifieras på olika sätt, t.ex. av institutets styrelse eller som ett led i Finansinspektionens tillsyn; se avsnitt 3.8. De lösningar som väjs beror exempelvis på om institutet har kapitalbrist eller likviditetsproblem, hur problemen uppkommit, hur allvarliga de är och hur snabbt de behöver åtgärdas.

Ett alternativ är att institutet försöker lösa sina problem på egen hand med hjälp av kapitaltillskott eller lån. Hur det kan gå till för de olika associationsformer som instituten kan tillhöra behandlas i avsnitt 3.11. Om ett institut har tillfälliga likviditetsproblem kan

Riksbanken ge likviditetsstöd i avvaktan på en mer permanent lösning; se avsnitt 3.12.

Om ett institut inte kan hantera sina problem på egen hand kan särskilda tillsynsåtgärder aktualiseras. Ett av dessa är nedskrivning eller konvertering av hybridkapital. Den mest långtgående åtgärden är tillståndsåterkallelse (se avsnitt 3.9). Om tillståndet återkallas ska verksamheten avvecklas.

Ofta torde det inte vara tillräckligt att åtgärda likviditets- eller kapitalproblemen utan de kapital- eller likviditetsstödande åtgärderna behöver kombineras med omstruktureringsåtgärder av något slag, exempelvis avyttring av viss verksamhet eller minskning av skulderna. Lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion är dock inte tillämplig på institutens verksamhet, vilket gör att ett institut vars skulder behöver minskas eller frysas som ett led i en omstrukturering måste träffa en frivillig överenskommelse med borgenärerna om skuldnedskrivning (se avsnitt 3.14.1). Lagen är dock tillämplig på finansiella institut eller holdingföretag som ingår i samma koncern som ett institut.

Det kan inte uteslutas att ett instituts kapitalsituation är sådan att domstol, innan Finansinspektionen beslutar om tillståndsåterkallelse, beslutar att institutet ska försättas i konkurs eller gå i likvidation. Konkurs- och likvidationsförfarandet beskrivs i avsnitten 3.13 och 3.14.2. Om en domstol beslutar om konkurs eller tvångslikvidation ska inspektionen återkalla tillståndet. Ett beslut om att försätta ett institut i konkurs leder också till ett beslut om att insättningsgarantin ska träda in (se avsnitt 3.14.4). Detsamma gäller om Finansinspektionen i ett beslut har konstaterat att ett institut inte har betalat sina insättare och att denna oförmåga inte är tillfällig. Om ett institut försätts i konkurs kan även investerarskyddet träda in (se avsnitt 3.14.5).

Om det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige, kan ett kreditinstitut (men inte ett värdepappersbolag) få stöd enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen). Ett sådant stöd kan exempelvis ges för att undvika att ett systemviktigt kreditinstitut försätts i konkurs eller får sitt tillstånd återkallat (se kapitel 26).

3.11 Associationsrätten

3.11.1 Inledning

Ett institut kan vara ett aktiebolag, ett kooperativ (medlemsbank eller ekonomisk förening) eller en sparbank (se avsnitt 3.2). För var och en av dessa associationsformer finns det särskilda bestämmelser som syftar till att säkerställa att institutets kapital är tillräckligt. I detta avsnitt beskrivs inledningsvis några av de kapitalskyddsregler som gäller för de företag som drivs i form av aktiebolag och kooperativ och vilka åtgärder ett institut som bedrivs i någon av dessa företagsformer kan vidta för att återställa sin finansiella ställning. Vi inleder varje avsnitt med en beskrivning av de generella regelverken och behandlar därefter de eventuella särbestämmelser som gäller för instituten. Avslutningsvis behandlas motsvarande bestämmelser för sparbanker.

3.11.2 Aktiebolagslagen

Allmänt om ett aktiebolags egna kapital

För de företag – bl.a. bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag och värdepapperpappersbolag – som driver verksamhet i aktiebolagsform finns bestämmelser i aktiebolagslagen. I ett aktiebolag har aktieägarna som huvudregel inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.¹³ De ska vid bolagets bildande förse bolaget med aktiekapital men kan inte senare tvingas att skjuta till mer kapital. Fordringsägarna är i stället hänvisade till bolagets förmögenhet, dvs. bolagets tillgångar minus dess skulder. Det finns därför regler i aktiebolagslagen som syftar till att se till att det verkligen skapas en bolagsförmögenhet när bolaget bildas och att denna förmögenhet om möjligt inte försvinner under bolagets verksamhet. I redovisningslagstiftningen finns det också bestämmelser om hur tillgångar och skulder ska redovisas och värderas för att ge en rättvisande bild av bolagets finansiella ställning.

Skyddsbestämmelserna finns för att skydda fordringsägarna. Om inte dessa bestämmelser fanns skulle det emellertid bli svårt för bolaget att låna pengar eller åta sig andra förpliktelser eller

¹³ 1 kap. 3 § aktiebolagslagen.

attrahera aktieägare. Man kan därför säga att reglerna finns även för bolagets egen skull.¹⁴

På skuldsidan i ett aktiebolags balansräkning ska ett aktiebolag lämna uppgifter om sitt eget kapital. Det egna kapitalet delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. I det bundna egna kapitalet ingår aktiekapital, uppskrivningsfond, reservfond och kapitalandelsfond. I det fria egna kapitalet ingår fria fonder var för sig (t.ex. överkursfonden) och balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret, varvid balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas upp som avdragsposter.

Storleken på ett aktiebolags egna kapital och dess övriga skulder ska svara mot värdet på bolagets tillgångar. Av ett aktiebolags balansräkning kan man alltså utläsa hur stor andel av tillgångarna som har finansierats genom lån respektive med företagets egna medel, dvs. eget kapital. Ett aktiebolags egna kapital kan minska/öka på grund av att bolaget gör förlust/vinst, att bolagets tillgångar minskar/ökar i värde eller genom att dess skulder ökar/minskar.

Ett aktiebolags egna kapital kan även minskas genom att bolaget använder det egna kapitalet för att göra en så kallad värdeöverföring. Med en värdeöverföring avses vinstutdelning, förvärv av egna aktier, minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna och andra affärshändelser som medför att bolagets förmögenhet minskar och inte har rent affärsmässig karaktär för bolaget. Aktiebolagslagen innehåller bestämmelser som reglerar när och hur olika typer av värdeöverföringar får göras. Det är exempelvis bara det fria egna kapitalet som får användas för utdelning, koncernbidrag eller andra liknande värdeöverföringar till aktieägare eller annan.

3.11.3 Bolagsorganen

Bolagsstämman

Aktieägarnas beslutanderätt utövas vid bolagsstämman. Bolagsstämman är en sammankomst för aktieägarna i bolaget. Ett sammanträffande mellan aktieägare som tillhör viss aktieägargrupp eller har aktier av visst slag räknas inte som bolagsstämma.¹⁵

¹⁴ Rodhes aktiebolagsrätt, Rolf Skog, 23:e upplagan, 2011, s. 24.

¹⁵ Andersson, Johansson och Skog, Aktiebolagslagen, 2013, webbversion, kommentaren till 7 kap. 1 §.

Bolagsstämman ska besluta i de frågor som uttryckligen anges i aktiebolagslagen och får fatta beslut i nästan alla frågor som rör bolaget. Därutöver har i litteraturen antagits att det finns vissa för aktieägarna så ingripande beslut att de måste fattas på bolagsstämma trots att ingen bestämmelse om detta återfinns i lagtexten. Man brukar tala om en oskriven bolagsstämmokompetens. Även om gränserna för – och i viss utsträckning även existensen av – den oskrivna bolagsstämmokompetensen är omtvistad och framstår som oklar, torde man kunna utgå från att bolagsstämman, även utan uttryckligt krav i aktiebolagslagen, ska fatta beslut åtminstone i frågor där beslutets faktiska verkningar motsvarar de som uppkommer av beslut som enligt lagen måste fattas av bolagsstämman.¹⁶

Styrelsen

Ett aktiebolag ska också ha en styrelse med en eller flera ledamöter. Den utses av bolagsstämman. Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Den ska förlöpande bedöma bolagets och, om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation. Den ska också se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Till styrelsens uppgifter hör även tillsättande och entledigande av verkställande direktör och firmatecknare.

Verkställande direktören

Styrelsen får utse en verkställande direktör som ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Till den löpande förvaltningen räknas alla åtgärder som inte med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av osedvanlig beskaffenhet eller stor betydelse.¹⁷ Den verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet

¹⁶ Andersson, Johansson och Skog, Aktiebolagslagen, 2013, webbversion, kommentaren till 7 kap. 1 §.

¹⁷ Andersson, Johansson och Skog, Aktiebolagslagen, 2013, webbversion, kommentaren till 8 kap. 29 §.

är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I sådana fall ska styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden. Publika aktiebolag ska alltid ha en verkställande direktör.

3.11.4 Kapitalanskaffning i aktiebolag

När ett bolag bildas skjuter aktieägarna till tillgångar som motsvarar aktiebolagets aktiekapital och, i förekommande fall, överkursfond. Bolaget kommer emellertid sannolikt att behöva ytterligare medel för att finansiera sin verksamhet. Bolaget torde därför komma att ta upp lån av olika slag. Det kan också behöva, eller välja, att öka sitt aktiekapital. Ett aktiebolags aktiekapital kan ökas på något av följande sätt:

1. Aktiekapitalet tillförs belopp genom en fondemission.
2. Nya aktier tecknas enligt ett beslut om nyemission av aktier.
3. Nya aktier tecknas mot betalning med utnyttjande av teckningsoptioner som bolaget har gett ut.
4. Nya aktier lämnas i utbyte mot konvertibler som bolaget har gett ut.¹⁸

Ett bolag kan också öka sitt egna kapital genom s.k. kapitaltillskott. I det följande behandlas de ovan nämnda sätten att öka aktiekapitalet, kapitaltillskott och några särskilda låneformer.

Nyemission

Vad är en nyemission?

En nyemission innebär att någon mot betalning tecknar nya aktier i ett aktiebolag. Detta leder till att aktiekapitalet ökas. Betalningen för aktierna kan ske antingen i form av pengar eller, under vissa förutsättningar, kvittning (kontantemission) eller genom att någon annan egendom tillförs bolaget (apportemission).

¹⁸ 11 kap. 1 § aktiebolagslagen.

Betalningen för aktierna

Det belopp som betalas för de aktier som emitteras får som huvudregel¹⁹ inte vara lägre än de tidigare aktiernas kvotvärde (underkursförbudet).²⁰ Det är dock tillåtet att emittera aktier till överkurs, dvs. till en kurs som är högre än aktiernas kvotvärde. Det överskjutande beloppet ska då sättas av till överkursfonden. Överkursfonden är, till skillnad från aktiekapitalet, fritt eget kapital.

Beslutet om nyemission

Beslut om nyemission ska fattas av bolagsstämman.²¹ Förfarandet kan dock skyndas på genom att styrelsen beslutar om nyemission av aktier under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Ett annat alternativ är att bolagsstämman i förväg bemyndigar styrelsen att fatta beslut om nyemission av aktier.²²

Rätten till de nya aktierna

Vid nyemission har de befintliga aktieägarna vid kontantemission och kvittningsemission företräde i förhållande till de aktier som de äger. Någon företrädesrätt gäller dock inte om emissionen sker mot betalning med apportegendom eller om företrädesrätten regleras på annat sätt i bolagsordningen, emissionsbeslutet eller föreskrifter som har meddelats vid en tidigare emission av teckningsoptioner eller konvertibler.

Ett bolagsstämmobeslut som tas i samband med kontantemission (inklusive kvittningsemission) och som innebär en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt förutsätter kvalificerad majoritet. Ett sådant beslut får dock inte ge en otillbörlig fördel åt en aktieägare eller någon annan till nackdel för bolaget eller någon annan aktieägare.²³

¹⁹ I bolag vars aktier är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad får dock teckningskursen vara lägre, om ett belopp som motsvarar skillnaden mellan teckningskursen och aktiernas kvotvärde tillförs aktiekapitalet genom överföring från bolagets eget kapital i övrigt eller genom uppskrivning av värdet av anläggningstillgångar. En sådan överföring eller uppskrivning ska ske innan beslutet om nyemission registreras.

²⁰ 13 kap. 19 § aktiebolagslagen.

²¹ 11 kap. 1 § aktiebolagslagen.

²² 13 kap. 35 § aktiebolagslagen.

²³ 13 kap. 1 och 2 § aktiebolagslagen och prop. 2004/05:85 s. 340 f.

Teckningsoptioner

Vad är en teckningsoption?

Aktiekapitalet kan, som tidigare nämnts, ökas genom att nya aktier tecknas mot betalning med utnyttjande av en teckningsoption. En teckningsoption definieras som en utfästelse som har gjorts av ett aktiebolag om rätt att teckna nya aktier i bolaget mot betalning i pengar.²⁴

Ökningen av aktiekapitalet sker i två led. I det första ledet ställs teckningsoptioner ut av bolaget och innehavare av optioner ges rätt att inom en bestämd tid teckna aktier till ett visst förutbestämt pris (teckningskursen). I ett andra led tecknar innehavaren av teckningsoptionen aktier i bolaget genom utnyttjande av optionsrätten, varvid aktiekapitalet ökas.

Ersättning för teckningsoptioner

Den kapitaltillförsel som motsvarar ökningen av aktiekapitalet sker först i samband med aktieteckningen. Det är därför från ett kapital-skyddsperspektiv av mindre betydelse vilken ersättning som bolaget får för emissionen av teckningsoptionerna. Det finns inte heller några bestämmelser om vilken egendom som får utgöra apportegendom eller om hur sådan egendom ska värderas utan detta har överlämnats till aktieägarna att bestämma. Teckningsoptioner kan ges ut gratis eller mot betalning i pengar. De får tecknas mot kvittningsrätt eller mot betalning med apportegendom.

Teckningsoptionerna kan vara fristående. Det kan emellertid också anges att bara den som lånar ut pengar till bolaget får förvärva en teckningsoption.²⁵

Betalningen för aktierna vid utnyttjande av optionen

När optionen utnyttjas ska aktierna betalas med pengar. I publika bolag får de även betalas genom kvittning mot en fordran i bolaget om vissa villkor är uppfyllda.²⁶ Aktierna kan alltså inte i detta fall betalas med apportegendom.

²⁴ 11 kap. 4 § aktiebolagslagen.

²⁵ 14 kap. 5 § första stycket 7 aktiebolagslagen.

²⁶ 14 kap. 39, 40 och 47 §§ aktiebolagslagen.

Teckningskursen för de nya aktierna får inte understiga de tidigare aktiernas kvotvärde (underkursförbudet).

Beslutet om emissionen av teckningsoptioner

Liksom vid nyemission av aktier ska beslutet om emission av teckningsoptioner som huvudregel fattas av bolagsstämman, men den kan också fattas av styrelsen under förutsättning av bolagsstämmans godkännande eller enligt bolagsstämmans bemyndigande.²⁷ Teckningen av nya aktier kräver dock inte något nytt bolagsstämmobeslut.

Rätten till teckningsoptionerna

Bestämmelserna om aktieägares företrädesrätt stämmer nära överens med motsvarande bestämmelser för nyemission. Huvudregeln är således att aktieägarna har företrädesrätt till teckningsoptionerna i förhållande till det antal aktier som de äger. Huvudregeln gäller om teckningsoptioner ges ut mot betalning i pengar eller om teckningsoptionerna ska betalas genom kvittning. En skillnad mellan nyemission av aktier och emission av teckningsoptioner är dock att optioner kan ges ut utan vederlag. Huvudregeln om lika företrädesrätt gäller även i det fallet. Huvudregeln gäller dock inte om emissionen sker mot betalning med apportegendom eller om företrädesrätten regleras på annat sätt i bolagsordningen, emissionsbeslutet eller föreskrifter som har meddelats vid en tidigare emission av teckningsoptioner eller konvertibler.

Ett beslut av bolagsstämman om avvikelse från företrädesrätt ska fattas med två tredjedelars majoritet av såväl de avgivna som de vid stämman företrädde aktierna.

Ökning av aktiekapitalet i utbyte mot konvertibler

Ökning av aktiekapitalet kan även ske genom utgivning av s.k. konvertibler, dvs. skuldförbindelser som har getts ut mot vederlag och som ger en rätt, eller en skyldighet, att helt eller delvis byta sin fordran mot aktier i bolaget.²⁸ Aktiekapitalet ökas om konvertering

²⁷ 14 kap. 3, 24 och 28 §§ aktiebolagslagen.

²⁸ 11 kap. 4 § aktiebolagslagen.

sker. En konvertibel kännetecknas av att rätten att begära konvertering kan tillkomma konvertibelinnehavaren och/eller bolaget eller infalla vid viss tidpunkt eller då vissa omständigheter föreligger.²⁹

Betalning för konvertibler

Konvertiblerna får betalas i pengar eller under vissa förutsättningar med apportegendom eller genom kvittning.³⁰

Betalning för de nya aktierna i samband med konvertering

Konvertering innebär att skuldförbindelsen byts mot aktier, varvid skuldförbindelsens nominella belopp avräknas mot konverteringskursen. Konverteringskursen får emellertid som huvudregel inte vara lägre än att bolaget efter konvertering för varje aktie som lämnas i utbyte tillförs ett belopp som minst motsvarar de tidigare aktiernas kvotvärde. En lägre konverteringskurs får dock tillämpas om mellanskillnaden ska täckas genom betalning med pengar vid konverteringen. Apportegendom får alltså inte användas för att täcka mellanskillnaden.³¹

Beslutsordningen för ett beslut om emission av konvertibler

Beslut om dessa former av emissioner fattas som huvudregel av bolagsstämman. Styrelsen kan också fatta beslut om emission antingen efter bolagsstämmans föregående bemyndigande eller under förutsättning av bolagsstämmans godkännande i efterhand. När konvertering begärs behövs inte något nytt bolagsstämmebeslut.

Rätten till konvertibler

Beträffande aktieägarnas företrädesrätt till konvertibler gäller samma bestämmelser som för nyemission.

²⁹ Andersson, Johansson och Skog, Aktiebolagslagen, 2013, webbversion, kommentaren till 11 kap. 4 §.

³⁰ 15 kap. 21–25 och 43 §§ aktiebolagslagen.

³¹ 15 kap. 6 § tredje stycket aktiebolagslagen.

Fondemission

Vad är fondemission?

Kännetecknande för en fondemission är att ökningen sker utan tillskott utifrån. Vid fondemission ökas i stället aktiekapitalet genom att belopp överförs från reservfonden, uppskrivningsfonden eller fritt eget kapital eller genom att värdet av en anläggningstillgång skrivs upp. En fondemission kan ske med eller utan utgivande av nya aktier.³² Beroende på vilket alternativ som väljs innebär en fondemission antingen att kvotvärdet på befintliga aktier höjs, eller att antalet aktier ökar.

En fondemission ökar alltså inte bolagets förmögenhet utan är framför allt en bokföringsåtgärd vilken ökar aktiebolagets bundna kapital.

Beslutsordningen

Det är bolagsstämman som beslutar om fondemission.

Rätten till de nya aktierna

Vid fondemission ges de befintliga aktieägarna rätt även till de nya aktierna.³³

Kapitaltillskott

Syftet med tillskottet är att stärka bolagets ställning, exempelvis för att hindra bolaget från att gå i likvidation. Genom kapitaltillskott tillförs ett aktiebolag medel omedelbart, dvs. utan föregående beslut av bolagsstämman. Tillskottet lämnas formlöst och utan samband med aktieteckning. Det lämnas oftast av en aktieägare men det kan även lämnas av någon annan. Ett kapitaltillskott ger inte upphov till någon skuld i bolagets balansräkning, men det ökar bolagets tillgångar. Därigenom ökar också bolagets egna kapital.

Tillskottet kan vara villkorat eller ovillkorat. Ett villkorat tillskott är ett kapitaltillskott som lämnas med förbehåll att det ska åter-

³² 12 kap. 1 § aktiebolagslagen.

³³ 12 kap. 2 § aktiebolagslagen.

betalas när det finns fritt eget kapital tillgängligt för detta ändamål. Ett ovillkorat kapitaltillskott är ett tillskott som lämnas utan ett sådant förbehåll.

Ett kapitaltillskott kan fullgöras genom inbetalning av pengar till bolaget, genom tillskott av sakvärden eller genom att det utfärdas en revers där tillskottsgivaren förklarar sig ha en skuld till bolaget.

Några särskilda låneformer

Ett aktiebolag kan ha en checkräkningskredit eller andra typer av banklån. Det kan också finansiera sig på kapitalmarknaden, t.ex. genom att ge ut obligationer. Lån som ett aktiebolag tar förbättrar inte bolagets soliditet men kan förbättra dess likviditet. I det följande behandlas inte några av dessa lånetyper men väl förlagslån, kapitalandelslån och vinstandelslån.

Förlagslån (efterställd skuld)

Förlagslån är en s.k. efterställd skuldförbindelse, dvs. en skuldförbindelse som vid likvidation eller konkurs inte återbetalas förrän alla andra utestående skulder har reglerats.

På grund av sin konstruktion innebär ett förlagslån att vanliga långivare kan känna en större trygghet. Förlagslånen ska ju betalas först när övriga låntagare har fått betalt.

Vinstandelslån och kapitalandelslån

Vilka lån som ett bolag ska ta upp beslutas normalt av styrelsen utan stämmans bemyndigande. Om ett bolag vill ta upp ett vinstandelslån eller ett kapitalandelslån ska beslut emellertid fattas av bolagsstämman eller, efter bolagsstämmans bemyndigande, av styrelsen. Ett vinstandelslån är ett lån där räntan är helt eller delvis beror på utdelningen till aktieägare i bolaget, kursutvecklingen på bolagets aktier, bolagets resultat eller bolagets finansiella ställning. Ett kapitalandelslån är ett lån där kapitalbeloppet som ska återbetalas är knutet till någon av dessa faktorer.

3.11.5 Bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag

För bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag gäller aktiebolagslagens bestämmelser om kapitalanskaffning och kapitalskydd. Särskilt bankaktiebolag ger ut konvertibla obligationer som kan tas i anspråk för skuldtäckning t.ex. genom att de konverteras till aktier (hybridkapital), eftersom de får ingå i institutens kapitalbas (buffertkapital) om det uppfyller vissa kriterier, exempelvis om de konverteras till aktiekapital om vissa händelser inträffar. Sådana betingade konvertibla obligationer kallas ibland ”cocos”.

Ett sådant bolag ska, enligt regler i lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen om värdepappersmarknaden, ha en styrelse med minst tre ledamöter och det ska alltid ha en verkställande direktör.

3.11.6 Kapitalanskaffning i ekonomiska föreningar

Enligt lagen om ekonomiska föreningar har en ekonomisk förening till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet i vilken medlemmarna deltar exempelvis som konsumenter.

En ekonomisk förening ska ha minst tre medlemmar. Medlemmarnas bestämmanderätt utövas vid föreningsstämman. Den ska vidare ha en styrelse med minst tre ledamöter som normalt utses av föreningsstämman. Styrelsen ska utse en verkställande direktör om antalet anställda i föreningen under vart och ett av de två räkenskapsåren i medeltal har överstigit 200.

Styrelsen svarar för föreningens organisation och för förvaltningen av föreningens angelägenheter. Styrelsen ska se till att organisationen beträffande bokföringen och medelsförvaltningen även innefattar en tillfredsställande kontroll.

Den verkställande direktören ska ha hand om den löpande förvaltningen enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Den verkställande direktören får dock utan styrelsens bemyndigande vidta sådana åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av föreningens verksamhet är av osedvanlig beskaffenhet eller stor betydelse om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för föreningens verksamhet. I

sådana fall ska styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärderna.

För en ekonomisk förenings förpliktelser svarar endast föreningens tillgångar. I tillgångarna inräknas insatser och avgifter som har förfallit till betalning, även om de ännu inte har betalats.

En ekonomisk förening, likaväl som ett aktiebolag, behöver ett visst eget kapital och att denna behöver ett visst skydd för att inte förflyktigas. Lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar innehåller därför flera bestämmelser av kapitalskyddande karaktär. Dessa är emellertid mindre omfattande än aktiebolagslagens motsvarande bestämmelser. Det sammanhänger bl.a. med att lagen inte uppställer något krav på att en ekonomisk förening ska ha ett visst minsta bundet eget kapital, motsvarande aktiekapitalet i ett aktiebolag.

Medlemsinsatser, förlagsinsatser, reservfond, kapitalandelsfond och eventuell uppskrivningsfond ingår i föreningens bundna egna kapital. Under fritt eget kapital ska tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

Skyddet för en ekonomisk förenings kapital

Utdelning m.m.

Föreningslagen innehåller vissa bestämmelser om skydd för en ekonomisk förenings kapital. Kapitalskyddsbestämmelserna kompletteras av en bestämmelse som ålägger styrelsen att ta upp frågan om likvidation av föreningen vid föreningsstämma om föreningens ekonomiska ställning har försämrats på visst i lagen angivet sätt.

Utbetalning av medlemsinsatser

En medlem i en ekonomisk förening har en ovillkorlig rätt att lämna föreningen. Som huvudregel har han eller hon då också rätt att få tillbaka sin medlemsinsats. Medlemsinsatserna i en förening utgör därför ett över tiden föränderligt kapital. En medlem som har överinsatser i föreningen har rätt att få dessa återbetalda även om han eller hon inte går ur föreningen. Rätten att få tillbaka över-

insatser följer samma principer som gäller för en avgången medlems rätt att få ut medlemsinsatser.

3.11.7 Medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar

Både medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar bedrivs i föreningsform. En kreditmarknadsförening är en ekonomisk förening enligt lagen om ekonomiska föreningar och den lagen gäller med några undantag för kreditmarknadsföreningarna. För medlemsbanker gäller i stället lagen (1995:1570) om medlemsbanker. En medlemsbank är en ekonomisk förening som har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att driva bankverksamhet i vilken medlemmarna deltar genom att använda bankens tjänster som insättare eller på annat sätt. Bestämmelser i andra författningar om ekonomiska föreningar gäller även medlemsbanker, om inte annat anges. Även en medlemsbank ska ha minst tre medlemmar.³⁴

För medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar är bestämmelserna om kapitalanskaffning och kapitalskydd i allt väsentligt desamma som för andra ekonomiska föreningar. Betalning av medlemsinsatser i en ekonomisk förening kan fullgöras i pengar men även på annat sätt. För medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar gäller däremot att medlemsinsatser – liksom förlagsinsatser – alltid ska betalas i pengar.

Förlagsinsatser kan utformas på ett sätt som gör det möjligt att ta i anspråk dem för att täcka förluster och kan då ingå i kapitalbasen.

Bestämmelserna om återbetalning av medlemsinsatser skiljer sig i ett par avseenden från de motsvarande bestämmelserna i lagen om ekonomiska föreningar. Utbetalning får sålunda verkställas endast en gång per kvartal och endast efter Finansinspektionens tillstånd. Inspektionen ska ge tillstånd till utbetalning om inte bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. Också reglerna om hur det belopp som kan återbetalas ska bestämmas skiljer sig något från föreningslagens bestämmelser. Till detta kommer att bestämmelserna om storleken på de avsättningar som ska göras till reservfonden skiljer sig från föreningslagens bestämmelse.

³⁴ 2 kap. 1 § lagen om medlemsbanker.

3.11.8 Sparbanker

En sparbank ska enligt sparbankslagen genom att driva bankrörelse främja sparsamhet inom ett visst geografiskt område.

I stället för ägare finns det 20 huvudmän som representerar insättarna. Huvudmännen övervakar sparbankens förvaltning och har de uppgifter som framgår av sparbankslagen. Hälften av huvudmännen utses av kommun- eller landstingsfullmäktige. Återstoden utses av huvudmännen själva bland insättarna. Huvudmännen utövar sin beslutanderätt vid sparbanksstämman. Sparbanksstämman utser bl.a. styrelsen.

Liksom för övriga associationsformer är det viktigt att säkerställa att en sparbank har tillräckligt med kapital. Eftersom en sparbank inte har några ägare sker dock kapitaluppbyggnaden på ett annat sätt än i aktiebolag och ekonomiska föreningar. Å andra sidan finns det inte heller några ägare som gör anspråk på utdelning.

En sparbank ska ha en styrelse med minst fem ledamöter. Styrelsen ska förvalta bolagets angelägenheter. Styrelsen ska utse en eller flera verkställande direktörer som under styrelsens överinseende ska leda verksamheten i sparbanken. Den verkställande direktören ska ingå i sparbankens styrelse. Finansinspektionen får dock medge att det inte utses någon verkställande direktör.

I samband med att en sparbank bildas ska det avsättas pengar till en grundfond. Grundfonden får löpa med ränta.

Sparbanken får också besluta att bilda en garantifond genom bidrag från huvudmän eller andra. Det kan utgå ränta på tillskjutna belopp. Garantifonden får återbetalas bara om utbetalningen inte äventyrar bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser. Garantifonden kan utformas så att den kan tas i anspråk för skuldtäckning och kan då komma att ingå i en sparbanks kapitalbas. Denna typ av instrument är dock ovanliga.

En sparbanks vinst ska i första hand användas för att täcka eventuella underskott i en grundfond eller en garantifond som har uppkommit på grund av att sparbanken har gjort förluster. Resten av vinsten ska avsättas till en reservfond.

Som regel återbär sparbankerna de belopp som har betalats in till grundfonden. En sådan återbäring får dock bara ske om reservfonden uppgår till ett belopp som överstiger 10 gånger grundfonden. Grundfonden får dock inte återbetalas om det finns en

garantifond som inte återbetalats eller om det skulle äventyra bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser.

I en sparbank delas det egna kapitalet upp i fonder och vinst eller förlust för räkenskapsåret. Med fonder avses grundfond, uppskrivningsfond, reservfond, kapitalandelsfond, fond för verkligt värde och garantifond.

En sparbank kan upplösas genom likvidation. Sparbanksstämman kan dock besluta att sparbanken kan upplösas utan likvidation för ombildning till aktiebolag. En sådan ombildning prövas av Finansinspektionen. Finansinspektionen prövar om ombildningen kan anses förenlig med insättarnas och fordringsägarnas intressen samt om ombildningen framstår som ändamålsenlig från allmän synpunkt.

3.12 Riksbankens nödkrediter

Enligt 6 kap. 8 § riksbankslagen i dess nuvarande lydelse får Riksbanken, om det finns synnerliga skäl, i likviditetsstödjande syfte på särskilda villkor bevilja kredit eller lämna garanti till sådana bankinstitut och svenska företag som står under tillsyn av Finansinspektionen (s.k. nödkrediter).

När bestämmelsen infördes i 1988 års riksbankslag var det enligt förarbetena för att undvika att Riksbankens handlingsmöjligheter blev för hårt beskurna av den då lydande bestämmelsen om krediter på penningpolitiska villkor. Den bestämmelse som infördes 1988 löd:

Riksbanken får på penningpolitiskt motiverade villkor bevilja kredit till och ta emot inlåning från svenska bankinstitut samt medverka i betalningsutjämning. Räntevillkoren för denna ut- och inlåning skall offentliggöras. Om det finns synnerliga skäl, får riksbanken även på andra villkor än som avses i första stycket bevilja kredit till svenska bankinstitut och till andra företag som står under tillsyn av bank- eller försäkringsinspektionen.

Enligt förarbetena till bestämmelsen skulle möjligheten att ge kredit på särskilda villkor ge Riksbanken en extraordinär möjlighet till utlåning om t.ex. konkurs hotar ett bankinstitut eller ett annat finansiellt företag och om en sådan utveckling enligt Riksbankens

bedömning medför att förtroendet för landets kredit- och betalningssystem riskerar att allvarligt undergrävas.³⁵

I samband med en större översyn av riksbankslagen i slutet av 1990-talet ändrades nödkreditbestämmelsen, varvid den fick sin nuvarande lydelse. Nedan beskriver vi med utgångspunkt från den propositionen den närmare innebörden av de övriga rekvisiten i bestämmelsen.³⁶

Enligt förarbetena utkristalliserades under den svenska bankkrisen i början av 1990-talet en arbetsfördelning mellan regeringen och Riksbanken där regeringen gavs ansvar för åtgärder som avsåg att förbättra företagens soliditet medan Riksbanken gavs likviditetsstödjande uppgifter. Det fanns därför enligt förarbetena anledning att denna ansvarsfördelning slås fast i lag. Riksbankens dåvarande mandat borde därför begränsas till att endast avse likviditetsstödjande kreditgivning. Enligt förarbetena innebar detta att Riksbanken fortsättningsvis inte ges möjlighet att bevilja krediter till insolventa företag. Det anfördes vidare att frågor om nödkredit oftast är av en sådan karaktär att beslut måste fattas med mycket kort varsel och med bristfälligt underlag och att det i sådana sammanhang kan vara svårt att bedöma institutets finansiella ställning. Kredit bör dock inte beviljas i det fall institutet vid en sådan bedömning uppenbarligen är insolvent.

Enligt förarbetena kan det i vissa fall finnas lämpligare åtgärder att vidta än kreditgivning på särskilda villkor, t.ex. att Riksbanken utfärdar en garanti. För att Riksbanken ska kunna fullgöra sina likviditetsstödjande uppgifter bör banken därför uttryckligen få ge garanti som ett alternativ till att bevilja kredit.

Bestämmelsen ändrades också så att även vissa utländska företag skulle kunna få nödkredit. Det anfördes att utländska filialer deltar i det svenska betalningssystemet och att det därför under vissa omständigheter kan finnas skäl för Riksbanken att ge krediter också till dessa företag i syfte att undvika störningar i betalningssystemet. Regeringen ansåg därför att det saknades skäl att begränsa Riksbankens möjligheter att ge stöd till enbart svenska bankinstitut. Riksbanken gavs således möjlighet att ge likviditetsstödjande krediter till utländska bankfilialer i Sverige.

Med att lånen får ges ”på särskilda villkor” avses att för denna typ av lån kan det komma att gälla helt andra villkor än de som

³⁵ Prop. 1987/88:143 s. 69.

³⁶ Se Prop. 1997/98:164.

sätts upp för de krediter som lämnas i penningpolitiskt syfte, exempelvis i fråga om fullgoda säkerheter.

3.13 Likvidation

Likvidation är, liksom konkurs, en metod för att avveckla ett företag. Likvidationsförfarandet innebär att rörelsens tillgångar förvandlas till pengar, skulderna betalas och eventuellt överskott fördelas. Bolaget är upplöst när tillgångarna skiftats och likvidatorn lagt fram sin slutredovisning.

För likvidation gäller delvis olika bestämmelser beroende på vilken associationsform det är fråga om. I det följande beskriver vi de likvidationsregler som gäller för aktiebolag och ekonomiska föreningar liksom för institut som drivs i någon av dessa associationsformer eller som är sparbanker.

3.13.1 Likvidation enligt aktiebolagslagen

Ett aktiebolag kan besluta att det ska gå i så kallad frivillig likvidation. Ett sådant beslut fattas av bolagsstämman.

Ett beslut att ett bolag ska gå i likvidation kan även fattas av Bolagsverket eller allmän domstol. Av särskilt intresse är domstolens möjlighet att besluta om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist. Ett sådant beslut får fattas om bolagets egna kapital understiger hälften av aktiekapitalet och bolaget, enligt ett förfarande som kan pågå i något mer än åtta månader, inte självt har beslutat om likvidation. Själva likvidationsbeslutet kan dock komma att dröja ytterligare ett par månader eftersom det föregås av en möjlighet för aktieägare m.fl. att yttra sig inför ett eventuellt beslut liksom ett kungörelseförfarande.³⁷

Bestämmelserna om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist syftar enligt förarbetena till att säkerställa att aktieägarna i aktiebolag med alltför låg konsolideringsgrad utan dröjsmål antingen vidtar åtgärder för att stärka bolagets ställning eller inleder en ordnad avveckling av bolaget.³⁸ Detta är ägnat att skydda bolagets borgenärer mot att bolagets hela kapital konsumeras innan avvecklingen av bolaget inleds. Bestämmelsen tillgodoser också aktie-

³⁷ 25 kap. 25 § aktiebolagslagen.

³⁸ Prop. 2000/01:150 s. 34.

ägarnas intressen av att i god tid bli varskodda om bolagets situation för att kunna överväga vilka åtgärder som lämpligen bör vidtas.

Bestämmelserna om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist tar sikte på bolagets soliditet och inte på dess insolvens. Likvidationsbestämmelserna slår dock till innan gäldenären blivit insufficient, dvs. innan gäldenärens skulder överstiger värdet av dennes tillgångar.³⁹

Handläggningen av en likvidation

Bolagsstämman beslutar om likvidation, Bolagsverket utser en likvidator samtidigt som anmälan om likvidation registreras. När domstolen beslutar om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist utser domstolen samtidigt likvidator.⁴⁰

Likvidatorn träder i styrelsens och den verkställande direktörens ställe och har i uppdrag att genomföra likvidationen.⁴¹ Likvidatorn är bolagets ställföreträdare under likvidationen. Likvidatorn ersätter alltså även en sådan särskild firmatecknare som har utsetts av styrelsen. Likvidatorns befogenhet begränsas dock av ramen för hans eller hennes uppdrag, nämligen att ”genomföra likvidationen”. Detta innebär att de åtgärder som likvidatorn vidtar ska syfta till att få till stånd en skyndsam och för aktieägarna gynnsam avveckling av bolaget. I detta ligger bl.a. att likvidatorn inte får vidta åtgärder som innebär att bolagets rörelse fortsätter under längre tid än vad som behövs för en ordnad och ändamålsenlig avveckling.⁴²

Bestämmelserna i aktiebolagslagen om bolagsstämman gäller även under likvidationen om inte annat följer av bestämmelserna om likvidation i aktiebolagslagen eller av ändamålet med likvidationen. Av det sistnämnda följer att stämman inte får besluta om vinstutdelning under likvidationen och får besluta om ökning av aktiekapitalet endast som ett led i genomförandet av likvidationen. Lagstiftaren har överlämnat till rättstillämpningen att avgöra vilka bolagsstämmobeslut som kan fattas, registreras och verkställas under likvidationen.⁴³

Likvidatorn ska gå igenom bolagets ställning och inhämta uppgifter om dess tillgångar och skulder. Om bolaget är på obestånd

³⁹ Rodhes aktiebolagsrätt, s. 84.

⁴⁰ 25 kap. 24 § aktiebolagslagen.

⁴¹ 25 kap. 30 § aktiebolagslagen.

⁴² Prop. 2000/01:150 s. 107.

⁴³ Prop. 2000/01:150 s. 108 f.

ska likvidatorn ansöka om att bolaget försätts i konkurs.⁴⁴ För att få full säkerhet rörande skulderna ska likvidatorn ansöka om kallelse på okända borgenärer enligt lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer. En okänd borgenär förlorar sin rätt att göra fordran gällande efter utgången av kallelsetiden, som är sex månader.

Så snart det kan ske ska likvidatorn genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt förvandla bolagets egendom till pengar, i den utsträckning det behövs för likvidationen, samt för att betala bolagets skulder. Bolagets rörelse får fortsättas om det behövs för en ändamålsenlig avveckling eller för att de anställda ska få skälig tid att skaffa sig ny anställning.⁴⁵ Likvidatorn har rätt att relativt fritt bedöma när försäljningen ska ske.

När likvidatorn har lagt fram slutredovisning för sin förvaltning, är bolaget upplöst.⁴⁶

Likvidation av bankaktiebolag och kreditmarknadsbolag

För bankaktiebolag och kreditmarknadsbolag gäller i princip aktiebolagslagens alla bestämmelser om likvidation. Finansinspektionen får dock ansöka om likvidation i vissa fall, bl.a. om det finns grund för likvidation på grund av kapitalbrist. Dessutom finns det för bankaktiebolag, ytterligare en likvidationsgrund jämfört med aktiebolagslagen, nämligen att tillståndet återkallas.

För värdepappersbolag gäller bestämmelserna i aktiebolagslagen om likvidation.

3.13.2 Likvidation av ekonomiska föreningar

I en ekonomisk förening fattas beslut om frivillig likvidation av föreningsstämman. Dessutom kan Bolagsverket och allmän domstol besluta om tvångslikvidation. Exempelvis ska styrelsen om antalet föreningsmedlemmar går ned under tre hänskjuta frågan om likvidation till föreningsstämman.⁴⁷ Om inte det lägsta medlemsantalet återställs och stämman inte heller fattar beslut om likvidation, ska styrelsen hos rätten ansöka om att föreningen försätts i likvidation. Rätten ska besluta om likvidation om inte det

⁴⁴ 25 kap. 36 § aktiebolagslagen.

⁴⁵ 25 kap. 35 § aktiebolagslagen.

⁴⁶ 25 kap. 41 § aktiebolagslagen.

⁴⁷ 11 kap. 3 § föreningslagen.

lägsta medlemsantalet återställs under handläggningen vid tingsrätten. Därutöver ska rätten besluta att en förening ska gå i likvidation bl.a. om

- föreningen enligt stadgarna är skyldig att gå i likvidation, eller
- föreningens verksamhet drivs på ett sätt som uppenbarligen inte motsvarar de förutsättningar under vilka registrering har skett.⁴⁸

Vidare ska Bolagsverket besluta om likvidation om föreningen inte på föreskrivet sätt har kommit in med anmälan om vissa föreningsfunktionärer.

Det finns också bestämmelser som berör kapitalbrist i en förening. Av föreningslagen framgår att styrelsen genast till föreningsstämman ska hänskjuta frågan om föreningen ska gå i likvidation, om det på grund av inträffade förluster eller av annan orsak finns anledning att anta att föreningens ställning fortgående kommer att försämrats så att föreningens skulder inte täcks av tillgångarna. Någon skyldighet för stämman att besluta att föreningen ska gå i likvidation finns dock inte. Varken domstol eller Bolagsverket kan därför besluta om tvångslikvidation enbart på grund av föreningens ekonomiska situation. Detta har i tidigare lagstiftningsärenden motiverats med att insatskapitalet i en ekonomisk förening i princip varierar och att det därför är svårt och utan mening med en generell regel om tvångslikvidation vid konstaterad förlust av hela eller delar av det inbetalda medlemskapitalet.

Handläggningen av likvidationsfrågan följer i stort sett samma mönster enligt föreningslagen som enligt aktiebolagslagen.

Likvidation av kreditmarknadsföreningar

För de finansiella företag som drivs i föreningsform, gäller lagen om ekonomiska föreningar. Finansinspektionen får dock ansöka om likvidation i vissa fall.

⁴⁸ 11 kap. 4 § föreningslagen.

Likvidation av medlemsbanker

Bestämmelserna om likvidation i lagen om medlemsbanker överensstämmer i allt väsentligt med bestämmelserna i föreningslagen. Bestämmelserna om när företaget är skyldigt att gå i likvidation är dock något annorlunda utformade. Å ena sidan saknar lagen om medlemsbanker bestämmelser dels om att banken ska gå i likvidation om den drivs på ett sätt som uppenbarligen inte motsvarar de förutsättningar under vilka registrering har skett, dels om att banken ska gå i likvidation om den enligt bestämmelser i stadgarna är skyldig att gå i likvidation (jfr 11 kap. 4 § första stycket 1 och 2 föreningslagen). Å andra sidan är en medlemsbank skyldig att gå i likvidation i tre situationer som inte nämns i föreningslagen, dels om medlemsbankens rörelse inte har öppnats inom ett år från dess bildande, dels om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att banken i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse, dels om medlemsbanken efter en konkurs som avslutats med överskott inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation (se 9 kap. 4 § lagen om medlemsbanker).

Handläggningsreglerna liknar dem som gäller för aktiebolag. Det är dock Finansinspektionen som utser likvidator i banken.

3.13.3 Likvidation av sparbanker

Ett beslut om frivillig likvidation får fattas av sparbankstämman.

För sparbanker finns det två tvångslikvidationsgrunder. För det första ska Bolagsverket besluta att en sparbank ska gå i likvidation om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats. För det andra ska rätten besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om sparbanken har försatts i konkurs och denna avslutats med överskott.

Handläggningen av likvidationen följer ungefär samma gång som de som gäller för aktiebolag. För en sparbank är det dock Finansinspektionen som utser likvidator.

Om det finns ett överskott ska hälften av detta tillfalla sparbankernas säkerhetskassa. Den andra hälften ska användas för allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål enligt sparbankstämman beslut.

3.14 Företagsrekonstruktion och konkurs

Om ett företag har betalningssvårigheter, dvs. likviditetsproblem som det inte kan lösa självt, är det inte i första hand likvidationsförfarandet som används.

Ett bolag som har likviditetsproblem kan vidta olika åtgärder för att lösa sina problem. Dit hör exempelvis:

- En aktieägare eller någon annan gör ett kapitaltillskott.
- Bolaget säljer vissa tillgångar för att därigenom kunna betala sina skulder.
- Bolaget förhandlar under hand med borgenärerna om en ekonomisk uppgörelse.
- Bolaget tar upp nya lån eller förhandlar om villkoren beträffande de befintliga lånen (och lånevillkoren anpassas efter bolagets likviditetsstruktur). Det kan dock vara svårt att hitta en långivare som vill ställa upp om bolagets situation är osäker.
- Aktiekapitalet ökas genom nyemission.
- Bolagsstämman beslutar om likvidation.

I det följande behandlas dock inte något av dessa alternativ. I stället berörs de två insolvensrättsliga alternativ som lagstiftaren tillhandahåller om bolaget inte lyckas komma till rätta med sina svårigheter: företagsrekonstruktion och konkurs.

Företagsrekonstruktion är ett förfarande som syftar till att ge en näringsidkare som har betalningssvårigheter ett rådrum under vilket han kan vidta åtgärder för att förbättra sin rörelses resultat och möjlighet att förhandla med sina borgenärer om ett ackord. En *konkurs* syftar till att i ett sammanhang ge en insolvent gäldenärs borgenärer så mycket betalt som möjligt ur gäldenärens samlade, men begränsade, tillgångar. Den ordning i vilken betalningsanspråken ska tillgodoses regleras i förmånsrättslagen.

Företagsrekonstruktion och konkurs utesluter i princip varandra. Ett företag som är föremål för företagsrekonstruktion kan som huvudregel inte bli föremål för konkurs och vice versa.

Man brukar i insolvensrätten skilja mellan verksamhetsrekonstruktion och gäldenärsrekonstruktion. Verksamhetsrekonstruktion innebär typiskt sett att den juridiska personen avvecklas men att verksamheten eller delar av den säljs till en annan fysisk eller

juridisk person. Gälldenärsrekonstruktion däremot innebär att den juridiska personen rekonstrueras. Verksamhetsrekonstruktion och avveckling är huvudalternativen i konkurslagen (1987:672), medan gälldenärsrekonstruktion är det tillvägagångssätt som normalt sker enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

3.14.1 Företagsrekonstruktion

Lagen om företagsrekonstruktion infördes 1996. Syftet med lagen är att göra det möjligt att utan konkurs vidta åtgärder för att rekonstruera sådana företag i kris som bedöms ha utsikter till en fortsatt lönsam verksamhet. Enligt förarbetena till lagen bör en företagsrekonstruktion inriktas mot dels rekonstruktion i sak, dvs. att gälldenärens verksamhet förändras så att den åter kan bli lönsam, dels en finansiell rekonstruktion, dvs. såväl en uppgörelse med borgenärerna om hur de redan existerande skulderna ska kunna betalas som åtgärder för att gälldenären ska kunna erhålla ny eller fortsatt kredit (ackord).

Utgångspunkten är att förfarandet ska pågå i högst tre månader, men tiden kan om det finns särskilda eller synnerliga skäl förlängas med tre månader i taget. Företagsrekonstruktion får dock pågå under högst ett år om inte ackordsförhandlingar har beslutats.⁴⁹

Förutsättningar för företagsrekonstruktion

En ansökan om företagsrekonstruktion får göras hos tingsrätt av gälldenären själv eller av en borgenär. Om ansökan har gjorts av en borgenär får dock ansökan bifallas bara om gälldenären medger den.⁵⁰

En förutsättning för att företagsrekonstruktion ska beviljas är att en näringsidkare har betalningssvårigheter. I lagtexten anges detta som att det kan antas att gälldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort. Lagstiftningen utgår alltså inte från det i konkurssammanhang använda begreppet insolvens, utan förutsättningen är i stället illikviditet eller befarad sådan. Skälet till att rekonstruktionsförfarandet ska kunna komma i gång tidigare än konkurs är att öka chanserna att

⁴⁹ 4 kap. 8 § lagen om företagsrekonstruktion.

⁵⁰ 2 kap. 1 § och 6 § tredje stycket lagen om företagsrekonstruktion.

rädda företaget. Att ett företag har större skulder än värdet på dess tillgångar är inte tillräckligt för att inleda en företagsrekonstruktion.

Med illikviditet avses enligt förarbetena⁵¹ att gäldenären vid tiden för ansökningen inte kan betala sina förfallna skulder. Det innebär att kontanta medel och andra tillgångar som lätt kan omsättas i kontanter inte räcker till för betalning av förfallna skulder. Illikviditetsbegreppet är i lagen om företagsrekonstruktion momentant i så måtto att man vid en bestämd tidpunkt konstaterar om gäldenären kan, eller inte kan, betala de skulder som är förfallna vid den tidpunkten. Man tar därvid ingen hänsyn till framtida intäkter. Man tar inte heller hänsyn till skulder som inom en snar framtid förfaller till betalning.

För ett beslut om företagsrekonstruktion räcker det som nämnts att det kan antas att gäldenären är illikvid eller att det föreligger en risk för snar illikviditet. Det ska dessutom göras en bedömning av om rekonstruktionen kan bli framgångsrik. Ett beslut om företagsrekonstruktion får därför inte meddelas om det saknas skälig anledning att anta att syftet med företagsrekonstruktionen kan uppnås.

Rekonstruktören och borgenärerna

Om en ansökan om företagsrekonstruktion bifalls ska rätten samtidigt utse en rekonstruktör.⁵² Denne ska undersöka om den rörelse som gäldenären bedriver kan fortsättas helt eller delvis, och i så fall hur detta kan ske, samt om det finns förutsättningar för gäldenären att träffa en ekonomisk uppgörelse med sina borgenärer (ackord). Rekonstruktören ska vid fullgörande av sitt uppdrag verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts. Rekonstruktören ska när han fullgör dessa uppgifter undersöka gäldenärens ekonomiska ställning och i samråd med gäldenären upprätta en rekonstruktionsplan.

Lagen om företagsrekonstruktion reglerar inte närmare hur en företagsrekonstruktion ska gå till. Att en lämplig rekonstruktör utses av rätten är därför av avgörande betydelse för ett gott resultat liksom gäldenärens vilja och förmåga att bidra. Rekonstruktörens uppgift är att utreda företagets problem och lämna förslag till hur

⁵¹ Prop. 1995/96:5 s. 180.

⁵² 2 kap. 10 § lagen om företagsrekonstruktion.

de bör lösas. Rekonstruktören har delvis rollen som gäldenärens rådgivare, men ska samtidigt beakta borgenärernas bästa. Vidare tillämpas konkurslagens regler om återvinning, om offentligt ackord fastställs. En återvinningstalan får väckas av rekonstruktören eller en borgenär.⁵³ Om beslut meddelats om företagsrekonstruktion påverkar det under vissa förutsättningar fristdagen för återvinning i konkurs i en senare beslutad konkurs.⁵⁴

Borgenärernas förtroende är viktigt. Detta hänger bl.a. samman med att borgenärerna förutsätts delta i rekonstruktionsprocessen.

Verkningar av beslut om företagsrekonstruktion

Rekonstruktionsförfarandet bygger på gäldenärsföretagets frivilliga medverkan. Till skillnad mot vad som gäller vid konkurs behåller gäldenären rådigheten över rörelsen och dess tillgångar under förfarandet. Utgångspunkten är att inledande av företagsrekonstruktion inte påverkar gäldenärens avtal. Gäldenärens handlingsutrymme begränsas emellertid genom att han i lagen åläggs bl.a. en upplysnings-, lydnds- och samrådspikt i förhållande till rekonstruktören.⁵⁵

När en företagsrekonstruktion beslutas är huvudprincipen att gäldenärsföretagets befintliga tillgångar och skulder ska frysas vid den tidpunkten och alla prestationer som mottas därefter ska i princip betalas kontant. Frysningen av befintliga skulder innebär ett betalningsförbud, dvs. att inga skulder som uppkommit innan beslutet ska betalas. Betalningsförbudet ska hindra att borgenärernas inbördes rätt förskjuts. De ska i stället omfattas av ett eventuellt ackord. Förbudet innebär konkret att gäldenärsföretaget måste ha rekonstruktörens samtycke till betalning av äldre skulder eller ställande av säkerhet för sådana skulder. Rekonstruktören får samtycka till en sådan betalning endast om det föreligger synnerliga skäl. Gäldenärsföretaget får inte heller utan rekonstruktörens samtycke åta sig nya förpliktelser eller förfoga över egendom av väsentlig betydelse för företaget.

Det finns också bestämmelser som hindrar hävning av avtal som gäldenären ingått före beslutet om företagsrekonstruktion. De innebär i huvudsak att om gäldenärens motpart före beslutet om

⁵³ 3 kap. 5–7 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

⁵⁴ 4 kap. 2 § andra stycket konkurslagen.

⁵⁵ 2 kap. 14 och 15 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

företagsrekonstruktion fått rätt att häva ett avtal på grund av inträffat eller befarat dröjsmål med betalning eller annan prestation får motparten inte häva avtalet på grund av dröjsmålet, om gäldenären med rekonstruktörens samtycke inom skälig tid begär att det ska fullföljas.⁵⁶ Gäldenären ska då betala eller, i vissa fall, ställa säkerhet för de framtida prestationerna. Bestämmelsen gäller för alla typer av avtal utom för anställningsavtal.

Om gäldenären inte har gjort sig skyldig till något kontraktsbrott när företagsrekonstruktionen inleds kan motparten normalt inte häva avtalet.⁵⁷ Om gäldenären senare gör sig skyldig till avtalsbrott kan motparten däremot häva avtalet. Om motparten redan har fullgjort sin del av avtalet anses dock motpartens fordran vara en ackordsfordran.⁵⁸

Nya fordringar som uppkommer under företagsrekonstruktion omfattas inte av det ovan nämnda betalningsförbudet och de underliggande avtalen kan hävas av borgenären om gäldenären gör sig skyldig till avtalsbrott. Dessutom omfattas de nya fordringarna sannolikt inte av det verkställighetsförbud som gäller under förfarandet och de omfattas inte av ett offentligt ackord (se nedan). Om nytillkomna fordringar grundar sig på att avtal som har ingåtts med rekonstruktörens samtycke har fordringarna förmånsrätt vid en efterföljande konkurs.⁵⁹ I andra fall har dock nytillkomna fordringar normalt inte någon sådan förmånsrätt.⁶⁰

Ackord

Med ackord avses en ekonomisk uppgörelse som en gäldenär träffar med sina borgenärer.⁶¹ Det ingår i rekonstruktörens uppgift att undersöka om det finns förutsättningar för ackord.⁶² Ett avtal om ackord kan överenskommas på frivillig väg mellan gäldenären och dennes borgenärer (underhandsackord). För ett underhandsackord föreskrivs det inte något särskilt förfarande. Ett ackord kan emellertid också beslutas av rätten (offentligt ackord). Förutsättningarna för offentligt ackord behandlas i lagen om företagsrekonstruktion.

⁵⁶ 2 kap. 20 § lagen om företagsrekonstruktion.

⁵⁷ Se dock 61 och 62 §§ köplagen (1990:931).

⁵⁸ SOU 2001:80 s. 99.

⁵⁹ 10 § förmånsrättslagen.

⁶⁰ Förmånsrätt kan dock föreligga om säkerhet ställts.

⁶¹ 1 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion.

⁶² 1 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion.

Det offentliga ackordet innebär att företagets fordringar efter omröstning bland borgenärerna och domstols fastställelse sätts ned och betalas på ett närmare angivet sätt eller att gäldenären får anstånd med betalning eller annan särskild eftergift.⁶³ Ackordet ska som regel ge alla likaberättigade oprioriterade borgenärer lika rätt (likabehandlingsprincipen) och minst 25 procent av fordringarnas belopp, om inte lägre ackordsprocent godkänns av samtliga borgenärer eller om det finns för särskilda skäl för lägre procent.⁶⁴

Ett fastställt ackord binder bara de borgenärer (kända och okända) som har haft rätt att delta i ackordsförhandlingarna.⁶⁵ Det är därför viktigt att kunna identifiera dessa borgenärer. I ackordsförhandlingarna deltar bara de borgenärer vars fordringar uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion.⁶⁶ En borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning och en borgenär vars fordran är förenad med förmånsrätt eller återtagandeförbehåll deltar dock inte i ackordsförhandlingen.⁶⁷ Som regel deltar inte heller borgenärer med efterställda fordringar i förhandlingen.⁶⁸ En borgenär med efterställda fordringar har dock bara rätt till betalning av gäldenären, om övriga borgenärer som har haft rätt att delta får fullt betalt.⁶⁹

Ett ackordsförslag som ger minst femtio procent av fordringsbeloppet ska anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, ska ackordsförslaget anses antaget om tre fjärdedelar av de röstande har enats om förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.⁷⁰

När ett offentligt ackord har fastställts av domstolen blir bestämmelserna i konkurslagen om återvinning tillämpliga.

Ett fastställt ackord kan förverkas bl.a. om gäldenären uppenbart försummat sina åtaganden enligt ackordet.⁷¹

⁶³ 3 kap. 2 § första och tredje styckena lagen om företagsrekonstruktion.

⁶⁴ 3 kap. 2 § första och andra styckena lagen om företagsrekonstruktion.

⁶⁵ 3 kap. 8 § första stycket lagen om företagsrekonstruktion.

⁶⁶ 3 kap. 3 § första stycket och fjärde styckena första meningen lagen om företagsrekonstruktion.

⁶⁷ 3 kap. 3 § första stycket andra meningen samt andra och tredje styckena lagen om företagsrekonstruktion.

⁶⁸ 3 kap. 3 § första stycket tredje meningen lagen om företagsrekonstruktion.

⁶⁹ 3 kap. 8 § andra stycket lagen om företagsrekonstruktion.

⁷⁰ 3 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion.

⁷¹ 3 kap. 27 § lagen om företagsrekonstruktion.

Skadestånd

Lagen om företagsrekonstruktion innehåller inte någon uttrycklig bestämmelse om rekonstruktörens skadeståndsansvar. Däremot föreskrivs att en borgenär som ger in en obefogad ansökan om företagsrekonstruktion kan bli skadeståndsskyldig. Rekonstruktören anses dock på allmän skadeståndsrättslig grund ändå kunna bli skadeståndsskyldig på i princip samma sätt som en konkursförvaltare (se nedan).⁷²

Lagen är inte tillämplig på institut

Lagen om företagsrekonstruktion är inte tillämplig på kreditinstitut och värdepappersbolag (och vissa andra finansiella företag). I förarbetena till lagen om företagsrekonstruktion anförs att lagen om företagsrekonstruktion inte ansetts kunna tillämpas på ett verkningfullt sätt för dessa företag. I förarbetena pekar man på att deras verksamhet kräver tillstånd av Finansinspektionen och står under tillsyn av inspektionen.⁷³ God kreditvärdighet utgör också en grundläggande förutsättning för dessa bolags existens. Enligt förarbetena kännetecknas verksamheten vidare av att bolagen dagligen medverkar i ett stort antal finansiella affärer, ofta avseende betydande värden. I de lagar som reglerar bolagens verksamhet ställs speciella krav på att rörelsen ska bedrivas på ett sunt sätt. Bolagen omfattas också av särskilda regler om kapitaltäckning.

3.14.2 Konkurs

Bestämmelserna om konkurs finns i konkurslagen. Genom konkurs tar en gäldenärs (*konkursgäldenären*) samtliga borgenärer i ett sammanhang tvångsvis i anspråk gäldenärens samlade tillgångar för betalning av sina fordringar.⁷⁴ Under konkursen omhändertas tillgångarna för borgenärens räkning av ett konkursbo. I en konkurs får i princip bara en fordran som har uppkommit innan konkursbeslutet meddelades göras gällande.⁷⁵

⁷² Hellners & Mellqvist s. 103.

⁷³ Prop. 1995/96:5 s. 64 f, som i och för sig avser kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag.

⁷⁴ 1 kap. 1 § första stycket konkurslagen

⁷⁵ 5 kap. 1 § konkurslagen.

Syftet med en konkurs är att under ordnade former så långt som möjligt tillgodose borgenärskollektivets intressen på ett förutsebart sätt. I linje med detta är syftet med konkursförvaltningen att se till att utfallet för borgenärerna maximeras (eller förlusternas minimeras).⁷⁶

Konkurs är dock som regel ett förhållandevis oekonomiskt sätt att avveckla en gäldenärs verksamhet. Konkursförfarandet medför avsevärda kostnader och en realisation av tillgångarna inom konkursens ram sker många gånger till underpris.

Det finns inte några tidsgränser för när konkursen ska vara avslutad.

Förutsättningar för konkurs

Ett konkursförfarande inleds med att gäldenären själv eller en borgenär ansöker om att gäldenären ska försättas i konkurs. Konkursansökan prövas av i första instans av en tingsrätt. En förutsättning för att en gäldenär ska försättas i konkurs är att denne är insolvent (eller med andra ord på obestånd). Med insolvens avses enligt konkurslagen att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte endast är tillfällig.⁷⁷ En gäldenär som är insolvent är alltså mer än tillfälligt oförmögen att betala sina skulder. Insolvensbegreppet är långsiktigt till sin karaktär och insolvensbedömningen förutsätter som regel en prognos. Den skuld som åberopas behöver inte vara förfallen till betalning.

Utgångspunkten är att den som ger in konkursansökan ska bevisa att gäldenären är insolvent. Det finns dock lättnader i denna bevisbörderegeln i form av presumtionsregler.⁷⁸

⁷⁶ Lars Welamson och Mikael Mellqvist, Konkurs och annan insolvensrätt, 2013, s. 25, webbversion. Upplaga 11, Utgivningsår 2013.

⁷⁷ 1 kap. 2 § konkurslagen.

⁷⁸ Om gäldenären själv har ansökt om konkurs, ska en uppgift från en gäldenär om att han är insolvent godtas om det inte finns särskilda skäl att inte göra det. Om en gäldenär i en egen ansökan om konkurs uppger att han är insolvent eller om gäldenären med anledning av en borgenärs ansökan medger att han är insolvent, ska han alltså som regel försättas i konkurs. Om en borgenär har ansökt om konkurs, anses en gäldenär, om inte annat visas, vara insolvent om ett misslyckat utmätningförsök har ägt rum inom sex månader från konkursansökan eller om gäldenären har förklarat sig ställa in betalningarna. För det tredje ska en bokföringsskyldig gäldenär anses vara insolvent om gäldenären har uppmanats av en borgenär att betala en klar och förfallen skuld men underlåtit att göra det inom en vecka och borgenären begär gäldenären i konkurs inom tre veckor därefter och skulden då ännu inte är betald. Betalningsuppmanningen, som ska delges gäldenären, ska dock innehålla en upplysning om att en konkursansökan kan följa. En borgenär har dock inte rätt att få gäldenären försatt i konkurs om borgenären har betryggande pant eller därmed jämförlig säkerhet i

Det finns inte någon uttrycklig skyldighet enligt svensk lag för en gäldenär att söka sig i konkurs om denne är på obestånd. Det finns dock bestämmelser i brottsbalken om vårdslöshet mot borgenärer som kan vara tillämpliga om en gäldenär fortsätter en förlustbringande rörelse trots att denne är insolvent.

När insolvensgränsen har passerats har styrelsen att primärt agera i borgenärernas och inte ägarnas intresse. Så länge bolaget är solvent och har ett värde som överstiger skulderna har styrelsen en annan roll. Det visas bland annat av att ett beslut om att försätta bolaget i likvidation fattas av bolagsstämman, medan bolagets styrelse i princip alltid är behörig att söka bolaget i konkurs. Samma principiella skiljelinje upprätthålls under ett påbörjat likvidationsförfarande, där likvidatorn i styrelsens ställe är skyldig att vid uppkommen insolvens söka bolaget i konkurs. Styrelsen riskerar dessutom, såsom företrädare för bolaget, att ådra sig olika former av ansvar om den inte vid bolagets insolvens vidtar åtgärder för att åstadkomma en samlad uppgörelse i borgenärernas intresse. Detta innebär att möjligheterna för aktieägarna att blockera styrelseåtgärder som vid insolvens vidtas i borgenärernas intresse är små, liksom utrymmet för aktieägarna att genom giltiga avtal binda styrelsen att vid bolagets insolvens agera till förmån för dem i stället för borgenärerna.⁷⁹

Konkursboet och dess förvaltare

Under en konkurs omhändertas tillgångarna för borgenärernas räkning av ett konkursbo.⁸⁰ Konkursboet är en egen juridisk person. Konkursboet förvaltas av en eller flera förvaltare, som utses av rätten.⁸¹ Förvaltaren företräder konkursboet och bestämmer vilka åtgärder som ska vidtas beträffande dess tillgångar. Av detta följer att förvaltaren för konkursboets räkning får ingå avtal av olika slag.

Till en konkursförvaltares allmänna åligganden hör att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet. Detta hindrar dock inte att förvaltaren vid avvecklingen beaktar vad

egendom eller, i vissa fall, då säkerhet har ställts av tredje man. Dessutom är även en pågående företagsrekonstruktion som regel ett konkurshinder.

⁷⁹ Se SOU 2010:2, del 1, s. 296 f.

⁸⁰ 1 kap. 1 § andra stycket konkurslagen.

⁸¹ 1 kap. 3 § konkurslagen.

som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen, om det kan ske utan att borgenärernas rätt nämnvärt förringas.⁸² Det finns emellertid inte i konkurslagen någon exakt uppräknig av vad en konkursförvaltare ska och bör göra eller av vad förvaltaren inte får göra. Förvaltaren ska helt enkelt inom ramen för lagens bestämmelser verka för att konkursens ändamål tillgodoses på bästa sätt.

Förvaltaren ska inom de ramar som ställs upp i konkurslagen i huvudsak självständigt besluta om boets förvaltning. Förvaltaren är inte skyldig att följa instruktioner av borgenärerna eller av någon annan. I vissa viktigare frågor ska förvaltaren dock höra tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer liksom gäldenären om det lämpligen kan ske.⁸³ En förvaltare som missköter sig kan entledigas från uppdraget, drabbas av skadeståndsansvar eller dömas för brott. Konkursförvaltarens verksamhet betraktas dock inte som myndighetsutövning.

Förvaltaren ska ta hand om gäldenärens bo och upprätta en bouppteckning. I bouppteckningen ska tillgångarnas värden tas upp tillsammans med uppgift om borgenärerna.⁸⁴ Förvaltaren ska också snarast upprätta en skriftlig berättelse om boets tillstånd och gäldenärens obestånd, såvitt de har kunnat utrönas, och om möjligt vid vilken tidpunkt obeståndet kan antas ha inträtt.⁸⁵

Förvaltningen av boet står under tillsyn av en tillsynsmyndighet, Tillsynsmyndigheten för konkurser är Kronofogdemyndigheten.

Konkursgäldenären

Konkursgäldenären förlorar genom konkursbeslutet rådigheten, dvs. rätten att disponera över egendomen och att ingå avtal som kan göras gällande i konkursen.⁸⁶ Konkursgäldenären ska dock på

⁸² 7 kap. 8 § konkurslagen.

⁸³ 7 kap. 10 § konkurslagen.

⁸⁴ 7 kap. 12 och 13 §§ konkurslagen.

⁸⁵ Berättelsen ska vidare innehålla bl.a.

1. en översikt över tillgångar och skulder av olika slag,
2. en uppgift om huruvida det har förekommit något sådant förhållande som kan leda till återvinning,
3. en uppgift om ifall det finns skälig anledning att anta återbära olovlig vinstutdelning eller andra olovliga utbetalningar eller att utge skadestånd.
4. en uppgift i förekommande fall om vid vilken tidpunkt det har uppkommit skyldighet att upprätta en kontrollbalansräkning,
5. hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts.
6. Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för vissa brott eller att någon bör meddelas näringsförbud ska åklagaren omedelbart underrättas (7 kap. 16 § konkurslagen).

⁸⁶ 3 kap. 1 § konkurslagen.

olika sätt delta i konkursförfarandet, bl.a. genom att lämna uppgifter om tillgångarna och var de finns. För att säkerställa att gäldenären fullgör sina skyldigheter är dennes rörelsefrihet begränsad. Under konkursen företräds aktiebolag och ekonomiska föreningar som är konkursgäldenärer av den styrelse och verkställande direktör, eller de likvidatorer, som fanns vid konkursens början.⁸⁷

Konkursborgenärer och massaborgenärer

Man skiljer mellan konkursborgenärer och massaborgenärer. En konkursborgenär är en person som har en fordran (*konkursfordran*) mot konkursgäldenären som uppkom innan konkursbeslutet meddelades och som därför kan komma i fråga för utdelning i konkursen. Konkurslagstiftningen präglas av principen att konkursborgenärerna ska behandlas lika. Denna likabehandlingsprincip gäller dock i praktiken inte fullt ut eftersom vissa borgenärer kan ha företrädesrätt enligt förmånsrättslagen.

En massaborgenär är den som har en fordran (*massafor*dran) direkt mot konkursboet på grund av åtgärder som vidtagits efter konkursbeslutet. Massafordringar kan uppkomma exempelvis om förvaltaren ingår avtal för konkursboets räkning i samband med fortsatt drift av gäldenärens verksamhet eller inträder i dennes avtal.

En massaborgenär har rätt till betalning av konkursboet innan konkursborgenärerna får utdelning.⁸⁸ Om en massaborgenär inte får betalt kan utmätning ske hos konkursboet eller boet sökas i konkurs. Om konkursboet blir insolvent har dock konkurskostnaderna företräde framför massaskulderna.⁸⁹

Verkningar av konkurs

Konkursen omfattar i princip all egendom som tillhörde konkursgäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen.⁹⁰ Konkursgäldenären har som regel ingått olika typer av avtal som ger denne rättigheter och skyldigheter, t.ex. hyresavtal, leveransavtal etc. För vissa avtalstyper finns det regler

⁸⁷ 25 kap. 49 § aktiebolagslagen och 11 kap. 20 § andra stycket föreningslagen.

⁸⁸ 11 kap. 1 § konkurslagen.

⁸⁹ 14 kap. 1 och 2 §§ konkurslagen.

⁹⁰ 3 kap. 2 § konkurslagen, jfr 3 kap. 3 § konkurslagen.

som gäller vid en gäldenärs konkurs men för andra fall är frågan oreglerad. Som huvudregel gäller att ett konkursbo inte är skyldigt att inträda i en konkursgäldenärs avtal men har rätt att göra det.⁹¹ När boet utnyttjar sin inträdesrätt inträder det enligt förarbetena i gäldenärens rättigheter och skyldigheter fullt ut i enlighet med avtalet.⁹² Det framgår inte av lag och förarbeten om boets inträdesrätt kan avtalas bort eller om det är en tvingande rätt. I doktrinen är den dominerande uppfattningen dock att konkursboets inträdesrätt inte kan avtalas bort.⁹³

Genom konkursbeslutet blir det också möjligt för konkursboet att återvinna betalningar och vissa andra rättshandlingar, bl.a. om de gynnat en eller flera borgenärer på bekostnad av en eller flera andra borgenärer.⁹⁴ Det som återvinns ska återlämnas till konkursboet.⁹⁵

Försäljning av egendomen

Konkursboets egendom ska säljas så snart som det är lämpligt. Det finns dock några undantag från denna huvudregel. Undantag görs exempelvis då konkursboet fortsätter eller återupptar gäldenärens rörelse.⁹⁶ Konkursboet får nämligen om det är ändamålsenligt fortsätta att driva eller återuppta en rörelse som har drivits av gäldenären, om det kan ske lagligen.⁹⁷ Rörelsen får dock bara drivas vidare i ett år från edgångssammanträdet. Om det finns särskilda skäl får dock rörelsen fortsättas under längre tid.⁹⁸

Närmare om aktieägarnas ställning i en konkurs

Normalt innebär en konkurs att de oprioriterade borgenärerna bara får någon eller några enstaka procents utdelning, att eventuella efterställda borgenärer inte får någon utdelning och att det inte finns något överskott att fördela till aktieägarna i ett bolagsrättsligt likvidationsförfarande.

⁹¹ 63 § köplagen.

⁹² Prop. 1988/89:76 s. 184.

⁹³ Hellner och Mellqvist s. 121.

⁹⁴ 4 kap. 1–17 §§ konkurslagen.

⁹⁵ 4 kap. 14–18 §§ konkurslagen.

⁹⁶ 8 kap. 1–5 §§ och 12 kap. 1 §.

⁹⁷ 8 kap. 1 § konkurslagen.

⁹⁸ 8 kap. 2 § konkurslagen.

Konkursförvaltarens befogenhet att ta i anspråk allt värde i gäldenärsbolaget för borgenärernas räkning medför således att ägarnas aktieinnehav så gott som alltid är värdelöst. Ägarna kan inte räkna med framtida vinster i en fortsatt verksamhet om inte bättre prioriterade intressenter (borgenärerna) kan tvingas till eftergifter eller om nytt kapital tillskjuts vilket skapar ett värde på bolaget. Förvaltaren har med andra ord rätt, och normalt också skyldighet, att beröva aktieägarna allt innehåll i deras ägande. Däremot ges förvaltaren inte någon rätt att omedelbart överta aktierna, eftersom konkursförfarandet avser bolaget och inte dess ägare. Därmed kan det i undantagsfall finnas visst utrymme för ägarna att spekulera i att förfarandet kan komma att avslutas med överskott (t.ex. efter en vunnen stor återvinningsprocess) eller att aktierna under förfarandet mot förmodan kan säljas till någon som har nytta av dem (t.ex. för skattesyften). Om en aktieägare inte kan hitta någon sådan utväg, får dock konstateras att aktieinnehavet saknar värde även om det formella ägandet kvarstår intakt. Kan inga borgenärsföretag eller externt kapital erhållas, återstår då för förvaltaren att avveckla verksamheten, realisera tillgångarna och avsluta förfarandet med underskott, varefter bolaget är upplöst.⁹⁹

Slutredovisning och skadestånd

Förvaltaren ska avge slutredovisning för sin förvaltning. Slutredovisningen ska granskas av tillsynsmyndigheten.¹⁰⁰

En förvaltare kan bli skadeståndsskyldig för de skador som han vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet har tillfogat boet, en konkursborgenär eller gäldenären. Även en borgenär som ger in en obefogad konkursansökan kan bli skadeståndsskyldig.¹⁰¹

⁹⁹ Se SOU 2010:2, del 1, s. 296.

¹⁰⁰ 13 kap. konkurslagen.

¹⁰¹ 17 kap. konkurslagen.

Bolagets upplösning efter konkurs

Om bolaget är försatt i konkurs och denna avslutas utan överskott är bolaget upplöst när konkursen avslutas. Om konkursen avslutas med överskott ska allmän domstol besluta att bolaget ska gå i likvidation.¹⁰²

Konkurs för finansiella företag

Bestämmelserna om konkurs i konkurslagen är – åtminstone i teorin – tillämpliga på alla företagstyper. När en bank eller ett kreditmarknadsföretag försätts i konkurs, ska dock Finansinspektionen utse ett allmänt ombud. Det allmänna ombudet ska som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt konkurslagen.

3.14.3 Förmånsrätt

Som tidigare nämnts har principen om likabehandling av borgenärerna vid konkurs brutits främst genom reglerna i förmånsrättslagen om företrädesordningen mellan borgenärerna. Av den lagen framgår i vilken turordning olika fordringar ska få betalt i bl.a. en konkurs. Lagen reglerar uttömmande vilka fordringar som har förmånsrätt i en konkurs. Det finns dock bestämmelser i andra lagar som har betydelse för bedömningen av om det föreligger en förmånsberättigad fordran och deras inbördes företrädesrätt.

Man skiljer mellan de särskilda förmånsrätterna och de allmänna förmånsrätterna. De särskilda förmånsrätterna gäller vid både utmätning och konkurs medan de allmänna förmånsrätterna tillämpas endast i samband med en konkurs. De särskilda förmånsrätterna har som regel företräde framför de allmänna förmånsrätterna såvitt gäller de tillgångar som är belastade med särskild förmånsrätt.

Med särskild förmånsrätt avses att borgenären har företrädesrätt till betalning av sin fordran ur viss egendom. Bäst förmånsrätt har säkerställda obligationer. Därefter följer bl.a. förmånsrätterna för panträtter i olika slag av lös egendom, företagshypotek och panträtt i fast egendom. Panträtterna kan antingen följa av lag eller avtal. De särskilda förmånsrätterna gäller som huvudregel inbördes efter

¹⁰² 25 kap. 50 och 51 §§ aktiebolagslagen.

paragrafernas numrering i förmånsrättslagen. Om flera förmånsrätter beskrivs i en och samma paragraf avgörs förmånsrätten av numreringen i paragrafen.

De allmänna förmånsrätterna ger företrädesrätt till betalning ur boets samtliga tillgångar. Till de allmänna förmånsrätterna hör bl.a. förmånsrätten för lönefordringar och liknande fordringar. De allmänna förmånsrätterna har inbördes den företrädesordningen som följer av föreskrifternas placering i förmånsrättslagen. Förmånsrätten för löner har mycket nära kopplingar till den statliga lönegarantin enligt lönegarantilagen (1992:497).

Borgenärer med fordringar utan förmånsrätt, s.k. oprioriterade fordringar, får betalt först efter det att samtliga förmånsberättigade fordringar har betalats fullt. Dessa fordringar har enligt 18 § förmånsrättslagen i en konkurs inbördes lika rätt. En borgenär kan dock enligt fordringsavtalet ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer. Det ska i så fall beaktas vid fördelningen av gäldenärens tillgångar. Det är inte lagreglerat hur två eller flera efterställda fordringar förhåller sig till varandra. Utgångspunkten är dock att de har lika rätt. Vad parterna har avtalat torde vara avgörande.¹⁰³ Böter, viten och fordringar på grund av förverkande eller annan särskild rättsverkan av brott får vid konkurs utdelning först efter övriga borgenärer.¹⁰⁴

Har en fordran särskild förmånsrätt i viss egendom men räcker egendomen inte för att betala fordringen, behandlas återstoden av denna som en fordran utan sådan förmånsrätt.¹⁰⁵

3.14.4 Insättarskyddet

Insättarnas behov av skydd

Privatpersoner och företag lånar ut pengar till kreditinstitut och värdepappersbolag bl.a. genom att sätta in pengar på konton hos dem. För att insättarna ska våga sätta in sina pengar hos kreditinstituten och sedan lämna kvar dem där måste insättarna känna förtroende instituten. Insättningarna bidrar i olika grad till bankernas finansiering. I Sverige finansierar sparbankerna nästan helt sin verksamhet, i huvudsak kreditgivning, med inlåning. De stora

¹⁰³ Walin, Gregow, Förmånsrätt, lönegarantilagen m.m., 2010. Webbversion. kommentaren till 18 § förmånsrättslagen.

¹⁰⁴ 19 § förmånsrättslagen.

¹⁰⁵ 18 § andra stycket förmånsrättslagen.

bankaktiebolagen finansierar sig dock även via obligationer och liknande marknadsfinansiering. För dem svarar insättningarna därför för en mindre, men likväl väsentlig, del av finansieringen.

Att ta emot insättningar är emellertid inte bara ett sätt för banken att finansiera sin verksamhet. Tjänsten har också stor betydelse för insättarna. Till insättningskontona finns det nämligen ofta olika typer av betaltjänster kopplade. Det är därför viktigt att insättarna har tillgång till dessa konton för att göra betalningar (t.ex. betala räkningar) och ta emot betalningar (lön etc.). De insättningar som görs kan också vara en del av ett långsiktigt sparande eller vara en betalning för något som insättaren sålt, t.ex. en fastighet. I det sistnämnda fallet kan det röra sig om för insättaren stora belopp.

Privatpersoner och småföretagare har som regel inte samma möjlighet att bedöma ett kreditinstituts finansiella ställning som en professionell investerare. Insättarna har alltså ett informationsunderläge i förhållande till instituten samtidigt som banktjänsten har betydelse för deras privatekonomi och möjligheter att genomföra betalningar. Insättningarna har även betydelse för kreditinstitutens finansiering och utgör en viktig beståndsdel i de grundläggande funktionerna betalningsförmedling och kreditgivning.

Huvuddelen av bankers inlåning är enligt avtalet omedelbart tillgänglig för insättarna. Banker har dock som regel inte tillräckligt med likvida medel för att återbetala alla insättare på en gång, eftersom deras tillgångar, ofta lån till företag och privatpersoner, inte är lika likvida som insättningarna. Om insättarna tror att deras insättningar inte är säkra och vill ta ut sina pengar samtidigt får banken därför problem att fullgöra sitt åtagande. Detta kan påverka den finansiella stabiliteten.

För att skydda insättarna om ett institut inte kan betala finns det en insättningsgaranti som ska säkerställa att insättarna inom en viss tid får tillbaka sina medel upp till ett visst belopp. Syftet med insättningsgarantin är även förbättra den finansiella stabiliteten genom att stärka insättarnas förtroende och skydda deras tillgångar.¹⁰⁶

Den svenska insättningsgarantin regleras i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. Bestämmelserna i lagen baserar sig på Europa-

¹⁰⁶ Commission staff working document, Impact Assessment, Proposal for a directive .../.../EU of the Parliament and of the council on deposit guarantee schemes, SEC(2010) 834/2, s. 27 ff.

parlamentets och rådets direktiv 94/19/EG av den 30 maj 1994 om system för garanti av insättningar, med senare ändringar.

Lagen om insättningsgaranti

Den svenska insättningsgarantin säkerställer att den som har satt in pengar i en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett värdepappersbolag ska få tillbaka sina pengar upp till motsvarande 100 000 euro, exempelvis om institutet i fråga går i konkurs (se mer om detta nedan). Garantin hanteras av en myndighet, i lagen kallad garantimyndigheten. Det är alltså fråga om en statlig garanti av gjorda insättningar. Enligt beslut av regeringen är det Riksgäldskontoret som sköter insättningsgarantisystemet, dvs. är garantimyndighet.

Med en insättning avses tillgodohavanden som avser inlåning på konto. Alla insättare som har gjort insättningar omfattas av garantin utom banker, kreditmarknadsföretag, sådana värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot kunders medel på konto eller motsvarande utländska företag.

Den svenska insättningsgarantin gäller för insättningar i svenska banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag eller i deras filialer inom EES. Riksgäldskontoret får besluta att garantin också ska omfatta insättningar som görs i ett svenskt instituts filial i ett land utanför EES. Myndigheten kan vidare besluta att garantin ska gälla för insättningar som görs i en filial till ett utländskt institut.

Insättningsgarantin inträder vid ett instituts betalningsoförmåga. Denna betalningsoförmåga ska ha kommit till uttryck på något av följande två sätt:¹⁰⁷

1. Finansinspektionen genom ett beslut har funnit att
 - en insättning som har förfallit till betalning inte har återbetalats av institutet enligt de rättsliga och avtalsmässiga villkor som är tillämpliga och
 - oförmågan att betala beror på institutets finansiella situation och inte endast är tillfällig.
2. Institutet försätts i konkurs.

¹⁰⁷ Om det är fråga om en insättning i en filial till ett utländskt institut inträder rätten till ersättning när det har fattats ett beslut i institutets hemland om att insättningarna inte är tillgängliga.

Ersättningen ska betalas ut inom 20 arbetsdagar från Finansinspektionens beslut, beslutet om konkurs eller, för här etablerade filialer, när en utländsk myndighets beslutat att insättningarna är indisponibla.¹⁰⁸ Insättaren behöver inte vara aktiv och begära ersättning. Myndigheten betalar nämligen ut ersättningen utan en sådan begäran.

Till stöd för sina utbetalningar har myndigheten först och främst bankens egna uppgifter. För att säkerställa att insättningarna ska kunna utbetalas inom utbetalningsfristen, ska ett institut ha system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar vilka är sådana att institutet utan dröjsmål kan sammanställa en fullständig och tillförlitlig förteckning över samtliga insättare och deras insättningar.¹⁰⁹ Ett institut ska också utan dröjsmål lämna garantimyndigheten de uppgifter den i övrigt behöver för sin verksamhet. Dessutom får garantimyndigheten, när den anser att det är nödvändigt genomföra en undersökning hos institutet.¹¹⁰

Ett nytt insättningsgarantidirektiv

Den 16 april 2014 antog Europaparlamentet och rådet direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem. Det innebär bl.a. följande.

- Garantin löses liksom i dag ut av beslut av tillsynsmyndighet eller om konkurs.
- Utbetalningsfristen ska kortas till sju dagar över tid.
- Ersättningsbeloppet kommer att fortsätta att vara 100 000 euro, men beloppet får vara högre i vissa fall, bl.a. i fråga om insättningar som härrör från transaktioner med bostadsfastigheter.
- Kretsen ersättningsberättigade minskas. Det nya direktivet exkluderar samtliga finansiella företag (inte bara kreditinstitut och värdepappersföretag) och även myndigheter från rätten att få ersättning. Vad gäller kommuner med en årlig budget över 500 000 euro kan medlemsstaterna välja att exkludera även dessa från ersättning i nationell lag.

¹⁰⁸ Tiden kan dock förlängas med högst 10 arbetsdagar om det finns synnerliga skäl.

¹⁰⁹ 6 kap. 3 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 8 kap. 36 § lagen om värdepappersmarknaden.

¹¹⁰ 16 § lagen om insättningsgaranti.

- Medlemsstaterna får, under vissa förutsättningar, besluta att de medel som finns i insättningsgarantifonden får användas för vissa förebyggande åtgärder innan ett institut har försatts i resolution.
- Det nya direktivets innebär en viss harmonisering av finansieringen av garantin.

3.14.5 Investerarskyddets inträde

Om ett företag har försatts i konkurs kan investerarskyddet komma att träda in. Ett system för investerarskydd utgör en motvarighet till insättningsgaranti, men med den skillnaden att systemet skyddar en konsuments tillgångar i samband med en investeringstjänst i stället för pengar som förvaras på konto. Dessa tillgångars värde kommer att bero på företagets finansiella situation endast om det förekommit oegentligheter. Med investeringstjänster kan exempelvis menas köp, försäljning och förvaring av värdepapper såsom aktier, obligationer eller derivat. Om det finns medel som kan ersättas genom insättningsgarantin, finns inte någon rätt till ersättning genom investerarskyddet.

Investerarskyddet infördes 1999 genom lagen (1999:158) om investerarskydd. Lagen bygger på EU-direktivet 97/9/EG om system för ersättning till investerare.

Rätten till ersättning inträder om ett värdepappersinstitut, ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag som tillhör skyddet går i konkurs och investeraren inte kan få ut sina finansiella instrument eller medel från institutet.

Att medlen eller de finansiella instrumenten inte finns tillgängliga hos institutet kan bero på att de t.ex. sammanblandats med institutets egna tillgångar på ett sådant sätt att separationsrätt inte föreligger eller att medlen och de finansiella instrumenten försvunnit ur institutet på grund av brottslig handling.

3.15 Unionens regler om statligt stöd

3.15.1 Regleringen i stora drag¹¹¹

Unionens regler om statligt stöd återfinns i artiklarna 107–109 i EUF-fördraget¹¹² och syftar till att förhindra att konkurrensförhållandena inom unionen snedvrids genom att en medlemsstat otillbörligt gynnar ett visst företag eller viss produktion ekonomiskt. Enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget är statligt stöd som utgångspunkt förbjudet. Av artikel 107.2 och 107.3 framgår emellertid att statligt stöd i vissa fall är, eller kan vara, förenligt med den inre marknaden och i så fall är tillåtet.

Det är upp till medlemsstaterna att avgöra om de vill ge statligt stöd och på vilka villkor. Det är dock kommissionens uppgift att säkerställa att ett sådant stöd inte orsakar konkurrensstörningar. Statsstödsreglerna bygger därför på ett system med förhandsgranskning. Enligt artikel 108.3 ska medlemsstaterna anmäla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder till kommissionen och de får inte genomföra åtgärderna förrän kommissionen genomfört ett föreskrivet granskningsförfarande. Statligt stöd som lämnas utan att det godkänts av kommissionen kallas för olagligt stöd. Om en medlemsstat ger ett olagligt statsstöd kan det prövas av nationella domstolar. Kommissionen är också skyldig att kräva att olagligt stöd återbetalas.¹¹³

3.15.2 Statligt stöd

Enligt artikel 107.1 är, om inte annat föreskrivs i fördragen, stöd som ges av en medlemsstat med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

För att det ska vara fråga om statligt stöd krävs alltså att stödet

1. ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel;
2. snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen;

¹¹¹ Beskrivningen i detta avsnitt bygger på betänkandet Olagligt statsstöd (SOU 2011:66).

¹¹² Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

¹¹³ The effect of temporary State aid rules adopted in the context of the financial and economic crisis, Commission Staff Working Paper, Oktober 2011, s. 23.

3. gynnar vissa företag eller viss produktion; och
4. påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

För att en åtgärd ska innebära statligt stöd krävs således att den gynnar vissa företag eller viss produktion. I detta krav ligger dels att åtgärden ska innebära en ekonomisk fördel för mottagaren, dels att åtgärden ska ge en selektiv fördel för någon. När det gäller frågan om en åtgärd innebär en ekonomisk fördel har EU-domstolen slagit fast att det, för att det ska kunna bedömas om en statlig åtgärd utgör stöd, måste avgöras om det mottagande företaget genom åtgärden får ekonomiska fördelar som det inte skulle ha erhållit under normala marknadsvillkor.

I den praktiska tillämpningen görs det ingen större skillnad mellan kraven på att det ska påverka konkurrensen (punkt 2 ovan) respektive handeln mellan medlemsstater (punkt 4 ovan). EU-domstolen har exempelvis uttalat att om statligt stöd förstärker ett företags konkurrenskraft i förhållande till andra konkurrerande företag i handeln inom unionen så ska denna handel anses påverkas av stödet. Det är alltså inte nödvändigt att det stödmottagande företaget bedriver handel med andra medlemsstater. Det kan även noteras att det inte behöver vara frågan om direkta kapitaltillskott för att åtgärden ska vara statligt stöd, utan alla former av ekonomiskt stöd omfattas, t.ex. lån och garantier. Stödet behöver inte heller lämnas direkt av en medlemsstat utan kan även ges genom privata eller offentliga organ som utsetts av staten.

3.15.3 Tillåtet statsstöd

Från huvudregeln att statligt stöd är otillåtet görs i artikel 107.2 och 107.3 i EUF-fördraget vissa undantag för åtgärder som – trots att de i sig utgör statligt stöd – anses vara förenliga med den inre marknaden. Undantagen i artikel 107.2 är absoluta, dvs. stödet är alltid tillåtet om villkoren som anges där är uppfyllda.¹¹⁴ Undantagen i artikel 107.3 är däremot inte absoluta, utan ger kommissionen ett relativt omfattande utrymme för skönsmåsig bedömning. Beträffande undantagen i artikel 107.3 har kommissionen antagit vissa förordningar om undantag från anmälningsplikten samt

¹¹⁴ I artikel 107.2 undantas bl.a. vissa former av stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter samt stöd som ges för att avhjälpa skador orsakade av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.

utfärdat en rad meddelanden och riktlinjer om vad den fäster vikt vid i bedömningen av om ett stöd är förenligt med den inre marknaden.

Som en reaktion på 2008 års finanskris tillämpades, och tillämpas fortfarande, undantaget i artikel 107.3 b i EUF-fördraget för banker och andra kreditinstitut. Den bestämmelsen gör det möjligt att godkänna stöd som ges för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi. Kommissionen har också beslutat om flera meddelanden med riktlinjer för stöd till banker på grundval av denna bestämmelse; de s.k. krismeddelandena (se avsnitt 3.15.5).

3.15.4 Den rättsliga betydelsen av kommissionens meddelanden

De meddelanden kommissionen antagit är formellt inte bindande men har ändå stor betydelse. Bakgrunden till detta är att artikel 107.3 EUF-fördraget tillåter kommissionen att skönsmässigt bevilja undantag från förbudet mot statsstöd i artikel 107.1. Genom meddelandena förklarar kommissionen hur den kommer att utnyttja sitt skönsmässiga utrymme i framtida beslut. EU-domstolen har uttalat att sådana meddelanden eller riktlinjer inte får stå i strid med andra sekundärrättsliga akter som grundar sig på en explicit rättslig grund i fördragen. Om riktlinjerna anger kriterier för hur kommissionen ska utöva sitt skönsmässiga utrymme begränsas detta utrymme genom utfärdandet av riktlinjerna. Eftersom domstolarnas roll i dessa fall är att kontrollera att kommissionen följt sina riktlinjer innebär det i praktiken att det formellt sett icke bindande instrumentet i realiteten har en bindande verkan i sådana fall.¹¹⁵

3.15.5 Kommissionens krismeddelanden

Som en reaktion på finanskrisen har kommissionen med stöd av artikel 107.3 b beslutat om sju olika krismeddelanden för kreditinstitut (även kallade "banker" i meddelandena) och vissa dotterbolag till banker.¹¹⁶

¹¹⁵ Hettne, EU-rättslig metod, 2011, webbversion, s. 47 f.

¹¹⁶ Enligt kommissionen kommer 2013 års bankmeddelande att tillämpas på kreditinstitut, inbegripet dotterbolag till sådana institut, som har betydande verksamhet i en medlemsstat.

1. Meddelande från kommissionen om tillämpning, från och med den 1 augusti 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker i samband med finanskrisen (*2013 års bankmeddelande*).¹¹⁷ Genom detta meddelande upphävdes ett tidigare bankmeddelande från 2008 – Meddelandet om tillämpning av reglerna om statligt stöd på åtgärder till förmån för finansinstitut med anledning av den globala finanskrisen.¹¹⁸ Meddelandet beskrivs närmare i det följande.
2. Meddelandet om rekapitalisering av finansinstitut under den rådande finanskrisen (*rekapitaliseringsmeddelandet*).¹¹⁹ Meddelandet tillhandahåller riktlinjer om prissättningen av de statliga kapitalinjektionerna, incitament att återbetala statliga kapitaltillskott och förhindrande av otillbörlig snedvridning av konkurrensen.
3. Meddelandet om värdeminskade tillgångar inom gemenskapens banksektor (*meddelandet om värdeminskade tillgångar*).¹²⁰ Enligt meddelandet utgör offentliga räddningsåtgärder statligt stöd om de befriar den mottagande banken från, eller kompenserar den för, skyldigheten att registrera en förlust eller en reserv för en eventuell förlust på grund av dess värdeminskade tillgångar och/eller frigöra lagstadgat kapital för andra ändamål. Meddelandet fokuserar på frågor som medlemsstaterna ska ta ställning till när de överväger, utformar och genomför sådana åtgärder.
4. Meddelandet om återställande av lönsamheten och bedömningen av omstruktureringsåtgärder inom finanssektorn under den rådande krisen enligt reglerna om statligt stöd (*omstruktureringsmeddelandet*).¹²¹ Det behandlar bl.a. innehållet i omstruktureringsplaner.

Kommissionen kommer också vid behov att tillämpa de principer som anges i meddelandet och alla krismeddelanden även på försäkringsbolag.

¹¹⁷ EUT C 216, 30.7.2013 s. 1.

¹¹⁸ EUT C 270, 25.10.2008, s. 8.

¹¹⁹ EUT C 10, 15.1.2009, s. 2.

¹²⁰ EUT C 72, 26.3.2009, s. 1.

¹²¹ EUT C 195, 19.8.2009, s. 9.

5. Meddelandet om tillämpning, från och med den 1 januari 2011, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker med anledning av finanskrisen (*2010 års förlängningsmeddelande*).¹²²
6. Meddelandet om tillämpning, från och med den 1 januari 2012, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker i samband med finanskrisen (*2011 års förlängningsmeddelande*).¹²³

De tre först nämnda meddelandena anger på vilka villkor stöd i form av skuldgarantier, rekapitalisering och åtgärder för övertagande av värdeminskade tillgångar är att anse som förenliga med den inre marknaden i enlighet med artikel 107.3 b i EUF-fördraget. Stöd kan ges både inom ramen för ett statligt program eller utan sådana program direkt till individuella institut i den utsträckning meddelandena medger det. Det fjärde meddelandet, omstruktureringsmeddelandet, anger hur en omstruktureringsplan måste vara utformad. De två sistnämnda meddelanden förlänger tillämpningen av omstruktureringsmeddelandet (som från början var tidsbegränsat) och ändrar i skärpande riktning, eller kompletterar kriterierna för stöd, i de tre förstnämnda meddelandena.

Av krismeddelandena framgår vilka kriterier som kommissionen tillämpar när det uppkommer behov av krisrelaterat statligt stöd till banker. Det övergripande syftet är att säkerställa finansiell stabilitet och samtidigt minimera snedvridningen av konkurrensen mellan banker och medlemsstater på den inre marknaden och förhindra moral hazard.¹²⁴ I krisens akuta skede var kriterierna för statligt stöd på grundval av artikel 107.3 b inte lika strikta som de är i dag. Exempelvis gjorde 2008 års bankmeddelande det möjligt för medlemsstaterna att införa särskilda räddningsprogram och att göra engångsinsatser för individuella institut både genom kapitalförstärkande och likviditetsförstärkande åtgärder. Med beaktande av krisens omfattning och det allmänt urholkade förtroendet inom hela finanssektorn i EU, som bland annat ledde till sinande utlåning mellan banker, beslutade kommissionen att godkänna alla nödvändiga åtgärder som medlemsstater vidtog för att bevara stabiliteten i det finansiella systemet.¹²⁵ Omstruktureringsplaner

¹²² EUT C 329, 7.12.2010, s. 7.

¹²³ EUT C 356, 6.12.2011, s. 7.

¹²⁴ Punkterna 2, 7 och 15 i 2013 års bankmeddelande.

¹²⁵ Punkt 22 i 2013 års bankmeddelande.

aktualiserades då först i ett senare skede. Kriterierna för statligt stöd har dock successivt skärpts och sedan 2011 ska exempelvis alla banker som behöver kapitaliseras ge in en omstruktureringsplan eftersom alla sådana banker bedöms som nödlidande. Dessförinnan gällde olika regler för banker som var i grunden sunda och de som var nödlidande.

Det bör noteras att undantaget i artikel 107.3 b endast kan tillämpas så länge krissituationen fortsätter, och ger upphov till verkliga exceptionella omständigheter där hela den finansiella stabiliteten är hotad.¹²⁶

3.15.6 2013 års bankmeddelande

Det huvudsakliga innehållet i 2013 års bankmeddelande

2013 års bankmeddelande innehåller riktlinjer som

1. fastställer principen att ingen rekapitaliseringsåtgärd eller åtgärd för att skydda tillgångar kan beviljas utan förhandsgodkännande av en omstruktureringsplan, samt föreslår ett förfarande för permanent godkännande av sådana åtgärder,
2. kompletterar omstruktureringsmeddelandet genom att ge närmare vägledning om bördefördelningen mellan aktieägare och innehavare av efterställda fordringar,
3. anpassar och kompletterar meddelandena om rekapitalisering respektive värdeminskade tillgångar, varvid meddelandet gör skillnad mellan omstruktureringsstöd och undsättningsstöd,
4. ger vägledning om de kriterierna för förenlighet för likviditetsstöd, och
5. ger vägledning om förenlighetskraven för avvecklingsstöd.¹²⁷

¹²⁶ Punkt 6 i 2013 års bankmeddelande.

¹²⁷ Punkt 24 i 2013 års bankmeddelande.

3.15.7 Omstruktureringsstöd genom rekapitalisering och övertagande av värdeminskade tillgångar

Omstruktureringsplaner

Som har nämnts i det föregående är utgångspunkten att alla banker som ska bli föremål för rekapitalisering eller övertagande av värdeminskade tillgångar, ska upprätta en omstruktureringsplan som ska godkännas av kommissionen innan stöd får ges. Omstruktureringsplanens innehåll styrs av omstruktureringsmeddelandet och de bestämmelser i bankmeddelandet som kompletterar det. Omstruktureringsmeddelandet behandlas närmare nedan.

Kapitalanskaffningsplaner

Av de befintliga krismeddelandena framgår att för att begränsa snedvridningen av konkurrensen mellan banker och medlemsstater på den inre marknaden och hindra ett överdrivet risktagande bör stödet begränsas till vad som är absolut nödvändigt och stödmotagaren bör lämna ett lämpligt eget bidrag till omstruktureringskostnaderna. Genom 2013 års meddelande skärps och harmoniseras kraven på hur det ska gå till. De nya reglerna bygger på att det ska upprättas en kapitalanskaffningsplan med ett visst innehåll. Kapitalanskaffningsplanen innehåll framgår av 2013 års bankmeddelande.

Kort om processen för godkännande av stöd

Med tanke på att åtgärder för att täcka kapitalunderskott i praktiken är oåterkalleliga och med hänsyn till de statsfinansiella konsekvenserna för de beviljande medlemsstaterna och mot bakgrund av kommissionens beslutspraxis under krisen kan, enligt meddelandet, kommissionen i princip endast tillåta dem om den berörda medlemsstaten kan visa att allt har gjorts för att begränsa ett sådant stöd till ett minimum. Medlemsstaterna ska därför lämna in en kapitalanskaffningsplan före eller som en del av en omstruktureringsplan.

I meddelandet uppmanas medlemsstaterna att inleda kontakter med kommissionen redan före en anmälan om statligt stöd. Under loppet av dessa kontakter före anmälan kommer kommissionen att

visa hur den ser till att omstruktureringsstödet är förenligt med den inre marknaden och särskilt hur kraven på bördefördelningen ska uppfyllas i enlighet med reglerna för statligt stöd. Grunden för förhandsanmälan kommer att vara kapitalanskaffningsplanen.

När kapitalanskaffningsplanen lämnats in och resultaten av översynen av kvaliteten på bankens tillgångar införlivats i planen och en framåtblickande bedömning av kapitaltäckningsgraden gjorts måste medlemsstaten fastställa det kvarstående kapitalunderskott som måste täckas med statligt stöd. Kommissionen kommer att erbjuda medlemsstaten en möjlighet att diskutera omstruktureringsplanen innan den anmäls. När samförstånd har nåtts om omstruktureringsplanen kan medlemsstaten lämna in en formell anmälan av omstruktureringsplanen. Kommissionen kommer att godkänna en rekapitaliseringsåtgärd eller en åtgärd som gäller värdeminskade tillgångar som omstruktureringsstöd först när samförstånd har nåtts om omstruktureringsplanen.

Vad ska en kapitalanskaffningsplan innehålla?

En kapitalanskaffningsplan ska utarbetas av medlemsstaten och banken och tillstyrkas av den behöriga tillsynsmyndigheten. Den bör omfatta

- a) en förteckning över de kapitalanskaffningsåtgärder som banken kommer att genomföra och (eventuella) åtgärder för bördefördelning för aktieägare och innehavare av efterställda fordringar, och
- b) spärrar som hindrar ett utflöde av medel ur banken, vilket skulle kunna hända om t.ex. banken förvärvar andelar i andra företag eller betalar utdelning eller kuponger.

Kapitalanskaffningsåtgärder

Till de kapitalanskaffningsåtgärder som ska framgå av kapitalanskaffningsplanen hör:

- a) nyemissioner,
- b) frivillig konvertering av efterställda skuldinstrument till eget kapital på grundval av ett riskrelaterat incitament,

- c) skuldförvaltningsåtgärder (liability management exercises) som i princip bör vara kapitalgenererande till 100 procent om kapitalunderskottet inte kan bemästras fullständigt och det därför behövs statligt stöd,
- d) kapitalgenererande försäljning av tillgångar och portföljer,
- e) värdepapperisering av portföljer för att generera kapital från annan verksamhet än kärnverksamheten,
- f) innehållande av vinstmedel, och
- g) andra åtgärder som minskar kapitalbehovet.

För att kunna betraktas som en kapitalanskaffningsåtgärd ska åtgärder som huvudregel kunna genomföras inom sex månader.

Om statligt stöd rimligen kunde ha undvikits genom åtgärder från ledningens sida, bör ett företag som är beroende av statligt stöd för omstrukturering eller ordnad avveckling normalt byta ut bankens verkställande direktör samt vid behov även styrelseledamöter. Det bör också finnas ett tak för ersättning till bl.a. företagsledningen och avgångsvederlag bör inte betalas med större belopp än vad som krävs i lag eller avtal.

Bördefördelning

En lämplig bördefördelning omfattar enligt meddelandet vanligtvis, efter det att förlusterna först absorberats av eget kapital, bidrag från innehavare av hybridkapital och innehavare av efterställda lån antingen via en utspädning eller via nedskrivning av instrumenten. Utbetalningar från stödmottagaren till innehavarna av sådana värdepapper ska förhindras så långt det är möjligt enligt lag.

Om kapitaltäckningsrelationen för den bank som lider av det konstaterade kapitalunderskottet fortfarande ligger över den miniminivå som EU-reglerna föreskriver, bör banken enligt meddelandet normalt sett kunna återställa kapitalpositionen på egen hand, särskilt genom kapitalanskaffningsåtgärder som anges ovan. Om det inte finns några andra möjligheter, till exempel andra tillsynsåtgärder för att råda bot på det underskott som bekräftats av den behöriga tillsyns- eller resolutionsmyndigheten, ska det efterställda lånet omvandlas till eget kapital, i princip innan statligt stöd beviljas.

I fall där banken inte längre uppfyller de lagstadgade minimikapitalkraven ska efterställda skulder omvandlas eller skrivas ned, i princip innan statligt stöd beviljas. Statligt stöd får inte beviljas innan eget kapital, hybridkapital och efterställda skulder i full utsträckning har bidragit till att uppväga eventuella förluster.

Det kan göras undantag från kravet på bördefördelning, om genomförandet av dessa åtgärder skulle äventyra den finansiella stabiliteten eller leda till orimliga resultat. Detta undantag kan enligt meddelandet omfatta fall där det stödbelopp som ska tas emot är litet i förhållande till bankens riskvägda tillgångar och kapitalunderskottet har minskat avsevärt i synnerhet genom kapitalanskaffningsåtgärder. Oproportionerliga resultat eller ett hot mot den finansiella stabiliteten skulle också kunna hanteras genom en omprövning av i vilken ordning åtgärder för att avhjälpa kapitalunderskottet vidtas.

I samband med genomförandet av bördefördelningen bör principen ”inte sämre villkor för borgenär” följas. Efterställda fordringshavare bör således inte få mindre i ekonomiska termer än vad deras instrument skulle ha varit värt om inget statligt stöd beviljats.

Förhindra utflöde av medel före ett beslut om omstrukturering

Som har nämnts ovan ska kapitalanskaffningsplanen omfatta spärrar som hindrar ett utflöde av medel ur banken från den tidpunkt då kapitalbehovet är känt eller borde vara känt för banken. Av meddelandet framgår vilka typer av utflöden som bör begränsas. Dit hör bl.a. vinstutdelning, förvärv av egna aktier och vissa andelsförvärv.

Undsättningsstöd

Kommissionen kan efter anmälan från en medlemsstat undantagsvis godkänna att en medlemsstat tillfälligt beviljar undsättningsstöd innan en omstruktureringsplan godkänns, om stödet är nödvändigt för att bevara den finansiella stabiliteten. Om en medlemsstat vill utnyttja denna möjlighet, kommer kommissionen att begära att den behöriga tillsynsmyndigheten

- bekräftar att det föreligger ett aktuellt (inte framtida) kapitalunderskott, som skulle tvinga tillsynsmyndigheten att återkalla institutets tillstånd omedelbart om inga sådana åtgärder vidtas, och
- visar att det exceptionella hotet mot den finansiella stabiliteten inte kan avvärjas med hjälp av privat kapital på tillräckligt kort tid eller med andra mindre snedvridande tillfälliga åtgärder, t.ex. en statlig garanti.

För att kommissionen tillfälligt ska godkänna en sådan åtgärd måste den vara förenlig med reglerna för ersättning och bördefördelning i rekapitaliseringsmeddelandet, 2011 års förlängningsmeddelande och, i förekommande fall, meddelandet om värdeminskade tillgångar. Dessutom får undsättningsstöd i form av åtgärder för rekapitalisering och övertagande av värdeminskade tillgångar inte hindra efterlevnaden av de krav på bördefördelning som ställs i 2013 års bankmeddelande.

När undsättningsstödet har godkänts ska medlemsstaten lämna in en omstruktureringsplan inom två månader efter kommissionens beslut att tillfälligt godkänna stödet. Omstruktureringsplanen kommer att bedömas på grundval av omstruktureringsmeddelandet, med beaktande av de principer om bördefördelning som beskrivs i 2013 års bankmeddelande.

Program för rekapitalisering och omstrukturering av små institut

Eftersom stöd till små banker enligt meddelandet tenderar att påverka konkurrensen mindre än stöd till större banker och av proportionalitetsskäl, är kommissionen beredd att tillåta ett enklare förfarande för små banker i form av särskilda program.

Garantier och likviditetsstöd som tillhandhålls av någon annan än en centralbank

Enligt meddelandet får medlemsstaterna efter en anmälan till kommissionen utfärda garantier och ge likviditetsstöd som tillfälligt kan godkännas som undsättningsstöd även om det inte finns någon omstruktureringsplan.

Garantier och likviditetsstöd kan anmälas individuellt till kommissionen. Dessutom kan kommissionen för högst sex månader godkänna stödprogram som omfattar likviditetsåtgärder.

Stödprogrammen måste begränsas till banker som inte lider av ett kapitalunderskott. Om en bank med ett kapitalunderskott är i akut behov av likviditet, krävs det en individuell anmälan till kommissionen. Då kommer kommissionen att tillämpa det förfarande som gäller för rekapitalisering till banker med kapitalunderskott i tillämpliga delar, inklusive kravet på en omstrukturerings- eller avvecklingsplan, om inte stödet återbetalats inom två månader.

Av bankmeddelandet framgår vidare vilka krav individuella garantier och likviditetsstöd liksom stödprogram ska uppfylla för att godkännas av kommissionen.

Centralbankernas tillhandahållande av likviditet

Enligt meddelandet omfattas centralbankers penningpolitiska verksamhet, såsom operationer på den öppna marknaden och stående faciliteter, inte av reglerna om statligt stöd. Riktat stöd till ett visst kreditinstitut kan utgöra statligt stöd om inte samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Finansinstitutet i fråga är tillfälligt illikvitt men solvent ("illiquid but solvent") vid den tidpunkt då likviditetsfaciliteten ställs till förfogande och denna facilitet inte är en undantagsåtgärd och en del av ett större stödpaket.
- b) Faciliteten är fullständigt garanterad av säkerheter med värderingsavdrag ("haircuts") i förhållande till facilitetens kvalitet och marknadsvärde.
- c) Centralbanken tar ut en straffränta av stödmottagaren.
- d) Åtgärden vidtas på centralbankens eget initiativ, och backas framför allt inte upp av någon motgaranti från staten.

Ianspråktagande av insättargarantisystem och avvecklingsfonder

Interventioner från insättargarantisystem för att ersätta insättarna i enlighet med medlemsstaternas skyldigheter till följd av direktiv 94/19/EG om system för garanti av insättningar utgör inte statligt stöd. Om detta slags ordningar eller liknande system används i

samband med omstrukturering av ett kreditinstitut kan de dock utgöra statligt stöd. Även om ordningen i fråga omfattar medel från den privata sektorn kan den anses utgöra statligt stöd i den mån som den står under statlig kontroll och om staten fattar beslut om dess tillämpning. Kommissionens bedömning av huruvida detta slags interventioner är förenliga med den inre marknaden kommer att ske enligt 2013 års bankmeddelande.

Bedömningen av huruvida statligt stöd från resolutionsfonder är förenligt med den inre marknaden kommer att ske enligt 2013 års bankmeddelande.

Särskilda överväganden rörande avvecklingsstöd

Enligt meddelandet bör medlemsstaterna uppmuntra att aktörer som inte är ekonomiskt bärkraftiga avvecklas, samtidigt som de ser till att avveckling kan ske under ordnade former så att den finansiella stabiliteten inte äventyras. En ordnad avveckling av ett kreditinstitut i svårigheter bör alltid övervägas när det inte är troligt att institutet i fråga kan återställa sin långsiktiga lönsamhet.

Statliga åtgärder för att stödja en avveckling av ett nödlidande kreditinstitut anses vara förenliga med den inre marknaden, under förutsättning att kapital och efterställda skulder i en bank som inte uppfyller de lagstadgade minimikapitalkraven har skrivits ned eller konverterats.

En avveckling under ordnade former ska leda till att det nödlidande kreditinstitutets verksamhet upphör inom en föreskriven tid. Detta medför att det inte är möjligt att ingå några nya affärsförbindelser med tredje part. Det hindrar dock inte att pågående affärstransaktioner fullföljs i den mån detta leder till minskade avvecklingskostnaderna. Dessutom måste man vid en avveckling så långt som möjligt använda sig av ett konkurrensutsatt förfarande när man säljer av delar av verksamheten eller tillgångar. En avveckling under ordnade former innebär att intäkterna av all eventuell försäljning av tillgångar används för att täcka avvecklingskostnaderna.

Medlemsstaterna kan använda sig av ett antal olika instrument för att organisera avvecklingen av nödlidande kreditinstitut. Statliga stödåtgärder som genomförs till stöd för en sådan avveckling måste vara förenliga med de principer som anges nedan.

En avvecklingsplan

Medlemsstaterna måste tillhandahålla en plan som anger hur avvecklingen av ett kreditinstitut under ordnade former ska gå till. Kommissionen kommer att bedöma om de åtgärder som vidtas för att rekonstruera ett kreditinstitut är förenliga med den inre marknaden, så som anges i omstruktureringsmeddelandet, med nödvändiga ändringar. De särskilda villkor som gäller för en avveckling under ordnade former beskrivs i det följande.

Begränsning av avvecklingskostnaderna

Medlemsstaterna bör visa att stödet ger kreditinstitutet möjlighet till en verklig ordnad avveckling, samtidigt som stödet begränsas till det nödvändiga för att hålla institutet flytande under avvecklingsfasen med beaktande av det uppsatta målet och i överensstämmelse med bördefördelningskraven i 2013 års bankmeddelande.

Begränsning av snedvridningen av konkurrensen

För att undvika otillbörlig snedvridning av konkurrensen bör avvecklingsfasen begränsas till den period som är absolut nödvändig för att avvecklingen ska kunna genomföras under ordnade former.

Så länge det stödmottagande kreditinstitutet fortsätter sin verksamhet får det inte aktivt konkurrera på marknaden eller inleda ny verksamhet. Dess verksamhet ska i princip begränsas till en fortsättning och ett fullbordande av de pågående verksamheterna för befintliga kunder. Nya verksamheter med befintliga kunder ska begränsas till förändringar av avtalsvillkoren i befintliga kontrakt och omstrukturering av befintliga lån, så länge sådana ändringar förbättrar den berörda tillgångens nettonuvärde.

Ett kreditinstitut under avveckling måste utforma sin prissättningspolitik så att denna ger kunderna incitament att söka efter attraktivare alternativ.

Om det krävs ett tillstånd, t.ex. för en avvecklingsenhet ("rump bank") eller ett tillfälligt institut som skapats enkom för en ordnad avveckling av ett kreditinstitut (s.k. broinstitut) ska dessa begränsas till de verksamheter som är absolut nödvändiga för avvecklingen. Den

behöriga tillsynsmyndigheten bör så snart som möjligt dra in tillståndet.

Bördefördelning

Vid en ordnad avveckling måste medlemsstaten se till att minimera moral hazard, bland annat genom att se till att inget ytterligare stöd ges som är till gagn för aktieägarna eller innehavarna av efterställda fordringar. Av denna anledning får inte de krav som aktieägarna och innehavarna av efterställda fordringar har överföras till någon pågående ekonomisk verksamhet.

Det som ovan sägs om omstruktureringsstöd och undsättningsstöd gäller i tillämpliga delar.

Försäljning av ett kreditinstitut under avveckling under ordnade former

Försäljning av ett kreditinstitut när en avveckling under ordnade former pågår kan innebära statligt stöd till köparen, såvida inte försäljningen sker genom ett öppet, ovillkorat och konkurrensutsatt anbudsförfarande och tillgångarna säljs till högstbjudande. Sådana konkurrensutsatta anbudsförfaranden ska, i förekommande fall, möjliggöra försäljning av delar av institutet till olika bjudande.

Vid bedömningen om det föreligger stöd till köparen av ett kreditinstitut, eller delar därav, ska kommissionen undersöka om

- försäljningen sker på ett öppet, ovillkorat och icke-diskriminerande sätt,
- försäljningen sker på marknadsvillkor, och
- kreditinstitutet eller staten, beroende på vilken struktur som valts, söker att maximera försäljningspriset för de tillgångar och skulder som berörs.

Om stöd utgår till den ekonomiska verksamhet som säljs (till skillnad från köparen av verksamheten) kommer stödets förenlighet att granskas separat i ljuset av 2013 års bankmeddelande. Om avvecklingsförfarandet omfattar försäljning av en ekonomisk enhet som har en betydande marknadsandel, kommer kommissionen att bedöma huruvida det behövs åtgärder för att begränsa snedvrid-

ningen av konkurrensen till följd av stödet till den ekonomiska enheten, och kontrollera att den enhet som uppstår till följd av försäljningen är bärkraftig. Vid denna bedömning kommer kommissionen att beakta köparens storlek och styrka i förhållande till den köpta verksamhetens storlek och styrka.

Villkor för godkännande av program för avveckling under ordnade former

Kommissionen anser att program för avvecklingsstöd för kreditinstitut av begränsad storlek kan godtas under vissa förutsättningar, bl.a. att de är utformade så att de överensstämmer med kraven på att aktieägare och innehavare av efterställda fordringar ska vara med och dela bördan och förebygger moral hazard och andra konkurrensshot.

3.15.8 Kommissionens bedömning av statsstödsärenden

I hanteringen av statsstödsärendena under den finansiella krisen bedömde kommissionen för varje åtgärd om den var lämplig, nödvändig och proportionerlig.¹²⁸

Lämpligheten

Statsstöd skulle vara lämpligt för att uppnå målen i fördraget, dvs. att avhjälpa en allvarlig störning i medlemsstatens ekonomi. Kommissionen identifierade i sina meddelanden vilken typ av stöd som effektivt kunde bidra till det målet och säkerställa att stödet var riktat till att återställa den finansiella stabiliteten eller säkerställa utlåningen till realekonomin.

Nödvändigheten

Statsstödet skulle vara begränsat till vad som var nödvändigt för att uppnå målen. Kommissionen granskade nödvändigheten genom att

¹²⁸ Beskrivningen är hämtad ur *The effect of temporary State aid rules adopted in the context of the financial and economic crisis*, Commission Staff Working Paper, Oktober 2011, s. 46 ff. Den beskrivning som lämnas här är generell. I dokumentet går kommissionen också igenom varje typ av stödåtgärd för sig.

övervaka att det var begränsat både i tiden¹²⁹ och i tillämpningsområdet (”scope”). Kommissionen säkerställde alltså att alla åtgärder var tillfälliga och hade en fördefinierad och rimlig omfattning.

Proportionaliteten

Den positiva effekten av statsstöden balanserades mot störningar i konkurrensen för att säkerställa att de sistnämnda var begränsade till ett minimum. Kommissionen fokuserade på tre punkter, nämligen att säkerställa att:

1. den ersättning som betalades för stödet var tillräcklig och om möjligt gav incitament till utträde från stödet,
2. tillräckliga åtgärder hade vidtagits för att begränsa konkurrensstörningar, och
3. båda villkoren (ersättning och åtgärder) var strängare för nödlidande banker än för i grunden sunda banker.

¹²⁹ Det betydde exempelvis att de program som medlemsstaterna tillhandahöll var tidsbegränsade och förlängdes successivt. Stödet som gavs kunde dock ha längre löptid än programmet.

4 Övergripande om resolutionsdirektivet och kommitténs förslag

4.1 Inledning

I de inledande kapitlen framgår att med resolution menas ett särskilt förfarande för att rekonstruera eller avveckla fallerande finansiella företag som kan användas som ett alternativ till avveckling genom konkurs eller likvidation när en sådan skulle medföra stora samhällsekonomiska kostnader.

I detta kapitel beskriver kommittén först EU:s direktiv inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (resolutionsdirektivet) i korthet. Därefter redogör vi för vad vi behöver förhålla oss till när ett direktiv som detta och annan relaterad normgivning på EU-nivå ska införlivas, vilket är en central utgångspunkt för de författningsförslag som vi lägger. Därefter beskriver vi övergripande vårt förslag till genomförande, som i huvudsak innebär att två nya lagar föreslås ersätta den funktion som lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen) har i dag, samt kortfattat om hur resolution kan tänkas fungera i praktiken.

4.2 En översikt av resolutionsdirektivet

Resolutionsdirektivet utgör ett ramverk för resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (*institut*) samt andra företag som ingår i samma koncern som ett institut. Resolution syftar som nämnts till att rekonstruera eller avveckla ovan nämnda företag på ett sätt som inte leder till en allvarlig störning i det finansiella systemet. Ett lika viktigt syfte med ramverket är dock att undvika att enskilda företag hamnar i problem som kan riskera att leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet och därmed fram-

tvinga resolution. Om detta ändå sker ska medlemstaterna genom resolutionsregelverket kunna hantera det krisdrabbade företaget så att verksamhet som är kritisk för någon av det finansiella systemets grundläggande funktioner upprätthålls och på ett sätt som inte leder till betydande spridningseffekter. Kostnaderna för detta ska i första hand bäras av företaget under resolution och dess ägare, i andra hand av företagets borgenärer i prioritetsordning och först i sista hand ska offentliga medel användas. De insatser som görs med offentliga medel ska vidare som huvudregel över tid finansieras av den privata sektorn genom att särskilda avgifter tas ut av de företag som kan bli föremål för resolution.

För att uppnå dessa syften innehåller resolutionsdirektivet inte bara bestämmelser om det särskilda förfarande för rekonstruktion eller avveckling som resolution utgör utan även om hur man ska förbereda och underlätta för resolution samt bestämmelser som syftar till en harmonisering av krisavvärjande tillsynsåtgärder som ska sättas in när ett företags finansiella ställning försämrats på ett sätt som gör att ett fallissemang och därmed resolution kan bli aktuellt i närtid, vilket direktivet kallar tidiga ingripanden. Skälet till benämningen torde vara att de är tidiga ur aspekten att ingripa mot ett företag som har finansiella problem av en art som kan leda till resolution. Tillsynsmyndigheten kan dock ha ingripit före det på basis av andra tillsynsregler.

Närmare om direktivets innehåll

Direktivet är organiserat i tio avdelningar. I det följande beskriver vi översiktligt resolutionsdirektivets olika delar.

Den första avdelningen (artiklarna 1–3) berör tillämpningsområde, definitioner och utseende av myndighet med ansvar för resolution (resolutionsmyndighet).

Den andra avdelningen (artiklarna 4–26) rör det förberedande arbetet. Här finns nya krav på upprättandet av så kallade återhämtningsplaner och resolutionsplaner, samt möjligheten för resolutionsmyndigheten, om den bedömer att ett företag inte kan rekonstrueras eller avvecklas på ett ordnat sätt genom resolution, kräva att hinder för en effektiv resolution avlägsnas. I denna avdelning finns även bestämmelser rörande möjligheten att teckna avtal om finansiellt bistånd inom en finansiell koncern.

Den tredje avdelningen (artiklarna 27–30) rör tidiga ingripanden, inklusive tillsättandet av en tillfällig förvaltare. Tidiga ingripanden handlar om att ge tillsynsmyndigheterna möjligheter att genom åtgärder som företaget själv kan vidta förhindra att en försämring av ett företags finansiella ställning fortgår ända till dess att resolution är enda alternativet.

Den fjärde avdelningen (artiklarna 31–86) innehåller själva resolutionsordningen. Den inleds med resolutionsändamålen, som handlar om att upprätthålla kritiska funktioner, undvika betydande negativa effekter på den finansiella stabiliteten, skydda offentliga medel samt att skydda insättare, investerare, kundmedel och kundtillgångar. Dessa ändamål ska dock inte bara styra ett enskilt resolutionsförfarande, utan även det förberedande arbetet och ramverket och dess bestämmelser i sin helhet. Därefter anges förutsättningarna för att försätta ett företag i resolution. I princip ska resolution endast inledas om konkurs eller likvidation är alternativet och om resolution är nödvändigt för att uppnå resolutionsändamålen.

Direktivet anger även ett antal generella principer för hur resolution ska utformas och genomföras. Flertalet av dessa återkommer i specifika bestämmelser i anslutning till resolutionsåtgärder, men i avsaknaden av sådana bestämmelser ska alltså dessa principer styra utformningen av resolution. Principerna handlar om att behålla prioritetsordningen genom att ägarna bär förluster före borgenärer och att borgenärer med samma prioritet behandlas likvärdigt, att ingen ägare eller borgenär får ett sämre ekonomiskt utfall till följd av resolution än vad som blivit utfallet vid en konkurs, att företagsledningen byts ut, att resolutionskostnaderna och värdeförstörelsen minimeras samt att EU:s statsstödsregler efterlevs.

Mer konkret handlar resolution om att rekonstruera eller avveckla verksamhet. För detta ändamål behöver den ansvariga myndigheten (resolutionsmyndigheten) kunna vidta lämpliga åtgärder. I direktivet anges fyra resolutionsverktyg som alla medlemsländer ska införa. Dessa är:

- *Försäljningsverktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna sälja inkråm och aktier i ett företag under resolution till en privat förvärvare.
- *Broinstituttsverktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna överföra inkråm eller aktier från företaget under

resolution till ett tillfälligt upprättat institut som kontrolleras av myndigheten.

- *Avskiljandeverktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna överföra inkråm som inte lämpar sig för omedelbar avyttring till ett särskilt upprättat tillgångsförvaltningsbolag som i stället avvecklar verksamheten över tid. Detta verktyg får endast tillämpas i kombination med något annat resolutionsverktyg.
- *Skuldnedskrivningsverktyget* som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna dels skriva ned skulderna i ett företag under resolution, dels konvertera skulder till aktier. Skulder kan konverteras till aktier såväl i företaget under resolution som i dess moderföretag. Konvertering kan också ske till aktier i ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

En verktygslik befogenhet är rätten att skriva ned och konvertera sådana skuldinstrument som får räknas in i kapitalbasen, det vill säga primär- och supplementärkapitalinstrument. Denna möjlighet ska dels kunna utnyttjas i resolution, dels utanför resolution som en sista åtgärd för att undvika resolution.

Innan resolutionsmyndigheten använder något verktyg som kan leda till att någon borgenär drabbas av förluster ska myndigheten vidta åtgärder som innebär att ägarna bär förluster först, och fullt ut, innan någon borgenär gör detsamma.

För att säkerställa att företag har tillräcklig kapacitet på sina balansräkningar i form av såväl kapital som nedskrivningsbara skulder ska det införas ett särskilt krav på detta.

För att kunna tillämpa resolutionsverktygen anger direktivet ett antal särskilda befogenheter som ska finnas, exempelvis befogenhet att överföra inkråm och aktier, befogenhet att skriva ned kapitalbeloppet på skulder m.m. För att verktygen ska fungera effektivt krävs dessutom ett antal kompletterande befogenheter. Av dessa kan särskilt möjlighet att ta kontroll över företaget nämnas. I övrigt handlar det i stor utsträckning om att skaffa rådrum som att kunna stoppa vissa betalningar och om att se till att verksamhet som överförs inte drabbas av avbrott.

Även om man kan använda skuldnedskrivningsverktyget för att kapitalisera företag under resolution så kan det vara nödvändigt att tillföra externa medel i form av statligt stöd för att resolutionen ska lyckas. Ett skäl till detta är att skulder, trots krav på en viss nivå av

nedskrivningsbara skulder, kan behöva undantas från nedskrivning och konvertering av systemstabilitetsskäl.

Vidare kan det trots befogenheter att förhindra finansieringsflykt bli så att ett företag som försätts i resolution har eller får finansieringsproblem. Även för att avhjälpa dessa kan det krävas åtgärder och medel för att finansiera dessa. Direktivet anger av detta skäl att ett finansieringsarrangemang ska bildas och finansieras av företagen genom avgifter. Finansieringsarrangemanget ska sedan kunna användas för att bland annat utfärda garantier för att underlätta för företaget under resolution att erhålla finansiering och för att skjuta till kapital vid en skuldnedskrivning. Bestämmelserna om finansieringsarrangemanget finns i avdelning VII (artiklarna 99–109), men hur medel från detta kan användas och när de inte kan användas framgår främst av bestämmelserna om specifika resolutionsverktyg i avdelning IV.

Det finns strikta krav på bördefördelning, det vill säga att ägare och borgenärer först ska ha burit förluster i viss utsträckning, innan medel från finansieringsarrangemanget kan användas till kapitalisering eller mer generellt bidra till resolutionen av ett företag. I en systemkris är det även tillåtet att skjuta till kapital från andra källor än finansieringsarrangemanget genom att tillämpa de så kallade statliga stabiliseringsverktygen som gör det möjligt med statliga kapitaltillskott eller att staten tillfälligt övertar ägandet till ett företag som fallerar.

Direktivet innehåller även bestämmelser om hur företaget under resolution ska värderas. En eller flera sådana värderingar ska ligga till grund för beslut om att försätta företaget i resolution och beslut om vilka åtgärder som ska vidtas och hur dessa ska utformas.

Resolution medför ingripanden i enskildas rättigheter. Av detta skäl finns det ett antal bestämmelser som begränsar och ställer krav på resolutionsförfarandet i syfte att upprätthålla ett grundläggande egendomsskydd för olika intressenter. Ett viktigt inslag i dessa är att det alltid ska göras en bedömning av om någon borgenär har fått ett sämre ekonomiskt utfall än vid en konkurs, vilket ju också är en grundläggande princip för resolution. I så fall är borgenären berättigad till ersättning för mellanskillnaden. Sådan ersättning ska betalas via finansieringsarrangemanget. Direktivet innehåller även regler om när och vem resolutionsmyndigheten ska underrätta om olika åtgärder, rätten att överklaga beslut om resolutionsåtgärder samt hur resolution relaterar till konkurs och andra legala förfaranden.

Två viktiga dimensioner i resolutionsreglerna är att de ska fungera för att hantera hela koncerner och inte minst att de ska fungera i en gränsöverskridande kontext, framför allt inom, men även utanför unionen. Avdelning V (artiklarna 87–92) handlar just om processer m.m. rörande resolution av gränsöverskridande koncerner och avdelning VI (artiklarna 93–98) behandlar situationen då resolution inbegriper ett land utanför EES eller om ett sådant land inleder ett liknande förfarande.

Avslutningsvis innehåller avdelningarna VIII–XI bestämmelser om sanktioner (artiklarna 110–114), verkställande befogenheter (artikel 115), ändringar av andra EU-direktiv och förordningar (artiklarna 116–126) samt slutbestämmelser (artiklarna 127–131).

4.3 Generellt om införlivande av direktiv och andra EU-normer

4.3.1 Kompletterande rättsakter

Resolutionsdirektivet som kortfattat beskrivits ovan ska kompletteras med delegerade akter och tekniska standarder beslutade av kommissionen. Dessutom ska Europeiska bankmyndigheten (Eba) anta riktlinjer på en rad områden enligt direktivet. För att ge en bakgrund till vad detta får för inverkan på kommitténs arbete med att genomföra resolutionsdirektivet ges i det följande en kort beskrivning av var dessa olika rättsakter - direktiv, tekniska standarder och delegerade akter - hör hemma i unionens lagstiftningsprocess och hur de slår igenom i de nationella rättsordningarna.

Direktiv

Resolutionsdirektivet är antaget under det ordinarie lagstiftningsförfarandet vilket innebär att Europaparlamentet och ministerrådet gemensamt beslutar om direktivet efter förslag av kommissionen. Direktiv är bindande för medlemsstaterna med avseende på det resultat som ska uppnås men överlåter åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet. Tanken med direktivformen är att de skyldigheter som följer av direktivet ska kunna genomföras i nationell rätt på det sätt som bäst passar respektive medlemsstat. Ett direktiv kan ge

medlemsstaterna möjlighet att införa mer långtgående bestämmelser än de som finns i direktivet (minimidirektiv) men behöver inte göra det (fullharmoniseringsdirektiv). Det finns också direktiv som innehåller bestämmelser som är både av minimi- och fullharmoniseringskaraktär.

Delegerade akter och tekniska standarder

På vissa områden har Europaparlamentet och ministerrådet delegerat till kommissionen att komplettera resolutionsdirektivet. Kommissionen har då tilldelats befogenheten att anta delegerade akter. Villkoren för denna delegering till kommissionen framgår av EUF-fördraget. I stort innebär detta att kommissionen delegeras befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av lagstiftningsakten.

Artikel 115 i resolutionsdirektivet anger på vilka områden kommissionen kan anta delegerade akter och hur delegationen får utövas.

På finansmarknadsområdet kan de tre europeiska tillsynsmyndigheterna – Eba, Esma och Eiopa – utarbeta förslag till kompletterande bestämmelser eller genomförandebestämmelser, s.k. tekniska standarder. Dessa tekniska standarder kan kommissionen, efter delegation, anta i form av delegerade akter eller genomförandeaakter. Enligt resolutionsdirektivet har Eba och i vissa fall Esma fått i uppdrag att utarbeta förslag till tekniska standarder på ett flertal områden, vilket framgår av respektive artikel.

De tekniska standarderna beslutas enligt de förfaranden som beskrivs i Eba-förordningen. Av Eba-förordningen framgår även att dessa standarder – båda typerna – ska ges i form av EU-förordning eller EU-beslut. Detta innebär att regleringen i form av tekniska standarder kommer att vara direkt tillämplig i Sverige.

Ebas riktlinjer och rekommendationer

Enligt Eba-förordningen ska Eba i syfte att upprätta en konsekvent, ändamålsenlig och effektiv tillsynspraxis inom europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS) och säkerställa en

gemensam, enhetlig och konsekvent tillämpning av unionsrätten, utfärda riktlinjer och rekommendationer

Riktlinjer och rekommendationer ska vara riktade till behöriga myndigheter (t.ex. Finansinspektionen) eller till finansiella företag. Riktlinjer och rekommendationer är inte rättsligt bindande i traditionell mening, men nationella tillsynsmyndigheter och kreditinstitut och värdepappersföretag som träffas av dessa riktlinjer och rekommendationer ”ska med alla tillgängliga medel söka följa dessa riktlinjer och rekommendationer” (på engelska ”every effort to comply”). Myndigheter, och i vissa fall företag, kommer att vara skyldiga att bekräfta efterlevnaden eller förklara varför riktlinjer och rekommendationer inte efterlevs. Denna typ av bestämmelser kallas ibland för ”följ eller förklara-regler” (engelska ”comply or explain”).

Av resolutionsdirektivet framgår att Eba dessutom ska utfärda riktlinjer i särskilda avseenden. Dessa riktlinjer är, liksom de övriga riktlinjer som Eba meddelar, i det närmaste bindande.

Finansinspektionen anser i en promemoria från den 8 februari 2013 att riktlinjer från de europeiska tillsynsmyndigheterna riktade till behöriga myndigheter eller finansmarknadsaktörer är att jämställa med svenska allmänna råd. Förordningarna för de europeiska tillsynsmyndigheterna (däribland Eba) innebär att behöriga myndigheter eller finansmarknadsaktörer direkt på grund av förordningarna med alla tillgängliga medel ska söka följa dessa riktlinjer. Eftersom förordningarna har direkt verkan kommer Finansinspektionen inte att utfärda några egna allmänna råd men när Finansinspektionen bedömer att det behövs kan riktlinjer komma att omarbetas till bindande regler i form av föreskrifter.

4.3.2 Harmoniseringsnivån

Resolutionsdirektivets bestämmelser är av karaktären gemensamma harmoniserade minimiregler för återhämtning och resolution. Detta innebär att medlemsstaterna får anta eller behålla regler som är striktare eller kompletterar de som fastställs i resolutionsdirektivet och i de delegerade akter och genomförandeakter som antas på grundval av detta direktiv, under förutsättning att de äger allmän giltighet och inte står i strid med resolutionsdirektivet och de delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av direktivet (artikel 1.2 i resolutionsdirektivet).

4.3.3 Sammanfattande kommentarer

Att resolutionsdirektivet är ett minimidirektiv ger alltså medlemsstaterna rätt att införa strängare regler än vad som följer av direktivet. Dessa regler får dock inte stå i strid med de delegerade akter eller genomförandebestämmelser som kommer att antas på grundval av direktivet. Detta är logiskt eftersom dessa rättsakter kommer att bli direkt gällande i medlemsstaterna.

Direktivet innehåller också bestämmelser som inte är så detaljerade eller som är oprecisa, närmast av ramkaraktär (exempelvis artikel 36 om värdering). Bestämmelser av sådan karaktär kan behöva fyllas ut för att kunna få sin fulla praktiska betydelse. På de områden där Eba ska utarbeta förslag till tekniska standarder av något slag är det, av samma skäl som ovan, enligt kommitténs mening inte lämpligt att föreslå nationella bestämmelser.

Det bör också noteras att det finns många bestämmelser som beskriver hur samarbetet mellan medlemsstaterna ska gå till och hur tvister mellan staterna ska lösas. Dessa kan inte ändras ensidigt av Sverige. Därtill torde det gränsöverskridande samarbetet underlättas om medlemsstaterna inte inför avvikande bestämmelser som de andra medlemsstaterna kan ha svårt att förhålla sig till.

Med beaktande av hur resolutionsdirektivet är utformat har kommitténs utgångspunkt varit att lämna ett förslag som nära ansluter till direktivet, lämnar öppet för kompletterande bestämmelser och som underlättar resolution av gränsöverskridande företag.

4.4 Om förslaget till införlivande

4.4.1 Kommitténs utgångspunkter

Kommittén har till uppgift att föreslå hur EU:s resolutionsdirektiv ska införlivas i svensk rätt. I detta arbete har kommittén haft att hantera ett komplext och omfattande regelverk. Direktivets utformning bidrar till komplexiteten, men den beror i hög grad på sakinnehållet. Att utforma ett regelverk som förmår att hantera banker i kris är en svår uppgift. Att göra det så att reglerna fungerar på ett likformigt sätt i banker med gränsöverskridande verksamhet är än svårare.

Både behovet av särskilda krishanteringsregler och att de är svåra att utforma på ett ändamålsenligt sätt har sin grund i att

banker har egenskaper som skiljer dem från andra företag. Dessa skillnader blir som mest framträdande just i krislägen, bland annat därför att banker har inbyggda stabilitetsproblem som gör att oro för ekonomiska problem i en bank kan bli självuppfyllande; se även kapitel 2.

Att hantera sådana förlopp är normalt inte det stora problemet, i vart fall så länge staten kan agera kraftfullt för att återställa förtroendet. Ett effektivt regelverk ska dock inte bara kunna hantera banker i kris. Det bör dessutom göra det på ett sådant sätt att kriser förebyggs. Det senare målet främjas om bankers ägare och finansierer – på i princip samma sätt som i andra typer av företag – är införstådda med att de får bära det ekonomiska ansvaret om en bank får soliditetsproblem. I ett sådant fall handlar det om att ha tillgång till ett förfarande som i sina konsekvenser för ägare och långgivare liknar en konkurs, men samtidigt inte ger upphov till stabilitetsproblem, t.ex. genom att skapa oro för soliditeten i banker som inte har gjort kreditförluster.

Om regelverket inte ger goda förutsättningar för att hantera denna balansgång, kan staten – som ytterst ansvarig för den samhällsekonomiska och finansiella stabiliteten – bli tvungen att ingripa på ett sådant sätt att kostnaderna för bankens förluster får bäras av skattebetalarna och inte dem som ansvarat för att styra eller finansiera banken. Detta är ineffektivt i meningen att det riskerar att ge oönskade subventioner till privata aktörer och skapa snedvridna incitament. Utan ett trovärdigt krishanteringssystem ökar sannolikheten att kriser ska uppstå genom att ägarnas och finansierarnas motiv att undvika överdrivet risktagande försvagas.

Det kan således inte råda någon tvekan om att ett effektivt finansiellt regelverk ska innefatta väl fungerande metoder för att hantera banker i kris. Kommittén har således inga problem att ställa sig bakom de syften som väglett arbetet med att ta fram resolutionsdirektivet. Dessa formuleras dessutom i huvudsak tydligt och väl i de skäl som redovisas i inledningen av direktivet.

Samtidigt framgår redan av den kortfattade beskrivningen ovan och kommer bli än mer tydligt i följande kapitel att utformningen av ett sådant regelverk innefattar svåra avvägningar. Ett tydligt exempel är hur man ska kunna kombinera omsorgen om stabiliteten i det finansiella systemet med strävan att finansierer ska ta ansvar för förluster. Det senare kan skapa oro bland finansierarna och utlösa kriser även i företag där det inte har uppstått några förluster.

Kännetecknande för kriser är dessutom att de kan följa oförutsedda eller till och med oförutsebara förlopp. En åtgärd som bygger på en sund princip kan därför i praktiken visa sig vara orimlig att genomföra, eftersom den kan få konsekvenser som inte går att överblicka och i sista hand hotar att omkullkasta själva syftet med krishantering, dvs. att förhindra spridningseffekter. Här uppstår en direkt motsättning mellan behovet av flexibilitet att hantera oväntade inslag i en kris och strävan att genom harmoniserad lagstiftning binda EU:s medlemsstater till fixerade och lagfästa principer. Direktivets förhållningssätt kan i detta avseende kontrasteras mot den svenska stödlagen vars vägledande princip är största möjliga flexibilitet, just i syfte att ge utrymme att hantera även extrema – och oförutsedda – krisförlopp.

Resolution och hantering av systemkriser

Kommittén ser särskilda problem med att direktivet uttalat kräver att dess principer ska gälla mer eller mindre oberoende av krisens omfattning. Det framgår således på flera ställen att resolutionsregelverket ska tillämpas fullt ut även i systemkriser, dvs. då det råder utbredd osäkerhet om läget i hela eller stora delar av det finansiella systemet.

Kommittén bedömer det som uteslutet att i ett läge, där stora delar av det nationella (eller europeiska) banksystemet har drabbats – eller bara befaras ha drabbats – av stora förluster, tvinga bankernas finansörer att bära de kostnaderna som då kan uppstå. Dels är risken för spridningseffekter uppenbar i ett så osäkert läge. Dels är de finansörer som i så fall får bära förluster i stor utsträckning andra inhemska aktörer och förlusterna som de skulle åsamkas skulle även mer direkt kunna rubba den samhällsekonomiska stabiliteten.

Ett mer pragmatiskt förhållningssätt hade exempelvis kunnat innebära att ambitionsnivån i direktivet sattes till att kunna hantera enskilda institut – även stora sådana – på ett sätt som gör att ägare och finansörer får bära ansvaret på samma sätt som i konkurs. Detta hade varit ett stort framsteg i förhållande till tidigare regelverk.

Kommittén bedömer att synsättet i direktivet bygger på en alltför långtgående tillämpning av principen att staten inte ska bära kostnader för finanskriser. Denna princip är i grunden sund, men

det kan uppstå lägen där staten måste kunna träda in och ta över kostnader i sin roll som den yttersta riskbäraren i samhället. Det är inte realistiskt att tänka sig att ett katastrofhot mot samhälls-ekonomin som har sitt centrum i den finansiella sektorn – vilket är vad en finansiell systemkris ytterst handlar om – ska kunna hanteras på ett helt annat sätt än motsvarande hot som uppstår i en annan samhällssektor.

Inom euroområdet har vissa länder så stora statsfinansiella problem att det uppstått osäkerhet kring deras möjlighet att ta det ansvar som i detta avseende vilar på en stat. Denna osäkerhet är sannolikt inte ogrundad, men det är ett ekonomiskt vågspel att utforma bankregelverket på denna grundval. Det binder dessutom även medlemsstater som inte har samma statsfinansiella trovärdighetsproblem, däribland Sverige.

Synpunkten att det föreslagna regelverket egentligen inte var anpassat för att hantera verkliga systemkriser och att medlemsstaterna borde ges större flexibilitet framfördes från den svenska regeringens sida under förhandlingarna. Direktivet har också fått vissa inslag som ökar flexibiliteten, t.ex. möjlighet för staten att på vissa villkor ta över ägandet till en bank under resolution. Det finns även möjligheter att utanför resolution och i förebyggande syfte erbjuda solida banker likviditetsstöd via centralbanken eller statliga garantier, t.ex. om de hotas av smittoeffekter från att andra banker måste sättas i resolution. Dessa åtgärder är dock omgärdade med sådana restriktioner att det reella utrymmet för att inom direktivets ram göra det som krävs för att förhindra spridning av kriser i enskilda banker likväl kan visa sig vara för litet.

Kommittén avstår från att försöka värdera hur stort detta problem kan tänkas vara i praktiken. Ytterst beror det på hur stor risken är att det finansiella systemet ska hamna i ett så allvarligt läge. Ett fundamentalt dilemma är dock att den risken är beroende av hur resolutionsregelverket förväntas fungera och hanteras i en verklig kris. Det faktum att regelverket inte är tydligt och möjligheterna att faktiskt tillämpa det i alla situationer där det formellt ska tillämpas är osäkra gör att det är svårt att ens i princip bedöma vilka effekter det kan tänkas få på aktörernas – i första hand finansierarnas – beteende. Det enda som framstår som säkert är att de som har att tillämpa regelverket kommer att behöva agera med största omsorg.

4.4.2 Lagstiftningsåtgärder

Inom ramen för kommitténs uppdrag att föreslå hur resolutionsdirektivet ska införlivas i svensk rätt föreslår kommittén två nya lagar, förutom ett antal ändringar i befintliga lagar. En ny resolutionslag och en ny lag för förebyggande statligt stöd ska ersätta stödlagen från 2008.

Vi kan konstatera att stödlagen inte uppfyller de krav som EU:s direktiv ställer när det gäller enskilda företag som har soliditetsproblem. En övergripande skillnad är att stödlagen utgår ifrån möjligheten för staten att via avtal ge stöd till enskilda kreditinstitut i syfte att undvika en konkurs eller tillståndsåterkallelse. Den ger därutöver staten rätt till tvångsinlösen i vissa fall. EU:s resolutionsdirektiv utgör snarare ett alternativt insolvensförfarande där staten, genom en ansvarig myndighet, ges särskilda befogenheter.

Stödlagen medger heller inte att staten, med säkerhet eller över huvud taget, kan vidta de åtgärder som direktivet kräver att staten ska ha till sitt förfogande. Inte ens om staten tvångsinlöser aktierna och står som ensam ägare till företaget kan alla åtgärder som direktivet kräver genomföras. Exempelvis ger stödlagen inte staten något verktyg för att se till att borgenärer får vara med och bära förluster, som t.ex. att utanför konkurs skriva ner skulder eller konvertera skulder till aktier. Därtill är stödlagen endast tillämplig på kreditinstitut medan direktivet kräver att resolution ska kunna tillämpas på både kreditinstitut och värdepappersbolag samt företag som ingår i samma koncern som dessa.

Sammanfattningsvis är slutsatsen att det behövs en ny lag för att införliva EU:s resolutionsdirektiv för enskilda institut (enligt EU:s definition).

Även om kommittén bedömer att stödlagen i princip ger fullgoda möjligheter att ge generellt stöd för att kunna upprätthålla den finansiella stabiliteten i oroliga tider och därigenom förhindra att samhällsekonomin i stort skadas föreslår vi att den ersätts av en ny lag. Detta gör vi för att stödlagen dels har inslag som liknar resolutionsregelverket när det kommer till att hantera enskilda institut och vi inte kan ha konkurrerande regelverk, dels för att resolutionsdirektivet innehåller bestämmelser som har bäring på det generella stöd som kan ges med stödlagen.

Med vårt förslag rör resolutionslagen hantering av enskilda företag i kris, medan lagen om förebyggande statligt stöd hanterar

generellt stöd, samt finansiering av sådant stöd och av de statliga stabiliseringsverktygen som regeringen kan besluta om enligt resolutionslagen.

4.4.3 Skiljelinjen mellan tillsyn, resolutionsförberedelser och resolution

Resolutionsdirektivet innehåller bestämmelser rörande resolution, förberedelser för ett sådant förfarande och rena tillsynsåtgärder.

När det gäller återhämtningsplaner och tidiga ingripanden anger direktivet att tillsynsmyndigheten, det vill säga Finansinspektionen, är den ansvariga myndigheten. Återhämtningsplaner är i korthet planer som företagen själva ska upprätta, vilka därefter ska granskas och godkännas av Finansinspektionen. Det nya med dessa är att de innehåller mer allvarliga scenarier än vad som krävts av den befintliga beredskapsplaneringen. Återhämtningsplanerna ska med andra ord ses som ett nytt tillsynsinstrument och ska följaktligen införas i sektorslagstiftningen. När det gäller tidiga ingripanden är det vår bedömning att Finansinspektionen redan kan vidta de åtgärder som avses, med undantag för tillsättandet av en tillfällig förvaltare. Vi föreslår därför endast mindre tillägg i sektorslagstiftningen med anledning av denna del av direktivet.

Sedan finns det ett antal uppgifter i resolutionsdirektivet som resolutionsmyndigheten ska ansvara för eller ges rätt att besluta om och som är av tillsynskaraktär eller rör förberedelser för resolution. Till dessa hör att bestämma minimikravet på nedskrivningsbara skulder, att förelägga företag att avlägsna hinder mot resolution, att upprätta resolutionsplaner och att skriva ned och konvertera skulder som får räknas in i kapitalbasen, inbegripet åtgärder mot ägarna, som en sista åtgärd för att förhindra ett fallissemang och eventuellt därpå följande resolution.

Direktivet tillåter att flera myndigheter utses till resolutionsmyndigheter, vilket innebär att det är fullt möjligt att dela upp uppgifterna. Även om vi föreslår att regeringen ska utse resolutionsmyndighet så är det vår bedömning att möjligheten till uppdelning bör utnyttjas. Riksgäldskontoret bör i linje med den befintliga ansvarsfördelningen i Sverige utses till resolutionsmyndighet med ansvar för hanteringen av företag i kris. Men för att undvika en situation med två myndigheter med direkta tillsynsuppgifter och ingripandemöjligheter mot företag anser vi att Finansinspektionen,

med undantag för resolutionsplaneringen, bör utses till resolutionsmyndighet för övriga uppgifter ovan. Kommittén förutsätter samtidigt att planeringen och hanteringen av resolution ska skötas i nära samarbete mellan de båda myndigheterna.

Även om arbetsfördelningen mellan myndigheter endast är en bedömning från kommitténs sida påverkar den ändå hur vi väljer att strukturera betänkandet och författningsförslagen.

Möjligheterna att tillämpa planer ska inte överskattas

Rörande de planer som direktivet kräver är kommittén tveksam till hur användbara de är i praktiken. Särskilt kan nyttan av dessa planer ifrågasättas i en systemkris. Detta är vad kommittén uppfattar som ytterligare ett område där direktivet har en orealistisk syn på systemkriser.

Ett exempel är att banker i återhämtningsplaner ska redogöra för hur de på egen hand ska ta sig ur de påfrestningar som kan uppstå om det finansiella systemet som helhet utsätts för stress. Tillsynsmyndigheten ska se till att planen i största möjliga mån undviker negativa effekter på det finansiella systemet. Om så inte är fallet, ska den ålägga institutet att göra om planen så att det villkoret uppfylls. På nytt kan detta framstå som en rimlig princip, men det är inte självklart att det är möjligt att lägga fast planer för alla berörda institut som uppfyller villkoret att samtliga ska fungera i en allvarlig stressituation.

Anta till exempel att en större bank sätts i resolution. Detta riskerar, som framgått, att utlösa osäkerhet om läget i andra svenska banker och påverka deras tillgång till finansiering. Gällande regler ålägger bankerna att ha likviditetsbuffertar i form av likvida värdepapper, i första hand statspapper, som ska kunna säljas eller belånas för att möta sådana påfrestningar. Men det är inte utan vidare möjligt för flera banker att samtidigt ta sina likviditetsbuffertar i anspråk. Det riskerar att utlösa den typ av förlopp som präglade finanskrisen 2008, nämligen att ett företags behov att sälja likvida tillgångar pressar priserna på dessa eller till och med gör att de inte längre är likvida. Detta utlöser i sin tur misstro mot andra företags förmåga att klara sina likviditetsbehov. Och ju längre prisfallet drivs, desto närmare ligger oro för att företagen ska drabbas av så stora förluster att de även får soliditetsproblem.

Direktivet anger visserligen att en återhämtningsplan ska innefatta en beskrivning av hur banken avser använda sig av något som kallas centralbanksfaciliteter. Vad som ska anses utgöra sådana faciliteter vid en svensk tillämpning av reglerna är dock inte uppenbart, eftersom Riksbanken inte på förhand anger i vilka lägen den är beredd att ge likviditetsstöd till banker.

Kommittén bedömer därför att det inte är givet att det existerar en komplett uppsättning återhämtningsplaner som uppfyller direktivets krav, åtminstone inte utan långtgående ingrepp i hur banker tillåts bedriva sin verksamhet. Kommittén utesluter inte att sådana förändringar krävs, men de bör i så fall komma fram ur mer målinriktade analyser och överbåganden än de som blir resultatet av tillsynsmyndigheters granskning av huruvida återhämtningsplaner uppfyller resolutionsdirektivets krav.

I det sammanhanget vill kommittén påpeka att det ingått i vårt uppdrag att analysera reglerna för riktat likviditetsstöd från Riksbanken. Vi tog inte upp den frågan i delbetänkandet, bland annat därför att den måste analyseras i ljuset av reglerna i resolutionsdirektivet. Omfattningen av arbetet med att föreslå hur själva direktivet ska genomföras har dock gjort att vi inte har haft tid att göra en sådan analys.

Kommittén bedömer därför, bland annat mot bakgrund av nyss nämnda oklarheter om vilka centralbanksfaciliteter som finns i Sverige, att det är angeläget att en översyn av reglerna för Riksbankens ansvar för likviditetsstöd görs i annat sammanhang, förslagsvis i den bredare översyn av riksbankslagen som riksdagen begärt.¹ Vi bedömer att de krav på bankernas planering som ställs med anledning av resolutionsregelverket måste ges en framträdande plats i en sådan analys.

4.5 Kort om resolution i praktiken och vägval i införlivandet

I detta avsnitt redogör kommittén i korthet för hur vi har resonerat kring resolution i praktiken och hur detta har påverkat förslagen som läggs fram i detta betänkande.

¹ Se Finansutskottets betänkande 2009/10 FiU36.

4.5.1 Ändamålen med resolution

Ändamålen med regelverket har stor betydelse. Dessa ska vara styrande för såväl regelverkets utformning som för dess tillämpning. Direktivet räknar upp flera ändamål utan tydlig rangordning. Det grundläggande syftet med en resolutionsordning är dock att skapa regler för att kunna rekonstruera eller avveckla institut utan betydande störningar och avbrott i samhällsviktig verksamhet. Vi uttrycker detta som att resolution ska kunna inledas, som ett alternativ till konkurs eller likvidation, om det behövs för att kunna motverka en risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet.

Men i ett resolutionsregelverk behöver också andra aspekter beaktas för att på ett lämpligt sätt vägleda i utformningen av specifika regler och sedermera i tillämpningen av regelverket. Ett effektivt sätt att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet är ju att staten skjuter till de pengar som behövs. Ibland är detta också nödvändigt. Men, förutom statens direkta risktagande, för ett sådant agerande med sig andra negativa effekter genom att det skyddar ägare och borgenärer från konsekvenserna av deras risktagande. I vetskap om detta minskar deras skäl till ett sunt risktagande. Vi kan då snabbt stå inför en ny kris i framtiden. Därför är det viktigt att regelverket också ställer trovärdiga krav på att ingripandet ska göras på ett sätt som upprätthåller marknadsdisciplinen och att företagen inte ska räkna med – och planera för – att staten kommer att rädda dem genom att erbjuda statligt stöd. Som framgår ovan hyser dock kommittén betänkligheter kring om inte restriktionerna för användningen av statliga medel som direktivet (och andra EU-regler som statsstödsregelverk) innebär har drivits för långt så att medlemstaternas utrymme att göra vad som krävs för att förhindra spridning av kriser i stora och komplexa banker kan vara för litet.

Att se till att det finansiella systemet är stabilt, i meningen att det kan upprätthålla sina grundläggande funktioner, är inte det enda skälet till att staten särskilt reglerar finansiell verksamhet. Ett annat viktigt skäl för reglering är konsumentskydd. Utan att åsidosätta den finansiella stabiliteten, finns det också skäl att i ett resolutionsförfarande beakta aspekter som närmast har att göra med konsumentskydd som att försöka förhindra att insättare och andra kunder drabbas av avbrott i tillgången till viktiga finansiella tjänster. Åtminstone bör inte ett resolutionsförfarande gå på tvärs med konsumentskyddet om det kan undvikas.

4.5.2 När kan resolution inledas?

Resolution kan inledas när tre grundförutsättningar är uppfyllda. De två första grundförutsättningarna är att företaget fallerar eller sannolikt kommer att falla respektive att alternativa åtgärder inte kan förhindra att företaget fallerar inom rimlig tid. Dessa förutsättningar syftar till att säkerställa att om resolution inte inleds så kommer företaget att hamna i konkurs eller i likvidation.

Den tredje grundförutsättningen är att resolution är nödvändigt för att uppnå något resolutionsändamål. Denna sista grundförutsättning ska också ses i ljuset av kraven på att regelverket ska tillgodose det grundläggande egendomsskyddet. Eftersom resolution är ingripande i ägares och sannolikt borgenärers rättigheter behöver förfarandet motiveras av att det är nödvändigt för att uppfylla ett allmänintresse. I vårt förslag fastställer Finansinspektionen om de två första grundförutsättningarna föreligger medan resolutionsmyndigheten (Riksgäldskontoret) bedömer den tredje grundförutsättningen och fattar beslut om resolution.

Vår bedömning är att det troligtvis måste handla om ett hot mot det finansiella systemets stabilitet för att ett så pass ingripande agerande i enskildas rättigheter som resolution innebär ska vara motiverat. Man kan då fråga sig vad de andra resolutionsändamålen, t.ex. de som kan kopplas till konsumentskydd, fyller för funktion. Direktivet skiljer dock på vilket sätt som ändamålen ska tas hänsyn till vid ett resolutionsbeslut och i genomförandet av ett resolutionsförfarande. För att försätta ett företag i resolution krävs att det är nödvändigt med hänsyn till något allmänintresse. När väl resolution är inledd ska dock resolutionsmyndigheten utforma förfarandet på det sätt som, enligt myndighetens bedömning, bäst uppfyller de relevanta ändamålen. Genom direktivets konstruktion så finns det alltså möjligheter att inom ramen för resolution låta ändamålen avspegla också andra aspekter som samhället normalt fäster vikt vid. Därför beskriver ändamålen olika typer av samhällsintressen med kopplingar till finansiell verksamhet som är tydligt urskiljbara och som kan motivera olika åtgärder.

4.5.3 Generellt om genomförandet av resolution

Resolutionsändamålen utgör inte det enda som mer generellt ska styra genomförandet av resolution enligt direktivet. Resolutionsmyndigheten ska när den fullgör ändamålen också sträva efter att undvika onödigt värdeförstörelse och minimera resolutionskostnaderna. Den ska vidare göra en lämplig avvägning mellan ändamålen beroende på arten och omständigheterna i varje enskilt fall. En annan viktig princip är att resolution ska genomföras på ett sätt som gör att prioritetsordningen behålls och att ägare och borgenärer är berättigade till minst samma ekonomiska utfall som vid konkurs eller likvidation. Båda dessa principer får dock konkreta uttryck även i andra bestämmelser och vi återkommer till dessa nedan.

4.5.4 Resolutionsåtgärdernas företrädare

I och med att resolutionsmyndigheten fattar sitt beslut om att förutsättningarna för resolution är uppfyllda beträffande ett företag går ansvaret för att hantera detta företag över till staten företrädd av resolutionsmyndigheten. Resolutionsmyndighetens beslutanderätt över företaget under resolution framgår av resolutionslagen. Denna innehåller de maktbefogenheter som resolutionsmyndigheten behöver ha för att rekonstruera och avveckla ett företag på ett ordnat sätt. Det innebär att med stöd av dessa kan myndigheten exempelvis besluta att ledningen i ett företag under resolution ska bytas ut, att ett företag under resolution ska överföra inkråm till ett annat företag, att alla aktier i ett företag ska föras över till broinstitut eller att vissa skulder ska skrivas ned eller konverteras till aktier. Företaget, dess ägare och borgenärer är skyldiga att acceptera sådana beslut.

När det i lag ges särskilda maktbefogenheter på det sätt som kommer att vara fallet med resolutionslagen utövar myndigheten sin beslutanderätt direkt med stöd av lag och detta har företrädare framför vad som i vanliga fall föreskrivs om motsvarande åtgärder. Detta är i enlighet med resolutionsdirektivets innehåll. Det kräver nämligen att resolutionsmyndigheten inte ska behöva ta hänsyn till bestämmelser i nationell rätt som skulle kunna inskränka användningen av resolutionsverktygen eller resolutionsbefogenheterna.

4.5.5 Kontrolltagande

I och med resolutionsbeslutet ska kontrollen över företaget övergå till resolutionsmyndigheten. Att resolutionsmyndigheten kan ta kontroll följer av direktivet, men att det är en automatisk rättsverkan är ett val kommittén gjort. Det finns flera skäl till detta.

För svenska förhållanden gäller inte minst att banksystemet domineras av fyra storbanker. Ett resolutionsförfarande gentemot banker av den storleken kräver fortsatt drift av verksamheten utan avbrott. Det är också rimligt att utgå ifrån att kriser i större banker svårligen kommer att kunna hanteras så snabbt att alla bitar är på plats efter en helg. Ett kontrolltagande är med andra ord nödvändigt i dessa situationer, inte minst för att avskärma ägarna från inflytande, och det leder till ökad förutsägbarhet om kontrolltagandet sker med automatik. Eftersom det inte är praktiskt möjligt att lägga hela det operativa och förvaltande ansvaret på resolutionsmyndigheten, bör själva kontrolltagandet ske på ett sätt som bevarar företagets beslutsstruktur. Rent praktiskt föreslås kontrolltagandet ske genom att resolutionsmyndigheten tvångsvis inträder i det associationsrättsliga systemet och övertar stämmans rösträtt.

4.5.6 Rådrom, kontinuitet och andra kompletterande åtgärder

Ett huvudskäl till att försätta ett företag i resolution är att det bedriver verksamhet som måste fortgå för att inte det ska uppstå en allvarlig störning i det finansiella systemet. Därför behöver verksamheten antingen överföras till en finansiellt stark aktör eller så behöver företaget rekonstrueras. Men för att verksamheten inte ska kollapsa under tiden som, eller i samband med att, en rekonstruktion av verksamheten genomförs kan resolutionsmyndigheten behöva vidta vissa åtgärder för att säkerställa företagets finansiering och se till att motparter inte säger upp avtal.

En bestämmelse som införs föreskriver att motparter inte får säga upp avtal till följd av ett resolutionsbeslut. Men det finns inget som hindrar att avtalsförhållanden ändå snabbt avslutas, exempelvis att långivare inte förnyar sina lån när de löper ut eller om företaget har brustit i någon förpliktelse enligt avtalet. Samtidigt måste vissa

finansiärer, som insättare, ha obruten tillgång till sina medel, för annars uppnås inte resolutionsändamålen.

Av dessa skäl kan resolutionsmyndigheten vilja göra tre saker. Det första är att stoppa företagets betalningar och leveranser av värdepapper. Det andra är att förhindra att borgenärer i sin tur kan säga upp avtal även om företaget har misslyckats med att fullgöra någon skyldighet. Det tredje är att säkerställa företagets finansiering under resolutionstiden, vilket kan innebära att resolutionsmyndigheten utfärdar garantier för företagets nya finansiering och att Riksbanken bidrar till finansieringen genom en tillfällig särskild kredit. Dessa åtgärder syftar övergripande till att stabilisera företagets verksamhet och ge resolutionsmyndigheten rådrum att genomföra nödvändiga resolutionsåtgärder. Förutom dessa åtgärder kan resolutionsmyndigheten även behöva vidta åtgärder som kompletterar användningen av verktyg.

4.5.7 Åtgärder för att rekonstruera eller avveckla

Behålla prioritetsordningen och se till att ägarna bär förluster först

Som vi nämnt är det en princip att resolution ska genomföras på ett sätt som behåller prioritetsordningen. Detta innebär att ägarna ska bära förluster först och fullt ut innan någon borgenär drabbas av förluster, eftersom ägarna endast ska få del av intäkterna från en avveckling av ett företag om några sådana finns kvar efter det att alla borgenärerna har fått fullt betalt. Av detta skäl ska resolutionsmyndigheten innan, eller i samband med, att den vidtar någon resolutionsåtgärd som kan resultera i att borgenärer bär förluster se till att ägarna bär förluster först.

Om företaget är ett aktiebolag, ska aktiekapitalet minskas i proportion till förlusterna, eller annorlunda uttryckt, justeras i paritet med det i värderingen uppskattade värdet på det egna kapitalet. Om företaget har ett negativt eget kapital ska de befintliga aktieägarnas innehav utraderas. Om företaget har ett positivt eget kapital är det tillräckligt att späda ut de befintliga aktieägarnas ägarandel. Om företaget är en medlemsbank eller en kreditmarknadsförening ska andelsinnehavarnas andelar minskas så att dessa hamnar i paritet med egna kapitalet.

Tillämpning av resolutionsverktygen

När ägarna har tvingats att absorbera förluster kan resolutionsmyndigheten fokusera på åtgärder för att säkerställa att den skyddsvärda verksamheten fortgår eller avvecklas på ett ordnat sätt. För dessa ändamål ska resolutionsmyndigheten tillämpa något av resolutionsverktygen, det vill säga försäljningsverktyget, broinstitutsverktyget, avskiljandeverktyget eller skuldnedskrivningsverktyget. Genom dessa fyra verktyg – och möjligheten att kombinera dem – ska resolutionsmyndigheten utforma ett förfarande som är lämpligt i det specifika fallet.

En möjlighet är att genomföra en rekonstruktion av företaget under resolution genom att tillämpa skuldnedskrivningsverktyget. Resolutionsmyndigheten skriver då först ned skulderna i den mån förlusterna inte har täckts av ägarkapitalet. Om värdet på tillgångarna är lika stora som, eller större än, beloppet av skulderna kan resolutionsmyndigheten kapitalisera företaget genom att konvertera skulder till aktier. Skulderna ska tas i anspråk i relation till deras placering i prioritetsordningen. Särskilt kan nämnas att sådana skulder som får räknas in i kapitalbasen först ska tas i anspråk. Direktivet kräver att om resolutionsmyndigheten väljer att behålla företaget under resolution som en fungerande helhet, ska skuldnedskrivningen kombineras med en omstrukturering av verksamheten för att återställa företagets lönsamhet. Denna omstrukturering ska fastställas i en omstruktureringsplan som resolutionsmyndigheten ska godkänna.

En annan möjlighet är att överföra den verksamhet som är viktig för det finansiella systemet till en privat aktör genom en inkråmsförsäljning och låta företaget med kvarvarande verksamhet gå i konkurs. Detta är i så fall en fråga om en tillämpning av försäljningsverktyget. Resolutionsmyndigheten kan i stället för en inkråmsförsäljning sälja företaget i dess helhet genom att sälja aktierna till en privat aktör. Om det inte finns någon privat köpare kan resolutionsmyndigheten genomföra motsvarande överföringar genom broinstitutsverktyget. Skillnaden är att resolutionsmyndigheten då åtar sig ett större ansvar för rekonstruktionen, eftersom broinstitutet kontrolleras av myndigheten. Om aktierna säljs till ett broinstitut, är det med avseende på resolutionsmyndighetens ansvar för rekonstruktionen att jämställa med det alternativet då resolutionsmyndigheten rekonstruerar företaget. Broinstitutet blir i detta fall moderföretag till företaget under resolution.

Även om verktygen kan kombineras på lite olika sätt är möjligheterna att kombinera något av överföringsverktygen med skuldnedskrivningsverktyget sannolikt den kombination som skulle tillämpas i flertalet tänkbara fall. Det kan exempelvis vid en inkråmsöverföring handla om att skriva ned de skulder som överförs. Vid en överföring till ett broinstitut kan en sådan åtgärd vara nödvändig för att säkerställa att broinstitutet och i förlängningen offentliga medel inte indirekt bär förluster som företaget under resolution gjort, vilket är något som direktivet inte tillåter; se nedan. Vid tillämpning av broinstitutsverktyget och avskiljandeverktyget kan nedskrivna borgenärer också erhålla kompensation genom aktier i dessa företag på motsvarande sätt som vid en konvertering till aktier i företaget under resolution. Därigenom kan skuldnedskrivningsverktyget användas till att även kapitalisera broinstitut och tillgångsförvaltningsföretag.

Det bör även framhållas att avskiljandeverktyget, vilket egentligen är det enda verktyget för avveckling förutom konkurs och likvidation, endast är tillåtet att använda i kombination med något annat resolutionsverktyg.

Om användningen av statliga medel för att bidra till resolutionen

För att undvika eller begränsa en finansiell kris är det i vissa situationer nödvändigt att staten, som en sista utväg, skjuter till kapital till systemviktiga företag som är på väg att falla. Alternativet att låta företaget gå i konkurs skulle vara samhälls-ekonomiskt förödande. Det är dock viktigt att sådant stöd inte ges på förmånliga villkor för ägare och borgenärer. Förväntningar om att resolutionsmyndigheten på förmånliga villkor ska rädda vissa fallerande företag och därigenom också skydda ägare och långgivare från konsekvenserna av deras risktagande kan leda till att dessa företag kan ta högre risker och hålla mindre kapital än andra företag samtidigt som de kan finansiera sig till en lägre kostnad. Detta bidrar till högre risker för den finansiella stabiliteten på sikt och till minskad effektivitet i det finansiella systemet genom att snedvrider konkurrensen.

Ett statligt ingripande kan med andra ord (oavsett hur det finansieras; se vidare nedan) urvattna marknadsdisciplinen. Därför är det viktigt att kunna påföra ägare och borgenärer förluster även

om hela eller delar av det fallerade företaget fortlever. Skuldnedskrivningsverktyget ger en sådan möjlighet.

Samtidigt är det inte utan risker för den finansiella stabiliteten att påföra långivare förluster. De omfattande finansiella kopplingarna mellan finansiella företag innebär att när långivarna får bära förluster så är det i stor utsträckning andra finansiella företag som får sin finansiella ställning försämrade. Eftersom informationen om dessa kopplingar är bristfällig kan, särskilt i en period av allmän osäkerhet om tillståndet i det finansiella systemet, spridningseffekter uppstå genom att lånefinansiärer drar tillbaka sin finansiering och finansiella företag blir mer motvilliga att ta exponeringar mot varandra även om en sådan reaktion är ogrundad. Risken för en långivare att få sin fordran nedskrivna inom ramen för resolution kan dessutom innebära att långivare bli mer benägna, och vid ett tidigare skede än i dag, att dra tillbaka sin finansiering.

Dessa risker utgör ytterligare skäl till att en myndighet ska besluta om i vilken omfattning som borgenärer ska bära förluster. Detta måste göras med vederbörlig hänsyn till effekterna på den finansiella stabiliteten. För att undvika avbrott i kritisk verksamhet eller andra risker för den finansiella stabiliteten mer generellt kan dessutom vissa skulder som normalt ska vara föremål för nedskrivning och konvertering behöva undantas helt. Detta är också något som direktivet i viss utsträckning ger möjlighet till. I en sådan situation behöver dessa skulder ersättas av andra medel för att resolutionen ska leda till att företaget återges sin livskraft.

För att möjliggöra en framgångsrik resolution kan det alltså krävas att resolutionsmyndigheten vidtar vissa finansiella stödåtgärder gentemot ett företag under resolution eller ett bolag som övertar hela eller delar av företagets verksamhet (en köpare, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag). Direktivet anger att för bland annat detta ändamål ska ett finansieringsarrangemang skapas, vilket vi föreslår i Sverige ska ske genom upprättandet av en resolutionsreserv. Reserven ska finansieras av företagen kollektivt via särskilda avgifter. Innebörden är att om det visar sig vara nödvändigt att skjuta till offentliga medel i ett resolutionsförfarande så är det företagen som kollektivt, och inte skattebetalarna, som ska ansvara för finansieringen av detta. Det kan likväl leda till en viss uttunning av ansvaret för risktagandet, i och med att ägare och finansiärer till företag med högre risker kan övervältra kostnader för fallissemang på andra institut. För att motverka detta föreslås avgifterna till resolutionsreserven att vara riskavspeglande.

Sammanfattningsvis begränsar direktivet för vilka ändamål som finansieringsarrangemanget får användas, under vilka förutsättningar som bidrag får ges, hur stort detta bidrag får vara och hur det ska finansieras. Denna typ av åtgärder ska alltid göras med beaktande av resolutionsdirektivets huvudprincip att förluster och andra kostnader i samband med resolution i första hand ska bäras av företagens ägare och i andra hand dess borgenärer.

Även om kommittén kan sympatisera med vikten av att borgenärer i ett fallerat företag bidrar till resolutionen av det är dessa begränsningar olyckliga. Särskilt är det bekymmersamt att kräva att en viss nivå av kapital och skulder ska bli nedskrivna innan offentliga medel kan användas. Det grundläggande skälet för en resolutionsordning är att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet. Detta kan i vissa situationer kräva att offentliga medel används. Att ställa upp kvantitativa krav på omfattningen av nedskrivning (och konvertering) begränsar möjligheterna att använda skuldnedskrivningsverktyget på ett flexibelt sätt med det bästa för den finansiella stabiliteten för ögonen. I värsta fall kan det alltså leda till att resolutionen av ett företag om inte omöjliggörs så åtminstone ger ett betydligt sämre samhällsekonomiskt utfall.

Sådana begränsningar kan också resa frågor kring trovärdigheten av ett resolutionsingripande och i vilken utsträckning ett sådant i praktiken kan förhindra spridningseffekter. Att krishanteringen uppfattas som trovärdig är centralt för att den ska bli lyckad. Det finns dock inte några andra möjligheter än att införliva direktivet i denna del och med de begränsningar som detta innebär för användningen av medel ur resolutionsreserven.

Kommittén föreslår även mot denna bakgrund att de möjligheter som ändå finns att kunna tillföra offentliga medel ska hållas öppna. Ett krav för att få tillföra offentliga medel är att ägare och borgenärer har fått sina fordringar nedskrivna eller konverterade med motsvarande åtta procent av företagets totala skulder och egna kapital. Alternativt kan kravet beräknas som att ägare och borgenärer har bidragit med motsvarande 20 procent av företagets riskvägda tillgångar. För att få beräkna kravet på det sistnämnda sättet krävs dock bl.a. att finansieringsarrangemanget uppgår till minst tre procent av de garanterade insättningarna. För att ha så stor handlingsfrihet som möjlighet föreslår kommittén att resolutionsreserven ska över tid uppgå till minst tre procent av garanterade insättningar.

Därutöver finns möjligheten att under vissa omständigheter använda helt statliga medel inom ramen för resolution för att ge kapitaltillskott eller för att staten tillfälligt ska ta över ägandet. Dessa åtgärder, de så kallade statliga stabiliseringsverktygen, måste enligt direktivet inte införlivas. Mot bakgrund av ovanstående diskussion föreslår kommittén dock att de ska införlivas i svensk lag. Kommittén föreslår även att stabilitetsfonden ska kunna användas för finansiering av dylika statliga ingripanden.

4.5.8 Skyddet för ägare och borgenärer

Resolution innebär ett ingrepp i ägarnas, och sannolikt också borgenärernas, rättigheter. Detta ingrepp är befogat med tanke på det övergripande behovet av att skydda den finansiella stabiliteten. Som en motvikt till detta innehåller resolutionsdirektivet bestämmelser som ska säkerställa att regelverket används proportionerligt och rättssäkert samt att de negativa effekterna för ägarna och borgenärerna inte blir alltför långtgående.

Utgångspunkten är att ägarna och borgenärerna till ett företaget under resolution inte ska drabbas av större förluster än vad som skulle ha varit fallet om företaget under resolution hade avvecklats enligt normala insolvensförfaranden. Direktivet innehåller särskilda bestämmelser som säkerställer detta, bland annat att en särskild värdering ska göras för att jämföra det hypotetiska utfallet vid konkurs eller likvidation med det faktiska utfallet till följd av resolution. En ägare eller borgenär som har fått ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation är berättigad till ersättning för mellanskillnaden från resolutionsreserven. För motparter till ett företag under resolution innehåller lagen bl.a. regler som syftar till att förhindra att tillgångar, rättigheter och förpliktelser som omfattas av samma avtal separeras vid en överföring.

4.5.9 Resolutionsreserven

I Sverige finns det för närvarande två olika system för finansiering av offentliga ingripanden i problemdrabbade finansiella företag, dels stabilitetsfonden som kan användas för att ge stöd till kreditinstitut om det bedöms nödvändigt för att värna den finansiella stabiliteten, dels insättningsgarantifonden som används för att

finansiera skyddet av insättningar. Direktivet ställer krav på att ett särskilt finansieringsarrangemang för resolution ska upprättas och omgärdas av särskilda regler. Mot denna bakgrund föreslår kommittén att statliga insatser i samband med generella finansiella kriser respektive vid kriser i enskilda finansiella företag ska finansieras ur tre separata fonder. Statliga åtgärder rörande företag under resolution ska finansieras med medel ur en nybildad resolutionsreserv, dock med undantag för de statliga stabiliseringsverktygen som måste finansieras på annat sätt än genom resolutionsreserven. Dessa åtgärder samt statliga stödåtgärder som vidtas i förebyggande syfte i förhållande till företag som inte är föremål för resolution (t.ex. garantier och kapitaltillskott till solida institut; se vidare avsnitt 4.5.10) ska finansieras med medel ur stabilitetsfonden. Insättningsgarantifonden ska användas för att finansiera ersättningar från insättningsgarantin samt det skydd som garanterade insättare åtnjuter i resolution.

Kommittén föreslår även hur avgifter till resolutionsreserven ska utformas och att avgiften till stabilitetsfonden bör tas bort. Vidare föreslås en uppdelning av medlen i stabilitetsfonden mellan den nya resolutionsreserven och den modifierade stabilitetsfonden.

4.5.10 En ny lag om förebyggande statligt stöd

I kommitténs uppdrag ingår att se över lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen). Det finns flera skäl till att en sådan översyn behöver göras som vi nämnt ovan. Förslaget till ny lag innebär att de regler i stödlagen som gäller hantering av kreditinstitut i kris försvinner och ersätts av reglerna i resolutionsregelverket. Vidare så innebär förslaget att stödlagens regler om stöd till solida kreditinstitut och finansieringen av sådant stöd justeras för att ansluta till direktivets regler. Konkret föreslås att stöd kan lämnas genom lån, garantier av nyemitterade skuldförbindelser eller kapitaltillskott. Garantier ska även kunna ges till förmån för Riksbanken i samband med likviditetsstöd som banken lämnat.

4.6 Avslutande reflektioner

Banker är komplexa företag. De bedriver ofta komplex och riskfylld verksamhet. Lagstiftarens reaktion på finanskrisen har blivit att skapa alltmer komplexa regelverk för att styra verksamheten och begränsa riskerna. Resolutionsdirektivet är bara ett i raden av dessa regelverk. När det gäller komplexitet går det dock längre än de flesta andra.

Kommittén har inte haft i uppdrag att värdera om komplexiteten i reglerna är i verklig mening ändamålsenlig, dvs. om den står i proportion till det samhällsekonomiska mål som ligger till grund för att lagstiftning är motiverad. Vi bedömer dock att om den svenska lagstiftaren haft större handlingsfrihet när det gäller bankregleringar i stort hade enklare ansatser kunnat övervägas.

Kommittén kan avslutningsvis konstatera att den internationella regelgivningsprocessen på bankområdet under de senaste åren varit sekventiell och illa samordnad. Kapitalregelverket har följt sin process och resolution sin. Det har därmed inte funnits utrymme för bredare avvägningar, t.ex. mellan kapitalkrav och krav på nedskrivningsbara skulder. Till detta kommer ett stort antal regleringsprojekt med inverkan på förutsättningarna för bankers och andra kreditinstituts verksamhet genomförs mer eller mindre samtidigt. Följden har blivit att de samlade effekterna av regelgivningen är omöjliga att överblicka.

Någon gång ska dock även de regler som nu kommer på plats ses över. Hur snart detta arbete kommer att aktualiseras torde inte minst bero på hur det nya regelverket visar sig fungera i praktiken, t.ex. om skuldnedskrivning går att förena med bevarad systemstabilitet.

Kommittén bedömer att det vore önskvärt att nästa gång ta ett mer samlat grepp och se på hur delarna i regelverket kan passas ihop till en fungerande och balanserad helhet. Den processen kan nog ta tid, men med hänsyn till frågornas vikt och komplexitet är detta rimligen det enda sättet att nå målet att ta fram ett regelverk för bankverksamhet som är i alla delar tydligt och effektivt.

5 Definitioner

5.1 Inledning

Direktivet innehåller ett stort antal artiklar som i sin tur innehåller ord och uttryck vars innebörd inte alltid är självklara. För att klargöra den närmare innebörden av viktigare ord och uttryck som används i direktivet innehåller artikel 2 i direktivet ett antal definitioner. Förutom att dessa definitioner kan underlätta förståelsen av direktivbestämmelserna avgränsar de också direktivets tillämpningsområde och ökar förutsättningarna för att det tillämpas på ett enhetligt sätt inom EES. I detta kapitel behandlar vi dessa definitioner och tar ställning till om de behöver införlivas med svensk rätt och i så fall hur.

Detta kapitel är framför allt en katalog över olika ord och uttryck som återkommande används i direktivet. Vissa ord och uttryck som definieras återkommer ofta i olika bestämmelser. Andra definitioner har mer begränsade användningsområden. Vi går dock, mer eller mindre utförligt, igenom samtliga definitioner som finns i direktivet. Beträffande vissa ord och uttryck som ingår i direktivets definitionslista tar vi ställning till behovet av en definition. Beträffande andra hänvisar vi till de avsnitt där de behandlas. Det sistnämnda gäller framför allt de bestämmelser som rör myndigheternas krisavvärjande arbete liksom ord och uttryck som framför allt förekommer i några avgränsade bestämmelser. Kapitlet innehåller emellertid också konkreta ställningstaganden som bl.a. påverkar vilka företag som kommer att omfattas av regleringen.

De bestämmelser som vi föreslår för att införliva direktivet ligger som regel tämligen nära direktivet. Flera av definitionerna hänvisar till motsvarande definitioner i tillsynsförordningen. I dessa fall är vår utgångspunkt att dessa definitioner bör ges samma innebörd som i förordningen.

5.2 Krisavvärjande initiativ och åtgärder

Kommitténs förslag: Med en krisavvärjande åtgärd avses:

1. en åtgärd för att undanröja väsentliga brister eller väsentliga hinder för återhämtning,
2. en åtgärd för att minska eller undanröja väsentliga hinder för avveckling eller rekonstruktion,
3. en åtgärd som Finansinspektionen vidtar när den överträdelse som motiverar åtgärden är av sådan art eller omfattning att ett institut kan komma att omfattas av resolution,
4. ett beslut av Finansinspektionen om att tillsätta en tillfällig förvaltare, eller
5. nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument.

I direktivet finns det ett antal bestämmelser som ska bidra till att minska risken för att institut fallerar. De är alltså krisavvärjande. I direktivet används dock begreppet krisförebyggande åtgärder.

Skälen för kommitténs förslag

Återhämtningsplaner

Enligt direktivet ska individuella institut och s.k. moderföretag inom unionen upprätta återhämtningsplaner och ge in dem till den relevanta tillsynsmyndigheten för granskning och eventuella åtgärder. Dessa planer ska beskriva vilka åtgärder som ett företag avser att vidta när det har inträffat vissa händelser som försämrar företagets eller en koncerns finansiella ställning. Planerna ska upprättas för individuella företag och för koncerner. Begreppen återhämtningsplaner och koncernåterhämtningsplaner definieras i artikel 2.1.32 och 2.1.33. Dessa definitioner berörs inte närmare här utan i kapitel 28. Även definitionen i artikel 2.1.103 av termen återhämtningskapacitet har anknytning till återhämtningsplanerna.

Resolutionsplaner

Enligt direktivet ska resolutionsmyndigheterna upprätta s.k. resolutionsplaner. Av dessa planer ska det framgå bl.a. vilka strategier som ska användas i en eventuell framtida resolution av företag och koncerner. Planerna ska upprättas för vissa individuella företag och för koncerner. Om det finns väsentliga hinder mot att rekonstruera eller avveckla ett företag genom konkurs, likvidation eller resolution, får resolutionsmyndigheten förelägga företagen att åtgärda problemen. Begreppen resolutionsplan, resolution av en koncern och koncernresolutionsplan definieras i artikel 2.1.41–43. Dessa definitioner berörs inte närmare här utan i kapitel 23.

Tidiga ingripanden och tillfällig förvaltare

Tillsynsmyndigheterna har tillsyn över att instituten inte bryter mot de regler som gäller för deras verksamhet. Om ett institut inte uppfyller eller inom den närmaste framtiden sannolikt inte kommer att uppfylla de krav som uppställs, ska myndigheterna ha befogenhet att kräva att instituten vidtar åtminstone de åtgärder som anges i artikel 27. Det kallas i direktivet för åtgärder för tidiga ingripanden. Under detta begrepp faller också resolutionsmyndigheternas befogenhet kräva att ett institut kontaktar potentiella köpare för att förbereda en resolution av institutet. Enligt artikel 29 får tillsynsmyndigheterna också under vissa förutsättningar tillsätta en tillfällig förvaltare. Tidiga ingripanden behandlas i kapitel 29 och berörs inte närmare här.

Nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter

Till de krisavvärijande initiativen hör också resolutionsmyndigheternas befogenhet att vid sidan om resolution skriva ned eller konvertera relevanta (tillämpliga) kapitalinstrument (dvs. övriga primärkapitalinstrument och supplementärkapitalinstrument) utgivna av ett institut eller en koncern som inte är livskraftig eller som behöver statligt stöd. Begreppet nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter definieras i artikel 2.1.66 som de befogenheter som avses i artikel 59.2 och artikel 63.1 e–i. Denna definition berörs inte närmare här utan i kapitlen 15 och 30.

Krisavvärjande åtgärder

Krisförebyggande åtgärder (dvs. krisavvärjande åtgärder) definieras i artikel 2.1.101 som utövande av befogenheter att

- direkt avlägsna brister eller hinder för återhämtning enligt artikel 6.4,
- utövande av befogenheter att åtgärda eller avlägsna hinder för resolution enligt artikel 17 eller 18,
- tillämpning av någon av åtgärderna för tidigt ingripande enligt artikel 27,
- tillsättning av en tillfällig förvaltare enligt artikel 29, eller
- utövande av nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheterna enligt artikel 59.

Av definitionen framgår att den syftar på de åtgärder som tillsynsmyndigheterna eller resolutionsmyndigheten kan vidta och inte på de planer som upprättas av institut eller resolutionsmyndigheter. Definitionen träffar exempelvis inte institutens skyldigheter att upprätta återhämtningsplaner eller resolutionsmyndigheternas skyldigheter att upprätta resolutionsplaner.

Begreppet krisavvärjande (krisförebyggande) åtgärder förekommer i

- artikel 4.4 som anger att enbart den omständigheten att ett det upprättas förenklade återhämtningsplaner eller förenklade resolutionsplaner för ett företag inte ska förhindra att krisavvärjande åtgärder vidtas,
- artikel 66 om svensk rätt ska innebära att vissa krisavvärjande åtgärder som beslutas av utländska myndigheter får vidtas i Sverige (och vice versa),
- artikel 68 om att enbart vidtagande av krisavvärjande åtgärder inte ska vara en händelse som utlöser kontraktsvillkor om hävning etc.,
- artikel 81 såvitt avser underrättelser om krisavvärjande åtgärder, och
- artikel 85 om överklagande.

Begreppet krisavvärande åtgärder kommer att användas i anslutning till införlivandet av artikel 68 (se kapitel 10). Det behöver därför definieras i den nya lagen.

5.3 Krishanteringsåtgärder

Kommitténs förslag: Med en resolutionsåtgärd avses de verktyg som resolutionsmyndigheten får besluta om, de statliga stabiliseringsverktygen som regeringen får besluta om och de andra åtgärder som resolutionsmyndigheten får besluta om inom ramen för resolution.

När tillsynsåtgärder och andra krisföreavvärande åtgärder inte kan förhindra att ett företag fallerar, kommer företagets tillstånd med stor sannolikhet att återkallas. Det kan också komma att gå i likvidation eller försättas i konkurs eller liknande. Genom direktivet införs emellertid resolution som ett alternativ till s.k. normala insolvensförfaranden.

I detta avsnitt behandlas inledningsvis begreppet krishanteringsåtgärder. Sedan beskrivs innebörden av några andra definitioner som rör resolutionsförfarandet.

Skälen för kommitténs förslag

Krishanteringsåtgärder

I artikel 2.1.102 definieras krishanteringsåtgärder som en resolutionsåtgärd eller tillsättning av en särskild förvaltare enligt artikel 35 eller en person enligt artikel 51.2 eller 72.1

Begreppet krishanteringsåtgärd används i samma artiklar och i samma sammanhang som begreppet krisförebyggande åtgärd (krisavvärande åtgärd) men inte i artikel 81 (se ovan).

Även om just ordet "krishanteringsåtgärd" inte är särskilt ofta förekommande, innehåller direktivet dock huvudsakligen bestämmelser om olika typer av krishanteringsåtgärder som får vidtas i stället för normala insolvensförfaranden.

Vi föreslår ingen definition av krishanteringsåtgärder i den nya lagen eftersom begreppet inte används i den.

Resolutionsåtgärder

En delmängd i begreppet krishanteringsåtgärd är de s.k. resolutionsåtgärderna. I artikel 2.1.40 definieras en resolutionsåtgärd som ett beslut att placera ett institut eller en sådan enhet som avses i artikel 1 b, c eller d under resolution enligt artikel 32 eller 33, tillämpningen av ett resolutionsverktyg eller utövandet av en eller flera resolutionsbefogenheter.

Begreppet resolutionsåtgärder används i den nya lagen och behöver därför definieras. Vår definition skiljer sig dock något från direktivets. Den inkluderar nämligen inte själva beslutet att försätta företaget i resolution. Den inkluderar de statliga stabiliseringsverktyg som regeringen får besluta om, trots att de inte är verktyg i direktivets mening (se nedan). Definitionen inkluderar även tillsättandet av en särskild förvaltare. Förändringen av definitionen är framför allt av framställningstekniska skäl och avsikten är inte att det ska innebära några materiella avvikelser från direktivet.

Resolution och resolutionsverktyg

Själva begreppet resolution definieras i artikel 2.1.1 som tillämpningen av ett resolutionsverktyg eller ett verktyg som avses i artikel 37.9 för att uppnå ett eller flera av de resolutionsmål som fastställs i artikel 31.2.

Enligt artikel 2.1.19 avses med resolutionsverktyg de verktyg som avses i artikel 37.3 nämligen:

- **Verktyget försäljning av affärsverksamhet**, dvs. en mekanism för en resolutionsmyndighets överföring av aktier eller andra äganderättsinstrument som emitterats av ett institut under resolution, eller tillgångar, rättigheter eller skulder i ett institut under resolution till en köpare som inte är ett broinstitut, i enlighet med artikel 38 (artikel 2.1.58).
- **Broinstitutsverktyget**, dvs. en mekanism för överföring av aktier eller andra äganderättsinstrument som emitterats av ett institut under resolution, eller tillgångar, rättigheter eller skulder i ett institut under resolution, till ett broinstitut, i enlighet med artikel 40 (artikel 2.1.60).

- **Verktyget för avskiljande av tillgångar**, dvs. en mekanism för en resolutionsmyndighets överföring av tillgångar, rättigheter eller skulder i ett institut under resolution till en tillgångsförvaltningsenhet i enlighet med artikel 42 (artikel 2.1.55).
- **Skuldnedskrivningsverktyget**, dvs. en mekanism för en resolutionsmyndighets utövande av nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter med avseende på skulder i ett institut under resolution i enlighet med artikel 43 (artikel 2.1.57).

Resolutionsförfarandet liksom resolutionsverktygen är det som står i fokus för regleringen. Begreppen behandlas i sitt sammanhang i kapitlen 12–15. Detsamma gäller de begrepp som hör ihop med dessa, såsom broinstitut (artikel 2.1.59) tillgångsförvaltningsenhet (artikel 2.1.56), skuldinstrument (artikel 2.1.48), skuld med säkerhet (artikel 2.1.67), totalbelopp (artikel 2.1.70), konverteringskurs (artikel 2.1.75), drabbad borgenär (artikel 2.1.76), drabbad innehavare (artikel 2.1.77) och mottagande enhet (artikel 2.1.80).

Resolutions(ända)mål

Resolutionen ska syfta till att uppnå ett eller flera resolutionsmål. Dessa mål har därför betydelse för bl.a. vilket eller vilka verktyg som resolutionsmyndigheten väljer att använda. Av artikel 2.1.16 framgår att med resolutionsmål avses de mål som anges i artikel 31.2, nämligen att

- säkerställa att kritiska funktioner upprätthålls,
- undvika betydande negativa effekter på den finansiella stabiliteten, i synnerhet genom att förebygga spridning av negativa effekter, även på marknadsinfrastruktur, och genom att upprätthålla marknadsdisciplin,
- skydda offentliga medel genom att minimera behovet av att förlita sig på extraordinärt offentligt finansiellt stöd,
- skydda insättare som omfattas av direktiv 2014/49/EU (dvs. 2014 års insättningsgarantidirektiv) och investerare som omfattas av direktiv 97/9/EG (inversterarskyddsdirektivet), och
- skydda kundmedel och kundtillgångar.

Resolutionsändamålen, som vi väljer att kalla dem, är av central betydelse för när resolutionsmyndigheten ska besluta att ett företag ska försättas i resolution och hur resolutionen sedan ska genomföras. Den närmare innebörden av vart och ett av ändamålen kräver också en egen analys. Beträffande definitionen av resolutionsändamål hänvisas därför till kapitel 6.

Resolutionsbefogenheter

I artikel 2.1.20 definieras resolutionsbefogenheter som befogenheter i artiklarna 63–72. Något förenklat är en resolutionsbefogenhet beteckningen på de konkreta åtgärder som resolutionsmyndigheten får vidta eller initiera för att använda ett verktyg eller på annat sätt stödja resolutionen.

Som vi beskriver närmare i det följande har resolutionsmyndigheten tämligen långtgående befogenheter. Dit hör bl.a.:

- Överföringsbefogenheterna, dvs. de befogenheter som specificeras i artikel 63.1 c eller d och avser överföring av aktier, andra äganderättsinstrument, skuldinstrument, tillgångar, rättigheter eller skulder, eller en kombination av dessa från ett institut under resolution till en mottagande enhet (artikel 2.1.63). Dessa befogenheter används för att genomföra försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget och avskiljandeverktyget.
- Nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter, dvs. de befogenheter som avses i artikel 59.2 och artikel 63.1 e–i (artikel 2.1.66). Dessa befogenheter användas för att tillämpa skuldnedskrivningsverktyget.

De enskilda befogenheterna behandlas i sitt sammanhang i det följande. Där framgår hur de föreslås bli införlivade med svensk rätt. Vi kommer inte att tala om befogenheter i den nya lagen. I stället kommer vi att ange vilken typ av åtgärder som resolutionsmyndigheten kommer att besluta om. Som vi beskriver ovan inkluderar begreppet resolutionsåtgärder användningen av de olika resolutionsverktygen och övriga åtgärder som resolutionsmyndigheten kan besluta om (befogenheterna). Eftersom begreppet resolutionsbefogenhet inte används i den nya lagen behöver det inte definieras. Vilka befogenheterna är kommer i stället att preciseras under definitionen av resolutionsåtgärder.

Villkor för resolution

I artikel 2.1.39 definieras villkor för resolution genom en hänvisning till de villkor som anges i artikel 32.1, dvs. den artikel som anger under vilka förutsättningar resolutionsmyndigheten ska besluta att vidta resolutionsåtgärder mot ett institut. Den närmare innebörden av det begreppet framgår av kapitel 7. Begreppet behöver dock inte definieras i den nya lagen.

Resolution av en koncern

Om ett individuellt institut får problem kan det försättas i resolution. Om problemen inte är isolerat till det individuella institutet utan påverkar även andra företag i samma koncern och därigenom koncernens livskraft, kan åtgärder behöva vidtas även beträffande dessa. Beslutet om resolution och efterföljande åtgärder avser dock alltjämt individuella företag och inte koncerner. I direktivet används begreppet resolution av en koncern för att beskriva de olika strategier som finns. Resolution av en koncern definieras i artikel 2.1.42 som

- a) vidtagande av resolutionsåtgärder på moderföretagsnivå eller på nivån för det institut som omfattas av gruppbaserad tillsyn, eller
- b) den samordnade tillämpningen av resolutionsverktyg och resolutionsmyndigheternas utövande av sina befogenheter med avseende på koncernenheter som uppfyller villkoren för resolution.

Definitionen kan träffa såväl nationella som gränsöverskridande koncerner. Någon definition av begreppet föreslås dock inte.

Koncernresolutionsordning

Koncernresolutionsordning definieras i artikel 2.1.35 som en plan för rekonstruktion av en koncern upprättad enligt artikel 91 (se avsnitt 7.5). I artikel 91 beskrivs processen för att försätta ett institut i en gränsöverskridande koncern i resolution. En resolutionsordning är alltså en plan som beskriver hur resolutionen i den gränsöverskridande koncernen ska hanteras. Man kan alltså se det som en operationalisering av den resolutionsplan som myndigheterna upprättar i krisavvärjande syfte. Begreppet definieras i den nya lagen.

5.4 Normala insolvensförfaranden och avveckling

Kommitténs bedömning: Det behövs inte någon definition av normala insolvensförfaranden eller avveckling.

Som har nämnts i det föregående är enligt direktivet resolution ett alternativ till s.k. normala insolvensförfarande. Om ett företag försätts i resolution ska dess borgenärer inte komma sämre ut än om normala insolvensförfaranden hade använts. I detta avsnitt behandlas resolutionsdirektivets definition av uttrycken normala insolvensförfaranden och avveckling.

Skälen för kommitténs bedömning

Normala insolvensförfaranden

Normala insolvensförfaranden definieras i artikel 2.1.47 som kollektiva insolvensförfaranden som innebär total eller delvis avyttring av en gäldenärs tillgångar och tillsättande av en likvidator eller förvaltare som normalt gäller för kreditinstitut enligt nationell rätt och antingen specifikt för de instituten eller generellt för alla fysiska eller juridiska personer.

Med utgångspunkt från svensk rätt står det klart att konkurs enligt konkurslagen (1987:672) och likvidation enligt aktiebolagslagen (2005:551) m.fl. lagar innebär total eller delvis avyttring. Det är dock bara konkursförfarandet som är ett insolvensförfarande. Kravet på att förfarandet ska vara kollektivt utesluter vidare utmät-

ning och andra specialexecutiva förfaranden. Kravet på att förfarandet ska inkludera total eller delvis avyttring (och tillsättande av en likvidator eller förvaltare) utesluter också företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion. Företagsrekonstruktion är för övrigt inte ett förfarande som får tillämpas på kreditinstitut eller värdepappersföretag.

I svensk rätt bör utgångspunkten vara att peka ut det svenska insolvensförfarande som avses, nämligen konkurs i stället för att tala om ”normala insolvensförfaranden”. I vissa fall när resolutionsdirektivet hänvisar till ”normala insolvensförfaranden” kan emellertid även likvidation vara ett alternativ. I dessa fall bör båda dessa förfaranden nämnas. När så är aktuellt har dock bedömts från fall till fall.

Avveckling

I artikel 2.1.54 definieras avveckling som avveckling av tillgångarna i ett institut eller ett sådant företag som avses i artikel 1.1. b, c eller d. Definitionen talar för sig själv och någon motsvarande definition behövs inte i svensk rätt.

5.5 Kritiska verksamheter och kärnaffärsområden

Kommitténs förslag: Kritiska verksamheter är tjänster som om de upphörde sannolikt skulle leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet.

Resolutionsdirektivet

I artikel 2.1.35 definieras kritiska funktioner som aktiviteter, tjänster eller transaktioner som om de upphörde sannolikt skulle leda till störningar av tjänster som är avgörande för realekonomin eller störa den finansiella stabiliteten på grund av institutets eller koncernens storlek, marknadsandel, externa och interna sammanlänkning, komplexitet eller gränsöverskridande verksamhet, i en eller flera medlemsstater, särskilt med avseende på dessa aktiviteter, tjänsters eller transaktioners utbytbarhet.

Det kan även framhållas att upprätthållande av kritiska funktioner är ett av resolutionsändamålen enligt artikel 31.2 a.

Kärnaffärsområde definieras i artikel 2.1.36 som affärsområden och kringtjänster som utgör faktiska källor till inkomst, vinst eller har ett franchisevärde för ett institut eller en koncern som institutet tillhör.

Skälen för kommitténs förslag

Kritiska verksamheter (funktioner)

Begreppet kritiska funktioner används i direktivet för att definiera verksamhet som om den plötsligt upphörde sannolikt skulle störa det finansiella systemets förmåga att tillhandahålla de grundläggande funktionerna till realekonomin vilket i förlängningen kan medföra betydande samhällsekonomiska kostnader.

Med de grundläggande funktionerna menas betalningsförmedling, kapitalförsörjning och riskhantering. För att undvika en sammanblandning mellan de kritiska och de grundläggande funktionerna benämner vi det förra kritisk verksamhet. Mer konkret kan en verksamhet i ett företag (eller en koncern) anses vara kritisk om den:

- utgör en tillräcklig andel av någon av det finansiella systemets grundläggande funktioner, eller
- är en förutsättning för att någon annan central del av det finansiella systemet ska fungera.

I fallet med företag vars verksamhet utgör en tillräcklig andel av någon grundläggande funktion kan det till exempel handla om en bank som har omfattande inlåningsverksamhet. Om banken skulle gå i konkurs, skulle ett stort antal hushåll och företag få problem med att genomföra betalningar under en tid. Detta kan leda till en störning i betalningsförmedlingen med omfattande samhällsekonomiska kostnader som följd. Det kan gälla även insättare vilkas medel omfattas av insättningsgarantin med tanke på att det kan dröja en viss tid (upp till sju arbetsdagar enligt det nya insättningsgarantidirektivet) innan garantin infrias.

Det skulle också kunna handla om en bank eller ett kreditinstitut som har en omfattande utlåningsverksamhet. Låntagare kan exempelvis ha svårt att snabbt ersätta en kreditgivare eftersom

andra kreditgivare inte har lika god information med nedsatt funktion i kreditförsörjningen som följd. Avbrott i finansieringen kan i sin tur leda till att kunderna tvingas tillfälligt upphöra eller avveckla sin verksamhet, vilket kan leda till onödig kapitalförstöring och störningar i samhällsekonomin. Svårigheter med att få finansiering kan också leda till att företag och hushåll får likviditetsproblem, vilket kan spilla över till betalningsförmedlingen.

I fallet med att det problemdrabbade företagets verksamhet är en förutsättning för att någon annan central del av det finansiella systemet kan det handla om att företaget tillhandahåller specifika tjänster som är nödvändiga för att kunna genomföra centrala transaktioner i det finansiella systemet. Om verksamheten upphör leder det med andra ord till en risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet. Det kan till exempel vara infrastrukturjänster. Men det kan också handla om att företaget är en central aktör på en viss marknad. Exempelvis kan en bank som andra banker lånar av, eller placerar hos, vara svår att ersätta och om denna verksamhet upphör kan det leda till negativa effekter på interbankmarknaden. Ett annat exempel är att företaget är stor marknadsgarant på någon viktig värdepappersmarknad, som i sin tur har stor samhälls-ekonomisk betydelse. Bankens verksamhet kan i sådana fall vara en kritisk verksamhet i lagens mening.

Det följer av exemplen ovan att det är viktigt att beakta en verksamhets utbytbarhet vid bedömningen av om den är kritisk. Det räcker inte med att verksamheten i sig är viktig (eller stor), utan den ska också vara svår att ersätta på kort tid för att definieras som kritisk. Exempelvis så är det en viktig verksamhet att ta emot insättningar. Men det innebär inte att alla institut som tar emot insättningar ska anses bedriva kritisk verksamhet, inte ens om de har relativt stor marknadsandel. Det ska inte heller gå att snabbt byta ut företaget eftersom det är endast då företagets verksamhet inte är enkelt utbytbar som dess fallissemang kan leda till en störning som medför betydande konsekvenser för det finansiella systemets funktionsförmåga eller för realekonomin.

Eftersom begreppet kritisk verksamhet är av stor betydelse för utformningen av ett resolutionsförfarande, anser vi att det behöver definieras i lag. Vårt förslag till definition har samma innebörd som definitionen i resolutionsdirektivet. Vi väljer dock att ersätta direktivets text ”sannolikt skulle leda till störningar av tjänster som är avgörande för samhällsekonomin eller störa den finansiella stabiliteten” med ”sannolikt skulle leda till en allvarlig störning i

det finansiella systemet”. En allvarlig störning i det finansiella systemet betyder en störning av en sådan omfattning att den riskerar att påverka systemets förmåga att upprätthålla sina grundläggande funktioner – att tillhandahålla betalningsförmedling, kapitalförsörjning och riskhantering till realekonomin. Vår formulering inbegriper alltså såväl situationen då verksamheten om den upphör sannolikt skulle leda till störningar i de grundläggande funktionerna som situationen då verksamhetens upphörande sannolikt kan störa den finansiella stabiliteten, i meningen det finansiella systemets förmåga att upprätthålla dessa grundläggande funktioner. Detta är i linje med hur vi väljer att uttrycka resolutionsändamålen.

Eftersom det följer att utbytbarhet är en del av bedömningen för att en verksamhet ska vara kritisk – om institutet eller koncernen enkelt kan bytas ut kan inte heller ett fallissemang ge upphov till en allvarlig störning med avseende på begreppet kritisk verksamhet – anser vi att det inte behöver inkluderas i definitionen.

Den del i direktivets definition som kännetecknar företag som kan bedriva kritisk verksamhet, det vill säga ”institutets eller koncernens storlek eller marknadsandel, externa och interna sammanlänkning, komplexitet eller gränsöverskridande verksamhet” är endast exempel på vilken typ av faktorer som kan tänkas påverka bedömningen av om ett företag bedriver kritisk verksamhet och behöver inte ingå i definitionen.

Kärnaffärsområden

Men kärnaffärsområden menas verksamhet som ett företag bedriver och som är central för dess intjäning. Det är med andra ord verksamhet som är kritisk ur ett företagsekonomiskt perspektiv. Det rör sig om affärsområden och kringtjänster som utgör faktiska källor till inkomst, vinst eller har ett franchisevärde för ett institut eller en koncern som institutet tillhör. Det begreppet används emellertid inte alls i den nya lagen och någon särskild definition behöver därför inte tas in i den.

5.6 Vilka företag ska omfattas av regleringen

Kommitténs förslag: Den nya lagen ska vara tillämplig på i Sverige hemmahörande kreditinstitut och värdepappersbolag, liksom på finansiella institut, finansiella holdingföretag blandade finansiella holdingföretag, holdingföretag med blandad verksamhet och EES-filialer.

Med kreditinstitut avses banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Med värdepappersbolag avses ett svenskt aktiebolag som har tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden, om det ska ha ett startkapital enligt 3 kap. 6 § samma lag på till minst motsvarande 730 000 euro och har tillstånd

1. för de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 3, 6, 7 och 8 lagen om värdepappersmarknaden,
2. att som sidotjänst förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § 1 lagen om värdepappersmarknaden då bolaget har fått tillstånd för någon av de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 1, 2, 4 och 5 samma lag, eller
3. att som sidotjänst ta emot kunders medel på konto för att underlätta värdepappersrörelsen.

Följande uttryck och begrepp träffar samma typ av företag som tillsynsförordningen: Finansiellt institut, finansiellt holdingföretag, blandat finansiellt holdingföretag, holdingföretag med blandad verksamhet, finansiellt moderholdingföretag inom EES, blandat finansiellt holdingföretag inom EES, moderinstitut inom EES.

Ett moderföretag inom EES är ett moderinstitut inom EES, ett finansiellt moderholdingföretag inom EES eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES.

Resolutionsdirektivet

Resolutionsdirektivet har sitt fokus på förfaranden för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag. Som framgår av artikel 1 i direktivet är det dock tillämpligt även på andra företag, nämligen:

- Finansinstitut (dvs. finansiella institut) som är etablerade i unionen och som är dotterföretag till ett kreditinstitut eller värdepappersföretag, eller till ett holdingföretag av något av de slag som nämns nedan, och som omfattas av tillsynen över moderföretaget på grundval av gruppbasead tillsyn i enlighet med artiklarna 6–17 i tillsynsförordningen.
- Finansiella holdingföretag, blandade finansiella holdingföretag och holdingföretag med blandad verksamhet som är etablerade i unionen.
- Finansiella moderholdingföretag i en medlemsstat, finansiella moderholdingföretag inom unionen, blandade finansiella moderholdingföretag i en medlemsstat, blandade finansiella moderholdingföretag inom unionen.
- Filialer till institut som är etablerade utanför unionen i enlighet med de särskilda villkor som föreskrivs i resolutionsdirektivet.

På vilket sätt de uppräknade företagen påverkas av direktivet framgår av direktivets olika bestämmelser. Av artikel 32 framgår exempelvis under vilka förutsättningar kreditinstitut och värdepappersföretag ska bli föremål för resolution. Dessutom får resolutionsåtgärder under vissa ytterligare förutsättningar vidtas även mot de finansiella institut eller holdingföretag som nämns ovan (se bl.a. artikel 33).

Institut och andra moderföretag inom unionen är också skyldiga att upprätta återhämtningsplaner antingen för individuella företag eller på koncernnivå och resolutionsplaner ska upprättas för samma företag.

I det följande analyserar vi vilken typ av företag som berörs av direktivet och går igenom de definitioner som har anknytning till detta. Det bör dock redan inledningsvis nämnas att den svenska regleringen måste inkludera de företag som anges i direktivet i de avseenden som direktivet kräver det. Vi får dock välja att införliva

direktivet på ett sätt som inkluderar fler företag än de som omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Det bör också noteras att de företag som räknas upp i resolutionsdirektivet är samma företag som står i fokus för tillsynen. Ett helt fristående kreditinstitut eller värdepappersföretag – dvs. som inte har moder- eller dotterföretag eller står i någon annan förbindelse med något annat företag – står under tillsyn på individuell nivå. Situationen är dock en annan om institutet ingår i samma koncern som eller har andra förbindelser med andra institut, finansiella institut eller finansiella holdingföretag och blandade finansiella holdingföretag. Då står institutet som regel under tillsyn både på individuell nivå och på gruppnivå eller undergruppsnivå på grundval av den relevanta gruppens konsoliderade situation. Det betyder att reglerna tillämpas på ett kreditinstitut eller värdepappersföretag som om det tillsammans med de andra företagen utgjorde ett enda företag. Vid tillsynen på gruppnivå är det, även om institutet kontrolleras av ett holdingföretag, institutet som står under tillsyn såvitt avser gruppens finansiella ställning. Holdingföretagets finansiella ställning tas dock med när gruppens finansiella ställning beräknas. Dessutom ställs det särskilda krav på ledningens kvalifikationer i finansiella holdingföretag och i blandade finansiella holdingföretag. Tillsynsmyndigheterna kan också begära att få viss information från sådana holdingbolag och göra platsundersökningar hos dem.

Vid tillsynen över ett instituts konsoliderade situation intresserar sig tillsynsmyndigheterna inte enbart för de koncernförbindelser som instituten har med andra finansiella institut eller relevanta holdingföretag. Dessutom kan företag som institutet har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med omfattas av konsolideringen, liksom s.k. joint venture-företag och andra företag som institutet har ägarintressen i.¹ Även om de sistnämnda ägarintressena omfattas av konsolideringen ingår de dock inte i den gruppbaseade tillsynen.²

¹ Konsolidering ska dock inte ske för andra former av kapitalbindningar med eller när ett institut utövar ett väsentligt inflytande över ett eller flera institut eller finansiella institut, utan att institutet innehar ett ägarintresse eller andra kapitalbindningar till dessa institut eller när två eller flera institut eller finansiella institut har samma ledning utan att det följer av avtal eller bestämmelser i stiftelseurkund eller motsvarande. (Finansinspektionens beslutspromemoria Nya föreskrifter om tillsyns krav för kreditinstitut och värdepappersföretag, dnr 11-13269, s. 13).

² Artikel 18.5 i tillsynsförordningen och Finansinspektionens beslutspromemoria Nya föreskrifter om tillsyns krav för kreditinstitut och värdepappersföretag, dnr 11-13269, s. 14).

De företag som nämns i det följande är alltså sådana företag som står under tillsyn på grupp- eller undergruppsnivå eller, som i fallet med holdingbolag med blandad verksamhet, har ålagts att lämna viss information till tillsynsmyndigheten. Holdingbolagen med blandad verksamhet omfattas alltså inte av den gruppbaseade tillsynen utan har en mindre långtgående informationsskyldighet till Finansinspektionen om koncernens transaktioner med institut i koncernen.

Även om de nämnda holdingföretagen inte står under tillsyn ska dock tillsynsmyndigheterna ha möjlighet att vidta administrativa sanktioner eller andra administrativa åtgärder mot dem.

Ett institut kan ingå både i en grupp bestående av enbart företag som tillhör bank- och värdepapperssektorn och i ett finansiellt konglomerat som består av företag som tillhör både bank- och värdepapperssektorn och försäkringssektorn. För att det ska vara ett konglomerat krävs dock bl.a. att de båda sektorerna uppnår en viss storlek. Att det finns ett försäkringsföretag i en bank- och värdepapperskoncern är alltså inte tillräckligt för att göra det till ett konglomerat.

Skälen för kommitténs förslag

I det nya regelverket ska land inom EES behandlas på samma sätt som EU:s medlemsländer. I det följande talar vi därför om ett företag inom EES och liknande när direktivet hänvisar till unionen.

Kreditinstitut

Enligt artikel 2.1.2 avses med kreditinstitut detsamma som i artikel 4.1.1 i tillsynsförordningen, dvs. företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja kredit för egen räkning.

Banker och kreditmarknadsföretag behandlas enligt svensk rätt som kreditinstitut och omfattas av de bestämmelser för tillsyn som EU-rätten ställer upp för kreditinstitut. Svenska banker behöver visserligen inte per definition vara ett kreditinstitut. Bankrörelse definieras nämligen i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse som rörelse i vilken det ingår dels betalningsförmedling via generella betalsystem, dels mottagande av medel som efter upp-

sägning är tillgängliga för fordringsägaren inom högst 30 dagar. Definitionen syftar till att ringa in de företag som om de fallerar kan orsaka störningar i betalningssystemet. Mot den bakgrunden och då EU-direktivet inte förhindrar det, bör alla banker omfattas av resolutionsdirektivet.

Kreditinstitut bör därför definieras som banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Värdepappersbolag

Enligt direktivet ska det även vara tillämpligt på värdepappersföretag. Begreppet värdepappersföretag definieras som ett värdepappersföretag enligt definitionen i artikel 4.1.2 i tillsynsförordningen som omfattas av de krav på startkapital som föreskrivs i artikel 28.2 i kapitaltäckningsdirektivet.

I tillsynsförordningen definieras ett värdepappersföretag som en person som omfattas av de krav som åläggs genom artikel 4.1 i direktiv 2004/39/EG och som omfattas av de krav som åläggs genom det direktivet, med undantag av

- i) kreditinstitut,
- ii) lokala företag, dvs. företag som handlar för egen räkning på marknader för finansiella terminer eller optioner eller andra derivatinstrument och på kontantmarknader enbart i syfte att säkra positioner på derivatmarknader, eller som handlar för andra medlemmars räkning på de marknaderna och som är garanterade av clearingmedlemmar på samma marknader, där ansvaret för att säkerställa efterlevnaden av de avtal som ingås av sådana företag bärs av clearingmedlemmar på samma marknader,
- iii) företag som inte har tillstånd att tillhandahålla sådana sidotjänster som avses i bilaga I avsnitt B punkt 1 i direktiv 2004/39/EG som tillhandahåller endast en eller flera av de investeringstjänster eller den investeringsverksamhet som avses i punkterna 1, 2, 4 och 5 i avsnitt A i bilaga I till det direktivet, som inte får inneha kontanter eller värdepapper som tillhör företagets kunder och som därför aldrig får stå i skuld gentemot dessa.

Enligt i artikel 4.1 i direktiv 2004/39/EG definieras värdepappersföretag som juridisk person vars regelmässiga verksamhet

eller rörelse består i att yrkesmässigt tillhandahålla en eller flera investeringstjänster till tredje part och/eller att utföra en eller flera investeringsverksamheter. Medlemsstaterna får i definitionen av värdepappersföretag inkludera företag som inte är juridiska personer om vissa förutsättningar är uppfyllda. Sverige har dock inte utnyttjat den möjligheten.

Enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden definieras värdepappersbolag som svenska aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag (1 kap. 5 § 26).³ Eftersom syftet är att träffa företag som inte är kreditinstitut bör den definitionen tas som utgångspunkt även i lagen om resolution.

Enligt resolutionsdirektivet ska undantag göras för lokala företag. Enligt 2 kap. 5 § första stycket 14 lagen om värdepappersmarknaden behöver lokala företag som driver värdepappersrörelse inte tillstånd för den verksamheten. De är därför inte värdepappersbolag enligt definitionen i lagen om värdepappersmarknaden. I överensstämmelse med direktivet avstår vi från att inkludera dem i regleringen.

Resolutionsdirektivet undantar dessutom företag som

1. inte har tillstånd att tillhandahålla sidotjänsterna ”förvaring och handhavande av finansiella instrument för kunders räkning, bland annat värdepappersförvaring och liknande tjänster, exempelvis handhavande av kontanta medel/finansiella säkerheter”,
2. tillhandahåller endast en eller flera av följande investeringstjänster eller investeringsverksamhet
 - a) mottagande och vidarebefordran av order beträffande ett eller flera finansiella instrument,
 - b) utförande av order på kunders uppdrag,
 - c) portföljförvaltning,
 - d) investeringsrådgivning, och
3. inte innehar kontanter eller värdepapper som tillhör företagets kunder och som därför aldrig får stå i skuld gentemot dessa.

³ I samma lag (1 kap. 5 § 29) definieras ett värdepappersinstitut som värdepappersbolag, svenska kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige.

Resolution är tämligen ingripande för de företag som omfattas av det. Vi är därför tveksamma till att inkludera fler företag än de som faktiskt behöver omfattas av regleringen. Detta talar för att undantaget bör utformas i enlighet med direktivet.

I prop. 2013/14:228 om förstärkta kapitaltäckningsregler konstateras att svensk rätt tidigare inte gjort undantag för sådana företag som anges i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen (s. 129). Det sägs vidare att om svensk rätt anpassas så att endast de värdepappersbolag som omfattas av definitionen av värdepappersföretag i tillsynsförordningen är skyldiga att tillämpa tillsynsförordningen kommer vissa bolag, till skillnad mot vad som gällde tidigare, inte att behöva följa reglerna om kapitaltäckning m.m. Eftersom tillsynsförordningen tillåter medlemsstaterna att utvidga tillämpningsområdet för förordningen, fanns det enligt regeringens mening inte skäl att ändra gällande rätt i fråga om vilka svenska värdepappersbolag som ska vara skyldiga att tillämpa reglerna om kapitaltäckning m.m. Enligt regeringen ska därför samma värdepappersbolag som tidigare vara skyldiga att tillämpa tillsynsförordningen. Regeringen konstaterade dock att det framöver finns ett behov av en översyn vad gäller kapitaltäckningsregelverkets tillämpning på olika typer av värdepappersbolag. Inom ramen för det lagstiftningsärendet ansågs det dock inte finnas utrymme för en sådan översyn. I propositionen föreslogs därför att ett värdepappersbolag definieras som ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Det finns inte heller inom ramen för detta betänkande utrymme att göra någon djupare analys av om ifall de företag som enligt tillsynsförordningen är undantagna men som enligt svensk rätt ska omfattas av kapitaltäckningsregelverket ska inkluderas i resolutionsregelverket.

När det nu är fråga om att införa ytterligare en betungande reglering föreslår vi dock, med ett undantag att enbart de värdepappersbolag som omfattas av definitionen av värdepappersföretag i resolutionsdirektivet också ska omfattas av den nya lagen. Undantaget avser värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot kunders medel på konto för att underlätta värdepappersrörelsen enligt 2 kap. 2 § 8 lagen om värdepappersmarknaden. Ett sådant tillstånd får bara ges tillsammans med ett tillstånd att lämna kunder kredit enligt 2 kap. 2 § 2 lagen om värdepappersmarknaden. Det

finns inte någon motsvarande tjänst enligt direktiv 2004/39/EG utan detta är en sidotjänst som har införts nationellt. Värdepappersbolag med tillstånd att ta emot medel på konto anses som kreditinstitut i den mening som avses i EG-rätten (prop. 2006/07:115 s. 326).

Mot denna bakgrund bör ett värdepappersbolag definieras som ett svenskt aktiebolag som har tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden, om det ska ha ett startkapital enligt 3 kap. 6 § samma lag på till minst motsvarande 730 000 euro och har tillstånd

1. för de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 3, 6, 7 och 8 lagen om värdepappersmarknaden,
2. att som sidotjänst förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § 1 lagen om värdepappersmarknaden då bolaget har fått tillstånd för någon av de tjänster som anges i 2 kap. 1 § 1, 2, 4 och 5 samma lag, eller
3. att som sidotjänst ta emot kunders medel på konto för att underlätta värdepappersrörelsen.

Även om vår utgångspunkt har varit att inte låta fler värdepappersbolag än nödvändigt omfattas av resolutionsdirektivets bestämmelser har denna ambition inte kunnat genomdrivas fullt ut. Vissa bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden föreslås nämligen bli tillämpliga på alla värdepappersbolag som omfattas av den lagen.

Institut

I direktivet definieras institut som ett kreditinstitut eller ett värdepappersföretag (artikel 2.1.23). Vi föreslår att samma definition införs i svensk rätt som samlingsbeteckning för kreditinstitut och värdepappersbolag. När de utländska motsvarigheterna avses används begreppet utländska institut.

I direktivet skiljer man mellan moderinstitut i en medlemsstat (artikel 2.1.49) och moderinstitut inom unionen (artikel 2.1.50). Av hänvisningen som där görs till artikel 4.1.28 respektive 4.1.29 i tillsynsförordningen framgår att ett moderinstitut i en medlemsstat är ett institut i en medlemsstat som

- har institut eller finansiella institut som dotterföretag eller har ägarintressen i sådana företag,
- inte själv är dotterföretag till
 - a) ett annat institut som auktoriserats i samma medlemsstat, eller
 - b) ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är etablerat i samma medlemsstat.

Av denna definition framgår att ett moderinstitut i en medlemsstat är ett institut som finns i toppen av en grupp företag (institut eller finansiella institut) som tillhör bank- och värdepapperssektorn om man bara tittar på medlemsstaten i fråga. Det får inte ha ett sådant företag (men väl ett försäkringsföretag eller någon annan typ av företag) hemmahörande i samma medlemsstat som moderföretag men inget hindrar det finns ett moderföretag i en annan medlemsstat eller tredjeland.

Definitionen av ett moderinstitut inom unionen överensstämmer med definitionen av ett moderinstitut i en medlemsstat, med den skillnaden att man nu ser till toppen av gruppen inom unionen. Ett moderinstitut inom unionen får alltså inte ha ett företag hemmahörande inom unionen som tillhör bank- eller värdepapperssektorn som moderföretag. Ingenting hindrar dock att det finns ett moderföretag hemmahörande i tredjeland, t.ex. USA.

Begreppen institut, moderinstitut i en medlemsstat och moderinstitut inom EU bör träffa samma typer av företag som tillsynsförordningen. Någon definition av ett moderinstitut i en medlemsstat (eller rättare sagt ett land inom EES) behövs dock inte. Den definition av moderinstitut inom EES som vi föreslår träffar svenska företag i toppen av en koncern även om koncernen inte är gränsöverskridande.

Finansiella institut (finansinstitut)

Resolutionsdirektivet är även tillämpligt på finansiella institut. Med ett finansiellt institut (finansinstitut i direktivets svenska översättning) avses enligt artikel 2.1.4 i resolutionsdirektivet ett finansiellt institut enligt definitionen i artikel 4.1.26 i tillsynsförordningen. I tillsynsförordningen definieras ett finansiellt institut som ett företag som inte är ett institut men vars huvud-

sakliga verksamhet består i att förvärva aktier eller andelar eller att utföra en eller flera av de verksamheter som är upptagna i punkterna 2–12 och 15 i bilaga I till kapitaltäckningsdirektivet, inbegripet ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag och ett betalningsinstitut i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden samt ett kapitalförvaltningsbolag, men däremot inte försäkringsholdingföretag och försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet enligt definitionen i artikel 212.1 g i direktiv 2009/138/EG.

Definitionen inkluderar exempelvis företag som driver finansiell verksamhet men utan att vara tillståndspliktigt, t.ex. kreditgivande företag. Det omfattar vidare betalningsinstitut enligt lagen (2010:751) om betaltjänster och institut för elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar. Den omfattar emellertid exempelvis inte försäkringsföretag eller de försäkringsrelaterade holdingföretag som nämns i definitionen. Begreppet finansiellt institut definieras också i 1 kap. 5 lagen om bank och finansieringsrörelse.

Vi föreslås att begreppet finansiellt institut definieras genom en hänvisning till tillsynsförordningen.

Finansiella holdingföretag

Även finansiella holdingföretag berörs av direktivet och måste i samma utsträckning omfattas av den svenska regleringen. I artikel 2.1.9 definieras ett finansiellt holdingföretag genom en hänvisning till artikel 4.1.20 i tillsynsförordningen. I tillsynsförordningen definieras ett finansiellt holdingföretag som ett finansiellt institut (se definitionen ovan) vars dotterföretag uteslutande eller huvudsakligen är institut eller finansiella institut, varvid minst ett av dotterföretagen ska vara ett institut, och som inte är ett blandat finansiellt holdingföretag.

Som framgår av definitionen är ett finansiellt holdingföretag ett finansiellt institut som i huvudsak har finansiella företag som tillhör bank- och värdepapperssektorn som dotterföretag, dvs. institut och finansiella institut (inte försäkringsföretag). Definitionen av dotterföretag behandlas i avsnitt 5.7 men den omfattar bl.a. den situationen att holdingföretaget innehar en majoritet av rösterna i företaget. Som framgår nedan skiljer man också mellan

finansiella holdingföretag och blandade finansiella holdingföretag. Vi behandlar den skillnaden under definitionen av de sistnämnda företagen.

Man skiljer också mellan ett finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat (artikel 2.1.12) och finansiellt moderholdingföretag inom unionen (artikel 2.1.13). Definitionerna är uppbyggda på samma sätt som definitionerna av moderinstitut i en medlemsstat och moderinstitut inom unionen, med den skillnaden att det finns ett holdingföretag i toppen (se ovan). Definitionen fångar alltså in ett finansiellt holdingföretag som finns i toppen av en finansiell grupp i en medlemsstat respektive inom unionen.

Begreppen finansiellt holdingföretag, ett finansiellt holdingföretag i en medlemsstat och ett finansiellt holdingföretag inom EES bör träffa samma typer av företag som tillsynsförordningen. Någon definition av ett finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat (eller rättare sagt ett land inom EES) behövs dock inte.

Blandade finansiella holdingföretag

Ett blandat finansiellt holdingföretag definieras genom en hänvisning till artikel 4.1.21 tillsynsförordningen. Där definieras ett blandat finansiellt holdingföretag genom en hänvisning till definitionen i artikel 2.15 i direktiv 2002/87/EG, dvs. konglomeratdirektivet. I det sistnämnda direktivet definieras ett blandat finansiellt holdingföretag som ett moderföretag som inte utgör en reglerad enhet men som tillsammans med sina dotterföretag, varav minst ett är en reglerad enhet med säte inom unionen, och andra enheter utgör ett finansiellt konglomerat.

Skillnaden mellan ett blandat finansiellt holdingföretag och ett finansiellt holdingföretag är att ett blandat finansiellt holdingföretag leder en grupp som består av företag som tillhör både bank- och försäkringssektorn (ett finansiellt konglomerat) medan ett finansiellt holdingbolag per definition leder en grupp med företag som tillhör bank- och värdepapperssektorn och som inte utgör ett finansiellt konglomerat. Ett blandat finansiellt holdingföretag kan dock, vid sidan av att omfattas av den konglomeratsbaserade tillsynen, omfattas även av den gruppbaserade tillsynen över företag som tillhör bank- och värdepapperssektorn (eller försäkringsgrupper om det förekommer). Att ett blandat finansiellt holding-

företag leder ett finansiellt konglomerat utesluter alltså inte att det samtidigt leder en annan finansiell grupp.

Beträffande definitionen av blandat finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat (artikel 2.1.14) och av ett blandat finansiellt moderholdingföretag inom unionen (artikel 2.1.15) hänvisas till det som sagts angående motsvarande finansiella holdingföretag.

Begreppen ett blandat finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat och ett blandat finansiellt moderholdingföretag inom EES bör träffa samma typer av företag som tillsynsförordningen. Någon definition av ett blandat finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat (eller rättare sagt ett land inom EES) behövs dock inte.

Holdingföretag med blandad verksamhet

Definitionen av ett holdingföretag med blandad verksamhet i artikel 2.1.11 i resolutionsdirektivet hänvisar till artikel 4.1.22 i tillsynsförordningen. Där definieras ett holdingföretag med blandad verksamhet som ett moderföretag som inte är ett finansiellt holdingföretag eller ett institut eller ett blandat finansiellt holdingföretag och som har minst ett institut bland sina dotterföretag. Av detta följer att det räcker med att det finns ett institut i en koncern för att dess moderföretag ska vara ett holdingföretag med blandad verksamhet.

Ett holdingföretag med blandad verksamhet ingår inte när den konsoliderade ställningen bestäms inom ramen för gruppbaserad tillsyn eller för ett finansiellt konglomerat.

Ett holdingföretag med blandad verksamhet bör definieras genom en hänvisning till tillsynsförordningen.

Institut under resolution

I direktivet används (något oegentligt) begreppet ”institut under resolution” för att beteckna ett institut, ett finansiellt institut, ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag, ett holdingföretag med blandad verksamhet, ett finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat, ett finansiellt moderholdingföretag inom unionen, ett blandat finansiellt moderholdingföretag i

en medlemsstat, eller blandat finansiellt moderholdingföretag inom unionen med avseende på vilket resolutionsåtgärder vidtas (artikel 2.1.83).

Definitionen pekar alltså ut ett företag – oavsett om det är ett institut, ett finansiellt institut eller ett holdingföretag – som är försatt i resolution. Parallellt med detta begrepp pekar direktivet dock som regel ut de företag som nämns i artikel 1.1 b, c och d. Dessa alternativa skrivningar torde dock träffa samma krets företag.

Ett liknande samlingsbegrepp behövs i svensk rätt. Vi föreslår därför att det införs en definition liknande den i direktivet. I stället för att tala om ”institut under resolution” använder vi i förekommande fall begreppet ”företag under resolution”, eftersom det är mer rättvisande. Någon definition av begreppet behövs dock inte.

Moderföretag inom EES

I artikel 2.1.85 definieras ett ”moderföretag inom unionen” som ett moderinstitut inom unionen, ett finansiellt moderholdingföretag inom unionen eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag inom unionen.

Definitionen syftar alltså på det företag som finns i toppen av en koncern inom unionen (EES). Den utesluter dock holdingföretag med blandad verksamhet. Begreppet används exempelvis för att ringa in vilket moderföretag som är skyldigt att upprätta återhämtningsplaner. Vi föreslår att en motsvarande definition införs i den nya lagen.

Berört moderinstitut

I artikel 2.1.79 definieras ett berört moderinstitut som ett moderinstitut i en medlemsstat, ett moderinstitut inom unionen, ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag, ett holdingföretag med blandad verksamhet, ett finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat, ett finansiellt moderholdingföretag inom unionen, ett blandat finansiellt moderholdingföretag i en medlemsstat, eller blandat finansiellt moderholdingföretag inom

unionen med avseende på vilket skuldnedskrivningsverktyget tillämpas.

Termen används bl.a. i artikel 63.1 j som anger vilka företag som kan åläggas att ge ut nya aktier etc.

Någon definition av begreppet behövs inte.

EES-filialer

Även filialer till institut i tredjeland omfattas av vissa av direktivets bestämmelser. Begreppet filial behandlas i avsnitt 5.8. I avsnitt 5.11 behandlas vidare några andra begrepp som rör tredjeland.

5.7 Gruppbaserad tillsyn

Kommitténs förslag: Ett institut som står under gruppbaserad tillsyn står under tillsyn på grundval av den konsoliderade situationen enligt artikel 4.1.47 i tillsynsförordningen.

Koncern ska definieras som ett moderföretag och ett dotterföretag. Dotterföretag ska definieras genom en hänvisning till tillsynsförordningen. Ett moderföretag är ett moderföretag enligt artikel 4.1.15 a i tillsynsförordningen. Även begreppet gränsöverskridande koncern ska definieras.

Som har nämnts i det föregående ska återhämtningsplaner, resolutionsplaner och resolutionsåtgärder upprättas respektive vidtas både beträffande institut och dotterföretag som är finansiella institut och mot vissa holdingföretag. Det förekommer också ett antal definitioner som tar sikte på dessa företag när de bildar en koncern.

Skälen för kommitténs förslag

Gruppbaserad

I 2.1.7 i resolutionsdirektivet definieras gruppbaserade (consolidated basis) som på grundval av den konsoliderade finansiella ställningen (consolidated situation) enligt definitionen i artikel 4.1.47 i tillsynsförordningen. I artikel 4.1.47 definieras konsoliderad

situation (consolidated situation) som den situation som blir resultatet av att kraven i del ett avdelning II kapitel 2 (artiklarna 11–17) i tillsynsförordningen tillämpas på ett institut på samma sätt som om det institutet tillsammans med ett eller flera andra enheter utgjorde ett enda institut.⁴

Begreppet gruppbaserad i samband med resolution har alltså samma innebörd vid resolution som vid tillsyn. Den nya lagen bör innehålla en definition motsvarande direktivets.

Dotterföretag, moderföretag, koncern, gränsöverskridande koncern och koncernenhet

För att avgränsa den relevanta finansiella gruppen är begreppet koncern och därmed sammanhängande begrepp relevanta.

En koncern definieras som ett moderföretag och dess dotterföretag (artikel 2.1.26). En gränsöverskridande koncern är vidare en koncern med koncernenheter etablerade i fler än en medlemsstat (artikel 2.1.27). En koncernenhet definieras i sin tur som en juridisk person som är del av en koncern (artikel 2.1.31).

Med dotterföretag avses ett dotterföretag enligt definitionen i artikel 4.1.16 i tillsynsförordningen (artikel 2.1.5). I tillsynsförordningen definieras ett dotterföretag som:

- a) Ett dotterföretag enligt definitionen i artiklarna 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG.
- b) Ett dotterföretag enligt definitionen i artikel 1.1 i direktiv 83/349/EEG samt alla företag över vilka ett moderföretag utövar ett faktiskt bestämmande inflytande.

Alla dotterföretag till dotterföretag ska också anses vara dotterföretag till det moderföretag som är överordnat dessa företag.

Med ett moderföretag avses ett moderföretag enligt definitionen i artikel 4.1.15 a i tillsynsförordning (artikel 2.1.6). I artikel 4.1.15 a i tillsynsförordningen definieras ett moderföretag som ett moderföretag i den mening som avses i artiklarna 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG.

Direktiv 83/349/EEG har upphävts genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut,

⁴ I artikel 4.1.48 i tillsynsförordningen definieras vidare "på gruppnivå" (consolidated basis) som på grundval av den konsoliderade situationen.

koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG. Hänvisningen i artiklarna 1 och 2 i det direktivet motsvarar artikel 22.1 och 22.2 i det nya direktivet.

Med direktivet överensstämmande definitioner av koncern, gränsöverskridande koncern, moderföretag och dotterföretag bör tas in i den nya lagen. Någon definition av begreppen koncernenhet behövs dock inte.

5.8 Filialer

Kommitténs förslag: En betydande filial är en filial som är betydande enligt artikel 51.1 i kapitaltäckningsdirektivet. Ordet filial har samma innebörd som i tillsynsförordningen.

Av beskrivningen av direktivets tillämpningsområde framgår att det också är tillämpligt på filialer till kreditinstitut i vissa avseenden.

Skälen för kommitténs förslag

Filialer

En filial definieras i artikel 2.1.17 i resolutionsdirektivet som ett driftsställe som utgör en rättsligt beroende del av ett institut och som självständigt utför alla eller vissa av de transaktioner som är hänförliga till verksamhet i institut. Det är samma definition som i artikel 4.1.17 i tillsynsförordningen.

Begreppet filial bör definieras genom en hänvisning till tillsynsförordningen.

Betydande filial

Ett institut kan bedriva verksamhet i andra länder exempelvis genom att etablera ett dotterföretag eller en filial. Dotterbolagssituationen har vi behandlat i det föregående. När ett institut väljer en filiallösning uppstår dock inte någon koncernrelation eftersom filialen inte är någon egen juridisk person. Tillsynen över

filialens verksamhet utövas i allt väsentligt från hemlandet. Vårdlandet och hemlandet ska dock samarbeta och utbyta information (se t.ex. artikel 50 i kapitaltäckningsdirektivet). Vårdlandet har rätt till viss information från filialen och rätt att göra vissa platsundersökningar hos den.

En filial kan ha större eller mindre betydelse för den finansiella stabiliteten i vårdlandet. För de viktigaste filialerna använder kapitaltäckningsdirektivet begreppet ”betydande filialer”. För betydande filialer ställer kapitaltäckningsdirektivet krav på ett djupare samarbete än för övriga filialer, bl.a. i fråga om krisförberedelser. De myndigheter som ansvarar för de betydande filialerna kan också delta i tillsynskollegier.

Begreppet betydande filialer används också i resolutionsdirektivet. Begreppet definieras i artikel 2.1.34 som en filial som skulle anses vara betydande i en vårdmedlemsstat i enlighet med artikel 51.1 i kapitaltäckningsdirektivet.

Av artikel 51 framgår hur en betydande filial identifieras. Enligt den bestämmelsen ska den behöriga myndigheten i en vårdmedlemsstat (dvs. där filialen finns) göra en framställning till den samordnande tillsynsmyndigheten (eller till hemlandsmyndigheten om det inte finns en grupp) om att en filial till ett institut (med undantag för vissa värdepappersföretag) ska betraktas som betydande. Framställningen ska innehålla skälen till varför filialen ska betraktas som betydande och därvid särskilt med avseende på följande, nämligen

- a) om insättningarna i kreditinstitutets filial motsvarar en marknadsandel som överskrider 2 procent i vårdmedlemsstaten,
- b) den troliga effekten av ett inställande eller en nedläggning av kreditinstitutets verksamhet på den systemrelaterade likviditeten samt på betalnings- och clearing- och avvecklings-system i vårdmedlemsstaten, och
- c) filialens storlek och betydelse vad gäller antalet kunder inom ramen för vårdmedlemsstatens bank- eller finanssystem.

Därefter följer en process under vilken tillsynsmyndigheterna ska försöka komma fram till ett gemensamt beslut om ifall filialen är betydande. Om myndigheterna inte kan enas bestämmer dock tillsynsmyndigheten i vårdlandet.

Begreppet betydande filial kommer alltså att ha samma innebörd i kapitaltäckningsdirektivet som i resolutionsdirektivet. Vilka filialer som är betydande kommer därför att identifieras inom ramen för tillsynen. Det finns dock inte i svensk rätt några konkreta bestämmelser motsvarande artikel 51.1 i kapitaltäckningsdirektivet. Vi föreslår därför att begreppet betydande filial definieras såsom en filial som är betydande enligt artikel 51.1 i kapitaltäckningsdirektivet.

5.9 Inblandande myndigheter

Kommitténs förslag: Med behörig myndighet avses i Sverige Finansinspektionen, beträffande övriga stater inom EES en behörig myndighet enligt definitionen i artikel 4.1.40 i tillsynsförordningen, inbegripet Europeiska centralbanken vad avser de särskilda uppgifter som den tilldelas genom rådets förordning (EU) nr 1024/2013 av den 15 oktober 2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut.

Även samordnande tillsynsmyndighet, samordnande resolutionsmyndighet, berörd myndighet och samordnande berörd myndighet ska definieras.

Skälen för kommitténs förslag

Behöriga (tillsynsansvariga) myndigheter

I Sverige utövas tillsynen över kreditinstitut och värdepappersbolag av Finansinspektionen. När man i kapitaltäckningsdirektivet, tillsynsförordningen och resolutionsdirektivet menar tillsynsmyndigheter använder man begreppet behörig myndighet (se artikel 2.1.21 i resolutionsdirektivet som i sin tur hänvisar till definitionen av behörig myndighet i tillsynsförordningen). Vi föreslår att behörig myndighet definieras som Finansinspektionen och beträffande övriga stater inom EES en behörig myndighet enligt definitionen i artikel 4.1.40 i tillsynsförordningen, inbegripet Europeiska centralbanken vad avser de särskilda uppgifter som den tilldelas genom rådets förordning (EU) nr 1024/2013.

Samordnande tillsynsmyndighet

Man brukar också tala om samordnande myndighet (se artikel 2.1.37 som hänvisar till artikel 4.1.41 i tillsynförordningen). En samordnande myndighet är enligt definitionen en behörig myndighet som ansvarar för att utöva gruppbaserad tillsyn av moderinstitut inom EU och av institut som kontrolleras av finansiella moderholdingföretag inom EU eller blandade finansiella holdingföretag inom EU. Hur den samordnande myndigheten utses framgår av artikel 111 i kapitäläckningsdirektivet.

Av definitionen av samordnande myndighet följer att det bara kan finnas en samordnande myndighet för ett visst institut inom EES. Utgångspunkten är att den samordnande tillsynsmyndigheten är den myndighet som ansvarar för tillsynen över det institut som finns längst upp i gruppen, men det finns även anvisningar om hur myndigheten ska utses i mer komplicerade koncernstrukturer. Den samordnande tillsynsmyndigheten har en central roll för planering och samordning samarbetet och informationsutbytet i en koncern och ska inrätta tillsynskollegierna.

Enligt resolutionsdirektivet har den samordnande tillsynsmyndigheten en central roll i behandlingen av koncernåterhämtningsplanerna och resolutionsmyndigheten på koncernnivå (se definition nedan) ska samråda med den samordnande tillsynsmyndigheten i vissa frågor som rör resolutionsplanerna m.m. De är också involverade i andra frågor och deltar i kollegierna.

Vi föreslår att begreppet *samordnande tillsynsmyndighet* ges samma innebörd som i tillsynförordningen.

Resolutionsmyndighet

I artikel 2.1.21 definieras resolutionsmyndighet som den myndighet som en medlemsstat har utsett i enlighet med artikel 3, det vill säga för att tillämpa resolutionsverktygen och utöva resolutionsbefogenheterna. Vilken svensk myndighet som bör vara resolutionsmyndighet behandlas i kapitel 25 och hur valet av myndighet ska införlivas med svensk rätt behandlas i samma kapitel.

Behöriga ministerier

Även regeringarna är involverade i processen genom de departement/ministerier som utses. I artikel 2.1.22 definieras behöriga ministerier som finansministerierna eller andra ministerier i medlemsstaterna med ansvar för ekonomiska, finansiella och budgetmässiga frågor på nationell nivå enligt nationell uppdelning av ansvarsområden och som utsetts enligt artikel 3.5. I kapitel 25 behandlar vi regeringen och de behöriga ministeriets (Finansdepartementets) roll i det krisavvärjande och krishanterande arbetet. Vi föreslår dock inte någon definition av begreppet.

Samordnande resolutionsmyndighet (resolutionsmyndighet på koncernnivå)

I artikel 2.1.44 definieras resolutionsmyndighet på koncernnivå som resolutionsmyndigheten i den medlemsstat i vilken den samordnande tillsynsmyndigheten är belägen. Som har nämnts i det föregående är den samordnande tillsynsmyndigheten den myndighet som utövar tillsyn över ett moderinstitut inom EES enligt bestämmelserna i kapitaltäckningsdirektivet. Resolutionsmyndigheten på koncernnivå är då den myndighet i samma land som har ansvar för resolutionsrelaterade ärenden.

För att få symmetri med vad som gäller för tillsynsmyndigheterna föreslår vi att begreppet "samordnande resolutionsmyndighet" införs och definieras i den nya lagen i stället för "resolutionsmyndighet på koncernnivå". Begreppet ska dock ha samma innebörd som begreppet resolutionsmyndighet på koncernnivå.

Berörd myndighet

I artikel 2.1.78 definieras berörd myndighet som en myndighet i den medlemsstat som i enlighet med artikel 61 identifierats som ansvarig enligt den statens nationella rätt för att fatta de beslut som avses i artikel 59.3.

Innebörden av detta är att den berörda myndigheten är den myndighet som ska fastställa när det är nödvändigt att skriva ned eller konvertera vissa instrument som ingår i ett instituts kapitalbas till aktier eller andra kärnprimärkapitalinstrument. Den berörda

myndighetens roll beskrivs närmare kapitel 30. Vi föreslår där att det anges direkt i lag vilken svensk myndighet som är berörd myndighet. Vi föreslår dock en definition av berörd myndighet för att fånga upp de utländska berörda myndigheterna liksom de samordnande berörda myndigheterna.

Utsett nationellt makrotillsynsorgan

I artikel 2.1.106 definieras begreppet utsett nationellt makrotillsynsorgan som den myndighet som har anförtrotts genomförandet av den politik för makroprudentiell tillsyn som avses i punkt 1 i rekommendation B i rekommendationen från Europeiska systemrisknämnden av den 22 december 2011 om de nationella myndigheternas mandat för makrotillsyn (ESRB/2011/3).

I Sverige är det Finansinspektionen som har utsetts till makrotillsynsorgan. Det är dock inte nödvändigt att införa någon definition av begreppet i lag.

5.10 Tillsynskollegier och resolutionskollegier

Kommitténs bedömning: Någon definition av begreppen tillsynskollegier och resolutionskollegier bör inte införas.

Skälen för kommitténs bedömning

Tillsynskollegier

Tillsynsmyndigheter i flera länder samarbetar i så kallade tillsynskollegier om tillsynen av företag som verkar över landsgränserna. Kapitäläckningsdirektivet innehåller bestämmelser om samarbete och informationsutbyte både i och utanför kollegier. Att det ska inrättas tillsynskollegier framgår av artikel 116 i kapitäläckningsdirektivet. Finansinspektionens samarbete i tillsynskollegier beskrivs i avsnitt 7.5.2 i vårt delbetänkande (2013:6).

I artikel 2.1.52 i resolutionsdirektivet definieras tillsynskollegier som kollegier av tillsynsmyndigheter som upprättas enligt artikel 116 i CRD.

Någon definition av begreppet tillsynskollegier behövs inte i det nya regelverket.

Resolutionskollegier

Precis som det finns tillsynskollegier ska det finnas resolutionskollegier. Kollegiernas sammansättning och uppgifter framgår av artikel 88. Begreppet resolutionskollegium definieras i artikel 2.1.46 just som ett kollegium som inrättats i enlighet med artikel 88 för att utföra de uppgifter som avses i artikel 88.1.

Någon definition av begreppet resolutionskollegier behövs inte i det nya regelverket.

5.11 Tredjelsrelaterade definitioner

Kommitténs förslag: Ett tredjelsinstitut är ett företag som har sitt huvudkontor i ett land utanför EES och som skulle vara ett institut om det vore hemmahörande inom EES.

Ett moderföretag i tredjeland är ett moderinstitut, ett finansiellt moderholdingföretag eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag som är hemmahörande i ett land utanför EES.

Med ett resolutionsförfarande i tredjeland avses en åtgärd som enligt rätten i ett land utanför EES syftar till att hantera en kris i ett tredjelsinstitut eller i ett moderföretag i tredjeland, om åtgärden är jämförbar med sådana resolutionsåtgärder som får vidtas enligt resolutionsdirektivet i fråga om ändamål och förväntat resultat.

En EES-filial är en filial till ett tredjelsinstitut som är etablerat i en medlemsstat.

Skälen för kommitténs förslag

Resolutionsdirektivet gäller direkt enbart för de företag som är etablerade inom EES. Ett företag hemmahörande inom EES kan emellertid ha sitt moderföretag utan för EES (dvs. i tredjeland) eller ha ett dotterföretag i ett sådant land. Direktivet innehåller särskilda bestämmelser om hur de myndigheter som är hemma-

hörande inom EES bör agera för att möjliggöra samordnande åtgärder om en koncern med verksamhet innanför och utanför EES får sådana problem att en resolutionsmyndighet i EES eller tredjeland måste vidta resolutionsåtgärder. Detta beskrivs närmare i avsnitt 22.5. Det förekommer också ett antal begrepp som används just i relation till tredjeland. De är:

- Dotterföretag inom unionen som definieras som ett institut som är etablerat i en medlemsstat och är dotterföretag till ett institut eller moderföretag i ett tredjeland (artikel 2.1.84).
- Tredjelandsinstitut som definieras som en enhet vars huvudkontor är etablerat i ett tredjeland som skulle omfattas av definitionen av ett institut om det var etablerat inom unionen (artikel 2.1.86).
- Moderföretag i tredjeland som definieras som ett moderinstitut, ett finansiellt moderholdingföretag eller ett blandat finansiellt moderholdingföretag som är etablerat i ett tredjeland (artikel 2.1.87).
- Resolutionsförfaranden i tredjeland som definieras som en åtgärd enligt rätten i ett tredjeland som syftar till att hantera en kris i ett tredjelandsinstitut eller ett tredjelandsmoderföretag som är jämförbar, i termer av mål och förväntade resultat, med resolutionsåtgärder enligt detta direktiv (artikel 2.1.88).
- Unionsfilial som definieras som en filial till ett tredjelandsinstitut som är etablerat i en medlemsstat (artikel 2.1.89).
- Relevant myndighet i tredjeland som definieras som myndighet i tredjeland med ansvar för uppgifter som är jämförbara med de uppgifter som utförs av resolutionsmyndigheter eller behöriga myndigheter i enlighet med detta direktiv (artikel 2.1.90).

Dessa begrepp kommer att behandlas i sitt sammanhang i avsnitt 22.5 om hur direktivbestämmelserna om samverkan med myndigheter i tredjeland ska införlivas med svensk rätt. Vi föreslår att samtliga begrepp utom begreppen dotterföretag inom unionen och relevant myndighet i tredjeland, definieras i den nya lagen.

5.12 Kapitaltäckningsrelaterade definitioner och kvalificerade skulder

Kommitténs förslag: Termen kapitalbas definieras genom en hänvisning till tillsynsförordningen.

Kärnprimärkapitalinstrument är kapitalinstrument som uppfyller villkoren i artiklarna 28.1–4, 29.1–5 eller 31.1 i tillsynsförordningen.

Övriga primärkapitalinstrument definieras som kapitalinstrument som uppfyller villkoren i artikel 52.1 i tillsynsförordningen.

Supplementärkapitalinstrument är kapitalinstrument och efterställda lån som uppfyller villkoren i artikel 63 i tillsynsförordningen.

Relevanta kapitalinstrument definieras som övriga primärkapitalinstrument och supplementärkapitalinstrument.

Det finns regler, särskilt i tillsynsförordningen men även kapitaltäckningsdirektivet, som ska säkerställa att institutens förlustabsorberande kapital, den s.k. kapitalbasen, är tillräckligt stort i förhållande till deras risker. I dessa rättsakter finns det exempelvis regler som grupperar dessa risker och anger hur instituten ska beräkna hur stor deras kapitalbas behöver vara i relation till respektive risk. Som vi återkommer till i det följande anger tillsynsförordningen också bl.a. vilken typ av instrument som kapitalbasen får bestå av.

Tillämpningen av de nämnda regelverken kommer att resultera i ett kapitalbaskrav som instituten ska uppfylla individuellt eller på gruppnivå (kapitalbaskravet).

Skälen för kommitténs förslag

Kapitalbasens olika beståndsdelar

I det föregående har vi nämnt att institutens förlustabsorberande kapital kallas för kapitalbas. För att kapitalbasen ska stärka institutens motståndskraft måste den bestå av kapital som är av tillräckligt bra kvalitet. Kapitalet får inte heller vara så lättflyktigt att det kan dras tillbaka när ett institut får problem och behöver det som bäst. I ett företag är normalt det bästa och minst lättflyktiga

kapitalet det bundna egna kapitalet, t.ex. aktiekapitalet i ett aktiebolag.

Kapitalbasen delas upp i primärkapital och supplementärkapital. Det primära kapitalet delas i sin tur in i kärnprimärkapital och övrigt primärkapital. Kärnprimärkapitalet är av bäst kvalitet och det supplementära kapitalet anses vara det sämsta av det som ingår i kapitalbasen. Man brukar också säga att det primära kapitalet utgör skydd i ”going concern”, dvs. mot att institutet fallerar, medan det supplementära kapitalet absorberar förluster i ”gone concern”, dvs. när institutet fallerar och avvecklas.

Kapitalbas

Med kapitalbas avser i resolutionsdirektivet detsamma som i artikel 4.1.118 i tillsynsförordningen (artikel 2.1.38 i resolutionsdirektivet). I tillsynsförordningen definieras kapitalbas som summan av primärkapital och supplementärkapital. Begreppet föreslås bli definierat genom en hänvisning till tillsynsförordningen.

Med kapitalbasen avses väldigt förenklat ett instituts primära och supplementära kapital. Kapitalbasens storlek beror dock även på andra omständigheter, som t.ex. vilka avdrag som ska göras från kapitalbasen. Kapitalbasens storlek är alltså inte identisk med summan av de poster som får ingå i det primära och supplementära kapitalet.

Krav på kapitalbas (kapitalbaskrav)

Begreppet krav på kapitalbas betyder enligt artikel 2.1.51 i resolutionsdirektivet de krav som anges i artiklarna 92–98 i tillsynsförordningen. Av dessa bestämmelser framgår hur det kapitalbaskrav som instituten ska uppfylla ska beräknas. Någon motsvarande bestämmelse behöver inte införas i den nya lagen.

Kärnprimärkapitalinstrument

I artikel 2.1.68 definieras kärnprimärkapitalinstrument som kapitalinstrument som uppfyller villkoren i artiklarna 28.1–4, 29.1–29.5 eller 31.1 i tillsynsförordningen.

Kärnprimärkapitalet består för ett aktiebolag något förenklat av aktiekapital och annat eget kapital, (men inte preferensaktier). Termen kärnprimärkapitalinstrument syftar dock, enligt svenska förhållanden, på aktier i ett aktiebolag. För en kreditmarknadsförening och en medlemsbank består kärnprimärkapitalinstrumenten av medlemsinsatser.

Sparbankerna ger enligt svensk rätt inte ut några instrument som klassas som kärnprimärkapitalinstrument. Deras kärnprimärkapital består av annat eget kapital, såsom reservfonden.

Begreppet kärnprimärkapitalinstrument bör definieras genom en hänvisning till de angivna bestämmelserna i tillsynsförordningen.

Övriga primärkapitalinstrument

Övriga primärkapitalinstrument definieras som kapitalinstrument som uppfyller villkoren i artikel 52.1 i tillsynsförordningen (artikel 2.1.69). Det övriga primärkapitalet består av kapitalinstrument – s.k. primärkapitaltillskott (eller hybridkapital) – och överkursfonder relaterade till sådana instrument.

De övriga primärkapitalinstrumenten är instrument som är efterställda det supplementära kapitalet i händelse av institutets insolvens. Redovisningsmässigt kan kapitalinstrument tas upp antingen som skulder eller som eget kapital. Instrumenten ska ha evig löptid och uppfylla ett ytterligare antal förutsättningar som framgår av tillsynsförordningen. Till de villkor som ska vara uppfyllda hör att de bestämmelser som reglerar instrumentet ska kräva att instrumentets kapitalbelopp permanent eller tillfälligt skrivs ned eller omvandlas till kärnprimärkapitalinstrument (t.ex. aktier) när institutets kärnprimärkapitalrelation understiger 5,125 procent eller den högre nivå som institutet bestämt eller någon annan utlösande händelse som anges i de bestämmelser som reglerar instrumentet.

Begreppet övriga primärkapitalinstrument bör definieras genom en hänvisning till de angivna bestämmelserna i tillsynsförordningen.

Supplementärkapitalinstrument

Supplementärkapitalinstrument definieras som kapitalinstrument eller efterställda lån som uppfyller villkoren i artikel 63 i tillsynsförordningen (artikel 2.1.73).

I det supplementära kapitalet ingår bl.a. efterställda kapitalinstrument eller efterställda lån som har en ursprunglig löptid på minst fem år och som uppfyller ytterligare ett antal förutsättningar. Dit hör bl.a. att de ska vara helt efterställda alla fordringar från prioriterade (non-subordinated) fordringsägare. Något krav på att instrumentet ska vara nedskrivnings- eller konverteringsbart finns dock inte. Även överkursfonder relaterade till sådana instrument ingår i supplementärkapitalet, liksom vissa i sammanhanget mindre intressanta poster.

Begreppet supplementärkapitalinstrument bör definieras genom en hänvisning till de angivna bestämmelserna i tillsynsförordningen.

Relevanta kapitalinstrument (tillämpliga kapitalinstrument)

I artikel 2.1.74 definieras tillämpliga kapitalinstrument som övriga primärkapitalinstrument och supplementärkapitalinstrument vid tillämpningen av avdelning IV, kapitel IV avsnitt 5 och avdelning IV kapitel V. En motsvarande definition bör tas in i svensk rätt. Vi använder dock termen relevanta kapitalinstrument.

Kvalificerade skulder

Kvalificerade skulder är sådana skulder och kapitalinstrument som inte räknas som kärnprimärkapitalinstrument, övriga primärkapitalinstrument eller supplementärkapitalinstrument för ett institut eller enhet som avses i artikel 1.1 b, c eller d och som inte är undantagna från tillämpningsområdet för skuldnedskrivningsverktyget enligt artikel 44.2. Den definitionen utvecklas närmare i avsnitt 15.5.

Kapitalrelationer

I direktivet används även begreppet kärnprimärkapitalrelation. Någon definition av detta begrepp finns dock inte i artikel 2.

Instituten får inte fritt välja mellan hur mycket kärnprimärkapital, övrigt primärkapital eller supplementärkapital de ska ha. Av artikel 92 i tillsynsförordningen framgår att ett institut alltid ska uppfylla ett kapitalbaskrav som uppgår till 8 procent av det sammanlagda riskvägda exponeringsbeloppet för kreditrisk, marknadsrisk och operativ risk. Av dessa 8 procent ska minst 4,5 procent vara kärnprimärkapital och det sammanlagda primära kapitalet (inklusive övrigt primärkapital) ska uppgå till minst 6 procent. Till detta kommer s.k. kapitalbuffertkrav som ska täckas enbart med kärnprimärkapital. Eftersom alla institut – med undantag för små och medelstora värdepappersföretag som får undantas om de inte utgör ett hot mot den finansiella stabiliteten – ska ha en kapitalkonserveringsbuffert, uppgår det totala kapitalkravet alltid minst till 10,5 procent av det sammanlagda riskvägda exponeringsbeloppet, av vilket kärnprimärkapitalet utgör 7 procent. Det totala kapitalkravet beror emellertid på vilka övriga kapitalbuffertkrav som ställs. Till detta kommer individuella krav som kan ställas inom ramen för den särskilda processen för översyn och utvärdering (dvs. pelare 2-kravet).

5.13 Statsstödsrelaterade definitioner

Kommitténs bedömning: Det behövs inte någon definition av extraordinärt offentligt finansiellt stöd.

Skälen för kommitténs bedömning

Bland annat om staten använder resolutionsreserven (se kapitel 21) för att ge stöd åt ett företag under resolution aktualiseras tillämpningen av statsstödsreglerna. Dessa regler kommer alltså att behöva beaktas när ett företag är i resolution. Det framgår också av flera bestämmelser i direktivet. Det finns också ett par definitioner med anknytning till statsstödsregelverket.

För det första definieras begreppet ”extraordinärt offentligt finansiellt stöd” som statligt stöd i den mening som avses i artikel

107.1 i EUF-fördraget, eller något annat offentligt finansiellt stöd på överstatlig nivå som skulle utgöra statligt stöd om det gavs på nationell nivå, vilket ges för att bevara eller återställa bärkraften, likviditeten eller solvensen hos ett institut eller en enhet som avses i artikel 1.1 b, c eller d eller en koncern vilken ett sådant institut eller en sådan enhet tillhör (artikel 2.1.28).

För det andra definieras unionens regler om statligt stöd som den ram som fastställs genom artiklarna 107, 108 och 109 i EUF-fördraget samt förordningar och alla unionsrättsakter, inbegripet riktlinjer, meddelanden och tillkännagivanden, som utfärdats eller antagits med stöd av artikel 108.4 eller 109 i EUF-fördraget (artikel 2.1.53).

Vi beskriver bestämmelserna om statligt stöd närmare i kapitel 3. Här nöjer vi med att konstatera att det inte behövs någon definition av begreppen. De talar för sig själv i de sammanhang som de förekommer.

5.14 Insättningsgarantin och investerarskyddet

Kommitténs förslag: Kvalificerade insättningar är sådana insättningar som omfattas av insättningsgarantin. Garanterade insättningar är kvalificerade insättningar som inte överstiger den maximala ersättningsnivån för garantin, 100 000 euro.

Resolutionsdirektivet refererar på flera ställen till insättare enligt direktivet om insättningsgaranti och investerare enligt direktivet om investerarskydd. I detta avsnitt behandlas några definitioner med anknytning till dem.

Europaparlamentet och rådet har den 16 april 2014 antagit direktiv 2014/49/EU om insättningsgarantisystem (omarbetning). Detta direktiv har ännu inte införlivats med svensk rätt. Våra lagförslag måste därför avse den nuvarande lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. De nedan förslagna bestämmelserna kommer därför att behöva ses över i samband med införlivandet av 2014 års insättningsgarantidirektiv.

Skälen för kommitténs förslag

Insättningsgarantisystem

Med insättningsgarantisystem avses enligt artikel 2.1.72 i resolutionsdirektivet ett av en medlemsstat infört och officiellt godkänt system för garanti av insättningar enligt artikel 4 i 2014 års insättningsgarantisystem. Det kan vara antingen

- a) insättningsgarantisystem som regleras genom lagstiftning,
- b) insättningsgarantisystem som regleras genom avtal och är officiellt erkända som insättningsgarantisystem i enlighet med artikel 4.2, eller
- c) institutionella skyddssystem som är officiellt erkända som insättningsgarantisystem i enlighet med artikel 4.2.

Det svenska insättningsgarantisystemet är den insättningsgaranti som administreras av garantimyndigheten. Någon definition av insättningsgarantisystem föreslås dock inte i den nya lagen, eftersom det i Sverige bara finns ett system för insättningsgaranti.

Institutionellt skyddssystem

Som nämns kan ett institutionellt skyddssystem erkännas som insättningsgarantisystem. I artikel 2.1.8 definieras institutionellt skyddssystem som ett system som uppfyller kraven i artikel 113.7 i tillsynsförordningen. Det är samma definition som finns i 2014 års insättningsgarantidirektiv (artikel 2.1 b).

Det finns inte några institutionella skyddssystem i Sverige och begreppet används inte i lagen. Någon definition av begreppet behöver därför inte införas.

Skillnad mellan kvalificerade insättningar och garanterade insättningar

Direktivet skiljer mellan garanterade insättningar (artikel 2.1.94) och kvalificerade insättningar (artikel 2.1.95). Båda begreppen definieras genom en hänvisning till motsvarande definitioner i 2014 års insättningsgarantidirektiv (artiklarna 2.1.4 och 2.1.5 i insättningsgarantidirektivet).

Kvalificerade insättningar

Kvalificerade insättningar definieras som kvalificerade insättningar enligt definitionen i artikel 2.1 c i 2014 års insättningsgaranti-direktiv.

I insättningsgarantidirektivet definieras kvalificerade insättningar som insättningar som inte är undantagna från skydd i enlighet med artikel 5.

I artikel 5 anges att följande inte ska omfattas av återbetalning från ett insättningsgarantisystem:

- a) Insättningar som andra kreditinstitut har gjort i eget namn och för egen räkning, om inte annat följer av artikel 7.3 i direktivet.
- b) Kapitalbas enligt definitionen i artikel 4.1.118 i tillsynsförordningen.
- c) Insättningar som härrör från transaktioner i samband med vilka en brottmålsdom för tvättning av pengar har meddelats, enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2005/60/EG.
- d) Insättningar gjorda av finansiella institut enligt definitionen i artikel 4.1.26 i tillsynsförordningen.
- e) Insättningar gjorda av värdepappersföretag enligt definitionen i artikel 4.1.1 i direktiv 2004/39/EG.
- f) Insättningar vars kontohavare aldrig har identifierats enligt artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG, när dessa blir indisponibla.
- g) Insättningar gjorda av sådana försäkringsföretag och återförsäkringsföretag som avses i artikel 13.1–13.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG.
- h) Insättningar gjorda av företag för kollektiva investeringar.
- i) Insättningar gjorda av pensionsfonder.
- j) Insättningar gjorda av offentliga myndigheter.
- k) Skuldebrev som kreditinstitut har ställt ut och skulder enligt egna accepter eller egna växlar.

Medlemsstaterna får dock säkerställa att följande omfattas upp till den garantinivå som fastställs i artikel 6.1:

- a) Innestående insättningar i små eller medelstora företags personliga pensionsförsäkringssystem eller tjänstepensionsplaner.
- b) Innestående insättningar från lokala myndigheter med en årsbudget på högst 500 000 euro.

Medlemsstater får vidare föreskriva att insättningar som i enlighet med nationell rätt endast får frigöras till förmån för kreditinstitutet eller ett annat institut som har insättningen för att betala av ett lån avseende fast egendom är uteslutna från återbetalning från ett insättningsgarantisystem.

Kvalificerade insättningar är alltså den typ av insättningar som får skydd av insättningsgarantidirektivet och de nationella bestämmelser som införlivar det direktivet. Om hela insättningen faktiskt skyddas beror dock på hur stor den är. Det maximala ersättningsbeloppet behandlas nedan under begreppet garanterade insättningar.

Begreppet kvalificerade insättningar behöver definieras i den nya lagen. 2014 års insättningsgarantidirektiv är dock ännu inte införlivat med svensk rätt. Vi kan därför inte luta oss mot den bestämmelse som införlivar det direktivet. Vi föreslår i stället att kvalificerade insättningar definieras som sådana insättningar som omfattas av insättningsgarantin.

Garanterade insättningar

Garanterade insättningar kan sägas vara en delmängd av de kvalificerade insättningarna. Om de kvalificerade insättningar är alla insättningar som får skydd av insättningsgarantin, är de garanterade insättningar kvalificerade insättningar som inte överstiger ersättningsnivån för garantin, 100 000 euro. En motsvarande definition av garanterade insättningar bör tas in i den nya lagen.

Insättare

Insättare definieras som en insättare enligt artikel 2.1.6 i 2014 års insättningsgarantidirektiv (artikel 2.1.104 i resolutionsdirektivet). I insättningsgarantidirektivet definieras insättare som kontohavaren eller, om det rör sig om ett gemensamt konto, var och en av de personer som är kontohavare.

Som har nämnts i det föregående har 2014 års insättningsgarantidirektiv ännu inte införlivats med svensk rätt. I avvaktan på att så sker bör begreppet insättare ges samma innebörd som i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, nämligen den som har en insättning (dvs. tillgodohavande som avser inlåning på konto) i ett institut). Någon definition av insättare föreslås dock inte.

Investerare

Med en investerare avses detsamma som i artikel 1.4 Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG om system för ersättning till investerare. Där definieras investerare som, varje person som har anförtrott ett värdepappersföretag pengar eller instrument i samband med en investeringstjänst. Investerarskyddsdirektivet har införlivats i svensk rätt genom lagen (1999:158) om investerarskydd. Där definieras investerare som den som har anlitat ett värdepappersinstitut, ett fondbolag, ett förvaltningsbolag eller en svensk AIF-förvaltare för utförande av en investeringstjänst eller den för vars räkning tjänsten utförs.

Någon definition av investerare behövs inte.

5.15 Ledningsorgan och verkställande ledning

Kommitténs bedömning: De av resolutionsdirektivets bestämmelser som rör ledningsorgan och verkställande ledning syftar primärt på styrelsen respektive den verkställande direktören, men en bedömning får göras i varje enskilt fall. Det bör i varje särskilt fall anges om det är styrelsen eller styrelsen och verkställande direktören som omfattas av respektive bestämmelse.

Skälen för kommitténs bedömning

Begreppet ledningsorgan definieras i artikel 2.1.24 som ett ledningsorgan enligt definitionen i artikel 3.1.7 i kapitaltäckningsdirektivet. Där definieras ett ledningsorgan som ett instituts organ som utses enligt den nationella lagstiftningen och som har befogenhet att fastställa institutets strategi, mål och allmänna inriktning och som kontrollerar och övervakar ledningens beslutsfattande och de personer som i praktiken leder institutets verksamhet.

Den verkställande ledning definieras vidare som verkställande ledning enligt definitionen i artikel 3.1.9 i kapitaltäckningsdirektivet. Där definieras den verkställande ledningen som de fysiska personer som utövar verkställande funktioner vid ett institut och som är ansvariga och kan ställas till svars inför ledningsorganet för den dagliga ledningen av institutet.

Med ledningsorgan avses enligt svensk rätt primärt styrelsen. Den verkställande ledningen motsvarar enligt svensk rätt den verkställande direktören. Det är samma bedömning som regeringen har gjort i samband med införlivandet av kapitaltäckningsdirektivet (prop. 2013/14:228 s. 166 f). Där konstaterar emellertid regeringen också att kapitaltäckningsdirektivet är utformat för att tillämpas inom EU där det finns mycket skiftande bolagsrättsliga traditioner. Det innebär att bestämmelserna om ledningsorgan i vissa fall får anses ta sikte på såväl styrelsen som den verkställande direktören. I enlighet med svensk lagstiftningstradition bör det därför enligt regeringen i varje särskilt fall anges om det är styrelsen eller styrelsen och verkställande direktören som omfattas av respektive bestämmelse. Enligt regeringen avses likaså med styrelsen respektive verkställande direktör inte ersättare för dessa såvida inte det särskilt anges.

De ställningstagande som görs i prop. 2013/14:228 är relevanta även för de bedömningar som görs här. Även i detta betänkande bör det alltså i varje enskilt fall tas ställning till om begreppet ledningsorgan med beaktande av svenska förhållanden ska inkludera även den verkställande direktören. Begreppen styrelse och verkställande direktör bör användas i stället för termerna ledningsorgan och verkställande ledning.

5.16 Övriga definitioner

I det föregående har vi grupperat definitioner som hör ihop under gemensamma rubriker. Direktivet innehåller emellertid ytterligare ett antal definitioner som, i den mån de behöver analysera närmare, med fördel kan behandlas i sina sammanhang. I det följande anger vi vilka de är och i förekommande fall var de behandlas närmare.

Äganderättsinstrument (artikel 2.1.61), se kapitlen 12–16. .

Aktieägare (artikel 2.1.62).

Central motpart (artikel 2.1.64).

Derivat (artikel 2.1.65).

Bankdag (artikel 2.1.81), se kapitel 10.

Uppsägningsrätt (artikel 2.1.82), se kapitel 10.

Koncernfinansieringsarrangemang (artikel 2.1.91), se kapitel 21.

Rygg mot rygg transaktion (artikel 2.1.92).

Koncerninterna garantier (artikel 2.1.93).

Säkerställd obligation (artikel 2.1.96), se kapitlen 15 och 19.

Avtal om finansiell äganderättsöverföring (artikel 2.1.97), se kapitel 19.

Nettningsavtal (artikel 2.1.98), se kapitel 19.

Kvittningsavtal (artikel 2.1.99), se kapitel 19.

Finansiella avtal (artikel 2.1.100), se kapitel 24.

Mikroföretag samt små och medelstora företag (artikel 2.1.107), se kapitel 20.

Reglerad marknad (artikel 2.1.108).

6 Resolutionsändamålen

6.1 Inledning

De ändamål med resolution som direktivet innehåller finns i artikel 31. Ändamålen ska styra regelverkets utformning och tillämpning – t.ex. grunderna för att besluta om resolution och vilka resolutionsåtgärder som ska vidtas. I detta kapitel fokuserar kommittén framför allt på ändamålen i sig. Deras betydelse för utformningen och tillämpningen av specifika regler i direktivet återkommer vi till i senare delar av betänkandet när detta aktualiseras.

Utgångspunkten för kommitténs förslag till genomförande är att det grundläggande syftet med resolution, och regelverket för detta, är att rekonstruera eller avveckla verksamhet på ett sätt som inte leder till betydande störningar och avbrott i samhällsviktig verksamhet. I ett resolutionsregelverk kan dock andra aspekter också behöva beaktas i utformningen av regelverket och sedermera i tillämpningen av detta regelverk. Exempelvis påverkar regelverket via förväntningarna om framtida krishantering företagets risktagande och därmed också riskerna för att framtida kriser. Vidare så regleras finansiell verksamhet även för att skydda kunder och den typen av aspekter kan också, i viss utsträckning, behöva beaktas vid resolution.

6.2 Ändamålen med resolution

Kommitténs förslag: Ändamålen med resolution, och förbättringar för resolution, är att

1. motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet genom att bland annat säkerställa att kritiska verksamheter kan upprätthållas och förebygga spridning av negativa effekter i det finansiella systemet,

2. upprätthålla marknadsdisciplin,
3. skydda offentliga medel genom att minimera behovet av att förlita sig på statligt stöd,
4. skydda garanterade insättare och investerare som omfattas av investerarskyddet, och
5. skydda kundmedel och kundtillgångar.

Resolutionsdirektivet

De resolutions(ända)mål som räknas upp i artikel 31.2 första stycket är:

- a) Säkerställa att kritiska funktioner upprätthålls.
- b) Undvika betydande negativa effekter på den finansiella stabiliteten, i synnerhet genom att förebygga spridning av negativa effekter, även på marknadsinfrastruktur, och genom att upprätthålla marknadsdisciplin.
- c) Skydda offentliga medel genom att minimera behovet av att förlita sig på extraordinärt offentligt finansiellt stöd.
- e) Skydda insättare som omfattas av direktiv 2014/.../EU [DGS] och investerare som omfattas av direktiv 97/9/EG.
- f) Skydda kundmedel och kundtillgångar.

Enligt artikel 31.2 andra stycket ska resolutionsmyndigheten i strävandet att uppfylla ovan nämnda ändamål försöka att undvika värdeförstörelse och minimera rekonstruktionskostnaderna.

Enligt artikel 31.3 är, med förbehåll för olika bestämmelser i resolutionsdirektivet, resolutionsändamålen likvärdiga och resolutionsmyndigheten ska göra en lämplig avvägning mellan ändamålen beroende på arten och omständigheterna i varje enskilt fall.

De resolutionsändamål som direktivet räknar upp ska ha en central betydelse för utformningen och tillämpning av resolutionsförfarandet. För att besluta om resolution så är exempelvis en förutsättning att en avveckling av företaget genom konkurs eller likvidation inte skulle uppfylla resolutionsändamålen i samma utsträckning som resolution (artikel 32.5). När myndigheten inom ramen för förfarandet använder resolutionsverktygen och utövar

resolutionsbefogenheterna ska den välja de åtgärder som enligt myndighetens bedömning bäst uppfyller de ändamål som är relevanta beroende på omständigheterna i varje enskilt fall (artikel 31.1).

Av direktivet framgår vidare att om medlemsstaterna väljer att tilldela resolutionsmyndigheterna fler verktyg än de som framgår av direktivet ska de vara förenliga med bl.a. resolutionsändamålen (artikel 31.7). De finansieringsarrangemang som inrättas i en medlemsstat ska bara användas i enlighet med bl.a. resolutionsändamålen (artikel 91.1).

Skälen för kommitténs förslag

Utgångspunkten för kommitténs förslag till införlivande är att det grundläggande syftet med en resolutionsordning är att på ett ordnat sätt kunna rekonstruera eller avveckla företag utan att det finansiella systemets funktionsförmåga påverkas negativt. Med det menas att resolution ska kunna inledas, som ett alternativ till konkurs eller likvidation, om det behövs för att kunna motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet och genomföras på ett sätt som uppfyller detta ändamål.

Som framgår av förslaget till införlivande föreslår kommittén fler ändamål än att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet. Detta kommer sig av två skäl.

Ett skäl är att vi anser att det behövs för att införliva direktivet. Syftet med direktivet är att på europeisk nivå etablera gemensamma harmoniserade minimiregler för resolution med särskilt angivna ändamål. För att införliva direktivet måste ändamålen för förfarandet styra förfarandet även i svensk rätt. Enligt vår mening finns det också ett värde i att ligga nära direktivet. Det kommer nämligen sannolikt att underlätta för resolutionsmyndigheten att kommunicera och samarbeta med utländska myndigheter vid hanteringen av gränsöverskridande företagsgrupper (se exempelvis kapitel 22).

Ett annat skäl, som till viss del är en förklaring av direktivets innehåll, har att göra med vilken funktion ändamålen har i regelverket. Den ena funktionen är att ange ändamålen med resolutionsregelverket. De ska därför genomsyra utformningen av de konkreta bestämmelserna. Den andra funktionen är att ange de ändamål som resolutionsmyndigheten och andra berörda parter ska ta hänsyn till i sitt resolutionsförberedande arbete och vid användningen av de

maktbefogenheter som lagen innehåller. Ändamålen ska alltså även genomsyra utformningen av ett specifikt resolutionsförfarande. Ändamålen får i det senare avseendet en särskild betydelse i att vägleda resolutionsmyndigheten när det inte finns några tydliga bestämmelser eller anvisningar om vilka överväganden som ska ligga till grund för en åtgärd.

När det gäller ändamålen praktiska roll för ett specifikt resolutionsförfarande så bör det också uppmärksammas att direktivet skiljer på hur ändamålen beaktas vid beslutet om att försätta ett företag i resolution respektive i utformningen av ett resolutionsförfarande. Vi återkommer till detta i kapitel 7 respektive kapitel 8. Här räcker det att konstatera att enligt artikel 32 ska ett företag endast försättas i resolution om det är nödvändigt med hänsyn till något allmänintresse. Vad som kan utgöra allmänintresse fastslås av ändamålen. När väl resolution är inledd ska dock resolutionsmyndigheten utforma förfarandet, enligt artikel 31.1, på det sätt som, enligt myndighetens bedömning, bäst uppfyller de relevanta ändamålen förutsatt att resolutionen i sin helhet är nödvändig och proportionerlig med hänsyn till det hotade allmänintresset.

Kommitténs bedömning är att det troligtvis måste handla om ett hot mot det finansiella systemets stabilitet för att ett så pass ingripande agerande i enskildas rättigheter som resolution ska vara motiverat. Men genom direktivets konstruktion finns det möjligheter att inom ramen för resolution låta ändamålen avspegla också andra aspekter som samhället normalt fäster vikt vid. Därför beskriver ändamålen olika typer av samhällsintressen med kopplingar till finansiell verksamhet som är tydligt urskiljbara och som kan motivera olika åtgärder.

Kommittén vill också här påpeka att ändamålen inte utgör det enda som mer generellt ska styra utformningen av ett resolutionsförfarande enligt direktivet. Resolutionsmyndigheten ska också sträva efter att undvika onödig värdeförstörelse och minimera resolutionskostnaden. Den ska vidare göra en lämplig avvägning mellan ändamålen beroende på arten och omständigheterna i varje enskilt fall. Även dessa anvisningar till resolutionsmyndigheten bör framgå på ett lämpligt sätt. Eftersom dessa bestämmelser hänger nära samman med de åtgärder som ska vidtas i anslutning till resolution, behandlas dock bestämmelserna i kapitel 8.

Kommittén anser slutligen att för att ändamålen ska ges det genomslag som vi ovan angett bör de framgå av en uttrycklig

bestämmelse. I det följande går vi mer i detalj igenom innebörden av de olika ändamålen, hur dessa relaterar till direktivets innehåll samt hur de relaterar till regelverkets olika syften.

Motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet

Kommittén föreslår att ett ändamål med resolutionsregelverket ska vara att ”motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet”. Detta formulerar det grundläggande skälet till att resolution behövs som ett alternativ till konkurs eller likvidation. Följaktligen är det också detta ändamål som bör stå i fokus för såväl utformningen av lagens bestämmelser, beslutet om att försätta ett företag i resolution och hur resolutionen därefter bör utformas.

Själva formuleringen är i sak densamma som ändamålet i stödlagen.¹ I prop. 2008/09:61, s. 31, anger regeringen angående stödlagen:

Syftet med det stöd som lämnas ska vara att motverka systemrisk, dvs. riskerna för en allvarlig störning av det finansiella systemet i Sverige, eftersom sådana störningar kan antas få allvarliga samhällsekonomiska konsekvenser. Systemrisken avser risken för att det finansiella systemet utsätts för en omfattande störning som innebär att systemets funktionsförmåga allvarligt skadas. Denna risk kan också uttryckas som faran för att en plötslig och oväntad kris i ett eller flera finansiella företag ska utlösa en kedjereaktion, med allvarliga konsekvenser för hela eller centrala delar av det finansiella systemet som följd. Något sådant skulle omedelbart få allvarliga återverkningar för företag och hushåll.

Det förtjänar att påpekas att störningsbegreppet även används i direktivets definition av *systemkris* (artikel 2.1.30). Det ligger också i linje med EU:s statsstödsregler som exempelvis tillåter statligt stöd om det behövs för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi. Som en följd av det används störningsbegreppet också i artikel 32.4 (d) som anger att vissa former av statligt stöd inte ska betraktas som grund för fallissemang om det också krävs ”för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi”.

Med begreppet ”allvarlig störning” understryker vi att störningen som uppstår till följd av ett fallissemang måste vara av en

¹ I stödlagen anges motsvarande ändamål som ”motverka en risk för allvarlig störning i det finansiella systemet”. Eftersom uttrycket ”motverka en allvarlig störning” inkluderar att motverka riskerna för sådana är ingen skillnad i sak avsedd med denna omformulering.

viss omfattning. Störningar uppstår regelbundet i det finansiella systemet. En störning i det finansiella systemet behöver därför vara av en viss omfattning för att påverka systemets funktionsförmåga på ett sätt som riskerar att leda till finansiell instabilitet, det vill säga att det finansiella systemet inte kan upprätthålla sina grundläggande funktioner – betalningsförmedling, kapitalförsörjning och riskhantering. I vårt förslag särskiljer vi en störning av sådan omfattning genom att ange att den ska bedömas vara ”allvarlig” för att ett företag ska försättas i resolution.

Genom ändamålet ”att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet” föreslår vi alltså att direktivets ändamål (a) säkerställa att kritiska funktioner upprätthålls och (b) undvika betydande negativa effekter på den finansiella stabiliteten, inbegripet att förebygga spridning av negativa effekter och upprätthålla marknadsdisciplin ska uttryckas på ett annat sätt. När det gäller den andra satsen i b) föreslår vi att den blir ett separat ändamål (se nedan). Som diskuteras i kapitel 5 har vi valt att använda termen kritisk verksamhet i stället för kritisk funktion. Vi redogör närmast för bedömningen att det föreslagna ändamålet är konsistent med direktivets med avseende på de andra delarna.

En allvarlig störning kan uppstå genom att kritisk verksamhet upphör. Detta följer av vårt förslag till definition av kritisk verksamhet i kapitel 5 som lyder:

Med kritiska verksamheter menas tjänster som om de upphörde sannolikt skulle leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet.

Mer konkret kan ett företag anses bedriva kritisk verksamhet om den utgör en tillräcklig andel av någon av det finansiella systemets grundläggande funktioner, det vill säga betalningsförmedling, kapitalförsörjning och hantering av risk, eller om verksamheten är en förutsättning för att någon annan central del av det finansiella systemet ska fungera. Här kan vi konstatera att för att en verksamhet ska vara kritisk så ska den om den upphör, sannolikt leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet. Vi hänvisar till kapitel 7 för en utförligare diskussion kring begreppet kritisk verksamhet.

Ett annat sätt som en allvarlig störning kan uppstå är genom *spridningseffekter* eller, som det uttrycks i den citerade propositionen, kedjereaktioner. Behovet av att förhindra spridningseffekter kan bl.a. ses mot bakgrund av att även enskilda företag som inte bedriver kritisk verksamhet vid ett fallissemang eller en avveckling kan medföra problem som, via olika kanaler, snabbt

sprider sig vidare till andra finansiella företag och ger upphov till störningar i det finansiella systemet. Exempel på spridningskanaler är *finansiella kopplingar* som uppstår genom att de finansiella företagen har fordringar på varandra, *otillräcklig information* som innebär att insättares och andra finansiärers beteenden i hög grad styrs av förtroende och om dessa tappar förtroendet kan det medföra att de drar tillbaka sin finansiering från företaget, samt *negativa pris-spiraler* till följd av snabba och stora försäljningar av finansiella tillgångar. Vi hänvisar till kapitel 2 för en mer utförlig beskrivning av dessa spridningskanaler.

Hur allvarliga störningar till följd av sådana spridningseffekter blir beror bl.a. på det fallerande företags roll i det finansiella systemet och situationen i det finansiella systemet och ekonomin i stort. Här räcker det med att konstatera att spridningseffekter genom en eller flera av dessa kanaler kan leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet. Självklart kan även företag som bedriver kritisk verksamhet ge upphov till spridningseffekter utöver de som relaterar direkt till den kritiska verksamheten.

Såväl kritisk verksamhet som spridningseffekter kan alltså leda till allvarliga störningar. Vårt förslag till formulering av ändamål har därför samma innebörd som ändamålen om att upprätthålla kritiska funktioner och förebygga spridningseffekter i direktivet. Kommittén anser dock att det är lämpligt att i lag peka ut dessa som viktiga exempel på att motverka allvarliga störningar. Detta eftersom de konsekvenser som resolutionsmyndigheten vill undvika har bäring på vilka åtgärder som är lämpliga att vidta i ett resolutionsförfarande. Därför är det också viktigt att resolutionsmyndigheten identifierar eventuella spridningseffekter utöver dem som kan uppstå via kritisk verksamhet om myndigheten har identifierat sådana.

Kommittén vill dock framhålla att en konsekvens av vårt förslag till formulering är att resolution kommer att kunna motiveras med att det är nödvändigt och proportionerligt för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet. Detta följer av att ändamålet är att ”motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet”. Ett genomförande av direktivet som inneburit att kritisk verksamhet och spridningseffekter hade varit separata ändamål hade tvingat resolutionsmyndigheten att motivera ett resolutionsbeslut med att peka ut att resolution inleds för att upprätthålla kritisk verksamhet och/eller förebygga spridningseffekter.

Vidare anser kommittén att det inte behöver framgå i lag att spridningseffekterna ska inkludera sådana som ett fallissemang kan ge upphov till via finansiella infrastrukturer. Att beakta konsekvenserna av ett fallissemang med hänsyn till relevanta finansiella infrastrukturer är en central del av bedömningen av spridningseffekter och som dessutom är etablerad praxis i denna typ av bedömningar.

Som nämnts anser kommittén att detta ändamål uttrycker det grundläggande skälet till att en särskild resolutionsordning behövs för att hantera fallerande finansiella företag. Följaktligen bör detta ändamål också vara i fokus för de syften som förfarandet har.

Kommittén bedömer vidare att det är högst troligt att det endast är detta ändamål, av alla ändamål som vi föreslår, som kan motivera att resolution inleds. Den tröskel som finns i direktivet för att resolution ska kunna inledas är att det finns en tillräcklig samhällsnytta av att undvika en konkurs eller likvidation och att denna samhällsnytta står i proportion mot effekterna av ingripandet för enskilda (se kapitel 7). Samhällsnyttan av att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet är betydande. Om detta inte görs så kommer det finansiella systemet att bli instabilt, det vill säga att de grundläggande funktionerna som är nödvändiga för en fungerande ekonomi kommer att påverkas negativt, eller till och med upphöra, med omfattande samhällsekonomiska kostnader som följd. Eftersom samhällsnyttan är så pass stor, motiverar det även betydande ingrepp i privat egendom som kontrolltagande eller tvångsförsäljning av aktier. Även om kommitténs bedömning är att resolution endast kommer att inledas om det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet hindrar inte det att det kan finnas skäl att dessutom återropa något av de andra ändamålen vid ett beslut om att försätta ett företag i resolution.

Upprätthålla marknadsdisciplin

Den finansiella stabiliteten kan uppnås på olika sätt. Under den senaste finansiella krisen gav flera länder exempelvis statligt stöd för att rädda systemviktiga företag på förmånliga villkor för borgenärer och ibland även ägare. Förväntningar om att staten på förmånliga villkor ska rädda vissa fallerande företag och därigenom också skydda ägare och långivare från konsekvenserna av sitt risktagande kan leda till att dessa företag kan ta högre risker och hålla

mindre kapital än andra företag samtidigt som de kan finansiera sig till en lägre kostnad. Detta bidrar till högre risker för den finansiella stabiliteten på sikt och minskad effektivitet i det finansiella systemet genom att snedvrider konkurrensen. Därför är det viktigt att ett resolutionsregelverk innehåller bestämmelser som gör att ägare och borgenärer kan påföras förluster även om hela eller delar av det fallerade företaget fortlever. Av detta skäl måste resolution, så långt som det är möjligt med hänsyn till den finansiella stabiliteten, genomföras på ett sätt som upprätthåller marknadsdisciplinen, det vill säga undviker att skydda ägare och borgenärer från konsekvenserna av deras risktagande. Därför anser kommittén att det är lämpligt att i lag ange upprätthålla marknadsdisciplinen som ett separat ändamål.

Som framgår ovan är detta ändamål av betydelse för utformningen av bestämmelserna och för genomförandet av resolution. Det kan dock inte, *på egen hand*, räcka som grund för att inleda resolution. En konkurs eller likvidation är ju det enklaste och sannolikt bästa sättet för att upprätthålla marknadsdisciplin så resolution är för det ändamålet (som bäst) överflödigt. Däremot blir ändamålet relevant i kombination med en resolution som innebär att ägare och borgenärer hanteras annorlunda än vid konkurs eller likvidation.

Även om ändamålet om att värna finansiella stabiliteten är i fokus kan resolutionsmyndigheten behöva göra avvägningar mellan att värna finansiell stabilitet och skapa förutsättningar för ett stabilt och effektivt finansiellt system på sikt. Om exempelvis resolutionsmyndigheten skriver ned ett företags skulder för att stärka dess kapital situation, kan det ske till en nivå där borgenärer bär de förluster som de skulle burit vid en konkurs. Genom att borgenärer får samma ekonomiska utfall som vid konkurs kan man säga att ändamålet om att upprätthålla marknadsdisciplinen uppnås. Men eftersom långivarna i många fall är andra finansiella företag kan en alltför långtgående skuldnedskrivning ge upphov till betydande spridningseffekter. Myndigheten kan alltså på marginalen behöva väga hur mycket negativa spridningseffekter den anser behöver förebyggas och i vilken utsträckning som marknadsdisciplinen behöver upprätthållas. Denna avvägning bör sedan styra hur åtgärderna utformas för att uppnå det samhällsekonomiskt bästa resultatet.

Det bör också i sammanhanget nämnas att risken för framtida kriser generellt kan begränsas genom effektiv tillsyn. Eftersom kriser närmast undantagslöst är förknippade med kostnader, är det

bättre att undvika dem. Att se dem som möjligheter att inskräpa marknadsdisciplin kan visa sig kostsamt, i vart fall om det är fråga om systemkriser.

Skydda offentliga medel genom att minimera behovet av att förlita sig på statligt stöd

Det tredje ändamålet som räknas upp i direktivet är att skydda offentliga medel genom att minimera behovet av att förlita sig på extraordinärt offentligt finansiellt stöd, dvs. stöd som ges av staten i syfte att bevara eller upprätthålla ett företags livskraft, likviditet eller soliditet (statligt stöd). Vissa former av statligt stöd är tillåtet om stödet krävs för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi (se artikel 32.4 d).

Även detta ändamål bör införlivas med svensk rätt genom att det framgår att ett av ändamålen med regleringen ska vara att skydda offentliga medel genom att minimera behovet av att förlita sig på statligt stöd i en krissituation. Det är viktigt att påpeka att bestämmelsen inte utesluter sådant stöd. Däremot finns det i statsstödsreglerna och i andra delar av resolutionsdirektivet särskilda krav på under vilka omständigheter och på vilka villkor sådant stöd får ges (se exv. avsnitt 3.15). Mot denna bakgrund anser vi att detta ändamål inte i så hög grad syftar till att vägleda resolutionsmyndigheten i genomförandet av resolutionen i ett enskilt fall.

Ändamålet kommer dock till uttryck i utformningen av regelverket. Ett exempel på detta är de krav på bördefördelning som finns vid tillämpningen av skuldnedskrivningsverktyget, vilka syftar till att säkerställa att det i första hand är företaget under resolution självt, dess ägare och borgenärer som ska bära kostnaderna vid en resolution. Offentliga medel ska endast användas när ägarnas och borgenärernas bidrag i något avseende inte räcker till. Syftet med ändamålet är med andra ord att säkerställa att offentliga medel används som en *sista* utväg och att företag och resolutionsmyndigheter i det resolutionsförberedande arbetet, t.ex. vid upprättandet av resolutionsplaner, inte ska förlita sig mer än nödvändigt på att statligt stöd ska användas. De ska dessutom arbeta aktivt för att minska behovet av offentliga medel i händelse av ett fallissemang. Genom att minska sannolikheten för att offentliga medel kommer att användas så skyddas också dessa. Detta ändamål är också relaterat till ändamålet om att upprätthålla marknadsdisciplin genom att bidra

till att öka trovärdigheten i att ägare och borgenärer kommer att påföras förluster. Det är inte troligt att ändamålet om att skydda offentliga medel kommer att på egen hand kunna åberopas för att inleda resolution. Detta ändamål handlar ju i första hand om utformningen av bestämmelserna och om vad som ska beaktas i det resolutionsförberedande arbetet.

Skydda insättare

Enligt direktivet är skyddet för insättare som omfattas av insättningsgarantidirektivet 94/19/EG ett resolutionsändamål.

Den svenska insättningsgarantin garanterar insättningar i en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett värdepappersbolag upp till motsvarande 100 000 euro per kund.² Insättningsgarantin inträder vid ett instituts betalningsoförmåga, vilken kan komma till uttryck antingen i form av ett beslut från Finansinspektionen eller genom att institutet går i konkurs. Ersättningen ska betalas ut inom 20 arbetsdagar, vilket gradvis ska minska till sju dagar, från det att betalningsoförmågan inträtt (se även avsnitt 3.14.4).

Genom att insättningsgarantin skyddar insättare från förmögensförluster (upp till den garanterade nivån) så är behovet ur samhällets perspektiv av att ytterligare skydda insättare litet. På nytt är det således svårt att se detta ändamål som ett självständigt skäl att inleda resolution.

Det är dock av värde för insättare att ha obruten tillgång till insättningar och betalningstransaktioner. Enligt skäl 5 i direktivet bör resolutionsverktygen möjliggöra för resolutionsmyndigheten att ge garanterade insättare obruten tillgång till insättningar och betaltjänster. Som regel torde även en fungerande insättningsgaranti med korta utbetalningstider leda till att insättarna avskärs från möjligheten att göra betalningar under den tid som det tar att skapa en ny bankrelation och få tillgång till nya betalningsinstrument. Resolutionsregelverket kan i den situationen förbättra konsumentskyddet för insättarna genom att inte bara ge dem ett förmögensskydd utan även ett likviditetsskydd. Signalvärdet av att förfarandet uttryckligen skyddar insättarna ska inte heller underskattas, eftersom resolution ur insättarnas perspektiv bör vara förtroendeskapande.

² Garantin bidrar även till finansiell stabilitet genom att öka kundernas förtroende för de företag som omfattas av garantin.

Skyddet för insättarna kan alltså både vara ett ändamål i sig och ett led i att upprätthålla insättarnas förtroende för inlåningsföretag generellt och därigenom också ett led i att förebygga spridningseffekter och upprätthålla kritiska verksamheter. Dessa kriterier har nära samband, men som har nämnts i det föregående kan det vara påkallat med olika åtgärder i olika situationer.

Detta ändamål kommer till uttryck på flera ställen i utformningen av bestämmelserna. Garanterade insättningar är exempelvis undantagna från att bli nedskrivna (de ersätts då av medel från insättningsgarantin) och resolutionsmyndigheten får inte heller lov att tillfälligt förhindra garanterade insättare att göra uttag genom tillämpning av reglerna i artikel 69 om att skjuta på fullgörandet av vissa åtaganden.

Kommitténs bedömning är att det, med beaktande av insättningsgarantin, inte kan vara proportionerligt att inleda resolution endast för att skydda insättare. Ändamålet kan däremot exempelvis bli relevant då resolutionsmyndigheten har bestämt att överföra kritisk verksamhet till ett annat företag. Om garanterade insättningar inte av andra skäl är en del av denna verksamhet kan det finnas skäl att ändå föra över även dessa för att därigenom ge insättarna en obruten tillgång till sina medel och till betaltjänster. Därigenom kan man undvika kostnaderna med att infria insättningsgarantin samtidigt som ingripandet i sig inte behöver bli oproportionerligt för ägare och borgenärer. Även om en sådan åtgärd delvis kan motiveras av andra mål och principer som exempelvis att minimera resolutionskostnader, framstår det som mer adekvat att resolutionsmyndigheten uttryckligen kan hänvisa till ändamålet om att skydda garanterade insättare.

Skydda investerare, kundmedel och kundtillgångar

Enligt direktivet är det också ett ändamål att skydda investerare som omfattas av direktiv 97/9/EG, det vill säga investerarskyddet (se även avsnitt 3.14.5). Ett annat av direktivets ändamål är att skydda kundmedel och kundtillgångar. Dessa båda ändamål är likartade då de båda avser tillgångar som ägs av kunderna och som endast förvaras av företaget, vilket innebär att de inte heller ska ingå i ett konkursbo. Om kunderna skulle få avbrott i sin möjlighet att disponera dessa tillgångar så kan det både leda till problem för den enskilda kunden och ge upphov till spridningseffekter.

Investerarskyddet omfattar värdepapper som ett företag förvarar för en kunds räkning och medel med redovisningsskyldighet som mottas i samband med att en investeringstjänst utförs, t.ex. utförande av order såsom köp eller försäljning av finansiella instrument och förvaring av värdepapper. Medel som mottagits med redovisningsskyldighet ska hållas avskilda från företagets egna medel och omfattas av separationsrätt, dvs. dessa ska inte vara en del av konkursboets tillgångar vid en konkurs eftersom dessa tillhör kunden och inte det fallerade företaget. Skyddet gäller även fondandelar som är förvaltarregistrerade.

Syftet med investerarskyddet är att skydda kunder som inte kan få ut de värdepapper eller pengar som företaget hanterat eller tagit emot för deras räkning. En sådan situation kan uppstå på grund av både slarv (t.ex. att kundens pengar sammanblandas med företagets pengar av misstag) eller brottslighet. Investerarskyddet omfattar inte pengar som har insatts på konto (dessa skyddas istället genom insättningsgarantin upp till den garanterade nivån). Ersättningen till en investerare får – tillsammans med eventuell utdelning i företagets konkurs, ersättning genom företagets ansvarsförsäkring och skadestånd – uppgå till maximalt 250 000 kronor för varje företag som omfattas av reglerna. Utbetalning enligt investerarskyddet ska ske senast 14 dagar efter det att ersättningsrätten fastställts, vilket dock kan ta betydande tid, särskilt vid komplicerade konkurser.

Investerarskyddet är alltså i första hand ett skydd mot slarv och oegentligheter och det ger inget skydd mot att investerare tillfälligt förlorar möjligheten att disponera sina värdepapper i en konkurs. Om ett företag som erbjuder värdepappersförvaring går i konkurs, kan kundernas tillgång till sina värdepapper frysas i avvaktan på att äganderätten till dessa fastställts. Detta kan skapa problem för kunderna, särskilt om dessa behöver t.ex. sälja eller pantsätta värdepapperen. Detsamma gäller om kunderna i sin tur innehar värdepapperen för någon annans räkning och denne behöver disponera över dessa. Eftersom värdepapper ofta lånas ut i långa kedjor, kan många kunder snabbt drabbas av en konkurs.

För att undvika att kunderna drabbas av avbrott kan det därför finnas skäl att inom ett resolutionsförfarande överföra värdepappersdepåer till andra företag. I likhet med vad vi anfört rörande insättare, kan en sådan åtgärd i första hand bli aktuell i samband med att en överföring av tillgångar och skulder ska ske av något annat skäl, t.ex. för att upprätthålla kritisk verksamhet. Vi kan också konstatera att detta ändamål kommer till uttryck i utform-

ningen av direktivets bestämmelser. Resolutionsmyndigheten får inte lov att tillfälligt frysa tillgången till värdepapper och medel som omfattas av investerarskyddet vid en tillämpning av artikel 69.

Även frysning av andra kundtillgångar och medel än de som omfattas av investerarskyddet såsom betalningsmedel kan innebära stora problem för kunderna.³ Investerarskyddet ger därvidlag inget skydd. Eftersom ändamålet att skydda kundtillgångar och kundmedel avser kontanter eller andra tillgångar vilka i likhet med de medel som omfattas av investerarskyddet också omfattas av redovisningsskyldighet, men som däremot inte omfattas av investerarskyddet, är dessa ändamål nära relaterade när det gäller varför och i vilken omfattning som tillgångarna är skyddsvärda. I princip kan skyddet för kundernas tillgångar och medel, oavsett om dessa omfattas av investerarskyddet eller ej, sägas utgöra tydligt identifierbara omständigheter som syftar till att säkerställa att kunderna får tillgång till medel eller värdepapper i linje med befintlig reglering rörande detta. Hur dessa hanteras i resolutionsregelverket kan påverka förtroendet för viktiga tjänster. Det är därför inte orimligt att resolutionsmyndigheten även ska ta hänsyn till dessa aspekter. Detta kan också i viss utsträckning även bidra till ett stabilt och effektivt finansiellt system. Vi föreslår därför att även ändamålet skydda kundmedel och kundtillgångar ska anges i den svenska lagstiftningen. Vi kan dock konstatera att kundmedel med redovisningsskyldighet som inte omfattas av investerarskyddet får resolutionsmyndigheten däremot tillfälligt frysa vid en tillämpning av artikel 69.

Dessa ändamål, precis som ändamålet att skydda garanterade insättare, kan få genomslag i utformningen av resolutionen i ett enskilt fall, men inte på egen hand motivera att ett företag försätts i resolution. De åtgärder som behöver vidtas för att hantera dessa problem är delvis av annan karaktär än de åtgärder som kan behöva vidtas för att motverka störningar i det finansiella systemet. Av detta följer att det är rimligt att peka ut skyddet av investerare, kundmedel och kundtillgångar som ett separat ändamål som ska beaktas. Även i detta fall är signalvärdet viktigt.

³ Det bör i sammanhanget noteras att i den mån de problem som nu beskrivits medför spridningsrisker till andra finansiella företag bör resolutionsåtgärder många gånger kunna motiveras med stöd av syftet att bevara finansiell stabilitet. Den praktiska effekten kan då bli att ett kundskydd uppkommer, även om detta i sig inte var syftet med åtgärden.

7 Förutsättningar för beslut om resolution

7.1 Inledning

I detta kapitel beskriver vi vilka förutsättningar som ska gälla för att besluta om resolution. Resolution handlar om att rekonstruera eller avveckla verksamhet på ett sätt som bättre uppfyller resolutionsändamålen än vad som hade varit fallet om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation. Övergripande kan man därför säga att förutsättningarna för att inleda resolution måste säkerställa att det endast inleds som en sista utväg när andra alternativ är uttömda och endast när det är motiverat utifrån det allmännas intresse. Att i stället avveckla företaget på vanligt sätt genom konkurs eller likvidation bör alltid vara ett alternativ som analyseras.

Kapitlet är disponerat enligt följande. Först föreslås ett införlivande av direktivets artikel 32 som anger förutsättningarna för att försätta ett kreditinstitut eller värdepappersföretag (institut) i resolution. Därefter föreslås ett införlivande av artikel 82 som innehåller bestämmelser rörande beslutet om att försätta ett institut i resolution. Direktivet medger även att andra typer av företag än institut, men som ingår i samma koncern som ett institut, ska kunna försättas i resolution. Förutsättningarna för ett sådant beslut finns i artikel 33, som vi behandlar i avsnitt 7.4. Efter det föreslår vi hur bestämmelserna om den gränsöverskridande processen i artikel 91 ska införlivas. Kapitlet avslutas med de underrättelsekrav som åläggs företaget, Finansinspektionen och resolutionsmyndigheten i samband med ett beslut om att inleda resolution eller vid beslut om att vidta resolutionsåtgärder.

7.2 Förutsättningar för resolution

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska besluta att försätta ett institut i resolution om samtliga följande förutsättningar är uppfyllda: (1) institutet fallerar eller kommer sannolikt att falla, (2) alternativa åtgärder kan inte inom rimlig tid förhindra att institutet fallerar och (3) en resolutionsåtgärd är nödvändig med hänsyn till det allmännas intresse.

Ett institut ska anses falla om en eller flera av följande omständigheter föreligger: (a) institutet överträder sina skyldigheter på ett sätt som kan medföra att tillståndet återkallas, (b) institutets tillgångar underskrider dess skulder, (c) institutet inte kan fullgöra sina skulder i takt med att de förfaller till betalning, eller (d) institutet behöver statligt stöd, med vissa undantag.

Det ska anses sannolikt att ett institut kommer att falla i de fall det på objektiva grunder kan fastställas att institut i en nära framtid kommer att befinna sig i en situation som avses i (a)–(c).

Tillsynsmyndigheten ska, på eget initiativ eller på begäran av resolutionsmyndigheten, efter samråd med Regeringskansliet (Finansdepartementet), resolutionsmyndigheten och Riksbanken, bedöma om ett institut fallerar eller sannolikt kommer att falla samt om alternativa åtgärder inom rimlig tid kan förhindra att institutet fallerar.

Resolutionsmyndigheten ska, efter samråd med Regeringskansliet (Finansdepartementet), tillsynsmyndigheten och Riksbanken, bedöma om det är nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse att försätta ett institut i resolution.

Resolution ska anses nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse om det är nödvändigt för att uppnå ett eller flera av resolutionsändamålen, är proportionerligt i förhållande till dessa och en avveckling av företaget genom konkurs eller likvidation inte skulle uppnå ändamålen i samma omfattning.

Resolutionsdirektivet

Förutsättningarna för att inleda ett resolutionsförfarande beskrivs i direktivets artikel 32. I artikel 32.1 anges att medlemsstaterna ska säkerställa att resolutionsmyndigheten ska vidta en resolutionsåtgärd.

gärd mot ett institut om samtliga av följande villkor föreligger: (a) Behörig myndighet fastställer, efter samråd med resolutionsmyndigheten, att institutet fallerar eller sannolikt kommer att fallera. (b) Det finns med beaktande av tidsaspekten och andra relevanta omständigheter, inga rimliga utsikter att några alternativa åtgärder från privata sektorn, inbegripet åtgärder för institutionella garanti-system eller tillsynsåtgärder, inbegripet åtgärder för tidigt ingripande eller nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument som vidtas gentemot institutet inom rimlig tid skulle kunna förhindra att institutet fallerar. (c) En resolutionsåtgärd är nödvändig med hänsyn till det allmänna intresset. En resolutionsåtgärd ska, enligt artikel 32.5, anses vara i allmänhetens intresse om den är nödvändig för att uppfylla och står i proportion till ett eller flera av de resolutionsändamål som anges i artikel 31 och en avveckling av institutet enligt normala insolvensförfaranden inte skulle uppfylla dessa resolutionsändamål i samma utsträckning.

Angående (a) medger direktivet även att bedömningen om ett institut fallerar eller sannolikt fallerar kan göras av resolutionsmyndigheten, efter samråd med tillsynsmyndigheten, förutsatt att resolutionsmyndigheten har de nödvändiga verktygen för att göra en sådan bedömning.

I artikel 32.3 framgår uttryckligen att en tidigare vidtagen åtgärd för tidigt ingripande i enlighet med artikel 27 inte är ett villkor för att vidta resolutionsåtgärder.

I artikel 32.4 anges närmare förutsättningar för när ett institut ska anses fallera eller sannolikt kommer att fallera. Dessa är: (a) Att institutet inte uppfyller, eller det föreligger objektiva faktorer till stöd för fastställandet av att institutet inom den närmaste framtiden inte kommer att kunna uppfylla kraven för fortsatt auktorisation på ett sådant sätt att det kan föranleda de behöriga myndigheterna att dra in auktorisationen bland annat, men inte enbart, på grund av att institutet har drabbats eller sannolikt kommer att drabbas av förluster som kommer att förbruka hela eller ett betydande belopp av dess egna kapital. (b) Institutets tillgångar underskrider eller det finns objektiva faktorer till stöd för fastställandet av att institutets tillgångar inom den närmaste framtiden kommer att underskrida dess skulder. (c) Institutet kan inte eller det finns objektiva faktorer till stöd för att fastställa att institutet inom den närmaste framtiden inte kommer att kunna betala sina skulder när de förfaller till betalning. (d) Extraordinärt offentligt finansiellt stöd krävs, utom när det extraordinära offentliga finansiella stödet

är till för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi och för att den finansiella stabiliteten ska kunna bevaras och antas någon av i direktivet specificerade former (se nedan).

Eba ska utfärda riktlinjer om den typ av tester, granskningar eller genomgångar som kan leda till stödåtgärder som är undantagna från (d) och för att främja konvergensen i tillsyns- och resolutionsmetoder beträffande tolkningen av de olika omständigheter under vilka ett institut ska anses falla eller sannolikt komma att falla.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet anger tre grundförutsättningar för resolution. De två första grundförutsättningarna är att institutet fallerar eller sannolikt kommer att falla respektive att alternativa åtgärder inte kan förhindra att institutet fallerar inom rimlig tid. Dessa två grundförutsättningar syftar till att säkerställa att institutets problem är av en så allvarlig art att det kommer att bli föremål för konkurs eller likvidation och att inga andra alternativ än resolution står till buds för att undvika detta. Den tredje grundförutsättningen syftar till att säkerställa att resolution, inbegripet en eller flera resolutionsåtgärder, är nödvändigt för att uppfylla ett viktigt allmänintresse på ett sätt som inte kan uppnås genom konkurs eller likvidation samt att detta ingripande står i rimlig proportion till detta intresse.

Det är kommitténs bedömning att dessa grundförutsättningar behöver framgå av svensk lag. I det följande diskuterar vi mer i detalj dessa grundförutsättningar för resolution.

Innebörden av fallissemangsgrunderna

Att ett institut, eller ett koncernföretag, fallerar eller sannolikt kommer att falla får sitt innehåll genom att direktivet anger ett antal grunder som ska anses utgöra fallissemang. Nedan diskuteras var och en av dessa grunder ur ett svenskt perspektiv.

Tillståndsåterkallelse: Den första fallissemangsgrunden avser omständigheter då ett institut inte uppfyller kraven för fortsatt tillstånd att bedriva rörelse. Direktivet nämner särskilt den omständigheten att ett institut har, eller sannolikt kommer att, drabbas av förluster som medför att allt eller merparten av institutets egna

kapital förbrukas. Av textens utformning att döma avses ett brett tillämpningsområde. Det kan dock noteras att alla företag som kan försättas i resolution inte behöver omfattas av tillståndsplikt. I sådant fall har denna fallissemangsgrund ingen bäring på dessa företag annat än genom att ett institut i samma koncern kan försättas i resolution på denna grund och detta är i sig en förutsättning för att även andra koncernföretag ska kunna försättas i resolution.

Enligt svensk rätt kan Finansinspektionen återkalla ett kreditinstituts tillstånd vid allvarlig överträdelse av författningar som reglerar institutets verksamhet, institutets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar institutets verksamhet (15 kap. 1 § LBF). Bestämmelsen är avsedd att täcka alla överträdelser av bestämmelser som reglerar instituts verksamhet med undantag av ett par specialreglerade fall (se nedan angående 15 kap. 2–3 §§).

Bestämmelsen om soliditet och likviditet i 6 kap. 1 § LBF är central och innebär att ett instituts rörelse ska bedrivas på ett sådant sätt att dess förmåga att fullgöra förpliktelser inte äventyras. Av bestämmelsen följer alltså en skyldighet för en bank att dels anpassa storleken och risknivån i rörelsen efter kapitalstyrkan (soliditet), dels upprätthålla en tillräcklig likviditet, dvs. att sörja för en god betalningsförmåga på både lång och kort sikt. Bestämmelsen utgör en rambestämmelse vars närmare innebörd framgår av mer detaljerade bestämmelser i andra författningar, t.ex. kapitaltäckningsreglerna.

Andra grunder för ingripande avser institutens riskhantering (6 kap. 2 § LBF), genomlysning vad gäller hur rörelsen drivs och organiseras (6 kap. 3 § LBF) och sundhet (6 kap. 4 §). Ett par specialreglerade fall av överträdelser som kan föranleda att tillståndet återkallas avser de fall då en styrelseledamot eller verkställande direktör för ett kreditinstitut inte uppfyller lämplighetskraven (15 kap. 2 § LBF) samt kreditinstitut som av olika anledningar inte längre driver rörelse (15 kap. 3 § LBF).

Om tillståndet återkallas för ett bankaktiebolag, en medlemsbank eller en sparbank, ska banken gå i likvidation. Avvecklingen kommer då att ske under ledning av en likvidator enligt de associationsrättsliga bestämmelserna. Till skillnad från banker behöver ett kreditmarknadsföretag inte gå i likvidation när dess tillstånd har återkallats. Ett kreditmarknadsföretag får i stället, förutsatt att det inte är på obestånd, sköta avvecklingen av den tillståndspliktiga verksamheten själv.

Att tillståndsåterkallelse behöver vara en fallissemangsgrund beror på två aspekter. Det ena skälet är att en återkallelse kan bero på att institutet har djupgående finansiella problem som gör att det inte klarar av att uppfylla auktorisationsvillkoren. I en sådan situation är det uppenbart att institutet behöver vidta åtgärder för att komma till rätta med sina finansiella problem och förbättra sin soliditet, likviditet och lönsamhet. Det kan då inte uteslutas att, om inga alternativa åtgärder är tillgängliga, resolution behöver genomföras för att komma till rätta med problemen på ett ordnat sätt.

Det andra skälet är att en tillståndsåterkallelse riskerar att starta en oordnad process och därigenom ge upphov till spridningseffekter som är oförenliga med uppnåendet av något resolutionsändamål. Detta kan alltså vara fallet även om institutet i grunden är finansiellt sunt och även om det, åtminstone initialt, inte finns företagsekonomiska skäl för omfattande rekonstruktion eller avveckling.

Det är angeläget att myndigheterna ges möjlighet att vidta resolutionsåtgärder när det behövs. Eftersom en tillståndsåterkallelse i sig kan utgöra en risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet, bör myndigheten kunna ingripa när det finns grund för återkallelse oavsett om företaget har långtgående finansiella problem eller inte. Utan ett trovärdigt alternativ till återkallelse finns risk för att Finansinspektionen inte har tillräckligt med ingripandemöjligheter. Därför anser vi att en tillståndsåterkallelse, oavsett typen av regelöverträdelse, ska utgöra en fallissemangsgrund. En konsekvens av detta är alltså att resolution inte bara utgör ett alternativ till konkurs (och företagsrekonstruktion) utan också är ett alternativt förfarande till likvidation eller egen avveckling.

Däremot innebär inte detta att ett institut alltid ska försättas i resolution så snart det finns skäl att återkalla tillståndet. Om detta ska ske beror på om de andra förutsättningarna för resolution också är uppfyllda. Det kan också påpekas att om institutet försätts i resolution ska inte heller tillståndet återkallas.

Institutets tillgångar understiger skulderna (insufficiens): Om ett institut är insufficient, det vill säga att dess tillgångar underskrider dess skulder, bryter det mot kapitalkraven och är dessutom likvidationspliktigt. Det är därför svårt att se i vilken situation den omständigheten att ett instituts tillgångar understiger dess skulder får någon självständig betydelse vid sidan av återkallelsefallet ovan. Däremot är denna fallissemangsgrund av betydelse vid bedömningen av om koncernföretag som inte är tillståndspliktiga uppfyller förutsättningarna för resolution.

Institutet kan inte fullgöra sina betalningsskyldigheter: Ett institut som inte kan betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning har likviditetsproblem. Även denna situation kan föranleda att tillståndet återkallas om institutet systematiskt brister i sin likviditetshantering på ett sätt som medför att det inte kan fullgöra sina förpliktelser i tid.

Likviditetsproblem kan uppkomma på grund av brister hos det enskilda institutet men även på grund av marknadsstörningar. Bankers till stor del illikvida tillgångar kan medföra att likviditetsproblemet kan uppstå utan att det finns kapitalproblem. Ett i övrigt solitt institut kan drabbas av betalningsproblem p.g.a. utomstående faktorer som misstro mot institutets förmåga eller förtroendeproblem för det finansiella systemet i stort. Likviditetsproblem i ett institut kan dessutom orsaka spridningseffekter på ett sätt som sviktande kapital inte gör. Det beror bland annat på att ett enskilt (större) instituts försök att få fram likviditet genom att sälja tillgångar kan sänka priset på värdepapper som även andra institut håller. Det leder dels till marknadsvärdesförluster som i första skedet är orealiserade, men om oron sprider sig kan detta skapa osäkerhet om kapitalsituationen i systemet som helhet, liksom om institutens likvida tillgångar räcker till.

Ett institut som står under tillsyn av Finansinspektionen och som i övrigt är solitt men drabbas av likviditetsproblem kan beviljas s.k. nödkredit av Riksbanken. Det är viktigt att påpeka att bara för att ett institut inte kan fullgöra en betalning så innebär inte det att institutet ska försättas i resolution. Nästa steg i bedömningen är ju om alternativa åtgärder – privata eller myndighetsåtgärder – inom rimlig tid kan göra att institutet åter kan fullgöra sina betalningsförpliktelser. Om institutet kan visa att betalningsoförmågan är övergående, och stannar processen där.

Direktivet anger specifikt i skäl (41) att ett behov av en nödkredit från centralbanken inte i sig innebär att institutet ska anses vara oförmöget att kunna fullgöra sina betalningsskyldigheter eller sannolikt inte kommer att kunna fullgöra dessa i en nära framtid. I princip kan man säga att kombinationen av denna fallissemansgrund med villkoret om att alla alternativa åtgärder ska vara uttömda innebär att det i praktiken handlar om en oförmåga att fullgöra sina betalningar i tid *och* att denna oförmåga, med beaktande av alternativa åtgärder, inte är tillfällig eller övergående.

Statligt stöd: I de fall statligt stöd behövs ska institutet anses falla. Stöd ska föreligga, det vill säga någon ”sannolikhetsbedöm-

ning” förutses inte i detta fall. Det finns emellertid ett antal undantag då stöd inte ska anses medföra att ett institut fallerar. Det gäller när stöd ges för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi och för att bevara finansiell stabilitet och stödet ges i följande former:

- En statlig garanti för att garantera likviditetsfaciliteter som tillhandahålls av centralbanker på centralbankens villkor.
- En statlig garanti för nya skuldförbindelser.
- Ett tillskott av eget kapital eller förvärv av kapitalinstrument till priser och på villkor som inte ger institutet någon fördel, när inte någon av övriga fallissemangsgrunder eller omständigheterna i artikel 59.3 för nedskrivning och konvertering av relevanta kapitalinstrument föreligger. Ett kapitaltillskott ska vidare vara begränsat till vad som krävs för att åtgärda kapitalunderskott som fastställts i stresstest på nationell nivå, unionsnivå eller inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen, kapitalkvalitetsgranskningar eller motsvarande genomgångar som ECB, Eba eller nationella myndigheter har genomfört och som i förekommande fall bekräftats av den behöriga myndigheten.

För samtliga dessa fall gäller att garantierna eller likvärdiga åtgärder ska vara begränsade till solida institut och ska vara villkorade av slutligt godkännande enligt reglerna om statligt stöd. Åtgärderna ska vidare vara tidsbegränsade skyddsåtgärder som är proportionerliga för att avhjälpa följdverkningarna av den allvarliga störningen, och får inte användas för att kompensera för förluster som institutet har ådragit sig eller inom den närmaste framtiden sannolikt kommer att ådra sig. Vi diskuterar närmare vad detta innebär för möjligheterna att ge statligt stöd i förebyggande syfte till solida institut i kapitel 26.

Det kan i sammanhanget också påpekas, med anledning av att ett institut som får betalningsproblem kan få nödkredit från Riksbanken, att en nödkredit (utan statlig garanti) inte utgör statligt stöd om ett antal villkor är uppfyllda; se avsnitt 3.15.6.

Bedömningen av om ett institut sannolikt kommer att fallera

För en ändamålsenlig och effektiv resolution behöver resolutionsmyndigheten kunna ingripa med resolutionsåtgärder i ett tidigt skede. Ett tidigt agerande kan både bevara värden i det enskilda institutet och begränsa risken för att problemen sprids till andra institut, i och utanför koncernen. En förklaring till detta är att ägare och ledningen har incitament att öka risktagandet i takt med att institutets kapital minskar och utsikterna för företaget blir dyst-rare.

Mot denna bakgrund kan ett ingripande behöva ske innan ett tillstånd är återkallat eller någon av de andra fallissemangsgrunderna föreligger om det är sannolikt att en sådan grund kommer att föreligga i en nära framtid. Det kan med andra ord finnas situationer då det ännu inte finns anledning att exempelvis återkalla tillståndet för ett institut, men där det är möjligt att dra slutsatsen att det är sannolikt att institutet kommer att bryta mot regelverket inom den närmaste framtiden.

Så skulle exempelvis kunna vara fallet om det bedöms att institutet inte kommer att kunna stoppa en viss negativ händelseutveckling. Att i sådana situationer avvakta med att hantera situationen kan göra det svårare att hitta lämpliga lösningar på problemen, t.ex. i form av en ny ägare eller någon som vill köpa institutet eller dess inkråm.

På motsvarande sätt som bedömningen att institutet fallerar får sitt innehåll genom att direktivet anger ett antal grunder som ska anses utgöra fallissemang så bygger bedömningen av ett institut sannolikt kommer att fallera på samma grunder. Att institutet sannolikt kommer att fallera är således i korthet en bedömning av om dessa fallissemangsgrunder kommer att föreligga i en nära framtid. Undantaget är att institutet kräver statligt stöd där det inte förutsätts någon sannolikhetsbedömning.

Att beslut ska fattas på grundval av omständigheter som sannolikt kommer att föreligga gäller också för tidiga ingripandeåtgärder. Där kan behörig myndighet vidta vissa åtgärder om ett institut bryter eller inom den närmaste framtiden sannolikt kommer att bryta mot något av kraven i kapitaltäckningsdirektivet (CRD IV) eller tillsynsförordningen (CRR). Även i tillsynsförordningen finns denna grund för beslut, men med en annan tidsaspekt. Där anges för tillsynsåtgärder att:

De behöriga myndigheterna ska kräva att ett institut i ett tidigt skede vidtar nödvändiga åtgärder för att ta itu med relevanta problem i följande fall:

- a) Institutet uppfyller inte kraven i CRD IV eller i CRR.
- b) De behöriga myndigheterna har bevis för att institutet sannolikt kommer att bryta mot kraven i CRD IV eller CRR inom de följande tolv månaderna.¹

Angående b) anfördes i förarbetena till genomförandet av tillsynsförordningen att detta ger Finansinspektionen möjlighet att vidta åtgärder i ett tidigare skede än vad som enligt hittills gällande rätt har varit möjligt. Ett exempel på när en dylik situation skulle kunna inträffa är om ett instituts kapitaliseringsgrad är starkt beroende av utvecklingen på marknaden eller hos ett visst slag av motparter som institutet har stor exponering mot.²

Det förekommer sålunda ett antal bedömningar i regleringen på finansmarknadsområdet där det ska vara sannolikt att en viss situation inträffar inom en viss tidsperiod. Att något är sannolikt leder tankarna till en bedömning som görs med ett visst mått av osäkerhet eftersom den situation man bedömer kommer att inträffa de facto inte har inträffat. Emellertid framgår det av direktivets språkliga utformning av fallissemangsgrunderna att det ska föreligga objektiva grunder till stöd för att institutet företaget inom en nära framtid kommer att befinna sig i sådana omständigheter att det fallerar. Begreppen ”objektiva grunder” och ”inom en nära framtid” snävar in den sannolikhetsbedömning som ska göras och ger begreppet sannolikhetsbedömning en mer konkret innebörd i detta fall. Enligt kommitténs uppfattning torde det bara komma ifråga att fastställa att ett institut sannolikt kommer att falla i situationer där något alternativt scenario på sakliga grunder framstår som osannolikt och att invänta ett faktiskt fallissemang skulle innebära en ytterligare försämring av institutets situation och minska chanserna till en effektiv resolution.

Med hänvisning till att Eba ska utfärda riktlinjer beträffande tolkningen av de olika omständigheter under vilka ett institut ska anses falla eller sannolikt komma att falla avstår kommittén från att i detta betänkande ge vägledning rörande vilka omständigheter som kan tänkas ligga till grund för att bedöma sannolikt fallissemang.

¹ Artikel 102 CRR.

² Prop. 2013/14:228 s. 223.

Alternativa åtgärder uttömda

För att inleda resolution ska det vidare konstateras att det inte finns någon annan åtgärd som inom rimlig tid kan förhindra att institutet fallerar. Här avses enligt direktivet både privata alternativ och tillsynsåtgärder, inklusive åtgärder som avser tidiga ingripanden och nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument. Det kan också handla om andra myndighetsåtgärder. Om företaget har likviditetsproblem kan en alternativ åtgärd, som nämnts, vara att Riksbanken beviljar nödkredit eller någon annan form av likviditetstöd.

Detta villkor syftar till att säkerställa att resolution endast inleds som en sista utväg när mindre ingripande alternativa åtgärder inte är tillräckliga för att undvika fallissemang inom rimlig tid. Detta villkor utgör därmed också ett skydd för aktieägare och borgenärer och blir en del av den nödvändighets- och proportionalitetsbedömning som ska utföras för att motivera det ingrepp i egendomsskyddet som tillämpningen av resolutionsåtgärder kan medföra.

Nödvändigt för allmänintresset att försätta ett institut i resolution

Om det står klart att ett institut fallerar eller sannolikt kommer att falla inom den närmaste framtiden och inga åtgärder finns att vidta som skulle förhindra fallissemang inom rimlig tid, innebär det att institutet kommer att avvecklas genom konkurs eller genom likvidation. I direktivet anges att resolution ska vara ett alternativ till normala insolvensförfaranden. Med insolvensförfaranden menas i detta sammanhang ur ett svenskt perspektiv – åtminstone för institut – konkurs.³

Vi anser dock att avsikten med direktivet är att även kunna använda resolution som ett alternativ till likvidation och att resolution ska ha företräde framför dessa förfaranden; se avsnitt 8.9.2.

Detta innebär inte att det därmed alltid är motiverat med resolution. Resolution ska endast inledas om det leder till ett bättre utfall sett utifrån allmänintresset än vad som hade varit fallet vid en avveckling genom konkurs eller likvidation. I denna bedömning är det av vikt i det enskilda fallet att beakta institutets finansiella

³ Se bilaga A till Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden. Även företagsrekonstruktion räknas till insolvensförfaranden i svensk rätt, men lagen om företagsrekonstruktion är inte tillämplig på institut.

situation för att fullt ut kunna bedöma vilka samhällsekonomiska risker och konsekvenser en konkurs eller likvidation medför. Det är denna bedömning som kommer till uttryck i den tredje grundförutsättningen, att en resolutionsåtgärd är nödvändig av hänsyn till allmänintresset (artikel 32.1 c).

Direktivet definierar vad som ska avses med att en resolutionsåtgärd är nödvändig med hänsyn till allmänintresset. Det handlar om att en resolutionsåtgärd ska vara nödvändig för att uppfylla minst ett av resolutionsändamålen bättre än vad som hade blivit utfallet vid en konkurs (eller likvidation) samt att själva ingripandet – att försätta institutet i resolution – är proportionellt till ändamålen.

Bakgrunden till direktivets språkbruk är att resolution är ingripande i ägarnas och eventuellt också i borgenärernas rättigheter. Enskildas rättigheter skyddas bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, den s.k. rättighetsstadgan, som behandlar dessa rättigheters räckvidd och tolkning.⁴ Där anges att "... begränsningar i erkända rättigheter och friheter endast får göras, med beaktande av proportionalitetsprincipen, om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter."

I förklaringen till denna artikel i rättighetsstadgan anges följande: "Det följer emellertid av en väl etablerad rättspraxis att dessa rättigheter kan begränsas särskilt inom ramen för en gemensam organisation av marknaden, förutsatt att denna begränsning faktiskt svarar mot mål av allmänintresse som gemenskapen eftersträvar och i förhållande till dessa mål inte utgör ett orimligt och oacceptabelt ingripande som påverkar själva innehållet i dessa rättigheter."⁵

Det är alltså bara utifrån ett allmänintresse som inskränkningar i egendomsskyddet kan göras. För att resolution, och de ingrepp i privat egendom det innebär eller kan innebära, ska vara förenligt med egendomsskyddet krävs med andra ord att ingreppet är nödvändigt för att uppnå ett allmänintresse och att ingreppet i sig är proportionerligt med hänsyn till detta allmänintresse. Genom

⁴ Artikel 52 i rättighetsstadgan.

⁵ Förklaringar avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna (2007/C 303/02). Dessa förklaringar utarbetades ursprungligen på initiativ av presidiet för det konvent som utarbetade Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Förklaringarna i sig har inte rättslig status men utgör ett tolkningsverktyg avsett att klargöra stadgans bestämmelser.

resolutionsändamålen anger direktivet de intressen som kan utgöra hotade allmänintressen när ett institut fallerar, eller står i begrepp att falla, och som därför kan motivera att resolution är *nöd- vändigt*.

För att få begränsa rätten till egendom enligt rättighetsstadgan ska det, förutom att det är nödvändigt i meningen att samhällsnyt- tan kräver det, föreskrivas i lag och rättmätig ersättning för förlus- ten ska utgå i rätt tid.⁶ Dessutom kräver rättighetsstadgan att ett ingrepp i privat egendom ska beakta proportionalitetsprincipen.

Det som främst talar för att rättmätig ersättning ska kunna fast- ställas inom resolutionsordningen är att värderingen av institutets tillgångar och skulder ska utföras av en oberoende person och att lägsta ersättning som kan utges är den som skulle ha utgått om alternativet till resolutionsåtgärder nämligen konkurs hade tilläm- pats.

Det är emellertid inte tillräckligt att resolutionsordningen som sådan borgar för att rättmätig ersättning ska utgå. En bedömning av proportionaliteten i varje enskilt fall är en förutsättning för att ett resolutionsförfarande, ska kunna inledas. Även om en åtgärd är nödvändig för att uppnå ett allmänintresse och därmed kan berät- tiga att intrång görs i aktieägares och borgenärers egendomsskydd måste resolutionsmyndigheten också bedöma om ett sådant förfar- ande står i rimlig proportion till de ändamål, eller allmänintressen, som förfarandet är avsett att tillgodose. I bedömningen av pro- portionalitet ligger att väga den förmodade påverkan som ett fallis- semang av institutet i fråga kan få, med tanke på dess verksamhet, storlek och koppling till andra institut eller det finansiella systemet i stort, på de ändamål som är identifierade som relevanta i samman- hanget.

Sammanfattningsvis ska tre bedömningar göras: 1) identifiera om ett eller flera resolutionsändamål föreligger, 2) bedöma om resolution är nödvändigt för att uppfylla ett eller flera av de ändamål som har identifierats vilket inbegriper att konkurs eller likvidation inte heller ska, i samma utsträckning som resolution, kunna uppfylla målen, och slutligen, 3) bedöma om resolution är proportionellt till det eller de ändamål som har identifierats.

⁶ Artikel 17.

En helhetsbedömning av förutsättningarna för resolution

Vi anser att frågan om ett institut ska försättas i resolution eller inte ska vara föremål för en helhetsbedömning baserat på de tre grundförutsättningarna; fallissemang eller sannolikt fallissemang, alternativa åtgärder kan inte inom rimlig tid förhindra att institutet fallerar och en resolutionsåtgärd är nödvändig av hänsyn till allmänintresset. Vi kan konstatera att de situationer som enligt direktivet ska utgöra grund för fallissemang överlappar varandra. Att överträda regler på sätt som kan medföra att tillståndet kan återkallas inbegriper bl.a. bestämmelser om likviditet, soliditet och riskhantering och torde därför typiskt sett även inbegripa betalningsproblem eller insufficiensproblem. Åtminstone bedömer vi att, om betalningsproblem eller insufficiensproblem inte redan föreligger, är det en överhängande risk att en tillståndsåterkallelse, oavsett vilken regelöverträdelse den beror på, kommer att göra att de föreligger inom den närmaste framtiden eftersom företaget eller åtminstone den tillståndspliktiga verksamheten ska avvecklas.

Däremot ska inte en tillståndsåterkallelse i sig leda till att institutet försätts i resolution, vilket också påtalas i skäl (41) i direktivet. Detta kan vara fallet om alternativa åtgärder som gör att grunden för återkallelsen upphävs är möjliga, t.ex. om nya och kapitalstarka ägare träder in, eller om konsekvenserna av en tillståndsåterkallelse, dvs. en likvidation, inte hotar något resolutionsändamål.

För att kunna avgöra om ett företag fallerar eller sannolikt kommer att falla behövs alltså en samlad – och framåtblickande – bedömning av samtliga fallissemangsgrunder i kombination med möjligheten till alternativa åtgärder. Men det avgörande i slutändan är ändå i vilken grad ett ingripande är nödvändigt – och lämpligt – för att värna något allmänintresse. Även denna del av bedömningen underbyggs i praktiken av att resolutionsmyndigheten känner till varför företaget fallerar (eller sannolikt fallerar) och företagets finansiella ställning, vilken typ av problem företaget har och i förekommande fall varför grund för tillståndsåterkallelse föreligger. Resolutionsmyndigheten bör därför ha en relativt god bild av företagets och koncernens problem, vilket skapar förutsättningar för att bedöma konsekvenserna av en avveckling genom konkurs eller likvidation och vilket behov av att tillämpa något resolutionsverktyg och kompletterande resolutionsåtgärder som föreligger samt vilket verktyg som är lämpligast att tillämpa.

Vem ska göra bedömningen?

Detta reser frågan vem som ska göra dessa bedömningar och vilka aktörer som ska involveras i detta. Enligt direktivet ska resolutionsmyndigheten besluta om ett institut uppfyller förutsättningarna för resolution. Det är med andra ord resolutionsmyndigheten som ska ansvara för helhetsbedömningen. Att resolutionsmyndigheten har ansvaret för helhetsbedömningen hindrar inte att andra myndigheter ansvarar för att bedöma enskilda grundförutsättningar eller kan bidra till dessa bedömningar.

Enligt direktivet är det tillsynsmyndigheten som, efter samråd med resolutionsmyndigheten, ska bedöma om ett institut fallerar eller sannolikt kommer att falla. Direktivet öppnar förvisso för möjligheten att i stället låta resolutionsmyndigheten göra denna bedömning (efter samråd med tillsynsmyndigheten) om resolutionsmyndigheten har verktygen för att göra detta.

Vi anser dock att det är lämpligt att denna bedömning görs av tillsynsmyndigheten. Det är av central betydelse för bl.a. tydligheten i myndighetsutövningen och ansvarsfrågan att det upprätthålls en klar skiljelinje mellan resolutions- respektive tillsynsmyndigheternas roller och kompetensområden. Typiskt sett har tillsynsmyndigheten de bästa förutsättningarna att bedöma om ett institut fallerar, eftersom den har all den information och kunskap om institutet som dess tillsynsuppdrag medför. Mest uppenbart är det tillsynsmyndigheten som återkallar tillståndet om institutet begår allvarliga regelöverträdelser. I det sammanhanget är det dessutom tillsynsmyndigheten som har att bedöma allvaret i eventuella överträdelser.

När det kommer till bedömningen av den andra grundförutsättningen om att inga alternativa åtgärder står till buds för att förhindra fallissemanget pekar direktivet i artikel 32.1 b inte på samma sätt ut tillsynsmyndigheten som den som (i första hand) ska göra bedömningen. I skäl (41) anger direktivet däremot att resolution kan inledas efter det att tillsynsmyndigheten, efter samråd med resolutionsmyndigheten, har bedömt att ett institut fallerar eller sannolikt fallerar och alternativa åtgärder inte inom en rimlig tid kan förhindra fallissemanget.

Vi anser att det är lämpligt att lägga bedömningen av även denna grundförutsättning på tillsynsmyndigheten. Detta eftersom det är tillsynsmyndigheten som har den bästa kunskapen om skälen bakom institutets fallissemang och har dialog med institutets före-

trädare om vad som kan göras för att förhindra fallissemang. Inte minst är det tillsynsmyndigheten som kan vidta tillsynsåtgärder som möjligtvis kan förhindra fallissemang. Argumentet stärks av vi föreslår att det är tillsynsmyndigheten som ska ansvara för nedskrivning och konvertering av kapitalinstrument utanför resolution, vilket kan ses som en sista åtgärd för att komma till rätta med institutets finansiella problem; se kapitel 30. Bedömningen av alternativa åtgärder bör dock göras efter samråd med resolutionsmyndigheten. Eftersom en fallissemangsgrund är att institut inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser, eller sannolikt kommer att få problem att göra detta, och en alternativ åtgärd kan vara att institutet erhåller nödkredit från Riksbanken bör bedömningen av denna grund göras efter samråd även med Riksbanken.

Resolutionsmyndigheten bör däremot ansvara för att bedöma den tredje grundförutsättningen, det vill säga om ett resolutionsförfarande är nödvändigt för att uppnå något resolutionsändamål bättre än vad som skulle vara fallet vid en avveckling genom konkurs eller likvidation och att ingripandet är proportionerligt med hänsyn till detta ändamål. Som vi har nämnt ingår det i denna bedömning att ta hänsyn till varför institutet fallerar och hur djupgående dess problem är och vad konsekvenserna blir för resolutionsändamålen om inget ingripande görs, dvs. en avveckling genom konkurs eller likvidation. Det innebär att denna bedömning naturligt blir en helhetsbedömning som inkluderar vad som framkommit i tillsynsmyndighetens bedömning av att institutet fallerar, eller sannolikt kommer att falla, och att inga möjligheter finns att undvika detta fallissemang.

Vi bedömer också att med beaktande av att resolutionsmyndigheten ska göra en helhetsbedömning baserat på de tre grundförutsättningarna så säkerställs att resolution endast kommer att inledas som en sista utväg och endast då det är absolut nödvändigt för att upprätthålla ett allmänintresse. Som vi diskuterade i kapitel 6 är det också vår bedömning att det måste handla om att institutets fallissemang och konsekvenserna av detta leder till en risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet för att ett resolutionsförfarande ska vara motiverat att inleda.

När resolutionsmyndigheten bedömer om resolution är nödvändigt eller inte bör det ske efter samråd med Regeringskansliet (Finansdepartementet), tillsynsmyndigheten och Riksbanken. Eftersom myndigheterna har olika roller och olika perspektiv kan detta bidra till en allsidig belysning av de risker och konsekvenser

för det finansiella systemet som kan följa på ett fallissemang. Finansiella stabilitetsrådet (dir. 2013:120) ger ett naturligt forum för samråd mellan dessa parter och för generellt utbyte av erfarenheter rörande frågor kring den finansiella stabiliteten. Rådet ska också mer specifikt i händelse av en finansiell kris diskutera behovet av åtgärder för att hantera en sådan situation.

Att komma fram till ett beslut om att förutsättningarna för resolution är uppfyllda kräver ett nära samarbete och utbyte av information mellan i första hand resolutionsmyndigheten och Finansinspektionen, men också med Riksbanken. Detta informationsutbyte börjar sannolikt inte när det gått så långt som till att bedöma förutsättningarna för resolution. Det är troligt att institutet har varit föremål för särskild uppmärksamhet eller ingripanden från tillsynsmyndigheten under en längre tid och om vilka de har informerat resolutionsmyndigheten. Det är därför vår bedömning att normalt kommer såväl bedömning om resolution ska inledas som själva resolutionsförfarandet att kunna förberedas en tid innan det blir aktuellt. Vi återkommer till frågan hur de berörda myndigheterna mer generellt ska samarbeta och informera varandra.

7.3 Beslut om resolution av ett institut

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska besluta om att försätta ett institut i resolution när samtliga förutsättningar för resolution bedöms föreligga gentemot institutet.

Resolutionsmyndigheten behöver dock inte försätta institutet i resolution, om resolutionsmyndigheten eller en motsvarande utländsk myndighet vidtar resolutionsåtgärder mot ett moderföretag och det inte bedöms nödvändigt att vidta separata åtgärder mot institutet för att uppnå resolutionsändamålen.

Resolutionsdirektivet

Enligt resolutionsdirektivet artikel 82.1 ska resolutionsmyndigheten på eget initiativ, eller efter underrättelse från behörig myndighet i enlighet med artikel 81, fastställa om villkoren för resolution enligt artikel 32 och 33 är uppfyllda av det berörda institutet eller av ett företag som ingår i samma koncern som ett institut. Beslut om att resolutionsåtgärder ska vidtas ska enligt artikel 82.2

innehålla dels grunderna för beslutet inbegripet fastställandet av om institutet uppfyller förutsättningarna för resolution, dels åtgärd som resolutionsmyndigheten avser att vidta. Direktivet anger vidare att den åtgärd som myndigheten avser att vidta kan inbegripa viljan att ansöka om avveckling, utseende av en förvaltare eller en annan åtgärd enligt gällande normala insolvensförfaranden eller nationell rätt, om inget annat följer av artikel 37.9. Vidare definierar direktivet i artikel 2.1.40 en *resolutionsåtgärd* som ett beslut att placera ett institut eller ett koncernföretag under resolution enligt artikel 32 eller artikel 33, tillämpningen av ett resolutionsverktyg eller utövandet av en eller flera resolutionsbefogenheter.

Skälen för kommitténs förslag

Bedömer resolutionsmyndigheten att samtliga förutsättningar för resolution är för handen avseende ett specifikt institut ska det som huvudregel försättas i resolution. Det är i grunden självklart att ett institut som uppfyller förutsättningarna för resolution också ska försättas i resolution eftersom detta är nödvändigt för att uppnå viktiga allmänintressen. Formellt sker detta genom att resolutionsmyndigheten fattar ett beslut om att försätta företaget i resolution. Det bör därför framgå i den svenska lagen att ett institut som uppfyller förutsättningarna för resolution som huvudregel ska försättas i resolution.

Det finns dock ett viktigt undantag när det inte är nödvändigt eller inte ens lämpligt att försätta ett institut i resolution även om det uppfyller förutsättningarna för det. Om resolutionsmyndigheten avser att tillämpa en så kallad Single Point of Entry strategi (resolution genom en ingångspunkt, se avsnitt 7.4) så sker ingripandet på moderföretagsnivå (se vidare avsnitt 7.4). Resolutionsverktygen tillämpas då för koncernen som helhet på moderföretagsnivå och dotterföretagen fortlever som vanligt. Vid tillämpningen av en sådan strategi är det alltså inte alltid nödvändigt och kan till och med vara olämpligt att försätta dotterföretaget i resolution eftersom det riskerar att leda till finansieringsbortfall och avbrott i verksamheten. Syftet är ju att institutets problem ska hanteras genom resolutionsåtgärder riktade mot moderföretaget. För att resolution genom en ingångspunkt ska lyckas krävs bland annat att det finns tillräckligt kapacitet att absorbera förluster och kapitalisera koncernen på moderföretagsnivå.

Det är därför kommitténs bedömning att när direktivet anger att resolutionsåtgärder ska vidtas mot ett institut som uppfyller förutsättningarna för resolution inbegriper det åtgärder som i stället vidtas på moderföretagsnivå inom ramen för en SPE-strategi. I en sådan situation kan resolutionsmyndigheten avstå, i en avvikelse från huvudregeln, från att försätta institutet i resolution. Detta behöver framgå i lag. En förutsättning för att få tillämpa detta undantag bör vidare vara att det bedöms leda till att resolutionsändamålen uppnås i högre utsträckning.

Det kan även förtydligas att ett beslut om att ett företag uppfyller förutsättningarna för resolution och ska placeras i resolution, vilket vi uttrycker som att företaget försätts i resolution, är enligt definitionen i direktivet en resolutionsåtgärd i sig, men det får också en rad andra följder. En uppenbar följd är att beslutet ger resolutionsmyndigheten möjlighet att vidta ytterligare resolutionsåtgärder. Det begränsar även möjligheterna att inleda andra förfaranden, som konkurs, eller vidta andra rättsliga åtgärder mot institutet under resolution; se kapitel 8.

I det svenska införlivandet föreslår vi även att vissa åtgärder ska vidtas automatiskt som en följd av resolutionsbeslutet. Exempelvis föreslår vi att kontrollen över företaget ska övergå till resolutionsmyndigheten som en direkt följd av beslutet. I praktiken innebär detta att resolutionsmyndigheten måste fatta ett beslut om att försätta institutet i resolution.

Resolutionsmyndigheten ska pröva om förutsättningarna för resolution är uppfyllda eller inte och fatta beslut i saken. Resolutionsmyndigheten måste ändå avgöra ärendet genom beslut, särskilt eftersom tillsynsmyndigheten kommer att bedöma om institutet fallerar och om alternativa åtgärder kan förhindra detta och informera resolutionsmyndigheten om den bedömer att så inte är fallet. Vi kan även i detta sammanhang notera att i de fall som resolutionsmyndigheten har erhållit underrättelse från rätten om att en ansökan om att inleda konkurs har inkommit, har resolutionsmyndigheten sju dagar på sig att fatta beslut; se kapitel 8.

När det gäller formella krav på resolutionsbeslutet anger direktivet att det av beslutet ska framgå grunderna för resolutionsmyndighetens bedömning samt vilken åtgärd myndigheten avser att vidta. Mot bakgrund av att ett beslut om att försätta ett institut i resolution eller ej kan få betydande konsekvenserna för såväl samhället som för enskilda är det av vikt att resolutionsmyndigheten

tydligt motiverar sitt ställningstagande och redovisar beslutsgrunderna.

Vi anser att det i beslutsgrunderna klart ska framgå hur myndigheten har bedömt förutsättningarna för att försätta institutet i resolution. Särskilt ska myndigheten redovisa i vilken utsträckning ett resolutionsförfarande som alternativ till konkurs eller likvidation är nödvändigt för att uppfylla och står i proportion till resolutionsändamålen samt myndighetens avvägning mellan dessa. Vilket, eller vilka, ändamål som föranleder beslutet bör också framgå. Kommittén bedömer dock att dessa krav motsvaras av de krav på att myndigheter ska motivera sina beslut som föreskrivs i 20 § förvaltningslagen (1986:223) och ytterligare åtgärder inom ramen för införlivandet behövs därför inte. Kommittén vill dock understryka vikten av att resolutionsmyndigheten tydligt motiverar sitt beslut.

Enligt artikel 82.2 b ska det i beslutet framgå den åtgärd som resolutionsmyndigheten avser vidta. Vi anser att detta inte heller behöver framgå av lag. Det följer av vad som anges ovan att myndigheten måste fatta beslut om att försätta ett företag i resolution. När resolutionsmyndigheten vidtar ytterligare åtgärder, vilket den måste göra eftersom beslutet i sig (med följdverkningar) inte löser företagets eller koncernens problem, så måste dessa vara föremål för myndighetsbeslut. Det följer av förvaltningslagen att även dessa beslut ska motiveras med hänsyn till resolutionsändamålen, de allmänna principerna för resolution samt andra villkor knutna till den specifika åtgärden. Därmed är även denna del av direktivet hanterad genom förvaltningslagen.

En fråga är dock hur man ska förhålla sig till tidsaspekten. Måste myndigheten i beslutet om att försätta institutet i resolution också avisera de åtgärder som den tänker vidta? Vår bedömning är att så är fallet om resolutionsmyndigheten vid tidpunkten vet vilken åtgärd den avser vidta. Om resolutionsmyndigheten däremot inte vet vilken åtgärd den ska vidta, varken kan eller behöver resolutionsmyndigheten avisera någon åtgärd.

Vi kan också konstatera att ett beslut om att försätta ett institut i resolution i vårt förslag till införlivande innefattar åtminstone två led, dels beslutet att försätta företaget i resolution, dels beslutet om att myndigheten tar kontroll över företaget. Det finns med andra ord inte skäl ur ett rent införlivande-perspektiv att ställa särskilda krav på att myndigheten i resolutionsbeslutet ska avisera de åtgärder som den tänker vidta inom ramen för själva resolutionsförfarandet.

Det finns dock flera skäl till att det är önskvärt att resolutionsmyndigheten skyndsamt, och om möjligt gärna redan i resolutionsbeslutet, anger vad den avser att göra med företaget. Ett skäl är att det är förtroendeskapande. Om man presenterar ett problem är det generellt sett bra att kunna peka ut en lösning samtidigt. Om institutet har gränsöverskridande verksamhet eller är en del av en gränsöverskridande koncern, underlättar det för berörda utländska resolutionsmyndigheter att förstå konsekvenserna för egen del och en sådan avsiktsförklaring borde också underlätta samarbetet mellan de berörda myndigheterna. Att underlätta gränsöverskridande resolution genom att införa harmoniserade verktyg är ju ett viktigt skäl för direktivet.

En förändring i detta avseende som stärker förutsättningarna för att myndigheten vet vilka åtgärder den avser att vidta är de resolutionsplaner som direktivet ålägger resolutionsmyndigheten att upprätta och som valet av åtgärd i första hand ska baseras på; se vidare kapitel 23.

Det kommer även att föreligga en anseelig mängd information, främst avseende institutets finansiella situation, vid tiden för resolutionsbeslutet. Det gäller framför allt den information om institutet som finns hos tillsynsmyndigheten. Denna information kommer dock dock tillsynsmyndigheten inom ramen för myndighets-samarbetet naturligt att delge resolutionsmyndigheten. Men det handlar också om vad som framkommer i värderingen av institutets tillgångar och skulder; se kapitel 18. Det torde därmed i de allra flesta fallen vara tämligen klart för resolutionsmyndigheten vilken resolutionsåtgärd som kan bli aktuell.

Det kan emellertid finnas situationer där nödvändig information inte finns tillgänglig i beslutsögonblicket. Även om upprättandet av resolutionsplaner också kan ge viss vägledning är det inte realistiskt att tro att resolutionsmyndigheten har en tillräckligt klar bild i alla situationer av t.ex. vilket verktyg som är lämpligt att tillämpa i samband med att myndigheten kan konstatera att ett institut uppfyller förutsättningarna för resolution. Själva beslutet om vilken åtgärd som resolutionsmyndigheten avser att vidta behöver då komma vid ett senare tillfälle. Att ställa krav på att avisera en åtgärd i samband med resolutionsbeslutet riskerar att fördröja resolutionsbeslutet med ytterligare samhällsekonomiska kostnader som följd. Exempelvis skulle det innebära att ägare och ledning behåller kontrollen över företaget ytterligare en tid med de problem som är förknippade med detta.

Det är enligt vår bedömning en avgörande skillnad mellan att kunna avgöra om ett resolutionsbeslut är nödvändigt och proportionellt respektive att fastställa exakt vilket verktyg som är bäst lämpat för att uppnå ett eller flera av ändamålen. Det bör därför inte krävas att resolutionsmyndigheten ska kommunicera vilken eller vilka åtgärder den avser att vidta i samband med resolutionsbeslutet.

7.4 Beslut om resolution av koncernföretag

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får besluta att ett finansiellt institut som är dotterföretag till ett institut eller utländskt institut ska försättas i resolution om institutet eller det utländska institutet uppfyller förutsättningarna för resolution, och det finansiella institutet uppfyller förutsättningarna för resolution.

Resolutionsmyndigheten får besluta att ett holdingföretag med finansiell verksamhet, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet ska försättas i resolution om

1. ett institut eller ett utländskt institut som är dotterföretag till holdingföretaget uppfyller förutsättningarna för resolution, och
2. holdingföretaget uppfyller förutsättningarna för resolution

Resolutionsmyndigheten får inte vidta åtgärder mot ett holdingföretag med blandad verksamhet, om det fallerande institutet eller utländska institutet innehas direkt eller indirekt av ett holdingföretag med finansiell verksamhet. I så fall ska resolutionsåtgärder i stället vidtas mot det finansiella holdingföretaget. Resolutionsmyndigheten får inte heller vidta åtgärder mot holdingföretaget med blandad verksamhet (koncernresolution).

Resolutionsmyndigheten får besluta att ett holdingföretag med finansiell verksamhet, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet ska försättas i resolution trots att holdingföretaget inte uppfyller förutsättningarna för resolution, om

1. ett institut eller ett utländskt institut som är dotterföretag holdingföretaget uppfyller förutsättningarna för resolution,
2. institutets eller det utländska institutets fallissemang kan leda till att ett annat institut eller koncernen fallerar, och
3. det är nödvändigt att vidta resolutionsåtgärder mot holdingföretaget för resolutionen av dotterinstitutet eller av hela koncernen/gruppen.

Vid beslut om resolution av holdingföretag enligt ovan får resolutionsmyndigheten, efter gemensam överenskommelse med den utländska resolutionsmyndigheten för dotterföretaget som är ett institut eller för holdingföretaget, bortse från koncerninterna överföringar av kapital eller förluster mellan företag, inbegripet nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument vid bedömning av om förutsättningarna för resolution föreligger för ett institut eller ett utländskt institut som är dotterföretag.

Resolutionsdirektivet

I avsnitt 5.6 behandlas de olika företagstyper som kan omfattas av resolutionsordningen. Villkoren som de anges i artikel 32.1 syftar på kreditinstitut eller värdepappersföretag. Som framgår av resolutionsordningens tillämpningsområde är det även andra företagstyper som kan bli föremål för resolutionsåtgärder. Förutsättningarna för detta behandlas i artikel 33 enligt följande.

Artikel 33.1 anger att resolutionsmyndigheterna får vidta en resolutionsåtgärd gentemot ett finansinstitut (finansiella institut) som avses i artikel 1.1 b om de villkor som fastställs i artikel 32.1 är uppfyllda med avseende på både finansinstitutet och det moderföretag som är föremål för gruppbaserad tillsyn.

Av 33.2 framgår att resolutionsmyndigheten får vidta en resolutionsåtgärd gentemot en enhet som avses i artikel 1.1 c eller d om de villkor som fastställs i artikel 32.1 är uppfyllda med avseende på både den enheten som avses i artikel 1.1 c eller d och med avseende på ett eller flera dotterföretag som är institut, eller om dotterföretaget inte är etablerat i unionen, den tredjelandsmyndighet som har

fastställt att den uppfyller villkoren för resolution enligt lagen i det tredjelandet.

I 33.3 införs en viss begränsning av resolutionsmyndighetens agerande genom att om dotterinstitutet till ett holdingföretag med blandad verksamhet innehas direkt eller indirekt av ett mellanvarande finansiellt holdingföretag ska medlemsstaterna säkerställa att resolutionsåtgärder för koncernresolution vidtas gentemot det mellanvarande finansiella holdingföretaget, och de ska inte vidta resolutionsåtgärder för koncernresolution gentemot holdingföretaget med blandad verksamhet.

Artikel 33.4 säger att med förbehåll för artikel 33.3 får resolutionsmyndigheterna vidta resolutionsåtgärder gentemot en enhet som avses i artikel 1.1 c eller d trots att den inte uppfyller villkoren i artikel 32.1 om ett eller flera av de dotterföretag som är institut uppfyller villkoren i artikel 32.1, 32.4 och 32.5 och deras tillgångar och skulder är sådana att ett fallissemang hotar koncernen som helhet eller om insolvensrätten i medlemsstaten kräver att koncernerna behandlas som en helhet och resolutionsåtgärderna gentemot den enhet som avses i artikel 1.1 c eller d är nödvändiga för resolutionen av sådana dotterföretag som är institut eller för resolutionen av koncernen som helhet.

Artikel 33.4 andra stycket anger att vid tillämpningen av artikel 33.2 och första stycket i artikel 33.4 får resolutionsmyndigheten för institutet och resolutionsmyndigheten för den enhet som avses i artikel 1.1 c eller d, vid bedömningen av huruvida villkoren i artikel 32.1 är uppfyllda för ett eller flera dotterföretag som är institut, efter gemensam överenskommelse bortse från koncerninterna överföringar av kapital eller förluster mellan enheter, inbegripet utövandet av nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter.

Skälen för kommitténs förslag

Om ett individuellt institut får problem ska det försättas i resolution. Om problemen inte är isolerade till det individuella institutet utan påverkar även andra företag i samma koncern, kan åtgärder behöva vidtas även beträffande dessa. Om exempelvis ett dotterföretag i en finansiell koncern fallerar kan det bero på problem som är isolerade till det företaget, men fallissemang kan också bero på mer djupgående problem i koncernen som först syns i dotterföretaget. Dotterföretaget kan vidare ha finansiella kopplingar till andra

företag i koncernen och dotterföretagets fallissemang kan därför medföra att även de andra företagen får finansiella problem av varierande svårighetsgrad.

Förutom omständigheter i det enskilda fallet spelar den resolutionsstrategi som myndigheterna avser att tillämpa roll för hur andra företag i en koncern kan behöva involveras. Det är därför generellt önskvärt att resolutionsmyndigheterna kan utforma en resolutionsstrategi som beaktar hela koncernens soliditet och förhindrar spridningsrisker till andra enheter. I direktivet används begreppet resolution av en koncern för att beskriva de olika strategier som finns. Resolution av en koncern definieras i artikel 2.1.42 som a) vidtagande av en resolutionsåtgärd på moderföretagsnivå eller på nivån för det institut som omfattas av gruppbaserad tillsyn, eller b) den samordnade tillämpningen av resolutionsverktyg och resolutionsmyndigheternas utövande av sina befogenheter med avseende på koncernenheter som uppfyller villkoren för resolution. Dessa två punkter refererar till de två huvudsakliga resolutionsstrategier som Financial Stability Board (FSB) anger i en gränsöverskridande kontext; Single Point of Entry (resolution genom en ingångspunkt) respektive Multiple Point of Entry (resolution genom flera ingångspunkter). I korthet innebär en resolution genom en ingångspunkt som nämnt att en nationell resolutionsmyndighet ingriper på moderföretagsnivå. En resolution genom flera ingångspunkter däremot innebär att en eller flera resolutionsmyndigheter tillämpar resolutionsverktyg i flera delar av koncernen (i bästa fall samtidigt), vilket kan innebära att koncernen vid resolution delas upp i två eller flera helt separata delar. I båda dessa strategier kan det finnas behov av att försätta koncernföretag som inte är institut i resolution.

I en resolution genom en ingångspunkt försätts moderföretaget, som kan vara ett holdingföretag, i resolution och resolutionsmyndigheten vidtar därefter åtgärder på den nivån i koncernen. Sannolikt avstår resolutionsmyndigheten, som tidigare nämnts, i så fall ifrån att försätta dotterföretag i resolution.

I en resolution genom flera ingångspunkter däremot kan det finnas skäl att förutom institutet försätta andra koncernföretag i resolution för att kunna genomföra en koncernresolution. Även om man kan tala om en resolution av en koncern så bör det betonas att detta avser endast den strategi som används. Beslut om resolution och efterföljande åtgärder avser alltså individuella företag och inte koncerner. I det följande föreslår vi bestämmelser rörande

resolutionsmyndighetens möjligheter att försätta i resolution sådana företag som inte är institut (det vill säga kreditinstitut eller värdepappersföretag), men som ingår i samma koncern som ett institut som är under resolution, eller uppfyller förutsättningarna för detta.

Beslut om resolution av finansiella institut

Mer konkret kan behovet av att försätta koncernföretag i resolution handla om *dotterföretag* till institutet under resolution och som ingår i samma grupp. Sådana dotterföretag blir finansiella institut per definition. Direktivet anger (i artikel 33.1) att om ett finansiellt institut är dotterföretag till ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag (det vill säga institut) som uppfyller förutsättningarna för resolution och även det finansiella institutet självt uppfyller förutsättningarna för resolution, får resolutionsmyndigheten vidta resolutionsåtgärder mot detta företag. Det bör framgå av svensk lag att dessa kan försättas i resolution. Enligt kommitténs bedömning kan det inte finnas skäl att försätta andra dotterföretag som inte ingår i gruppen i resolution.

Beslut om resolution mot holdingföretag

Direktivet anger vidare i artikel 33.2 att resolutionsmyndigheten ska kunna försätta holdingföretag med finansiell verksamhet, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet (se avsnitt 5.6 för förklaring av dessa företags typer) om detta företag uppfyller förutsättningarna för resolution och om ett institut eller ett utländskt institut som är dotterföretag till holdingföretaget också uppfyller förutsättningarna för resolution. En bestämmelse behöver införas i svensk rätt om att resolutionsmyndigheten får försätta i resolution ett holdingföretag till ett institut som är försatt i resolution eller som uppfyller förutsättningarna för resolution förutsatt att också holdingföretaget självt uppfyller förutsättningarna för resolution.

I artikel 33.4 anges att resolutionsmyndigheten får besluta om resolution av ovan nämnda holdingföretag även om själva holdingföretaget inte uppfyller förutsättningarna för resolution. Detta förutsätter dock följande:

1. ett institut eller ett utländskt institut som är dotterföretag till holdingföretaget uppfyller förutsättningarna för resolution,
2. institutets eller det utländska institutets fallissemang kan leda till att ett annat institut eller koncernen fallerar, och
3. det är nödvändigt att vidta resolutionsåtgärder mot holdingföretaget för resolutionen av dotterinstitutet eller av hela koncernen/gruppen.

Resolutionsåtgärderna mot holdingföretaget ska i dessa fall alltså anses vara nödvändiga för resolutionen av ett eller flera dotterföretag som är institut, eller för resolutionen av koncernen som helhet. Kommittén bedömer att det är rimligt att resolutionsåtgärder även får ske mot moderföretag som inte självständigt uppfyller förutsättningarna för resolution om det anses nödvändigt att företa resolutionsåtgärder även mot holdingföretaget för att få till stånd en effektiv resolution i övrigt. Detta kan ju exempelvis vara nödvändigt för att kunna genomföra resolution genom en ingångspunkt, vilket om en sådan inte kan genomföras riskerar att leda till en ineffektiv resolution för dotterföretaget och därmed att också hela koncernen riskerar att drabbas av spridningseffekter. Även detta bör framgå av lag.

Artikel 33.3 anger att om dotterinstitutet till ett holdingföretag med blandad verksamhet innehas direkt eller indirekt av ett mellanvarande finansiellt holdingföretag ska resolutionsåtgärder vidtas gentemot det mellanvarande finansiella holdingföretaget, och inte gentemot holdingföretaget med blandad verksamhet. För att genomföra direktivet bör det framgå av svensk lag att resolutionsmyndigheten ska agera i enlighet med detta.

Avslutningsvis behöver det för att genomföra artikel 33.4 andra stycket framgå av svensk lagstiftning att resolutionsmyndigheten, när den beslutar om ett holdingföretag ska försättas i resolution får ingå en gemensam överenskommelse med en utländsk resolutionsmyndighet för dotterföretaget som är institut att bortse från koncerninternerna överföringar av kapital eller förluster mellan företag, inbegripet nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument vid bedömning av om förutsättningarna för resolution föreligger för dotterföretaget. På motsvarande sätt får resolutionsmyndigheten avseende ett institut som är dotterföretag till ett utländskt holdingföretag ingå en motsvarande gemensam överenskommelse.

7.5 Beslut om resolution i en gränsöverskridande koncern

Ovan har vi beskrivit vilka förutsättningar som ska föreligga för att resolutionsmyndigheten ska få vidta resolutionsåtgärder mot institut, finansiella institut och vissa holdingföretag. I detta avsnitt beskriver vi den beslutsordning som ska iakttas innan resolutionsmyndigheten fattar beslut om resolution beträffande ett företag som ingår i en gränsöverskridande koncern. Tyngdpunkten ligger på samarbetet mellan de olika resolutionsmyndigheterna som är inblandade i respektive situation.

Om ett företag i en koncern får finansiella problem, kan problemen påverka hela koncernens finansiella ställning. Det är därför värdefullt om resolutionsmyndigheterna för de berörda företagen kan enas om åtgärder som effektivt kan begränsa spridningsrisken. Om detta inte är möjligt, bör de åtgärder som vidtas av en eller flera resolutionsmyndigheter om möjligt vara heltäckande eller i vart fall samordnade. Även om var och en av resolutionsmyndigheterna främst beaktar effekterna på deras nationella finansiella system, kan konsekvenserna för hela det finansiella systemet bli mer djupgående än nödvändigt, om de inte också beaktar vilken effekt deras beslut får för det finansiella systemet i andra medlemsstater.

Det är inte ovanligt att finansiella koncerner är gränsöverskridande. Detta gäller inte minst nordiska banker eftersom de finansiella systemen i de nordiska och baltiska länderna i hög grad är integrerade. I direktivet anges bl.a. allmänna principer som myndigheter att beakta vid gränsöverskridande samarbete (artikel 87) och krav på att resolutionskollegium ska upprättas och hur dessa ska fungera (artiklarna 88–90). Vi återkommer till dessa mer övergripande frågor om gränsöverskridande samarbete i kapitel 22. Här fokuserar vi enbart på det samarbete som ska föregå ett resolutionsbeslut.

Generellt anförs i direktivets skäl (skäl 97) att det vid resolution av gränsöverskridande koncerner bör göras en avvägning mellan, å ena sidan, behovet av förfaranden som tar hänsyn till situationens brådskande karaktär och möjliggör effektiva, rättvisa och snabba lösningar för koncernen som helhet, och, å andra sidan, behovet av att skydda den finansiella stabiliteten i alla de medlemsstater som koncernen är verksam i. De olika resolutionsmyndigheterna bör dela med sig av sina synpunkter i resolutionskollegiet. Resolutions-

åtgärder som föreslås av den samordnande resolutionsmyndigheten bör utarbetas och diskuteras mellan olika resolutionsmyndigheter inom ramen för koncernresolutionsplanerna. Resolutionskollegier bör införliva synpunkterna från resolutionsmyndigheterna i alla de medlemsstater där koncernen är verksam, i syfte att underlätta snabba och gemensamma beslut när situationen så kräver. När resolutionsmyndigheten vidtar åtgärder på koncernnivå bör den alltid beakta effekterna på den finansiella stabiliteten i de medlemsstater där koncernen är verksam. Detta bör säkerställas genom möjligheten för resolutionsmyndigheterna i den medlemsstat där dotterföretaget är etablerat att invända mot koncernresolutionsmyndighetens beslut, inte enbart om resolutionsåtgärdernas lämplighet, utan även med hänvisning till behovet att skydda den finansiella stabiliteten i den medlemsstaten.

I skäl 99 anges vidare att framtagandet av en koncernresolutionsordning bör underlätta en samordnad resolution som mer sannolikt ger det bästa resultatet för koncernens alla institut. En nationell myndighet som beslutar att avvika från koncernresolutionsordningen bör noggrant överväga de potentiella effekterna på den finansiella stabiliteten i de medlemsstater där övriga resolutionsmyndigheter är belägna och de potentiella effekterna på andra delar av koncernen.

Sammantaget kan man säga att syftet med direktivet i detta avseende är att skapa goda förutsättningar för att ett fallerande institut rekonstrueras eller avvecklas på ett sätt som tar hänsyn till effekten på andra företag i samma koncern. För detta ändamål behövs det ett särskilt förfarande för myndigheterna i de berörda medlemsstaterna.

Artiklarna 91 och 92 behandlar genomgående institut eller ett annat företag som kan bli föremål för resolution. När vi i det följande talar om företag, moderföretag eller dotterföretag, syftar vi just på den typen av företag.

7.5.1 Processen när ett dotterföretag i en finansiell koncern fallerar

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får inte fatta beslut om resolution avseende ett företag i en finansiell koncern förrän den process som beskrivs i artikel 91 i resolutionssdirek-

tivet om resolution på koncernnivå som berör ett dotterföretag i koncernen har avslutats. Resolutionsmyndigheten bemyndigas att ingå internationella överenskommelser med andra resolutionsmyndigheter om genomförande av en koncernresolutionsordning.

Resolutionsdirektivet

Enligt resolutionsdirektivet är processen om ett dotterföretag i en finansiell koncern fallerar följande.

Processen inleds med att en resolutionsmyndighet fastställer att ett företag som är ett dotterföretag inom en koncern (dotterföretag) uppfyller villkoren för resolution i artikel 32 eller 33.

När resolutionsmyndigheten fastställt att förutsättningar för resolution är uppfyllda för ett dotterföretag, ska den omgående underrätta den samordnande resolutionsmyndigheten, den samordnande tillsynsmyndigheten om det är en annan myndighet och medlemmarna i resolutionskollegiet för den berörda koncernen. Underrättelsen ska innehålla:

- a) Fastställandet att dotterföretaget uppfyller villkoren för resolution i artikel 32 eller 33 (artikel 91.1 a).
- b) De resolutionsåtgärder eller insolvensåtgärder som resolutionsmyndigheten anser är lämpliga för dotterföretaget (artikel 91.1 b).

Den underrättande myndigheten får dock inte omedelbart genomföra de angivna åtgärderna utan ska avvakta besked från den samordnande resolutionsmyndigheten. Den sistnämnda myndigheten ska nämligen när den mottagit underrättelsen, efter samråd med övriga medlemmar i det berörda resolutionskollegiet, bedöma de sannolika effekterna av resolutionsåtgärderna eller de andra åtgärder som meddelats i enlighet med punkten b i föregående stycke, på koncernen och koncernenheterna i andra medlemsstater, och särskilt om resolutionsåtgärderna eller andra åtgärder sannolikt skulle leda till att villkoren för resolution uppfylls för en koncernenhet i en annan medlemsstat (artikel 91.2). Denna bedömning ska göras inom 24 timmar efter det att den samordnande resolutionsmyndigheten mottagit underrättelsen eller inom den längre tid som den underrättande resolutionsmyndigheten godkänner

Om den samordnande resolutionsmyndigheten inte har gjort någon bedömning inom 24 timmar eller den längre tid som överenskommits, får den resolutionsmyndighet som ansvarar för dotterföretaget vidta de resolutionsåtgärder eller andra åtgärder som den har meddelat i enlighet med punkten b ovan. (artikel 91.5)

Resolutionsmyndigheten som ansvarar för dotterföretaget får också vidta de resolutionsåtgärder eller andra åtgärder som den angett i underrättelsen om resolutionsmyndigheten på koncernnivå – efter samrådet – bedömer att åtgärderna sannolikt inte leder till att villkoren för resolution i artikel 32 eller 33 uppfylls för en koncernenhet i en annan medlemsstat (artikel 91.3).

Om däremot den samordnande resolutionsmyndigheten, efter samråd med de övriga medlemmarna i resolutionskollegiet och inom den utsatta tiden, bedömer att de resolutionsåtgärder eller andra åtgärder som angetts i underrättelsen sannolikt leder till att villkoren för resolution i artikel 32 eller 33 uppfylls för en koncernenhet i en annan medlemsstat, ska den föreslå en koncernresolutionsordning och överlämna den till resolutionskollegiet (artikel 91.4).

En koncernresolutionsordning ska enligt artikel 91.6

- a) beakta och följa de resolutionsplaner som avses i artikel 13 (dvs. koncernresolutionsplaner), såvida resolutionsmyndigheterna inte med beaktande av omständigheterna i fallet gör bedömningen att resolutionsändamålen skulle uppnås effektivare med hjälp av åtgärder som inte föreskrivs i resolutionsplanerna,
- b) beskriva de resolutionsåtgärder som de berörda resolutionsmyndigheterna bör vidta med avseende på moderföretaget inom unionen eller särskilda koncernenheter i syfte att uppfylla målen och principerna för resolution i artiklarna 41 och 34,
- c) ange hur dessa resolutionsåtgärder bör samordnas,
- d) etablera en finansieringsplan som beaktar koncernresolutionsplanen, principerna för att dela upp ansvaret som fastställts i enlighet med led f i artikel 12.3 och allmänna principer för ömsesidighet som anges i artikel 107.

Om de andra resolutionsmyndigheterna inte har invändningar mot koncernresolutionsordningen, ska koncernresolutionsordningen utformas som ett gemensamt beslut av den samordnande resolutionsmyndigheten och de resolutionsmyndigheter som ansvarar för dotterföretag som omfattas av koncernresolutionsordningen (arti-

kel 91.7). Eba får på begäran av en behörig myndighet bistå resolutionsmyndigheterna när det gäller att nå ett gemensamt beslut i enlighet med artikel 31 c i förordning (EU) nr 1093/2010.

Om däremot någon resolutionsmyndighet har invändningar mot eller avviker från den koncernresolutionsordning som föreslås av resolutionsmyndigheten på koncernnivå eller anser att den behöver vidta andra separata resolutionsåtgärder än de som föreslås i ordningen med avseende på ett företag med hänsyn till finansiell stabilitet, ska den i detalj ange skälen till invändningarna eller till avvikelsen från koncernresolutionsordningen, underrätta den samordnande resolutionsmyndigheten och de övriga resolutionsmyndigheter som omfattas av koncernresolutionsordningen om skälen och informera dem om de åtgärder den kommer att vidta. När den anger skälen till sina invändningar ska resolutionsmyndigheten beakta de resolutionsplaner som avses i artikel 13, åtgärdernas potentiella effekter på det finansiella systemets stabilitet i de berörda medlemsstaterna och åtgärdernas potentiella effekter på andra delar av koncernen (artikel 91.8). De invändande myndigheterna får då fatta beslut om hur resolutionen ska utformas beträffande dotterföretag i deras medlemsstater.

Om vissa men inte alla myndigheter har invändningar mot resolutionsordningen, får de resolutionsmyndigheter som inte hade invändningar fatta ett gemensamt beslut om en koncernresolutionsordning som omfattar koncernenheter i deras medlemsstater (artikel 91.9).

Det gemensamma beslut som fattas liksom de beslut som fattas av resolutionsmyndigheterna i avsaknad av ett gemensamt beslut ska erkännas som slutgiltiga och tillämpas av resolutionsmyndigheten i de berörda medlemsstaterna (artikel 91.10).

Förutom den inledande fristen om 24 timmar innehåller direktivet inte någon tidsgräns inom vilken myndigheterna ska komma överens eller fatta individuella beslut. I artikel 91.11 finns det dock en allmän regel som anger att myndigheterna utan dröjsmål ska vidta alla åtgärder enligt artikel 91 med vederbörlig hänsyn tagen till hur brådskande situationen är.

Om en koncernresolutionsordning inte genomförs och resolutionsmyndigheter vidtar resolutionsåtgärder som avser en koncernenhet, ska dessa resolutionsmyndigheter bedriva ett nära samarbete inom resolutionskollegiet för att uppnå en samordnad resolutionsstrategi för alla koncernenheter som har hamnat eller sannolikt kommer att hamna på obestånd (artikel 91.12).

Resolutionsmyndigheter som vidtar resolutionsåtgärder som avser koncernenheter ska regelbundet ge fullständig information till medlemmarna i resolutionskollegiet om dessa åtgärder och hur de utvecklas (artikel 91.13).

Skälen för kommitténs förslag

Av de beskrivna artiklarna framgår hur besluten om resolution ska fattas när det finns en finansiell koncern med anknytning till flera länder. För att införliva direktivet måste svensk rätt ges en utformning som innebär att de svenska myndigheterna deltar i processen på det sätt som anges i direktivet. Det finns i princip inga möjligheter att avvika från direktivets bestämmelser.

Direktivet bygger på en kombination av samarbete, vilket ska leda fram till att myndigheterna fattar ett gemensamt beslut om hur resolutionen ska genomföras, och att var och en av myndigheterna fattar beslut om de företag de ansvarar för.

Om det är fråga om koncernresolution kommer den s.k. koncernresolutionsordningen att spela en central roll. En koncernresolutionsordning är en plan som beskriver hur en resolution ska genomföras i ett enskilt fall. Vad en sådan ordning ska innehålla framgår av artikel 91.6. Utgångspunkten för den är koncernresolutionsplanen.

Som vi utvecklar närmare i avsnitt 23.4.2 ska koncernresolutionsplanerna identifiera hur koncernresolutionsåtgärderna ska finansieras. De koncernresolutionsordningar som ska tas fram när det är aktuellt med att vidta resolutionsåtgärder avseende flera företag i en koncern, ska innehålla en finansieringsplan baserad på koncernresolutionsplanen. Koncernresolutionsordningen ska även beakta bestämmelserna om ömsesidighet i artikel 107. Enligt artikel 107 ska medlemsstaterna vid en koncernresolution säkerställa att det nationella finansieringsarrangemanget bidrar till finansieringen av koncernresolution enligt bestämmelserna i artikeln. Av artikeln framgår vidare vad en finansieringsplan ska innehålla och att den ska godkännas i samband med överenskommelsen om koncernresolution enligt artikel 91 eller 92. Planen ska bland annat ange grunden för beräkningen av vilket belopp som finansieringsarrangemangen ska bidra med och det belopp som varje finansieringsarrangemang ska bidra med. Grunden för fördelningen av bidraget beakta de principer som anges i artikel 107.5 och princi-

perna i koncernresolutionsplanen om inte något annat överenskomms i finansieringsplanen.

Vi föreslår att den process som beskrivs i det föregående ska införlivas med direktivet. Myndigheterna ska alltså försöka komma överens om en koncernresolutionsordning. En sådan överenskommelse är en internationell överenskommelse i regeringsformens mening. Vi föreslår vidare att en koncernresolutionsordning definieras genom en hänvisning till artikel 91 i resolutionsdirektivet. Där anges ge bland annat att en koncernresolutionsordning ska etablera en finansieringsplan som beaktar koncernresolutionsplanen, principerna för att dela upp ansvaret som fastställts i enlighet med artikel 12.3 f och för ömsesidighet som avses i artikel 107. Av detta följer att resolutionsmyndigheten får komma överens med övriga berörda myndigheter om en koncernresolutionsordning inklusive en finansieringsplan enligt artikel 91 och 107.

Av artikel 107.2 framgår att resolutionsmyndigheten på koncernnivå ska samråda med övriga resolutionsmyndigheter innan de föreslår en finansieringsplan för de institut som är en del av koncernen. Någon uttrycklig bestämmelse behövs dock inte om detta vid sidan om de bestämmelser som följer av artiklarna 91 och 92.

Resolutionsmyndigheten kan komma att delta i processen i olika egenskaper. Den kan vara den myndighet som initierar processen att underrätta resolutionsmyndigheten på koncernnivå om att förutsättningarna för resolution är uppfyllda och vilka åtgärder den vill vidta. Den kan också vara den myndighet som tar emot en sådan underrättelse i egenskap av resolutionsmyndighet på koncernnivå. Den behöver vidare inte ha någon av dessa roller men kan ingå i ett kollegium där källan till problemen främst är något annat företag i koncernen.

Resolutionsmyndigheten har olika skyldigheter beroende på vilken roll den har. När resolutionsmyndigheten utgör den underrättande myndigheten innebär det att den inte får fatta beslut om resolution förrän processen är avslutad. I de andra fallen handlar det snarare om att resolution initieras hos resolutionsmyndigheten genom den underrättande myndigheten. Vi föreslår därför att resolutionsmyndighetens olika roller lagregleras på ett sätt som nära följer direktivet.

Även om bestämmelserna får något olika utformning beroende på om resolutionsmyndigheten är den underrättande myndigheten eller en myndighet som på koncernnivå eller medlem i resolutionskollegiet tar emot underrättelsen, är upplösningen alltid detsamma.

Antingen kommer de berörda myndigheterna överens om ett gemensamt beslut om koncernresolutionsordningen eller så gör de det inte. I det sistnämnda fallet fattar de myndigheter som inte deltar i det gemensamma beslutet individuella beslut.

De gemensamma beslut som direktivet talar om är att betrakta som internationella överenskommelse i regeringsformens mening (se avsnitt 22.3.2). För att införliva direktivet bör resolutionsmyndigheten därför bemyndigas att ingå internationella överenskommelser med andra resolutionsmyndigheter om genomförande av en koncernresolutionsordning.

Genom att ingå en överenskommelse med övriga resolutionsmyndigheter åtar sig resolutionsmyndigheten när den är resolutionsmyndighet på koncernnivå att fatta ett nationellt beslut vars innehåll motsvarar innehållet i överenskommelsen, alternativt att avstå från att fatta något beslut utan överlämna det till resolutionsmyndigheten på koncernnivå. Vi föreslår vissa bestämmelser för att säkerställa att en finansieringsplan som finns i en överkommen koncernresolutionsordning följs. För att säkerställa att det är möjligt måste dock myndigheten när den ingår överenskommelsen beakta såväl resolutionsreservens storlek som de beloppsbegränsningar som beslutats av riksdagen beträffande resolutionsreservens upplåningsrätt (se avsnitt 21.5).

Enligt artikel 91.10 ska det gemensamma beslut som fattas mellan resolutionsmyndigheterna och de beslut som fattas av resolutionsmyndigheterna i avsaknad av ett gemensamt beslut som avses i 91.8 erkännas som slutgiltiga och tillämpas av resolutionsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Det betyder dock inte att resolutionsmyndigheten är skyldig att medverka i en koncernresolution om den inte deltagit i överenskommelsen.

Om resolutionsmyndigheten träffar en överenskommelse med en eller flera utländska myndigheter är den bunden av den och får inte vidta åtgärder som strider mot den. Detsamma gäller beslut som en utländsk myndighet fattar med stöd av en sådan överenskommelse. Den är dock inte direkt bindande för instituten och andra berörda dotterföretag utan det är först genom det nationella beslutet som rättsverkningar för företagen uppkommer. När resolutionsmyndigheten har fattat ett beslut på grundval av en internationell överenskommelse är beslutet på vanligt sätt bindande för den som det riktar sig till och ska kunna överklagas.

Om en domstol ändrar eller upphäver resolutionsmyndighetens beslut, t.ex. för att den strider mot lag, påverkar det inte utan

vidare överenskommelsens innehåll eller giltighet utan endast det överklagade beslutet. Detta innebär att följderna av att en domstol ändrar resolutionsmyndighetens eller någon annan myndighets beslut så att det inte längre står i överensstämmelse med överenskommelsen, måste hanteras av resolutionsmyndigheterna i samband med att de ingår överenskommelsen. Eftersom överenskommelsen ska mynna ut i ett överklagbart beslut, ligger det alltså i sakens natur att överenskommelsen utformas på ett sådant sätt att en domstols framtida ställningstagande kan beaktas, t.ex. genom att nya förhandlingar då ska inledas.

Om den svenska resolutionsmyndigheten och de andra berörda resolutionsmyndigheterna inte enas om ett gemensamt beslut ska resolutionsmyndigheten själv besluta om resolution. I detta fall föregås alltså inte det nationella beslutet av någon internationell överenskommelse. Även ett sådant beslut ska dock enligt direktivet erkännas som avgörande och tillämpas av de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna. En motsvarande bestämmelse bör tas in i svensk rätt.

Om ett svensk institut eller ett utländskt institut vill överklaga beslutet ska det överklagas i den medlemsstat där den behöriga myndighet som fattat beslutet hör hemma. Överklagandet kommer att hanteras i överensstämmelse med den medlemsstatens rättsordning.

Resolutionsmyndigheten ska inte fatta beslut om resolution avseende ett företag som ingår i en finansiell koncern förrän den process som beskrivs i artikel 91 i resolutionsdirektivet har avslutats.

7.5.2 Resolution på koncernnivå

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får inte fatta beslut om resolution avseende ett företag i en finansiell koncern förrän den process som beskrivs i artikel 92 i resolutionsdirektivet om resolution på koncernnivå har avslutats. Resolutionsmyndigheten bemyndigas att ingå internationella överenskommelser med andra resolutionsmyndigheter om genomförande av en koncernresolutionsordning.

Resolutionsdirektivet

Om ett moderföretag i en finansiell företagsgrupp får problem gäller delvis andra regler än för när ett dotterföretag får problem; se artikel 92. Dessa beskrivs i det följande.

Förfarandet påbörjas på samma sätt som enligt artikel 91 när dotterföretag har problem. Det framgår av artikel 92.1 som anger att om en samordnande resolutionsmyndighet fastställer att ett moderföretag inom unionen inom dess ansvarsområde uppfyller villkoren för resolution i artikel 32 eller 33, ska den omgående lämna de upplysningar som anges i artikel 91.1 a och b till den samordnande tillsynsmyndigheten, om det är en annan myndighet, och till de övriga medlemmarna i resolutionskollegiet för den berörda koncernen (se avsnitt 22.4.1).

De resolutionsåtgärder eller insolvensåtgärder som resolutionsmyndigheten anser lämpliga *får* omfatta genomförandet av en koncernresolutionsordning som är utformad i enlighet med artikel 91.6 i något av följande fall:

- a) Resolutionsåtgärder eller andra åtgärder på moderföretagsnivå som underrättats i enlighet med artikel 91.1 b, gör det sannolikt att villkoren i artikel 32 eller 33 uppfylls för en koncernenhet i en annan medlemsstat.
- b) Resolutionsåtgärder eller andra åtgärder på moderföretagsnivå är inte tillräckliga för att stabilisera situationen eller kommer sannolikt inte att leda till ett optimalt resultat.
- c) Ett eller flera dotterföretag uppfyller villkoren i artikel 32 eller 33 enligt ett fastställande av de resolutionsmyndigheter som ansvarar för dessa dotterföretag.
- d) Resolutionsåtgärder eller andra åtgärder på koncernnivå kommer att omfatta dotterföretag till koncernen på ett sätt som gör en koncernresolutionsordning lämplig.

Om de åtgärder som föreslås av den samordnande resolutionsmyndigheten inte inbegriper en koncernresolutionsordning ska den samordnande resolutionsmyndigheten fatta sitt beslut efter samråd med medlemmarna i resolutionskollegiet. Beslutet av den samordnande resolutionsmyndigheten ska

Beakta och följa de resolutionsplaner som avses i artikel 13, såvida resolutionsmyndigheterna inte med beaktande av omständigheterna i fallet gör bedömningen att resolutionsändamålen

skulle uppnås effektivare med hjälp av åtgärder som inte föreskrivs i resolutionsplanerna.

Beakta den finansiella stabiliteten i de berörda medlemsstaterna. (artikel 92.2).

Därefter följer enligt artiklarna 92.3–92.7 samma process som när ett dotterföretag får problem, dvs. medlemsstaterna ska försöka enas om ett gemensamt beslut om en koncernresolutionsordning.

Skälen för kommitténs förslag

De bestämmelser som beskrivs i det föregående avsnittet behandlar den situationen att problemen först uppkommer eller upptäcks i ett dotterföretag. Här handlar det i stället om när problemen upptäcks eller uppkommer i moderföretaget. Processerna har stora likheter med varandra. När ett moderföretag i en finansiell koncern uppfyller förutsättningarna för resolution, kan resolutionsmyndigheten involveras som ansvarig för moderföretaget eller för ett dotterföretag. I båda fallen ska exempelvis myndigheterna om det läggs fram en koncernresolutionsordning försöka enas om den och om det inte lyckas, fatta individuella beslut. Det är framför allt det sätt som förfarandet inleds som skiljer sig åt genom att resolutionsmyndigheten på koncernnivå i det skedet har en mer avgörande roll än när uppgiften är att hantera ett dotterföretag.

För att införliva direktivet måste även i detta fall svensk rätt ges en utformning som innebär att de svenska myndigheterna deltar i processen på det sätt som anges i direktivet och har möjlighet att ingå de internationella överenskommelser som behövs (se avsnitt 22.4.1). Det finns i princip inga möjligheter att avvika från direktivets bestämmelser.

7.6 Företagens och Finansinspektionens underrättelsekrav

<p>Kommitténs förslag: Styrelsen i ett företag som omfattas av resolutionslagen är skyldig att informera Finansinspektionen om den anser att företaget kommer eller sannolikt kommer att fallera.</p>
--

Finansinspektionen ska omedelbart underrätta resolutionsmyndigheten om sådana underrättelser som Finansinspektionen mottagit från ett företags styrelse.

Kommitténs bedömning: När Finansinspektionen fastställer att ett företag fallerar eller sannolikt kommer att falla ska Finansinspektionen underrätta resolutionsmyndigheten och andra berörda myndigheter enligt resolutionsdirektivet och i samband med denna underrättelse överlämna den bedömning som ligger till grund fastställandet. Detta kan lämpligen regleras i förordning.

Resolutionsdirektivet

Artikel 81.1 anger att medlemsstaterna ska föreskriva att ledningsorganet för ett institut eller ett koncernföretag underrättar den behöriga myndigheten om de anser att företaget kommit eller sannolikt kommer att falla, i enlighet med vad som avses i artikel 32.4.

Av artikel 81.2 framgår att behöriga myndigheter ska underrätta berörda resolutionsmyndigheter om alla underrättelser de har mottagit enligt 81.1 och om alla krisförebyggande åtgärder eller åtgärder som avses i artikel 104 i direktiv 2013/36/EU som de kräver att ett företag som avses i det här direktivet ska vidta.

I fall där en behörig myndighet eller resolutionsmyndighet bedömer att de villkor som avses i artikel 32.1 a och b uppnås för ett företag, ska myndigheten enligt 81.3 omgående överlämna den bedömningen till följande myndigheter, om det inte är samma myndighet:

- a) Resolutionsmyndigheten för företaget.
- b) Den behöriga myndigheten för företaget.
- c) Den behöriga myndigheten för en filial till institutet eller den enhet som avses i artikel 1.1 b, c eller d.
- d) Resolutionsmyndigheten för en filial till institutet eller den enhet som avses i artikel 1.1 b, c eller d.
- e) Centralbanken.

- f) Det insättningsgarantisystem till vilket ett institut hör, där så krävs för att insättningsgarantisystemets funktioner ska kunna fullgöras.
- g) Det organ som ansvarar för finansieringsarrangemangen, där så krävs för att finansieringsarrangemangens funktioner ska kunna fullgöras.
- h) Resolutionsmyndigheten på koncernnivå, i tillämpliga fall.
- i) Det behöriga ministeriet.
- j) Den samordnande tillsynsmyndigheten, i de fall då institutet eller den enhet som avses i artikel 1.1 b, c eller d i det här direktivet omfattas av gruppbasead tillsyn enligt avdelning VII kapitel 3 i direktiv 2013/36/EU.
- k) ESRB och de utsedda nationella makrotillsynsmyndigheterna.

Artikel 81.4 anger att om den överföring av information som avses i 81.3 f och g inte garanterar lämplig sekretessnivå, ska den behöriga myndigheten eller resolutionsmyndigheten införa alternativa kommunikationsförfaranden som uppfyller samma mål samtidigt som de säkerställer lämplig sekretessnivå.

Skälen för kommitténs förslag

Artikel 81 innehåller ett antal krav på företag och på myndigheter att underrätta resolutionsmyndigheten eller andra myndigheter om ett företag fallerar eller sannolikt kommer att falla och om alternativa åtgärder för att förhindra fallissemang inom rimlig tid finns eller inte finns tillgängliga.

Artikel 81.1 anger att styrelsen i ett företag som omfattats av resolutionslagen ska underrätta den behöriga myndigheten – det vill säga Finansinspektionen – om företaget fallerar eller sannolikt kommer att falla. Om en sådan underrättelse kommer in, ska sedan den behöriga myndigheten enligt 81.2 meddela detta till resolutionsmyndigheten. Kommittén föreslår att styrelsens och Finansinspektionens underrättelseskyldighet införs i sektorslagstiftningen.

Artikel 81.3 handlar om krav på den myndighet som ansvarar för att fastställa om ett företag fallerar eller sannolikt fallerar och bedömningen av om alternativa åtgärder för att förhindra ett fallis-

semang inom rimlig tid finns. I vårt förslag är det Finansinspektionen som ska göra dessa bedömningar. Det bör införas en bestämmelse om att Finansinspektionen ska underrätta resolutionsmyndigheten och andra berörda myndigheter om den har fastställt att ett företag fallerar eller sannolikt kommer att falla och inga alternativa åtgärder finns att undvika fallissemang. Det bör också framgå att den bedömning som ligger till grund för fastställandet ska överlämnas i samband med underrättelsen. Kommittén bedömer att detta lämpligast görs i förordning.

Artikel 81.2 täcks in av den underrättelseskyldighet för Finansinspektionen som kommittén föreslår avseende tidiga ingripanden och som innebär att när Finansinspektionen har anledning att ingripa mot ett företag och det dessutom finns anledning att anta att företaget kan komma att omfattas av resolution så ska inspektionen underrätta resolutionsmyndigheten om detta. Finansinspektionen ska efter en sådan underrättelse vara skyldig att lämna resolutionsmyndigheten den information som myndigheten behöver för att förbereda eventuell resolution.

Kommittén bedömer att artikel 81.4 inte behöver någon genomförandeåtgärd.

7.7 Resolutionsmyndighetens underrättelsekrav

Kommitténs förslag: Beslut om att försätta ett företag i resolution eller om att vidta resolutionsåtgärder ska snarast möjligt offentliggöras.

Om resolutionsmyndigheten beslutar att ett företag under resolution inte ska fullgöra en betalnings- eller leveransförpliktelse som följer av ett avtal, att en borgenär till ett företag under resolution inte får ta i anspråk säkerheter som ställts ut i tillgångar som tillhör institutet eller att en motpart till ett företag under resolution inte får säga upp ett avtal med det företaget, ska resolutionsmyndigheten även offentliggöra villkoren för åtgärden och under vilken tid som åtgärden gäller.

Kommitténs bedömning: Resolutionsmyndigheten ska när den försätter ett företag i resolution eller vidtar andra resolutionsåtgärder snarast möjligt underrätta företaget under resolution och berörda myndigheter i enlighet med vad som

framgår av resolutionsdirektivet. Detta kan lämpligen regleras i förordning.

Resolutionsdirektivet

Artikel 83 anger att så snart som möjligt efter det att resolutionsmyndigheten har vidtagit en resolutionsåtgärd ska resolutionsmyndigheten uppfylla följande.

Resolutionsmyndigheten ska, enligt 83.2, underrätta företaget under resolution och följande myndigheter, om det inte är samma myndighet:

- a) Den behöriga myndigheten för det institutet under resolution.
- b) Den behöriga myndigheten för filialerna för det institutet under resolution.
- c) Centralbanken.
- d) Det insättningsgarantisystem till vilket institutet under resolution hör.
- e) Det organ som ansvarar för finansieringsarrangemangen för resolutionen.
- f) Resolutionsmyndigheten på koncernnivå, i tillämpliga fall.
- g) Det behöriga ministeriet.
- h) Den samordnande tillsynsmyndigheten, i de fall då institutet under resolution omfattas av gruppbasead tillsyn enligt avdelning VII kapitel 3 i direktiv 2013/36/EU.
- i) Det utsedda nationella makrotillsynsorganet och ESRB.
- j) Kommissionen, Europeiska centralbanken, Esma, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) som inrättats enligt förordning (EU) nr 1094/2010 och Eba.
- k) Om institutet under resolution är ett institut enligt definitionen i artikel 2 b i direktiv 98/26/EG, operatörerna av de system som institutet deltar i.

Artikel 83.3 säger att en underrättelse som avses i 83.2 ska inkludera en kopia av alla beslut eller instrument enligt vilka de relevanta befogenheterna utövas och ange datumet för när resolutionsåtgärden eller resolutionsåtgärderna träder i kraft.

Artikel 83.4 anger att resolutionsmyndigheten ska offentliggöra eller se till att en kopia av beslutet eller instrumentet som ligger till grund för en resolutionsåtgärd, eller en underrättelse som redogör

för effekterna av en resolutionsåtgärd offentliggörs och särskilt effekterna för slutkunder och, i tillämpliga fall, villkoren och perioden för uppskjutandet eller begränsningen som avses i artiklarna 69, 70 och 71, på följande sätt:

- a) På myndighetens webbplats.
- b) På den behöriga myndighetens webbplats, om denna är en annan än resolutionsmyndigheten, och på Ebas webbplats.
- c) På den webbplats som institutet under resolution har.
- d) Om de aktier eller andra äganderättsinstrument eller skuldinstrument som innehas av institutet under resolution är föremål för handel på en reglerad marknad, genom offentliggörande av obligatorisk information om institutet under resolution i enlighet med artikel 21.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG.

Till sist i artikeln anges i 83.5 att om aktierna, äganderättsinstrumenten eller skuldinstrumenten inte är upptagna till handel på en reglerad marknad ska resolutionsmyndigheten säkerställa att de dokument som bevisar att de instrument som avses i 83.4 skickas till de aktieägare och borgenärer i institutet under resolution som är kända genom det berörda institutets register eller databaser och som är tillgängliga för resolutionsmyndigheten.

Skälen för kommitténs förslag

I artikel 83 ställs krav på att resolutionsmyndigheten ska informera och skicka kopior på beslut om åtgärder till institutet under resolution och ett stort antal berörda myndigheter. Att resolutionsmyndigheten ska samarbeta och utbyta information med myndigheter i Sverige och berörda utländska myndigheter gäller generellt. Om det rör sig om ett ingripande i en gränsöverskridande koncern, finns det åtskilliga krav på samarbete och informationsutbyte i att förbereda och vidta en resolutionsåtgärd. Vi bedömer därför att kraven i artikel 83 i detta avseende lämpligast införs i en förordning i vilken en hänvisning till direktivet kan göras.

Artikel 83 ställer också krav på att en åtgärd ska offentliggöras. Särskilda krav ställs på vad detta offentliggörande ska innehålla vid en tillämpning av artiklarna 69, 70 och 71 som avser resolutionsmyndighetens beslut om att ett institut under resolution inte ska fullgöra en betalnings- eller leveransförpliktelse som följer av ett

avtal, att en borgenär till ett institut under resolution inte får ta i anspråk säkerheter som ställts ut i tillgångar som tillhör institutet respektive att en motpart till ett institut under resolution inte får säga upp ett avtal med det institutet. I detta fall så är det av särskild vikt att beslut offentliggörs, eftersom det påverkar om en institutet under resolution, en borgenär eller en motpart agerar i strid med detta beslut om dessa ska anses vara i god tro eller inte; se kapitel 12. Vi föreslår att det införs en bestämmelse i lag om att beslut om att försätta ett företag i resolution respektive resolutionsåtgärder snarast möjligt ska offentliggöras och som även specificerar att om beslutet är en tillämpning av artiklarna 69, 70 och 71, ska offentliggörandet inkludera de närmare villkoren för åtgärden och under vilken tid som förbudet gäller. Vi ser dock inga skäl till att i övrigt närmare precisera hur resolutionsmyndigheten ska offentliggöra beslut.

8 Generellt om genomförandet av resolution

8.1 Inledning

Om förutsättningarna för resolution är uppfyllda ska resolutionsmyndigheten vidta resolutionsåtgärder, vilket inbegriper tillämpning av något eller några av de fyra resolutionsverktygen – försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget, avskiljandeverktyget eller skuldnedskrivningsverktyget– alternativt något av de så kallade statliga stabiliseringsverktygen. Även om direktivet innehåller ett antal bestämmelser kopplade till tillämpningen av specifika åtgärder ges resolutionsmyndigheten en avsevärd flexibilitet att välja mellan olika åtgärder och inte minst att konkret utforma dessa åtgärder. Denna flexibilitet begränsas dock av ett antal generella bestämmelser, i direktivet uttryckta som principer (i artikel 34 och 37), som har en styrande roll i valet och utformningen av resolutionsåtgärder. Det är denna typ av bestämmelser som vi behandlar i detta kapitel. I det sammanhanget föreslår vi även inledningsvis införlivande av artikel 31 om hur resolutionsmyndigheten ska välja resolutionsåtgärder. I kapitlet föreslår vi också en bestämmelse om resolutionens avslutande.

Avslutningsvis behandlar vi de undantag som görs i resolutionsdirektivet från vissa bestämmelser i andra EU-direktiv.

8.2 Resolutionslagens verkan

<p>Kommitténs förslag: Resolutionsmyndighetens beslut om resolutionsåtgärder är giltiga oavsett vad som anges i någon annan lag eller i ett företags bolagsordning eller stadgar eller i ett avtal. Resolutionsmyndigheten behöver inte innan åtgärden vidtas</p>
--

inhämta en annan myndighets eller persons samtycke till resolutionsåtgärden eller underrätta myndighet eller annan person om beslutet. Detta gäller inte om något annat framgår av denna lag eller föreskrifter som har beslutats med stöd av lagen.

Resolutionsdirektivet

Artiklarna 38.1 andra stycket, 40.1 andra stycket, 42.1 andra stycket gäller för försäljningsverktyget, broinstitutetsverktyget respektive avskiljandeverktyget och lyder:

Den överföring som avses i första stycket får med förbehåll för artikel 85 äga rum utan att medgivande erhålls från aktieägarna i instituten under resolution eller från andra tredje män än broinstitutet och utan att eventuella förfarandekrav enligt bolags- eller värdepappersrätten iakttas.

När det gäller försäljningsverktyget är det medgivande från köparen som ska erhållas och direktivets specifika förfarandekrav för försäljningsverktyget som ska tillämpas.

Artikel 63.2 anger bland vissa allmänna resolutionsbefogenheter följande:

Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att resolutionsmyndigheterna när de använder resolutionsverktygen och utövar resolutionsbefogenheterna inte omfattas av något av följande krav som annars skulle gälla enligt nationell rätt, avtal eller på annan grund:

- a) Krav på godkännande eller medgivande från någon offentlig eller privat person, inbegripet aktieägarna eller borgenärerna i institutet under resolution, med förbehåll för artiklarna 3.6 och 85.1.
- b) Förfarandekrav om att underrätta vissa personer, inbegripet eventuella krav om att offentliggöra underrättelser eller prospekt eller om att lämna in eller registrera handlingar hos någon annan myndighet, innan befogenheterna utövas.

Medlemsstaterna ska särskilt se till att resolutionsmyndigheterna kan utöva befogenheterna enligt denna artikel oberoende av eventuella begränsningar eller krav på medgivande för överföring av berörda finansiella instrument, rättigheter, tillgångar eller skulder som annars skulle tillämpas.

Första stycket b påverkar inte tillämpningen av de krav som fastställs i artiklarna 81 och 83 och eventuella krav på anmälan enligt unionens regler om statligt stöd.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan finns det ett antal bestämmelser i direktivet som anger att förfarandekrav inte ska tillämpas på företag i resolution. Avgränsningen av begreppet förfarandekrav är emellertid inte självklar. Att skilja denna typ av bestämmelser från bestämmelser om exempelvis skyddsåtgärder är inte alltid enkelt. Ofta kan just krav på specifika förfaranden syfta till att vara ett skydd för exempelvis minoritetsaktieägare eller borgenärer.

Direktivet har ett eget avsnitt som benämns ”förfaranderegler”. I detta avsnitt ingår bestämmelser som i huvudsak avser under rättelser om beslut, bestämmelser om hur ett beslut offentliggörs, bestämmelser om utbudande till försäljning i tillämpliga fall m.m. Det får därför antas att det är denna typ av bestämmelser som avses med benämningen förfarandekrav i artiklarna ovan.

När resolutionsmyndigheten fattar beslut med stöd av resolutionslagen kan dessa komma i konflikt med förfaranden och formaliteter i andra lagar, kanske främst på det associationsrättsliga området. När ett företag blir försatt i resolution handlar det om mycket brådskande omständigheter. Bestämmelser som normalt reglerar processer och krav på beslutsförfaranden skulle kunna hindra ett effektivt genomförande av resolutionsåtgärder. Kommittén föreslår därför att det införs en generell bestämmelse med innebörd att resolutionsmyndighetens beslut om resolutionsåtgärder är giltiga oavsett vad som anges i någon annan lag eller i ett företags bolagsordning eller stadgar eller i ett avtal. Resolutionsmyndigheten behöver inte innan åtgärden vidtas inhämta en annan myndighets eller persons samtycke till resolutionsåtgärden eller underrätta myndighet eller annan person om beslutet. Detta gäller inte om något annat framgår av resolutionslagen eller föreskrifter som har beslutats med stöd av lagen.

8.3 Proportionalitet

Kommitténs förslag: Ett beslut enligt denna lag får fattas bara om skälen för beslutet uppväger det intrång eller de men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse.

Lagens bestämmelser ska beträffande ett visst företag tillämpas på ett sätt som står i proportion till arten och omfattningen av det berörda företags verksamhet och komplexitetsgrad.

Resolutionsdirektivet

Direktivet innehåller ett betydande antal artiklar som refererar till proportionalitetsbedömningar. Exempelvis anger artikel 32.5 att en resolutionsåtgärd ska anses vara i det allmänna intresse om den är nödvändig för att uppfylla och står i proportion till ett eller flera av resolutionsändamålen; se kapitel 7. I skäl (50) anges att inskränkandet av äganderätten inte bör vara oproportionerligt. I artikel 1.1 andra stycket anges att resolutionsmyndigheten och behöriga myndigheter när de fastställer och tillämpar kraven enligt detta direktiv, och använder de olika verktyg som de har till sitt förfogande på ett företag, och i överensstämmelse med specifika bestämmelser, ska ta hänsyn till dess verksamhets art, dess aktieägarstruktur, dess juridiska form, dess riskprofil, storlek och juridiska ställning, graden av sammankoppling med andra institut eller med finanssystemet i allmänhet, omfattningen och komplexiteten hos dess verksamheter, dess medlemskap i institutionella skyddssystem som uppfyller kraven i artikel 113.7 i förordning (EU) nr 575/2013 eller andra system för solidariskt ansvar enligt artikel 113.6 i den förordningen samt huruvida det tillhandahåller några investerings-tjänster eller bedriver de verksamheter som avses i artikel 4.1.2 i direktiv 2014/65/EU.

Skälen för kommitténs förslag

I direktivet förekommer hänvisning till proportionalitet i två situationer. Den ena är att det intrång i enskildas rättigheter som ett resolutionsingripande kan medföra ska vara proportionerligt för

de resolutionsändamål – det samhällsintresse – som därigenom värnas. Med beaktande av att resolutionsåtgärder kan innebära betydande intrång i enskildas rättigheter finns det skäl att erinra om att det är en övergripande princip att beslut som fattas med stöd av resolutionslagen ska vara proportionerliga, även om det också finns särskilda bestämmelser som i specifika situationer syftar till att säkerställa detta. Kommittén föreslår därför att det ska införas en bestämmelse om att ett beslut enligt denna lag bara får fattas om skälen för beslutet uppväger det intrång eller de men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse. Förslaget har likheter med proportionalitetsprincipen i 2 kap. 5 § skatteförförordelagen (2011:1244).

En annan typ av proportionalitet är att tillämpningen av bestämmelserna i lagen inte ska leda till en alltför stor administrativ börda för de berörda företagen. Det kan exempelvis handla om att kraven på att upprätta återhämtningsplaner anpassas till hur viktigt ett företag är för det finansiella systemets funktion. Den här typen av proportionalitet kommer bl.a. till uttryck i artikel 1.1 och i skäl (27) där det står att proportionalitetsprincipen ska tillämpas för att undvika en alltför stor administrativ börda.

Även i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse finns det en proportionalitetsprincip (6 kap. 4 a §). Precis som i detta fall har den fokus på bördan av olika regel- och tillsynskrav. I den anges att bestämmelserna i 1–3 §§ (om soliditet och likviditet, riskhantering och genomlysning) ska tillämpas i proportion till arten och omfattningen av kreditinstitutets verksamheter och till deras komplexitetsgrad.

Kommittén anser att proportionalitetsprincipen med avseende på tillämpning av bestämmelser i resolutionslagen bör uttryckas i en bestämmelse och att den bör uttryckas på ett sätt som motsvarar den nämnda bestämmelsen i lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Kommittén föreslår därför att det ska framgå i resolutionslagen att lagens bestämmelser beträffande ett enskilt företag ska tillämpas på ett sätt som står i proportion till arten och omfattningen av det berörda företags verksamhet och komplexitetsgrad. Det är kommitténs uppfattning att denna formulering innefattar alla de delar som direktivet enligt artikel 1.1 anger att myndigheten ska ta hänsyn till vid tillämpning av direktivets krav och verktyg.

8.4 Val av resolutionsåtgärder

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska vidta de resolutionsåtgärder som enligt dess uppfattning bäst uppfyller de resolutionsändamål som är relevanta i det enskilda fallet.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 31.1 ska en resolutionsmyndighet välja de verktyg och befogenheter som enligt dess uppfattning bäst uppfyller de ändamål som är relevanta beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

Skälen för kommitténs förslag

När resolutionsmyndigheten bedömer att ett företag uppfyller förutsättningarna för resolution ska myndigheten som huvudregel besluta att försätta företaget i resolution. Nästa steg är att bestämma vad som ska göras. De två stegen har dock ett nära samband med varandra. De ändamål som anförs som skäl för att försätta företaget i resolution kommer att vara styrande även för valet av resolutionsåtgärder, inbegripet valet av resolutionsverktyg. Det innebär i praktiken att resolutionsåtgärder kommer att väljas för att i första hand motverka risken för en allvarlig störning i det finansiella systemet, det vill säga åtgärderna kommer att fokusera på att upprätthålla kritiska verksamheter eller förebygga spridningseffekter. Av detta följer också att den nödvändighets- och proportionalitetsbedömning som har gjorts i resolutionsbeslutet kommer att påverka även valet av resolutionsåtgärder.

Men vilken kombination av resolutionsåtgärder som är bäst i ett enskilt fall kan inte slås fast på förhand. Även om en risk för en allvarlig störning står i fokus för valet av åtgärder så bör också de andra resolutionsändamål som är relevanta i det enskilda fallet, exempelvis att skydda garanterade insättare och kundmedel, beaktas. Valet av resolutionsåtgärder måste också anpassas till behovet av omstrukturering och kapitalisering i det enskilda fallet, vilket i sin tur beror på det fallerade företagens situation och hur djupgående företagens problem är.

Till detta kommer att olika resolutionsverktyg kan användas för att uppnå samma resultat. Ett företag kan rekonstrueras både inom ramen för skuldnedskrivningsverktyget och inom ramen för broinstitutetsverktyget (vid övertagandet av aktierna). För att säkerställa fortsatt drift av viss verksamhet kan hela eller delar av ett företags verksamhet avyttras till en privat aktör genom försäljningsverktyget eller till ett statligt kontrollerat broinstitut genom broinstitutetsverktyget. Verksamhet kan avvecklas inom ramen för likvidation, det vanliga konkursförfarandet eller med hjälp av ett tillgångsförvaltningsbolag. Myndigheten är dock inte helt fri i sina val. I resolutionsdirektivet finns det nämligen vissa anvisningar om i vilket syfte de olika verktygen ska användas (se artiklarna 40.1, 40.2 iii, 42.4 och 43.2 a och 43.3). Liknande bestämmelser föreslås bli införda i svensk rätt.

Det är inte bara i valet av resolutionsåtgärder som resolutionsmyndigheten behöver göra avvägningar utan också hur den väljer att utforma en specifik resolutionsåtgärd. Om myndigheten exempelvis har beslutat sig för att använda broinstitutetsverktyget ska den som utgångspunkt föra över den verksamhet som är nödvändig för att uppnå resolutionsändamålen.

Det bör dock noteras att resolutionsmyndighetens åtgärder i många fall kommer att omfatta andra tillgångar och skulder än de som vid en första anblick är direkt berörda av ändamålen. Om t.ex. insättningar (som utgör skulder) ska säljas till en privat aktör eller till ett broinstitut, kommer som regel vissa tillgångar att ingå i paketet. Det kan ge ett bättre pris och därmed sänka resolutionskostnaderna. Om broinstitutetsverktyget används får dessutom inte överföringen resultera i att broinstitutets skulder blir större än dess tillgångar. På samma sätt kommer tillgångar, t.ex. vissa lånefordringar som förs över till ett broinstitut, att matchas med vissa skulder. Liknande överväganden kan behöva göras i samband med att tillgångar eller skulder överförs till ett tillgångsförvaltningsbolag. Dessa åtgärder kan i vissa fall, såsom i fråga av broinstitutet, styras av verktygets utformning. Vilka tillgångar och skulder som överförs kan också motiveras med att exempelvis undvika onödig värdeförstörelse och för att minimera resolutionskostnader; se avsnitt 8.6 nedan. Det vi vill säga med detta är att vissa egendomsöverföringar kan vara en del av ett större paket som sätts ihop för att uppnå ändamålen. Till viss del kommer resolutionsmyndigheten att vägledas i vilka skulder som bör överförs med utgångspunkt i

prioritetsordningen eller, när de är tillämpliga, av skyddsreglerna; se kapitel 19.

Eftersom olika verktyg kan användas för att uppnå liknande resultat och flera verktyg kan vara både nödvändiga och proportionerliga för att uppfylla resolutionsändamålen, måste det göras en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. När myndigheten tar ställning till vilka verktyg och åtgärder som är adekvata torde den ha hjälp av de resolutionsplaner som har upprättats och den värdering som ska göras när resolution inleds. Det svåra torde dessutom många gånger inte vara att bestämma *vilka* verktyg och befogenheter som ska användas utan *hur* de mer konkret ska utnyttjas.

Eftersom valet av verktyg och åtgärder styrs av omständigheter som varierar från fall till fall, måste resolutionsmyndigheten ges utrymme att göra de avvägningar som behövs. Myndigheten behöver med andra ord ges viss flexibilitet. Kommittén föreslår därför att det införs en bestämmelse med innebörden att resolutionsmyndigheten ska välja de resolutionsåtgärder som, enligt dess uppfattning, bäst uppfyller de resolutionsändamål som är relevanta i det enskilda fallet.

Även om denna bestämmelse till sin ordalydelse är tämligen flexibel, begränsas valet av åtgärder ytterst av vad som anses nödvändigt och proportionerligt för resolutionen i dess helhet. Det innebär att resolutionsmyndighetens flexibilitet i valet, och utformningen, av resolutionsåtgärder i ett enskilt fall ytterst begränsas av vad som är ett proportionerligt ingripande med hänsyn till det identifierade allmänintresset och att detta inte kan uppnås i samma utsträckning vid en avveckling genom konkurs eller likvidation samt de kriterier som gäller för specifika åtgärder och verktyg.

Kommittén har valt mellan en bestämmelse som räknar upp vilka olika omständigheter som resolutionsmyndigheten ska lägga till grund för sitt beslut och en mindre konkret bestämmelse liknande den i artikel 31.1 i direktivet. Kommittén har som framgår ovan stannat vid den senare lösningen. Vi fäster då vikt vid att direktivet enligt sin ordalydelse ger myndigheten flexibilitet att välja de verktyg och befogenheter *som enligt dess uppfattning* bäst uppfyller resolutionsändamålen. Kommittén vill dock betona att denna flexibilitet begränsas av vad som gäller för myndighetsutövning generellt, exempelvis i förvaltningslagen (1986:223), om att bedömningar ska grundas på objektiva faktorer och beslut ska

motiveras. Att myndigheten har en viss flexibilitet i sitt agerande kan också underlätta det gränsöverskridande samarbetet.

8.5 Relationen mellan de olika ändamålen

Kommitténs förslag: När det finns flera resolutionsändamål ska resolutionsmyndigheten, om inte annat framgår av denna lag, göra en avvägning mellan dem med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet.

Resolutionsdirektivet

Med förbehåll för olika bestämmelser i direktivet är resolutionsändamålen likvärdiga och resolutionsmyndigheten ska enligt artikel 31.3 göra en lämplig avvägning mellan dem beroende på arten av och omständigheterna i varje enskilt fall.

Skälen för kommitténs förslag

Enligt artikel 31.3 ska resolutionsmyndigheten, med förbehåll för olika bestämmelser i resolutionsdirektivet, göra en lämplig avvägning mellan ändamålen beroende på arten och omständigheterna i varje enskilt fall. Som utgångspunkt anges i 31.3 att resolutionsändamålen ska vara likvärdiga. Kommittén anser att det inte behöver framgå att resolutionsändamålen som utgångspunkt ska vara likvärdiga eftersom de enligt förslaget till införlivande inte rangordnas; se kapitel 6. Vi bedömer dock att i det enskilda fallet kommer resolutionsändamålen inte att vara lika viktiga. När resolutionsmyndigheten beslutar om resolution är sannolikt ändamålet att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet i centrum för beslutet, eftersom det är detta ändamål som ytterst motiverar beslutet att försätta företaget i resolution. När åtgärderna väl vidtas bör de emellertid utformas på ett sätt som även uppfyller de övriga resolutionsändamålen, t.ex. på ett sätt som upprätthåller marknadsdisciplinen.

Eftersom de olika målen har nära samband med varandra torde det finnas flera resolutionsändamål som är av betydelse i det enskilda fallet. Av beslutet bör det som regel framgå vilka ändamål

som är relevanta och varför. Som regel bör de ändamål som har ansetts vara så viktiga att de motiverar att ett företag sätts i resolution vara de mest centrala ändamålen, vilka minst inkluderar ändamålet om att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet. Att ändamålen har olika vikt är inte något problem om det inte finns någon konflikt mellan dem. Om det i ett enskilt fall skulle finnas en konflikt mellan två ändamål, t.ex. att undanta långivare från nedskrivningar i syfte att förebygga spridningseffekter och att upprätthålla marknadsdisciplin, kan en avvägning, inom ramen för vad regleringen medger, mellan dessa behöva göras vid valet resolutionsåtgärder och hur dessa ska utformas.

För att säkerställa att resolutionsmyndigheten kan göra en avvägning när det behövs bör det införas en bestämmelse motsvarande den i direktivet i svensk rätt. Av bestämmelsen bör det framgå att resolutionsmyndigheten ska göra en lämplig avvägning mellan de olika ändamålen med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet om inte annat framgår av lagen.

8.6 Att undvika värdeförstörelse och minimera resolutionskostnader

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten vidtar åtgärder för att uppfylla resolutionsändamålen ska den sträva efter att minimera resolutionskostnaderna och undvika onödig värdeförstörelse.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 31.2 andra stycket ska resolutionsmyndigheten i strävandet att uppfylla resolutionsändamålen försöka undvika onödig värdeförstörelse och minimera resolutionskostnaderna, såvida detta inte krävs för att uppnå resolutionsändamålen.

Skälen för kommitténs förslag

När resolutionsmyndigheten överväger vilka åtgärder som ska vidtas ska självfallet syftet med resolutionen stå i fokus. Det kan dock finnas flera olika åtgärder för att uppnå samma ändamål,

samtidigt som olika åtgärder kan ge olika intäkter och kostnader. En för snabb avveckling av viss verksamhet kan leda till onödig värdeförstörelse, t.ex. för att det inte är möjligt att sälja tillgångarna till ett mer långsiktigt rimligt pris eller för att det uppkommer följdkostnader kopplade till de underliggande kontraktens utformning. Ett snabbt förfarande innebär som regel lägre kostnader för förvaltningen än ett utdraget förfarande. Samtidigt måste resolutionsmyndigheten ta ställning till om ett snabbare förfarande, t.ex. en försäljning av verksamheten, ger rimliga intäkter med hänsyn till värderingen av företaget och övriga omständigheter. Fortsatt drift av en olönsam verksamhet kan å andra sidan både öka driftskostnaderna och bidra till värdeförstörelse om medel som skjuts till inte kan återvinnas.

Det är inte möjligt att ge några exakta anvisningar om hur resolutionsmyndigheten ska uppnå ett lämpligt ekonomiskt utfall utan det får bedömas från fall till fall. Direktivet anger att resolutionsmyndigheten agerande ska styras av principerna att undvika onödig värdeförstörelse och att begränsa kostnaderna.

Det är kommitténs uppfattning att med värdeförstörelse bör endast avses en minskning av värdet på tillgångar (och skulder, t.ex. värdet av en kundstock) på företagets balansräkning. Det inkluderar inte den värdeförlust som kan uppstå för kunder som måste avbryta eller lägga ned projekt till följd av att de avskärs från lånefinansiering när deras bank upphör med verksamheten. Att undvika onödig värdeförstörelse och minimera resolutionskostnaderna hänger också nära ihop eftersom värdeförstörelse sannolikt innebär högre resolutionskostnader.

Dessa principer har också bäring på skyddet för ägare och borgenärer – ju mindre värdeförstörelse, desto mindre blir nämligen deras förlust till följd av ett fallissemang. Att resolution kan leda till mindre värdeförstörelse hänger ihop med att resolutionsmyndigheten har tillgång till maktmedel som innebär att verksamhet kan hållas igång, vilket bättre bevarar verksamhetens värde än vad som skulle bli fallet vid en konkurs eller en likvidation.

Detta kan också uttryckas som att ju mindre värdeförstörelse och ju lägre resolutionskostnader, desto större blir skillnaden mellan värdet av att låta verksamhet fortleva jämfört med att avveckla den. Detta kan också kallas för den privatekonomiska resolutionsvinsten (den samhällsekonomiska vinsten är med all sannolikt betydligt större till följd av de ytterligare kostnader som uppstår vid konkurs eller likvidation exempelvis i form av sprid-

ningseffekter). Som vi återkommer till i avsnitt 8.8 nedan så bör normalt denna resolutionsvinst tillfalla borgenärerna och om den räcker till även till ägarna.

Direktivet anger vidare att resolutionsmyndigheten inte ska undvika den värdeförstörelse eller de resolutionskostnader som krävs för att uppnå resolutionsändamålen, vilket är rimligt då resolutionsändamålen bör vara överordnade värdeförstörelse och kostnader.

Kommitténs bedömning är att dessa principer behöver framgå för att införliva direktivet. Vi föreslår att bestämmelsen föreskriver att resolutionsmyndigheten när den vidtar resolutionsåtgärder ska verka för att undvika onödig värdeförstörelse och minimera kostnaderna för resolution, såvida detta inte krävs för att uppnå resolutionsändamålen.

8.7 Att behålla prioritetsordningen

Kommitténs förslag: Om inte annat anges i denna lag ska en resolution genomföras och resolutionsplaner utformas på ett sätt som medför att

1. företagets aktie- eller andelsägare ska vara de första att bära förluster, och
2. företagets borgenärer bär förluster, efter ägarna, i den inbördes ordning som gällt om företaget varit försatt i konkurs.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 34.1 ska medlemsstaterna säkerställa att resolutionsmyndigheterna när de använder resolutionsverktygen och utövar resolutionsbefogenheterna vidtar alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att resolutionsåtgärderna vidtas i enlighet med följande principer:

- a) Aktieägarna i företaget under resolution ska bära de första förlusterna.
- b) Borgenärer i företaget under resolution ska bära förluster efter aktieägarna i enlighet med deras fordringars prioritetsordning

enligt normala insolvensförfaranden, utom om det uttryckligen föreskrivs något annat i detta direktiv.

I artikel 34.1 f anges att om inte annat anges i detta direktiv ska borgenärer i samma klass behandlas likvärdigt.

Skälen för kommitténs förslag

För att uppnå resolutionsändamålen är det viktigt att viss verksamhet som det fallerande företaget bedriver kan fortgå utan avbrott. För att uppnå detta behöver förluster som företaget har gjort absorberas. Sannolikt behöver även nytt kapital tillföras företaget under resolution, om detta ska rekonstrueras, eller till det företag som verksamhet överförs till. I resolutionsdirektivet är tanken att såväl förlustabsorberingen som kapitalförsörjningen i första hand ska ske genom interna medel, det vill säga genom att ägarna och borgenärerna bidrar till detta. Användningen av offentliga medel, eller statligt stöd, i dessa syften är kringskuren; se kapitel 16.

Det behövs då en mekanism för att fastställa vems fordringar på företaget som i första hand ska tas i anspråk och vems fordringar som eventuellt ska klara sig helskinnade. En naturlig sådan sorteringsmekanism är prioritetsordningen. Denna princip är också central för att upprätthålla principen om att ingen ägare och borgenär ska få ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation (se nedan). Detta utfall styrs nämligen av dels vad intäkterna vid en konkurs skulle bli, dels var i prioritetsordningen som dennes fordran är placerad. Aktieägare får ju endast del av intäkterna från avvecklingen när alla borgenärerna har fått fullt betalt. Prioritetsordningen är även central för att långivare ska kunna bedöma och korrekt kunna prissätta kreditrisken vid utlåning till enskilda företag. Att det råder tydlighet om att prioritetsordningen gäller är därför också en viktig del i en korrekt och riskavspeglande prisbildning på kreditmarknaderna.

Generellt kan man alltså säga att skillnaden mellan värdet på en fordran i nominella termer och vad den skulle ha gett för utdelning i en konkurs eller en likvidation utgör det kapital som en enskild borgenär kan tvingas bidra med till förlustabsorbering och kapitalisering. Dessutom ska detta kapital som huvudregel endast tas i anspråk om borgenärer som har lägre prioritet först har

tvingats att göra motsvarande bidrag till resolutionen. Det kan uppstå fall när exempelvis delar av, men inte hela, verksamheten överförs till något annat företag och när vissa skulder undantas från nedskrivning och konvertering som resolutionsmyndigheten med stöd av bestämmelser i resolutionslagen får frångå denna huvudregel.

Det är kommitténs uppfattning att det är en viktig princip att resolution utformas i enlighet med gällande prioritetsordning om inget annat framgår av specifika bestämmelser i den nya lagen. Denna princip bör också få genomslag i utformningen av resolutionsplaner. Det är också en princip som behöver införas i den svenska lagen för att genomföra direktivet.

Detta reser dock frågan om det som direktivet anger om ett resolutionsförfarande är förenligt med den svenska förmånsrättsordningen. Detta analyseras nedan först med avseende på relationen mellan aktieägare och borgenärer och därefter för relationen mellan borgenärer med olika förmånsrätt.

Förhållandet mellan aktieägare och borgenärer

Enligt direktivet ska ägarna i företaget under resolution bära de första förlusterna och borgenärerna ska bära förluster efter ägarna (artikel 34.1 a och b). Vi påminner om att i artikel 34 talar direktivet om aktieägare, men aktieägare definieras i artikel 2.1.62 som aktieägare eller innehavare av andra äganderättsinstrument, vilket bland annat inkluderar andelsinnehavare. Vad som sägs nedan om aktieägare är alltså överförbart även på innehavare av exempelvis andelar och andra äganderättsinstrument.

I resolutionsdirektivet finns det även uttryckliga regler om förhållandet mellan aktieägare och borgenärer i bestämmelserna om skuldnedskrivning och om nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument (se artiklarna 37.1 a, 7 och 60). Enligt dessa bestämmelser ska aktiekapitalet minskas eller spädas ut innan borgenärerna får bära några förluster. Eftersom dessa bestämmelser gäller när användningen av ett verktyg resulterar i att förluster får bäras av borgenärer eller att deras fordringar konverteras, kommer aktieägarna i dessa situationer alltid att få bära förluster innan borgenärerna behöver göra det.

Det bör noteras att principen stämmer väl överens med svensk konkursrätt. Konkursförfarandet upprätthåller nämligen principen

att aktieägarna i sin egenskap av riskbärare ligger sist i företrädesordning och att riskkapitalet normalt går förlorat utom i de utomordentligt ovanliga fall där samtliga borgenärer (inklusive eventuella efterställda sådana) i en konkurs får fullt betalt. Denna princip framgår inte uttryckligen av konkurslagen (1987:672) eller förmånsrättslagen (1970:979), som enbart befattar sig med borgenärskonkurrens, men är underförstådd i dessa lagar. Om en konkurs avslutas med överskott, ska allmän domstol i samband med att konkursen avslutas besluta att bolaget ska gå i likvidation (26 kap. 51 § aktiebolagslagen [2005:551]). Dessutom ska en likvidator för ett aktiebolag ansöka om att bolaget ska försättas i konkurs om bolaget är på obestånd (25 kap. 36 § aktiebolagslagen). En sådan ansökan kommer normalt att ges in om värdet på bolagets realiserbara tillgångar är mindre än storleken på dess skulder.

Förhållandet mellan borgenärerna

Artikel 34.1 innehåller också principer om förhållandet mellan borgenärer. Dit hör att:

- Borgenärerna ska bära förluster i enlighet med deras fordringars prioriteringsordning enligt normala insolvensförfaranden (dvs. konkurs), och
- Borgenärer i samma kategori ska behandlas likvärdigt.

Prioriteringsordningen vid konkurs, det vill säga i vilken ordning borgenärerna får betalt, framgår av en kombination av bestämmelserna i förmånsrättslagen (och de lagar till vilken den hänvisar) och konkurslagen. Av konkurslagen framgår att konkurskostnaderna (t.ex. arvudet till förvaltaren, se 14 kap. 1 §) ska betalas ur boet innan andra skulder som konkursboet har (dvs. före s.k. massaskulder; se avsnitt 8.10). Massaborgenärerna ska dock få betalt innan konkursborgenärerna. Konkursborgenärerna får därefter betalt i den rangordning som framgår av förmånsrättslagen och de lagar till vilka den hänvisar (se avsnitt 3.14.3).

I artikel 108 i resolutionsdirektivet införs det en särskild rangordning för oprioriterade fordringar (ordinary unsecured non-preferred creditors). Av dessa bestämmelser följer bl.a. att garanterade insättare upp till det beloppet som täcks av garantin ska ha bästa förmånsrätt bland de oprioriterade fordringarna. Vi ger

förslag på hur dessa bestämmelser ska införlivas i svensk rätt i kapitel 20.

För de skulder som utgör kapitalbasinstrument innehåller resolutionsdirektivet bestämmelser som innebär att de ska skrivas ned före andra skulder (se artikel 37.2 och 59.3 a). När verktyget för att skriva ned skulder används får vissa skulder undantas, vilket ger dessa skulder en prioriterad behandling (se bl.a. artikel 44). För övriga skulder gäller den rangordning som framgår av förmånsrättslagen (se artikel 48).

Om endast vissa men inte alla förpliktelser förs över till ett broinstitut eller till ett tillgångsförvaltningsbolag ska som huvudregel företaget under resolution med kvarvarande ägare och borgenärer försättas i konkurs (se nedan). Konsekvensen för de borgenärer (och ägare) som lämnas kvar i företaget under resolution och följer med i konkursen blir en s.k. syntetisk nedskrivning av skulder. Denna åtgärd utgör inte formellt en skuldnedskrivning. Förutom den princip som nu behandlas finns det inte några bestämmelser om rangordningen mellan fordringarna. Principen kommer då att innebära att rangordningen i den svenska förmånsrättslagen gäller. Vissa borgenärer kommer därför att behandlas annorlunda när skulderna skrivs ned genom en tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget än när de vid en syntetisk nedskrivning blir kvarlämnade i företaget under resolution vid en tillämpning av försäljnings- eller broinstitutsverktyget. Exempelvis kan insättare och interbanklån lämnas kvar och följa med i konkursen medan dessa fordringar undantas från skuldnedskrivningsverktyget.

Närmare om förslaget till införlivande

I direktivet är det en viktig princip att utfallet vid resolution avspeglar prioritetsordningen. Den behöver framgå även i den svenska lagstiftningen. Kommitténs bedömning är att vad som anges i direktivet om den ordningsföljd som ägare och borgenärer ska bära förluster överensstämmer med den svenska förmånsrättsordningen. Mot denna bakgrund föreslår kommittén att det, vid sidan om direktivets konkreta bestämmelser rörande behandlingen av ägare och borgenärer, införs en uttrycklig bestämmelse om att ägarna ska vara de första att bära förluster och att borgenärerna ska bära förluster och ha inbördes rätt till betalning i samma ordning som vid konkurs. Dessa principer kommer dock att vägleda myn-

digheten enbart när det inte finns några konkreta bestämmelser för situationen i fråga. Genom bestämmelsen framgår att borgenärer med samma förmånsrätt får lika mycket betalt eller skrivs ned med samma procentsats. Denna bestämmelse fångar därmed också upp principen i 34.1 f) om att borgenärer av samma kategori ska behandlas likvärdigt. Någon särskild lagbestämmelse behövs därför inte för att införliva den principen.

8.8 Ingen ägare eller borgenär ska få ett sämre ekonomiskt utfall än om resolution inletts

Kommitténs förslag: Det ekonomiska utfallet för ägare och borgenärer ska inte bli sämre vid resolution än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation.

Resolutionsdirektivet

Artikel 34.1 f anger att ingen borgenär ska åsamkas större förluster än vad som skulle ha varit fallet om institutet eller koncernföretaget hade avvecklats enligt normala insolvensförfaranden i enlighet med skyddsåtgärderna i artiklarna 73–75.

Skälen för kommitténs förslag

Resolution griper in i ägares och sannolikt också borgenärens rättigheter. Ett sådant ingripande kan i detta sammanhang motiveras av att det krävs för att skydda det allmännas intresse, det vill säga i praktiken för att förhindra eller begränsa en finansiell kris. Omfattningen av ett sådant ingripande kan vidare motiveras av att det inte ska leda till att ägare och borgenärer kommer sämre ut till följd av resolution än om företaget hade avvecklats genom konkurs eller likvidation beroende på vad som hade varit aktuellt i det enskilda fallet. Kommittén anser att principen att ingen borgenär ska få ett sämre ekonomiskt utfall till följd av resolution är central för att upprätthålla egendomsskyddet. Om resolution leder till större förluster, ska de drabbade ha rätt till kompensation från staten.

Vad direktivet säger är att borgenärer har rätt till det ekonomiska utfall som de skulle fått vid en konkurs eller en likvidation (se avsnitt 8.9.2 nedan för en förklaring till varför alternativet till resolution i det svenska genomförandet bör vara både konkurs och likvidation). Om borgenärer skulle åsamkas större förluster har de enligt direktivet rätt till ersättning från finansieringsarrangemanget. Detta regleras i direktivets skyddsbestämmelser i artiklarna 73–75; se kapitel 19.

Enligt dessa bestämmelser har även ägare rätt till ersättning om deras ekonomiska utfall hade blivit sämre än vid konkurs eller likvidation. Mot denna bakgrund och då rätten att inte få ett sämre utfall än vid konkurs bottenar i skyddet för egendom och mänskliga rättigheter anser kommittén att denna rätt bör utsträckas även till ägare och att detta bör framgå av den svenska lagen även om det inte uttryckligen anges i direktivet.

Det är dock viktigt att betona att vad ägare och borgenärer har rätt till är det ekonomiska utfallet vid en konkurs. Det är inte uteslutet, eller till och med ganska sannolikt, att åtminstone borgenärer får ett bättre utfall vid resolution än vid en konkurs. Detta kan uttryckas som att borgenärerna får del av resolutionsvinsten. Förenklat kan denna vinst uttryckas som skillnaden mellan värdet på företagets tillgångar vid fortlevnad och vid konkurs. Tillgångarna är sannolikt betydligt mer värda vid fortsatt drift än vad de kan betinga vid en, i princip, styckvis försäljning vid en konkurs. Borgenärerna kan alltså få del av denna resolutionsvinst, men de har ingen rätt till den.

Normalt bör dock resolutionsvinsten tillfalla borgenärer och ägare. Ett skäl för detta är att resolutionen som huvudregel ska finansieras genom interna medel, det vill säga det är ägare och borgenärer som ska finansiera förlustabsorberingen och kapitaliseringen. Det betyder att om resolutionsmyndigheten exempelvis skriver ned alla borgenärer (som kan skrivas ned) till vad deras fordran skulle vara värd vid konkurs så innebär det att företaget sannolikt kommer att bli överkapitaliserat i "going concern". Värdet av denna överkapitalisering tillfaller ägarna, vilket skulle innebära ett kringgående av prioritetsordningen.

Detta är ett exempel på värdeöverföringar som skulle kunna uppstå i resolution. Det är kommitténs bedömning att resolutionsmyndigheten som huvudprincip ska försöka undvika värdeöverföringar mellan olika intressenter. Dock kommer det att uppstå situationer när värdeöverföringar är nödvändiga. Värdeöver-

föringar sker till exempel som en följd av att verksamhet överförs till andra aktörer. De borgenärer som följer med i en sådan överföring kan i och för sig få sina fordringar nedskrivna, men kan också tänkas klara sig utan förluster, till skillnad från de borgenärer som lämnas kvar i företaget som försätts i konkurs. En annan variant är att skulder skrivs ned för att rekonstruera ett fallerat företag och vissa skulder undantas av till exempel systemskyddsskäl. Även då uppstår värdeöverföringar mellan borgenärer. Dessa värdeöverföringar sker dock med stöd av konkreta bestämmelser i resolutionslagen.

Att ägare och borgenärer inte ska få ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation behöver framgå av lag, dels för att genomföra direktivet, dels för att det är en central och viktig princip.

Denna princip innebär inte ett förbud för resolutionsmyndigheten att vidta resolutionsåtgärder som riskerar att bryta mot denna princip. Ett sådant förbud hade varit synnerligen hämmande. Ett sämre ekonomiskt utfall än konkurs eller likvidation kan bli följden av att resolutionsmyndigheten inte vet exakt vad detta utfall är vid beslutstillfället eller hur utfallet för borgenärer som blir kvar i ett företag som försätts i konkurs påverkas av att delar av verksamheten har avyttrats. Det exakta utfallet vid en konkurs eller likvidation ska dessutom uppskattas i en särskild värdering; se kapitel 18. Denna värdering är med största sannolikhet inte klar vid tidpunkten då resolutionsåtgärder vidtas. Att direktivet särskilt reglerar rätten till ersättning vid ett sämre ekonomiskt utfall än konkurs eller likvidation torde också visa på att det, även enligt direktivet, finns en risk att resolution leder till att ägare och borgenärer får ett sämre ekonomiskt utfall. Principen innebär dock att resolutionsmyndigheten inte ska vidta åtgärder i strid mot denna princip baserat på det beslutsunderlag som resolutionsmyndigheten har tillgång till vid beslutstillfället.

8.9 Relationen mellan resolution, konkurs och likvidation

8.9.1 Om aveckling av företaget under resolution

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten har vidtagit de resolutionsåtgärder som behövs för att uppnå resolutionsändamålen, ska den inom rimlig tid ansöka om att företaget under resolution ska försättas i konkurs eller gå i likvidation. Detta gäller dock inte om syftet med åtgärderna är att företaget ska drivas vidare.

Ett företag under resolution ska endast kunna försättas i konkurs efter ansökan från resolutionsmyndigheten.

Om ett företag under resolution försätts i konkurs, ska resolutionsmyndigheten på begäran av konkursförvaltaren för företaget, lämna de upplysningar som konkursförvaltaren behöver för att upprätta konkursbouppteckningen

Resolutionsdirektivet

I artikel 37.6 finns det bestämmelser om aveckling av ett företag under resolution. Där sägs att när försäljningsverktyget eller broinstitutswerktyget används för att överföra endast delar av tillgångar, rättigheter eller skulder i företaget under resolution, ska den resterande delen av företaget varifrån tillgångarna, rättigheterna eller skulderna har överförts avecklas enligt normala insolvensförfaranden. Denna aveckling ska ske inom rimlig tid, med hänsyn till eventuella behov för företaget under resolution att tillhandahålla tjänster eller stöd enligt artikel 65 för att göra det möjligt för det mottagande företaget att fortsätta de verksamheter eller tjänster som förvärvats genom överföringen, och eventuella andra skäl som innebär att den resterande delen av företaget under resolution måste fortsätta att fungera för att resolutionsändamålen ska kunna uppnås eller för att principerna som avses i artikel 34 ska kunna följas.

Skälen för kommitténs förslag

Enligt vår mening är det rimligt att ett företag under resolution avvecklas när resolutionsmyndigheten har gjort de överföringar och vidtagit de övriga åtgärder som behövs för att uppnå resolutionsändamålen, om inte just syftet med dessa åtgärder är att företaget ska omstruktureras och drivas vidare. En sådan avveckling kan ske genom konkurs eller likvidation. Denna lösning liknar den som gäller om tillståndet för en bank återkallas på grund av regelöverträdelser. Då ska nämligen banken gå i likvidation. Med beaktande av att resolution är ett alternativ till konkurs eller likvidation så framstår det också som rimligt att den verksamhet som inte behöver drivas vidare och därför lämnas kvar i företaget under resolution avvecklas tillsammans med den juridiska personen. Man kan alltså i det här fallet se resolutionen som att myndigheten pausar avvecklingsförfarandet och i denna paus plockar ut de delar som behöver fortleva av systemstabilitetsskäl och när det är gjort fortsätter avvecklingen genom konkurs eller likvidation som vanligt med det som är kvar av företaget.

Resolutionsdirektivet kräver att företaget under resolution avvecklas bara om försäljningsverktyget eller broinstitutsvetktyget används för att föra över en del av verksamheten och inte kombineras med något annat verktyg. Kommittén anser emellertid att företaget under resolution kan behöva upphöra som juridisk person även i andra fall. Exempelvis bör en avveckling av företaget under resolution ske när allt och inte bara visst inkräm överförs till ett broinstitut.

Det kan dock vara förknippat med problem att försätta företaget i konkurs eftersom vissa tjänster eller resurser även fortsättningsvis kan behöva tillhandahållas till mottagaren för att denne ska kunna bedriva den övertagna verksamheten på ett effektivt sätt. När då verksamheten överförs kan mottagaren behöva ha tillgång till samma tjänster under en övergångsperiod. Resolutionsmyndigheten bör därför kunna fatta beslut enligt artikel 65 om att företaget under resolution ska tillhandahålla sådana tjänster till en privat förvärvare eller ett broinstitut; se kapitel 10.

Även om resolutionsmyndigheten också ska kunna ställa krav på ett företag som är försatt i konkurs ska fortsätta tillhandahålla tjänster är det inte säkert att detta krav kan tillfredsställas i praktiken. Av bland annat sådana hänsyn till kontinuiteten behöver resolutionsmyndigheten kunna avvakta med att avveckla företaget

under resolution, till exempel genom konkurs. I vart fall kan resolutionsmyndigheten behöva flexibilitet vid valet av tidpunkt för avvecklingen.

Ett företag under resolution som rekonstrueras i syfte att återge det dess livskraft bör självfallet inte avvecklas. En sådan rekonstruktion kan ske genom användning av skuldnedskrivningsverktyget eller vid en överföring av aktierna till ett broinstitut.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår kommittén att det införs en bestämmelse som anger att när resolutionsmyndigheten har vidtagit de resolutionsåtgärder som behövs för att uppnå resolutionsändamålen, ska den inom rimlig tid ansöka om att företaget under resolution ska försättas i konkurs eller gå i likvidation. Detta gäller dock inte om syftet med åtgärderna är att företaget ska drivas vidare.

Av den föreslagna bestämmelsen följer också att resolutionsmyndigheten har rätt att ansöka om att företaget ska försättas i konkurs eller gå i likvidation. Det bör dock även införas en bestämmelse i konkurslagen om att ett företag under resolution endast får försättas i resolution efter ansökan från resolutionsmyndigheten. Genom dessa bestämmelser införlivas också de delar av artikel 86.1 som säger att normala insolvensförfaranden för ett företag under resolution endast får inledas på initiativ av resolutionsmyndigheten (se följande avsnitt). Konkursansökan får göras även om resolutionsmyndigheten inte är en borgenär, men den vanliga obeståndsprövningen ska göras. Vi föreslår emellertid en ny likvidationsgrund i bl.a. aktiebolagslagen. Av den framgår att Bolagsverket efter ansökan från resolutionsmyndigheten ska besluta att ett företag som är i resolution ska gå i likvidation.

Kommittén föreslår även att det i lag bör införas en skyldighet för resolutionsmyndigheten att, om ett företag under resolution försätts i konkurs, ska den lämna de upplysningar som konkursförvaltaren begär för att han eller hon ska kunna upprätta en konkursbouppteckning. Att resolutionsmyndigheten ger den här typen av information till konkursförvaltaren är viktigt för att konkursbouppteckningen ska kunna upprättas på ett sätt som uppfyller bouppteckningens syfte.

8.9.2 Relationen till konkurs och likvidation utanför resolution

Kommitténs förslag: En ansökan om att inleda konkurs för ett företag som omfattas av resolutionslagen ska vilandeförklaras i avvaktan på att resolutionsmyndigheten fattar beslut om företaget ska försättas i resolution eller inte. Detsamma ska gälla för en ansökan eller anmälan om likvidation.

Finansinspektionen och resolutionsmyndigheten ska omedelbart underrättas om en sådan ansökan.

Vilandeförklaringen ska hävas om resolutionsmyndigheten meddelar att företaget inte ska försättas i resolution eller om sju dagar har gått utan att företaget har blivit försatt i resolution.

Om ett företag ska försättas i resolution ska ansökan avisas. Detsamma gäller om en ansökan inkommer efter det att ett företag är försatt i resolution.

Bolagsverket respektive rätten ska vara skyldiga att underrätta Finansinspektionen och resolutionsmyndigheten om ett ärende rörande likvidation.

Bestämmelserna om återvinning i konkurslagen är inte tillämpliga på tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som genom en resolutionsåtgärd överförts från ett företag under resolution eller ett broinstitut till någon annan.

Resolutionsdirektivet

Medlemsstaterna ska enligt artikel 86.1, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 86.2 b, se till att normala insolvensförfaranden för ett företag under resolution, när det har fastställts att villkoren för resolution är uppfyllda, endast får inledas på initiativ av resolutionsmyndigheten. Vidare ska beslut om att ett institut eller ett koncernföretag ska omfattas av normala insolvensförfaranden inte kunna fattas utan att resolutionsmyndigheten har godkänt detta.

I enlighet med artikel 86.1 ska medlemsstaterna också enligt 86.2 se till att

- a) behöriga myndigheter och resolutionsmyndigheter utan dröjsmål underrättas om eventuella ansökningar om att få inleda normala insolvensförfaranden gentemot ett institut eller ett

- koncernföretag, oavsett om företaget är under resolution eller ett beslut offentliggjorts i enlighet med artikel 83.4 och 83.5,
- b) ansökan inte kan fastställas om inte underrättelse enligt led a har skett och endera av följande inträffar:
- i) Resolutionsmyndigheten har underrättat de myndigheter som ansvarar för de normala insolvensförfarandena om att den inte avser att vidta några resolutionsåtgärder för institutet eller koncernföretaget.
 - ii) En period på sju dagar med början från dagen då underrättelserna som avses i 86.2 a gjordes har löpt ut.

I artikel 37.8 anges att bestämmelser i nationell insolvensrätt avseende möjligheten att förklara rättshandlingar som är till skada för borgenärer ogiltiga eller icke-verkställbara inte gäller vid överföring av tillgångar, rättigheter eller skulder från ett företag under resolution till ett annat företag genom användning av ett resolutionsverktyg eller av de statliga stabiliseringsverktygen.

Skälen för kommitténs förslag

I det föregående föreslår vi att företag som försätts i resolution som huvudregel ska avvecklas efter att resolutionsåtgärder är vidtagna, om inte syftet med resolutionen är att rekonstruera företaget. I detta avsnitt berör vi det relaterade ämnet om vilka hänsyn som ska tas vid en ansökan om konkurs eller likvidation gällande ett företag som kan bli föremål för resolution.

Det grundläggande skälet till resolution är att de vanliga förfarandena för insolvenshantering och avveckling inte är lämpliga för att upprätthålla kritisk verksamhet och förebygga spridningseffekter. Det gäller oavsett om det är fråga om konkurs eller likvidation. En resolutionsordning behövs därför som ett alternativ till konkurs eller likvidation.

Av detta följer att konkurs eller likvidation inte ska kunna inledas innan resolutionsmyndigheten har kunnat bedöma om en sådan avveckling kan hota något resolutionsändamål och därmed motivera ett ingripande. Resolutionsmyndigheten bör därför alltid underrättas om att en ansökan om konkurs beträffande ett företag som kan bli föremål för resolution har getts in till tingsrätten. Under den tid myndigheten överväger om den vill utnyttja möjlig-

heten att besluta om resolution bör en ansökan om konkurs förklaras vilande.

Vi föreslår även i likhet med direktivet att resolutionsmyndigheten ska ha sju dagar på sig att fatta beslut om att inleda resolution. Även om resolutionsmyndigheten inte beslutar att försätta företaget i resolution anser vi att det är önskvärt att resolutionsmyndigheten underrättar tingsrätten trots att vi inte föreslår att en sådan skyldighet ska införas i lag.

För det fall resolutionsmyndigheten bedömning inte mynnar ut i ett beslut om resolution tar tingsrätten åter upp konkursansökningen till prövning på vanligt sätt. Konkursinstitutet ska alltså även i fortsättningen kunna tillämpas på företag som omfattas av resolutionslagen. Om resolutionsmyndigheten däremot beslutar att försätta ett företag i resolution, ska det inte vara möjligt att sätta företaget i konkurs. Om det tidigare har inkommit konkursansökningar gentemot ifrågavarande företag som har blivit avvisade, ska dock frister och liknande räknas utifrån när resolutionsmyndigheten ansöker om konkurs. Detta följer naturligt av att de tidigare ansökningarna har blivit avvisade.

På motsvarande sätt som resolution ska ha företräde framför konkurs bör det ha företräde framför likvidation. Likvidation bestäms dock på delvis andra grunder än resolution. Det kan exempelvis handla om att ett bolag inte har anmält en behörig styrelse eller inte har kommit in med årsredovisning självant. Ett likvidationsbeslut förutsätter inte heller en ansökan från någon borgenär utan kan exempelvis tas upp på eget initiativ av Bolagsverket. Normalt tar det också betydligt längre tid att pröva en ansökan om likvidation jämfört med en ansökan om konkurs eller så ska prövningen föregås av ett särskilt delgivningsförfarande.

Det bedöms därför inte vara nödvändigt att införa samma process för en prövning av ett likvidationsärende som vid ett konkursärende. Däremot bör det införas en skyldighet för rätten respektive Bolagsverket att underrätta Finansinspektionen och resolutionsmyndigheten om ett ärende rörande likvidation. Kommittén föreslår att en sådan bestämmelse tas in i aktiebolagsförordningen (2005:559), förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar och i förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse.

I enlighet med principen i artikel 37.8 bör det införas en bestämmelse i svensk rätt om att bestämmelserna om återvinning i 4 kap. konkurslagen (1987:672) inte är tillämpliga på tillgångar,

rättigheter eller förpliktelser som genom en resolutionsåtgärd överförs från ett företag under resolution eller ett broinstitut till någon annan.

8.10 Fordringar som uppkommer efter resolutionsbeslutet

Kommitténs förslag: Om resolutionsmyndigheten beslutar att en skuld som uppkommit efter det att ett företag har försatts i resolution inte ska överföras till ett mottagande företag vid användningen av försäljningsverktyget, broinstitutsverktyget eller avskiljandeverktyget, ska skulden betalas senast innan företaget under resolution lämnas genom konkurs eller likvidation.

Skälen för kommitténs förslag

En generell svårighet i rekonstruktioner är att säkerställa att företaget får tillgång till finansiering. I detta syfte kan resolutionsmyndigheten behöva utfärda garantier för ny finansiering eller ge direkta lån. Som vi återkommer till i avsnitt 21.4.4, får resolutionsreserven användas för detta ändamål.

Företaget kan även behöva finansiera sig direkt på marknaden. I ett inledningsskede, och särskilt innan det står klart vilka åtgärder som resolutionsmyndigheten avser att vidta och vilka effekter de får, kan dock motparterna vara tveksamma till att tillhandahållas finansiering.

I en konkurs skiljer man mellan konkursborgenärer och massaborgenärer. En konkursborgenär är en person som har en fordran (konkursfordran) mot konkursgäldenären som uppkom innan konkursbeslutet meddelas och som därför kan komma i fråga för utdelning i konkursen. En massaborgenär är den som har fått en fordran (massafordran) direkt mot konkursboet på grund av åtgärder som vidtagits efter konkursbeslutet. Massafordringar kan uppkomma exempelvis om förvaltaren ingår avtal för konkursboets räkning, t.ex. i samband med fortsatt drift av gäldenärens verksamhet, eller inträder i dennes avtal. En massaborgenär har rätt till betalning av konkursboet innan konkursborgenärerna får utdel-

ning. Vid en företagsrekonstruktion har fordringar som grundar sig på avtal som träffats under företagsrekonstruktion med rekonstruktörens samtycke allmän förmånsrätt vid konkurs (10 § förmånsrättslagen [1970:979]).

När det gäller resolution bör det särskilt påpekas att fordringar som uppstår efter resolutionsbeslutet inte kan bli föremål för skuldnedskrivning eller konvertering. Förpliktelser som har uppkommit efter resolutionsbeslutet har alltså i den bemärkelsen en särställning. Det kan jämföras med vad som sker vid ackordsförhandling vid företagsrekonstruktion då endast borgenärer vars fordran har uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion deltar.

Avsikten är alltså att de förluster som avser tillgångar som uppkommit innan ett företag försätts i resolution ska bäras av de befintliga borgenärerna. Nya lån ska inte absorbera sådana förluster. Sådana förluster får under vissa förutsättningar absorberas av resolutionsreserven. Lån från resolutionsreserven är dock inte heller föremål för nedskrivning eller konvertering.

Anledningen till att nya förpliktelser ingås av ett företag under resolution torde vara att det är nödvändigt för den fortsatta driften. Företaget kan behöva likvida medel för att betala hyra eller löner eller, med tanke på att det är finansiella företag, skulder som förfaller till betalning. Tanken är dock att nedskrivningen av de befintliga borgenärerna ska vara tillräckligt stor för att verksamheten ska kunna drivas vidare i någon form.

Enligt kommitténs bedömning bör nya förpliktelser som uppkommer efter ett företag har försatts i resolution ges en förmånligare behandling än förpliktelser som fanns när företaget försattes i resolution. Detta kan göras på olika sätt. Antingen genom att nya skulder i sin helhet förs över till det mottagande företag som ska fortsätta att bedriva verksamheten – en privat förvärvare, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag – eller genom att skulderna blir kvar i företaget under resolution som rekonstrueras och fortlever.

Om företaget under resolution ska avvecklas (antingen till följd av en inkrämsöverlåtelse eller att resolution inte behövs) föreslår kommittén att de nya skulderna betalas. Det bör dock som regel inte vara något problem eftersom skulden bör motsvaras av en lika stor tillgång. Det bör vara möjligt att använda resolutionsreserven för att ge lån eller ställa ut garantier för företaget under resolution så att det kan lösa lånet. Det senare är enligt kommitténs bedöm-

ning förenligt med direktivet då resolutionsreserven, enligt artikel 101, får användas till att utfärda garantier för skulder som företaget under resolution, dess dotterföretag, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag har eller för att lämna lån till motsvarande företag. Eftersom detta avser nya fordringar är det också kommitténs bedömning att kravet på att resolutionsreserven inte ska användas till att täcka förluster (direkt eller indirekt) i artikel 101.2 inte blir aktuellt.

8.11 Resolutionsmyndighetens rätt till ersättning

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten har rätt till skälig ersättning för kostnader för arbete och utlägg som har uppkommit i samband med användningen av resolutionsverktyg eller de statliga stabiliseringsverktygen.

Resolutionsdirektivet

Artikel 37.7 anger att resolutionsmyndigheten och eventuella finansieringsarrangemang enligt artikel 101 kan få ersättning från företaget under resolution för rimliga, regelrätta kostnader som uppstår i samband med användningen av resolutionsverktygen eller de statliga stabiliseringsverktygen på ett eller flera av följande sätt:

- a) I form av ett avdrag från en eventuell ersättning som ett mottagande företag betalar till företaget under resolution eller, allt efter omständigheterna, till ägarna till aktierna eller till andra äganderättsinstrument.
- b) Som prioriterad borgenär från företaget under resolution.
- c) Som prioriterad borgenär från eventuella inkomster som uppkommer till följd av att broinstitutets eller tillgångsförvaltningsbolagets verksamhet avslutas.

Skälen för kommitténs förslag

I det följande behandlar vi enbart resolutionsmyndighetens rätt till ersättning från institutet enligt artikel 37.7 b. Resolutionsmyndighetens rätt till ersättning i form av avdrag från ersättning enligt 37.7 a eller från inkomster från det att ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolags verksamhet avslutas behandlas i samband med respektive verktyg (se kapitel 13 respektive 14).

En bärande tanke i direktivet är att företaget under resolution och dess ägare i första hand ska bära kostnaderna för resolution och därefter borgenärerna. Artikel 37.7, som säger att resolutionsmyndigheten och resolutionsreserven får kräva ersättning för rimliga, regelrätta kostnader som uppstår i samband med användningen av resolutionsverktygen, eller vid tillämpningen av de så kallade statliga stabiliseringsverktygen, är ett uttryck för detta. Med rimliga, regelrätta kostnader avses enligt kommitténs bedömning i princip kostnader som är av administrativ natur och som uppstår i samband med resolution och som inte härrör från resolutionsmyndighetens generella uppdrag. Dit hör bl.a. kostnader för en oberoende värdering enligt artikel 36 och artikel 74, kostnader för externa rådgivare samt direkta interna kostnader i samband med resolutionsåtgärder. Finansieringen av resolutionsmyndighetens löpande kostnader i dess förberedande arbete diskuteras i kapitel 21.

Utgångspunkten är alltså att resolutionsmyndigheten ska få ersättning för nedlagda kostnader och att det är företaget under resolution som ska stå för dem. Dessa kostnader bör under resolutionen betalas före borgenärernas fordringar. Vi föreslår därför att det införs en bestämmelse som anger att resolutionsmyndigheten har rätt till skälig ersättning för kostnader för arbete och utlägg som har uppkommit i samband med användningen av resolutionsverktyg eller de statliga stabiliseringsverktygen.

Detta liknar vad som sker vid en konkurs då konkurskostnaderna, t.ex. arvodet till förvaltaren, ska betalas ur boet före andra skulder som konkursboet har. Det ligger också i linje med dels bestämmelsen i artikel 37.7 att resolutionsmyndigheten ska få ersättning som prioriterad borgenär från företaget under resolution, dels artikel 36.5 som anger att värderingen av företaget ska beakta att resolutionsmyndigheten får ta ut kostnader för sin förvaltning och att resolutionsreserven får ta ut ränta och avgifter för lån och garantier. Det sistnämnda innebär exempelvis att en skuld-

nedskrivning ska vara tillräckligt stor för att företaget ska vara i balans även efter det att företaget har betalt ersättning till resolutionsmyndigheten.

Kostnadsersättning bör betalas senast när förfarandet är avslutat. Det bör dock inte finnas något hinder mot att ersättningen tas ut löpande. Kommittén avstår dock från att ge mer konkreta anvisningar om vilka rutiner resolutionsmyndigheten bör ha.

Genom kommitténs förslag ovan om att resolutionsmyndigheten ska överföra skulder och andra förpliktelser som ett företag under resolution ådrar sig efter beslutet om resolution eller betala dessa med medel från resolutionsreserven om företaget under resolution, broinstitutet eller tillgångsförvaltningsbolaget avvecklas behövs ingen ytterligare genomförandeåtgärd med avseende på artikel 37.7 b.

8.12 Statsstödsreglerna

Kommitténs bedömning: Vid sidan om resolutionslagen gäller unionens regler om statligt stöd. Eftersom detta följer av Sveriges medlemskap i EU behövs ingen genomförandeåtgärd.

Resolutionsdirektivet

Artikel 34.3 anger att när medlemsstaterna använder resolutionsverktygen och utövar resolutionsbefogenheterna ska de säkerställa att de, i tillämpliga fall, iakttar unionens regler om statligt stöd.

Skälen för kommitténs förslag

I ett resolutionsförfarande ska i tillämpliga fall unionens regler om statligt stöd iakttas. Med unionens regler om statligt stöd avses enligt artikel 2.1.53 de regler som fastställs genom artiklarna 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt förordningar som utfärdats eller antagits med stöd av artikel 108.4 eller 109 i det fördraget. Det kan också anmärkas att i artikel 2.1.28 definieras extraordinärt offentligt statligt stöd som ”statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som ges för att bevara eller återställa ett

instituts eller en koncerns livskraft, likviditet eller solvens”. När det gäller vad statstödsreglerna betyder rent materiellt hänvisas till avsnitt 3.15.

Av artikel 34.3 liksom av andra artiklar i direktivet – t.ex. artikel 36.2 b, 38.2, 39.2, 41.1, 41.4, 42.5, 44.5 a, 52.1, 52.1 a, 63.2 – och skäl – bl.a. skäl 47, 55 och 65 – framgår att statsstödsregelverket ska tillämpas parallellt med de nationella resolutionsregelverken. Det förefaller dock överflödigt att uppmana de berörda myndigheterna att följa statsstödsreglerna eftersom detta följer av Sveriges medlemskap i EU.

Vad unionens regler om statligt stöd i övrigt kommer att innebära för de olika delarna av ett resolutionsförfarande behandlar vi i anslutning till de enskilda artiklarna. Kommittén kan dock redan här konstatera att om Sverige tar medel ur resolutionsreserven för att ge t.ex. kapitaltillskott eller om den ställer ut en likviditetsgaranti till ett fallerande kreditinstitut omfattas åtgärden av unionens regler om statligt stöd.

8.13 Särskilda hänsyn vid resolution av ett koncernföretag

Kommitténs förslag: Om ett företag ingår i en koncern, ska resolutionsmyndigheten utforma de resolutionsåtgärder som vidtas så att de,

1. minimerar påverkan på andra koncernföretag och på koncernen som helhet, och
2. minimerar de negativa effekterna på den finansiella stabiliteten inom EES i sin helhet och de enskilda länderna inom EES, särskilt i de stater där koncernen är verksam.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 34.2 ska resolutionsmyndigheten om företaget under resolution ingår i en koncern, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 31, använda resolutionsverktygen och utöva resolutionsbefogenheterna på ett sätt som minimerar påverkan på andra koncernföretag och på koncernen som helhet och minimerar de

negativa effekterna på den finansiella stabiliteten i unionen och dess medlemsstater, särskilt i de länder där koncernen är verksam.

Skälen för kommitténs förslag

Även denna princip ska beaktas av den svenska resolutionsmyndigheten och principen bör införlivas med svensk rätt. Vi föreslår därför att en bestämmelse med snarlik lydelse som artikel 34.2 i direktivet införs i den svenska lagen.

8.14 Resolution och de anställda i företaget

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten vidtar en resolutionsåtgärd bör den informera och samråda med representanter för de anställda.

Resolutionsmyndighetens beslut om resolutionsåtgärder påverkar inte de anställdas rätt till arbetstagarrepresentanter i styrelsen.

Resolutionsdirektivet

Artikel 34.5 anger att när resolutionsmyndigheten tillämpar resolutionsverktygen och utövar resolutionsbefogenheter bör den när så är lämpligt informera och samråda med de anställda och deras representanter. Den engelska versionen däremot anger bara att information och samråd ska ske med de anställdas representanter ("resolution authorities shall inform and consult employee representatives where appropriate").

Artikel 34.6 föreskriver att resolutionsmyndigheten ska tillämpa resolutionsverktyg och utöva resolutionsbefogenheter utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om arbetstagarrepresentationen i ledningsorgan enligt nationell rätt eller praxis.

Skälen för kommitténs förslag

Kommittén bedömer att den anförda innebörden av direktivet är den avsedda, det vill säga att resolutionsmyndigheten ska informera och samråda med de anställdas representanter och inte med både dessa och de anställda var och en för sig.

Vidare så anges i artikel 34.6 att vidtagandet av resolutionsåtgärder inte ska påverka tillämpningen av bestämmelser om arbetstagarrepresentationen i ledningsorgan enligt nationell rätt eller praxis. För att genomföra direktivet behöver detta framgå av svensk rätt.

8.15 Resolution och den arbetsrättsliga regleringen

Kommitténs förslag: Bestämmelserna om att rättigheter och skyldigheter som följer av anställningsavtal och anställningsförhållanden ska övergå till den nya arbetsgivaren vid överlåtelse av verksamhet i lagen (1982:80) om anställningsskydd ska inte gälla om överlåtelsen sker från ett företag under resolution.

Justeringar ska göras i den arbetsrättsliga lagstiftningen för att ge arbetstagare samma skydd om arbetsgivaren försätts i resolution som om arbetsgivaren försätts i konkurs.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 34.4 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Om försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget används ska företaget under resolution anses vara föremål för ett konkursförfarande eller motsvarande insolvensförfarande vid tillämpningen av bestämmelserna om övergång av verksamhet i Rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarers rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter.

Skälen för kommitténs förslag

Rådets direktiv 2001/23/EG innehåller regler som syftar till att skydda arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av verksamhet. Det handlar om att skydda arbetstagare från att förlora sina anställningar eller få försämrade anställningsvillkor när verksamheten i det företag som de är anställda i överläts. Av artikel 5.1 i det angivna direktivet framgår att skyddsreglerna inte ska tillämpas vid hel eller partiell överlåtelse av ett företag om överlåtaren är föremål för konkursförfarande eller motsvarande insolvensförfarande.

Bestämmelsen i fråga är i svensk rätt genomförd i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Där framgår att de rättigheter och skyldigheter som gäller på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången övergår till den nya arbetsgivaren. I andra stycket görs ett uttryckligt undantag för överlåtelser som sker från ett företag som är försatt i konkurs.

Innebörden av artikel 34.4 i resolutionsdirektivet är att det undantag som görs i rådets direktiv 2001/23/EG för konkurs-situationer även ska gälla vid överlåtelse av verksamhet som sker från ett företag som är försatt i resolution. För att genomföra direktivet i denna del krävs en ändring av 6 b § lagen om anställningsskydd. Kommittén föreslår att den angivna paragrafen ändras genom att undantaget från skyddsreglerna i lagen om anställningsskydd utvidgas till att även omfatta överlåtelse av verksamhet som sker från ett företag som är försatt i resolution.

Ett antal arbetsrättsliga lagar ger arbetstagare skydd i händelse av arbetsgivarens konkurs. Detta skydd bör inte vara sämre om arbetsgivaren försätts i resolution. Det står också i överensstämmelse med principen att det ekonomiska utfallet för en borgenär inte ska bli sämre i resolution än vad som hade blivit fallet om företaget hade avvecklats genom konkurs eller likvidation. Därför bör den arbetsrättsliga regleringen justeras så att ingen arbetstagare försätts i ett sämre läge om arbetsgivaren försätts i resolution än vad som hade blivit fallet om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs. De lagar som berörs är lagen om anställningsskydd, semesterlagen (1977:480), lagen (1974:981) om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning och förmånsrättslagen (1970:979). När det gäller den närmare utformningen av förslaget hänvisas till författningskommentaren.

8.16 Garanterade insättare ska skyddas helt

Kommitténs bedömning: Garanterade insättare skyddas genom insättningsgarantin och den övriga resolutionsregleringen och ytterligare genomförandeåtgärd behövs inte.

Resolutionsdirektivet

Artikel 34.1 f anger att garanterade insättningar ska skyddas helt.

Skälen för kommitténs bedömning

Direktivet anger som en princip att garanterade insättare ska skyddas helt. Kommittén kan för det första konstatera att garanterade insättare är skyddade genom insättningsgarantin. Därigenom skyddas garanterade insättningar fullt ut från förluster. Till detta kommer att det i resolutionsdirektivet, och i vårt förslag till införlivande av detta, finns ett flertal bestämmelser som bidrar till att garanterade insättare får en obruten tillgång till sina insättningar. Exempelvis är det ett särskilt resolutionsändamål att skydda insättare vilket bl.a. innebär att det är troligt att insättare förs över till ett broinstitut. Därtill kommer att garanterade insättare också ska omfattas av allmän förmånsrätt (se kapitel 20). Kommitténs bedömning är därför att det inte krävs ytterligare genomförandeåtgärder för att införliva denna princip.

8.17 Resolutionens avslutande

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten bedömer att det inte finns behov av några resolutionsåtgärder ska den så snart som möjligt fatta beslut om att resolutionen ska avslutas. När resolutionsmyndigheten har fattat ett sådant beslut är resolutionen avslutad.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet innehåller inga artiklar om resolutionens avslutande. Kommittén kan konstatera att när ett företag försätts i resolution så leder det till ett antal rättsverkningar som att kontrollen över företaget övergår till resolutionsmyndigheten och att exekutiva åtgärder inte får vidtas m.m. Inte minst ges resolutionsmyndigheten rätt att vidta resolutionsåtgärder.

Resolution ska inte pågå längre än nödvändigt. Ett skäl till detta är att det innebär ett ingripande i ägarnas rättigheter. Tidsaspekten är en del av bedömningen att ingripandet är nödvändigt och proportionerligt. Generellt är det också viktigt att resolutionsåtgärder genomförs snabbt, eftersom det annars riskerar att skapa osäkerhet om vilka åtgärder som kommer att vidtas och vilka konsekvenser detta kan leda till för andra företag i det finansiella systemet. Det är sannolikt också svårare att förhindra värdeförluster i ett utdraget förfarande, eftersom kunder, personal och motparter kan välja att avsluta sin relation med företaget om de misstror att företaget åter kommer att bli livskraftigt.

Kommittén föreslår att resolutionsmyndigheten ska fatta ett beslut om att resolutionen ska avslutas, så snart som möjligt, när den bedömer att ytterligare resolutionsåtgärder inte behöver vidtas. Effekten av detta beslut blir att resolutionens alla rättsverkningar upphör och att resolutionsmyndigheten inte längre får lov att vidta resolutionsåtgärder gentemot företaget, dess ägare eller borgenärer (med mindre än att den ånyo beslutar att försätta företaget i resolution).

Ett sådant beslut bör senast fattas innan en avveckling genom antingen konkurs eller likvidation av företaget under resolution påbörjas. Ett sådant scenario kan bli aktuellt när resolutionsmyndigheten har överfört den verksamhet som behövs för att uppnå resolutionsändamålen. Den kvarvarande verksamhet ska då avvecklas tillsammans med den juridiska person som företaget under resolution är. Sannolikt sker detta genom att resolutionsmyndigheten ansöker om konkurs. Den bör då även fatta beslut om resolutionens avslutande.

Ett beslut om resolutionens avslutande bör även fattas i samband med att en försäljning av företagets aktier – genom försäljningsverktyget – till en privat förvärvare slutförs. Det är sedan förvärvaren som ska ansvara för omstruktureringen av företaget.

Om företaget under resolution i stället ska rekonstrueras inom ramen för resolution, vilket kan ske genom en tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget eller genom att aktierna säljs till ett broinstitut, bör resolutionsmyndigheten fatta beslut om resolutionens avslutande när fler resolutionsåtgärder inte längre behövs. Det är alltså en skillnad i detta avseende mellan om aktierna säljs till en privat förvärvare och till ett broinstitut. Skälet till detta är att en överföring av aktierna till ett broinstitut innebär att resolutionsmyndighetens behåller ansvaret för företagets omstrukturering.

Att fler resolutionsåtgärder inte behövs kan alltså antingen bero på att företaget ska avvecklas, på att en privat förvärvare övertar ansvaret för företagets omstrukturering eller på att de resolutionsåtgärder som krävs är vidtagna. I det senare fallet kan det fortfarande finnas behov av att vidta *omstruktureringsåtgärder* enligt företagets omstruktureringsplan. Eftersom planen bygger på reguljära bolagsrättsliga befogenheter och fler resolutionsåtgärder inte behövs kan resolutionen avslutas. En förutsättning är dock att det finns en av resolutionsmyndigheten godkänd omstruktureringsplan. Om det inte gör det, kan resolutionsmyndigheten å andra sidan inte förutsätta att det inte finns behov av fler resolutionsåtgärder. Då är inte heller rekvisitet för beslut om resolutionens avslutande uppfyllt.

8.18 Undantag från vissa bestämmelser i EU-direktiv

8.18.1 Undantag från bestämmelser i vissa av bolagsdirektiven

<p>Kommitténs bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att införliva direktivets artiklar 116, 119–121.1 och 122–123.</p>

Skälen för kommitténs bedömning

Resolutionsdirektivet gör undantag från bestämmelser i vissa av de s.k. bolagsdirektiven. Bolagsdirektiven innehåller tvingande regler till skydd för aktieägare och borgenärer i situationer då resolutionsmyndigheten måste agera snabbt. Dessa kan då hindra en effektiv användning av resolutionsverktyg och resolutionsbefogenheter. På EU-nivå finns det i och med att resolutionsdirektivet träder i kraft bestämmelser med samma normhierarki som går emot varandra.

Resolutionsdirektivet gör därför undantag från bestämmelser i dessa direktiv när ett företag befinner sig i resolution och klargör därmed att resolutionsdirektivets bestämmelser har företräde; se artiklarna 116 och 119–121.1 och 122–123. Det har i och med detta skapats ett utrymme för att införa en resolutionsordning. Som framgår av avsnitt 9.1 resonerar kommittén utifrån att resolutionslagen utgör *lex specialis* för företag under resolution. I de fall resolutionslagen och aktiebolagslagen reglerar samma fråga har sålunda resolutionslagen företräde vad gäller företaget under resolution. Specifika undantag i aktiebolagslagen för företag försatta i resolution behöver därför inte göras. Huruvida de undantag som resolutionsdirektivet gör i bolagsdirektiven nedan även omfattar situationer som inte regleras i resolutionslagen har det inte funnits möjlighet att utreda inom ramen för detta betänkande.

8.18.2 Undantag från vissa bestämmelser i winding up-direktivet

Kommitténs bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att införliva artiklarna 117.3 och 117.4 i resolutionsdirektivet.

Resolutionsdirektivet

Av artiklarna 117.3 och 117.4, genom vilka artiklarna 25 och 26 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut (winding up-direktivet) ändras, framgår följande.

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 68 och 71 i resolutionsdirektivet ska nettningsavtal och återköpsavtal utslutande regleras av den avtalsrätt som är tillämplig på dessa avtal.

Skälen för kommitténs bedömning

Artikel 68 i resolutionsdirektivet innehåller bestämmelser som bl.a. innebär att en motpart till ett företag inte får utöva vissa rättigheter (t.ex. nettning) som följer av ett avtal som ingåtts mellan företaget

och motparten enbart p.g.a. ett beslut om krisavväjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder (se avsnitt 10.3). Av artikel 71 i resolutionsdirektivet framgår vidare att resolutionsmyndigheten tillfälligt får förbjuda en motpart till ett företag under resolution att utöva vissa sådana rättigheter som följer av ett avtal som ett företag under resolution är part i (se avsnitt 10.5.4). Artiklarna 117.3 och 117.4 i resolutionsdirektivet innebär att de lagvalsregler för nettningsavtal och återköpsavtal som finns i winding up-direktivet inte ska påverka tillämpningen av bestämmelserna i artiklarna 68 och 71 i resolutionsdirektivet.

Winding up-direktivet har i svensk rätt genomförts i lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. I 12 § den lagen, som genomför bl.a. artiklarna 25 och 26 i winding up-direktivet, framgår att i fråga om verkan av förfarandet på sådan rätt som följer av ett avtal på en reglerad marknad för finansiella instrument, eller på ett avtal om avräkning eller återköp, tillämpas den lag som gäller för avtalet.

Som framgår av avsnitt 8.2 föreslås att resolutionsmyndighetens beslut om resolutionsåtgärder ska vara giltiga oavsett vad som anges i någon annan lag eller i ett företags bolagsordning eller stadgar eller i ett avtal. I svensk rätt följer vidare av allmänna rättsgrundsatser att speciallagstiftning har företräde framför allmänna lagbestämmelser. Enligt kommitténs bedömning intar resolutionslagen ställning av *lex specialis* i förhållande till lagen om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. Även utan ett särskilt genomförande av artiklarna 117.3 och 117.4 har resolutionslagen således företräde framför lagen om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. Någon särskild bestämmelse som innebär att de ovan nämnda reglerna om lagval inte ska påverka tillämpningen av de bestämmelser som genomför artiklarna 68 och 71 i resolutionsdirektivet behövs därför inte.

8.18.3 Undantag från vissa bestämmelser i säkerhetsdirektivet

Kommitténs bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att införliva artikel 118 i resolutionsdirektivet.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 118.1 i resolutionsdirektivet, som ändrar Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet (säkerhetsdirektivet) genom ett tillägg i artikel 2 i det direktivet, framgår följande.

Artiklarna 4–7 i säkerhetsdirektivet ska inte gälla beträffande restriktioner avseende ett avtal eller arrangemang om finansiell säkerhet eller en slutavräknings- eller kvittningsbestämmelse som beslutats med stöd av resolutionsdirektivets bestämmelser om resolutionsverktygen (artiklarna 37–62).

Detsamma gäller, under vissa förutsättningar, restriktioner som beslutats med stöd av liknande befogenheter i en medlemsstats rätt för att underlätta en ordnad resolution av

1. ett försäkringsföretag enligt definitionen i artikel 1 a i rådets direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring,
2. ett livförsäkringsföretag enligt definitionen i artikel 1 a i rådets direktiv 92/96/EEG av den 10 november 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring eller,
3. ett fondföretag enligt definitionen i artikel 1.2 i rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (UCITS-direktivet).

Av artikel 118.2, som ersätter artikel 9 a i säkerhetsdirektivet, framgår att säkerhetsdirektivet inte ska påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG och resolutionsdirektivet.

Skälen för kommitténs bedömning

Artiklarna 4–7 i säkerhetsdirektivet handlar om verkställighet av avtal om finansiella säkerheter, förfoganderätt över finansiella säkerheter som omfattas av ett sådant avtal samt erkännande av avtal om finansiell äganderättsöverföring och slutavräkningsklausuler. Vid genomförandet av säkerhetsdirektivet konstaterades att svensk rätt till övervägande del redan överensstämde med säkerhetsdirektivet (prop. 2004/05:30), men vissa lagändringar gjordes för att genomföra direktivet.

Innebörden av artikel 118.1 i resolutionsdirektivet är att de angivna artiklarna i säkerhetsdirektivet inte ska påverka de begränsningar som beslutas av resolutionsmyndigheten med stöd av resolutionsdirektivets bestämmelser om resolutionsverktygen. Av artikel 118.2 framgår vidare att säkerhetsdirektivet över huvud taget inte ska påverka tillämpningen av resolutionsdirektivet.

Som framgår av avsnitt 8.2 föreslås att resolutionsmyndighetens beslut om resolutionsåtgärder ska vara giltiga oavsett vad som anges i någon annan lag eller i ett företags bolagsordning eller stadgar eller i ett avtal. Om de befogenheter som resolutionslagen innehåller inte begränsas i lag gäller de utan sådana inskränkningar som enligt artikel 118 inte får förekomma. Det rättsläge som eftersträvas i direktivbestämmelsen åstadkoms således utan att en särskild svensk bestämmelse införs som motsvarighet. Kommittén gör vidare bedömningen att resolutionslagen intar ställning som *lex specialis* i förhållande till de svenska lagbestämmelser som införts för att genomföra säkerhetsdirektivet. Någon bestämmelse motsvarande artikel 118 behöver därför inte införas i svensk rätt.

Några befogenheter liknande dem som återfinns i resolutionsdirektivet för att underlätta en ordnad resolution av försäkringsföretag enligt definitionen i EU-rätten¹ och fondföretag enligt UCITS-direktivet² finns inte i svensk rätt.

¹ Från och med 1 januari 2016 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

² Numera Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag).

9 Kontroll och styrning av ett företag under resolution

I och med att resolutionsmyndigheten fattar beslut om resolution går ansvaret för företaget över till staten, företrädd av resolutionsmyndigheten. Resolutionsmyndigheten ska agera och välja de åtgärder enligt resolutionslagen som bäst kan förväntas uppnå resolutionsändamålen.

Detta kapitel handlar inledningsvis om hur resolutionsåtgärder ska kunna genomföras med avseende på företaget. Vilka befogenheter behöver resolutionsmyndigheten få i lag för att kunna genomföra resolutionsåtgärder? Är det tillräckligt att konstatera att företaget är skyldigt att genomföra beslut som myndigheten fattar med stöd av lag eller behövs det ytterligare kontrollbefogenheter? Därefter behandlas direktivets allmänna principer avseende företagets ledning. Vad händer med ledningen när ett företag befinner sig under resolution och vad har den för skyldigheter gentemot resolutionsmyndigheten? Sist behandlas resolutionsmyndighetens möjlighet att tillsätta en särskild förvaltare för företaget under resolution.

Företag som kan bli föremål för resolution kan vara aktiebolag, ekonomiska föreningar, medlemsbanker eller sparbanker. I den fortsatta framställningen behandlar vi i texten endast associationsformen aktiebolag, eftersom det är vår bedömning att de företag som i dag skulle svara mot ett allmänintresse enligt direktivet driver verksamhet i aktiebolagsform. För att genomföra direktivet, som även omfattar företag som drivs i andra associationsformer, omfattar lagtexten även dessa associationsformer.

9.1 Kontrolltagande

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten beslutar att ett företag ska försättas i resolution får

1. ägarna inte längre företräda aktierna eller andelarna vid stämman, eller
2. huvudmännen i en sparbank inte längre besluta i ärenden vid sparbanksstämman.

Ägarnas och huvudmännens rätt enligt första stycket övertas i stället av resolutionsmyndigheten.

Resolutionsmyndigheten övertar styrelsens och den verkställande direktörens befogenheter, om inte myndigheten beslutar något annat.

Kommitténs bedömning: Styrelseledamots och verkställande direktörs skadeståndsrättsliga ansvar förändras inte på grund av att företaget är under resolution.

Resolutionsdirektivet

Direktivet (artikel 72) föreskriver ingen enhetlig modell för hur resolutionsmyndigheten ska ingripa i ett företag under resolution utan ger resolutionsmyndigheten möjlighet att välja mellan att ta kontroll genom ett direkt ingripande eller genom verkställighetsföreskrifter. Den första modellen för kontroll beskrivs enligt följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna, för att de ska kunna vidta en resolutionsåtgärd ska kunna utöva kontroll över företaget under resolution i syfte att

- a) driva verksamheten och tillhandahålla tjänsterna i institutet under resolution med alla de befogenheter som dess aktieägare och ledningsorgan har,
- b) förvalta och förfoga över tillgångar och egendom i företaget under resolution.

Den kontroll som avses i första stycket får utövas direkt av resolutionsmyndigheten eller indirekt av en eller flera personer

som utsetts av resolutionsmyndigheten. Medlemsstaterna ska se till att rösträtter avseende företaget under resolution inte kan utövas under resolutionsperioden.

Den andra modellen innebär att resolutionsmyndigheten, med förbehåll för artikel 85.1, ska kunna vidta en resolutionsåtgärd genom verkställighetsföreskrifter i enlighet med nationella administrativa befogenheter och förfaranden, utan att utöva kontroll över företaget under resolution.

Resolutionsmyndigheten ska, enligt artikel 72.3, i varje enskilt fall kunna besluta om det är lämpligt att genomföra resolutionsåtgärder enligt de metoder som anges i 72.1 eller 72.2, med beaktande av resolutionsändamålen och de allmänna principerna för resolution, de särskilda omständigheter som gäller för företaget under resolution i fråga och behovet av att underlätta en effektiv resolution av gränsöverskridande koncerner.

Resolutionsmyndigheten ska inte anses vara en ”shadow director” eller den person som faktiskt styr företaget enligt nationell rätt.

Direktivet innehåller även en befogenhet i artikel 63.1 b, nämligen befogenhet att ta kontroll över ett företag under resolution och att utöva alla de rättigheter och befogenheter som tilldelats aktieägarna, andra ägare och ledningsorganet för företaget under resolution.

Artikel 63.1 b och 72 kompletterar varandra såtillvida att artikel 63 anger vilken typ av kontroll som en resolutionsmyndighet ska kunna ha för att vidta en resolutionsåtgärd. Artikel 72 preciserar vilka maktbefogenheter som myndigheten ska ha över ett företag under resolution, det vill säga hur myndigheten ska kunna uppnå erforderlig kontroll.

Skälen för kommitténs förslag

Resolutionsmyndighetens beslutanderätt över företaget under resolution ska framgå av resolutionslagen. Denna ska innehålla alla de befogenheter och verktyg som krävs för att resolutionsmyndigheten ska kunna vidta resolutionsåtgärder mot ett företag. Det innebär att med stöd av dessa kan myndigheten exempelvis besluta att företaget ska överföra tillgångar och skulder till ett broinstitut. Företaget är skyldigt att efterleva sådana beslut. När myndigheten

ges särskilda maktbefogenheter på det sättet utövar myndigheten sin beslutanderätt direkt med stöd av lag.

Att utöva kontroll över ett företag innebär att ensam ha beslutanderätt över företaget. Kontrollbegreppet relaterar normalt till företagets beslutsorgan, framför allt bolagsstämman eller motsvarande, men har däremot inget omedelbart samband med äganderätten över aktier eller företaget. Även om ett företag är under resolution finns den juridiska personen kvar med sin interna beslutsstruktur. Befogenheter och beslut regleras i associationsrätten, rörelsereglerna och, baserat på dessa, i interna instruktioner och riktlinjer. Det handlar exempelvis om beslut om att sälja tillgångar, emittera aktier, fusion, vem som ska ingå i styrelsen och utseende av verkställande direktören. När resolutionsmyndigheten utövar maktbefogenheter i resolutionslagen ska enligt direktivet detta ske utan krav på godkännande eller medgivande från någon offentlig eller privat person, inbegripet aktieägarna eller borgenärerna i företaget under resolution, eller med hänsyn till förfarandekrav om att underrätta vissa personer. Företaget är vidare skyldigt att verkställa de beslut om åtgärder som myndigheten fattar. En annan kategori befogenheter är sådana som ett företag inte själv har. Hit hör t.ex. att sälja aktieägarnas aktier och skriva ned skulder.

Även om befogenheten att besluta om åtgärder som företagets bolagsorgan normalt kan besluta om i och med resolutionsbeslutet till stor del går över till resolutionsmyndigheten och de åtgärder som företaget under resolution självt kan besluta om därmed är starkt begränsade, har resolutionsmyndigheten inte kontroll över ett företag om myndigheten inte har kontroll över företagets beslutsorgan.

Det finns enligt kommitténs bedömning flera skäl till att resolutionsmyndigheten bör ha kontroll över företaget under resolution. Om resolutionsmyndigheten inte utövar kontroll över företaget uppstår en situation med olika beslutsfattare som kan ha motstående intressen. Företagets ägare kan vilja driva företaget vidare på ett samhällsekonomiskt icke önskvärt sätt eller på ett sätt som generellt försvårar en effektiv resolution. Det är ett grundläggande problem att ägare till företag på obestånd, eller på gränsen till obestånd, kan vilja vidta åtgärder som gynnar dem på långivarnas (och, i samband med resolution, statens) bekostnad. Ägarna har helt enkelt väldigt lite att förlora på att till exempel investera i mycket riskfyllda tillgångar, eftersom deras aktier troligen är på väg

att bli helt, eller nästintill, värdelösa. I fallet med finansiella företag kan dessutom ägare som har lite att förlora driva företaget vidare på ett sätt som leder till ytterligare störning i det finansiella systemet och som generellt försvårar resolutionen. Det måste därför vara möjligt att förhindra att företaget vidtar åtgärder som motverkar syftet med resolutionen. En viktig funktion av att ta kontroll är därför att avskärma aktieägarna från inflytande över företaget.

När det gäller själva genomförandet av resolutionsåtgärder kan följande anges om kontrolltagandets funktion. Kommittén bedömer att det är centralt för en effektiv resolution att företagets beslutsstruktur behålls intakt. Detta har framför allt en viktig praktisk funktion. Parallellt med resolutionen ska företaget eller någon del därav drivas vidare, helst utan avbrott i rörelsen. Vi talar om en i många fall komplicerad och omfattande rörelse. Det är inte praktiskt möjligt att lägga hela det operativa och förvaltande ansvaret på resolutionsmyndigheten. Åtminstone när det gäller en större bank skulle detta innebära att resolutionsmyndigheten dagligen skulle behöva fatta ett mycket stort antal beslut.

För att effektivt kunna driva verksamheten vidare måste myndigheten kunna använda sig av företagets interna beslutssystem med instruktioner och därtill kopplade kontrollsystem. Dessa behöver därför bevaras mer eller mindre intakta. Detta får också stor betydelse i relation till exempelvis rörelseregleringen och tillsynsmyndighetens rapporteringskrav som kopplar till företagets interna struktur. Eftersom företaget eller någon del därav ska fortleva, kommer en beslutsstruktur som är intakt också att underlätta utträdet ur resolution.

För svenska förhållanden gäller att banksystemet domineras av fyra storbanker. Ett företag av den storleken kommer troligtvis alltid att inbegripa kritiska verksamheter som dessutom är nära sammankopplade. För att uppnå resolutionsändamålen och undvika värd förstöring krävs fortsatt drift av stora delar av verksamheten, helst utan avbrott. Detta förutsätter att befintliga beslutsstrukturer kan användas, vilket förutsätter kontroll. Det är också rimligt att utgå ifrån att resolution av större företag kommer att kräva tid för att genomföra åtgärder och svårligen kommer att kunna hanteras under t.ex. en helg.

Enligt direktivet ska resolutionsmyndigheten i varje enskilt fall besluta hur det är lämpligt att genomföra resolutionsåtgärder. Det är kommitténs uppfattning att det bör vara förutsebart för alla aktörer vad det innebär att ett företag försätts i resolution. De

oklarheter kring beslutsbefogenheterna över företaget som troligen uppstår om det inte på förhand står klart vad effekterna av ett resolutionsbeslut blir, inte minst under det initiala skedet efter resolutionsbeslutet, kan riskera resolutionens effektivitet och förhindra att skyndsamma åtgärder kan vidtas.

Vi föreslår därför att det införs en bestämmelse som anger att resolutionsmyndigheten övertar ägarnas och huvudmännens röst rätt på stämman. Kontrollen bör övergå till resolutionsmyndigheten som en följd av resolutionsmyndighetens beslut om resolution.

Enligt direktivet ska kontrollen även omfatta ledningsorganets befogenheter. I detta sammanhang, som avser att ta kontroll över ett företag, bedömer kommittén att begreppet ledningsorgan tar sikte på styrelse och verkställande direktör.¹ Kommittén konstaterar att resolutionslagen ger resolutionsmyndigheten befogenhet att avsätta eller ersätta styrelsen och den verkställande ledningen. Dessutom anger direktivet som en allmän princip att ledningen ska bytas ut i den utsträckning som krävs för att uppnå resolutionsändamålen (se vidare avsnitt 9.2). Det är som vi tidigare utvecklat angeläget att den associationsrättsliga beslutsstrukturen bibehålls så långt möjligt. Det är därför kommitténs uppfattning att det främst bör vara under resolutionens inledande fas som det blir aktuellt att resolutionsmyndigheten träder in och fattar beslut i styrelsens ställe. Därefter bör en ny styrelse, med ledamöter utsedda av resolutionsmyndigheten, sättas på plats. För att skapa klarhet i förhållande till tredje man bör resolutionsmyndigheten då i beslut ange att den inte längre innehar styrelsens och verkställande direktörens befogenheter.

Vårt förslag till införlivande innebär att resolutionsmyndigheten genomför resolutionsåtgärder genom myndighetsbeslut och att resolutionsmyndigheten genom kontroll över företaget alltid kan utöva alla de rättigheter och befogenheter som tilldelats aktieägarna, styrelsen och verkställande direktören för företaget i resolution. Resolutionsmyndigheten innehar aktieägarnas befogenheter till dess resolutionen är avslutad. Resolutionsmyndigheten innehar styrelsens och den verkställande direktörens befogenheter till dess den beslutar något annat. Aktieägarna behåller äganderätten till aktierna och kan förfoga över aktierna, t.ex. genom att överlåta

¹ Jfr resonemang om definition av ledningsorgan i avsnitt 5.15.

dem. I sammanhanget kan det nämnas att ägarna sannolikt relativt snart blir av med sina aktier genom tillämpningen av befogenheten att skriva ned kapitalinstrument och att det kan dröja viss tid innan nya ägare träder in och blir godkända.

Närmare om bolagsorganens roll i resolution

Vi redogör ovan för att resolutionsmyndigheten i vårt förslag till införlivande fattar beslut om resolutionsåtgärder med stöd av lagen som blir bindande för företaget under resolution. Därutöver föreslår vi att resolutionsmyndigheten ska överta rösträtten på stämman och ha rätt att fatta de beslut som företaget kan fatta, det vill säga de beslut som normalt ankommer på styrelse och verkställande direktör, till dess myndigheten beslutar något annat. Detta reser frågor kring hur resolutionslagen förhåller sig till associationsrätten och hur bolagsorganen fungerar i ett företag i resolution samt vilket ansvar som myndigheten har. I det följande besvarar vi dessa frågor i korthet.

Resolutionslagen styr resolutionsmyndighetens agerande gentemot företaget i resolution. Aktiebolagslagen kommer alltjämt att vara tillämplig för företaget i den mån resolutionslagen, i form av *lex specialis*, inte reglerar en fråga som faller under aktiebolagslagen. Det kan likväl uppkomma gränsdragningsfrågor exempelvis mellan affärsbeslut å ena sidan och beslut om omstruktureringsplaner å andra sidan.

Stämmans roll

Bolagsstämman är som organ och företeelse ett forum för aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter. Eftersom aktieägarna inte kan utöva sin rösträtt under resolution så finns det inte någon bolagsstämma i egentlig bemärkelse. Stämmans roll i resolution blir myndighetens rätt att besluta i aktieägarnas ställe i den utsträckning stämmobeslut krävs enligt aktiebolagslagen och frågan inte regleras i resolutionslagen. Det skulle exempelvis kunna vara beslut om årsredovisning.

I de fall resolutionsmyndigheten fattar beslut enligt aktiebolagslagen i aktieägarnas ställe ansvarar myndigheten enligt skadeståndslagen (1972:207). Detta är en konsekvens av att det i resolution

inte finns någon bolagsstämma i egentlig mening. Myndigheten har alltid befogenhet att fatta beslut i företagets ställe och ansvarar alltid som myndighet.

Styrelsens roll

Det viktigaste skälet till att den associationsrättsliga strukturen bör bibehållas är att verksamheten ska drivas vidare. Det är styrelsen som svarar för företagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Till skillnad från bolagsstämman fungerar styrelsen i ett företag under resolution som ett ordinarie bolagsorgan.

Som vi har beskrivit ovan kommer en ny styrelse eller i vart fall en delvis ny styrelse att vara på plats kort tid efter resolutionsbeslutet. Innan dess är det resolutionsmyndigheten som fattar beslut i styrelsens ställe. En styrelse i ett företag under resolution kan vara under stort inflytande av resolutionsmyndigheten, även om den under normala omständigheter också kan vara omgärdad av direktiv från bolagsstämman (ägardirektiv). Styrelseledamöter kommer att ha samma aktiebolagsrättsliga ansvar som utanför resolution, dvs. om de uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakar skada i fullgörandet av sitt uppdrag, ska de ersätta skadan. Detta är fullt rimligt eftersom styrelsen i stort ska fungera på samma sätt som om företaget inte hade varit föremål för resolution.

9.2 Om ledningen i företag under resolution

9.2.1 Ledningen ska ersättas

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska utse en ny styrelse och verkställande direktör för ett företag under resolution. Detta gäller dock inte om det för myndighetens arbete med att uppnå resolutionsmålen är nödvändigt att en eller flera personer fortsätter att ingå i ledningen.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 34.1 punkt c) ska ledningsorganet och den verkställande ledningen för ett institut i resolution ersättas, utom i de fall då det anses nödvändigt att helt eller delvis, beroende på omständigheterna, behålla ledningsorganet och den verkställande ledningen för att kunna uppfylla resolutionsmålen. I artikel 63.1(l) anges att resolutionsmyndigheten ska ha befogenhet att avsätta och ersätta ledningsorganet och den verkställande ledningen i ett institut under resolution.

Skälen för kommitténs förslag

Vi har tidigare föreslagit att den kontroll som resolutionsmyndigheten får över företaget under resolution innebär att resolutionsmyndigheten får alla de befogenheter som aktieägare och ledningsorgan har. När det gäller ledningsorganet, dvs. styrelsen, bör resolutionsmyndigheten efter att den tillsatt en ny styrelse successivt lämna tillbaka styrelsens befogenheter till den nya styrelsen.

Av direktivet följer att det ska vara en allmän princip för genomförandet av resolutionsåtgärder att ledningsorganet och den verkställande ledningen ska ersättas. Detta ska ske om det inte anses nödvändigt att helt eller delvis, beroende på omständigheterna, behålla ledningsorganet och den verkställande ledningen för att kunna uppfylla resolutionsmålen. Principen motiveras inte närmare i direktivet.

Om ett företag försätts i resolution är det emellertid i många fall nödvändigt att byta ut ledningen för att återskapa förtroendet för företaget. Om ledningen inte får vidkännas några konsekvenser av ett företags fallissemang kan det också minska deras benägenhet att aktivt vidta åtgärder för att förhindra fallissemang. Dessutom kan ledningen ha orsakat fallissemang eller helt enkelt visat sig vara inte tillräckligt kompetent.

Genom en uttrycklig bestämmelse motsvarande principen behöver resolutionsmyndigheten inte motivera på vilken grund ledningen ersätts. Däremot behöver myndigheten bedöma styrelsens eller enskilda styrelseledamöters eventuella betydelse för att uppfylla resolutionsändamålen. Med hänsyn till hur den svenska bankmarknaden ser ut skulle ett resolutionsförfarande i Sverige med

stor sannolikhet avse mycket stora företag med komplex verksamhet. Att i ett sådant företag byta ut hela styrelsen samtidigt är inte oproblematiskt. Dessutom går det inte att bortse från att enskilda personer har sådan information och kännedom om förhållandena i företaget att det kan anses nödvändigt för att uppfylla resolutionsändamålen att de fortsätter som styrelseledamöter eller verkställande direktör och att det inte kan anses tillräckligt att de på begäran av resolutionsmyndigheten ska lämna upplysningar. Vi föreslår därför att det införs en bestämmelse som anger att den som ingår i styrelsen eller är verkställande direktör för ett företag i resolution inte får fortsätta att ingå i ledningen för någon verksamhet som hanteras i resolutionsförfarandet, om det inte är nödvändigt för att uppnå resolutionsmålen.

Om företaget under resolution ska försättas i konkurs i anslutning till beslutet om resolution är det emellertid inte nödvändigt att byta ut ledningen i företaget. Styrelsen har då ingen befogenhet avseende tillgångar och skulder. Under konkursen företräds dock företaget i konkurs av den styrelse och verkställande direktör som fanns vid konkursens början om inte företaget dessförinnan var satt i likvidation varvid företaget företräds av likvidatorn. Att den verkställande direktören och styrelsen får denna roll i konkurs ska ses mot bakgrund av att konkursförvaltaren har full rådighet över företagets tillgångar och skulder.

Bolagsstämman har normalt rätt att avsätta och ersätta styrelsen samt ändra dess sammansättning. Styrelsen utser i sin tur den verkställande direktören. För företag i resolution är detta emellertid beslut som regleras i resolutionslagen som därmed faller under resolutionsmyndighetens exklusiva behörighet.

9.3 Om ledningens skyldigheter att bistå resolutionsmyndigheten

Kommitténs bedömning: Direktivets bestämmelse om ledningens skyldigheter att bistå resolutionsmyndigheten införlivas genom kommitténs förslag om resolutionsmyndighetens befogenhet att kräva information.

Resolutionsdirektivet

I artikel 34.1 d anges att ledningsorganet och den verkställande ledningen för företaget under resolution ska bistå med all hjälp som krävs för att uppfylla resolutionsändamålen.

Skälen för kommitténs förslag

När det gäller styrelseledamöters eller verkställande direktörens skyldighet att bistå resolutionsmyndigheten handlar det sannolikt framför allt om information som underlättar myndighetens beslutsfattande och övriga ställningstagande rörande hur verksamheten ska kunna drivas vidare på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsens och verkställande direktörens funktion i resolution handlar till största delen om att driva verksamheten vidare. Det övergripande syftet är att underlätta uppfyllandet av resolutionsändamålen. Man kan uttrycka det som att styrelsens befogenheter i resolution till stor del begränsas av resolutionsändamålen. Att styrelse och verkställande ledning ska verkställa resolutionsmyndighetens beslut följer redan av skyldigheten att följa offentligrättsliga beslut.

Vi anser dock, i linje med direktivets princip, att företagsledningens skyldighet att bistå resolutionsmyndigheten bör vara vidare än att endast verkställa beslut. Exempelvis kan företagsledningen genom sin kännedom om företagets verksamhet ha information om dess betydelse för någon finansiell marknad eller annan aktör som inte är uppenbar för resolutionsmyndigheten och som kan vara av betydelse för exempelvis utformningen av resolutionsåtgärder. Myndigheten bör kunna begära att få sådana uppgifter både muntligen och skriftligen. Den bör i linje med detta också kunna begära att befattningshavaren fullgör sin skyldighet.

Resolutionsmyndigheten kommer som regel att tillsätta en ny styrelse i företaget under resolution som lär vara väl införstådd med resolutionsändamålen och att bistå resolutionsmyndigheten i uppfyllandet av dessa. Det kan däremot vara av stor betydelse för resolutionsmyndigheten att få information från avsatta befattningshavare. Kommittén konstaterar att den bestämmelse som behandlas i avsnitt 10.7.2 om befogenhet att kräva information omfattar både nya och avsatta ledamöter. Det behövs därför inte någon ytterligare införlivandeåtgärd än den som behandlas i avsnitt 10.7.2 för att införliva direktivets artikel 34.1 d i svensk rätt.

9.4 Särskild förvaltare

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får utse en särskild förvaltare som får utöva stämmans och styrelsens befogenheter i ett företag i resolution.

En särskild förvaltare ska följa de instruktioner som resolutionsmyndigheten utfärdar för denne.

Det åligger förvaltaren att inom sitt uppdrag vidta alla de åtgärder som främjar de relevanta resolutionsändamålen samt att genomföra resolutionsåtgärder i enlighet med resolutionsmyndighetens beslut. Resolutionsmyndigheten ska offentliggöra tillsättningen av en särskild förvaltare.

En särskild förvaltare ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Den särskilda förvaltaren ska inte stå i ett sådant förhållande till någon ägare, borgenär eller annan som kan rubba förtroendet för att han eller hon opartiskt ska utföra sitt uppdrag. Förvaltaren ska genast underrätta resolutionsmyndigheten om omständigheter som kan medföra jäv för honom eller henne.

Den särskilda förvaltaren ska upprätta, och till resolutionsmyndigheten inlämna, en skriftlig berättelse i samband med att förvaltarskapet inleds och avslutas. Berättelsen ska innehålla förvaltarens bedömning av företagets ekonomiska och finansiella situation och, i förekommande fall, de åtgärder som förvaltaren har vidtagit. Resolutionsmyndigheten får vidare ange när förvaltaren ska inlämna sådana skriftliga berättelser under pågående förvaltning.

En särskild förvaltare kan utses för en period av högst ett år. Därefter ska resolutionsmyndigheten pröva om det finns skäl att förlänga uppdraget.

Resolutionsmyndigheten får med omedelbar verkan skilja den särskilda förvaltaren från uppdraget.

En särskild förvaltare som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar bolaget, dess ägare eller borgenärer ska ersätta skadan.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 35 ska medlemstaterna se till att resolutionsmyndigheterna får utse en särskild förvaltare som ersätter ledningsorganet i institutet som är försatt i resolution. Tillsättningen av en särskild förvaltare ska offentliggöras. Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att den särskilda förvaltaren har de kvalifikationer, den förmåga och erfarenhet som krävs för att utföra hans eller hennes uppdrag. Den särskilda förvaltaren ska ha alla befogenheter som institutets aktieägare och ledningsorgan har. Dessa befogenheter får endast utövas under resolutionsmyndighetens kontroll.

Den särskilda förvaltaren ska ha en lagstadgad skyldighet att vidta alla nödvändiga åtgärder för att främja resolutionsändamålen i artikel 31 och genomföra resolutionsåtgärder i enlighet med resolutionsmyndighetens beslut. Denna skyldighet ska ha företräde framför alla andra skyldigheter enligt företagets bolagsordning och nationell rätt i det fall att dessa är i konflikt med varandra. Dessa åtgärder kan inkludera en ökning av kapitalet, förändringar av ägandestrukturen av företaget under resolution eller en försäljning av företaget till finansiellt och organisatoriskt sunda företag i enlighet med resolutionsverktygen.

Resolutionsmyndigheten får begränsa åtgärderna som en särskild förvaltare får vidta, eller kräva att vissa åtgärder ska vara föremål för myndighetens godkännande i förväg. Resolutionsmyndigheten får när som helst avsätta en särskild förvaltare.

En särskild förvaltare ska upprätta rapporter till resolutionsmyndigheten som beskriver företagets ekonomiska och finansiella ställning och de åtgärder som förvaltaren har vidtagit som ett led i utövningen av förvaltarskapet. En rapport ska upprättas vid tidpunkten då den särskilda förvaltaren tillträder och då uppdraget avslutas. Under förvaltarskapet ska förvaltaren upprätta rapporter regelbundet enligt intervall som resolutionsmyndigheten fastställer.

En särskild förvaltare ska inte utses för längre tid än ett år. Denna period kan undantagsvis förlängas om resolutionsmyndigheten beslutar att villkoren för att utse en särskild förvaltare fortsatt är uppfyllda.

Om mer än en resolutionsmyndighet planerar att utse en särskild förvaltare i relation till en enhet som ingår i en koncern, ska de överväga om det är lämpligare att utse en särskild förvaltare för alla berörda företag för att underlätta lösningar som återställer den finansiella sundheten för de berörda företagen.

I händelse av insolvens, då nationell rätt föreskriver att en insolvensförvaltning ska utses, får denna förvaltning utgöra den särskilda förvaltning som avses i denna artikel.

Om förvaltare i andra artiklar

I artikel 72.1 andra stycket anges att den kontroll som föreskrivs i artikelns första stycke får utövas direkt av resolutionsmyndigheten eller indirekt av en eller flera personer som utsetts av resolutionsmyndigheten.

I anslutning till användning av skuldnedskrivningsverktyget anger artikel 51.2 att resolutionsmyndigheten kan utse en eller flera personer i enlighet med artikel 72.1 som ska upprätta och genomföra den omstruktureringsplan för verksamheten som krävs enligt artikel 52.

Skälen för kommitténs förslag

Vi har i avsnitt 9.1 utvecklat vikten av att den associationsrättsliga strukturen behålls intakt, inte minst för att underlätta ett utträde ur resolution. Enligt direktivet ska resolutionsmyndigheten också ha möjlighet att tillsätta en s.k. särskild förvaltare.

Utgångspunkten i direktivet är att resolutionsmyndigheten fattar beslut om vilka resolutionsåtgärder som ska vidtas och att dessa sedan genomförs av den särskilde förvaltaren. Att det tillsätts en förvaltare förändrar alltså inte resolutionsmyndighetens ansvar för beslut om sådana åtgärder. Den förvaltare som eventuellt utses har i stället den roll som styrelsen har, bl.a. att genomföra resolutionsåtgärder. Det är kommitténs bedömning att ledningsorgan i denna bestämmelse tar sikte på styrelse och verkställande direktör.²

Övertagandet av stämmans funktioner ger i många fall tillräcklig kontroll över företagets verksamhet. Ibland kan det ändå vara lämpligt att resolutionsmyndigheten också direkt tar över uppgifter som ankommer på företagsledningen. Tanken med att behålla den associationsrättsliga strukturen är dock att kunna överlämna så mycket som möjligt av själva driften av verksamheten till styrelse och verkställande direktör, bl.a. för att upprätthålla kritiska funk-

² Se not 1.

tioner. En situation då en särskild förvaltare kan vara ett tänkbart alternativ till att tillsätta en ny styrelse kan vara då endast en mindre del av företagets verksamhet ska leva vidare och resterande del ska avvecklas. Det kan då vara en bättre lösning att tillsätta en särskild förvaltare, som har styrelsens befogenheter under den tid som löper fram till en avveckling av företaget under resolution. Generellt torde det enligt kommitténs bedömning bli aktuellt att tillsätta en särskild förvaltare i mindre företag där en fortsatt drift av verksamheten inte har en lika central betydelse för att uppnå resolutionsändamålen.

Om fler än en resolutionsmyndighet avser att utse en särskild förvaltare med avseende på en enhet som tillhör en koncern, ska myndigheterna överväga huruvida det är lämpligt att utse samma särskilda förvaltare för alla de berörda enheterna för att underlätta lösningar som återställer den finansiella sundheten för de berörda enheterna. Denna samarbetskyldighet införlivas genom den allmänna skyldigheten att samarbeta i frågor som behandlas av resolutionsdirektivet.

Resolutionsmyndigheten ska offentliggöra tillsättningen av en särskild förvaltare.

Om den särskilda förvaltarens uppdrag och krav på denne

Eftersom den särskilda förvaltaren inte är knuten till myndighetens beslutsordning är relationen mellan förvaltaren och resolutionsmyndigheten snarast att betrakta som uppdragstagare och uppdragsgivare.

Enligt direktivet ska den särskilda förvaltaren åläggas att sköta sitt uppdrag så att det främjar resolutionsändamålen. Detta behöver framgå av lag. Även den särskilde förvaltarens ansvar bör framgå av lag. Ansvaret bör ansluta till det ansvar som en styrelseledamot har enligt aktiebolagslagen. När den särskilde förvaltaren i fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar företaget, dess ägare eller borgenärer ska denne ersätta skadan.

Uppdraget och andra villkor för uppdragets genomförande såsom vilken kontroll över förvaltarens beslut som myndigheten ska ha eller den särskilde förvaltarens ersättning kan dock närmare specificeras i avtal som upprättas mellan den särskilda förvaltaren och resolutionsmyndigheten. Resolutionsmyndigheten är med andra ord fri att utforma den särskilda förvaltarens mandat och vad

denne i övrigt ska göra efter vad som är lämpligt i det enskilda fallet.

En särskild förvaltare ska ha den insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Detta betyder att kraven på insikt och erfarenhet kan anpassas efter hur krävande uppdraget bedöms vara. Den särskilda förvaltaren ska inte heller stå i ett jävsförhållande som kan rubba förtroendet för att denne opartiskt ska utföra sitt uppdrag. I övrigt bedömer vi att det inte finns några behov av ytterligare bestämmelser rörande vem som kan utses till särskild förvaltare.

Den särskilda förvaltaren ska upprätta en skriftlig berättelse som ska överlämnas till resolutionsmyndigheten. Denna ska, enligt direktivet, innehålla förvaltarens bedömning av företagets ekonomiska och finansiella situation och de åtgärder som förvaltaren har vidtagit inom ramen för sitt uppdrag.

En skriftlig berättelse ska enligt direktivet upprättas i samband med att den särskilda förvaltaren påbörjar och avslutar sitt uppdrag. Resolutionsmyndigheten ska vidare ange regelbundna tidpunkter då den särskilda förvaltaren, under uppdragets gång, ska lämna in skriftliga berättelser. Den särskilda förvaltarens skyldighet att upprätta sådana skriftliga berättelser vid påbörjat och avslutat uppdrag samt vid de tillfällen under pågående uppdrag som resolutionsmyndigheten anger bör fastställas i lag.

Enligt direktivet ska en särskild förvaltare inte utses för längre tid än ett år. Denna period kan undantagsvis förlängas om resolutionsmyndigheten anser att grunderna för att tillsätta en särskild förvaltare fortfarande föreligger. Vi föreslår därför en lagbestämelse som anger att en särskild förvaltare får utses för en period av ett år, men med möjlighet till förlängning. Vi bedömer att det inte behöver anges i lag att en förlängning endast kan bli aktuell om grunderna för att tillsätta förvaltaren fortfarande föreligger, eftersom vi inte kan se skäl till att resolutionsmyndigheten i annat fall skulle vilja förlänga uppdraget.

Resolutionsmyndigheten ska även med omedelbar verkan kunna skilja den särskilda förvaltaren från sitt uppdrag. Eftersom resolutionsmyndigheten ska kunna ha denna möjlighet utan att behöva motivera sitt beslut och oavsett vad som föreskrivs i ett eventuellt avtal mellan myndigheten och förvaltaren behöver detta uttryckas i lag.

Möjlighet att utse andra "förvaltare"

I direktivet nämns i några andra artiklar möjligheten att utse en eller flera personer som kan vara resolutionsmyndigheten behjälplig. I artikel 72.1 andra stycket anges att den kontroll som föreskrivs i 72.1 första stycket (se avsnitt 9.1) får utövas direkt av resolutionsmyndigheten eller indirekt av en eller flera personer som utsett av myndigheten. I anslutning till användningen av skuldnedskrivningsverktyget anger artikel 51.2 att resolutionsmyndigheten kan utse en eller flera personer i enlighet med artikel 72.1 som ska upprätta och genomföra den omstruktureringsplan för verksamheten som krävs enligt artikel 52.

Genom att resolutionsmyndigheten har möjlighet att utse en särskild förvaltare så bedömer vi att även kravet att de förvaltare som nämns i de andra artiklarna är tillgodosedd.

I de fall att resolutionsmyndigheten vill tillsätta en eller flera personer som inte ska ha några befogenheter att genomföra åtgärder utan vars uppdrag handlar om att hjälpa till med någon aspekt i resolutionsförfarandet, t.ex. att upprätta en omstruktureringsplan och se till att den genomförs, bedömer vi att dessa kan betraktas som konsulter i normal bemärkelse. De kan således upphandlas i sedvanlig ordning. Kommittén bedömer därför att ytterligare lagbestämmelser inte behövs för att införliva direktivet i denna del.

10 Rådrom och kontinuitet

10.1 Inledning

Direktivet innehåller en rad artiklar som syftar till att säkerställa att resolutionsverktygen ska kunna tillämpas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt samtidigt som störningar i det finansiella systemet undviks.

En av dessa artiklar är artikel 86.3, i vilken det föreskrivs att resolutionsmyndigheten får begära anstånd för rättsliga åtgärder och förfaranden.

I direktivet finns vidare flera artiklar som ger resolutionsmyndigheten möjlighet att skaffa sig visst rådrom i samband med att den beslutar om resolution. Enligt bestämmelserna i artikel 69 har resolutionsmyndigheten möjlighet att skjuta upp en betalnings- eller leveransskyldighet som följer av ett avtal som ett företag under resolution är part i. På motsvarande sätt gäller enligt artiklarna 70 och 71 att resolutionsmyndigheten får begränsa möjligheten för motparter till ett företag under resolution att göra gällande säkerhetsrätter respektive att utöva vissa rättigheter som följer av ett avtal som ingåtts med företaget.

En effektiv resolution förutsätter vidare att resolutionsmyndigheten kan säkerställa kontinuitet i verksamhet som resolutionsmyndigheten överför genom användning av något överföringsverktyg. Genom artikel 68 säkerställs att utomstående aktörer inte får säga upp avtal enbart på grund av att avtalet överförs till ett annat företag. Enligt denna artikel får en motpart till ett företag t.ex. inte säga upp ett avtal enbart på grund av ett beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder. Den verksamhet som förs över kan också vara beroende av att företaget under resolution eller något annat företag inom samma koncern tillhandahåller olika typer av tjänster och stödfunktioner. Artikel 65 i direktivet innehåller bestämmelser som säkerställer detta.

I artiklarna 63.1 a, 64.1 b, 64.1 c och 64.1 f finns ytterligare bestämmelser som syftar till att säkerställa att resolutionsverktygen ska kunna tillämpas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Dessa artiklar innehåller vissa befogenheter som myndigheten får utöva när den beslutar om resolution och resolutionsåtgärder.

I kapitlet behandlas de angivna artiklarna.

10.2 Hinder mot exekutiva åtgärder och vilandeförklaring av rättsprocesser

Kommitténs förslag: När ett företag har försatts i resolution får inte exekutiva åtgärder som utmätning, annan verkställighet enligt utsökningsbalken eller handräckning vidtas. Beslut om kvarstad eller betalningssäkring får inte meddelas.

Resolutionsmyndigheten får begära att en domstol, eller motsvarande organ, vilandeförklarar rättsprocesser som företaget under resolution är delaktigt i, om det krävs för att uppnå resolutionsändamålen.

Resolutionsdirektivet

I artikel 86.3 anges att resolutionsmyndigheterna får, om så krävs för att resolutionsverktygen och resolutionsbefogenheterna ska fungera på ett tillfredsställande sätt och utan att det påverkar eventuella begränsningar när det gäller att göra säkerheter gällande, begära att domstolen inför ett lämpligt anstånd i enlighet med det uppsatta målet för alla rättsliga åtgärder eller förfaranden som företaget under resolution är eller blir delaktigt i.

Skälen för kommitténs förslag

I kapitel 8 framgår att det behövs ett skydd mot konkurs för företag under resolution. En annan exekutiv åtgärd som företag behöver skyddas mot är utmätning, det vill säga att tillgångar tvångsvis tas i anspråk för att betala skulder. Detta motsvarar vad som sker vid en företagsrekonstruktion. Med annan verkställighet avses annan verkställighet enligt utsökningsbalken, vilket kan handla om att exempelvis tvångsvis överföra en tillgång. Av mot-

svarande skäl ska inte heller handräckning enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. ske, och beslut om betalningssäkring och kvarstad ska inte heller meddelas. Förbuden ska gälla under hela tiden som företaget är under resolution. Dessa hinder gäller endast skulder som uppkommit före beslutet att försätta företaget i resolution och inte nya skulder som uppkommer under resolutionen.

Enligt direktivet ska resolutionsmyndigheten hos domstol kunna begära anstånd för alla rättsliga åtgärder som ett företag kan vara delaktigt i. Detta torde handla om att resolutionsmyndigheten ska kunna begära att en domstol eller motsvarande organ, t.ex. en skiljenämnd, vilandeförklarar en rättslig process som företaget under resolution är delaktigt i. En sådan vilandeförklaring bör göras om resolutionsmyndigheten kan visa för den instans där processen bedrivs att detta behövs för att resolutionsåtgärderna ska kunna genomföras på ett sätt som uppnår resolutionsändamålen. Kommitténs bedömning är att en lagbestämmelse bör införas som ger resolutionsmyndigheten rätt att begära av en domstol, eller motsvarande organ, att den vilandeförklarar en rättsprocess om det behövs för att uppnå resolutionsändamålen.

10.3 Inskränkning av vissa avtalsrättigheter

Kommitténs förslag: Ett beslut om en krisavvärjande åtgärd, resolution eller en resolutionsåtgärd beträffande ett företag ska inte i sig ge en motpart till det företaget rätt att göra ändringar i det avtalsförhållande som råder mellan parterna.

Motsvarande ska gälla för händelser som har direkt koppling till ett sådant beslut.

En motpart till ett företag får inte göra gällande att ett sådant beslut, eller en sådan händelse, är ett kollektivt obeståndsförfarande enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden enligt parternas avtal.

Det ovanstående ska under vissa förutsättningar även gälla andra företag inom samma koncern.

Om resolutionsmyndigheten har erkänt ett resolutionsförfarande i ett land utanför EES ska ett sådant förfarande betraktas som resolution eller resolutionsåtgärder vid tillämpning av dessa bestämmelser.

Bestämmelserna ska anses vara internationellt tvingande regler i den mening som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I).

Resolutionsdirektivet

Av artikel 68 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Enbart en krisförebyggande åtgärd eller en krishanteringsåtgärd som vidtas avseende en enhet i enlighet med direktivet, inklusive händelser med direkt koppling till tillämpningen av en sådan åtgärd, ska i sig inte inom ramen för ett avtal som ingåtts av enheten anses som en utlösande händelse i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet, eller som insolvensförfaranden i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper. En förutsättning för detta är dock att företaget i fråga även fortsättningsvis fullgör de väsentliga skyldigheterna enligt avtalet, inklusive betalnings- och leveransskyldigheter, och även fortsättningsvis fullgör och tillhandahåller säkerheter.

Detsamma gäller beträffande avtal som ingåtts av ett dotterföretag, under förutsättning att avtalsförpliktelserna garanteras eller stöds på annat sätt av moderföretaget eller en annan koncernenhet. Bestämmelserna gäller även beträffande avtal som ingåtts av ett annat bolag inom koncernen, om avtalet innehåller så kallade ”cross-default provisions”.

Av artikeln framgår vidare att om ett resolutions- och avvecklingsförfarande i ett land utanför EES erkänns enligt direktivet, eller om resolutionsmyndigheten annars beslutar om det, ska sådana förfaranden utgöra en krishanteringsåtgärd enligt direktivet.

En krisförebyggande åtgärd eller en krishanteringsåtgärd ska enligt artikeln inte göra det möjligt för en motpart till ett företag som anges ovan att utöva uppsägnings-, uppskjutande-, ändrings-, nettnings- eller kvittningsrätt. I artikel 2.1.82 definieras uppsägningsrätt som en rätt att säga upp ett avtal, rättigheter att påskynda, avräkna eller kvitta skyldigheter eller liknande bestämmelser som upphäver, modifierar eller skjuter upp en avtalsparts

skyldighet eller en bestämmelse som hindrar en skyldighet enligt avtalet från att uppkomma som annars skulle uppkomma.

En krisförebyggande åtgärd eller en krishanteringsåtgärd ska inte heller göra det möjligt för en motpart att komma i besittning av, utöva kontroll över eller göra gällande säkerhetsrätter avseende egendom som tillhör det berörda företaget. Ett sådant beslut ska slutligen inte göra det möjligt för en motpart till företaget att påverka dess rättigheter enligt avtalet.

Det nu sagda gäller under förutsättning att de väsentliga skyldigheterna enligt avtalet, inklusive betalnings- och leveransskyldigheter, fullgörs även fortsättningsvis och att säkerheter tillhandahålls. Dessa bestämmelser i direktivet ska dock inte påverka en motparts rätt att vidta en sådan åtgärd som anges ovan om rätten att vidta åtgärden hänför sig till någon annan händelse än den krisförebyggande åtgärden, resolutionsåtgärden eller en inträffad händelse med direkt koppling till tillämpningen av en sådan åtgärd.

Ett beslut av resolutionsmyndigheten att skjuta upp vissa skyldigheter som följer av ett avtal som ett företag under resolution är part i, ska enligt artikeln inte anses utgöra underlåtenhet att fullgöra en avtalsförpliktelse vid tillämpningen av ovan nämnda bestämmelser. Detsamma gäller ett beslut om att begränsa möjligheten för borgenärer till ett företag under resolution att göra gällande säkerhetsrätter och beslut att tillfälligt förbjuda en motpart att utöva uppsägningsrätt beträffande ett avtal med ett företag under resolution.

Slutligen anges att bestämmelserna i artikeln ska anses vara internationellt tvingande regler i den mening som avses i artikel 9 i förordning (EG) nr 593/2008 (Rom I-förordningen).

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan används begreppen krisförebyggande åtgärd och krishanteringsåtgärd i artikel 68 i direktivet. I avsnitt 5.2 föreslår kommittén att krisförebyggande åtgärd i stället bör uttryckas som krisavvärjande åtgärd i den nya lagen. När det gäller begreppet krishanteringsåtgärd framgår av definitionen i direktivet att det omfattar resolutionsåtgärder eller tillsättning av en särskild förvaltare eller en sådan person som anges i artikel 51.2 eller 72.1 i (artikel 2.1.102). Av avsnitt 5.3 framgår att kommittén inte föreslår

någon definition av krishanteringsåtgärd i den nya lagen eftersom begreppet inte används i den.

Med resolutionsåtgärd avses enligt direktivet ett beslut om resolution, att tillämpa ett resolutionsverktyg eller att utöva resolutionsbefogenheter (artikel 2.1.40). Begreppet resolutionsåtgärd används i den nya lagen och definieras därför. Kommitténs förslag till definition skiljer sig dock något från direktivets. Den inkluderar nämligen inte själva beslutet att försätta företaget i resolution. Däremot inkluderas de statliga stabiliseringsverktyg som regeringen får besluta om, trots att de inte är verktyg i direktivets mening, samt beslut om att tillsätta en särskild förvaltare.

I det följande används begreppen krisavvärjande åtgärd och resolutionsåtgärd på det sätt som föreslås av kommittén i avsnitten 5.2 och 5.3.

Hur påverkas avtal vid beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution och resolutionsåtgärder?

För att kunna tillämpa resolutionsverktygen på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det viktigt att ett företag under resolution fortsätter att vara en ”going concern” och att rörelsen drivs vidare utan avbrott. För ett företag under resolution är det därför viktigt att ömsesidigt förpliktande avtal inte kan sägas upp enbart p.g.a. ett beslut om resolution eller en resolutionsåtgärd. Detsamma gäller beslut om en krisavvärjande åtgärd. Avtalsvillkor som ger motparten rätt att häva vid den typen av beslut kan försämra möjligheten att driva ett företag vidare och kan försvåra, eller rent av omöjliggöra, en rekonstruktion av företaget eller verksamheten. Om t.ex. ett större antal motparter till ett företag under resolution skulle säga upp sina avtal med företaget enbart med anledning av att företaget har försatts i resolution skulle det ytterligare belasta företaget och kunna leda till att syftet med en resolution inte uppnås, exempelvis att kritisk verksamhet inte kan upprätthållas.

Sådana avtalsvillkor bör därför kunna sättas ur spel. Detsamma bör gälla avtalsvillkor som ger en motpart rätt att vidta åtgärder som liknar hävning, t.ex. rätt att ändra avtalsvillkoren eller att utöva nettning. En förutsättning för att ett sådant villkor ska kunna sättas ur spel är dock att företaget fortfarande fullgör väsentliga avtalsförpliktelser gentemot motparten. Därmed blir en sådan ordning inte särskilt ingripande för motparten.

Med anledning av det nu sagda föreslår kommittén att delar av artikel 68.1 och artikel 68.3 tas in i lag.

Ogiltighet måste vara den avsedda rättsföljden även om detta inte sägs uttryckligen i direktivet. Detta innebär att en motpart till ett företag inte får utöva vissa rättigheter som följer av ett avtal som ingåtts med företaget enbart p.g.a. ett beslut om en krisavvärjande åtgärd, resolution eller en resolutionsåtgärd. Om motparten ändå gör det, gäller åtgärden inte i förhållande till företaget.

När det gäller definitionen av krisavvärjande åtgärder görs i direktivet en hänvisning till bl.a. artikel 27 som innehåller bestämmelser om åtgärder för tidigt ingripande (artikel 2.1.101). Flera av de åtgärder som anges där gäller redan för svensk del enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. I den föreslagna definitionen av krisavvärjande åtgärder görs därför en hänvisning till de lagarna när det gäller åtgärder för tidigt ingripande. För att inte alla ingripanden som Finansinspektionen gör ska leda till inskränkningar av en motparts möjlighet att utöva avtalsrättigheter föreslås en ny bestämmelse i lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen om värdepappersmarknaden. Av denna bestämmelse ska det framgå att Finansinspektionen ska fatta ett särskilt beslut om ett ingripande är en krisavvärjande åtgärd. På så sätt förhindras att den nu föreslagna bestämmelsen (som genomför artikel 68) får ett vidare tillämpningsområde än vad som följer av direktivet, eftersom den då endast kommer att träffa sådana ingripanden som är krisavvärjande i direktivets mening.

Några särskilda frågor

Under vissa förutsättningar gäller de bestämmelser som behandlas ovan även för motparter till andra företag inom samma koncern som ett företag mot vilket ett beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder riktas. Så är fallet om avtalet med koncernföretaget innehåller så kallade "cross-default provisions" (se artikel 68.1 andra stycket). Ett sådant villkor skulle t.ex. kunna ge en motpart rätt att säga upp ett avtal med koncernföretaget enbart på grund av att myndigheten beslutar att försätta ett annat företag inom koncernen i resolution.

När det gäller dotterföretag gäller bestämmelserna i fråga i vissa fall även om avtalet med dotterföretaget inte innehåller sådana

villkor, nämligen om ett annat koncernföretag svarar för fullgörelse av dotterföretagets förpliktelser. Ordalydelsen i direktivet är något otydlig när det gäller vilka av de åtgärder som anges i artikel 68.3 i resolutionsdirektivet en motpart ska vara förhindrad att vidta i förhållande till ett sådant dotterföretag. Avsikten måste emellertid vara, i likhet med vad som gäller beträffande övriga koncernföretag, att en motpart ska vara förhindrad att vidta samtliga de åtgärder som anges i artikel 68.3 även mot sådana dotterföretag.

Av artikel 68.1 första stycket framgår bl.a. att ett beslut om en krisavvärjande åtgärd, resolution eller en resolutionsåtgärd i sig inte ska betraktas som en utlösande händelse i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG. En sådan utlösande händelse definieras som en försummelse att betala eller annan sådan likartad händelse som anges i ett avtal och innebär att en säkerhetstagare får realisera eller tillägna sig en finansiell säkerhet, eller vilken medför att en slutavräkningsklausul tillämpas, enligt de villkor som följer av avtalet eller av lag (artikel 2.1 l i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG). Detta täcks enligt kommitténs bedömning av artikel 68.3 a och b i resolutionsdirektivet. Någon särskild bestämmelse som genomför denna del av artikel 68.1 första stycket behövs därför inte.

I artikel 68.4 anges att bestämmelserna i artikel 68 inte ska påverka en motparts rätt att vidta en sådan åtgärd som anges i den artikeln om rätten att vidta åtgärden hänför sig till någon annan händelse än ett beslut om en krisavvärjande åtgärd, resolution, en resolutionsåtgärd eller en händelse med direkt koppling till ett sådant beslut. I svensk rätt gäller som huvudregel avtalsfrihet. Nu föreslås att ett avtalsvillkor som ger motparten rätt att vidta en sådan åtgärd som anges i artikel 68.3 enbart på grund av ett sådant beslut eller en sådan händelse ska vara utan verkan. I övrigt står det parterna fritt att avtala om under vilka förutsättningar en sådan åtgärd får vidtas, t.ex. när ett avtal får sägas upp eller vad som ska kunna föranleda ianspråktagande av en ställd säkerhet. Det finns därför inget behov av att ta in en bestämmelse med det innehåll som anges i artikel 68.3 i lag.

Av artikel 68.1 första stycket framgår vidare att en motpart till ett företag mot vilken myndigheten har fattat beslut om en krisavvärjande åtgärd, resolution eller en resolutionsåtgärd inte får, i förhållande till det företaget, göra gällande att ett sådant beslut, eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut, ska betraktas som insolvensförfaranden i den mening som avses i

Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG enligt parternas avtal, under förutsättning att företaget fortsätter att fullgöra väsentliga avtalsförpliktelser gentemot motparten. Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG har i svensk rätt genomförts i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden. En bestämmelse med motsvarande innehåll, men med hänvisning till den angivna lagen i stället för till det angivna direktivet, bör tas in i lag.

För att uppnå syftet med de nu föreslagna bestämmelserna är det viktigt att bestämmelserna också tillämpas på svenska dotterföretag och filialer till ett företag under resolution som är etablerat i ett land utanför EES. Av artikel 68.2 följer att så ska ske om resolutionsmyndigheten har erkänt ett sådant resolutionsförfarande i enlighet med artikel 94 i direktivet, eller om resolutionsmyndigheten annars beslutar om ett sådant erkännande. Det sistnämnda öppnar upp för att resolutionsmyndigheten får erkänna ett resolutionsförfarande i ett land utanför EES (tredjeland) även på någon annan grund än den som anges i direktivet, dvs. artikel 94. Någon sådan grund finns inte svensk rätt och föreslås inte heller. Det bedöms vara tillräckligt att resolutionsmyndigheten kan erkänna ett resolutionsförfarande i enlighet med artikel 94 i resolutionsdirektivet. En bestämmelse motsvarande artikel 68.2 i resolutionsdirektivet bör därför tas in i lag, dock inte den del som avser att resolutionsmyndigheten kan besluta om att erkänna ett resolutionsförfarande i ett tredjeland på någon annan grund än den som anges i artikel 94.

I artikel 68.6 anges att bestämmelserna i artikel 68 ska anses vara internationellt tvingande regler i den mening som avses i artikel 9 i Rom I-förordningen. Med sådana regler avses enligt förordningen regler som ett land anser vara så avgörande för att skydda allmänintressen att landet kräver att de tillämpas vid alla situationer inom dess tillämpningsområde, oavsett vilken lag som annars ska tillämpas på avtalet enligt förordningen. Med allmänintressen avses enligt förordningen t.ex. ett lands politiska, sociala och ekonomiska struktur. Sådana internationellt tvingande regler kan tillerkännas verkan om reglerna innebär att ett avtals innehåll strider mot lag. Med hänsyn till syftet med de i detta avsnitt föreslagna bestämmelserna får dessa anses vara så avgörande för att skydda svenska allmänintressen att de bör ha status av internationellt tvingande regler. För att uppnå sådan status är det nödvändigt att en bestämmelse motsvarande artikel 68.6 tas in i lag.

10.4 Förändra avtalsvillkor i existerande skulder

Kommitténs förslag: Beträffande ett företags under resolution relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder får resolutionsmyndigheten besluta att

1. löptiden för skulden ska ändras eller anpassas,
2. den ränta som ska betalas för skulden ska ändras, eller
3. dagen då räntan förfaller till betalning ska ändras.

Detta gäller inte för en skuld som är säkerställd.

Resolutionsdirektivet

Artikel 63.1 m anger att medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheten har befogenhet gentemot institut och koncernföretag som uppfyller villkoren för resolution, att ändra eller anpassa löptiden för skuldinstrument och andra kvalificerade skulder som getts av ett företag under resolution eller att ändra den ränta som ska betalas för sådana instrument och andra kvalificerade skulder, eller dagen då räntan förfaller till betalning, däribland genom temporär betalningsinställelse, med undantag för skulder med säkerhet som omfattas av artikel 44.2.

Skälen för kommitténs förslag

Inom ramen för en företagsrekonstruktion förekommer ibland att skulder omförhandlas, t.ex. att löptiden förlängs eller räntan ändras. Denna åtgärd syftar i första hand till att stärka företagets likviditetssituation, eftersom förfall och räntebetalningar kan skjutas upp. Detta kan inte minst vara av vikt för att hinna med att omstrukturera verksamheten så att företaget får en god lönsamhet som i sin tur ger förutsättningar för att så småningom kunna betala räntor och lån när dessa skyldigheter inträffar. En sådan förändring av kreditvillkoren kan innebära förluster för långivaren.

En dylik möjlighet kan även vara av värde i resolution. Direktivet (artikel 63.1 m) anger att resolutionsmyndigheten ska ha befogenhet att ändra löptid och räntor på skuldinstrument som

har getts ut av företaget under resolution och kvalificerade skulder i företaget under resolution. Med skuldinstrument menas enligt artikel 2.1.41 obligationer eller andra former av överlåtbara skuldförbindelser, instrument som skapar eller bekräftar en skuld samt instrument som ger rätt att förvärva skuldinstrument. Befogenheten får dock inte tillämpas på skulder med säkerhet som omfattas av artikel 44.2 som exempelvis säkerställda obligationer. Detta bör gälla hela den skuld för vilken det har ställts säkerhet, även om skulden överstiger säkerhetens värde. Kvalificerade skulder definieras i avsnitt 15.5.

Det bör införas en lagbestämmelse om att resolutionsmyndigheten har rätt att vidta dessa åtgärder. Det bör också av den framgå exakt vad resolutionsmyndigheten får ändra genom att tillämpa bestämmelsen, nämligen att ändra löptiden, räntan, eller dagen då räntan förfaller till betalning. Resolutionsmyndigheten får alltså inte vidta andra åtgärder med stöd av denna bestämmelse. Om resolutionsmyndigheten anser att mer genomgripande förändringar än så behöver göras, får det i så fall ske genom konvertering av en skuld till en annan typ av skuld eller till ett kapitalinstrument.

Det kan påpekas att denna åtgärd inte är en del av skuldnedskrivningsverktyget även om det finns likheter mellan denna åtgärd och en konvertering. Den kan följaktligen alltid tillämpas inom ramen för resolution och helt fristående från skuldnedskrivningsverktyg. Åtgärden kan också tillämpas på nedskrivna (eller konverterade) fodringar. Detta anges uttryckligen i artikel 48.4 som säger att det relevanta instrument eller avtal som gav upphov till den ursprungliga skulden ska fortsätta att gälla för det återstående kapitalbeloppet för skulden efter en nedskrivning, med förbehåll för eventuella ändringar av den ränta som hänför sig till sänkningen av kapitalbeloppet och eventuella ytterligare ändringar av villkoren som resolutionsmyndigheten kan komma att göra genom den befogenhet som avses i artikel 63.1 m.

10.5 Rådrum

10.5.1 Inledning

Syftet med resolution är att antingen rekonstruera företaget eller att överföra delar av dess systemviktiga verksamhet till en aktör som kan driva den vidare. Generellt är det dock rationellt för företagets borgenärer att dra tillbaka sin finansiering och säga upp avtal när de riskerar att drabbas av förluster. Men om ett företags förpliktelser fullgörs enligt först till kvarn-principen kan detta leda till en ojämlig behandling av borgenärer. Dessutom gör utsikterna för en sådan huggsexa att prioritetsordningen riskerar att sättas ur spel. I en konkurs löser man detta genom att initialt stoppa betalningar och frysa tillgångar för att därefter låta en konkursförvaltare avveckla verksamheten för borgenärskollektivets räkning. Likaså i en företagsrekonstruktion införs restriktioner mot att betala gamla skulder och företaget skyddas mot att avtal sägs upp.

Att stoppa betalningar i ett företag som bedriver finansiell verksamhet är förenat med betydligt större problem. Frysning av tillgångar och betalningsstopp kan få allvarliga konsekvenser, eftersom skulder i exempelvis banker används av hushåll, företag och andra finansiella aktörer som betalningsmedel. De finansiella kopplingarna, det vill säga att långivarna i stor utsträckning är andra finansiella företag, gör också att ett betalningsstopp i ett företag snabbt kan leda till likviditetsproblem för andra företag. Ett betalningsstopp kan vidare vara förödande för förtroendet för företaget, vilket kan förvärra likviditetsproblemen. Det är alltså mer komplicerat att frysa betalningar i finansiella företag. Samtidigt kan en möjlighet att stoppa vissa betalningar vara nödvändig för att hantera riskerna för en oordnad avveckling och den ojämliga behandling av borgenärer som kan följa av det.

För att kunna behålla prioritetsordningen och samtidigt kunna hålla igång den verksamhet som företaget under resolution bedriver, eller som ska föras över från det, behöver resolutionsmyndigheten inledningsvis och tillfälligt kunna förhindra att långgivare drar tillbaka sin finansiering och att andra motparter säger upp sina avtal om exempelvis leverans av IT-tjänster och andra stödfunktioner. Åtgärder i detta syfte behöver också kunna anpassas på lämpligt sätt till vilka avtal som bör fullgöras och vilka avtal där fullgörandet tillfälligt kan skjutas upp. I direktivet finns därför bestämmelser som ger resolutionsmyndigheten möjlighet att

förhindra att avtal sägs upp och skaffa sig visst rådrom. I detta avsnitt diskuterar vi de särskilda befogenheter som resolutionsmyndigheten ska ha för att skaffa sig rådrom genom att t.ex. tillfälligt stoppa betalningar och förhindra att avtal sägs upp.

10.5.2 Befogenhet att tillfälligt förbjuda fullgörelse av vissa förpliktelser

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får besluta att ett företag under resolution inte ska fullgöra en betalnings- eller leveransförpliktelse som följer av ett avtal som ingåtts av företaget. Ett sådant förbud får endast gälla under en begränsad tid. Under den tid förbudet gäller är berörda motparter inte heller skyldiga att fullgöra förpliktelser mot företaget under resolution. Om en betalnings- eller leveransförpliktelse skulle ha fullgjorts under den tid förbudet gäller ska förpliktelsen fullgöras omedelbart efter utgången av den perioden.

Vissa typer av betalnings- och leveransförpliktelser undantas från resolutionsmyndighetens befogenhet.

Om ett företag under resolution fullgör förpliktelser i strid med resolutionsmyndighetens beslut, ska betalningen eller leveransen ändå gälla, om det inte visas att motparten kände till beslutet eller att det förelåg omständigheter som gav motparten skälig anledning att anta att resolutionsmyndigheten hade fattat ett sådant beslut.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 69 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att skjuta upp en betalnings- eller leveransskyldighet som följer av ett avtal som ett företag under resolution är part i. Ett sådant uppskjutande får ske från och med offentliggörandet av en underrättelse om uppskjutande till och med midnatt den bankdag som följer på dagen för offentliggörandet i den medlemsstat där resolutionsmyndigheten för företaget under resolution är etablerad.

Om en betalnings- eller leveransskyldighet skulle ha fullgjorts under perioden för uppskjutandet ska betalnings- eller leverans-

skyldigheten fullgöras omedelbart efter utgången av den tidsperioden.

Om betalnings- eller leveransskyldigheterna för ett företag under resolution skjuts upp ska betalnings- eller leveransskyldigheterna för motparterna till företaget under resolution enligt samma avtal skjutas upp under samma tidsperiod.

Ett uppskjutande ska inte gälla för insättningar i den mening som avses i artikel 2.1.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem (omarbetning), för betalnings- och leveranskrav som hänför sig till system eller operatörer av system som är utsedda enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG, för centrala motparter och centralbanker, eller för fordringar vid tillämpning av Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare.

Resolutionsmyndigheterna ska, när de utövar befogenheten enligt ovan, ta hänsyn till vilken effekt utövandet av befogenheten kan få på finansmarknadernas funktion.

Skälen för kommitténs förslag

Förbud mot fullgörelse av vissa förpliktelser

För att resolutionsmyndigheten ska kunna rekonstruera verksamhet eller ett helt företag samtidigt som verksamheten drivs vidare bör resolutionsmyndigheten ges möjlighet att tillfälligt förbjuda fullgörelse av vissa betalnings- och leveransförpliktelser som följer av ett avtal som ett företag under resolution är part i.

Ett beslut om att tillfälligt förbjuda fullgörelse av vissa betalnings- och leveransförpliktelser bör t.ex. kunna fattas i samband med att resolutionsmyndigheten överför verksamhet till en privat köpare eller ett broinstitut. Om företaget under resolution fortsätter att fullgöra förpliktelser under den tiden kan överföringen försvåras. Genom att frysa vissa typer av transaktioner kan resolutionsmyndigheten lättare bedöma företagets finansiella ställning. Detta kan dessutom förhindra en minskning av företagets värde under den tid som resolutionsverktygen tillämpas.

En befogenhet att tillfälligt förbjuda ett företag att fullgöra leverans- och betalningsförpliktelser kan därför vara av värde under

den inledande resolutionsfasen. Bestämmelser motsvarande delar av artikel 69.1 i resolutionsdirektivet bör därför tas in i lag.

För att befogenheten inte ska bli alltför ingripande för motparten bör resolutionsmyndighetens beslut omfatta även motpartens förpliktelser enligt avtalet. En bestämmelse motsvarande artikel 69.3 bör därför också tas in i lag. En sådan bestämmelse bör dock inte formuleras som ett förbud för motparten att fullgöra förpliktelser under den tid som resolutionsmyndighetens beslut gäller. Bestämmelsen bör i stället formuleras som att motparten inte är skyldig att fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet under den tiden. En av motparten fullgjord förpliktelse bör ha befriande verkan.

Ett tillfälligt förbud för ett företag under resolution att fullgöra vissa betalnings- eller leveransförpliktelser kan få negativa konsekvenser. Detta gäller särskilt om förbudet gäller betalnings- eller leveransförpliktelser som är hänförliga till företagets kritiska verksamhet. Särskilt för kreditinstitut och värdepappersbolag är förmågan att göra betalningar och genomföra andra leveranser grundläggande för att upprätthålla verksamheten. Att förbjuda fullgörande av betalnings- eller leveransförpliktelser som är hänförliga till kritisk verksamhet skulle, förutom att försvåra en rekonstruktion av företaget, dessutom kunna orsaka störningar i det finansiella systemet. Befogenheten att tillfälligt förbjuda fullgörande av vissa förpliktelser bör därför inte tillämpas med automatik. Den ska inte heller med nödvändighet avse ett företags samtliga avtalsförpliktelser, eller ens alla förpliktelser enligt ett visst avtal eller en viss typ av avtal. Resolutionsmyndigheten bör med anledning av det sagda ges stort manöverutrymme när det gäller den närmare utformningen av ett beslut om sådant tillfälligt fullgörelseförbud.

Resolutionsmyndigheten bör utreda de tänkbara effekterna av ett tillfälligt fullgörelseförbud innan den fattar ett sådant beslut. Myndigheten bör därvid särskilt beakta vilken effekt beslutet kan få på de finansiella marknadernas funktionssätt. En särskild bestämmelse motsvarande artikel 69.5 bör därför tas in i lag.

Det kan visserligen hävdas att den här typen av hänsyn ska tas av myndigheten redan till följd av det generella kravet på att välja de resolutionsåtgärder som, enligt myndighetens bedömning, bäst uppfyller relevanta resolutionsändamål. Genom att införa en särskild bestämmelse om detta i lag tydliggörs de överväganden som ska föregå ett beslut om tillfälligt fullgörelseförbud.

För att minska riskerna med ett tillfälligt fullgörelseförbud bör ett sådant förbud endast få råda under en bestämd kortare tid. Denna tid löper enligt resolutionsdirektivet från och med offentliggörandet av en underrättelse av resolutionsmyndighetens beslut i enlighet med artikel 83.4 till och med midnatt den bankdag som följer på dagen för offentliggörandet, dvs. knappt 48 timmar (se artikel 69.1).

Man kan ifrågasätta om den tiden är tillräcklig för att uppnå syftet med befogenheten, dvs. att resolutionsmyndigheten ska få tillräckligt med tid för att faktiskt tillämpa resolutionsverktygen. Eftersom resolutionsdirektivet är ett minimidirektiv finns det möjlighet för medlemsstaterna att införa mer långtgående regler än de som finns i direktivet (artikel 1.2). Den maximala tiden för ett tillfälligt fullgörelseförbud skulle därför kunna förlängas nationellt. Med hänsyn till de negativa effekter som ett tillfälligt fullgörelseförbud kan leda till, både för företaget under resolution och för det finansiella systemet, är det dock av största vikt att den tid som ett fullgörelseförbud varar är kort. Den tid som anges i resolutionsdirektivet framstår därför som rimlig och det finns sammantaget inte skäl att frångå direktivets bestämmelser i denna del. En bestämmelse motsvarande delar av artikel 69.1 bör därför tas in i lag.

Ytterligare ett sätt minska riskerna för negativa effekter av ett beslut om tillfälligt fullgörelseförbud är att ställa krav på att sådana betalnings- och leveransförpliktelser som skulle ha fullgjorts under den tiden fullgörs omedelbart efter att förbudet har upphört att gälla. En bestämmelse motsvarande artikel 69.2 i direktivet bör därför tas in i lag.

Undantag

Vissa typer av betalnings- och leveransförpliktelser bör undantas från resolutionsmyndighetens befogenhet att fatta beslut om tillfälligt fullgörelseförbud.

Av artikel 69.4 a framgår att sådana ersättningsberättigade insättningar som avses i artikel 2.1.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU ska undantas från resolutionsmyndighetens befogenhet att besluta om tillfälligt fullgörelseförbud. Ett sådant beslut bör därför inte avse insättningar som omfattas av insättningsgarantisystemet.

I artikel 69.4 c anges vidare att även sådana fordringar som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG ska undantas. Det angivna direktivet har i svensk rätt genomförts i lagen (1999:158) om investerarskydd. Ett tillfälligt fullgörelseförbud bör därför inte heller kunna avse förpliktelser som är hänförliga till sådana finansiella instrument och medel som omfattas av den lagen.

Av artikel 69.4 b framgår att betalnings- och leveransförpliktelser som är hänförliga till system eller operatörer av system som är anmälda enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG ska undantas. Ett tillfälligt fullgörelseförbud bör därför inte heller kunna avse förpliktelser som är hänförliga till ett överföringsuppdrag avseende betalningar eller leveranser av finansiella instrument som har lagts in i ett sådant anmält avvecklingssystem.¹ Detsamma bör gälla betalnings- och leveransförpliktelser gentemot centrala motparter eller centralbanker (se artikel 69.4 b).

Med anledning av det nu sagda bör bestämmelser motsvarande artikel 69.4 tas in i lag.

Fullgörelse i strid med resolutionsmyndighetens beslut

Resolutionsmyndighetens beslut att tillfälligt förbjuda fullgörelse av vissa betalnings- eller leveransförpliktelser är ett offentlig-rättsligt beslut som företaget under resolution är skyldigt att följa. Ett sådant beslut måste anses ha civilrättsliga verkningar i likhet med ett konkursbeslut. Resolutionsdirektivet innehåller emellertid inga bestämmelser om vad som händer om ett företag under resolution fullgör förpliktelser i strid med resolutionsmyndighetens beslut. För att inte myndighetens befogenhet ska bli verkninglös bör bestämmelser om rättsverkningarna av sådan fullgörelse tas in i lag.

En tänkbar rättsverkan är ogiltighet. De betalningar eller leveranser som företaget har gjort i strid med resolutionsmyndighetens beslut ska då gå åter. En sådan lösning är effektiv i teknisk bemärkelse. Syftet med ett beslut om tillfälligt förbud är ju att förhindra fullgörelse.

En annan tänkbar rättsverkan är att betalningen eller leveransen är giltig, trots att den genomförts i strid med myndighetens beslut.

¹ Kommittén föreslår att anmält avvecklingssystem definieras i lag, se 2 kap. 1 § 1 lagen om resolution och författningskommentaren till den bestämmelsen.

En sådan lösning riskerar att urvattna resolutionsmyndighetens befogenhet eftersom en fullgörelse i strid med myndighetens beslut i så fall inte får några konsekvenser.

Ytterligare en tänkbar rättsverkan är att giltigheten av fullgörelsen är beroende av vad motparten har insett, eller borde ha insett, om myndighetens beslut. En motpart till ett företag under resolution bör kunna utgå från att den får behålla en betalning eller leverans från företaget, under förutsättning att den är i god tro. Däremot bör en motpart som vet, eller som borde veta, att en betalning eller leverans från företaget sker i strid med ett beslut om tillfälligt fullgörelseförbud inte få behålla det den mottagit. I detta sammanhang är det av betydelse att ett beslut om tillfälligt fullgörelseförbud ska offentliggöras på särskilt sätt, bl.a. genom att publiceras på företagets och resolutionsmyndighetens hemsida. Efter offentliggörandet torde det därför vara svårt för en motpart att vara i god tro.

En rättsverkan där giltigheten av en fullgörelse är beroende av vad motparten har insett, eller borde ha insett, om resolutionsmyndighetens beslut, framstår som en lämplig avvägning mellan myndighetens intresse av att tillfälligt förbjuda ett företag under resolution att fullgöra vissa förpliktelser och motpartens intresse av att en fullgjord prestation inte rubbas. En bestämmelse av den innebörden bör därför tas in i lag. I 3 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) finns en bestämmelse som tar sikte på rättshandlingar som företas av ett företag i konkurs och någon annan, efter att beslutet om konkurs har kungjorts. Denna bestämmelse i konkurslagen bör tjäna som förebild vid utformningen av den nu aktuella bestämmelsen.

10.5.3 Befogenhet att tillfälligt förbjuda en borgenär att ta i anspråk säkerheter

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får besluta att en borgenär till ett företag under resolution inte får ta i anspråk säkerheter som ställts ut i tillgångar som tillhör företaget.

Om resolutionsmyndigheten har beslutat att vidta vissa åtgärder mot något annat företag inom koncernen ska ett särskilt beslut om förbud mot att ta i anspråk säkerheter fattas med avseende på det företaget. Det sakliga innehållet i det

beslutet ska motsvara det sakliga innehållet i beslutet avseende företaget under resolution.

Sådana beslut som anges ovan får endast gälla under en begränsad tid.

Vissa typer av säkerheter undantas från resolutionsmyndighetens befogenhet.

Om en borgenär till ett företag under resolution eller till ett annat koncernföretag tar i anspråk en säkerhet i strid med resolutionsmyndighetens beslut ska rättshandlingen gälla, om det inte visas att borgenären kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav borgenären skälig anledning att anta att resolutionsmyndigheten hade fattat ett sådant beslut.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 70 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att begränsa möjligheterna för borgenärer med säkerhetsrätt i ett företag under resolution att göra säkerhetsrätter gällande avseende tillgångar i det företaget. Begränsningen ska gälla från och med offentliggörandet av en underrättelse om en sådan begränsning, till och med midnatt den bankdag som följer på dagen för offentliggörandet i den medlemsstat där resolutionsmyndigheten för företaget under resolution är etablerad.

Befogenheten gäller inte säkerhetsrätter i form av marginalsäkerheter eller full säkerhet inom system eller operatörer av system som är utsedda enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG, centrala motparter och centralbanker.

Om de skyddsregler som gäller för sådana anmälningssystem blir tillämpliga ska resolutionsmyndigheterna se till att alla begränsningar som beslutas med stöd av denna befogenhet tillämpas konsekvent på alla koncernföretag gentemot vilka en resolutionsåtgärd vidtas.

Resolutionsmyndigheterna ska, när de utövar en befogenhet enligt ovan, ta hänsyn till vilken effekt utövandet av befogenheten kan få på finansmarknadernas funktion.

Skälen för kommitténs förslag

Förbud mot att ta i anspråk säkerheter

Av samma skäl som har framförts beträffande resolutionsmyndighetens befogenhet att tillfälligt förbjuda fullgörelse av vissa betalnings- eller leveransförpliktelser (i det följande benämnd tillfälligt fullgörelseförbud) bör resolutionsmyndigheten ges möjlighet att tillfälligt förbjuda borgenärer till ett företag under resolution att ta i anspråk säkerheter. En frysning av olika typer av transaktioner gör det lättare för resolutionsmyndigheten att bedöma företagets finansiella ställning och kan dessutom förhindra en minskning av företagets värde under den tid som resolutionsverktygen tillämpas. En befogenhet att tillfälligt förbjuda en borgenär att ta i anspråk säkerheter kan därför, precis som befogenheten att tillfälligt förbjuda viss fullgörelse, vara av värde under den inledande resolutionsfasen.

I artikel 70 i resolutionsdirektivet uttrycks denna befogenhet enligt följande. "Member States shall ensure that resolution authorities have the power to restrict secured creditors of an institution under resolution from enforcing security interests...". "Enforcing security interests" har översatts med "göra säkerhetsrätter gällande" i den svenska översättningen av direktivet. I svenskt språkbruk torde det vara mer naturligt att tala om att "ta i anspråk säkerheter" eller "förfoga över säkerheter". Rent språkligt torde "ta i anspråk säkerheter" ligga närmast direktivets uttryck "enforcing security interests".

Bestämmelser motsvarande delar av artikel 70.1 bör med anledning av det sagda tas in lag och bör uttryckas som en befogenhet för resolutionsmyndigheten att tillfälligt förbjuda en borgenär att ta i anspråk säkerheter.

Befogenheten att tillfälligt förbjuda en borgenär att ta i anspråk säkerheter bör, liksom framhålls beträffande befogenheten att besluta om tillfälligt fullgörelseförbud, inte tillämpas med automatik. Den ska inte heller med nödvändighet avse samtliga de säkerheter som ställts ut av ett företag under resolution. Beslutet kan begränsas till att avse endast en viss typ av säkerhet eller en viss bestämd utställd säkerhet. Resolutionsmyndigheten bör därför ges stort manöverutrymme när det gäller den närmare utformningen av ett sådant beslut.

I likhet med vad som föreslås beträffande befogenheten att besluta om tillfälligt fullgörelseförbud bör resolutionsmyndigheten utreda de tänkbara effekterna av ett tillfälligt förbud för en borgenär att ta i anspråk säkerheter innan den fattar ett sådant beslut; se avsnitt 10.5.2 och de skäl som anges där. Myndigheten bör därvid särskilt beakta vilken effekt beslutet kan få på de finansiella marknadernas funktionssätt. En särskild bestämmelse motsvarande artikel 70.4 bör därför tas in i lag.

För att minska riskerna för negativa effekter av ett beslut om tillfälligt förbud för en borgenär att ta i anspråk en säkerhet bör ett sådant förbud endast få råda under en bestämd kortare tid. Denna tid bör motsvara den tid som föreslås gälla för ett tillfälligt fullgörelseförbud; se avsnitt 10.5.2 och de skäl som anges där. En bestämmelse motsvarande delar av artikel 70.1 i resolutionsdirektivet bör därför tas in i lag.

Borgenärer med säkerhetsrätt i tillgångar som tillhör ett koncernföretag

Av bestämmelserna i artikel 70.3 i direktivet framgår att resolutionsmyndighetens befogenhet att tillfälligt förbjuda en borgenär att ta i anspråk säkerheter ska tillämpas konsekvent ("are consistent") på alla företag inom en koncern mot vilka en resolutionsåtgärd har vidtagits, om artikel 80 blir tillämplig. Som framgår av avsnitt 5.3 föreslår kommittén att begreppet resolutionsåtgärd ges ett något vidare tillämpningsområde i den nya lagen än vad som följer av direktivet. För att inte artikel 70.3 ska få ett vidare tillämpningsområde vid genomförandet i svensk rätt än vad som följer av direktivet, bör inte begreppet resolutionsåtgärd användas i de bestämmelser i den nya lagen som genomför artikel 70.3. I stället bör en uttrycklig hänvisning ske till de specifika åtgärder som omfattas av direktivets definition av begreppet (ett beslut om resolution, användningen av ett resolutionsverktyg eller utövandet av en resolutionsbefogenhet). Av artikel 56.2 i direktivet framgår att de befogenheter som följer av artikel 70 också gäller vid tillämpningen av de statliga stabiliseringsverktygen.

Ordalydelsen av artikeln i fråga är delvis oklar. Kommittén kan inte tolka artikeln på annat sätt än att resolutionsdirektivet eftersträvar samma begränsningar i fråga om ianspråktagande av säkerheter i förhållande till alla företag inom en koncern som är föremål

för resolutionsåtgärder i direktivets mening. Om således resolutionsmyndigheten förbjuder ianspråktagande av säkerheter i tillgångar som tillhör ett företag under resolution, och ett annat företag i samma koncern är föremål för resolutionsåtgärder i direktivets mening, ska resolutionsmyndigheten fatta ett separat beslut avseende det andra företaget med ett sakinnehåll motsvarande det beslut som fattats rörande företaget under resolution.

Den hänvisning som görs till artikel 80 får uppfattas som ett klargörande. Artikel 80 innehåller bestämmelser om att resolutionsmyndigheten inte får vidta vissa åtgärder om de kan påverka anmälda avvecklingssystem. Denna skyddsregel gäller alltid, till följd av de bestämmelser som föreslås i 24 kap. 7 § lagen om resolution, och behöver därför inte komma till särskilt uttryck i lagtext.

Med anledning av det nu sagda bör bestämmelser motsvarande artikel 70.3 tas in i lag.

Undantag

Ett tillfälligt förbud för en borgenär att ta i anspråk säkerheter kan få negativa konsekvenser. Vissa undantag bör därför göras där riskerna för negativa effekter kan anses förhöjda.

Av artikel 70.2 i resolutionsdirektivet framgår att säkerheter som kan göras gällande gentemot sådana system som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG ska undantas. Med detta torde avses säkerheter som ställts i samband med deltagande i sådana system (se artikel 1. c i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG). Ett förbud mot att ta i anspråk sådana säkerheter kan nämligen, även om det endast är tillfälligt, få spridningseffekter och kan därmed påverka den finansiella stabiliteten negativt. Detsamma gäller säkerheter som ställts ut till centrala motparter eller centralbanker.

I resolutionsdirektivet begränsas undantagen till att endast avse vissa typer av säkerheter. I direktivet uttrycks detta som "security interests ... over assets pledged by way of margin or collateral by the institution under resolution" (se artikel 70.2). "Assets pledged by way of margin" bör översättas med marginalsäkerhet (se författningens kommentaren till 14 kap. 9 § lagen om resolution för en närmare förklaring av vad som avses med en sådan säkerhet). Det framstår dock inte som helt klart vad som avses med "assets

pledged by way of collateral”. I den svenska översättningen av direktivet uttrycks detta som ”full säkerhet”. Det som ligger närmast till hands vid en tolkning är att det som avses är vanlig panträtt, dvs. att en pantsättare ställer viss egendom till pant-havarens förfogande som säkerhet för en viss förpliktelse. Pantsättaren behåller äganderätten till pantegendomen. Panträtten ger panthavaren rätt att själv tillgodogöra sig prestationens värde ur den pantsatta egendomen, om den prestation som säkerställs inte fullgörs på rätt sätt.

Med anledning av det nu sagda bör bestämmelser motsvarande artikel 70.2 i resolutionsdirektivet tas in i lag.

Fullgörelse i strid med resolutionsmyndighetens beslut

Resolutionsmyndighetens beslut att tillfälligt förbjuda en borgenär att ta i anspråk säkerheter i tillgångar som tillhör ett företag under resolution eller ett annat koncernföretag är ett offentlighetsrättsligt beslut som borgenärerna är skyldiga att följa. Ett sådant beslut måste anses ha civilrättsliga verkningar i likhet med ett konkursbeslut. Inte heller när det gäller denna befogenhet innehåller resolutionsdirektivet några bestämmelser om vad som händer om en borgenär tar i anspråk en säkerhet trots att resolutionsmyndigheten förbjudit detta. För att inte myndighetens befogenhet ska bli verkningslös bör en bestämmelse om rättsverkningarna av en rättshandling i strid med ett sådant beslut tas in i lag.

Denna rättsverkan bör vara samma som föreslås vid fullgörelse i strid med ett beslut om tillfälligt fullgörelseförbud; se avsnitt 10.5.2 och de skäl som anförs där.

10.5.4 Befogenhet att tillfälligt förbjuda utövande av vissa avtalsrättigheter

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får besluta att en motpart till ett företag under resolution inte får utöva vissa rättigheter som följer av ett avtal som ingåtts med det företaget. Ett sådant förbud får endast gälla under en begränsad tid. Under vissa omständigheter får resolutionsmyndigheten även besluta att en motpart till ett dotterföretag till ett företag under

resolution inte får utöva vissa rättigheter som följer av ett avtal som ingåtts med dotterföretaget.

Vissa typer av avtal undantas från resolutionsmyndighetens befogenhet.

Om en motpart till ett företag under resolution eller dess dotterföretag utövar vissa rättigheter som följer av ett avtal i strid med resolutionsmyndighetens beslut, ska den åtgärd som därmed vidtagits gälla om det inte visas att motparten kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav motparten skälig anledning att anta att resolutionsmyndigheten hade fattat ett sådant beslut.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 71 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att skjuta upp uppsägningsrätten för en part beträffande ett avtal med ett företag under resolution från och med offentliggörandet av en underrättelse om en sådan begränsning och fram till midnatt den bankdag som följer på dagen för offentliggörandet i den medlemsstat där resolutionsmyndigheten för företaget under resolution är etablerad, under förutsättning att betalnings- och leveransskyldigheter även fortsättningsvis fullgörs och säkerheter tillhandahålls. I artikel 2.1.82 definieras uppsägningsrätt som en rätt att säga upp ett avtal, att påskynda, avräkna eller kvitta skyldigheter eller liknande bestämmelser som upphäver, modifierar eller skjuter upp en avtalsparts skyldighet eller en bestämmelse som hindrar en skyldighet enligt avtalet från att uppkomma som annars skulle uppkomma.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att skjuta upp uppsägningsrätten för en part i ett avtal med ett dotterföretag till ett institut under resolution om avtalskyldigheterna garanteras eller understöds på annat sätt av företaget under resolution och uppsägningsrätten enligt det avtalet enbart grundas på insolvens eller finansiell ställning för företaget under resolution. Om överföringsbefogenheten har utövats, eller får utövas, i förhållande till företaget under resolution, får resolutionsmyndigheten endast fatta ett sådant beslut om alla tillgångar och skulder i dotterbolaget som är hänförliga till det avtalet, har överförts till och övertagits av, eller får överföras till och övertas av,

mottagaren, eller om resolutionsmyndigheten på annat sätt tillhandahåller ett adekvat skydd för sådana skyldigheter. Ett sådant uppskjutande ska få verkan från och med offentliggörandet av en underrättelse till och med midnatt i den medlemsstat där dotterföretaget till företaget under resolution är etablerat den bankdag som följer efter offentliggörandet.

Ett uppskjutande ska inte gälla för system eller operatörer av system som är utsedda enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG, för centrala motparter eller för centralbanker.

En person får utöva uppsägningsrätt enligt ett avtal före utgången av den angivna tidsperioden om personen underrättas av resolutionsmyndigheten om att de rättigheter och skyldigheter som omfattas av avtalet inte ska överföras till en mottagare, eller bli föremål för nedskrivning eller konvertering vid tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget.

Om resolutionsmyndigheten utövar befogenheten att skjuta upp uppsägningsrätten utan underrättelse får rättigheterna utövas efter utgången av perioden för uppskjutande, om inte annat följer av direktivets bestämmelser om inskränkning av vissa avtalsvillkor till följd av ett beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder, enligt följande. Om de rättigheter och skyldigheter som omfattas av avtalet har överförts får en motpart utöva uppsägningsrätt i enlighet med villkoren i det avtalet endast vid en fortlöpande eller efterföljande utlösande händelse från mottagarens sida. Om de rättigheter och skyldigheter som omfattas av avtalet kvarstår hos företaget under resolution och resolutionsmyndigheten inte har använt skuldnedskrivningsverktyget avseende det avtalet, får en motpart utöva uppsägningsrätt i enlighet med villkoren i avtalet då uppskjutandet enligt ovan upphör.

Resolutionsmyndigheterna ska, när de utövar en befogenhet enligt ovan, ta hänsyn till vilken effekt utövandet av befogenheten kan få på de finansiella marknadernas funktion.

Ett transaktionsregister ska, på begäran av en behörig myndighet eller en resolutionsmyndighet, tillhandahålla nödvändiga uppgifter till de behöriga myndigheterna eller resolutionsmyndigheterna så att de kan fullgöra sina respektive skyldigheter och uppdrag i enlighet med artikel 81 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Skälen för kommitténs förslag

Förbud mot utövande av vissa avtalsrättigheter

I avsnitt 10.3 behandlas vikten av att ett avtal med ett företag under resolution inte sägs upp, eller att andra avtalsrättigheter utövas, enbart p.g.a. ett beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder. Med andra avtalsrättigheter avses t.ex. rätt att ändra avtalsvillkor och att utöva nettning.

Det finns även skäl att begränsa möjligheten för en motpart till ett företag under resolution att vidta motsvarande åtgärder beträffande ett avtal som ingåtts med företaget på någon annan grund än ett beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder. Resolutionsmyndigheten bör därför ges möjlighet att tillfälligt förbjuda motparter till ett företag under resolution att utöva vissa avtalsrättigheter.

Om resolutionsmyndigheten t.ex. beslutar att överföra verksamhet till en privat köpare eller ett broinstitut är det önskvärt att den har tillräckligt med tid för att identifiera avtal som behöver överföras. En sådan identifiering skulle försvåras om det var möjligt för företagets motparter att säga upp avtal under den tiden. Ett sådant tillfälligt förbud är också nödvändigt för att resolutionsmyndigheten ska kunna få en rättvisande bild av balansräkningen för företaget, utan de förändringar av värden och omfattning som uppsägningar och utövande av andra liknande avtalsrättigheter skulle medföra.

Ett tillfälligt förbud mot att utöva vissa avtalsrättigheter kan därför, precis som de befogenheter som behandlas i avsnitten 10.5.2 och 10.5.3, vara av värde under den inledande resolutionsfasen. Bestämmelser motsvarande artikel 71.1 bör därför tas in i lag.

Befogenheten att tillfälligt förbjuda en motpart till ett företag under resolution att utöva avtalsrättigheter bör, liksom tidigare behandlade befogenheter (se avsnitten 10.5.2 och 10.5.3), inte tillämpas med automatik. Den ska inte heller med nödvändighet avse samtliga de avtal som har ingåtts av ett företag under resolution. Beslutet kan begränsas till att avse endast en viss typ av avtal eller ett visst bestämt avtal. Resolutionsmyndigheten bör därför ges stort manöverutrymme när det gäller den närmare utformningen av ett beslut om tillfälligt förbud att utöva avtalsrättigheter.

I likhet med vad som föreslås beträffande övriga befogenheter bör resolutionsmyndigheten överväga de tänkbara effekterna av ett

sådant tillfälligt förbud, se avsnitten 10.5.2 och 10.5.3 samt de skäl som anges där. Myndigheten bör därvid särskilt beakta vilken effekt beslutet kan få på de finansiella marknadernas funktionssätt. En bestämmelse motsvarande artikel 71.6 i resolutionsdirektivet bör därför tas in i lag.

För att minska riskerna för negativa effekter av ett tillfälligt förbud att utöva avtalsrättigheter bör ett sådant förbud endast få råda under en bestämd kortare tid. Denna tid bör motsvara den tid som föreslås gälla för ett tillfälligt fullgörelseförbud eller ett tillfälligt förbud för en borgenär att ta i anspråk säkerheter, se avsnitten 10.5.2 och 10.5.3 samt de skäl som anges där. En bestämmelse motsvarande delar av artikel 71.1 bör sammanfattningsvis tas in i lag.

Avtal som ingåtts av dotterföretag

I artikel 71.2 i resolutionsdirektivet ges resolutionsmyndigheten befogenhet att förbjuda även en motpart till ett dotterföretag till ett företag under resolution att utöva rättigheter som följer av ett avtal som ingåtts med dotterföretaget. För att ett sådant förbud ska vara proportionerligt begränsas det till fall där företaget under resolution svarar för fullgörelse av dotterföretagets förpliktelser och avtalsrättigheten enbart grundar sig på obestånd hos företaget under resolution eller dess finansiella ställning i övrigt.

Om resolutionsmyndigheten genom användning av ett överföringsverktyg (försäljningsverktyget, broinstitutetsverktyget eller avskiljandeverktyget) har beslutat att göra en överföring från företaget under resolution ska myndighetens befogenhet att tillfälligt förbjuda utövande av rättigheter som följer av ett avtal som ingåtts med dotterföretaget endast gälla om samtliga de tillgångar och skulder som är hänförliga till avtalet med dotterföretaget har förts över till mottagaren (artikel 71.2 c). Enligt kommitténs mening finns i detta sammanhang inte skäl att utesluta rättigheter som är hänförliga till ett sådant avtal, varför det inkluderas i kommitténs förslag till genomförande av den angivna artikeln.

I den svenska översättningen av direktivet har "liabilities" nästan genomgående översatts med "skulder". När det gäller den angivna artikeln torde det snarare handla om "förpliktelser" eftersom överföringsverktygen används till att överföra verksamhet i ett företag under resolution. Ett sådant företag kan t.ex. ha ingått avtal

som ger upphov till andra förpliktelseer än skulder för företaget, t.ex. förpliktelseer att leverera värdepapper eller valuta. I kommitténs förslag till genomförande av den angivna artikeln används därför ordet "förpliktelseer" i stället för "skulder" (se motsvarande diskussion i kapitel 12 beträffande försäljningsverktyget).

Myndigheten får enligt resolutionsdirektivet även besluta om ett tillfälligt förbud för motparter till ett dotterföretag att utöva vissa avtalsrättigheter om myndigheten på annat sätt tillhandahåller tillräckligt skydd för företagens förpliktelseer ("the resolution authority provides in any other way adequate protection for such obligations") (artikel 71.2 c). Det framstår inte som helt klart vad som avses med det sistnämnda. Vid en tolkning ligger det närmast till hands att anta att myndighetens tillhandahållande av sådant skydd bara blir relevant om endast vissa av de rättigheter och förpliktelseer som är hänförliga till avtalet med dotterföretaget har förts över till mottagaren, och myndigheten har bedömt att företaget under resolution inte kan drivas vidare. Under dessa omständigheter är nämligen det företagens garantier värdelösa och myndigheten bör i denna situation kunna ställa ut motsvarande garantier till motparten. Sådana garantier bör då uppfylla kravet på att resolutionsmyndigheten ska tillhandahålla tillräckligt skydd för företagens förpliktelseer. Om dessa förutsättningar är uppfyllda kan myndigheten besluta om tillfälligt förbud för en motpart till ett dotterföretag att utöva avtalsrättigheter, även om inte samtliga tillgångar, rättigheter och förpliktelseer som är hänförliga till avtalet med dotterföretaget har förts över till mottagaren.

Med anledning av det nu sagda bör bestämmelser motsvarande artikel 71.2 tas in i lag.

Undantag

På motsvarande sätt som gäller för tillfälligt fullgörelseförbud och tillfälligt förbud för en borgenär att ta i anspråk säkerheter (se avsnitten 10.5.2 och 10.5.3) bör vissa undantag göras från den nu föreslagna befogenheten. Undantagen är enligt artikel 71.3 desamma som gäller vid tillfälligt förbud för en borgenär att ta i anspråk säkerheter (se avsnitt 10.5.3). Således bör inte ett tillfälligt förbud att utöva avtalsrättigheter avse avtal som är hänförliga till sådana system som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG eller som har ingåtts med centrala motparter eller

centralbanker. Ett sådant förbud kan nämligen, även om det endast är tillfälligt, få spridningseffekter och därmed påverka den finansiella stabiliteten negativt.

Bestämmelser motsvarande artikel 71.3 bör därför tas in i lag.

Utövande av avtalsrättigheter som omfattas av resolutionsmyndighetens beslut

Resolutionsdirektivet innehåller bestämmelser som innebär att rättigheter som följer av ett avtal som omfattas av myndighetens beslut om tillfälligt förbud att utöva dem under vissa omständigheter får utövas under den tid förbudet gäller (artikel 71.4). Om resolutionsmyndigheten väljer att inte använda något överföringsverktyg eller skuldnedskrivningsverktyget, får motparten efter underrättelse från resolutionsmyndigheten utöva rättigheter som följer av ett avtal som omfattas av myndighetens beslut. Myndigheten måste under dessa förhållanden ha bedömt att företaget är livskraftigt och det kan därför inte anses motiverat att upprätthålla ett sådant förbud. En sådan ordning säkerställer att ett beslut om tillfälligt förbud att utöva vissa avtalsrättigheter inte upprätthålls längre än nödvändigt. En bestämmelse motsvarande artikel 71.4 bör därför tas in i lag.

Av artikel 71.5 i resolutionsdirektivet framgår vad som gäller för en motpart när ett beslut om tillfälligt förbud att utöva vissa avtalsrättigheter upphör att gälla. I direktivet uttrycks detta enligt följande. "If the rights and liabilities covered by the contract have been transferred to another entity, a counterparty may exercise termination rights in accordance with the terms of that contract only on the occurrence of any continuing or subsequent enforcement event by the recipient entity." Det framstår inte som helt klart vad som avses med "the occurrence of any continuing or subsequent enforcement event by the recipient entity". I den svenska översättningen av direktivet uttrycks detta som "en fortlöpande eller efterföljande utlösande händelse från den mottagande enhetens sida". I och med att artikeln i fråga även innehåller en hänvisning till artikel 68 torde avsikten vara att rättigheter som följer av ett sådant avtal endast får utövas om mottagaren väsentligen brister i fullgörandet av sina förpliktelser enligt avtalet. En bestämmelse av denna innebörd, motsvarande artikel 71.5 a, bör tas in i lag.

I artikel 71.5 b föreskrivs vidare att om de rättigheter och förpliktelser som omfattas av avtalet inte överförs eller blir föremål för skuldnedskrivning får rättigheter som följer av avtalet utövas i enlighet med de villkor som anges i avtalet efter att resolutionsmyndighetens förbud har upphört att gälla. Avtalet och dess innehåll fortsätter då att gälla för parterna. Detta är den naturliga följden av att ett tillfälligt förbud att utöva avtalsrättigheter upphör och det följer av allmänna rättsgrundsatser. Någon särskild bestämmelse motsvarande artikel 71.5 b behöver därför inte tas in i lag. Det som anges i avsnitt 10.3 gäller dock fortfarande för ett sådant avtal, dvs. avtalsrättigheter får inte utövas enbart på grund av ett beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder.

Utövande av avtalsrättigheter i strid med resolutionsmyndighetens beslut

Resolutionsmyndighetens beslut att tillfälligt förbjuda en motpart att utöva rättigheter som följer av ett avtal som ingåtts med ett företag under resolution, eller med dess dotterföretag, är ett offentligrättsligt beslut som motparten är skyldig att följa liksom ett beslut om tillfälligt fullgörelseförbud eller ett beslut om tillfälligt förbud för en borgenär att ta i anspråk säkerheter. Ett sådant beslut måste anses ha civilrättsliga verkningar i likhet med ett konkursbeslut. Inte heller när det gäller denna befogenhet innehåller resolutionsdirektivet några bestämmelser om vad som händer om en motpart utövar en avtalsrättighet trots att resolutionsmyndigheten förbjudit detta. För att inte myndighetens befogenhet ska bli verkningslös bör en bestämmelse om rättsverkningarna av en avtalsrättighet i strid med ett sådant beslut tas in i lag.

Denna rättsverkan bör vara samma som föreslås om en rättshandling företas i strid med ett beslut om tillfälligt fullgörelseförbud eller ett beslut om förbud att ta i anspråk säkerheter; se avsnitten 10.5.2 och 10.5.3 samt de skäl som anförs där.

Transaktionsregister

I artikel 71.7 andra stycket i resolutionsdirektivet föreskrivs att ett transaktionsregister, på begäran av en behörig myndighet eller en resolutionsmyndighet, ska tillhandahålla nödvändiga uppgifter till myndigheterna så att de kan fullgöra sina respektive skyldigheter och uppdrag i enlighet artikel 81 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012.

Placeringen av denna artikel i direktivet torde kunna förklaras med att de avtal som kan bli föremål för ett tillfälligt förbud att utöva vissa avtalsrättigheter kan vara OTC-derivatkontrakt. Enligt förordningen om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister ska OTC-derivatkontrakt rapporteras till ett transaktionsregister. Med ett transaktionsregister avses en juridisk person som centralt samlar in och registerför uppgifter om derivat (se artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012).

Av artikel 81 i förordningen om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister framgår att ett transaktionsregister ska tillhandahålla nödvändiga uppgifter till en rad angivna enheter för att dessa enheter ska kunna fullgöra sina respektive skyldigheter och uppdrag. Bland de uppräknade enheterna återfinns bl.a. Esma, ESRB, den behöriga myndighet som utövar tillsyn över centrala motparter som utnyttjar transaktionsregistret, den behöriga myndighet som utövar tillsyn över handelsplatsen för de rapporterade kontrakten samt unionens berörda värdepappers- och marknadsmyndigheter.

Den skyldighet för transaktionsregistret som föreskrivs i artikel 71.7 andra stycket följer redan av artikel 81 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012. Eftersom förordningen är direkt tillämplig i svensk rätt fordras därför inte någon lagstiftningsåtgärd med avseende på artikel 71.7 andra stycket.

10.6 Kontinuitet

Kommitténs förslag: Om verksamhet har överförts genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget får resolutionsmyndigheten besluta att företaget under resolution, eller något annat företag som ingår i samma koncern, ska tillhandahålla de tjänster eller resurser som är nödvändiga för att mottagaren ska kunna driva den överförda

verksamheten effektivt. Särskilda villkor ska gälla för ett sådant tillhandahållande av tjänster eller resurser.

Resolutionsmyndigheten får fatta beslut om tillhandahållande av tjänster eller resurser även om det företag som ska tillhandahålla tjänsterna eller resurserna har försatts i konkurs eller gått i likvidation.

Resolutionsmyndigheten får på ansökan av en resolutionsmyndighet etablerad i ett annat land inom EES förklara att ett beslut enligt nationell lagstiftning som genomför artikel 65 i resolutionsdirektivet gäller i Sverige.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 65 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att kräva att ett företag under resolution, eller ett bolag som ingår i samma koncern som företaget under resolution, tillhandahåller alla tjänster eller faciliteter som är nödvändiga för att en mottagare av verksamhet ska kunna driva den överförda verksamheten på ett effektivt sätt.

Det som anges ovan ska även tillämpas när ett företag under resolution eller det berörda koncernföretaget har inlett normala insolvensförfaranden.

Medlemsstaterna ska se till att deras resolutionsmyndigheter har befogenhet att genomdriva skyldigheter som resolutionsmyndigheter i andra medlemsstater har ålagt koncernföretag som är etablerade på deras territorium.

De tjänster eller faciliteter som avses är begränsade till operativa tjänster och faciliteter och inbegriper inte någon form av finansiellt stöd.

Om tjänsterna eller faciliteterna tillhandahållits företaget under resolution enligt ett avtal omedelbart före det att resolutionsåtgärden vidtogs ska tjänsterna eller faciliteterna tillhandahållas på samma villkor under hela avtalsperioden. Om det inte finns något avtal eller om avtalet har löpt ut ska tjänsterna eller faciliteterna tillhandahållas på rimliga villkor.

Skälen för kommitténs förslag

Om resolutionsmyndigheten vid en användning av något av överföringsverktygen (försäljningsverktyget, broinstitutverktyget eller avskiljandeverktyget) överför verksamhet till en förvärvare, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag kan vissa tjänster eller resurser behöva tillhandahållas mottagaren för att denne ska kunna bedriva den övertagna verksamheten på ett effektivt sätt. Det kan t.ex. vara så att den verksamhet som bedrivs av ett företag under resolution är beroende av vissa tjänster som erhålls från ett annat koncernföretag. När då verksamheten överförs kan mottagaren behöva ha tillgång till samma tjänster under en övergångsperiod. Resolutionsmyndigheten bör därför kunna fatta beslut om att sådana tjänster ska tillhandahållas en mottagare av sådan verksamhet. Utan en sådan befogenhet riskerar effektiviteten i ett resolutionsförfarande att försämrats.

Befogenheten att kräva att vissa tjänster tillhandahålls framgår av artikel 65 i resolutionsdirektivet. De tjänster som resolutionsmyndigheten får besluta ska tillhandahållas uttrycks i direktivet som "any services or facilities that are necessary to enable a recipient to operate effectively the business transferred to it". I den svenska översättningen av direktivet har "facilities" översatts med "facilititeter", ett begrepp som lämpar sig mindre väl i författningstext. Det är inte heller helt klart vad som avses med "facilities". Det som ligger närmast till hands vid en tolkning är att det som avses är resurser, nyttigheter eller hjälpmedel. Begreppet resurs framstår som det mest lämpliga i sammanhanget.

De tjänster eller resurser som resolutionsmyndigheten får kräva tillhandahållande av ska vara nödvändiga för att den överförda verksamheten ska kunna drivas effektivt. Av direktivet framgår uttryckligen att finansiellt stöd utesluts (artikel 65.3). Det är naturligtvis svårt att exakt ange vilka tjänster eller resurser som blir aktuella. Det torde dock handla om sådana tjänster och resurser som krävs för att syftet med överföringen ska uppnås. Om resolutionsmyndigheten t.ex. har överfört kritisk verksamhet till en privat köpare, bör det som huvudregel inte vara några problem att kräva att företaget under resolution tillhandahåller de tjänster som krävs för att mottagaren ska kunna fortsätta driva verksamheten effektivt. Sådana tjänster kan t.ex. vara IT-tjänster.

Med det sagt bör dock utgångspunkten vara att mottagaren strävar efter att så snart som möjligt hitta en egen leverantör av de

tjänster som krävs för att denne ska kunna bedriva den övertagna verksamheten effektivt. Befogenheten bör således inte kunna tillämpas avseende sådana tjänster som i och för sig är kommersiellt fördelaktiga, men där det enkelt går att ordna med motsvarande tjänst på annat håll, om än till mindre fördelaktiga villkor.

Av direktivet följer vidare att resolutionsmyndigheten kan besluta att sådana tjänster eller resurser ska tillhandahållas av dels företaget under resolution, dels ett annat koncernföretag (artikel 65.1). Vad gäller stora företagsgrupper kan det således bli fråga om relativt många företag som potentiellt sett kan träffas av befogenheten. Det torde inte vara ovanligt att flera centrala tjänster tillhandahålls koncerninternt. Den gränsdragning som görs i direktivet när det gäller vilka företag som kan bli föremål för ett beslut om tillhandahållande av tjänster eller resurser framstår som väl avvägd. Det finns därför enligt kommitténs mening inte skäl att på nationell grund ytterligare utsträcka denna befogenhet till att omfatta fler företag än vad direktivet anger.

Av direktivet framgår vidare att det saknar betydelse om normala insolvensförfaranden har inletts beträffande de företag som ska tillhandahålla tjänsterna eller resurserna, dvs. konkurs eller likvidation. Med anledning av det nu sagda bör bestämmelser motsvarande artikel 65.1 och 65.3 tas in i lag.

I direktivet anges att tjänsterna eller resurserna ska tillhandahållas på särskilda villkor (artikel 65.4). Om tillhandahållandet av tjänsterna eller resurserna regleras i ett avtal och dessa tjänster eller resurser tillhandahölls omedelbart före det att verksamhet överfördes, ska samma villkor tillämpas även efter överföringen. En sådan ordning är förenlig med svensk avtalsrätt. Om det inte finns något avtal, eller om avtalet har löpt ut, ska tjänsterna i stället tillhandahållas på skäliga villkor. Vad som är att betrakta som skäliga villkor får ytterst avgöras av domstol.

Bestämmelser motsvarande artikel 58.4 i resolutionsdirektivet bör tas in i lag.

Beträffande företag som ingår i gränsöverskridande koncerner krävs viss särskild reglering. Av artikel 65.2 i resolutionsdirektivet framgår att medlemsstaterna ska se till att deras resolutionsmyndigheter har befogenhet att genomdriva skyldigheter som resolutionsmyndigheter i andra medlemsstater har ålagt koncernföretag som är etablerade på deras territorier i enlighet med artikel 65.1. Detta innebär att en utländsk resolutionsmyndighets beslut enligt den nationella lagstiftning som genomför artikel 65.1 i

resolutionsdirektivet ska kunna göras gällande mot ett svenskt koncernbolag. Om t.ex. ett företag som har försatts i resolution i Tyskland har ett svenskt dotterföretag, kan den tyska resolutionsmyndigheten besluta att det svenska dotterföretaget ska tillhandahålla vissa tjänster till ett företag som har tagit över verksamhet från företaget under resolution. Ett sådant beslut gäller inte i Sverige då det inte omfattas av Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen) eller Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen). Det är därför nödvändigt att införa ny reglering på detta område. Artikel 65.2 i resolutionsdirektivet ger medlemsstaterna stort utrymme att själva avgöra hur en sådan reglering ska se ut. Mot denna bakgrund föreslås en reglering som motsvarar det exekvaturförfarande som gäller vid verkställighet och erkännande av utländska domar i Sverige.

Detta innebär att den svenska resolutionsmyndigheten ges möjlighet att verkställa ett beslut av en motsvarande myndighet i ett annat EES-land. Ett sådant beslut av den svenska resolutionsmyndigheten måste givetvis föregås av en prövning av om beslutet om tillhandahållande av tjänster är formellt riktigt. Någon materiell prövning bör däremot inte ske. I annat fall tillkommer en inte avsedd överprövning av det fattade beslutet om tillhandahållande av tjänster, vilket kan äventyra effektiviteten i ett gränsöverskridande resolutionsförfarande.

Det möter inga hinder att ge resolutionsmyndigheten denna befogenhet i stället för exempelvis en domstol. Resolutionsmyndigheten har expertkompetens på detta område och kan genomföra den begränsade prövning som ska göras på ett rättssäkert sätt.

10.7 Några resolutionsåtgärder

10.7.1 Kompletterande befogenheter

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten beslutar om resolution eller vidtar en resolutionsåtgärd får den besluta att

1. en innehavare av aktier i ett företag under resolution eller andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett sådant

företag inte får förvärva ytterligare sådana aktier eller äganderättsinstrument, eller

2. ett avtal som ett företag under resolution är part i ska sägas upp med omedelbar verkan eller att villkoren i avtalet ska ändras.

När resolutionsmyndigheten beslutar om resolution eller vidtar en resolutionsåtgärd får den dessutom begära att

1. en börs ska avslå en begäran om upptagande till handel på en reglerad marknad av ett finansiellt instrument som har getts ut av ett företag under resolution eller besluta att ett sådant finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel,
2. ett värdepappersinstitut med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska avslå en begäran om upptagande till handel på en handelsplattform av ett finansiellt instrument som har getts ut av ett företag under resolution, eller besluta att ett sådant finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel, eller
3. Finansinspektionen ska besluta om handelsstopp avseende ett finansiellt instrument som har getts ut av ett företag under resolution.

Resolutionsmyndigheten får även begära att en behörig myndighet i ett annat land inom EES fattar ett sådant beslut som anges ovan.

Justeringar görs i lagen om värdepappersmarknaden för att uppfylla resolutionsdirektivets krav.

Resolutionsdirektivet

Av artiklarna 64.1 b–c och delar av f samt 64.2 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att göra följande när de utövar en resolutionsbefogenhet.

1. Upphäva rätten att förvärva ytterligare aktier eller andra äganderättsinstrument.

2. Kräva att den relevanta myndigheten avbryter eller uppskjuter ett godkännande för upptagande till handel på en reglerad marknad eller ett upptagande till officiell notering av finansiella instrument.
3. Annullera eller ändra villkoren i ett avtal som företaget under resolution är part i.

Resolutionsmyndigheterna ska utöva dessa befogenheter om de anser att det är nödvändigt för att bidra till att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Skälen för kommitténs förslag

Allmänt

De befogenheter som resolutionsmyndigheten har att tillgripa när ett företag försätts i resolution finns utspridda på en rad olika ställen i direktivet. Myndigheten ges endast de befogenheter som anges i den ovan angivna artikeln om den samtidigt utövar någon annan resolutionsbefogenhet, dvs. någon av de befogenheter som ges i artiklarna 63 och 65–72 i direktivet. Eftersom de befogenheter som följer av artikel 64 inte får utövas självständigt bör en bestämmelse med den innebörden, motsvarande delar av artikel 64.1 i direktivet, tas in i lag. Det betyder att resolutionsmyndigheten endast får besluta om de åtgärder som behandlas i detta avsnitt i samband med att den vidtar någon annan resolutionsbefogenhet. I kommitténs förslag till genomförande av direktivet inkluderas resolutionsbefogenheterna i resolutionsåtgärderna (se avsnitt 5.3).

I artikel 31.1 i direktivet anges att resolutionsmyndigheten ska ta hänsyn till resolutionsändamålen när den tillämpar resolutionsverktygen och resolutionsbefogenheterna. Av artikeln framgår vidare att resolutionsmyndigheten ska välja de verktyg och befogenheter som bäst uppfyller de resolutionsändamål som är relevanta i det enskilda fallet. I artikel 32.1c anges vidare att en resolutionsåtgärd endast får vidtas om den är nödvändig med hänsyn till det allmännas intresse. Med detta avses bl.a. att resolutionsåtgärden ska vara nödvändig för att uppfylla ett eller flera resolutionsändamål (se artikel 32.5). I detta ligger inbyggt ett krav på att åtgärden ska vara ändamålsenlig.

Enligt kommitténs bedömning täcks därför artikel 64.2 i direktivet av artiklarna 31.1 och 32.5. Dessa artiklar har behandlats i avsnitten 6.2 och 7.2. Någon särskild bestämmelse som motsvarar artikel 64.2 behöver därför inte införas i svensk rätt.

Befogenhet att upphäva rätt att förvärva aktier

Direktivet innehåller bestämmelser som innebär att resolutionsmyndigheten får upphäva rätten för en innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument att förvärva ytterligare sådana instrument. Vad som avses med äganderättsinstrument har behandlats i avsnitt 12.2.1.

För att genomföra direktivet bör en bestämmelse motsvarande artikel 64.1 b i resolutionsdirektivet tas in i lag. Befogenheten bör utformas som en möjlighet för resolutionsmyndigheten att besluta att en innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution inte får förvärva ytterligare sådana finansiella instrument.

Befogenhet att avbryta eller stoppa handel

När ett företag har försatts i resolution kan det finnas anledning att stoppa handeln med aktier eller andra finansiella instrument som har getts ut av företaget. Det kan även finnas anledning att avnotera finansiella instrument som har getts ut av ett sådant företag. Skälet är den osäkerhet som råder om ett sådant företags ekonomiska ställning. I direktivet uttrycks detta som en befogenhet för resolutionsmyndigheten att "kräva att den relevanta myndigheten avbryter eller uppskjuter godkännandet för upptagande till handel på en reglerad marknad eller upptagandet till officiell notering av finansiella instrument enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/34/EG av den 28 maj 2001 om upptagande av värdepapper till officiell notering och om uppgifter som skall offentliggöras beträffande sådana värdepapper". Detta torde innebära en rätt för resolutionsmyndigheten att kräva att 1.) finansiella instrument som har getts ut av ett företag under resolution inte tas upp till handel, 2.) handeln med sådana finansiella instrument avbryts permanent, dvs. att de finansiella instrumenten avnoteras, samt 3.) handel med sådana finansiella instrument tillfälligt stoppas.

I 22 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVM) finns bestämmelser om handelsstopp. Av 22 kap. 1 § framgår att en börs ska underrätta Finansinspektionen om ett handelsstopp om 1.) investerarna inte har tillgång till information om det finansiella instrumentet, på lika villkor, 2.) investerarna inte i tillräcklig omfattning har tillgång till information om emittenten, 3.) emittentens ställning är sådan att handeln skulle skada investerarnas intressen, 4.) det finansiella instrumentet inte uppfyller de krav som följer av den reglerade marknads regler, eller 5.) det annars finns särskilda skäl hänförliga till emittenten eller det finansiella instrumentet. Handeln med ett visst finansiellt instrument får inte avbrytas av en börs, om det allvarligt skulle skada investerarnas intressen eller hindra marknaden från att fungera korrekt.

Finansinspektionen ska enligt 22 kap. 2 § LVM, så snart det kan ske, besluta om handelsstoppet ska bestå. Inspektionen får också, utan föregående beslut av börs, besluta om handelsstopp på sådan grund som anges i 22 kap. 1 § LVM. Finansinspektionen får också besluta att handeln ska avbrytas med ett finansiellt instrument på en handelsplattform eller i annan av ett värdepappersinstitut organiserad handel på sådan grund som anges i 22 kap. 1 § LVM.

De svenska bestämmelser som genomför de angivna delarna av artikel 64.1 c i resolutionsdirektivet bör knytas till de befintliga reglerna om handelsstopp. Av den anledningen föreslås att en bestämmelse motsvarande delar av artikel 64.1 c tas in i lag. Bestämmelsen bör utformas som en rätt för resolutionsmyndigheten att begära att Finansinspektionen beslutar att stoppa handeln av ett finansiellt instrument som har getts ut av ett företag under resolution. Som en konsekvens av detta behöver det införas en ny bestämmelse i LVM. Bestämmelsen i fråga bör innehålla ytterligare en grund för handelsstopp. Denna grund bör vara att resolutionsmyndigheten begär ett beslut om handelsstopp avseende finansiella instrument som har getts ut av ett företag som har försatts i resolution.

Av 15 kap. 11 § LVM framgår vidare att en börs ska avslå en begäran om upptagande till handel eller besluta att ett finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel (avnotering), om instrumentet inte uppfyller de krav som gäller för upptagande till handel eller om emittenten allvarligt åsidosätter sina förpliktelser enligt LVM eller någon annan författning. Avnotering av ett finansiellt instrument som har tagits upp till handel ska även ske på begäran av den efter vars begäran instrumentet har tagits upp till

handel. Motsvarande bestämmelser saknas för värdepappersinstitut med tillstånd för drift av handelsplattformar. I svensk rätt finns inte heller några bestämmelser som ger Finansinspektionen rätt att fatta beslut av det ovan angivna slaget. För att genomföra direktivet bör det därför införas bestämmelser som ger resolutionsmyndigheten rätt att kräva att en börs eller ett värdepappersinstitut avslår en begäran om upptagande till handel eller beslutar att ett finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel. Som en konsekvens av detta bör det även införas bestämmelser i LVM som innebär att en börs eller ett värdepappersinstitut ska efterkomma en sådan begäran av resolutionsmyndigheten. När det gäller börser bör dessa bestämmelser knytas till de befintliga reglerna om upptagande till handel och avnotering i 15 kap. 11 § LVM. Denna bestämmelse bör ändras på så sätt att börserna ska fatta ett beslut enligt 15 kap. 11 § LVM även på den grunden att resolutionsmyndigheten begär det. En motsvarande bestämmelse bör införas beträffande värdepappersinstitut.

Sammanfattningsvis anser således kommittén att en lämplig utformning av de nu föreslagna nya bestämmelserna är att resolutionsmyndigheten får begära att en börs eller ett värdepappersinstitut ska avslå en begäran om upptagande till handel eller besluta att finansiellt instrument inte längre ska vara upptaget till handel samt att Finansinspektionen ska besluta om handelsstopp. Bestämmelserna i LVM föreslås få den utformningen att börserna, ett värdepappersinstitut och Finansinspektionen ska fatta sådana beslut om det begärs av resolutionsmyndigheten.

Befogenhet att säga upp avtal med omedelbar verkan

Den befogenhet som följer av bestämmelserna i artikel 64.1 f i direktivet är en av de mest långtgående resolutionsbefogenheterna. Eftersom det inte finns någon begränsning avseende exempelvis typ av avtal eller avtalsvillkor skulle i princip vilka ändringar som helst kunna genomdrivas, inklusive uppsägning av avtal med omedelbar verkan, med potentiellt långtgående effekter för motparterna i berörda avtal och marknaden i stort som följd. Mot denna bakgrund blir kravet på proportionalitet och nödvändighet särskilt viktigt i förhållande till den här befogenheten. Ett beslut om att säga upp ett avtal med omedelbar verkan eller att ändra villkoren i ett avtal får inte leda till att det ekonomiska utfallet för en

ägare eller borgenär blir sämre än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation.

Direktivet innehåller en rad andra befogenheter som är utformade för att hantera de specifika problem som kan uppkomma i anslutning till att resolutionsmyndigheten beslutar om resolution eller vidtar resolutionsåtgärder. Det får därför förmodas att denna befogenhet kommer att användas relativt sällan. Trots detta kan det inte uteslutas att sådana situationer uppkommer. Av den anledningen bör en bestämmelse motsvarande delar av artikel 64.1 f tas in i lag.

10.7.2 Befogenhet att kräva information

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får begära att

1. det berörda företaget eller någon annan tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat, och
2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken lämnar sådana upplysningar på tid och plats som myndigheten bestämmer.

En sådan begäran får endast framställas om det behövs för att resolutionsmyndigheten ska kunna förbereda och besluta om resolutionsåtgärder.

Det ovanstående gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Resolutionsmyndigheten får förelägga den som inte följer en begäran enligt ovan att fullgöra sin skyldighet. Föreläggandet får förenas med vite.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 63.1 a i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har alla de befogenheter som är nödvändiga för att använda resolutionsverktygen gentemot företag under resolution. Resolutionsmyndigheterna ska bl.a. ha befogenhet att kräva av vilken person som helst att lämna den information som krävs för att resolutions-

myndigheten ska kunna besluta om och förbereda en resolutionsåtgärd, inklusive uppdateringar och kompletteringar av information som lämnats i resolutionsplanerna och att information lämnas vid inspektioner på plats.

Skälen för kommitténs förslag

Den ovan angivna befogenheten ger resolutionsmyndigheten rätt att kräva information. Direktivet innehåller även en rad andra bestämmelser som ger myndigheten rätt att inhämta information. Av bestämmelserna i artikel 11 framgår exempelvis att resolutionsmyndigheten – antingen på egen hand eller via den behöriga myndigheten – ska kunna inhämta den information som krävs för att förbereda resolutionsplaner.

Befogenheten i fråga ska möjliggöra en användning av resolutionsverktygen. Den kan därmed användas för att t.ex. besluta om och förbereda resolutionsåtgärder. Anta exempelvis att resolutionsmyndigheten har en spekulant på delar av verksamheten i ett företag under resolution och därför beslutar att använda försäljningsverktyget. I syfte att ge den potentielle köparen underlag för att kunna bestämma exakt vilken del av verksamheten som denne önskar överta skulle myndigheten kunna använda sig av nu aktuell befogenhet.

Av artikeln i fråga följer att information får krävas även av andra än det berörda företaget. Andra tänkbara personer kan exempelvis vara företagets revisor eller enskilda anställda. Det kan också vara personer som arbetar på företag till vilka företaget under resolution har lagt ut verksamhet genom delegering.

Med anledning av det nu sagda bör en bestämmelse motsvarande artikel 63.1 a tas in i lag. Vid utformandet av bestämmelsen kan 23 kap. 3 § LVM tjäna som förebild. Bestämmelsen bör därmed utformas som en rätt för resolutionsmyndigheten att begära att företaget under resolution eller någon annan ska tillhandahålla myndigheten uppgifter, handlingar eller annat. Av bestämmelsen bör även framgå att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken ska göra det på tid och plats som myndigheten bestämmer. Undantag bör göras för sådana uppgifter som omfattas av den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Resolutionsmyndigheten bör ges rätt att förelägga den som inte följer en begäran enligt ovan att fullgöra sin skyldighet. Ett sådant

föreläggande bör kunna förenas med vite. Genom att välja vite som sanktion följer alla bestämmelserna i lagen (1985:206) om vite med, t.ex. hur vitet ska bestämmas och förfarandet för när det döms ut.

11 Åtgärder mot ägare

11.1 Inledning

I kapitel 9 framgår att det är en viktig princip i resolution att behålla prioritetsordningen. Ett helt avgörande led i detta är att ägarna ska bära förluster först eftersom dessa endast ska få del av intäkterna från avvecklingen av ett företag efter det att alla borgenärer har fått betalt. För ett aktiebolag handlar det om aktieägarna och i en medlemsbank eller kreditmarknadsförening (ekonomisk förening) är det andelsinnehavarna.

Resolutionsmyndigheten måste därför kunna vidta åtgärder för att säkerställa att aktieägare respektive andelsinnehavare bär företagets förluster innan någon borgenär bär förluster. Om det handlar om ett aktiebolag så behöver resolutionsmyndigheten kunna minska aktiekapitalet i proportion till företagets förluster. I samband med detta får resolutionsmyndigheten besluta att dra in aktier, överföra aktier till (nedskrivna) borgenärer eller, om det egna kapitalet är positivt, späda ut de befintliga aktieägarnas ägarandel. Detta ska göras i syfte att permanent sätta ned de befintliga aktieägarnas anspråk på, och inflytande över, företaget. Om det handlar om en medlemsbank eller en kreditmarknadsförening behöver resolutionsmyndigheten för att uppnå motsvarande resultat kunna skriva ned andelarnas värde.

I detta kapitel föreslår kommittén införlivande av de åtgärder som ska säkerställa att ägarna – aktieägare eller andelsinnehavare – bär förluster först.

11.2 Aktier och andra andelar

<p>Kommitténs bedömning: Åtgärder som syftar till att ägare ska vara de första att bära förluster berör aktier och andra andelar.</p>
--

Skälen för kommitténs bedömning

Att resolutionsmyndigheten i syfte att ägarna ska bära de första förlusterna ska kunna vidta åtgärder mot innehavarna av aktier är uppenbart och framgår uttryckligen i direktivet genom att flera artiklar talar om åtgärder mot innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument. En fråga som däremot behöver analyseras är vad som i detta sammanhang avses med *andra äganderättsinstrument*.

Andelar i en ekonomisk förening eller i en medlemsbank är att betrakta som äganderättsinstrument enligt definitionen i artikel 2.1.61, eftersom de är andra instrument än aktier som ger äganderätt. Definitionen av äganderättsinstrument inkluderar även exempelvis teckningsoptioner och konvertibler. Det är dock vår bedömning att det i detta sammanhang, som handlar om att ägarna ska bära de första förlusterna, endast är relevant med aktier och andra andelar.

Om resolutionsmyndigheten vill vidta åtgärder mot innehavarna av andra äganderättsinstrument än aktier och andelar, är det vår bedömning att det i första hand bör handla om resolutionsåtgärder som förbjuder förvärv av aktier eller andra äganderättsinstrument (se avsnitt 10.7.1) snarare än om att säkerställa att de befintliga ägarna av sådana instrument bär de första förlusterna.

Sparbanker har inga ägare och kan inte komma ifråga för den här typen av åtgärder.

11.3 Minskning av aktiekapitalet och spädning av ägarandelar

Kommitténs förslag: Om företaget under resolution är ett aktiebolag ska resolutionsmyndigheten innan, eller i samband med att den vidtar en resolutionsåtgärd som kan leda till att någon borgenär drabbas av förluster eller får sin fordran helt eller delvis konverterad, besluta att aktiekapitalet ska minskas i proportion till företagets förluster enligt den värdering som ligger till grund för beslutet.

Om företaget under resolution har ett positivt värde, får resolutionsmyndigheten späda ut äganderätten för existerande aktieägare genom att konvertera skulder till nya aktier eller andra äganderättsinstrument.

Resolutionsdirektivet

I direktivet är de mer konkreta åtgärder som ska vidtas mot ägare en del av befogenheterna att skriva ned eller konvertera relevanta kapitalinstrument och skuldnedskrivningsverktyget.

Artikel 37.2 anger att en resolutionsmyndighet ska, om den beslutar att tillämpa ett resolutionsverktyg gentemot ett institut eller ett koncernföretag, och denna resolutionsåtgärd skulle resultera i att förluster får bäras av borgenärer eller att deras fordringar konverteras, utöva befogenheten att skriva ned och konvertera relevanta kapitalinstrument i enlighet med artikel 59 omedelbart innan eller samtidigt som resolutionsverktyget tillämpas. I artikel 59.3 uttrycks motsvarande, men något annorlunda, som att resolutionsmyndigheten utan dröjsmål ska utöva nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheten i enlighet med artikel 60 avseende relevanta kapitalinstrument (det vill säga övriga primärkapitaltillskott och supplementärkapitalinstrument) som företaget under resolution har gett ut, innan någon resolutionsåtgärd vidtas. Samtidigt framgår av artikel 48 att poster i kärnprimärkapitalet (det vill säga bland annat aktier) ska minskas först i enlighet med artikel 60.1 och principen i artikel 34.1 om att ägarna ska bära förluster först.

Att resolutionsmyndigheten ska kunna sänka kvotvärdet för aktier och andra äganderättsinstrument framgår av artikel 63.1 h. Där anges att resolutionsmyndigheterna ska ha befogenhet att sänka, även sänka till noll, kvotvärdet för aktier eller andra äganderättsinstrument i ett företag under resolution och att dra in sådana aktier eller andra äganderättsinstrument. Av artikel 53.1 framgår att minskningen ska få verkan och vara omedelbart bindande för företaget under resolution och för berörda borgenärer och ägare.

I samband med ett beslut om minskning av aktiekapital får resolutionsmyndigheten även besluta om en eller båda av åtgärderna i artikel 47.1 a, vilka behandlas nedan.

Utspädning

Om företaget under resolution har ett positivt substansvärde i enlighet med den värdering som gjorts enligt artikel 36, får resolutionsmyndigheten enligt artikel 47.1 b när den använder skuldnedskrivningsverktyget i artikel 43.2 eller skriver ned eller konverterar kapitalinstrument enligt artikel 59, späda ut äganderätten för

existerande aktieägare och innehavare av andra äganderättsinstrument till följd av konvertering till aktier eller andra äganderättsinstrument av

- i) relevanta kapitalinstrument emitterade av företaget enligt den befogenhet som avses i artikel 59.2, dvs. befogenheten att skriva ned eller konvertera relevanta kapitalinstrument till aktier eller andra äganderättsinstrument, eller
- ii) kvalificerade skulder som getts ut av företaget under resolution enligt den befogenhet som avses i artikel 63.1 f, dvs. befogenheten att konvertera kvalificerade skulder i det företaget till stamaktier eller andra äganderättsinstrument i samma företag, eller ett företag som kan bli föremål för resolution, i ett moderföretag eller i ett broinstitut till vilket tillgångar, rättigheter eller skulder som har hört till företaget i fråga har överförts.

Vid utspädning ska konverteringen göras till en konverteringskurs som väsentligt späder ut existerande aktieinnehav och innehav av andra äganderättsinstrument.

Skälen för kommitténs förslag

För att kunna använda ett resolutionsverktyg eller vidta någon resolutionsåtgärd som innebär att någon borgenär drabbas av förluster, eller får sin fordran helt eller delvis konverterad, ska resolutionsmyndigheten se till att ägarna först bär förluster. Denna princip, som i direktivet uttrycks i artikel 34.1, behandlas i kapitel 8. I direktivet kommer detta även till uttryck i konkreta bestämmelser, om än något indirekt, eftersom bestämmelserna säger att innehavare av kapitalinstrument (artikel 37.2), eller relevanta kapitalinstrument (artikel 59.3), ska bära förluster före någon annan borgenär respektive innan någon resolutionsåtgärd vidtas. Att ägarna ska bära förlusterna först kommer också till uttryck i artikel 48 som säger att poster i kärnprimärkapitalet ska minskas först vid en nedskrivning och konvertering av relevanta kapitalinstrument.

Inom gruppen kapitalinstrument finns för ett aktiebolag tre övergripande kategorier: aktier, övriga primärkapitalinstrument samt supplementärkapitalinstrument. De två sistnämnda utgör de relevanta kapitalinstrumenten och är i själva verket skulder, men får räknas in i ett instituts kapitalbas. Det innebär att innehavarna av

dessa instrument är borgenärer. För att behålla prioritetsordningen ska alltså aktieägarna bära förluster före borgenärer, inbegripet då innehavare av relevanta kapitalinstrument. Att sedan innehavarna av de relevanta kapitalinstrument, som är just skulder, ska bära förluster innan någon annan borgenär bär förluster införlivas genom skuldnedskrivningsverktyget; se kapitel 15.

För att aktieägarna ska vara de första att bära förluster måste aktiekapitalet minska i proportion med förlusterna. Utgångspunkten är vidare att förlusterna ska kunna fördelas lika mellan aktierna (se exempelvis artikel 48.2). Om det egna kapitalet, uppskattat enligt värderingen, är mindre än aktiekapitalet ska aktiekapitalet minskas så att det hamnar i paritet med det egna kapitalet. Det kan innebära att aktiekapitalet blir helt förbrukat om det egna kapitalet är negativt.

Resolutionsmyndigheten ska enligt direktivet ha befogenhet att minska kvotvärdet på utestående aktier och vidta motsvarande åtgärder beträffande andra äganderättsinstrument. Kvotvärdet är dock endast en residual som ges av kvoten mellan aktiekapitalet och antalet utestående aktier. Denna befogenhet bör alltså i stället tolkas som att resolutionsmyndigheten har rätt att besluta om en minskning av aktiekapitalet, vilket leder till att kvotvärdet minskar. Detta ska ses mot bakgrund av att varje aktieägare ska bära förluster proportionerligt mot sitt innehav. Kommittén föreslår att resolutionsmyndigheten ska ges rätt att besluta om en minskning av aktiekapitalet i proportion till företagets förluster enligt värderingen.

Det bör också påpekas att i aktiekapitalet inkluderas preferensaktier och följaktligen omfattas de av denna åtgärd trots att de inte räknas till kärnprimärkapitalet. Detta är en skillnad gentemot vårt förslag för motsvarande åtgärder som Finansinspektionen kan vidta utanför resolution och som bara avser åtgärder riktade mot poster i kärnprimärkapitalet; se kapitel 30. Skälet till att förslagen skiljer sig åt är att en nedskrivning eller konvertering utanför resolution är fokuserad på sådana instrument som tillhör kapitalbasen vilka är en kategori av instrument som är central för den finansiella tillsynen. Syftet med åtgärden kan något förenklat också sägas vara att förhindra ett fallissemang genom att förbättra kvaliteten på kapitalbasen.

Utspädning

Om företaget har ett positivt eget kapital, det vill säga har ett positivt substansvärde, får resolutionsmyndigheten späda ut de befintliga aktieägarnas ägarandel genom en nyemission. Att substansvärdet är positivt ska framgå av den värdering som görs inför beslutet. Denna värdering ska i en sådan situation bygga på en fortlevandeansats. Det är inte heller nödvändigt att en utspädning föregås av en minskning av aktiekapitalet.

Utspädning är inte i sig en åtgärd, utan en följd av att antalet utstående aktier ökar, exempelvis efter en nyemission, vilket gör att de existerande aktieägarnas ägarandel minskar. Att resolutionsmyndigheten ska ha rätt att förelägga företag att emittera nya aktier behandlas i samband med skuldnedskrivningsverktyget; se kapitel 15. Utspädningen som sådan genomförs genom att företaget tillförs nytt kapital, exempelvis genom att konvertera skulder till nya aktier. Det bör framgå av lag att utspädning av befintliga aktieägare är en tillåten metod att minska poster i aktiekapitalet förutsatt att värdet på företaget, mätt som företagets substansvärde, är positivt.

I direktivet anges även att utspädningseffekten ska vara *väsentlig*. Vad som menas med en väsentlig utspädning ger direktivet ingen vägledning om. Bestämmelsen är heller inte helt lättolkad med tanke på att åtgärderna i alla andra fall ska utgå från värderingen, t.ex. av de förluster som ska absorberas. Det torde dock handla om en bedömning av hur aktieägarnas innehav och ägarandel påverkas av de sammanlagda åtgärder som vidtas, det vill säga även en eventuell minskning av aktiekapitalet som kan ha skett för att få tillgångar och skulder i balans. Kommittén anser att det av tydlighetsskäl räcker med att i lag ange att en utspädning får ske och inte att utspädningen också ska vara väsentlig.

11.4 Åtgärder i samband med minskning av aktiekapitalet

Kommitténs förslag: I samband med ett beslut om att minska aktiekapitalet får resolutionsmyndigheten besluta att vidta någon eller några av följande åtgärder

1. Dra in befintliga aktier.

2. Överföra befintliga aktier till en borgenär som har fått sin fordran helt eller delvis nedskrivna.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 47.1 ska medlemsstaterna se till att resolutionsmyndigheterna när de använder skuldnedskrivningsverktyget i artikel 43.2 eller skriver ned eller konverterar kapitalinstrument enligt artikel 59 vidtar gentemot aktieägarna och innehavare av andra äganderättsinstrument någon av eller båda, följande åtgärder i artikel 47.1 a, dvs. dra in existerande aktier eller andra äganderättsinstrument eller överföra dem till borgenärer som fått sina anspråk nedskrivna.

Behandling av aktieägare som tidigare har konverterats

Enligt artikel 47.2 ska de åtgärder som beskrivs ovan också vidtas gentemot aktieägare och innehavare av andra äganderättsinstrument vars aktier eller andra äganderättsinstrument emitterats eller tilldelats under följande omständigheter:

- a) Till följd av omvandling av skuldinstrument till aktier eller andra äganderättsinstrument i enlighet med avtalsvillkor i de ursprungliga skuldinstrumenten utlöst av en händelse som inträffade före eller samtidigt som resolutionsmyndighetens bedömning av att företaget uppfyllde villkoren för resolution.
- b) Till följd av konvertering av relevanta kapitalinstrument till kärnprimärkapitalinstrument enligt artikel 60.

När resolutionsmyndigheten överväger vilken åtgärd den ska vidta enligt 47.1 ska den enligt artikel 47.3 beakta

- a) den värdering som gjorts i enlighet med artikel 36,
- b) det belopp genom vilket resolutionsmyndigheten har bedömt att kärnprimärkapitalposter måste minskas och berörda kapitalinstrument måste skrivas ned eller konverteras i enlighet med artikel 60.1, och
- c) det totalbelopp som resolutionsmyndigheten bedömt enligt artikel 46.

Enligt artikel 47.6 ska Eba senast den 3 juli 2016 utfärda riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1093/2010 i fråga om de omständigheter då var och en av de åtgärder som anges i 47.1 skulle vara lämpliga, med beaktande av de faktorer som avses i artikel 47.3.

Skälen för kommitténs förslag

I artikel 47.1 framgår att när det handlar om åtgärder mot aktieägare och andra innehavare av äganderättsinstrument har resolutionsmyndigheten att välja mellan att dra in existerande aktier och att överföra existerande aktier. Innan vi mer utförligt diskuterar dessa åtgärder bör det noteras att resolutionsmyndighetens rätt att besluta om att aktier ska dras in eller överföras inte bara framgår av artikel 47 utan också av artikel 63.1 c (om överföring) och 63.1 h (om indragning).

Vi föreslår att resolutionsmyndigheten ges rätt att besluta om samma typ av åtgärder ovan som resolutionsdirektivet föreskriver.

Indragning av aktier

Det är kommitténs mening att resolutionsdirektivet bör tolkas så att när resolutionsmyndigheten beslutar om att minska aktiekapitalet får den i samband med detta besluta om en indragning eller en överföring av aktier. När resolutionsmyndigheten beslutar att dra in aktier innebär det att instrumenten makuleras. Aktierna kommer att avföras ur den aktiebok som förs för aktiebolaget.

Enligt direktivets ordalydelse kan aktierna dras in både om substansvärdet är positivt eller om det är negativt. Sannolikt torde en minskning av aktiekapitalet i kombination med indragning i första hand vara aktuell när bolagets förluster förbrukat hela aktiekapitalet. Om behovet av förlustabsorbering inte förbrukar hela aktiekapitalet, följer det av artikel 48.2 att resolutionsmyndigheten ska fördela förlusterna jämnt mellan aktieägarna.¹

Om aktiekapitalet minskas och dras in med ett större belopp än vad som är nödvändigt för att absorbera förluster, bör ersättning

¹ Det kan noteras att en aktie för att få ingå i kärnprimärkapitalet ska absorbera förluster i samma omfattning som alla andra kärnprimärkapitalinstrument (artikel 28.1 i tillsynsförordningen).

utgå till aktieägarna. Situationen liknar den vid en överföring då aktierna säljs direkt till ett privat företag med hjälp av försäljningsverktyget eller förs över till ett broinstitut (se kapitel 12 respektive 13).² Ersättningen kan utgå både i pengar och i form av nya aktier i samband med en utspädning. Samtidigt som besluten inte bör innebära att någon aktieägare eller borgenär får ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation bör de inte heller leda till en värdeöverföring från borgenärerna till aktieägarna (eller tvärtom) eller att möjligheten används för att kringgå reglerna om hur resolutionsreserven får användas. Som en utgångspunkt bör de ursprungliga ägarna anses ha rätt till det värde som fanns i företaget vid resolutionsbeslutet. Om det verkligen är lämpligt att dra in hela aktiekapitalet när ett företag har ett positivt substansvärde får dock bedömas från fall till fall.

Även om resolutionsmyndighetens beslut inte fattas med stöd av associationsrätten kan det jämföras med minskning av aktiekapitalet med indragning av aktier som kan ske enligt 20 kap. aktiebolagslagen (2005:551).

Överföring

Direktivet tillåter att en konvertering av skulder görs genom att befintliga aktier överförs till borgenärerna. Det är samma befogenhet som utnyttjas när aktier som getts ut av företaget i resolution säljs till en privat aktör eller överläts till ett broinstitut (se kapitel 12 respektive 13).

Denna möjlighet att överföra aktier ger ett alternativ till att dra in aktier och sedan ge ut nya aktier genom att resolutionsmyndigheten i stället överför befintliga aktier till borgenärer som har fått sin fordran nedskrivna. Genom att på detta sätt undvika att uttradera företagets ägarkapital behöver inte företaget ge ut nya aktier utan de gamla aktierna kan i stället ”återvinnas”. Att resolutionsmyndigheten kan besluta om en överföring för att genomföra en konvertering behöver framgå av lag.

Vilken ersättning som utgår till aktieägarna beror på om bolaget har positivt substansvärde eller inte. I denna del gäller samma princip som vid indragning (se ovan). Beträffande den ersättning

² I ett sådant fall kan minskningen närmast liknas vid inlösen, dvs. minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna genom att aktierna dras in.

som borgenären får betala hänvisas till vad som sägs om konverteringskurser i avsnitt 15.11. När denna åtgärd är lämpligare än en indragning torde bero på omständigheterna. Om ett företag har gett ut aktier med olika röstvärde eller andra skillnader mellan aktieslagen, kan det exempelvis finnas anledning att överväga om indragning är ett lämpligare alternativ än en överföring. Å andra sidan kan en överföring vara lämpligare om aktierna handlas på exempelvis en börs.

Åtgärderna kan kombineras

Avslutningsvis bör det av lag framgå att resolutionsmyndigheten får kombinera åtgärderna gentemot aktieägare vilka förutom indragning och överföring även inkluderar en utspädning. Direktivet anger vidare i 47.3 att när resolutionsmyndigheten överväger vilken åtgärd den ska vidta – indragning, överföring eller utspädning – ska den beakta värderingen, det belopp genom vilket aktiekapitalet måste minskas och skulder måste skrivas ned eller konverteras samt det totalbelopp som resolutionsmyndigheten bedömt enligt artikel 46.

Det är kommitténs bedömning att det redan framgår att minskningen av aktiekapitalet ska baseras på värderingen som görs i samband med resolutionsbeslutet och att utspädning endast kan bli aktuellt vid ett positivt substansvärde. Ytterligare bestämmelser för att införliva 47.3 anser kommittén inte är nödvändiga. Vi noterar även att Eba kommer att ta fram riktlinjer om när de olika alternativen ska tillämpas.

Innehavare som har blivit aktieägare genom konvertering

Som framgår av artikel 47.2 ska åtgärderna också vidtas beträffande sådana personer som har tilldelats, eller för vars räkning det har getts ut, aktier till följd av en utlösande händelse som inträffat före eller samtidigt som institutet försattes i resolution. Därutöver ska åtgärderna vidtas mot den som har fått aktier eller andra äganderättsinstrument till följd av konvertering av relevanta kapitalinstrument.

Eftersom de grupper av aktieägare som nu har nämnts vid tillfället för åtgärden är aktieägare så anser vi att detta inte behöver uttryckas särskilt i lag.

11.5 Åtgärder mot andelsinnehavare

Kommitténs förslag: Om företaget under resolution är en medlemsbank eller en ekonomisk förening, ska resolutionsmyndigheten innan, eller i samband med att den vidtar en resolutionsåtgärd som kan leda till att någon borgenär drabbas av förluster eller får sin fordran helt eller delvis konverterad, besluta att minska andelarnas värde i proportion till företagets förluster enligt den värderingen som ligger till grund för beslutet.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan bedömer kommittén att resolutionsmyndigheten behöver kunna vidta åtgärder om företaget under resolution är en medlemsbank eller en kreditmarknadsförening (ekonomisk förening) som motsvarar de som ovan föreslås i förhållande till ett aktiebolag och gentemot aktieägare. Det behövs bl.a. av hänsyn till principen att ägare ska bära förluster före borgenärer och för att införliva artikel 48 som säger att poster i kärnprimärkapitalet (det vill säga i detta fall andelar) ska minskas först. Åtgärderna ska vidare ge motsvarande effekt som om företaget under resolution är ett aktiebolag, men kan självklart vara annorlunda till formen beroende på de skillnader som finns mellan aktiebolag och ekonomiska föreningar. Detta anges uttryckligen i artikel 63.3, som säger att medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna, i den mån någon eller några av de befogenheter som räknas upp i artikel 63.1 inte är tillämpliga på ett företag till följd av dess särskilda juridiska form, har befogenheter som är så snarlika dessa som möjligt, även vad gäller deras verkan.

Det är kommitténs bedömning att det inte är aktuellt att överföra andelar (se kapitel 12 om försäljningsverktyget) och att resolution därmed handlar om inkrämsöverlåtelse för denna typ av företag. Sannolikt blir med andra ord andelsinnehavarna kvarlämnade i företaget som därefter försätts i konkurs. Men vid en

inkråmsöverlåtelse är det tänkbart att skuldnedskrivningsverktyget används för att skriva ned kapitalbeloppet på de skulder som överförs. Eftersom ägarna, eller medlemmarna i detta fall, ska bära förlusterna före borgenärerna om prioritetsordningen ska behållas, behöver med andra ord myndigheten vidta åtgärder i detta syfte. På liknande sätt som med ett aktiebolag så handlar det om att justera medlemmarnas andelar (i stället för aktiekapitalet) så att de hamnar i paritet med det egna kapitalet enligt värderingen. Den åtgärd som krävs för detta är att besluta om att minska andelarnas värde. Kommittén föreslår därför att det införs en bestämmelse med innebörden att resolutionsmyndigheten ska minska värdet av andelar i proportion till företagets förluster enligt värderingen innan, eller i samband med att en resolutionsåtgärd vidtas som kan innebära att borgenärer drabbas av förluster.

11.6 Besluten är bindande

Kommitténs förslag: De beslut som resolutionsmyndigheten fattar om minskning av aktiekapital, indragning eller överföring av aktier samt minskning av andelarnas värde är bindande för företaget under resolution och för berörda ägare.

En av resolutionsmyndigheten beslutad kapitalminskning är fastställd när den har registrerats.

Resolutionsdirektivet

Befogenheterna att vidta de åtgärder som vi behandlar här finns bland annat i artikel 63.1; 63.1 c (om överföring), 63.1 f (om rätt att konvertera), 63.1 h (om indragning), 61.1 h (om minskning av kvotvärde) samt 63.1 i (om krav på nyemission). Enligt 63.2 ska resolutionsmyndigheten då inte omfattas av krav på godkännanden eller medgivanden från någon offentlig person, t.ex. Bolagsverket, eller privat person, inbegripet ägarna eller borgenärerna i företaget under resolution som annars skulle gälla enligt lagstiftning, avtal eller på annan grund. Av artikel 53 framgår att beslut om åtgärder enligt artikel 63.1 ska få verkan och vara omedelbart bindande för företaget under resolution och för berörda ägare och borgenärer.

Skälen till kommitténs förslag

När det gäller åtgärderna mot ägare som föreslås i detta kapitel så är det en del av resolutionsbefogenheterna i direktivet. Utspädningen kommer dock att genomföras med hjälp av de andra befogenheter som resolutionsmyndigheten har, t.ex. att konvertera kvalificerade skulder till aktiekapital och förelägga om nyemission (se avsnitten 15.10 och 15.12).

Enligt vårt förslag till införlivande ska den här typen av resolutionsåtgärder vara resultatet av myndighetsbeslut och ska följa de bestämmelser, inbegripet reglerna för att säkerställa egendoms-skyddet, som finns i resolutionslagen. Besluten ska dock inte omfattas av krav på godkännanden eller medgivanden från någon offentlig person, t.ex. Bolagsverket, eller privat person, inbegripet ägarna eller borgenärerna i företaget under resolution som annars skulle gälla enligt lagstiftning, avtal eller på annan grund; se avsnitt 8.2. Av artikel 53.1 framgår vidare att åtgärderna ska få verkan och vara omedelbart bindande för företaget och ägarna. Oavsett detta bör minskning av aktiekapitalet, indragning och överföring (och åtgärder som medför utspädning) utformas på ett sätt som är förenligt med det associationsrättsliga regelverk som är tillämpligt på det företag som berörs, t.ex. bestämmelserna om att alla aktier i ett aktiebolag ha samma kvotvärde.

Kommittén föreslår en bestämmelse motsvarande den som föreslås i anslutning till skuldnedskrivningsverktyget (se kapitel 15) som föreskriver att beslut som resolutionsmyndigheten fattar om minskning av aktiekapital, indragning eller överföring av aktier samt minskning av andelarnas värde är bindande för företaget under resolution och för berörda ägare. Det bör också framgå av lag att kapitalminskningen, i likhet med vad som gäller för minskningar av aktiekapitalet i aktiebolagslagen, ska vara fastställd när det har blivit registrerad. Även detta motsvarar vad som sägs om kapitalökningar i avsnitt 15.10.

12 Försäljningsverktyget

Genom beslutet om resolution ges resolutionsmyndigheten tillgång till vissa resolutionsverktyg och resolutionsbefogenheter. Myndigheten kan i stor utsträckning välja mellan dessa verktyg och befogenheter utifrån sin bedömning av vad som är bäst för att uppnå resolutionsändamålen.

Ett av de övergripande syftena med de olika verktygen och befogenheterna är att möjliggöra en fortsatt drift av den verksamhet som bedrivs av företaget under resolution. Detta syfte kan exempelvis uppnås genom att man omstrukturerar företaget genom användning av skuldnedskrivningsverktyget eller broinstituttsverktyget, eller genom att verksamheten överförs till en privat aktör som har resurser att driva verksamheten vidare.

Genom försäljningsverktyget, som är ett av direktivets fyra resolutionsverktyg, ges resolutionsmyndigheten befogenhet att sälja antingen ett företag under resolution som sådant (dvs. genom en överföring av aktier) eller samtliga eller vissa av företagets tillgångar, rättigheter och förpliktelser (inkråmsöverlåtelse). Resolutionsmyndigheten kan inte sälja företaget eller dess inkråm till vilka villkor som helst, utan villkoren ska vara affärsmässiga.

Det kan noteras att en försäljning genom försäljningsverktyget inte begränsas till privatägda företag. Utgångspunkten i direktivet är dock att förvärvaren ska vara en privat aktör, vilket i och för sig inte hindrar att exempelvis en statligt ägd bank som sedan tidigare bedriver verksamhet förvärvar ett företag under resolution genom försäljningsverktyget.

Nedan ger kommittén förslag på hur direktivets bestämmelser om försäljningsverktyget ska införlivas i svensk rätt.

12.1 Definition av försäljningsverktyget

Kommitténs förslag: Med försäljningsverktyget avses en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution samt av äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution från innehavaren av ett sådant instrument till en förvärvare som inte är ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

Resolutionsdirektivet

I artikel 2.1.58 i resolutionsdirektivet definieras försäljningsverktyget som en mekanism för en resolutionsmyndighet att överföra aktier eller andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution, eller tillgångar, rättigheter eller skulder i ett företag under resolution, till en köpare som inte är ett broinstitut.

Skälen för kommitténs förslag

Som kommer att framgå i de följande kapitlen finns stora likheter mellan framför allt försäljningsverktyget och broinstitutsverktyget, men även mellan försäljningsverktyget och avskiljandeverktyget. Enkelt uttryckt kan en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution vara en användning av vilket som av dessa resolutionsverktyg. En överföring av äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution kan vara en användning av antingen försäljningsverktyget eller broinstitutsverktyget. Beroende på vilket resolutionsverktyg som används för en viss överföring ställer direktivet delvis olika krav på myndigheten och på överföringen. Av den anledningen har det betydelse hur man definierar de olika verktygen, liksom vilket verktyg myndigheten beslutar använda.

I kommitténs förslag till genomförande undantas inte bara överföringar som görs till ett broinstitut utan även överföringar till ett tillgångsförvaltningsbolag från försäljningsverktyget. Även när avskiljandeverktyget används är det nämligen möjligt att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution (se kapitel 14). Genom vårt förslag till genomförande

upprätthålls en tydligare skiljelinje mellan försäljningsverktyget och avskiljandeverktyget.

12.2 Generellt om överföring

I det här avsnittet behandlar kommittén vissa generella bestämmelser avseende överföring genom användning av försäljningsverktyget. Bland annat behandlas vad som får överföras, möjligheten att göra kompletterande överföringar och återföringar samt förvärvarens rättsliga ställning efter en överföring.

12.2.1 Vad får överföras?

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får använda försäljningsverktyget för att överföra

1. tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution, eller
2. äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution från innehavaren av ett sådant instrument.

Resolutionsdirektivet

I artikel 38.1 i resolutionsdirektivet anges följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheten har befogenhet att överföra följande till en köpare som inte är ett broinstitut:

- a) Aktier eller andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution.
- b) Alla eller vissa tillgångar, rättigheter och skulder i ett företag under resolution.

En överföring enligt ovan ska äga rum utan att medgivande erhålls från ägarna i företaget under resolution eller från andra tredje män än köparen och utan att några andra förfarandekrav enligt bolags- eller värdepapperslagstiftning än de särskilda förfarandekrav som gäller för just försäljningsverktyget iakttas. Detta undantag ska

dock inte påverka direktivets bestämmelser om ägarprövning, förhandsgodkännande eller överklagande.

I sammanhanget bör även ett par av direktivets definitioner nämnas. Till att börja med framgår av artikel 2.1.61 i att "äganderättsinstrument" avser aktier, andra instrument som ger äganderätt, instrument som kan konverteras till eller ge rätt att förvärva aktier eller äganderättsinstrument, samt instrument som utgör intressen i aktier eller andra äganderättsinstrument. Resolutionsmyndighetens överföringsbefogenhet omfattar således alla dessa typer av instrument.

Av artikel 63.1 c och d i direktivet framgår vidare följande:

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har alla de befogenheter som är nödvändiga för att använda resolutionsverktygen gentemot företag under resolution. Myndigheterna ska särskilt ha befogenhet att överföra aktier och andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution samt att överföra tillgångar, rättigheter eller skulder i ett företag under resolution till en mottagare, med denna mottagares samtycke.

I artikel 63.2 i resolutionsdirektivet anges slutligen följande:

Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att resolutionsmyndigheterna när de använder resolutionsverktygen och utövar resolutionsbefogenheterna inte omfattas av något av följande krav som annars skulle gälla enligt nationell rätt, avtal eller på annan grund:

- a) Krav på godkännande eller medgivande från någon offentlig eller privat person, inklusive ägarna till företaget under resolution eller dess borgenärer med förbehåll för den information som ska lämnas till det behöriga ministeriet och eventuellt godkännande från detta innan beslut genomförs enligt direktivet och vid förhandsgodkännande av rättslig myndighet.
- b) Förfarandekrav om att underrätta vissa personer, inklusive eventuella krav om att offentliggöra underrättelser eller prospekt eller om att lämna in eller registrera handlingar hos någon annan myndighet, innan befogenheterna utövas.

Medlemsstaterna ska särskilt se till att resolutionsmyndigheterna kan utöva befogenheterna enligt denna artikel oberoende av eventuella begränsningar eller krav på medgivande för överföring av berörda finansiella instrument, rättigheter, tillgångar eller skulder

som annars skulle tillämpas. Det som anges i b ovan ska inte påverka tillämpningen av de krav på underrättelser och procedurkrav som anges i direktivet och eventuella krav på anmälan enligt unionens regler om statligt stöd.

Skälen för kommitténs förslag

På ett generellt plan kan konstateras att det är viktigt att myndigheten ges en viss grad av flexibilitet vid användandet av resolutionsverktygen. Detta inkluderar flexibilitet avseende vilken typ av tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som är möjliga att överföra genom försäljningsverktyget.

Som framgår ovan anges i direktivet att myndigheten ska kunna överföra både tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett företag under resolution (inkråmsöverlåtelse) och aktier eller andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett sådant företag. För en potentiell köpare som inte sedan tidigare bedriver den typ av verksamhet som bedrivs av det fallerande företaget torde en överföring av aktier vara mest praktisk, eftersom en inkraamsöverlåtelse ställer krav på att köparen har tillstånd för att bedriva den aktuella verksamheten (under förutsättning att den verksamhet som överförs är tillståndspliktig). Vid en aktieöverlåtelse berörs inte de tillstånd som innehas av företaget som förvärvas. Vilka tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som får överföras genom försäljningsverktyget bör enligt kommitténs bedömning framgå av lag. I det följande lämnas en närmare redogörelse för hur vi anser att en sådan lagbestämmelse bör utformas.

Tillgångar, rättigheter eller förpliktelser

I direktivet anges som framgår ovan att det utöver aktier och andra äganderättsinstrument ska vara möjligt att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution. I den svenska översättningen av direktivet har "liabilities" översatts med "skulder". När det gäller försäljningsverktyget torde det snarare handla om "förpliktelser", eftersom verktyget bl.a. används till att överföra hela eller delar av verksamheten i ett företag. Företaget kan ha ingått avtal som ger upphov till andra förpliktelser än skulder, t.ex. förpliktelser att leverera värdepapper eller valuta.

I kommitténs förslag till införlivande av direktivets bestämmelser om försäljningsverktyget uttrycks därför "liabilities" som förpliktelser i stället för skulder.

Äganderättsinstrument

Enligt direktivet ska myndigheten kunna använda försäljningsverktyget för att överföra bl.a. aktier och andra äganderättsinstrument. Som framgår ovan definieras äganderättsinstrument som "aktier, instrument som ger äganderätt, instrument som kan konverteras till eller ger rätt att förvärva aktier eller äganderättsinstrument, samt instrument som utgör intressen i aktier eller äganderättsinstrument".

De företag som för svensk del omfattas av direktivets tillämpningsområde är i huvudsak kreditinstitut och värdepappersbolag. Kreditinstitut kan vara aktiebolag, ekonomiska föreningar (medlemsbanker) eller sparbanker. Värdepappersbolag är alltid aktiebolag.

Att aktier kan överföras genom försäljningsverktyget framgår uttryckligen av direktivet. För värdepappersbolag och kreditinstitut som är aktiebolag är bilden således förhållandevis klar.

För medlemsbanker och sparbanker är förhållandena annorlunda. De äganderättsinstrument som skulle kunna komma i fråga när det gäller medlemsbanker är andelar i ekonomiska föreningar. När det gäller ekonomiska föreningar krävs att medlemmarna deltar i verksamheten, exempelvis som konsumenter. Det torde därför aldrig bli aktuellt att överföra andelar i medlemsbanker till en utomstående köpare. Enligt kommitténs bedömning bör därför inte sådana andelar kunna överföras genom försäljningsverktyget.

Detsamma gäller beträffande sparbanker. Sparbanker utgör en egen associationsform. Av sparbankslagen (1987:619) framgår att en sparbank ska bildas av ett antal stiftare och att det i banken ska finnas ett antal huvudmän som representerar insättarna. Några äganderättsinstrument som kan bli föremål för en överföring genom försäljningsverktyget torde därför inte finnas när det gäller sparbanker.

Detta innebär att om en medlemsbank eller en sparbank försätts i resolution så kan försäljningsverktyget i praktiken endast användas för inkråmsöverlåtelser.

Med begreppet äganderättsinstrument avses enligt direktivet även sådana instrument som vid tidpunkten för överföring inte ger någon äganderätt, men som kan medföra att sådan äganderätt uppkommer. Instrument som i svensk rätt motsvarar denna beskrivning är teckningsoptioner, konvertibler och teckningsrätter, utgivna enligt bestämmelserna i aktiebolagslagen (2005:551).

Man skulle kunna argumentera för att även köpoptioner, terminer och liknande instrument utställda av någon annan part än företaget under resolution, omfattas av direktivets definition av äganderättsinstrument. Detta skulle dock enligt kommitténs mening föra alltför långt. Huruvida sådana instrument ställs ut eller inte ligger utanför företagets kontroll. Inte heller är sådana instrument föremål för offentlig registrering, vilket är fallet med teckningsoptioner, konvertibler och teckningsrätter. Kommittén finner därför att köpoptioner, terminer och andra liknande derivatinstrument med aktier i företaget under resolution som underliggande instrument inte utgör sådana äganderättsinstrument som kan överföras genom försäljningsverktyget. Sådana äganderättsinstrument kan dock ges ut även av ett företag under resolution. Detta behandlas i avsnitt 12.2.5.

Från en förvärvares perspektiv bör en grundläggande förutsättning vid ett förvärv vara att ägandet i det företag som förvärvas inte riskerar att spädas ut genom att exempelvis innehavare av konvertibler konverterar dessa till aktier i det förvärvade företaget. Av den anledningen är det viktigt att myndigheten har befogenhet att överföra den typen av instrument, dvs. teckningsoptioner, konvertibler och teckningsrätter. Som framgår av avsnitt 10.7.1 föreslås resolutionsmyndigheten även få rätt att besluta att en innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution inte får förvärva ytterligare sådana instrument.

Vad slutligen gäller den del av direktivets definition av äganderättsinstrument som rör instrument som ger upphov till anspråk på ("utgör intressen i") aktier eller äganderättsinstrument så gör kommittén bedömningen att det för svensk del endast är den typ av intressen som innebär en rätt att förvärva aktier som är relevanta i sammanhanget. Som framgår ovan omfattas den typen av intressen av kommitténs förslag till införlivande.

Köpeavtal

När resolutionsmyndigheten har fattat beslut om försäljning av verksamhet eller av äganderättsinstrument är företaget under resolution och de innehavare av äganderättsinstrument som berörs av beslutet skyldiga att följa beslutet och genomföra försäljningen. Som ett led i försäljningen behöver säljaren (företaget under resolution eller innehavarna av äganderättsinstrumenten) och förvärvaren ingå ett avtal om försäljningen. Villkoren för försäljningen förhandlas mellan resolutionsmyndigheten och förvärvaren. Om det är fråga om en inkråmsförsäljning är det företaget under resolution som ingår avtalet med förvärvaren.

När det gäller aktier och andra äganderättsinstrument är det i stället innehavaren av instrumenten i fråga som ingår avtalet med förvärvaren. I praktiken kommer emellertid resolutionsmyndigheten med stöd av resolutionsbefogenheterna att kunna agera som om den ägde instrumenten i fråga. En försäljning av sådana instrument torde därför ske i två steg. Först löser resolutionsmyndigheten in äganderättsinstrumenten, därefter säljs instrumenten i fråga till förvärvaren. I det fallet är det resolutionsmyndigheten som kommer att ingå avtalet med förvärvaren.

Omfattningen av avtalet mellan säljaren och förvärvaren kan variera. Typiskt sett torde det dock komma att röra sig om ett enklare avtal än vad som annars brukar upprättas i samband med företagsöverlåtelser av motsvarande karaktär.

Resolutionsreglernas företräde

Direktivet innehåller bestämmelser som innebär att resolutionsmyndigheten inte behöver ta hänsyn till bestämmelser i nationell rätt som skulle kunna inskränka användningen av resolutionsverktygen (t.ex. försäljningsverktyget) eller resolutionsbefogenheterna. Detsamma gäller inskränkningar enligt avtal eller på annan grund. Dessa bestämmelser behandlas i avsnitt 8.2.

12.2.2 Kompletterande överföringar och återföring

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får efter en överföring, med förvärvarens samtycke, föra tillbaka

1. tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till företaget under resolution, eller
2. äganderättsinstrument som getts ut av företaget under resolution till den ursprungliga innehavaren.

En återföring får ske om

1. möjligheten att göra en återföring framgår av beslutet om överföring, eller
2. överföringen har genomförts trots att den inte uppfyller villkoren i beslutet om överföring.

Den som fått ersättning vid en överföring ska betala tillbaka ersättningen vid en återföring. Den som är mottagare vid en återföring är skyldig att ta emot de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som förs tillbaka.

De villkor som ska gälla för en återföring ska framgå av beslutet om överföring. Det beslutet ska även innehålla uppgift om den tid under vilken återföring får ske.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 38.5 får resolutionsmyndigheten när den använder försäljningsverktyget utöva sin överföringsbefogenhet mer än en gång i syfte att göra kompletterande överföringar. Samma typ av tillgångar, rättigheter, skulder eller äganderättsinstrument som får överföras vid en initial överföring får även överföras vid kompletterande överföringar.

Vidare får resolutionsmyndigheten efter att ha använt försäljningsverktyget utöva sin överföringsbefogenhet för att föra tillbaka tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från köparen till företaget under resolution, eller äganderättsinstrument till deras ursprungliga ägare. Företaget under resolution eller de ursprungliga ägarna ska i dessa fall vara skyldiga att återta tillgångarna, rättigheterna,

skulderna respektive äganderättsinstrumenten. För att en återföring ska få ske krävs dock att förvärvaren har gett sitt samtycke till det (artikel 38.6).

Vad gäller begreppet överföringsbefogenhet definieras detta i artikel 2.1.63 som befogenheterna att överföra aktier eller andra äganderättsinstrument, skuldinstrument, tillgångar, rättigheter eller skulder, eller en kombination av dessa, från ett företag under resolution till en mottagare.

Skälen för kommitténs förslag

I föregående avsnitt konstaterar kommittén bl.a. att det är viktigt att myndigheten ges en lämplig grad av flexibilitet vad gäller de typer av tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som kan överföras. På samma sätt kan de befogenheter som diskuteras i det här avsnittet, dvs. möjligheten att göra kompletterande överföringar samt återföringar, motiveras.

Genom kompletterande överföringar möjliggörs en försäljning till samma köpare vid olika tillfällen. Att resolutionsmyndigheten får göra kompletterande överföringar när den använder försäljningsverktyget ter sig tämligen självklart. De kompletterande överföringarna grundar sig på samma beslut om användning av försäljningsverktyget och motparten är densamma. Enligt kommitténs bedömning behöver det därför inte tas in någon bestämmelse med den innebörden i svensk rätt.

Rätten till återföring kan öka chanserna till en framgångsrik användning av försäljningsverktyget eftersom det möjliggör för myndigheten att göra t.ex. en mer eller mindre fullständig inkrämsöverlåtelse samtidigt som förvärvaren ges rätt att under vissa villkor och under viss tid återlämna en del av de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförts. På det sättet kan förvärvaren ges viss tid att utvärdera den förvärvade verksamheten i fall detta inte fullt ut kan göras innan överföringen. En överföring genom användning av försäljningsverktyget går i regel snabbt och förvärvaren ges i och med möjligheten till återföring möjlighet att, inom överlåtelseavtalets ram, ångra sig.

För att införliva direktivet bör det tas in en bestämmelse i lag som innebär att det är möjligt att återföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till företaget under resolution eller äganderättsinstrument till den ursprungliga innehavaren.

Villkor för återföring

En återföring sker inom ramen för användningen av försäljningsverktyget. I direktivet formuleras detta som att resolutionsmyndigheten får använda sin överföringsbefogenhet för att göra återföringar. Även om det i direktivet inte ställs upp något uttryckligt krav på nödvändighet eller proportionalitet är det dock enligt kommitténs mening viktigt att möjligheten till återföring inte kan användas på vilket sätt som helst. Effekten för den part som tillgångarna, rättigheterna, förpliktelserna eller äganderättsinstrumenten återförs till kan vara väsentlig. Det finns därför skäl att begränsa möjligheten till återföring.

Till skillnad från vad som är fallet med försäljningsverktyget gäller enligt direktivet vissa villkor för återföring vid användning av broinstituttsverktyget och avskiljandeverktyget. Vid användning av dessa verktyg får en återföring endast ske om

- (a) möjligheten att återföra tillgångarna, rättigheterna, förpliktelserna eller äganderättsinstrumenten framgår av beslutet om överföring, eller
- (b) de aktuella tillgångarna, rättigheterna, förpliktelserna eller äganderättsinstrumenten inte uppfyller villkoren i beslutet om överföring.

Kommittén kan inte se något skäl till att dessa begränsningar inte ska gälla också vid användning av försäljningsverktyget. Kommittén föreslår därför att en bestämmelse om villkor för återföring, motsvarande delar av artikel 40.7 och 42.9, tas in i svensk rätt också beträffande försäljningsverktyget.

Under hur lång tid kan myndigheten använda sin befogenhet?

De befogenheter som diskuteras i det här kapitlet gäller under den tid som resolutionen pågår. Vad gäller kompletterande överföringar följer detta av att det är frågan om användning av försäljningsverktyget. Försäljningsverktyget avser ju överföringar från ett företag under resolution eller från innehavare av äganderättsinstrument som har getts ut av ett sådant företag.

Vad gäller återföringar framgår av kommitténs förslag till införlivande att resolutionsmyndigheten har rätt att återföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till ett företag under resolution eller

äganderättsinstrument till dess ursprungliga innehavare. Inte heller den befogenheten går alltså att använda efter att resolutionen har avslutats.

Frågan om när en resolution är avslutad behandlas i avsnitt 8.17. Där konstateras att resolutionen är avslutad när resolutionsmyndigheten har beslutat att förfarandet upphör och därigenom också överlämnat kontrollen över företaget till ägarna eller huvudmännen.

Av det ovanstående följer att det exempelvis inte är möjligt att återföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till konkursboet efter ett företag som varit i resolution.

Om resolutionsmyndigheten anser att en kompletterande överföring eller återföring behövs för att uppfylla resolutionsändamålen, kan det således finnas anledning att avvakta något med att försätta företaget under resolution i konkurs. I direktivet finns visserligen ett krav på att den återstående delen av ett företag under resolution ska försättas i konkurs mer eller mindre omgående efter att resolutionsåtgärder vidtagits. Det bör dock förutsätta att ytterligare resolutionsåtgärder inte behövs. Eftersom kompletterande överföringar är en användning av försäljningsverktyget, och därmed en resolutionsåtgärd, bör man alltså med hänvisning till behovet av ytterligare resolutionsåtgärder kunna avvakta något med konkurs.

Ersättning i samband med en återföring

I direktivet anges inte att den ersättning som betalats till, eller erhållits från, den tidigare ägaren i samband med den initiala överföringen ska återgå i det fall det sker en återföring. För att inte ett oskäligt resultat ska uppstå anser kommittén att en bestämmelse med den innebörden är nödvändig.

I sammanhanget kan det vara relevant med en jämförelse med vad som gäller i samband med återvinning i konkurs. I dessa fall är huvudregeln att egendomen ska återlämnas och ersättningen återbetalas. Om egendomen inte finns kvar, ska ersättning för dess värde utgå i stället. Det sistnämnda gäller även i vissa fall om det innebär särskild olägenhet för den person som ska återlämna egendomen att bli av med denna.

Den som är skyldig att återlämna egendom ska även betala ersättning för den möjlighet till avkastning som denne haft. Om den egendom som ska återgå är ett penningbelopp eller om ersätt-

ning ska lämnas för egendomens värde ska ränta utgå enligt räntelagen (1975:636). Som huvudregel är det endast fråga om att utge avkastning som avser tiden efter det att återvinning påkallades, men i vissa fall kan skyldigheten att utge avkastning gälla från och med tidpunkten då egendomen togs emot.

Enligt kommitténs mening bör i stort sett motsvarande principer kunna tillämpas vid återföringar genom användning av försäljningsverktyget. Normalt sett innebär en återföring att de tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som har överförts ska återgå. Detta utesluter emellertid inte att ersättning motsvarande värdet på de överförda tillgångarna, rättigheterna, förpliktelserna eller äganderättsinstrumenten erläggs i stället. I praktiken innebär det exempelvis att om en viss tillgång överförts till förvärvaren, och betalning erlagts för denna genom ett samtidigt övertagande av skulder, skulle en återföring av tillgången, om detta bedöms mest lämpligt, kunna ske mot kontant betalning i stället för att tillsammans med tillgången även återföra skulderna. Anledningen till att kommittén i det här avseendet föreslår en högre grad av flexibilitet är att ett återförande av exempelvis skulder till ett företag under resolution skulle kunna medföra problem i ett finansiellt stabilitetsperspektiv eller på annat sätt negativt påverka möjligheten att uppnå resolutionsändamålen. För tydlighets skull bör dock påpekas att det inte finns något i kommitténs förslag som utesluter att ersättning erläggs genom ett samtidigt återförande av skulder. Det bör även påpekas att kommittén föreslår att ersättning som motsvarar vad som ursprungligen betalades/erhölls ska erläggas, och inte att en ny värdering av tillgångarna, rättigheterna, förpliktelserna eller äganderättsinstrumenten i fråga ska göras som grund för ersättningen.

Vad gäller eventuell ersättning för avkastning på den egendom som ska lämnas tillbaka anser kommittén att det inte behövs någon särskild bestämmelse i svensk rätt som reglerar detta. Detta får i stället, om inte parterna avtalat om sådan ersättning, bedömas enligt allmänna principer om återgång av rättshandlingar.

Den praktiska hanteringen av ovanstående principer kan komma att medföra ett antal, i vissa fall relativt komplexa, frågor. Om exempelvis vissa av de tillgångar som överförts ska återföras, ställs krav på att man utifrån den värdering som gjordes i samband med den initiala överföringen kan utläsa vilket värde just de tillgångarna hade. Vidare kan man ställa sig frågan hur företaget under resolution ska betala för de tillgångar som återlämnas, eftersom det

i ett sådant läge troligen saknar medel. Ett sätt att hantera detta sistnämnda problem skulle visserligen kunna vara att i samband med att tillgångarna återförs även föra tillbaka vissa skulder som motsvarar värdet på tillgångarna. En sådan konstruktion förutsätter dock, enligt vad som berörs ovan, att dessa skulder kan återföras till företaget under resolution utan att det skapar några negativa effekter med avseende på resolutionsändamålen.

Det är inte möjligt att här söka närmare belysa alla de praktiska problem som kan uppkomma vid återföring. Huruvida det är lämpligt att utnyttja möjligheten till återföring får helt enkelt bedömas av resolutionsmyndigheten utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

12.2.3 Skyddsregler

<p>Kommitténs bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att införliva artikel 38.10 i resolutionsdirektivet.</p>

Resolutionsdirektivet

Av artikel 38.10 i direktivet framgår att överföringar som sker genom användning av försäljningsverktyget ska omfattas av direktivets skyddsregler.

Skälen för kommitténs bedömning

Direktivets skyddsregler (artiklarna 73–80) behandlas i kapitel 19. Av skyddsreglerna framgår att dessa omfattar överföringar som sker genom användning av något av resolutionsverktygen, inklusive försäljningsverktyget. Enligt kommitténs bedömning täcks artikel 38.10 i direktivet av artiklarna 73–80. Något särskilt genomförande av artikel 38.10 behövs därför inte.

12.2.4 Rätt till de överförda tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna

Kommitténs förslag: Vid en överföring genom användning av försäljningsverktyget förlorar ägarna i företaget under resolution och dess borgenärer rätten till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna.

Resolutionsdirektivet

I artikel 38.13 i direktivet anges att ägare till ett företag under resolution eller dess borgenärer och andra tredje män vars tillgångar, rättigheter eller skulder inte överförs inte ska ha några rättigheter till eller avseende de överförda tillgångarna, rättigheterna eller skulderna. Vidare anges att denna bestämmelse inte ska påverka direktivets skyddsregler.

Skälen för kommitténs förslag

En ägare till ett företag under resolution kan som huvudregel inte göra anspråk på tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs från företaget. Vid en inkråmsöverlåtelse torde det därför inte förekomma att en ägare har något berättigat anspråk på de överförda tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna.

Inte heller en borgenär vars fordran inte omfattas av överföringen har någon sådan rättighet. Om anspråket hänför sig till t.ex. en viss tillgång som innehas av företaget under resolution kan situationen möjligen vara annorlunda. Ett anspråk avseende en viss tillgång kan t.ex. föreligga i det fall en borgenär har säkerhet i en tillgång som innehas av företaget. Om denna tillgång överförs genom användning av försäljningsverktyget, utan att borgenärens fordran överförs samtidigt, kommer borgenärens situation att försämrats, eftersom denne förlorar säkerheten för sin fordran. Av direktivets skyddsregler följer dock att myndigheten inte ska separera säkerhet och fordran.

Slutsatsen av det ovanstående är att ägare till ett företag under resolution och dess borgenärer inte kan anses ha rätt till de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som har överförts. För att

genomföra direktivet föreslår kommittén att det införs en bestämmelse motsvarande artikel 38.13 i svensk rätt.

I den föreslagna bestämmelsen anges endast ägare och borgenärer, inte ”andra tredje män”. En tredje man som har ett anspråk på ett företag under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser är per definition en borgenär. Enligt kommitténs mening är det därför tillräckligt att ange ägare och borgenärer.

12.2.5 Hur påverkas de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs?

Kommitténs förslag: Skyldigheter eller ansvarsförbindelser hänförliga till de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs gäller inte mot förvärvaren om detta särskilt beslutas av resolutionsmyndigheten.

Det som sägs ovan gäller inte beträffande vissa säkerhetsrätter som innehas av borgenärer.

Ägares och borgenärs rätt till ersättning enligt lagen (2015:000) om resolution utgör inte en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse som anges ovan.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 64.1 a i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna, när de utövar en resolutionsbefogenhet, har befogenhet att förordna att en överföring ska verkställas fri från skyldigheter eller ansvarsförbindelser som påverkar de tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts, med förbehåll för direktivets bestämmelser om skydd för arrangemang avseende säkerheter. Rätt till ersättning i enlighet med direktivet ska inte betraktas som en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet innehåller flera befogenheter som gäller speciellt vid överföring av verksamhet. En av dessa är befogenheten att förordna om att en överföring ska verkställas fri från skyldigheter eller ansvarsförbindelser som påverkar de överförda tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna. Kommittén tolkar den angivna artikeln som att sådana skyldigheter eller ansvarsförbindelser inte ska gälla mot förvärvaren under dessa förhållanden. Avsikten torde vara att den del av verksamheten som överförs ska vara utan belastningar.

De skyldigheter eller ansvarsförbindelser som avses torde t.ex. vara optionsrätter, nyttjanderätter och licensrätter. Undantag görs för säkerhetsrätter (se avsnitt 19.3.2) och rätt till ersättning enligt direktivet. Det sistnämnda torde omfatta alla ersättningar som kan utgå enligt direktivet, t.ex. ersättning som en förvärvare betalar vid en överföring som sker genom försäljningsverktyget.

Befogenheten har potentiellt långtgående effekter för berörda parter. Av den anledningen blir kravet på proportionalitet och nödvändighet extra viktigt vid utövandet av befogenheten. Myndighetens utövande av befogenheten bör exempelvis inte få leda till att det ekonomiska utfallet för en ägare eller borgenär blir sämre än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation.

12.2.6 Förvärvarens rättsliga ställning efter överföringen

Kommitténs förslag: Vid en överföring genom användning av försäljningsverktyget övertas de rättigheter och förpliktelser som omfattas av försäljningen av förvärvaren. Förvärvaren ska ersätta företaget under resolution som part i de avtal som berörs.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 38.11 i resolutionsdirektivet framgår följande.

När det gäller att utöva rättigheter att tillhandahålla tjänster eller etablera sig i en annan medlemsstat i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn

av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (omarbetning), ska köparen betraktas som en fortsättning på företaget under resolution och får fortsätta att utöva alla sådana rättigheter som utövades av företaget under resolution avseende de överförda tillgångarna, rättigheterna eller skulderna.

I artikel 38.12 i resolutionsdirektivet anges följande.

Medlemsstaterna ska se till att köparen får fortsätta att utöva sin rätt till medlemskap samt tillgång till betalnings-, clearing- och avvecklingssystem, fondbörser, system för ersättning till investerare samt insättningsgarantisystem för företaget under resolution, förutsatt att den uppfyller kriterierna för medlemskap och deltagande i sådana system.

Trots vad som sägs ovan ska medlemsstaterna säkerställa att:

- a) Tillgång inte nekas på grund av att köparen saknar kreditbetyg från ett kreditvärderingsinstitut eller att kreditbetyget inte stämmer överens med de kreditbetygsnivåer som krävs för att beviljas tillgång till de system som anges ovan.
- b) Om köparen inte uppfyller medlems- eller deltagandekriterierna för relevant betalnings-, clearing-, eller avvecklingssystem, fondbörs, system för ersättning till investerare eller insättningsgarantisystem, utövas de rättigheter som avses ovan så länge som anges av resolutionsmyndigheten, dock maximalt 24 månader som kan förlängas av resolutionsmyndigheten på begäran av köparen.

Av artikel 64.1 d och delar av artikel 64.1 f och 64.2–64.4 framgår slutligen följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att göra följande när de utövar en resolutionsbefogenhet.

- Förordna att mottagaren vid en överföring genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutetsverktyget eller avskiljande-verktyget behandlas som om denna var företaget under resolution när det gäller rättigheter eller skyldigheter för företaget under resolution, eller åtgärder som vidtagits av det,

inbegripet, med förbehåll för direktivets bestämmelser om försäljningsverktyget och broinstitutets verktyget, eventuella rättigheter eller skyldigheter som rör deltagande i en marknadsinfrastruktur.

- Ersätta företaget under resolution med en mottagare som avtalspart.

Resolutionsmyndigheterna ska utöva befogenheterna ovan om de anser att detta är nödvändigt för att bidra till att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna när de utövar en resolutionsbefogenhet har befogenhet att vidta de åtgärder som krävs för att tillgodose kontinuitet för att säkerställa att resolutionsåtgärden är ändamålsenlig och, i tillämpliga fall, att den överförda verksamheten kan bedrivas av mottagaren. Åtgärder för att tillgodose kontinuitet ska särskilt omfatta följande.

- a) Att avtal som ingåtts av företaget under resolution fortsätter att vara gällande, så att mottagaren påtar sig de rättigheter och skyldigheter som företaget under resolution har i fråga om tillgångar, rättigheter, eller skulder som har överförts och att mottagaren ersätter företaget under resolution i alla relevanta avtalshandlingar.
- b) Att ersätta företaget under resolution med mottagaren i alla rättsliga förfaranden som avser tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts.

Befogenheten att förordna om att mottagaren ska behandlas som om denna var företaget under resolution och befogenheten enligt b ovan ska inte påverka följande:

- a) Rätten för en anställd i företaget under resolution att säga upp ett anställningsavtal.
- b) Rätten för en avtalspart att, med förbehåll för resolutionsmyndighetens befogenhet att tillfälligt förbjuda fullgörande av vissa skyldigheter, ianspråktagande av säkerhetsrätter samt utövande av uppsägningsrätt (artiklarna 69–71), utöva de rättigheter som följer av avtalet, däribland rätten att säga upp avtalet, om avtalsvillkoren medger en sådan rätt till följd av en handling eller underlåtenhet som begåtts av företaget under resolution

före den relevanta överföringen eller av mottagaren efter den relevanta överföringen.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet ett flertal artiklar som innebär att mottagaren vid användning av ett överföringsverktyg, det vill säga försäljningsverktyget, broinstitutsvverktyget eller avskiljandeverktyget, ska ersätta företaget under resolution på olika sätt, t.ex. som part i avtal. Det uttrycks mer eller mindre utförligt på olika ställen, men innebörden är densamma. Vid användning av försäljningsverktyget ska således förvärvaren ta över det överlåtande företags rättigheter och skyldigheter. Det gäller för svensk del t.ex. deltagande i betalnings- clearing- och avvecklingssystem, tillgång till insättningsgarantin enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti och till investerarskydd enligt lagen (1999:158) om investerarskydd, samt medlemskap i börser och marknadsplatser. På så sätt säkerställs kontinuitet i kritisk verksamhet.

Förvärvaren ska även ersätta företaget som part i avtal som ingåtts av företaget. Utan en sådan ordning skulle den finansiella stabiliteten kunna äventyras, då bl.a. avtal som är hänförliga till kritisk verksamhet skulle upphöra att gälla. Om förvärvaren inte ersatte företaget under resolution på det här sättet skulle dessutom effektiviteten av resolutionen minska och resolutionsåtgärderna skulle kanske inte uppnå resolutionsändamålen. Därtill kommer att förvärvaren också torde få svårt att bedriva den överförda verksamheten.

I sammanhanget blir det relevant att skilja på en överföring av aktier i företaget under resolution och en överföring av dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser. Enligt gällande rätt sker inget partsbyte vid en aktieöverlåtelse. Avtal som ett företag under resolution är part i påverkas som huvudregel inte av att företaget har fått en ny ägare utan gäller som vanligt om inget särskilt har avtalats om ägarbyte.

Rättigheter av det slag som anges i artikel 38.11 i resolutionsdirektivet, dvs. rätt att gränsöverskrida, påverkas inte heller av en aktieöverlåtelse då sådana rättigheter enligt svensk rätt tillkommer företaget som sådant.

Detsamma gäller rätten att delta i vissa typer av system och medlemskap i börser och marknadsplatser enligt bestämmelserna i 38.12 i resolutionsdirektivet. Ett sådant deltagande i system och medlemskap är också kopplat till företaget som sådant, inte till vissa specifika tillgångar, rättigheter eller förpliktelser. En rätt att delta i t.ex. ett avvecklingssystem torde därför inte kunna överföras separat, utan torde endast följa med företaget, dvs. vid en aktieöverlåtelse. Detsamma torde gälla tillgång till system för insättningsgaranti och investerarskydd liksom medlemskap i börser och andra marknadsplatser. De krav som ställs i artiklarna 38.11, 38.12, 64.1 d och f och 64.2–4 i resolutionsdirektivet när det som överförs är aktierna i företaget uppfylls således redan av gällande rätt.

När det gäller inkrämsöverlåtelser förhåller sig saken annorlunda. Huvudregeln i svensk rätt är nämligen att gäldenärsbyte kräver samtycke. Detta följer av allmänna rättsgrundsatser. Vad gäller borgenärsbyten krävs å andra sidan i regel inte samtycke för att detta ska kunna ske.

Med anledning av det nu sagda bör en bestämmelse som motsvarar direktivets bestämmelser om att förvärvaren ska ersätta företaget under resolution som part i avtal som ingåtts av företaget tas in i lag när det som överförs är tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett företag under resolution (artiklarna 64.1 d, 64.1 f andra ledet, 64.3 och 64.4).

Som framgår ovan är kommitténs uppfattning att det inte behövs några motsvarande lagstiftningsåtgärder när det handlar om aktieöverlåtelser, bortsett från avtal som ett företag under resolution är part i som innehåller villkor som innebär att avtalet får sägas upp eller att villkoren i avtalet ändras om företaget byter ägare. Enligt svensk rätt gäller som huvudregel avtalsfrihet och det finns därför inget förbud mot avtalsvillkor med den innebörden. En bestämmelse som förhindrar att sådana avtalsvillkor får genomslag behöver därför tas in i lag. De bestämmelser som föreslås i avsnitt 10.3 om inskränkning av vissa avtalsvillkor vid beslut om krisavvärjande åtgärder, resolution eller resolutionsåtgärder, eller vid en händelse med direkt koppling till ett sådant beslut, täcker enligt kommitténs bedömning in även avtalsvillkor av det slag som nu avses. När det gäller den närmare utformningen av det förslaget hänvisas till avsnitt 10.3 och till författningskommentaren.

12.2.7 Samarbetskyldighet

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får förelägga företaget under resolution och förvärvaren att bistå varandra med särskilt angivna informations- och understödsåtgärder. Föreläggandet får förenas med vite.

Resolutionsdirektivet

Av artiklarna 64.1 e och 64.2 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna när de utövar en resolutionsbefogenhet har befogenhet att begära att företaget under resolution och mottagaren informerar och bistår varandra.

Resolutionsmyndigheterna ska utöva den befogenhet som anges ovan om den anser att detta är nödvändigt för att bidra till att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan ges resolutionsmyndigheten rätt enligt direktivet att kräva att ett företag under resolution och en mottagare samarbetar när en överföring sker genom användning av något av överföringsverktygen. När det gäller försäljningsverktyget innebär det således att företaget under resolution och förvärvaren ska bistå varandra med information eller annat understöd.

I likhet med merparten av övriga resolutionsbefogenheter bör den nu angivna befogenheten framgå av lag. Bestämmelsen i fråga bör utformas som en rätt för resolutionsmyndigheten att förelägga de berörda att vidta vissa åtgärder som konkret anges, dvs. bestämmelsen bör vara av offentlighetslig karaktär. Föreläggandet bör kunna förenas med vite. Genom att välja vite som sanktion följer alla bestämmelserna i lagen (1985:206) om vite med, t.ex. hur vitet ska bestämmas och förfarandet för när det döms ut.

12.3 Villkor och ersättning vid överföring

I avsnittet behandlas de villkor som ska gälla när en överföring sker genom användning av försäljningsverktyget. Den delen knyter delvis an till reglerna om värdering i artikel 36 i direktivet. I avsnittet behandlas även bestämmelser om ersättning vid en överföring.

12.3.1 Villkor vid en överföring

Kommitténs förslag: En överföring genom användning av försäljningsverktyget ska ske på affärsmässiga villkor. Vid en bedömning av vad som utgör affärsmässiga villkor ska den värdering som gjordes när resolutionen inleddes beaktas.

Resolutionsdirektivet

I artikel 38.2 i direktivet anges att en överföring genom försäljningsverktyget ska ske på affärsmässiga villkor, med beaktande av omständigheterna, och i överensstämmelse med unionens regler om statligt stöd.

Vidare anges i artikel 38.3 att resolutionsmyndigheten, i enlighet med artikel 38.2, ska vidta alla rimliga åtgärder för att erhålla affärsmässiga villkor för överföringen som med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet är förenliga med den värdering som utförts enligt artikel 36.

Skälen för kommitténs förslag

Innebörden av artiklarna 38.2 och 38.3 i direktivet är inte uppenbar. I artikel 38.2 anges att överföringen ska ske på affärsmässiga villkor. I artikel 38.3 anges att resolutionsmyndigheten ska vidta alla rimliga åtgärder för att erhålla affärsmässiga villkor. Enligt kommitténs bedömning innebär ovanstående artiklar att resolutionsmyndigheten ska genomföra en försäljning på affärsmässiga villkor. En central del i att uppnå affärsmässiga villkor är den process för försäljning som anges i direktivet och som vi åter-

kommer till i avsnitt 12.6. Enligt den processen ska hänsyn bl.a. tas till behovet av en snabb resolution.

Av direktivet framgår vidare att rådande omständigheter ska beaktas vid en bedömning av vad som utgör affärsmässiga villkor. Vad som utgör sådana villkor kan således variera beroende på marknadsförhållandena. Det ligger i sakens natur att rådande omständigheter ska beaktas vid en sådan bedömning, varför kommittén anser att det inte behöver anges uttryckligen i den bestämmelse som genomför artikel 38.2 i resolutionsdirektivet.

I artikel 38.3 hänvisas även till den värdering som ska utföras enligt artikel 36. Det kan nämnas att det i artikel 36 anges att värderingen syftar till att utgöra underlag för beslut om användning av försäljningsverktyget. Kommittén tolkar direktivet som att den värdering som skett enligt artikel 36 ska beaktas vid en bedömning av vad som utgör affärsmässiga villkor. Det innebär att det ska vara möjligt att avvika från värderingen om exempelvis försäljningsprocessen indikerar ett annat värde på tillgångar som bjuds ut till försäljning. Utgångspunkten bör dock vara att den värdering som fastställs enligt artikel 36 och som utgår från att företaget drivs vidare som en ”going concern” också ligger till grund för vad som kan anses vara affärsmässiga villkor.

Slutligen kan nämnas att det i artikel 38.2 även anges att en överföring genom användning av försäljningsverktyget ska vara i överensstämmelse med unionens regler om statligt stöd. Unionens regler om statligt stöd är ett parallellt regelverk till resolutionsdirektivet; se avsnitt 3.15. När åtgärder vidtas gentemot ett fallerande företag måste således båda regelverken beaktas. Kommittén anser inte att detta behöver anges särskilt i den bestämmelse som införlivar artikel 38.2.

12.3.2 Ersättning vid överföring

Kommitténs förslag: Den ersättning som betalas av en förvärvare vid en överföring ska tillfalla

- (a) företaget under resolution, om överföringen avser tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i företaget, och
- (b) som har getts ut av företaget under resolution, om överföringen avser sådana instrument. den ursprungliga innehavaren av äganderättsinstrument

Från ovanstående ersättning får resolutionsmyndigheten, för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag för kostnader som har uppstått i samband med användningen av försäljningsverktyget.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 38.4 ska den eventuella ersättning som betalas av en förvärvare vid en användning av försäljningsverktyget tillfalla följande parter.

- (a) Om överföringen avser aktier eller andra äganderättsinstrument som har getts ut av företaget under resolution ska ersättningen tillfalla de ursprungliga innehavarna av aktierna eller äganderättsinstrumenten.
- (b) Om överföringen avser tillgångar eller skulder från företaget under resolution ska ersättningen tillfalla företaget under resolution.

I artikel 38.4 görs förbehåll för artikel 37.7. Av den sistnämnda artikeln framgår att resolutionsmyndigheten eller finansieringsarrangemanget får göra avdrag från den ersättning som betalas av en förvärvare för att täcka rimliga, regelrätta kostnader som uppstått i samband med användning av försäljningsverktyget.

Skälen för kommitténs förslag

Av artikel 38.4 framgår att den eventuella ersättning som förvärvaren betalar ska tillfalla den ursprungliga ägaren av de överförda tillgångarna, rättigheterna, förpliktelserna eller äganderättsinstrumenten. För tydlighets skull bör påpekas att det inte nödvändigtvis behöver vara så att någon ersättning utgår över huvud taget, t.ex. om det överförda inkråmet inte har något värde.

Det bör även av svensk rätt framgå vem ersättningen ska tillfalla samt att resolutionsmyndigheten får göra avdrag från ersättningen för att täcka kostnader som har uppstått för myndigheten eller resolutionsreserven när försäljningsverktyget har använts. Denna bestämmelse bör motsvara artiklarna 37.7 och 38.4 i direktivet.

12.4 Ägarprövning

Allmänt sett ställs stora krav på snabbhet vid vidtagande av resolutionsåtgärder för att dessa ska kunna uppnå sitt syfte. Detta är särskilt fallet om det är frågan om en utbredd kris där det finns en generell instabilitet och oro på marknaden. I dessa fall torde det vara fråga om att resolutionsmyndigheten – om denna avser att använda försäljningsverktyget – behöver hitta en köpare, och genomföra försäljningen, mer eller mindre samtidigt som företaget försätts i resolution.

Samtidigt är det viktigt att de krav som under normala omständigheter ställs på ett företag som avser att bedriva aktuell verksamhet gäller även för en förvärvare inom ramen för resolution. Att upprätthålla dessa krav även i samband med resolutionsåtgärder bidrar bl.a. till en sund och stabil framtida verksamhet, vilket i sin tur är en viktig del i säkerställandet av en fortsatt drift av exempelvis den kritiska verksamhet som överförs. Ett sådant undantag från gällande regelverk hade dessutom kunnat medföra att man otillbörligt gynnat vissa privata aktörer. Dessutom torde det kunna ha en negativ effekt på marknads förtroende avseende en förvärvares möjlighet att driva verksamheten vidare på ett lämpligt sätt.

I vissa fall kan man behöva göra en avvägning mellan de två intressen som anges ovan, dvs. intresset av att kunna vidta resolutionsåtgärder snabbt och intresset av en konsekvent tillämpning av relevanta regler. Så är bl.a. fallet vad gäller reglerna om ägarprövning och tillstånd, eftersom en normal tillämpning av dessa regler kan medföra att resolutionsåtgärder inte vidtas tillräckligt snabbt eller att ett i sammanhanget sämre verktyg måste användas.

Huruvida det är reglerna om ägarprövning eller verksamhetstillstånd som aktualiseras beror på om det är aktier eller inkråm som överförs. Vid en överföring av aktier berörs nämligen inte de tillstånd som innehas av det fallerande företaget. Då aktualiseras endast reglerna om ägarprövning. Om det däremot är fråga om en inkråmsöverlåtelse kommer det förvärvande företaget att behöva ansöka om verksamhetstillstånd (under förutsättning att den del av verksamheten som överförs är tillståndspliktig och att det förvärvande företaget inte sedan tidigare har nödvändiga tillstånd).

Allmänt om ägarprövning i svensk rätt

I svensk rätt finns ett krav på tillstånd för en förvärvare som avser att förvärva, eller i vissa fall öka, ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i ett företag (s.k. ägarprövning). Reglerna, som är harmoniserade inom EU, innebär i korthet följande.

Innan ett förvärv görs av aktier eller andelar som innebär att ett kvalificerat innehav uppnås ska tillstånd till förvärvet erhållas från Finansinspektionen. Med kvalificerat innehav avses ett direkt eller indirekt ägande som representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller rösterna i företaget eller som annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget. Tillstånd ska även sökas om ett kvalificerat innehav ökas så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av kapitalet eller rösterna eller så att företaget blir dotterföretag.

Tillstånd ska således sökas innan förvärvet och beslut i frågan ska fattas inom 60 arbetsdagar från det att Finansinspektionen bekräftat att ansökan har tagits emot (vilket i sin tur ska ske inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in till inspektionen). Om en förvärvare underlåter att ansöka om tillstånd, kan Finansinspektionen besluta att denne vid stämman inte får företräda aktierna eller andelarna till den del de omfattas av krav på tillstånd. Vidare kan inspektionen förelägga förvärvaren att avyttra sådana aktier eller andelar.

För att erhålla tillstånd krävs bl.a. att förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen i företaget och att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Vid bedömningen ska bl.a. förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas, såväl som om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för penningtvätt.

Direktivets bestämmelser om ägarprövning i samband med användning av försäljningsverktyget

Direktivet innehåller en rad särregleringar avseende ägarprövning i samband med användning av försäljningsverktyget. Det övergripande syftet med dessa är att se till att befintliga regler om ägarprövning inte hindrar en överföring av aktier till en förvärvare. I sammanhanget bör det beaktas att det enligt vad som konstateras

ovan enligt gällande rätt kan ta upp till tre månader (60 arbetsdagar) innan beslut i frågan om en ägares lämplighet fattas.

12.4.1 Nya bestämmelser om ägarprövning

Kommitténs förslag: Om försäljningsverktyget används för att överföra aktier i sådan omfattning att förvärvet kräver tillstånd enligt 14 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 24 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 38.8 framgår följande. Om en överföring av aktier eller andra äganderättsinstrument leder till ett förvärv eller en ökning av ett kvalificerat innehav i ett institut av det slag som avses i artikel 22.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU eller artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, ska de behöriga myndigheterna för det institutet göra den bedömning som krävs enligt de artiklarna (dvs. ägarprövningen) i så god tid (i den engelska versionen "in a timely manner") att det inte försenar användningen av försäljningsverktyget och hindrar att resolutionsåtgärden uppnår de relevanta resolutionsändamålen.

Om ägarprövningen trots kravet enligt ovan inte slutförs innan överföringen av aktier eller andra äganderättsinstrument äger rum gäller enligt artikel 38.9 följande:

- (a) Överföringen av aktier eller andra äganderättsinstrument till förvärvaren ska omedelbart få rättslig verkan.
- (b) Under den tid som prövningen pågår och under en eventuell avyttringsperiod enligt 38.9 f nedan ska rösträtten avseende aktierna eller de andra äganderättsinstrumenten kunna utövas endast av resolutionsmyndigheten. Myndigheten ska inte vara skyldig att utöva rösträtten och ska inte ha någon skyldighet när det gäller att utöva eller avstå från att utöva sådan eventuell rösträtt.

- (c) Under den tid som prövningen pågår och under en eventuell avyttringsperiod enligt 38.9 f nedan ska inte några sådana sanktioner och åtgärder som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU kunna vidtas med anledning av att man inte följt reglerna om förvärv och avyttring av kvalificerade innehav vid den överföring som gjorts av aktier eller andra äganderättsinstrument.
- (d) Den behöriga myndigheten ska efter att den slutfört prövningen utan dröjsmål skriftligen meddela resolutionsmyndigheten och förvärvaren huruvida den godkänner eller motsätter sig överföringen av aktier eller andra äganderättsinstrument.
- (e) Om den behöriga myndigheten godkänner överföringen av aktier eller andra äganderättsinstrument ska förvärvaren kunna utöva rösträtten avseende aktierna eller äganderättsinstrumenten omedelbart efter att resolutionsmyndigheten och förvärvaren mottagit meddelandet om godkännande från den behöriga myndigheten.
- (f) Om den behöriga myndigheten motsätter sig överföringen gäller följande
 - (i) resolutionsmyndigheten ska även fortsättningsvis ensam kunna utöva rösträtten,
 - (ii) resolutionsmyndigheten får kräva att förvärvaren avyttrar aktierna eller äganderättsinstrumenten inom den period som resolutionsmyndigheten fastställer med beaktande av rådande marknadsförhållanden, och
 - (iii) om förvärvaren inte avyttrar aktierna eller äganderättsinstrumenten inom den period som resolutionsmyndigheten fastställt får den behöriga myndigheten, med resolutionsmyndighetens medgivande, ålägga förvärvaren sanktioner och åtgärder enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU med anledning av överträdelse av kraven avseende förvärv och avyttring av kvalificerade innehav.

Slutligen kan nämnas att det även finns en resolutionsbefogenhet i artikel 63.1 m som innebär att resolutionsmyndigheten ska ges befogenhet att kräva att den behöriga myndigheten ”i god tid” (”in a timely manner”) bedömer köparen av ett kvalificerat innehav,

genom undantag från de tidsgränser som anges i artikel 22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU och artikel 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan finns ett antal bestämmelser i direktivet som rör ägarprövning i samband med användning av försäljningsverktyget. Det övergripande syftet med dessa regler är att påskynda beslutsprocessen, vilket framgår av artikel 38.8 i direktivet där det anges att den behöriga myndigheten ska göra bedömningen ”i så god tid” att det inte försenar användningen av försäljningsverktyget och hindrar att resolutionsåtgärden uppnår de relevanta resolutionsändamålen. Kommittén menar att både sammanhanget och språkliga skäl talar för att ”skyndsamt” är en bättre term än ”i god tid”, vilket vägleder våra förslag.

Regler om ägarprövning vid förvärv av aktier eller andelar i ett kreditinstitut finns i 14 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Motsvarande regler för värdepappersbolag finns i 24 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Beslut före överföringen

I direktivet anges till att börja med att den behöriga myndigheten ska pröva en ägares lämplighet inom den tid som krävs för att inte försena användningen av försäljningsverktyget eller hindra att resolutionsåtgärden uppnår resolutionsändamålen. Vidare finns som nämns ovan en resolutionsbefogenhet som innebär att resolutionsmyndigheten ska kunna kräva av den behöriga myndigheten att denna prövar en ägares lämplighet vid lämplig tidpunkt. Innebörden av dessa artiklar är enligt kommitténs bedömning att den behöriga myndigheten ska göra sin prövning skyndsamt. I linje med detta bör enligt vår mening prövningen ske innan överföringen av aktier äger rum. En sådan tolkning överensstämmer med gällande rätt, enligt vilken tillstånd till förvärvet ska ges innan förvärvet genomförs.

Är kravet på tillsynsmyndigheten absolut?

Som framkommer ovan är utgångspunkten vid en ägarprövning i vanliga fall att den potentiella förvärvaren ska ansöka om tillstånd före förvärvet. Eftersom en resolutionsåtgärd måste kunna vidtas snabbt finns två sätt att hantera det kravet på i relation till en ägarprövning som görs i samband med användning av försäljningsverktyget.

Ett sätt är att kräva av Finansinspektionen att myndigheten fattar beslut innan överföringen genomförs. En alternativ lösning är att tillåta förvärvet även utan tillstånd, men att ge resolutionsmyndigheten befogenhet att i efterhand – om prövningen leder fram till att förvärvet inte godkänns – kräva av förvärvaren att denne avyttrar sina aktier. En nackdel med den senare lösningen skulle kunna vara att en potentiell intressent kan dra sig för att förvärva aktierna utan att först ha blivit godkänd som ägare, särskilt i tider då marknadsvärdet på de förvärvade aktierna är volatilt, eftersom det då finns en större risk för förlust vid en framtvingad avyttring. Mot denna bakgrund kan en lösning där ägarprövningen görs snabbt vara att föredra, under förutsättning att det ändå går att göra en tillräckligt god bedömning.

I resolutionsdirektivet har man, enkelt uttryckt, valt en kombination av de här två modellerna. Å ena sidan anges att den behöriga myndigheten ska fatta beslut i frågan om ägarprövning inom den tid som krävs för att inte försena användningen av resolutionsverktyget (vilket som framkommer ovan torde innebära att prövningen ska ske innan överföringen) och å andra sidan anges att förvärvaren även utan tillstånd ska kunna överta aktierna. I det sistnämnda fallet kan dock – i enlighet med den modell som just beskrivits – förvärvaren tvingas avyttra aktierna i det fall det senare visar sig att den behöriga myndigheten inte anser att denne är en lämplig ägare.

Det kan konstateras att de ovan beskrivna direktivbestämmelserna inte är samstämmiga. Dessutom finns en resolutionsbefogenhet i direktivet enligt vilken resolutionsmyndigheten kan kräva av den behöriga myndigheten att den prövar en tilltänkt ägares lämplighet inom viss tid, vilket även det borde innebära att den behöriga myndigheten ska göra prövningen skyndsamt. Detta ligger inte i linje med den möjlighet som ges i direktivet att överföra aktierna även om prövningen inte slutförts.

De nationella regler om ägarprövning som finns på finansmarknadsområdet grundar sig på Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG av den 5 september 2007 om ändring av direktiv 92/49/EEG och direktiven 2002/83/EG, 2004/39/EG, 2005/68/EG och 2006/48/EG vad gäller förfaranderegler och utvärderingskriterier för bedömning av förvärv och ökning av innehav inom finanssektorn (förvärvsdirektivet) och gäller för kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsbolag. Motsvarande regler finns även för fondbolag. Enligt dessa regler ska som framgår ovan tillstånd meddelas innan förvärvet sker. Kommittén ser inte skäl att göra avsteg från denna ordning när det gäller förvärv av aktier i ett företag under resolution.

Finansinspektionen ska, som framgår ovan, normalt fatta beslut i ett sådant ärende inom 60 arbetsdagar. Med hänsyn till vikten av att resolution hanteras snabbt föreslår vi att det införs en bestämmelse som ålägger Finansinspektionen att handlägga ett ärende om tillstånd till förvärv av ett kvalificerat innehav av aktier i ett företag under resolution skyndsamt. Enligt vår bedömning bör en ägarprövning på så sätt kunna ske innan förvärvet genomförs, men utan att prövningen försenar resolutionsmyndighetens användning av försäljningsverktyget. På detta sätt genomförs delar av artikel 38.8 samt artikel 63.1 m i direktivet.

Enligt kommitténs uppfattning får dessa artiklar anses ha företräde framför artikel 38.9 i direktivet. Fram till att Finansinspektionen ger förvärvaren tillstånd till förvärvet kommer resolutionsmyndigheten att inneha rösträtten till aktierna enligt bestämmelserna om resolutionsmyndighetens kontroll; se kapitel 9.

12.4.2 Behov av undantag från gällande rätt

Kommitténs förslag: Om försäljningsverktyget används för att överföra aktier i sådan omfattning att förvärvet kräver tillstånd enligt 14 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 24 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, ska bestämmelserna i 14 kap. 2 a, 3 och 4 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 24 kap. 2, 4 och 5 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden inte tillämpas vid en sådan tillståndsprövning.

Resolutionsdirektivet

För att uppnå det övergripande syftet att påskynda beslutsprocessen i samband med ägarprövning vid användning av försäljningsverktyget anges i artikel 38.8 i direktivet att undantag ska göras från de nationella bestämmelser som införlivat följande regler.

Avseende kreditinstitut:

1. Artikel 22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU, som innehåller (i) krav på en förvärvare att meddela den behöriga myndigheten om ett tänkt förvärv av kvalificerat innehav, (ii) den tidsperiod inom vilken tillsynsmyndigheten ska meddela beslut i frågan om tillstånd för förvärvet, och (iii) krav på samråd med utländska myndigheter i vissa fall.
2. Artikel 23 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU, som anger de materiella krav som ska ställas på den tilltänkte förvärvaren.
3. Artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU, som rör samarbetet mellan behöriga myndigheter i olika länder.
4. Artikel 25 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU, som innebär ett krav på att meddela den behöriga myndigheten om ett beslut om att avyttra ett kvalificerat innehav.
5. Artikel 26 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU när det gäller krav på institutet att meddela de behöriga myndigheterna om institutet får kännedom om ett förvärv eller en avyttring av aktier eller andelar i institutet som enligt vad som anges ovan ska meddelas de behöriga myndigheterna av den person som avser att förvärva eller avyttra aktierna eller andelarna.

Avseende värdepappersbolag:

1. Artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, som innehåller (i) krav på att meddela den behöriga myndigheten vid förvärv eller avyttringar av kvalificerade innehav, och (ii) den tidsperiod inom vilken myndigheten ska meddela om man inte anser att ägaren är lämplig.

2. Artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, som innehåller krav på den behöriga myndigheten att samråda med myndigheter i andra länder i vissa fall.
3. Artikel 11.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, som rör möjligheten att vidta åtgärder mot en ägare som visar sig vara olämplig, mot en förvärvare som underlåter att meddela myndigheten om ett planerat förvärv eller ökning av ett kvalificerat innehav och mot en förvärvare som förvärvat ett innehav trots att myndigheten motsatt sig det.
4. Artikel 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, som anger den tidsperiod inom vilken beslut i frågan om ägarprövning ska fattas.
5. Artikel 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, som anger de materiella krav som ska ställas på den tilltänkte förvärvaren.
6. Artikel 11.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, vad gäller krav för värdepappersbolag som får kännedom om en avyttring eller ett förvärv av ett sådant innehav som kräver de behöriga myndigheternas godkännande att underrätta de behöriga myndigheterna om detta.

Skälen för kommitténs förslag

Bestämmelser av det slag som anges ovan återfinns i 14 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 24 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. De eventuella ändringar i bakomliggande direktiv som följer med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU torde komma att genomföras genom ändringar i dessa lagbestämmelser. Kommittén föreslår därför att det införs en ny bestämmelse i 14 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse och 24 kap. lagen om värdepappersmarknaden där det framgår vilka bestämmelser i dessa lagar som det görs undantag från vid en ägarprövning som sker som ett resultat av försäljningsverktyget. Nedan följer en närmare analys av vilka undantag som behöver göras i gällande rätt.

Krav på tillstånd från Finansinspektionen avseende vissa förvärv

I direktivet anges att undantag ska göras från kravet på tillstånd för ett förvärv av aktier eller andelar som medför att ett kvalificerat innehav uppkommer, eller att ett sådant kvalificerat innehav överstiger vissa gränser. Bestämmelser av det slaget återfinns i svensk rätt i 14 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 24 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden.

Direktivet bygger på en modell där det är möjligt att genomföra ägarprövningen efter att aktierna överförts till förvärvaren. Som framgår ovan anser kommittén att artiklarna 38.8 och 63.1 m i direktivet ska ha företräde framför artikel 38.9, i vilken det föreskrivs att aktierna i ett företag under resolution får överföras innan den behöriga myndigheten genomför ägarprövningen. Något undantag från 14 kap. 1 § andra stycket lagen om bank- och finansieringsrörelse och 24 kap. 1 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden motsvarande de som återfinns i artikel 38.8 i direktivet behöver enligt kommitténs uppfattning därför inte göras.

Krav på att meddela Finansinspektionen avseende vissa avyttringar

Av direktivet framgår att undantag ska göras från de regler som innebär att den som beslutat att avyttra ett kvalificerat innehav helt och hållet eller till en del som medför att de tröskelvärden som finns underskrids, ska meddela den behöriga myndigheten. Bestämmelser av det slaget återfinns i svensk rätt i 14 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 24 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden.

Även om det inte är nödvändigt i sig att göra undantag från dessa bestämmelser för att införliva de bestämmelser om ägarprövning som ska gälla vid användning av försäljningsverktyget, synes det lämpligt med ett sådant undantag. Trots allt är det ju frågan om en avyttring som kontrolleras och beslutas av en myndighet.

Med anledning av det nu sagda föreslår kommittén att det i lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen om värdepappersmarknaden införs en bestämmelse som innebär att 14 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive 24 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden inte ska tillämpas vid en ägar-

prövning som sker som ett resultat av en överföring genom användning av försäljningsverktyget.

Krav på att fatta beslut inom viss tid

Av direktivet följer vidare att undantag ska göras från kravet på att beslut i frågan om ägarens lämplighet ska fattas inom viss tid (60 arbetsdagar). Bestämmelser av det slaget återfinns 14 kap. 2 b § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 24 kap. 3 a § lagen om värdepappersmarknaden.

Som framgår ovan föreslår kommittén att det införs en bestämmelse i lag som ålägger Finansinspektionen att handlägga ett ärende om prövning av en ägares lämplighet i samband med att försäljningsverktyget används skyndsamt. Den bestämmelsen har som *lex specialis* företräde framför de ovan angivna bestämmelserna i lagen om bank- och finansieringsrörelse och lagen om värdepappersmarknaden. Enligt kommitténs bedömning behöver det därför inte göras något undantag från de ovan angivna bestämmelserna.

Materiella krav

I direktivet anges att undantag ska kunna göras från de materiella krav som ställs på en förvärvare av ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i ett företag under resolution. Bestämmelser av det slaget återfinns i svensk rätt i 14 kap. 2 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 24 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden.

Om man ser till ordalydelsen i direktivet kan man säga att myndighetens behov av att kunna agera snabbt har getts sådan vikt att man är beredd att acceptera även ägare som inte uppfyller de normalt gällande kraven på en ägare. Att överlåta aktier i ett företag under resolution genom användning av försäljningsverktyget till en förvärvare som inte är fullt ut lämplig att bedriva den typ av verksamhet som det gäller är – på lång sikt – inget bra sätt att säkerställa att resolutionsändamålen uppnås. Även lämpligheten på kort sikt kan ifrågasättas; även om man lyckas genomföra en försäljning av det fallerande företaget är det tveksamt om förtroendet på marknaden återställs genom att låta en ägare som inte uppfyller de normalt gällande kraven på en ägare ta över verksamheten. Dessutom uppstår mindre önskvärda konsekvenser om den behöriga

myndigheten ska kunna göra avsteg från de materiella krav som annars gäller för en förvärvare i syfte att påskynda processen samtidigt som det anges att – om den behöriga myndigheten inte beslutat i frågan om ägarprövning innan förvärvet och senare kommer fram till att förvärvaren inte är lämplig som ägare – resolutionsmyndigheten ska kunna kräva att förvärvaren avyttrar sina aktier. Dessa två olika bestämmelser kan knappast sägas vara konsekventa.

Direktivets syfte torde vara att undantag endast ska göras från de bestämmelser som krävs för att uppnå en tillräckligt snabb process. Detta bör inte innebära att det ställs andra och lägre krav på en förvärvare av aktier som överförs genom användning av försäljningsverktyget än en vanlig förvärvare. Vid införlivandet av nu aktuella bestämmelser anser således kommittén att det inte ska göras undantag från 14 kap. 2 § lagen om bank- och finansieringsrörelse eller 24 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden.

Krav på samråd med utländska myndigheter i vissa fall

Av direktivet framgår att undantag ska göras från kravet på samråd med utländska myndigheter. Bestämmelser av det slaget återfinns i svensk rätt i 14 kap. 2 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 24 kap. 2 § lagen om värdepappersmarknaden.

För att införliva direktivet bör det i lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen om värdepappersmarknaden införas en bestämmelse som innebär att 14 kap. 2 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive 24 kap. 2 § lagen om värdepappersmarknaden inte ska tillämpas vid en ägarprövning som sker som ett resultat av en överföring genom användning av försäljningsverktyget. I sammanhanget kan även nämnas att myndigheter från andra länder likväl kommer att vara inblandade i, och informerade om, de resolutionsåtgärder som vidtas genom samarbetet i resolutionskollegierna; se kapitel 22.

Företagets informationsplikt

I direktivet anges slutligen att undantag ska göras från kravet på att ett företag ska meddela den behöriga myndigheten om vissa förvärv och avyttringar. Bestämmelser av det slaget återfinns i svensk rätt i

14 kap. 4 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 24 kap. 5 § lagen om värdepappersmarknaden.

För att införliva direktivet föreslår kommittén att det i lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen om värdepappersmarknaden införs en bestämmelse som innebär att 14 kap. 4 § lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive 24 kap. 5 § lagen om värdepappersmarknaden inte ska tillämpas vid en ägarprövning som sker som ett resultat av en överföring genom användning av försäljningsverktyget.

12.5 Tillstånd

Kommitténs förslag: Om en överföring genom användning av försäljningsverktyget kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Det som sägs ovan ska tillämpas på motsvarande sätt om en överföring genom användning av försäljningsverktyget kräver tillstånd enligt 7 kap. 12 § lagen om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen om värdepappersmarknaden.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 38.7 framgår att en köpare måste ha tillstånd för att fortsätta bedriva den verksamhet som överförs genom användning av försäljningsverktyget. Vidare anges att medlemsstaterna ska se till att en ansökan om tillstånd tas under övervägande inom rimlig tid i samband med överföringen.

Skälen för kommitténs förslag

Som framkommer ovan innebär en överföring av aktier att de tillstånd som innehas av det fallerande företaget inte berörs. Det är således endast i samband med en inkrämsöverlåtelse som det blir aktuellt att ansöka om tillstånd för att bedriva bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse. Vidare kan det vara så att förvärvaren sedan tidigare har tillstånd att bedriva den aktuella verksamheten. Inte heller i dessa fall behöver en ansökan göras.

Krav på tillstånd för viss finansiell verksamhet

De företag som berörs av resolutionsdirektivet är kreditinstitut och värdepappersbolag samt vissa andra företag som ingår i samma koncern som ett sådant företag. Utifrån ett verksamhetsperspektiv innebär detta att reglerna omfattar sådana företag som bedriver bank- och finansieringsrörelse samt värdepappersrörelse. Samtliga dessa verksamheter är tillståndspliktiga.

Av det ovanstående följer att sådan verksamhet som överförs genom användning av försäljningsverktyget som huvudregel kommer att vara tillståndspliktig. All verksamhet som bedrivs av ett företag som har försatts i resolution behöver visserligen inte vara tillståndspliktig. Med tanke på resolutionsändamålen torde dock försäljningsverktyget oftast användas för att överföra verksamhet som är tillståndspliktig.

Ett krav för att erhålla verksamhetstillstånd är att Finansinspektionen bedömer att det är sannolikt att den planerade verksamheten kommer att drivas enligt tillämpliga regler och att den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget är lämplig att utöva ett bestämmande inflytande över ledningen i företaget (bl.a. ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas). I denna sistnämnda del är det alltså fråga om en prövning som motsvarar den som ska ske vid ett förvärv av ett kvalificerat innehav av aktier, enligt vad som diskuteras i föregående avsnitt.

Som även påpekas i föregående avsnitt är det som utgångspunkt lämpligt att låta samma regler gälla för en förvärvare av viss verksamhet vid användning av försäljningsverktyget som i andra fall. Det innebär bl.a. att det ska ställas krav på tillstånd, under förutsättning att den överförda verksamheten är tillståndspliktig och att förvärvaren sedan tidigare inte har nödvändiga tillstånd. Precis som med frågan om ägarprövning handlar det dock om att göra en avvägning mellan behovet av att kunna vidta resolutionsåtgärder snabbt och intresset av att säkerställa att tillämpliga rörelseregler uppfylls.

Införlivande av direktivets bestämmelser om verksamhetstillstånd

Till att börja med framgår av direktivet att en förvärvare av verksamhet som överförs genom försäljningsverktyget ska ha de tillstånd som krävs för att bedriva den överförda verksamheten.

Enligt kommitténs mening behöver det inte införas någon bestämmelse med den innebörden i svensk rätt, eftersom det redan av befintlig reglering i lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen om värdepappersmarknaden följer att det krävs tillstånd för att bedriva sådan verksamhet. Dessa krav gäller för en förvärvare av verksamhet som överförs genom användning av försäljningsverktyget på samma sätt som alla andra företag som bedriver aktuell verksamhet. Då det ställs stora krav på snabbhet i samband med att resolutionsåtgärder vidtas innehåller direktivet ett krav på att den behöriga myndigheten ska ta ansökan om tillstånd under övervägande ”inom rimlig tid” i samband med överföringen. Med tanke på sammanhanget föreslår kommittén att Finansinspektionen åläggs att hantera ansökan om tillstånd skyndsamt.

I praktiken torde det vara svårt för Finansinspektionen att fatta beslut om tillstånd inom den korta tid som krävs för att försäljningsverktyget ska kunna användas på ett effektivt sätt. I sammanhanget kan nämnas att beslut i dessa ärenden normalt fattas inom fem månader från det att ansökan kommit in. En konsekvens av detta är att det kan vara svårt att använda försäljningsverktyget för att överföra verksamhet till en förvärvare som sedan tidigare inte har relevanta tillstånd. I ett sådant fall får resolutionsmyndigheten helt enkelt förlita sig på en överföring av aktier eller användning av något annat resolutionsverktyg.

Tillstånd till förvärv av egendom i vissa fall

Enligt 7 kap. 12 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 7 kap. 13 § lagen om värdepappersmarknaden krävs tillstånd till förvärv av egendom om företagens motprestation motsvarar mer än 25 procent av dess kapitalbas. Tillstånd ska inhämtas före förvärvet.

Ovanstående bestämmelser kan aktualiseras både vid en överföring av aktier och vid en överföring av inkråm, under förutsättning att förvärvaren är ett företag som bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt de lagarna. För att användningen av försäljningsverktyget inte ska försenas föreslår kommittén att Finansinspektionen ska åläggas att hantera en sådan tillståndsansökan skyndsamt.

12.6 Försäljningsprocessen

12.6.1 Kravet på att bjuda ut företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till försäljning på marknaden

Kommitténs förslag: När försäljningsverktyget används ska resolutionsmyndigheten till försäljning på marknaden bjuda ut äganderättsinstrument som getts ut av företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser.

Ett erbjudande om försäljning enligt ovan ska

- (a) vara öppet för insyn,
- (b) ge en rättvisande bild av företaget under resolution och dess tillgångar, rättigheter och förpliktelser, samt av äganderättsinstrument som har getts ut av företaget,
- (c) inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna potentiella köpare,
- (d) inte ge upphov till intressekonflikter,
- (e) beakta behovet av att uppnå en snabb resolution, och
- (f) sträva efter att maximera försäljningspriset.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 39.1 ska resolutionsmyndigheten när den använder försäljningsverktyget bjuda ut till försäljning, eller vidta åtgärder för att bjuda ut till försäljning, de av företagets tillgångar, rättigheter eller skulder, eller aktier eller äganderättsinstrument som har getts ut av företaget, som myndigheten avser att överföra. Vidare anges att grupper av tillgångar, rättigheter och förpliktelser får bjudas ut till försäljning separat.

Utan att det i förekommande fall påverkar tillämpningen av unionens regler om statligt stöd ska enligt artikel 39.2 i direktivet erbjudandet om försäljning uppfylla följande kriterier.

- (a) Det ska vara så öppet för insyn som möjligt och får inte ge en i sak missvisande bild av företagets tillgångar, rättigheter, skulder, aktier eller andra äganderättsinstrument som myndig-

heten avser att överföra, med beaktande av omständigheterna och särskilt behovet av att bevara finansiell stabilitet.

- (b) Det ska inte på ett otillbörligt sätt favorisera eller diskriminera potentiella köpare.
- (c) Det ska vara fritt från intressekonflikter.
- (d) Det ska inte ge en potentiell köpare otillbörliga fördelar.
- (e) Det ska beakta behovet av att uppnå en snabb resolution.
- (f) Det ska sträva efter att i största möjliga utsträckning maximera försäljningspriset för de berörda äganderättsinstrumenten, tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna.

I artikel 39.2 anges även att de principer som anges ovan, med förbehåll för 39.2 b, inte ska hindra resolutionsmyndigheten från att ta kontakt med potentiella köpare.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan måste företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser bjudas ut till försäljning vid användning av försäljningsverktyget. Ett sådant erbjudande om försäljning måste uppfylla vissa krav. Ett av de huvudsakliga syftena med dessa krav torde vara att säkerställa att överföringen sker på affärsmässiga villkor. På så sätt finns en koppling mellan dessa förfarandekrav och den bestämmelse i direktivet enligt vilken en överföring ska ske på affärsmässiga villkor.

För att genomföra direktivet behöver det införas bestämmelser i svensk rätt som motsvarar de ovan angivna artiklarna i direktivet. Nedan följer en närmare redogörelse för kommitténs förslag till genomförande.

Vidta åtgärder för att bjuda ut till försäljning

Av artikel 39.1 framgår att det är tillräckligt att resolutionsmyndigheten vidtar åtgärder för att bjuda ut tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i företaget under resolution till försäljning, det vill säga utan att myndigheteten faktiskt lämnar ett sådant

erbjudande. Detsamma gäller aktier i företaget och andra äganderättsinstrument.

Som kommittén tolkar det syftar den här bestämmelsen exempelvis på den situationen att myndigheten under tiden som ett erbjudande om försäljning förbereds blir kontaktad av en förvärvare som önskar köpa företaget eller dess verksamhet. Om man ser till ordalydelsen i artikel 39.1 skulle det då kunna hävdas att myndigheten kan genomföra en försäljning utan att lämna ett erbjudande eftersom man åtminstone vidtagit åtgärder för att bjuda ut företaget under resolution eller dess verksamhet till försäljning.

Eftersom det i artikel 39.3 (se nedan) anges vissa omständigheter som – om de föreligger – medför att kravet på att lämna erbjudande om försäljning inte gäller, torde dock direktivets syfte vara att ett sådant erbjudande ska lämnas i alla andra fall.

Separat erbjudande om försäljning av grupper av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser

I artikel 39.1 anges att det är möjligt att erbjuda försäljning av grupper av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser separat. Kommittén anser att det är tillräckligt att det i den bestämmelse som genomför artikeln i fråga anges att de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs ska bjudas ut till försäljning. Huruvida resolutionsmyndigheten vid en inkrämsöverlåtelse väljer att bjuda ut samtliga tillgångar, rättigheter och förpliktelser till försäljning eller endast vissa av dem, får helt enkelt avgöras av myndigheten utifrån vad som är lämpligt i det enskilda fallet. Det faktum att det är möjligt att erbjuda försäljning av vissa tillgångar, rättigheter och förpliktelser separat behöver alltså inte anges särskilt.

Förhållandet till unionens regler om statligt stöd

Av artikel 39.2 följer att de krav som erbjudandet om försäljning ska uppfylla inte ska påverka tillämpningen av unionens regler om statligt stöd. Annorlunda uttryckt kan man säga att om det av unionens regler om statligt stöd skulle ställas ytterligare krav vad gäller försäljningsprocessen ska dessa tillämpas. Som även framgår ovan anser kommittén att det inte särskilt behöver anges att unionens regler om statligt stöd ska tillämpas.

Hänsyn till finansiell stabilitet

I artikel 39.2 a anges att erbjudandet om försäljning ska vara så öppet för insyn som möjligt med beaktande av omständigheterna och särskilt behovet av att bevara finansiell stabilitet. Detta behandlas närmare i avsnitt 12.6.2.

Möjlighet att kontakta potentiella investerare

Av artikel 39.2 näst sista stycket framgår att de principer som resolutionsmyndigheten ska beakta i samband med en försäljning inte ska hindra myndigheten från att ta kontakt med särskilda köpare, förutsatt att man inte på ett otillbörligt sätt gynnar eller missgynnar potentiella köpare. Enligt vår bedömning finns ingenting i de principer som anges ovan som kan tolkas som att resolutionsmyndigheten är förhindrad att kontakta en viss person angående en försäljning av företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser. Så länge de olika principerna efterlevs bör det vara upp till myndigheten att agera på det sätt som den anser lämpligt, inklusive att kontakta potentiella köpare i syfte att uppnå en effektiv användning av försäljningsverktyget. En bestämmelse motsvarande artikel 39.2 näst sista stycket behöver därför inte införas i svensk rätt.

12.6.2 Undantag från kravet på erbjudande om försäljning

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får använda försäljningsverktyget utan att iaktta kravet på att till försäljning bjuda ut äganderättsinstrument som getts ut av företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser om ett sådant erbjudande förhindrar eller försvårar uppnåendet av resolutionsändamålen.

Det som anges ovan ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande de enskilda krav som ställs på försäljningsprocessen.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 39.3 får resolutionsmyndigheten använda försäljningsverktyget utan att iaktta kravet på att lämna ett erbjudande om försäljning om den finner att iakttagande av det kravet sannolikt skulle undergräva ett eller flera av resolutionsändamålen, och särskilt om följande villkor är uppfyllda.

- (a) Resolutionsmyndigheten anser att det föreligger ett reellt hot mot den finansiella stabiliteten som orsakas eller förvärras av att företaget under resolution har fallerat eller sannolikt kan komma att falla.
- (b) Resolutionsmyndigheten anser att iakttagande av de kraven sannolikt skulle undergräva effektiviteten för försäljningsverktyget när det gäller att hantera detta hot eller uppnå resolutionsändamålet bevarande av finansiell stabilitet.

Skälen för kommitténs förslag

I artikel 39.3 anges under vilka förutsättningar det är möjligt att göra avsteg från kravet på att företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser ska bjudas ut till försäljning på marknaden innan en överföring sker. Enkelt uttryckt handlar det om att ett erbjudande om försäljning inte får undergräva uppnåendet av resolutionsändamålen. Med detta avses enligt kommitténs bedömning att det inte får förhindra eller försvåra uppnåendet av resolutionsändamålen.

Det kan i sammanhanget noteras att det i artikel 39.2 a bl.a. anges att erbjudandet om försäljning ska vara så öppet för insyn som möjligt med beaktande av omständigheterna och särskilt behovet av finansiell stabilitet. Annorlunda uttryckt kan det således i vissa lägen vara motiverat med något mindre insyn i försäljningsprocessen, under förutsättning att det anses nödvändigt för att bevara finansiell stabilitet. Den bestämmelse som återfinns i artikel 39.3 innebär dock att myndigheten helt kan avstå från ett erbjudande om försäljning.

Sammanfattningsvis innehåller direktivet två olika alternativ som kan användas i det fall resolutionsmyndigheten anser att ett erbjudande om försäljning kan försämra möjligheten att bevara finansiell stabilitet. Antingen kan man, genom att tillämpa de möj-

ligheter till anpassningar som ges i artikel 39.2, minska exempelvis insynen i processen, eller så kan man helt enkelt låta bli att lämna ett erbjudande om försäljning om de förutsättningar som anges i artikel 39.3 är uppfyllda.

Möjligheten för resolutionsmyndigheten att i vissa fall låta bli att lämna ett erbjudande om försäljning bör framgå av svensk rätt. En bestämmelse motsvarande artikel 39.3 bör därför tas in i lag. Kommittén har dock inte föreslagit någon bestämmelse som motsvarar artikel 39.3 a och b. Enligt dessa punkter ska särskild hänsyn tas till ändamålet att bevara finansiell stabilitet. Eftersom det även är möjligt att göra undantag från kravet på att lämna ett erbjudande om försäljning med hänsyn till övriga resolutionsändamål anser kommittén att det blir tydligare utan dessa skrivningar. Vi förtydligar däremot att resolutionsmyndigheten också kan avstå från att iaktta enskilda krav på försäljningsprocessen på samma grunder som den kan avstå från att lämna ett erbjudande om försäljning.

12.6.3 Undantag från krav på offentliggörande

<p>Kommitténs bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att införliva artikel 39.2 sista stycket i resolutionsdirektivet.</p>
--

Resolutionsdirektivet

I artikel 39.2 sista stycket anges att varje offentliggörande av ett erbjudande om försäljning av ett företag under resolution som annars skulle krävas enligt artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG får skjutas upp i enlighet med artikel 17.4 eller 17.5 i den förordningen.

Skälen för kommitténs förslag

Ett företag vars aktier är upptagna till handel på reglerad marknad omfattas av viss informationsplikt. Omfattningen av denna informationsplikt framgår av artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014. Enligt den artikeln ska en emittent så snart som möjligt informera allmänheten om insiderinformation som direkt berör den emittenten.

Ett erbjudande om försäljning av ett företag under resolution inom ramen för försäljningsverktyget torde typiskt sett ha karaktär av insiderinformation och omfattas i så fall av kravet på offentliggörande. Eftersom ett offentliggörande kan försvåra för myndigheten att uppnå resolutionsändamålen, anges dock i artikel 39.2 sista stycket att ett erbjudande om försäljning av ett företag under resolution som omfattas av artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 får skjutas upp i enlighet med artikel 17.4 eller 17.5 i den förordningen. Enligt de bestämmelserna får en emittent bl.a. skjuta upp offentliggörandet om ett omedelbart offentliggörande sannolikt skadar emittentens intressen, det inte är sannolikt att ett uppskjutet offentliggörande vilseleder allmänheten och emittenten kan säkerställa att informationen förblir konfidentiell.

Om ett erbjudande om försäljning som görs inom ramen för försäljningsverktyget omfattas av artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014, får ett sådant offentliggörande också skjutas upp enligt artikel 17.4 eller 17.5 i den förordningen. Förordningen kommer när den träder ikraft att bli direkt tillämplig i svensk rätt. Enligt kommitténs bedömning krävs därför inga lagstiftningsåtgärder med anledning av artikel 39.2 sista stycket.

13 Broinstitutsverktyget

I det föregående kapitlet ger kommittén förslag till införlivande av direktivets bestämmelser om försäljningsverktyget. Som framkommer där är syftet med det verktyget att överföra hela eller vissa delar av verksamheten i ett fallerande företag eller företaget som sådant.

Det kan dock vara svårt att snabbt hitta en lämplig köpare till ett fallerande finansiellt företag eller dess inkråm. Detta kan särskilt vara fallet i händelse av systemkris, då flera företag drabbas av problem vid samma tidpunkt. Ett alternativ till försäljningsverktyget kan i ett sådant läge vara broinstitutsverktyget.

Det torde inte vara ovanligt att det krävs långtgående omstruktureringsåtgärder i ett fallerande företag för att komma till rätta med de problem som orsakat fallissemanget. Broinstitutsverktyget medför en högre grad av statligt ansvar för omstruktureringen av det fallerande företaget jämfört med försäljningsverktyget. När försäljningsverktyget används har staten – åtminstone i det fall hela verksamheten överförs eller om den del som inte överförs försätts i konkurs – ingen direkt roll i denna omstrukturering, utöver sin roll i själva överlåtelsen.

Broinstitutsverktyget kan användas på olika sätt, vilka också i olika grad innebär att verksamheten omstruktureras. Till att börja med kan broinstitutsverktyget användas för att överföra en del av företagets verksamhet. Syftet med en sådan överföring kan exempelvis vara att säkerställa fortsatt drift av kritisk verksamhet. Övriga delar av företagets verksamhet – dvs. de som inte överförs till broinstitutet – avvecklas då sannolikt genom konkurs. Genom att endast överföra en del av verksamheten uppnås automatiskt en viss omstrukturering.

Ett annat sätt att använda broinstitutsverktyget är att överföra hela verksamheten i företaget under resolution till broinstitutet, antingen i form av en inkråmsöverlåtelse eller genom en överlåtelse

av aktierna i företaget. I det sistnämnda fallet blir således broinstitutet moderbolag till det fallerande företaget. Om hela verksamheten överförs kommer det sannolikt att kvarstå ett betydande behov av omstrukturering.

Det finns flera likheter mellan broinstitutsverket och försäljningsverket och flera av bestämmelserna som rör tillämpningen av verktygen är därför likadana eller liknande, vilket kommer att framgå av de följande avsnitten. En viktig skillnad mellan de två verktygen är dock att broinstitutsverket endast är ett första steg i en längre omstruktureringsprocess. Av den anledningen finns det vissa bestämmelser som rör driften av broinstitutet efter det att verksamheten övertagits från det fallerande företaget (se avsnitt 13.6). Några motsvarande bestämmelser finns inte avseende försäljningsverket, utan det är i det fallet upp till förvärvaren att driva verksamheten vidare på det sätt som denne finner lämpligt inom ramen för tillämpliga rörelse regler.

13.1 Definition av broinstitutsverket

Kommitténs förslag: Med broinstitutsverket avses en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution eller av äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution från innehavaren av ett sådant instrument till ett broinstitut.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 2.1.60 avses med broinstitutsverket en mekanism för överföring av aktier eller andra äganderättsinstrument som getts ut av ett företag under resolution, eller tillgångar, rättigheter eller skulder i ett företag under resolution, till ett broinstitut.

Skälen för kommitténs förslag

Som påpekas i inledningen till det här kapitlet finns stora likheter mellan försäljningsverket och broinstitutsverket. Båda verktygen kan exempelvis användas för att överföra såväl äganderättsinstrument (aktier, konvertibler, teckningsoptioner och tecknings-

rätter; se avsnitt 13.2.1) i ett företag under resolution som dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser. Den avgörande skillnaden är att broinstitutsverktyget används för att göra överföringar till just ett broinstitut, medan försäljningsverktyget används för att göra överföringar i andra fall. Mot denna bakgrund är definitionerna av broinstitutsverktyget och broinstitut centrala. Vilka tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som får överföras framgår av särskilda bestämmelser.

Av framställningsmässiga skäl redogör kommittén för definitionen av broinstitutet som sådant i avsnitt 13.6 nedan.

13.2 Generellt om överföring till ett broinstitut

I det här avsnittet behandlas vissa bestämmelser som rör överföring till ett broinstitut. Bland annat behandlas vad som får överföras, möjligheten till kompletterande överföringar och återföring samt broinstitutets rättsliga ställning efter en överföring.

13.2.1 Vad får överföras?

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får använda broinstitutsverktyget för att överföra

- (a) tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett företag under resolution, eller
- (b) äganderättsinstrument som har getts ut av ett företag under resolution från innehavaren av ett sådant instrument.

Resolutionsmyndigheten får endast använda broinstitutsverktyget för att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet.

Resolutionsdirektivet

I artikel 40.1 anges följande.

För att broinstitutsverktyget ska vara verkningsfullt, och med hänsyn till behovet av att upprätthålla kritisk vksamhet inom

broinstitutet, ska medlemsstaterna se till att resolutionsmyndigheten har befogenhet att överföra följande till ett broinstitut:

- (a) aktier eller andra äganderättsinstrument som har emitterats av ett eller flera företag under resolution, eller
- (b) alla eller vissa tillgångar, rättigheter och skulder i ett eller flera företag under resolution.

Vidare anges att en överföring får genomföras utan att medgivande erhållits från ägarna till företagen under resolution eller från andra tredje män än broinstitutet och utan att några förfarandekrav enligt bolags- eller värdepapperslagstiftningen iakttas. Detta undantag ska inte påverka direktivets bestämmelser om förhandsgodkännande och överklagande.

Av artikel 63.1 c och d framgår vidare följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har alla de befogenheter som är nödvändiga för att använda resolutionsverktygen gentemot företag under resolution. Resolutionsmyndigheterna ska särskilt ha befogenhet att överföra aktier och andra äganderättsinstrument som emitterats av ett företag under resolution samt att överföra tillgångar, rättigheter eller skulder i ett företag under resolution till en mottagare, med denna mottagares samtycke.

I artikel 63.2 anges slutligen följande.

Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att resolutionsmyndigheterna när de använder resolutionsverktygen och utövar resolutionsbefogenheterna inte omfattas av något av följande krav som annars skulle gälla enligt nationell rätt, avtal eller på annan grund:

- (a) Krav på godkännande eller medgivande från någon offentlig eller privat person, inklusive ägarna till företaget under resolution eller dess borgenärer med förbehåll för den information som ska lämnas till det behöriga ministeriet och eventuellt godkännande från detta innan beslut genomförs enligt direktivet och vid förhandsgodkännande av rättslig myndighet.
- (b) Förfarandekrav om att underrätta vissa personer, inklusive eventuella krav om att offentliggöra underrättelser eller prospekt eller om att lämna in eller registrera handlingar hos någon annan myndighet, innan befogenheterna utövas.

Medlemsstaterna ska särskilt se till att resolutionsmyndigheterna kan utöva befogenheterna enligt denna artikel oberoende av eventuella begränsningar eller krav på medgivande för överföring av berörda tillgångar, rättigheter eller skulder som annars skulle tillämpas.

Det som anges i (b) ovan ska inte påverka tillämpningen av de krav på underrättelser och procedurkrav som anges i direktivet och eventuella krav på anmälan enligt unionens regler om statligt stöd.

Skälen för kommitténs förslag

Vilka tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som kan överföras till ett broinstitut bör framgå av lag. I denna del överensstämmer kommitténs förslag till införlivande med motsvarande förslag beträffande försäljningsverktyget. Se därför avsnitt 12.2.1 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag till införlivande i denna del.

Vid genomförandet av artikel 40.1 görs en hänvisning till det resolutionsändamål som består i att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet. Detta behandlas nedan. Därefter behandlas möjligheten att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från flera företag under resolution, eller äganderättsinstrument som har getts ut av flera sådana företag, till ett broinstitut.

Broinstitutsverktyget och kritisk verksamhet

I artikel 40.1 anges behovet av att upprätthålla kritisk verksamhet som anledningen till att resolutionsmyndigheten ska ges befogenhet att göra överföringar till ett broinstitut. Kommitténs förslag till genomförande av direktivets bestämmelser om resolutionsändamålen (artikel 31) innebär att det resolutionsändamål som består i att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet bl.a. innefattar att säkerställa att kritisk verksamhet kan upprätthållas och att förebygga spridning av negativa effekter i det finansiella systemet; se kapitel 6. Av denna anledning bör användningen av broinstitutsverktyget inte begränsas till att upprätthålla kritisk verksamhet. Broinstitutsverktyget bör enligt kommitténs bedömning i stället få användas för att uppnå det resolutionsändamål som består i att motverka allvarliga störningar i det

finansiella systemet. En annan sak är att upprätthållande av kritisk verksamhet i praktiken troligen kommer att vara den vanligaste anledningen till att broinstitutsverktyget används.

Med anledning av det nu sagda bör det tas in en bestämmelse i lag som innebär att resolutionsmyndigheten endast får använda broinstitutsverktyget för att uppnå det resolutionsändamål som består i att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet.

Överföring från flera företag under resolution

Det är möjligt att använda ett visst broinstitut för att överta verksamhet från flera olika företag under resolution. Detsamma gäller äganderättsinstrument som har getts ut av sådana företag. En situation där flera finansiella företag drabbas av problem samtidigt kan på så sätt lösas genom att flera av dessa företag försätts i resolution och överförs till ett broinstitut. Det gör det även möjligt att etablera en liknande konstruktion som i Danmark, där ett särskilt företag (Finansiell Stabilitet A/S) har till uppdrag att ta över fallerande banker. En fördel med en sådan konstruktion är att staten över tid kan bygga upp en för ändamålet lämplig organisation och kompetens i broinstitutet. Därutöver synes det vara en praktiskt smidig lösning, eftersom det då inte finns behov av att etablera ett (eller flera) nya broinstitut när en kris väl slår till.

I det här sammanhanget bör dock noteras att direktivet ställer krav på att den verksamhet som överförs till ett broinstitut ska avvecklas inom viss tid efter överföringen (se avsnitt 13.8.1). Om inkråm från flera företag under resolution överförs till ett broinstitut, måste de olika verksamheterna kunna separeras för att avveckling ska kunna ske i rätt tid. Om det endast är aktier som överförs blir broinstitutet i stället moderbolag till företagen under resolution. Därigenom kan man inom koncernen samordna vissa delar av de överförda verksamheterna och centralisera vissa funktioner samtidigt som det är möjligt att uppfylla direktivets krav på avveckling inom viss tid.

Resolutionsreglernas företräde

Resolutionsdirektivet innehåller bestämmelser som innebär att resolutionsmyndigheten inte behöver ta hänsyn till bestämmelser i nationell rätt som skulle kunna inskränka användningen av resolutionsverktygen (t.ex. broinstitutsverktyget) eller resolutionsbefogenheterna. Detsamma gäller inskränkningar som gäller enligt avtal eller på annan grund. Dessa bestämmelser behandlas i avsnitt 8.2.

13.2.2 Kompletterande överföringar och återföring

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får efter en överföring föra tillbaka

1. tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till företaget under resolution, eller
2. äganderättsinstrument som getts ut av företaget under resolution till den ursprungliga innehavaren.

Återföring får ske om

- möjligheten att göra en återföring framgår av beslutet om överföring, eller
- överföringen har genomförts trots att den inte uppfyller de villkor som anges i beslutet om överföring.

Den som fått ersättning vid en överföring ska betala tillbaka ersättningen vid en återföring. Den som är mottagare vid en återföring är skyldig att ta emot de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som förs tillbaka.

De villkor som ska gälla för återföring ska framgå av beslutet om överföring. Det beslutet ska även innehålla uppgift om den tid under vilken återföring får ske.

Resolutionsdirektivet

När resolutionsmyndigheten använder broinstitutsverket får den utöva överföringsbefogenheten mer än en gång för att göra kompletterande överföringar till broinstitutet (artikel 40.5).

Vidare kan resolutionsmyndigheten efter att broinstitutsverket har använts för att överföra vissa tillgångar, rättigheter, skulder eller äganderättsinstrument föra tillbaka dessa till den ursprungliga ägaren (artikel 40.6). Företaget under resolution och de ursprungliga innehavarna av äganderättsinstrumenten är i dessa fall skyldiga att ta tillbaka tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna respektive äganderättsinstrumenten i fråga.

För att en återföring ska få ske krävs dock enligt bestämmelserna i artikel 40.7 att

- (i) möjligheten att återföra tillgångar, rättigheter, skulder eller äganderättsinstrument uttryckligen framgår av beslutet om överföring till broinstitutet, eller
- (ii) tillgångarna, rättigheterna, skulderna eller äganderättsinstrumenten inte omfattas av, eller inte uppfyller villkoren för överföring i, beslutet om överföring.

En återföring ska äga rum inom den tidsperiod som anges i beslutet om överföring och ska ske i enlighet med de övriga villkor för återföringen som anges i det beslutet.

Skälen för kommitténs förslag

I likhet med vad som gäller för försäljningsverket finns vid användning av broinstitutsverket möjlighet att göra kompletterande överföringar samt att återföra tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument. Kommitténs förslag till införlivande av de ovan angivna direktivbestämmelserna överensstämmer i stort med vårt förslag till genomförande av motsvarande artiklar avseende försäljningsverket. Den enda skillnaden är att det vid användning av broinstitutsverket inte krävs samtycke från förvärvaren (det vill säga broinstitutet) för att en återföring ska få ske. Detta kan förklaras med att resolutionsmyndigheten kontrollerar broinstitutet. Det kan därför sägas ligga i sakens natur att broinstitutet inte har några invändningar mot en återföring som initieras av resolutionsmyndigheten.

För en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del hänvisas till kommitténs förslag till genomförande av motsvarande artiklar avseende försäljningsverktyget; se avsnitt 12.2.2.

13.2.3 Skyddsregler

Kommitténs bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att införliva artikel 40.8 i resolutionsdirektivet.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 40.8 framgår att överföringar genom användning av broinstitutsverktyget ska omfattas av direktivets skyddsregler.

Skälen för kommitténs bedömning

Direktivets skyddsregler (artiklarna 73–80) behandlas i kapitel 19. Av skyddsreglerna framgår att dessa omfattar överföringar som sker genom användning av något av resolutionsverktygen, inklusive broinstitutsverktyget. Enligt kommitténs bedömning täcks artikel 40.8 av artiklarna 73–80. Något särskilt genomförande av artikel 40.8 behövs därför inte.

13.2.4 Värdet på de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs till broinstitutet

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten beslutar om en överföring ska myndigheten se till att de skulder som överförs till broinstitutet inte överstiger värdet av de tillgångar som samtidigt överförs från företaget under resolution eller som tillförs från någon annan.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 40.3 framgår att resolutionsmyndigheten ska se till att de skulder som överförs till broinstitutet inte överstiger det totala värdet av de rättigheter och tillgångar som överförs från företaget under resolution eller som tillhandahålls från andra källor.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår av såväl direktivet som kommitténs förslag till genomförande, ska resolutionsmyndigheten se till att de skulder som överförs till broinstitutet inte överstiger värdet på de tillgångar som överförs samt värdet på sådana tillgångar som tillförs broinstitutet på annat sätt än genom en överföring från det fallerande företaget. Enligt kommitténs bedömning är bestämmelsen tillämplig på såväl överföringar av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett företag under resolution som överföringar av äganderättsinstrument som har getts ut av ett sådant företag.

Ett skäl för en bestämmelse av det här slaget är att den bidrar till att säkerställa att det skapas förutsättningar för en sund och stabil verksamhet. Ett broinstitut ska inte till följd av överföringar med negativt substansvärde bli underkapitaliserat. Möjligen skulle i det här avseendet kunna hävdas att det borde räcka med kravet på att broinstitutet uppfyller relevanta rörelse regler (t.ex. kapitaltäckningskraven). Som framgår nedan (avsnitt 13.4) finns dock möjlighet att under en viss tid bedriva verksamheten i broinstitutet utan att samtliga de krav som annars ställs för att erhålla tillstånd uppfylls. Mot den bakgrunden bedömer kommittén att den nu aktuella bestämmelsen ger en viss garanti för stabilitet.

Ett annat skäl för en bestämmelse av det här slaget är att säkerställa att staten inte bär sådana kostnader som bör bäras av ägare och borgenärer till företaget under resolution. Direktivet inför strikta begränsningar för när statliga medel kan användas för att finansiera resolution. I artikel 101.2 anges att finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven) inte ska användas direkt för att absorbera förluster eller kapitalisera ett företag under resolution. Vidare anges att om användningen av ett finansieringsarrangemang *indirekt* medför att delar av de förluster som drabbat ett företag förs över till finansieringsarrangemanget ska de principer som styr finansieringsarrangemangen enligt artikel 44 tillämpas. Det senare

innebär att bidrag från finansieringsarrangemanget till broinstitut och tillgångsförvaltningsbolag (eller för den delen till privata aktörer enligt artikel 101 andra stycket) inte får ske på ett sätt som överför förluster från borgenärer till finansieringsarrangemanget. Det innebär exempelvis att finansieringsarrangemanget som huvudregel inte får skjuta till mellanskillnaden vid en överföring av skulder överstigande tillgångarnas värde.¹

Det bör dock betonas att det står resolutionsmyndigheten fritt att kombinera användningen av broinstitutetsverktyget med skuldnedskrivningsverktyget. Detta innebär att resolutionsmyndigheten kan skriva ned kapitalbeloppet på de skulder som överförs så att överföringen uppfyller villkoren i artikel 40.3. Detta bör dock endast ske i den utsträckning som behövs för att absorbera det i resolution försatta företagens förluster och får inte användas för att direkt kapitalisera broinstitutet. Det betyder att förlusterna även vid en överföring till ett broinstitut i princip måste absorberas i företaget under resolution före överföringen, även om det i praktiken bör kunna ske efteråt, men i nära anslutning till en sådan överföring. För att kapitalisera ett broinstitut behöver i stället en konvertering av skulder till aktier i broinstitutet ske, vilket i sig är en tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget.

Som framkommer ovan anges i direktivet att de överförda skulderna inte ska överstiga värdet på de överförda tillgångarna samt värdet på sådana tillgångar som tillförs broinstitutet från någon annan. Med tillgångar som tillförs från någon annan torde i första hand avses kapital från finansieringsarrangemanget som tillförs broinstitutet för att detta ska kunna investera i tillgångar av olika slag.

13.2.5 Rätt till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna

Kommitténs förslag: Vid en överföring genom användning av broinstitutetsverktyget förlorar ägarna till företaget under resolution och dess borgenärer rätten till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna.

¹ Det finns dock i artikel 44 undantag från detta förbud så att finansieringsarrangemanget får bidra till förlustabsorbering och kapitalisering av ett företag under resolution och följaktligen även ge förlustabsorberande bidrag till ett broinstitut om ägare och borgenärer först har bidragit till detta i viss utsträckning.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 40.11 framgår att ägare till ett företag under resolution eller dess borgenärer och andra tredje män vars tillgångar, rättigheter eller skulder inte överförs till broinstitutet inte ska ha några rättigheter till eller avseende de till broinstitutet överförda tillgångarna, rättigheterna eller skulderna eller avseende dess ledningsorgan eller verkställande ledning. Vidare anges att denna bestämmelse inte ska påverka direktivets skyddsregler.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet innehåller en motsvarande artikel beträffande försäljningsverket. Lydelsen är i huvudsak densamma. En skillnad är skrivningen om att ägare till företaget under resolution eller dess borgenärer och andra tredje män inte ska ha några rättigheter avseende broinstitutets ledningsorgan eller verkställande ledning. Någon sådan skrivning finns inte i motsvarande artikel beträffande försäljningsverket (artikel 38.13).

Det framstår inte som helt klart vad som avses med sådana rättigheter. Det verkar troligt att man avser en rätt att ge instruktioner till ledningen i broinstitutet eller t.o.m. att utse ledamöter i styrelsen och/eller den verkställande direktören. Kommittén kan inte finna att svensk rätt i något fall ger en ägare till ett företag varifrån en överföring sker rätt att utse ledningen i det företag vartill en överföring sker. Detsamma gäller för borgenärer och andra tredje män. Någon bestämmelse som innebär att ägarna till ett företag under resolution eller dess borgenärer inte ska ha någon sådan rätt behöver enligt kommitténs bedömning därför inte tas in i svensk rätt.

Med anledning av det nu sagda föreslår kommittén att den ovan angivna artikeln (artikel 40.11) genomförs på samma sätt som föreslås beträffande försäljningsverket (artikel 38.13). Se därför avsnitt 12.2.4 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag till genomförande av direktivet i denna del.

13.2.6 Hur påverkas de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs?

Kommitténs förslag: Skyldigheter eller ansvarsförbindelser hänförliga till de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs ska inte gälla mot broinstitutet om detta särskilt beslutas av resolutionsmyndigheten.

Det som sägs ovan gäller inte beträffande vissa säkerhetsrätter som innehas av borgenärer.

Ågares och borgenärens rätt till ersättning enligt lagen (2015:000) om resolution utgör inte en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse som anges ovan.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 64.1 a framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna när de utövar en resolutionsbefogenhet har befogenhet att förordna att en överföring ska verkställas fri från skyldigheter eller ansvarsförbindelser som påverkar de tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts, med förbehåll för direktivets bestämmelser om skydd för arrangemang avseende säkerheter. Rätt till ersättning i enlighet med direktivet ska inte betraktas som en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet en befogenhet som innebär att resolutionsmyndigheten får förordna att en överföring ska verkställas fri från skyldigheter eller ansvarsförbindelser som påverkar de överförda tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna. Denna artikel gäller även försäljningsverktyget. Genomförandet av artikeln i förhållande till försäljningsverktyget behandlas i avsnitt 12.2.5. Kommittén föreslår att artikeln genomförs på samma sätt i förhållande till broinstitutetsverktyget. Se därför avsnitt 12.2.5 för en närmare redogörelse för vårt förslag i denna del.

13.2.7 Broinstitutets rättsliga ställning efter överföringen

Kommitténs förslag: Vid en överföring genom användning av broinstitutsverket övertas de rättigheter och förpliktelser som omfattas av överföringen av broinstitutet. Broinstitutet ska ersätta företaget under resolution som part i de avtal som berörs.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 40.9 framgår följande.

När det gäller att utöva rättigheter att tillhandahålla tjänster eller etablera sig i en annan medlemsstat i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (omarbetning), ska ett broinstitut betraktas som en fortsättning på företaget under resolution och får fortsätta att utöva alla sådana rättigheter som utövades av företaget under resolution avseende de överförda tillgångarna, rättigheterna eller skulderna.

För andra ändamål får resolutionsmyndigheterna kräva att ett broinstitut ska betraktas som en fortsättning på företaget under resolution och ska få fortsätta att utöva alla sådana rättigheter som utövades av företaget under resolution avseende de överförda tillgångarna, rättigheterna eller skulderna.

I artikel 40.10 anges följande.

Medlemsstaterna ska se till att broinstitutet kan fortsätta att utöva sin rätt till medlemskap samt tillgång till betalnings-, clearing- och avvecklingssystem, fondbörser, system för ersättning till investerare samt insättningsgarantisystem för företaget under resolution, förutsatt att det uppfyller kriterierna för medlemskap och deltagande i sådana system.

Trots vad som sägs ovan ska medlemsstaterna säkerställa att:

- a) Tillgång inte nekas på grund av att broinstitutet saknar kreditbetyg från ett kreditvärderingsinstitut eller att det kreditbetyget

inte stämmer överens med de kreditbetygsnivåer som krävs för att beviljas tillgång till de system som anges ovan.

- b) Om broinstitutet inte uppfyller medlemskaps- eller deltagandekriterierna för relevanta betalnings-, clearing- eller avvecklings-system, fondbörs, system för ersättning till investerare eller insättningsgarantisystem, utövas de rättigheter som avses ovan så länge som anges av resolutionsmyndigheten, dock maximalt 24 månader som kan förlängas av resolutionsmyndigheten på begäran av köparen.

Av artikel 64.1 d och delar av artikel 64.1 f samt artikel 64.2–64.4 framgår slutligen följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att göra följande när de utövar en resolutionsbefogenhet.

- Förordna att mottagaren vid en överlåtelse genom försäljningsverket, broinstitutsverket eller avskiljandeverket behandlas som om denna var företaget under resolution när det gäller rättigheter eller skyldigheter för företaget under resolution, eller åtgärder som vidtagits av det, inbegripet, med förbehåll för direktivets bestämmelser om försäljningsverket och broinstitutsverket, eventuella rättigheter eller skyldigheter som rör deltagande i en marknadsinfrastruktur.
- Ersätta företaget under resolution med en mottagare som avtalspart.

Resolutionsmyndigheterna ska utöva befogenheterna ovan om de anser att detta är nödvändigt för att bidra till att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna när de utövar en resolutionsbefogenhet har befogenhet att vidta de åtgärder som krävs för att tillgodose kontinuitet för att säkerställa att resolutionsåtgärden är ändamålsenlig och, i tillämpliga fall, att den överförda verksamheten kan bedrivas av mottagaren. Åtgärder för att tillgodose kontinuitet ska särskilt omfatta följande.

- (a) Att avtal som ingåtts av företaget under resolution fortsätter att vara gällande, så att mottagaren påtar sig de rättigheter och skyldigheter som företaget under resolution har i fråga om tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts och att

mottagaren ersätter företaget under resolution i alla relevanta avtalshandlingar.

- (b) Att ersätta företaget under resolution med mottagaren i alla rättsliga förfaranden som avser tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts.

Befogenheten att förordna att mottagaren ska behandlas som om denna var företaget under resolution och befogenheten enligt (b) ovan ska inte påverka följande:

- (a) Rätten för en anställd i företaget under resolution att säga upp ett anställningsavtal.
- (b) Rätten för en avtalspart att, med förbehåll för resolutionsmyndighetens befogenhet att tillfälligt förbjuda fullgörande av vissa skyldigheter, ianspråktagande av säkerhetsrätter samt utövande av uppsägningsrätt (artiklarna 69–71), utöva de rättigheter som följer av avtalet, däribland rätten att säga upp avtalet, om avtalsvillkoren medger en sådan rätt till följd av en handling eller underlåtenhet som begåtts av företaget under resolution före den relevanta överföringen eller av mottagaren efter den relevanta överföringen.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet ett flertal artiklar som innebär att mottagaren vid användning av ett överföringsverktyg, det vill säga försäljningsverktyget, broinstitutsverket eller avskiljandeverktyget, ska ersätta företaget under resolution på olika sätt, t.ex. som part i avtal. Det uttrycks mer eller mindre utförligt på olika ställen, men innebörden är densamma. Genomförandet av dessa artiklar i förhållande till försäljningsverktyget behandlas i avsnitt 12.2.6. Kommittén föreslår att artiklarna i fråga genomförs på samma sätt i förhållande till broinstitutsverket. Se därför avsnitt 12.2.6 för en närmare redogörelse för vårt förslag i denna del.

13.2.8 Samarbetsskyldighet

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får förelägga företaget under resolution och broinstitutet att bistå varandra med särskilt angivna informations- och understödsåtgärder. Föreläggandet får förenas med vite.

Resolutionsdirektivet

Av artiklarna 64.1 och 64.2 framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna när de utövar en resolutionsbefogenhet har befogenhet att begära att företaget under resolution och mottagaren informerar och bistår varandra.

Resolutionsmyndigheterna ska utöva den befogenhet som anges ovan om den anser att det är nödvändigt för att bidra till att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan ges resolutionsmyndigheten rätt enligt direktivet att kräva att företaget under resolution och en mottagare samarbetar när en överföring sker genom användning av något av överföringsverktygen. När det gäller broinstitutsverktyget innebär det således att företaget under resolution och broinstitutet ska bistå varandra med information eller annat understöd.

Genomförandet av artikeln i fråga i förhållande till försäljningsverktyget behandlas i avsnitt 12.2.7. Kommittén föreslår att artikeln genomförs på samma sätt i förhållande till broinstitutsverktyget. Se därför avsnitt 12.2.7 för en närmare redogörelse för vårt förslag i denna del.

13.3 Villkor och ersättning vid överföring till ett broinstitut

Kommitténs förslag: En överföring genom användning av broinstitutsverket ska ske på affärsmässiga villkor. Vid en bedömning av vad som utgör affärsmässiga villkor ska den värdering som gjordes när resolutionen inleddes beaktas.

Den ersättning som ska betalas av ett broinstitut vid en överföring ska tillfalla

(a) företaget under resolution, om överföringen avser tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i företaget, och

(b) den ursprungliga innehavaren av äganderättsinstrument som har getts ut av företaget under resolution, om överföringen avser sådana instrument.

Från ovanstående ersättning får resolutionsmyndigheten, för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag för kostnader som har uppstått i samband med användning av broinstitutsverket.

Resolutionsdirektivet

Resolutionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om vilka villkor som ska tillämpas på överföringen till ett broinstitut. Däremot finns vissa generella regler om värdering i direktivets artikel 36. I artikel 36.4 e anges att ett av syftena med värderingen är att den ska utgöra underlag till beslutet om vilken ersättning som ska betalas av broinstitutet i samband med användning av broinstitutsverket.

Av artikel 40.4 framgår att den ersättning som eventuellt betalas för de överförda tillgångarna, förpliktelserna eller äganderättsinstrumenten ska tillfalla företaget under resolution respektive innehavaren av sådana äganderättsinstrument.

Avdrag får dock göras från den ersättningen för att resolutionsmyndigheten och eventuella finansieringsarrangemang ska få ersättning för rimliga, regelrätta kostnader som uppstått i samband med användningen av broinstitutsverket.

Skälen för kommitténs förslag

Till att börja med kan konstateras att en överföring till ett broinstitut inte nödvändigtvis kommer att leda till att ersättning utgår över huvud taget. Detta beror på värdet av de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs. Inte ens om hela verksamheten överförs är det säkert att någon ersättning ska utgå, eftersom värdet på det fallerande företaget inte behöver vara positivt.

I den mån broinstitutet övertar mer tillgångar än skulder, inklusive den situationen att aktierna överförs, ska dock eventuell ersättning erläggas till den ursprungliga ägaren (företaget under resolution eller den ursprungliga innehavaren av äganderättsinstrumenten). En bestämmelse med den innebörden, motsvarande artikel 40.4, bör införas i svensk rätt.

Detsamma bör gälla som en följd av kravet på affärsmässighet. Om exempelvis tillgångar överförs till ett värde som motsvarar beloppet på skulderna som samtidigt överförs, men överföringen av skulder ger ett mervärde genom att de exempelvis ger tillgång till en kundstock, bör broinstitutet betala ersättning för värdet av att få en kundstock. Detta är en situation då finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven) kan användas för att finansiera broinstitutets köp; se kapitel 21.

Som framgår ovan finns dock ingenting i direktivets bestämmelser om broinstitutetsverktyget som anger enligt vilka villkor överföringen till broinstitutet ska ske. Enligt vad som konstateras i föregående kapitel ska en överföring genom användning av försäljningsverktyget ske på affärsmässiga villkor. Det är enligt kommitténs bedömning rimligt att detta även gäller vid en överföring till ett broinstitut.

På ett principiellt plan synes det lämpligt att utfallet för de företag eller personer som en överföring sker från blir detsamma oavsett om överföring sker genom användning av försäljningsverktyget eller broinstitutetsverktyget. Detta ligger i linje med kommitténs generella bedömning att resolution inte ska innebära en värdeöverföring mellan olika intressenter av andra skäl än de som anges i uttryckliga bestämmelser. Precis som att värderingen ska vara korrekt och ge en rättvisande bild av företagets ställning bör också överföringar utmärkas av affärsmässighet för att därigenom ge korrekta och rättvisa transaktioner. Sedan är det svårare att avgöra vad som är affärsmässigt, särskilt om det inte finns privata aktörer som är intresserade av att göra motsvarande transaktion.

Med anledning av det nu sagda föreslår kommittén en bestämmelse som motsvarar den som föreslagits beträffande försäljningsverket, dvs. att överföringen ska ske på affärsmässiga villkor. Vad som avses med affärsmässiga villkor kan variera beroende på marknadsförhållandena. Hänsyn måste därvid tas till rådande omständigheter. Vid bedömningen av vad som utgör affärsmässiga villkor ska hänsyn även tas till den värdering som gjordes när resolutionen inleddes. En bestämmelse med den innebörden ligger enligt kommitténs mening även i linje med artikel 36.4 e i direktivet i vilken det anges att ett av syftena med värderingen är att den ska utgöra underlag till beslutet om vilken ersättning som ska betalas till företaget under resolution (om det som överförs är tillgångar, rättigheter eller förpliktelser) eller till de ursprungliga innehavarna av äganderättsinstrument (om det som överförs är äganderättsinstrument) i samband med användning av broinstitutsverket.

Det bör dock betonas att det inte går att avgöra vad som är affärsmässigt genom ett bjuda ut verksamhet till försäljning, eftersom ett privat förvärv av något skäl inte bedöms vara möjligt. Försök till detta kan ju ha gjorts, men misslyckats. Om exempelvis ingen för tillfället är beredd att köpa företaget så betyder ju inte det att det är värdelöst. För en närmare redogörelse för vad som avses med affärsmässiga villkor, se avsnitt 12.3.1.

En användning av broinstitutsverket bör också, på motsvarande sätt som gäller beträffande försäljningsverket, vara i överensstämmelse med unionens regler om statligt stöd.

13.4 Tillstånd och ägarprövning

Kommitténs förslag: Finansinspektionen får ge ett broinstitut tillstånd att bedriva bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse utan att broinstitutet uppfyller samtliga de krav som gäller för att få bedriva sådan verksamhet.

Ett sådant tillstånd får endast ges om resolutionsmyndigheten har

1. bedömt att ett sådant tillstånd krävs för att uppnå resolutionsändamålen, och
2. lämnat in en begäran till Finansinspektionen om ett sådant beslut.

Ett tillstånd enligt ovan gäller under den tid som bestäms av Finansinspektionen.

Om en överföring genom användning av broinstitutsverktyget kräver tillstånd enligt 7 kap. 12 § lagen om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen om värdepappersmarknaden ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Resolutionsdirektivet

I artikel 41.1 e anges att medlemsstaterna ska se till att broinstitutet auktoriseras i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, beroende på vilket som är tillämpligt, och att det har den auktorisation som krävs enligt gällande rätt för att utföra verksamheter eller tjänster som det förvärvar genom en överföring som sker genom att resolutionsmyndigheten använder broinstitutsverktyget. I artikel 41.1 f anges vidare att medlemsstaterna ska se till att broinstitutet uppfyller kraven i, och är föremål för tillsyn enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013/EU av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, beroende på vilket som är tillämpligt.

Trots de bestämmelser som anges ovan får ett broinstitut enligt artikel 41.1 andra stycket, om det krävs för att uppnå resolutionsändamålen, etableras och auktoriseras utan att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU är uppfyllda under en kort period efter att verksamheten inletts. Resolutionsmyndigheten ska lämna in en begäran med den innebörden till den behöriga myndigheten. Om den behöriga myndigheten beslutar att bevilja auktorisation utan att broinstitutet uppfyller samtliga krav ska den behöriga myndigheten ange under vilken tid broinstitutet är undantaget från kraven i de direktiven. Av artikel 40.1 g framgår att broinstitutets verksamhet under alla omständigheter ska vara förenlig med unionens regler om statligt stöd och resolutionsmyndigheten får specificera motsvarande begränsningar av dess verksamhet.

Vad gäller ägarprövning finns i artikel 63.1 m en resolutionsbefogenhet som innebär att resolutionsmyndigheten ska ges befogenhet att kräva att den behöriga myndigheten i god tid bedömer köparen av ett kvalificerat innehav, genom undantag från de tidsgränser som anges i artikel 22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU och artikel 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU.

Skälen för kommitténs förslag

Som konstateras i föregående kapitel finns behov av särskilda regler för tillstånd och ägarprövning i samband med att resolutionsåtgärder vidtas. Det övergripande syftet med dessa regler är att säkerställa att åtgärderna kan vidtas inom den tid som krävs för att resolutionsändamålen ska uppnås. Om det är fråga om en överföring av aktier aktualiseras reglerna om ägarprövning. Om det i stället är fråga om en överföring av inkråm aktualiseras krav på verksamhetstillstånd (om den del av verksamheten som överförs är tillståndspliktig). Slutligen finns enligt gällande rätt krav på tillstånd för vissa större förvärv. Dessa regler kan vara tillämpliga både vid en överföring av inkråm och vid en överföring av äganderättsinstrument, under förutsättning att förvärvaren är ett företag som bedriver tillståndspliktig verksamhet.

På ett generellt plan kan konstateras att det vad gäller tillstånd och ägarprövning är fråga om samma typer av frågeställningar som vid användning av försäljningsverket. Diskussionen nedan kommer därför att fokusera framför allt på de skillnader som finns i direktivet när det gäller försäljningsverket respektive broinstitutsverket.

Tillstånd

Huvudregeln i direktivet är att ett broinstitut ska omfattas av samma krav på tillstånd, och vara föremål för samma typ av tillsyn, som andra företag som bedriver motsvarande verksamhet. Det kravet behöver inte införlivas i svensk rätt eftersom det redan följer av gällande rätt att exempelvis tillstånd krävs för viss verksamhet. Om broinstitutet övertar tillståndspliktig verksamhet kommer det därför att omfattas av samma krav som andra företag som bedriver

motsvarande verksamhet. I kapitel 12 finns en översiktlig beskrivning av vilken typ av verksamhet som är tillståndspliktig; se även kapitel 3, där kommittén redogör för gällande rätt.

Direktivet möjliggör vissa avsteg från huvudregeln om krav på tillstånd. Som nämns ovan kan den behöriga myndigheten, på begäran av resolutionsmyndigheten, tillåta broinstitutet att bedriva viss verksamhet utan att det uppfyller samtliga de krav som annars ställs på ett företag som avser att bedriva sådan verksamhet. Man kan alltså beskriva det som att broinstitutet ges ett särskilt tillstånd som gäller under den tid den behöriga myndigheten beslutar. I det här sammanhanget kan även påminnas om att det i direktivet anges att förfarandet under alla omständigheter måste vara förenligt med unionens regler om statligt stöd.

Möjligheten att bevilja ett tillfälligt tillstånd ska ses i ljuset av betydelsen av att undvika avbrott i den verksamhet som överförs till broinstitutet. Det kan t.ex. vara så att det behövs viss tid för att kapitalisera broinstitutet. För att säkerställa att verksamheten inte ligger helt nere under tiden fram till att kapitaliseringen genomförts torde det krävas en bestämmelse av det slag som föreslagits. Den innebär att ett broinstitut får särbehandlas i viss utsträckning jämfört med andra finansiella företag som bedriver motsvarande verksamhet. Mot denna bakgrund är det av stor vikt att den föreslagna möjligheten till särbehandling inte utnyttjas mer än vad som är nödvändigt. Tillsynsmyndigheten föreslås endast få bevilja ett sådant tillstånd om resolutionsmyndigheten bedömt att ett sådant tillstånd krävs för att uppnå resolutionsändamålen.

En bestämmelse som innebär att ett broinstitut kan erhålla ett särskilt tillstånd av det slag som anges ovan behöver införlivas i svensk rätt. Kommittén anser dock inte att det i den bestämmelsen behöver göras någon hänvisning till unionens regler om statligt stöd. Skälet till detta är detsamma som redogjorts för vid ett flertal tillfällen tidigare, dvs. att det är frågan om ett parallellt regelverk som ska beaktas oavsett om lagen gör en uttrycklig hänvisning till det eller inte.

I sammanhanget bör även noteras att möjligheten att erhålla tillstånd utan att uppfylla de krav som annars ställs torde innebära att de krav som normalt ställs på själva ansökan om tillstånd inte heller behöver vara uppfyllda. I praktiken skulle således broinstitutet kunna lämna in en förenklad ansökan (och med denna som grund få ett tillfälligt tillstånd) som sedan kompletteras med en fullständig ansökan (i syfte att erhålla ett vanligt tillstånd). Ytterst blir

det upp till Finansinspektionen att avgöra vilka krav som ska ställas på ansökan om tillstånd, men enligt kommitténs bedömning – och med hänsyn till den möjlighet som ges i direktivet att erhålla tillstånd utan att uppfylla samtliga förutsättningar för tillstånd – synes det lämpligt att Finansinspektionen i dessa fall gör en relativt generös bedömning.

Slutligen kan noteras att det vad gäller kravet på tillstånd föreligger en skillnad i direktivet mellan försäljningsverket och broinstitutsverket. Vad gäller försäljningsverket måste förvärvaren uppfylla samtliga krav omedelbart när aktierna överförs. För att inte detta ska innebära ett alltför stort praktiskt problem har dock föreslagits att Finansinspektionen ska hantera ansökan om tillstånd skyndsamt. En trolig förklaring till skillnaden mellan broinstitutsverket och försäljningsverket i det här avseendet är att broinstitutet kontrolleras av resolutionsmyndigheten, vilket bör utgöra en viss garanti för en sund och stabil framtida verksamhet.

Ägarprövning

Vid en ägarprövning bedömer Finansinspektionen om förvärvaren är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen i företaget och om det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska därvid tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i företaget (14 kap. 2 § första stycket lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 24 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden).

Eftersom ett broinstitut alltid kontrolleras av resolutionsmyndigheten genom att myndigheten innehar rösträtten till aktierna på bolagsstämman (se avsnitt 13.5), blir en prövning av ägarna till ett broinstitut inte meningsfull. En sådan prövning får i stället ske om och när broinstitutet ombildas till ett vanligt rörelsedrivande företag; se avsnitt 13.8. Mot bakgrund av att verksamheten i ett broinstitut inte behöver avvecklas förrän det har gått två år från den sista överföringen till broinstitutet (se avsnitt 13.8.1) bedömer kommittén att det inte behöver införas någon bestämmelse som ålägger Finansinspektionen att handlägga en ansökan om tillstånd till förvärv av aktier (ägarprövning) skyndsamt på det sätt som föreslås beträffande försäljningsverket (se avsnitt 12.4).

Tillstånd till vissa förvärv

Som konstateras i föregående kapitel krävs även tillstånd till vissa större förvärv i det fall förvärvaren är ett företag som bedriver tillståndspliktig verksamhet. Dessa bestämmelser – som återfinns i 7 kap. 12 § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 7 kap. 13 § lagen om värdepappersmarknaden – kan aktualiseras både vid en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser och vid en överföring av äganderättsinstrument. Vad gäller broinstitut torde dock reglerna framför allt aktualiseras vid en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser, eftersom reglerna endast aktualiseras om förvärvaren är ett företag som bedriver tillståndspliktig verksamhet. Om det i stället är aktier som överförs till broinstitutet, kommer ju broinstitutet som sådant inte att bedriva bank-, finansierings- eller värdepappersrörelse.

I likhet med försäljningsverktyget föreslår kommittén en lagbestämmelse som innebär att Finansinspektionen ska åläggas att genomföra prövningen enligt ovanstående bestämmelser skyndsamt om egendomen förvärvas genom användning av broinstitutsverktyget.

13.5 Definition av broinstitut

Kommitténs förslag: Med ett broinstitut avses ett aktiebolag som

- (a) ägs helt eller delvis av staten,
- (b) har bildats för att ta emot tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett eller flera företag under resolution eller äganderättsinstrument som har getts ut av ett sådant företag från innehavaren av ett sådant instrument, och
- (c) avser att fortsätta utföra funktioner eller erbjuda tjänster som har utförts eller erbjudits av företaget under resolution, vare sig det sker direkt eller indirekt genom ett dotterföretag.

Det som anges i (b) och (c) ska framgå av broinstitutets bolagsordning.

Resolutionsmyndigheten ska företräda aktierna vid bolagsstämman i broinstitutet.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 40.2 framgår de krav som ska vara uppfyllda för att ett företag ska anses vara ett broinstitut. Av den angivna artikeln framgår att ett broinstitut är en juridisk person som (i) ägs helt eller delvis av en eller flera myndigheter, vilket kan omfatta resolutionsmyndigheten eller finansieringsarrangemanget för resolution, och kontrolleras av resolutionsmyndigheten, och (ii) har bildats i syfte att ta emot och inneha vissa eller samtliga av de aktier eller andra äganderättsinstrument som emitterats av ett företag under resolution eller vissa eller samtliga av tillgångarna, rättigheterna och skulderna i ett eller flera företag under resolution i syfte att upprätthålla tillgång till kritisk verksamhet och att sälja företaget under resolution.

I artikel 40.2 tydliggörs även att användningen av skuldnedskrivningsverket i syfte att kapitalisera ett broinstitut inte ska påverka resolutionsmyndighetens möjlighet att kontrollera broinstitutet.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan ska broinstitutet ägas helt eller delvis av en eller flera myndigheter, och kontrolleras av resolutionsmyndigheten. Direktivet bygger således på en modell där ett delvis privat ägt broinstitut i sig är tillåtet, men där kontrollen alltid ska finnas hos resolutionsmyndigheten.

Aktiebolag

Som framgår ovan anges i direktivet att broinstitutet ska vara en juridisk person. I svensk rätt omfattar begreppet juridisk person en rad olika typer av rättssubjekt, t.ex. aktiebolag, handelsbolag och ekonomiska föreningar. En viktig aspekt att beakta i det här sammanhanget är att associationsformen ska göra det möjligt att använda skuldnedskrivningsverket för att konvertera fordringar

som överförs till broinstitutet till äganderättsinstrument i broinstitutet (se kapitel 15). Av detta följer att broinstitutet måste vara en juridisk person där det finns äganderättsinstrument. Detta utesluter sådana juridiska personer där det inte finns några ägare, t.ex. stiftelser.

I praktiken torde det enligt kommitténs bedömning även utslutas att skuldnedskrivningsverktyget används för att konvertera skulder till andelar i handelsbolag eller ekonomiska föreningar. Vad gäller handelsbolag hade en konvertering krävt att de tidigare borgenärerna behövt tillträda relevant bolagsavtal. Vad gäller ekonomiska föreningar finns krav på att medlemmarna deltar i företagets verksamhet, exempelvis som konsumenter. I praktiken kommer därför broinstitutet att vara ett aktiebolag. Kommittén föreslår därför att broinstitut endast ska kunna vara aktiebolag.

Statligt ägande

Som framkommer ovan anges i direktivet att broinstitutet – i vart fall delvis – ska ägas av en eller flera statliga myndigheter, medan det i kommitténs förslag till genomförande endast anges att broinstitutet ska ägas helt eller delvis av staten. Förklaringen till detta är att en myndighet i formell mening inte kan äga egendom eftersom en myndighet enligt svensk rätt inte är en självständig juridisk person.

Det är inte osannolikt att ett broinstitut endast delvis blir statligt ägt eftersom det kan finnas behov, inte minst mot bakgrund av begränsningarna i att använda statliga medel i resolution, av att kapitalisera ett broinstitut genom att skulder konverteras till aktier genom användning av skuldnedskrivningsverktyget. Eftersom resolutionsmyndigheten kontrollerar ett broinstitut kan dock konstateras att inkonverterade ägare, eller, om det skulle förekomma, frivilliga privata investerare i ett broinstitut inte skulle få något inflytande över verksamheten. Det torde i praktiken därför vara ovanligt med frivilliga privata investerare i ett broinstitut.

Ett broinstituts ändamål

Enligt direktivet, och kommitténs förslag till genomförande, ska ett broinstitut ha bildats för att ta emot tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett eller flera företag under resolution eller äganderättsinstrument som getts ut av ett sådant företag. Utöver detta krävs att avsikten är att direkt eller indirekt genom ett dotterföretag fortsätta utföra samtliga eller vissa av de funktioner, eller erbjuda samtliga eller vissa av de tjänster, som utförts eller erbjudits av företaget under resolution.

Det är viktigt att understryka att avsikten med ett broinstitut är att säkerställa fortsatt drift av hela eller vissa delar av verksamheten i det fallerande företaget. Det är mot denna bakgrund troligt att broinstitutsverket kommer att användas för att överföra kritisk verksamhet från det fallerande företaget även om det i sig inte är uteslutet att även annan typ av verksamhet överförs i den utsträckning som krävs för att uppnå det resolutionsändamål som består i att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet.

Resolutionsmyndighetens kontroll

Som framgår ovan anges i artikel 40.2 att ett broinstitut ska kontrolleras av resolutionsmyndigheten. Några närmare riktlinjer för hur kontrollen ska utövas, eller kontrollens omfattning, ges inte i direktivet.

Enligt kommitténs mening bör med kontroll i det här avseendet avses en rätt för resolutionsmyndigheten att vid bolagsstämman utöva den rösträtt som är förenad med aktierna i broinstitutet, oavsett om dessa ägs av staten eller inte. Att endast överta exempelvis ledningens bestämmanderätt medför således enligt vår mening inte att myndigheten kan sägas ha kontroll över broinstitutet.

Med anledning av det nu sagda bör en bestämmelse om resolutionsmyndighetens kontroll tas in i lag. Av bestämmelsen bör framgå att resolutionsmyndigheten företräder aktierna vid bolagsstämman i ett broinstitut.

13.6 Verksamheten i ett broinstitut

Kommitténs förslag: Ledningen i ett broinstitut ska se till att verksamheten bedrivs i syfte att uppnå resolutionsändamålen.

Ledningen i ett broinstitut ska sträva efter att sälja de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförts till broinstitutet. En sådan försäljning ska ske vid en lämplig tidpunkt, dock senast två år efter den dag då den sista överföringen till broinstitutet skedde eller om förutsättningarna för en förlängning är uppfyllda, när den tiden löper ut.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 41.2 följer att ledningen i ett broinstitut ska bedriva verksamheten i syfte att upprätthålla tillgång till kritisk verksamhet och att sälja företaget under resolution eller dess tillgångar, rättigheter eller skulder. En sådan försäljning ska ske när det är lämpligt och inom den tidsperiod som broinstitutets verksamhet ska avvecklas.

I artikel 41.2 anges även att kravet på att bedriva verksamheten på ett visst sätt, inklusive att verka för en försäljning till en eller flera privata aktörer, är villkorat av de krav som följer av gemenskapsrättsliga och nationella konkurrensregelverk.

Av artikel 40.12 framgår slutligen att broinstitutet inte ska ha mål som innebär skyldigheter eller ansvar gentemot ägare till företaget under resolution eller dess borgenärer. Ledningsorganet eller den verkställande ledningen ska inte ha någon ansvarsskyldighet gentemot sådana ägare eller borgenärer när det gäller åtgärder som de vidtagit eller underlåtit att vidta i samband med fullgörandet av sina uppgifter, såvida inte handlingen eller underlåtenheten innebär grov oaktsamhet eller allvarlig försummelse enligt nationell rätt.

Medlemsstaterna får ytterligare begränsa ett broinstituts och dess ledningsorgans eller verkställande lednings skyldighet i enlighet med nationell rätt när det gäller åtgärder och underlåtenhet att vidta åtgärder vid fullgörandet av deras uppgifter.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan ställs i direktivet vissa krav på verksamheten i ett broinstitut. Dessa krav bör framgå även av svensk rätt. En bestämmelse motsvarande artikel 41.2 bör därför tas in i lag. Förslaget till införlivande av den angivna artikeln skiljer sig i materiellt hänseende från direktivet på två punkter. Dessa båda punkter utvecklas nedan.

Vad gäller direktivets bestämmelser om att medlemsstaterna under vissa omständigheter får begränsa ansvaret för ett broinstitut eller ledningen i ett broinstitut kan konstateras att svensk rätt inte innehåller några bestämmelser av det slaget. Några sådana bestämmelser föreslås inte heller. Det innebär att ett broinstitut och dess ledning kommer att ansvara i samma utsträckning som andra företag och ledningar.

Upprätthålla kritisk verksamhet

I direktivet anges att ledningen i ett broinstitut ska bedriva verksamheten i syfte att upprätthålla tillgång till kritisk verksamhet. I kommitténs förslag till införlivande anges dock att verksamheten ska bedrivas i syfte att uppnå resolutionsändamålen. Det är naturligt att ledningen i ett broinstitut beaktar samtliga resolutionsändamål när den bedriver verksamheten. Direktivet kan inte anses uttömmande i denna del.

Eftersom syftet med verksamheten i ett broinstitut och verksamhetsföremålet avviker från vad som normalt gäller för aktiebolag bör det framgå av bolagordningen (se 3 kap. 1 § första stycket 3 och 3 § aktiebolagslagen [2005:551]).

Hänvisning till konkurrensregler

Av direktivet framgår att de krav som ställs på verksamheten i ett broinstitut är villkorade av att gemenskapsrättsliga och nationella konkurrensregelverk efterlevs. Det faktum att ledningen ska sträva efter att sälja den verksamhet som överförs till broinstitutet innebär således inte att man kan åsidosätta de krav som följer av konkurrensrätten.

I likhet med unionens regler om statligt stöd är det konkurrensrättsliga regelverket ett parallellt regelverk till resolutionsdirektivet.

Det är således tillämpligt oavsett om detta uttryckligen anges i de bestämmelser som införlivar resolutionsdirektivet eller inte. Kommittén anser därför inte att det behöver göras någon uttrycklig hänvisning till konkurrensregelverken i samband med införlivandet av artikel 41.2 i direktivet.

Förhållandet till unionens regler om statligt stöd

Slutligen bör några kommentarer göras om förhållandet till unionens regler om statligt stöd, även om någon hänvisning till dessa regler inte görs i artikel 41.2 i direktivet.

Unionens regler om statligt stöd behandlas i avsnitt 3.15. Som framgår där ställs bl.a. krav på rekonstruktion av ett företag som får statligt stöd. Vidare innebär mottagandet av statligt stöd vissa restriktioner vad gäller möjligheten att expandera verksamheten, exempelvis genom att starta nya verksamhetsområden. För en närmare diskussion om detta hänvisas till avsnitt 3.15.

Det torde inte vara ovanligt att ett broinstitut behöver kapitaliseras delvis med statliga medel. Det är visserligen möjligt att genomföra en kapitalisering även på andra sätt, t.ex. genom att skuldnedskrivningsverktyget används för att konvertera skulder som överförs till broinstitutet till aktier. I den mån det inte är möjligt eller lämpligt att använda skuldnedskrivningsverktyget på tillräckligt många skulder som överförts (se vidare kapitel 15), kan dock statligt stöd från resolutionsreserven krävas. I dessa fall ska unionens regler om statligt stöd tillämpas.

Av ovanstående följer bl.a. att en rekonstruktionsplan kan behöva tas fram i samband med överföringen till ett broinstitut, såvida man inte genom själva överföringen (dvs. genom att välja att överföra endast vissa tillgångar, rättigheter eller förpliktelser) kan anses ha uppfyllt kravet på rekonstruktion. Vidare bör verksamheten inte bedrivas alltför expansivt.

13.7 Styrning av ett broinstitut

Utöver bestämmelser om resolutionsmyndighetens kontroll över ett broinstitut innehåller direktivet även vissa bestämmelser som kan sägas röra styrningen av ett broinstitut. Som exempel kan nämnas att resolutionsmyndigheten enligt direktivet ska godkänna

broinstitutets bolagsordning, utse dess ledning samt godkänna dess strategi och riskprofil.

13.7.1 Vissa specifika bestämmelser om styrning av ett broinstitut

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska

1. godkänna den verkställande direktören i broinstitutet,
2. fastställa arbetsordningen för styrelsens arbete i enlighet med vad som anges i 8 kap. 6 § aktiebolagslagen (2005:551), samt
3. godkänna broinstitutets strategiska mål och riskstrategi.

Resolutionsmyndigheten får besluta att sälja tillgångar, rättigheter, förpliktelser och äganderättsinstrument som överförts till ett broinstitut.

Resolutionsdirektivet

Som redan nämnts innehåller resolutionsdirektivet, utöver det generella kravet på kontroll i artikel 40.2, även vissa specifika bestämmelser som rör styrningen av verksamheten i ett broinstitut.

I artikel 41.1 a – d anges att resolutionsmyndigheten ska (i) godkänna innehållet i broinstitutets stadgar (ii) utse eller godkänna broinstitutets ledning, godkänna ledningens ersättning samt bestämma respektive ledningsmedlems ansvarsområde, och (iii) godkänna broinstitutets strategi och riskprofil.

Vidare anges i artikel 40.6 b att resolutionsmyndigheten får överföra äganderättsinstrument, eller tillgångar, rättigheter eller skulder, från ett broinstitut till en annan mottagare.

Skälen för kommitténs förslag

Eftersom kommittén föreslår att resolutionsmyndigheten ska företräda aktierna vid bolagsstämman i ett broinstitut finns till att börja med anledning att bedöma huruvida de krav som ställs på styrning av verksamheten i ett broinstitut ryms inom den besluts-

kompetens som följer av ett utövande av rösträtten på bolagsstämman. Om resolutionsmyndigheten kan vidta de aktuella åtgärderna genom utövande av sin rösträtt, finns enligt kommitténs mening inte anledning att ge myndigheten någon särskild och ytterligare befogenhet.

Godkännande av bolagsordning

Av aktiebolagslagen följer att det är bolagsstämman som fastställer bolagsordningen. Då resolutionsmyndigheten föreslås företräda aktierna vid bolagsstämman behöver det i svensk rätt inte införas någon särskild bestämmelse som innebär att resolutionsmyndigheten ska godkänna bolagsordningen i ett broinstitut.

Utseende eller godkännande av broinstitutets ledning

Bolagsstämman kommer att utse broinstitutets styrelse; se 8 kap. 8 § aktiebolagslagen. Därutöver finns regler om arbetstagarrepresentanter i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för privatanställda och i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Eftersom resolutionsmyndigheten föreslås få rätt att företräda aktierna vid bolagsstämman i ett broinstitut, behöver det enligt vår bedömning inte införas någon särskild bestämmelse i svensk rätt enligt vilken myndigheten ges befogenhet att utse eller godkänna broinstitutets styrelse. Det innebär visserligen att resolutionsmyndigheten inte kommer att ha något inflytande över vilka som utses som eventuella arbetstagarrepresentanter eftersom dessa inte utses av stämman (å andra sidan ska inte resolutionsåtgärder påverka de anställdas rätt till arbetstagarrepresentanter i styrelsen; se avsnitt 8.14). Syftet med direktivet uppnås dock enligt kommitténs bedömning även om myndigheten endast utser de styrelseledamöter som inte är arbetstagarrepresentanter.

I direktivet anges inte något om den lämplighetsprövning som den behöriga myndigheten ska göra av en person som ska ingå i ledningen i ett företag som driver bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse. Kommittén anser att dessa bestämmelser inte ska påverkas av resolutionsmyndighetens befogenhet att utse eller godkänna ett broinstituts ledning. Myndigheten kommer

sålendes endast att kunna utse sådana styrelseledamöter som Finansinspektionen anser lämpliga.

I ett broinstituts ledning ingår även den verkställande direktören. Enligt aktiebolagslagen utses den verkställande direktören av styrelsen. Stämman har således inte något direkt inflytande över valet av verkställande direktör. Däremot kan bolagsstämman sägas ha indirekt kontroll, genom att den kan utse styrelseledamöter som i sin tur utser den verkställande direktör som stämman föredrar.

Enligt direktivet krävs att resolutionsmyndigheten utser eller godkänner den verkställande direktören i broinstitutet. Enligt kommitténs mening bör det vara tillräckligt att myndigheten godkänner den verkställande direktören. Som framgår ovan ska den verkställande direktören även godkännas av Finansinspektionen.

Godkännande av broinstitutets strategi och riskprofil

Enligt kommitténs bedömning bör ett beslut om godkännande av ett företags strategi och riskprofil typiskt sett anses vara en förvaltningsåtgärd och därigenom inte omfattas av bolagsstämmans beslutskompetens. Dessutom finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU ett uttryckligt krav på att ledningen ska godkänna och övervaka genomförandet av bl.a. företagets strategiska mål och riskstrategi.

Av det ovanstående följer att direktivets krav på att resolutionsmyndigheten ska godkänna ett broinstituts strategi och riskprofil behöver införlivas i svensk rätt genom en särskild bestämmelse, dvs. det är inte tillräckligt med den generella bestämmelsen om övertagande av bolagsstämmans beslutskompetens.

Enligt kommitténs förslag till genomförande bör ”strategi” och ”riskprofil” uttryckas som ”strategiska mål” och ”riskstrategi”, eftersom det är dessa begrepp som används i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU.

Beslut om ledningens ansvarsområde och ersättning

Slutligen, vad gäller beslut om ledningens ansvarsområde och ersättning kan följande noteras. Enligt aktiebolagslagen ansvarar styrelsen för att fastställa sin egen arbetsordning i vilken det bl.a., i förekommande fall, ska framgå hur arbetet ska fördelas mellan de

olika styrelseledamöterna. Vidare väljer styrelsen som huvudregel sin egen ordförande, om inte annat anges i bolagsordningen eller har beslutats av bolagsstämman.² Även denna bestämmelse i direktivet behöver alltså enligt kommitténs bedömning införlivas i svensk rätt genom att en uttrycklig befogenhet ges resolutionsmyndigheten. Befogenheten bör enligt vår mening utformas som en befogenhet för myndigheten att bestämma styrelsens arbetsordning i enlighet med det som sägs i 8 kap. 6 § aktiebolagslagen. Däremot behöver det inte införas någon särskild bestämmelse enligt vilken resolutionsmyndigheten godkänner styrelseledamöternas ersättning eftersom detta enligt aktiebolagslagen omfattas av bolagsstämmans beslutskompetens.

Försäljning av broinstitutets tillgångar, rättigheter eller förpliktelser

Av direktivet framgår att ett broinstitut får besluta att sälja tillgångar, rättigheter, förpliktelser eller äganderättsinstrument som överförs till ett broinstitut (artikel 40.6 b). En sådan försäljning är ett naturligt inslag i den verksamhet som bedrivs av ett broinstitut. En bestämmelse med den innebörden bör därför tas in i lag.

13.8 Upphörande av verksamheten i ett broinstitut

I det här avsnittet behandlas upphörandet av verksamheten i ett broinstitut. Bland annat behandlas de omständigheter som medför att verksamheten i broinstitutet ska upphöra och de villkor som gäller i samband med en försäljning av broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser.

13.8.1 Avveckling av verksamheten i ett broinstitut

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska fatta beslut om avveckling av ett broinstitut eller om försäljning av ett broinstituts aktier om

- (a) broinstitutet inte längre uppfyller villkoren för att vara ett broinstitut,

² Vad gäller företag vars aktier är upptagna till handel på reglerad marknad anges dock i Svensk kod för bolagsstyrning att stämman ska utse styrelseordförande.

- (b) en väsentlig del av broinstitutets tillgångar, rättigheter och förpliktelser säljs till en tredje part, eller
- (c) det har gått två år från dagen för den sista överföringen från ett företag under resolution till broinstitutet.

Om tillgångar, rättigheter eller förpliktelser har överförts till ett broinstitut från flera företag under resolution ska ett upphörande enligt b och c ske genom att de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som hänförs till respektive företag under resolution säljs eller avvecklas.

Den tid som anges i c får förlängas av resolutionsmyndigheten med en eller flera ettårsperioder om

- (a) en förlängning ökar sannolikheten att någon av de omständigheter som anges i a och b ovan inträffar,
- (b) det är sannolikt att en förlängning leder till att broinstitutet fusioneras med ett annat företag, eller
- (c) en förlängning är nödvändig för att säkerställa att resolutionsändamålen uppnås.

Ett beslut av resolutionsmyndigheten om förlängning får endast meddelas om det framgår att det med hänsyn till marknadsförhållanden och övriga omständigheter är motiverat.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 41.3 ska resolutionsmyndigheten besluta att ett broinstitut inte längre är ett broinstitut, i något av följande fall, beroende på vilket som inträffar först:

- (a) Broinstitutet fusioneras med en annan enhet.
- (b) Broinstitutet inte längre uppfyller villkoren för att vara ett broinstitut.
- (c) Alla, eller praktiskt taget alla broinstitutets tillgångar, rättigheter eller skulder säljs till en tredje part.
- (d) De tidsperioder som anges i direktivet för under vilken tid broinstitut får bedriva verksamhet löper ut.

- (e) Broinstitutets tillgångar avvecklas helt och dess skulder fullgörs.

I artikel 41.8 första stycket anges vidare att när verksamheten i ett broinstitut avslutas p.g.a. att någon av de omständigheter som anges i 41.3 c och d ovan inträffar ska broinstitutet avvecklas genom normala insolvensförfaranden. Om broinstitutet används för att göra överföringar från flera företag under resolution följer av artikel 41.9 att kravet på avveckling enligt normala insolvensförfaranden ska gälla de tillgångar och skulder som överförts från respektive företag under resolution och inte broinstitutet i sig.

Av artikel 41.5 framgår att om inget av det som anges i 41.3 a, b, c eller e uppnås ska resolutionsmyndigheten avsluta broinstitutets verksamhet snarast möjligt och i vilket fall senast två år efter den dag då den sista överföringen skedde genom användning av broinstuttsverket.

Enligt artikel 41.6 får resolutionsmyndigheten förlänga den tidsperioden med en eller flera ytterligare ettårsperioder om en sådan förlängning stöder de resultat som avses i 41.3 a, b, c eller e eller om en förlängning är nödvändig för att säkerställa att viktiga banktjänster eller finansiella tjänster upprätthålls. Av artikel 41.7 framgår slutligen att ett beslut om förlängning ska motiveras samt innehålla en utförlig bedömning av situationen, inbegripet förhållandena och utsikterna på marknaden, som visar att förlängningen är motiverad.

Skälen för kommitténs förslag

Som påpekas ovan är avsikten med ett broinstitut att det ska utgöra en tillfällig lösning i avvaktan på att verksamheten kan säljas till en annan marknadsaktör eller avvecklas på annat sätt. Tanken kommer bl.a. till uttryck i artikel 41.3 i vilken det anges under vilka omständigheter verksamheten i ett broinstitut ska avslutas.

Till att börja med kan noteras att det i direktivet anges att verksamheten i broinstitutet ska avslutas om någon av de omständigheter som anges i den angivna artikeln inträffar. Det är inte alldeles lätt att veta vad som avses med direktivets krav på att verksamheten ska avslutas. De punkter som tas upp innebär t.ex. både att verksamheten faktiskt avvecklas och att den tillåtna tidsfristen för att vara ett broinstitut har gått ut. En avveckling föreskrivs således

såväl när det inte längre finns någon verksamhet som när villkoren för att fortsätta driva verksamheten inte längre uppfylls. Det är alltså fråga om materiellt olikartade situationer som kräver olika åtgärder för avvecklingen. Om det är tidsfristen som gått ut eller något annat formellt villkor som inte är uppfyllt, måste verksamheten faktiskt avvecklas eller broinstitutet upphöra att vara ett broinstitut. För det fall verksamheten i broinstitutet faktiskt har avvecklats blir det fråga om att formellt upphöra med broinstitutet, antingen genom konkurs eller likvidation av bolaget eller genom att se till att det inte längre är ett broinstitut. Ett krav på detta rimmar dock illa med den diskuterade möjligheten att hålla ett broinstitut i ständig beredskap för kommande finansiella kriser.

Nedan följer en närmare redogörelse för kommitténs förslag till införlivande av ovan angivna artiklar i direktivet.

Fusion

I artikel 41.3 a anges att verksamheten i ett broinstitut ska avslutas om broinstitutet fusioneras med ett annat företag. En fusion innebär att två eller flera företag går samman genom att samtliga tillgångar, rättigheter och förpliktelser i ett eller flera av företagen övertas av ett företag mot eventuell ersättning till ägarna av det eller de överlåtande företagen. Vid fusion upplöses det eller de överlåtande företagen utan likvidation.

Fusion kan således vara ett alternativ till försäljning i det fall det finns en förvärvare som är intresserad av att överta broinstitutet. Efter att fusionen avslutats kommer broinstitutet, enligt vad som konstateras ovan, att ha upphört. I dessa fall krävs således inte något likvidationsförfarande.

Avveckling av tillgångar

Av artikel 41.3 e framgår att verksamheten i ett broinstitut ska upphöra om dess tillgångar avvecklas och samtliga dess skulder fullgörs. Vad gäller avveckling av tillgångar sker det t.ex. därför att fordringar löper till sin förfallodag och lånen inte förnyas. Det kan inte vara fråga om att tillgångarna överlåts till någon annan eftersom det behandlas i artikel 41.3 c.

Om ett broinstitut inte längre har några tillgångar, rättigheter eller förpliktelser uppfylls inte längre de krav som ställs för att det ska vara ett broinstitut. Ett av dessa krav är ju, som framgår av avsnitt 13.5, att broinstitutet avser att fortsätta bedriva den verksamhet som övertagits av företaget under resolution.

Av artikel 41.3 b följer att verksamheten i ett broinstitut ska upphöra om broinstitutet inte längre uppfyller villkoren för att vara ett broinstitut. Detta innebär att det i den bestämmelse som genomför artikel 41.3 inte särskilt behöver anges att verksamheten i ett broinstitut ska upphöra om dess tillgångar har avvecklats och dess skulder fullgjorts eftersom broinstitutet i denna situation inte längre kan anses uppfylla villkoren för att vara ett broinstitut.

Hur avveckling kan ske

I artikel 41.8 första stycket anges vissa omständigheter som – om de föreligger – medför ett krav på att verksamheten i broinstitutet ska avvecklas enligt normala insolvensförfaranden. För svensk del innebär det att företaget ska försättas i konkurs eller gå i likvidation.

En avveckling av verksamheten i ett broinstitut bör enligt kommitténs bedömning emellertid inte begränsas till att broinstitutet försätts i konkurs eller går i likvidation. Ett krav på likvidation framstår som orimligt om broinstitutet har privata ägare som t.ex. har blivit inkonverterade genom att resolutionsmyndigheten har använt skuldnedskrivningsverket. Avveckling bör därför också kunna ske genom att staten säljer sina aktier i broinstitutet. När staten säljer aktierna kommer resolutionsmyndigheten att upphöra att utöva kontroll över broinstitutet och aktieägarna ges rösträtt på bolagsstämman. Då kan aktieägarna besluta om nödvändiga ändringar av bolagsordningen m.m.

Avveckling bör också kunna ske genom att de förvaltade tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna säljs utan att broinstitutet för den skull måste gå i likvidation. I denna situation kommer det inte bedrivas någon verksamhet i bolaget efter att tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna har sålts. Genom denna möjlighet till avveckling av broinstitutets verksamhet kan staten ha ett broinstitut stående i beredskap.

Att avveckling sålunda ska kunna ske på andra sätt än genom fusion samt konkurs och likvidation kan enligt vår bedömning inte

anses strida mot direktivet. Direktivet tycks i det här sammanhanget se som det mest angelägna att verksamheten i broinstitutet upphör.

Möjlighet till förlängning

Som framkommer ovan ska verksamheten i ett broinstitut normalt avvecklas inom två år från det att den sista överföringen från ett företag under resolution gjordes. Den perioden får dock förlängas med ytterligare ettårsperioder i vissa fall. Vad gäller kommitténs förslag till införlivande av denna direktivbestämmelse bör följande noteras.

En omständighet som enligt direktivet kan ligga till grund för en förlängning är att det är sannolikt att förlängningen bidrar till att företaget kan avvecklas till följd av bestämmelserna i artikel 41.3 a, b, c eller e. Kommitténs förslag till införlivande av dessa direktivbestämmelser diskuteras ovan. Där konstateras bl.a. att vi inte anser att det vid genomförandet finns skäl att uttryckligen ange att avveckling kan ske genom att tillgångarna avvecklas och skulderna fullgörs. Av den anledningen anges det inte heller vid genomförandet av den nu behandlade artikeln (41.8).

Vidare anges i direktivet att en förlängning kan ske om det är nödvändigt för att säkerställa att viktiga banktjänster eller finansiella tjänster upprätthålls. Kommittén anser att direktivets generella utgångspunkt är att samtliga resolutionsändamål ska beaktas vid tillämpningen av resolutionsåtgärder, inte bara det resolutionsändamål som består i att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet. Vi anser därför att det är inkonsekvent att endast tala om viktiga banktjänster och andra finansiella tjänster i detta sammanhang, och har i förslaget till genomförande i stället valt att hänvisa till resolutionsändamålen.

Överföringar från flera företag under resolution till ett och samma broinstitut

Som konstateras i avsnitt 13.2.1 är det möjligt att använda broinstitutsverktyget för att göra överföringar från flera företag under resolution till ett och samma broinstitut. I artikel 41.8 första stycket anges att kravet på avveckling enligt normala insolvensförfaranden i dessa fall avser de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs från respektive företag under resolution, och således inte broinstitutet i sig självt. För svensk del innebär detta att tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna ska avvecklas eller säljas.

Den situationen att äganderättsinstrument överförs till broinstitutet nämns inte särskilt i artikel 41.8 första stycket. Direktivets syfte torde dock vara att principen i artikel 41.9 ska tillämpas oavsett om det är tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i företaget under resolution, eller äganderättsinstrument som har getts ut av företaget, som överförs till broinstitutet.

Om det är fråga om en överföring av exempelvis aktier är det relativt oproblemiskt att tillämpa artikel 41.9. I princip handlar det i dessa fall endast om att se till att aktierna i det överförda företaget (som i det här läget är dotterföretag till broinstitutet) säljs när den tidsperiod som anges i artikel 41.5 och 41.6 har löpt ut eller samtliga dess tillgångar, rättigheter och förpliktelser sålts. Det är i princip likvärdigt med att försäljningsverktyget används, fast med en längre tidsfrist.

Om broinstitutet övertagit inkråm från flera olika företag under resolution får i stället en avveckling eller försäljning ske av de aktuella tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna när tiden är inne. Broinstitutet måste således hålla de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs från olika företag under resolution separerade så att en avveckling eller försäljning kan ske i tid.

13.8.2 Villkor och ersättning i samband med en försäljning av ett broinstitut eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser

<p>Kommitténs förslag: En försäljning av ett broinstitut eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser ska ske på affärsmässiga villkor.</p>
--

Från den ersättning som ska betalas vid en sådan försäljning får resolutionsmyndigheten, för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag för kostnader som uppstått i samband med användning av broinstitutsverket.

Resolutionsdirektivet

I artikel 41.4 andra stycket anges att en försäljning av broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller skulder ska ske på affärsmässiga villkor, med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet och i enlighet med unionens regler om statligt stöd.

Enligt artikel 41.8 andra stycket ska eventuella intäkter till följd av att broinstitutets verksamhet avslutas tillfalla aktieägarna i broinstitutet. Från dessa intäkter kan avdrag göras för att resolutionsmyndigheten och eventuella finansieringsarrangemang ska få ersättning för rimliga, regelrätta kostnader som uppstått i samband med användningen av broinstitutsverket (artikel 37.7 a).

Skälen för kommitténs förslag

I materiellt hänseende överensstämmer bestämmelserna i artikel 41.4 andra stycket med motsvarande bestämmelser beträffande försäljningsverket. Kommittén föreslår därför att artikeln i fråga genomförs på samma sätt som föreslås beträffande försäljningsverket. För en närmare redogörelse för de villkor som ska tillämpas vid försäljning av broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser hänvisas till motsvarande förslag beträffande försäljningsverket, se avsnitt 12.6.

En skillnad är dock att det vid genomförandet av artikel 41.4 andra stycket inte anges att affärsmässiga villkor ska bedömas med hänsyn till den värdering som gjordes när resolutionsförfarandet inleddes. Anledningen till detta är att när broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser säljs torde det ha gått en tid sedan beslutet om resolution. Om det redan vid resolutionens inledande funnits en köpare är det troligt att resolutionsmyndigheten i stället valt att använda försäljningsverket.

Som nämns ovan anges i artikel 41.8 andra stycket att eventuella intäkter från en avveckling av verksamheten i broinstitut ska tillfalla aktieägarna i broinstitutet.

Kommittén anser inte att artikel 41.8 och kravet på att ersättningen ska tillfalla aktieägarna behöver införas i svensk rätt genom någon särskild bestämmelse. Om ett broinstitut likvideras följer av gällande rätt att eventuellt överskott utskiftas till ägarna. Kravet i artikel 41.8 är därmed uppfyllt. För tydlighets skull kan även nämnas att om aktierna i broinstitutet säljs kommer också intäkterna att tillfalla aktieägarna, i egenskap av säljare. Inte heller detta behöver regleras särskilt.

En bestämmelse som motsvarar artikel 37.7 a behöver dock tas in i svensk rätt. Denna bestämmelse bör utformas som en rätt för resolutionsmyndigheten, att för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag från den ersättning som en köpare betalar för kostnader som uppstått i samband med användningen av broinstitutsverktyget.

13.8.3 Försäljningsprocessen

Kommitténs förslag: Vid en försäljning av ett broinstitut eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser ska broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser bjudas ut till försäljning på ett sätt som är öppet för insyn.

Försäljningsprocessen ska

1. ge en rättsvisande bild av broinstitutet och dess tillgångar, rättigheter och förpliktelser, och
2. inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna någon potentiell köpare.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 41.4 första stycket ska resolutionsmyndigheten, när den försöker sälja broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller skulder se till att broinstitutet eller de aktuella tillgångarna eller skulderna bjuds ut till försäljning på ett öppet och transparent sätt och att försäljningen inte ger en i sak missvisande bild av dem eller

på ett otillbörligt sätt gynnar eller missgynnar olika potentiella köpare.

Skälen för kommitténs förslag

I artikel 41.4 första stycket anges vissa principer som ska tillämpas vid en försäljning av broinstitutet eller dess tillgångar eller förpliktelser. I den angivna artikeln omnämns inte rättigheter. Avsikten måste emellertid vara att även rättigheter ska omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde.

Det bör i svensk rätt framgå vilka principer som ska tillämpas vid en försäljning av broinstitutet eller dess tillgångar, rättigheter eller förpliktelser. En bestämmelse motsvarande artikel 41.4 första stycket bör därför tas in i lag. Denna artikel motsvarar delar av artikel 39.2 som rör försäljningsverket. För en närmare redogörelse för kommitténs förslag till genomförande av artikel 41.4 första stycket, se därför avsnitt 12.6.

14 Avskiljandeverktyget

I de två föregående kapitlen ger kommittén förslag till införlivande av direktivets bestämmelser avseende försäljningsverktyget och broinstitutsverktyget. Vi har bl.a. konstaterat att ett av de övergripande syftena med dessa två verktyg är göra det möjligt för resolutionsmyndigheten att säkerställa en fortsatt drift av företaget under resolution. Detta bidrar i sin tur till att resolutionsändamålen kan uppnås.

I vissa fall kan det dock vara lämpligt, eller t.o.m. nödvändigt, att avskilja vissa av det fallerande företags tillgångar till ett företag som bildas särskilt i syfte att förvalta dessa. Detta kan t.ex. vara fallet om det finns vissa problemtillgångar som, om de överförs till exempelvis ett broinstitut, hade kunnat medföra en osäkerhet kring broinstitutets ekonomiska ställning, vilket i sin tur hade kunnat försvåra dess finansiering och möjlighet att säljas. Vidare kan det vara så att – om försäljningsverktyget i stället används – en köpare helt enkelt inte är beredd att överta hela det fallerande företags inkråm.

Ett alternativ i båda dessa fall (dvs. oavsett om broinstitutsverktyget eller försäljningsverktyget används) är att hantera de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som inte kan eller bör följa med företaget i konkurs. En allmän utgångspunkt i direktivet är ju att den del av ett företag under resolution som inte blir föremål för någon resolutionsåtgärd ska – som huvudregel relativt omgående – försättas i konkurs.

Det är därför inte tillräckligt att de aktuella tillgångarna inte kan eller bör överföras till en annan mottagare för att avskiljandeverktyget ska få användas. För att verktyget ska få användas krävs även något särskilt skäl till att dessa tillgångar inte kan säljas omedelbart, antingen av företaget eller som en del av en avveckling genom konkurs, och att det inte heller är lämpligt att tillgångarna följer med i den verksamhet som ska drivas vidare.

I det här sammanhanget kan även nämnas att direktivet ställer upp vissa ytterligare villkor – dvs. utöver de generella förutsättningarna för resolution – för att använda avskiljandeverktyget. Dessa ytterligare villkor diskuteras närmare i avsnitt 14.2. På ett övergripande plan kan dock konstateras att de alla handlar om att en omedelbar försäljning inte är lämplig, dels med hänsyn till det försäljningspris som tillgångarna kan förväntas inbringa vid det aktuella tillfället, dels med hänsyn till den negativa påverkan som en sådan avveckling kan få på tillgångspriser och, i förlängningen, andra finansiella företag.

I princip kan man se avskiljandeverktyget som ett förfarande för att sälja eller avveckla tillgångar med lite andra hänsyn och över lite längre tid än som kan åstadkommas genom en konkurs. Detta sker genom att tillgångarna (och i förekommande fall skulder) förs över till ett tillgångsförvaltningsbolag som har till syfte att avveckla dessa på ett sätt som maximerar värdet samtidigt som syftena med själva åtgärden uppnås. Ett tillgångsförvaltningsbolag är med andra ord detsamma som populärt brukar kallas för en ”bad bank” och som är en beprövad teknik för att hantera problemtillgångar, bl.a. använd i samband med den svenska bankkrisen på 1990-talet.

Enligt direktivet är det inte möjligt att använda avskiljandeverktyget separat, dvs. utan att samtidigt använda något av de övriga resolutionsverktygen. I skälen till direktivet (skäl 66) motiveras detta med att en separat användning av avskiljandeverktyget hade kunnat innebära en otillbörlig konkurrensfördel för det problemtyngda företaget.

I likhet med vad som konstateras i föregående kapitel finns många bestämmelser rörande avskiljandeverktyget som liknar eller överensstämmer med de bestämmelser som gäller för övriga överföringsverktyg. I den utsträckning en viss bestämmelse diskuteras i tidigare kapitel kommer därför en hänvisning att ske dit.

14.1 Definition av avskiljandeverktyget

Kommitténs förslag: Med avskiljandeverktyget avses en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution eller ett broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag.

Resolutionsdirektivet

Med avskiljandeverktyget avses enligt artikel 2.1.55 en mekanism för en resolutionsmyndighets överföring av tillgångar, rättigheter eller skulder från ett företag under resolution till ett tillgångsförvaltningsbolag. Möjligheten att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett broinstitut framgår av artikel 42.8 där det anges att ett tillgångsförvaltningsbolag, efter det att broinstitutsverktyget har använts, får förvärva tillgångar, rättigheter eller skulder från broinstitutet.

Skälen för kommitténs förslag

Från vilka företag kan överföring ske?

Enligt direktivet är det möjligt att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution eller ett broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag. Som nämns ovan är det övergripande syftet med att använda avskiljandeverktyget att ta hand om sådana tillgångar, rättigheter och förpliktelser som varken kan eller bör avyttras omedelbart eller överföras genom användning av något annat resolutionsverktyg. Sannolikt kan man identifiera dessa tillgångar, rättigheter och förpliktelser på ett tillräckligt tidigt stadium för att överföringen till tillgångsförvaltningsbolaget ska kunna ske direkt från företaget under resolution. Försäljningsverktyget skulle t.ex. kunna användas för att överföra det fallerande företaget till en privat köpare. Om köparen inte vill förvärva vissa specifika tillgångar kan dessa i denna situation i stället överföras till ett tillgångsförvaltningsbolag. Vidare synes det inte osannolikt att broinstitutsverktyget kombineras med avskiljandeverktyget genom att – lite förenklat – de bra tillgångarna överförs till ett broinstitut och de dåliga tillgångarna överförs till ett tillgångsförvaltningsbolag. I båda dessa fall identifieras således de aktuella tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna på ett tillräckligt tidigt stadium (dvs. i samband med att ett annat resolutionsverktyg används) för att överföringen ska kunna ske direkt från företaget under resolution.

Utöver överföringar från ett företag under resolution möjliggör direktivet även överföringar från broinstitut. På det sättet kan man hantera situationen att resolutionsmyndigheten inte kan bedöma vad som är bra respektive dåliga tillgångar tillräckligt snabbt eller

att den bedömningen ändras. Om resolutionsmyndigheten exempelvis överfört hela verksamheten till ett broinstitut kan myndigheten en tid senare, om det behövs, flytta vissa av de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna till ett tillgångsförvaltningsbolag.

I artikel 42.2 b anges att tillgångar, rättigheter och förpliktelser ska kunna överföras från flera företag under resolution till ett tillgångsförvaltningsbolag. På samma sätt som ett broinstitut kan användas för att överta tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från flera olika företag under resolution kan således ett tillgångsförvaltningsbolag förvalta tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som tagits emot från olika företag under resolution. På så sätt underlättas exempelvis arbetet med att bygga upp en effektiv organisation i tillgångsförvaltningsbolaget genom att lämplig kompetens kan samlas i ett och samma företag. Man kan även uppnå värdehöjande effekter genom att slå samman likartade portföljer.

Med anledning av det nu sagda är det lämpligt att även möjliggöra överföringar från flera broinstitut. Direktivet är dock inte tydligt på denna punkt. I artikel 42.2 talas endast om överföringar från *ett* broinstitut, och inte som i fallet med företaget under resolution om *ett eller flera*. Det är dock enligt kommitténs mening svårt att se något skäl till en sådan begränsning. Direktivet bör förstås på så sätt att det är möjligt att göra överföringar även från flera olika broinstitut. Vi har därför utformat vårt förslag till införlivande på detta sätt. Visst stöd för vår tolkning ges även i artikel 42.8 i direktivet där det anges att ett tillgångsförvaltningsbolag, efter det att broinstitutsverktyget har använts, får förvärva tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från broinstitutet. Man borde ju då kunna hävda att om flera broinstitut bildats är det möjligt att överta tillgångar, rättigheter och förpliktelser från samtliga dessa.

14.2 Villkor för att få använda avskiljandeverktyget

Kommitténs förslag: Avskiljandeverktyget får användas om

1. förhållandena på marknaden för de tillgångar som överförs är sådana att en omedelbar avyttring av tillgångarna skulle få negativa effekter på någon finansiell marknad,

2. en överföring är nödvändig för att verksamheten i ett företag under resolution eller ett broinstitut ska fungera tillfredsställande, eller
3. överföringen är nödvändig för att maximera intäkterna från avvecklingen av ett företag under resolution.

Avskiljandeverktyget får endast användas i förening med ett annat resolutionsverktyg.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 37.5 framgår att resolutionsmyndigheterna endast får använda avskiljandeverktyget i förening med något annat resolutionsverktyg.

I artikel 42.5 anges vidare att resolutionsmyndigheten får överföra tillgångar, rättigheter eller skulder i ett företag under resolution eller ett broinstitut till en eller flera tillgångsförvaltningsbolag om

- (a) förhållandena på den specifika marknaden för dessa tillgångar är sådana att en likvidation enligt normala insolvensförfaranden skulle kunna få negativa effekter på en eller flera finansiella marknader,
- (b) en överföring är nödvändig för att se till att företaget under resolution eller broinstitutet fungerar väl, eller
- (c) en överföring är nödvändig för att maximera behållningen efter likvidation.

Skälen för kommitténs förslag

Som konstateras inledningsvis i det här kapitlet skiljer sig avskiljandeverktyget från övriga resolutionsverktyg genom att det ställs upp vissa särskilda villkor för dess användning. För att en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser ska få ske till ett tillgångsförvaltningsbolag räcker det således inte att de generella förutsättningarna för resolution är uppfyllda (se kapitel 7). Dit hör kravet i artikel 37.5 på att verktyget endast får användas i förening

med andra resolutionsverktyg. Men hit hör också de villkor som anges i artikel 42.5.

Det bör i sammanhanget noteras att det i direktivet inte uttryckligen anges att en överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag *endast* får göras i de fall som anges i artikel 42.5. Den aktuella bestämmelsen anger – om man ser strikt till dess ordalydelse – bara att en överföring *får* ske i de situationer som nämns. Möjligen skulle man därför kunna hävda att det är tillåtet att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser även i andra fall. Det mest rimliga synes dock vara att tolka artikel 42.5 som att den anger de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att avskiljandeverktyget ska få användas och att en överföring således inte kan ske i något annat fall. En annan tolkning hade i princip medfört att artikeln saknat materiell betydelse.

Det bör dock framhållas att villkoren i artikel 42.5 snarare bör ses som preciseringar av syftena med åtgärden och att det i slutändan är upp till resolutionsmyndigheten att bedöma om de är uppfyllda eller inte. De är enligt vår mening lämpliga motiveringar till varför tillgångar ska överföras till ett tillgångsförvaltningsbolag och därmed särbehandlas i någon utsträckning. Nedan följer en mer utförlig genomgång av dessa villkor.

I förening med något annat resolutionsverktyg

Avskiljandeverktyget får enligt bestämmelserna i artikel 37.5 inte användas ensamt utan bara om något annat verktyg (försäljningsverktyget, broinstitutetsverktyget eller skuldnedskrivningsverktyget) används samtidigt. Som framgår ovan motiveras det med att en separat användning av verktyget hade kunnat innebära en otillbörlig konkurrensfördel för företaget under resolution (skäl 66 i direktivet).

Kommittén föreslår att en bestämmelse motsvarande artikel 37.5 tas in i lag.

Överföring i syfte att förhindra negativa effekter på en eller flera finansiella marknader

Den första omständigheten som enligt direktivet möjliggör en överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till ett tillgångsförvaltningsbolag är om en avveckling enligt normala insolvensförfaranden kan medföra negativa effekter på de finansiella marknaderna.

Ett exempel är att en snabb och framtvingad försäljning kan medföra kraftiga fall i tillgångspriser om den sker i samband med en avveckling genom konkurs, vilket i sin tur kan påverka den finansiella ställningen hos andra aktörer på marknaden. Enligt kommitténs bedömning är detta ett exempel på när avskiljandeverktyget skulle kunna användas för att förhindra negativa effekter på den finansiella marknaden. Kommittén anser också att detta villkor utgör en motivering till varför man ska behandla dessa tillgångar (och skulder) på annat sätt än att omedelbart sälja dem eller låta dem följa med i konkurs.

Med anledning av det ovanstående bör en bestämmelse motsvarande artikel 42.5 a tas in i lag.

Överföring i syfte att säkerställa en fungerande verksamhet i det företag från vilket överföringen sker

Ytterligare en omständighet som enligt direktivet möjliggör användning av avskiljandeverktyget är att överföringen är nödvändig för att säkerställa att verksamheten i det företag från vilket överföringen sker (dvs. företaget under resolution eller broinstitutet) fungerar tillfredsställande. Kommittén föreslår att en motsvarande bestämmelse införs i svensk rätt.

Villkoret bör även kunna tillämpas på tillgångar som har överförts till ett broinstitut. Ett broinstitut syftar till att säkerställa fortsatt drift av den verksamhet som bedrivits av företaget under resolution. För att broinstitutet ska kunna fylla den funktionen kan det i vissa fall vara lämpligt, eller t.o.m. nödvändigt, att lyfta bort vissa problemtillgångar från dess balansräkning. Det finns kanske inte alltid tid till att bedöma vilka tillgångar som ska överföras innan broinstitutsverktyget används. Inte minst bör en sådan överföring kunna bidra till ökat förtroende för broinstitutets finansiella ställning. Enligt kommitténs bedömning är det här ett exempel på

när en överföring genom användning av avskiljandeverktyget från ett broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag uppfyller det villkor som nu diskuteras, dvs. att överföringen är nödvändig för att säkerställa att verksamheten i det företag från vilket överföringen sker fungerar tillfredsställande.

Överföring i syfte att maximera intäkterna från avvecklingen

Den tredje och sista omständigheten som enligt direktivet möjliggör en överföring genom användning av avskiljandeverktyget är att överföringen är nödvändig för att maximera intäkterna från avvecklingen. Enkelt uttryckt handlar det således om en situation där en förvaltning av tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna i ett tillgångsförvaltningsbolag förväntas ge ett bättre ekonomiskt utfall än en avveckling genom konkurs eller likvidation. För att införliva direktivet behöver en bestämmelse med den innebörden tas in i lag. Detta kan ses som en konkretion och specificering av principen att resolutionsmyndigheten ska sträva efter att minimera resolutionskostnaderna och undvika värdeförstörelse.

Mot den bakgrunden kan konstateras att om myndigheten bedömer att en överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag medför ett högre värde vid en avveckling av det fallerande företaget än om de aktuella tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna får vara kvar, bör myndigheten som huvudregel överföra tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna dit. Man kan alltså säga att om det villkor för att få använda avskiljandeverktyget som nu behandlas väl är uppfyllt, inträder samtidigt i det närmaste ett åtagande för myndigheten att överföra tillgångar, rättigheter och förpliktelser till tillgångsförvaltningsbolaget (under förutsättning att en sådan överföring inte på något annat sätt är olämplig, exempelvis därför att den motverkar att resolutionsändamålen uppfylls). Detta villkor blir enligt vår bedömning således endast aktuellt vid överföringar från ett företag under resolution (inte från ett broinstitut).

14.3 Generellt om överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag

I det här avsnittet behandlar kommittén vissa generella bestämmelser om överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag. Bland annat behandlas vad som får överföras, kompletterande överföringar och återföring samt tillgångsförvaltningsbolagets rättsliga ställning efter en överföring.

14.3.1 Vad får överföras?

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får använda avskiljandeverktyget för att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett eller flera företag under resolution eller broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag.

Resolutionsdirektivet

I artikel 42.1 anges att medlemsstaterna, för att avskiljandeverktyget ska fungera väl, ska se till att resolutionsmyndigheten har befogenhet att överföra tillgångar, rättigheter eller skulder i ett företag under resolution eller ett broinstitut till ett eller flera tillgångsförvaltningsbolag.

Vidare anges att en överföring får genomföras utan att medgivande erhållits från ägarna i företaget under resolution eller från andra tredje män än tillgångsförvaltningsbolaget och utan att eventuella förfarandekrav enligt bolags- eller värdepapperslagstiftningen iakttas. Detta undantag ska dock inte påverka direktivets bestämmelser om förhandsgodkännande och överklagande.

Av artikel 63.1 d framgår vidare följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har alla de befogenheter som är nödvändiga för att använda resolutionsverktygen gentemot företag under resolution. Resolutionsmyndigheterna ska särskilt ha befogenhet att överföra tillgångar, rättigheter eller skulder i ett företag under resolution till en mottagare med denna mottagares samtycke.

I artikel 63.2 anges slutligen följande.

Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att resolutionsmyndigheterna när de använder resolutionsverk-

tygen och utövar resolutionsbefogenheterna inte omfattas av något av följande krav som annars skulle gälla enligt nationell rätt, avtal eller på annan grund:

- (a) Krav på godkännande eller medgivande från någon offentlig eller privat person, inklusive ägarna i företaget under resolution eller dess borgenärer med förbehåll för den information som ska lämnas till det behöriga ministeriet och eventuellt godkännande från detta innan beslut genomförs enligt direktivet och vid förhandsgodkännande av rättslig myndighet.
- (b) Förfarandekrav om att underrätta vissa personer, inklusive eventuella krav om att offentliggöra underrättelser eller prospekt eller om att lämna in eller registrera handlingar hos någon annan myndighet, innan befogenheterna utövas.

Medlemsstaterna ska särskilt se till att resolutionsmyndigheterna kan utöva befogenheterna enligt denna artikel oberoende av eventuella begränsningar eller krav på medgivande för överföring av berörda tillgångar, rättigheter eller skulder som annars skulle tillämpas.

Det som anges i (b) ovan ska inte påverka tillämpningen av de krav på underrättelser och procedurkrav som anges i direktivet och eventuella krav på anmälan enligt unionens regler om statligt stöd.

Skälen för kommitténs förslag

I de två föregående kapitlen betonar kommittén att det är viktigt att resolutionsmyndigheten ges en viss grad av flexibilitet i sin användning av de olika resolutionsverktygen. I detta ingår bl.a. flexibilitet avseende vilken typ av tillgångar, rättigheter och förpliktelser som får överföras till en förvärvare respektive ett broinstitut.

Behovet av flexibilitet gäller även vid användning av avskiljandeverktyget. Av den anledningen möjliggör direktivet en överföring av olika sorters tillgångar, rättigheter och förpliktelser. I praktiken torde det primärt vara tillgångar som behöver överföras (notera benämningen ”tillgångsförvaltningsbolag”), men det kan finnas omständigheter under vilka även en överföring av skulder och andra förpliktelser behöver ske. Ett exempel är att tillgångsförvalt-

ningsbolaget betalar för de överförda tillgångarna genom att samtidigt överta vissa skulder.

En väsentlig skillnad jämfört med försäljningsverktyget och broinstutsverktyget är att resolutionsmyndigheten inte kan överföra äganderättsinstrument till ett tillgångsförvaltningsbolag. En förklaring till denna skillnad är att verksamheten i ett tillgångsförvaltningsbolag handlar om avveckling av tillgångar och inte om fortsatt drift av en rörelse. Det övergripande syftet med försäljningsverktyget och broinstutsverktyget är – som framgår av tidigare resonemang – att säkerställa en fortsatt drift av hela eller delar av den verksamhet som bedrivs av företaget under resolution. Många gånger kan det mest praktiska sättet att uppnå detta syfte vara att överföra företagets aktier. På så sätt berörs exempelvis inte de tillstånd som företaget har, vilket även diskuteras i kapitel 12 och 13. Vidare kommer man runt flera av de problem som kan uppstå vid byte av avtalspart. Sammantaget innebär därför en överföring av aktier att det finns goda möjligheter att fortsätta driva den övertagna verksamheten utan något (tillfälligt) stopp.

Avskiljandeverktyget handlar i stället om att möjliggöra en särskild förvaltning av sådana tillgångar som varken kan eller bör överföras till en förvärvare eller ett broinstitut eller avvecklas genom att det företag som har försatts i resolution försatts i konkurs eller går i likvidation. Det är mot denna bakgrund logiskt att det inte är möjligt att överföra aktier och andra äganderättsinstrument som getts ut av företaget under resolution till ett tillgångsförvaltningsbolag.

Resolutionsdirektivet innehåller inte någon begränsning vad gäller omfattningen av den överföring som får göras genom användning av avskiljandeverktyget. Det innebär alltså att det – om man endast ser till ordalydelsen i direktivet – skulle vara möjligt att överlåta samtliga tillgångar, rättigheter och förpliktelser i ett företag under resolution till ett tillgångsförvaltningsbolag. Mot bakgrund av att syftet inte är att fortsätta bedriva den verksamhet som bedrivits av företaget under resolution kan det tyckas märkligt att det är möjligt att överföra samtliga tillgångar, rättigheter och förpliktelser. Det skulle i så fall i princip handla om ett alternativt likvidationsförfarande. Med tanke på hur bestämmelserna om avskiljandeverktyget är utformade anser dock kommittén att det vid genomförandet av den aktuella artikeln inte går att begränsa omfattningen av en sådan överföring, även om man skulle komma fram till att det vore lämpligt.

För att genomföra direktivet bör en bestämmelse motsvarande artiklarna 42.1 och 63.1 tas in i lag. Vi föreslår att artiklarna i fråga genomförs på i huvudsak samma sätt som föreslås beträffande motsvarande bestämmelser för försäljningsverktyget och broinstitutetsverktyget (med de undantag som anges ovan). För en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del hänvisas därför till avsnitten 12.2.1 och 13.2.1.

Resolutionsreglernas företräde

Resolutionsdirektivet innehåller bestämmelser som innebär att resolutionsmyndigheten inte behöver ta hänsyn till bestämmelser i nationell rätt som skulle kunna inskränka användningen av resolutionsverktygen (t.ex. avskiljandeverktyget) eller resolutionsbefogenheterna. Detsamma gäller inskränkningar som gäller enligt avtal eller på annan grund. Dessa bestämmelser behandlas i avsnitt 8.2.

14.3.2 Kompletterande överföringar och återföring

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får efter en överföring föra tillbaka tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till ett företag under resolution eller ett broinstitut.

Återföring får ske om

- (a) möjligheten att göra en återföring framgår av beslutet om överföring, eller
- (b) överföringen har genomförts trots att den inte uppfyller de villkor som anges i beslutet om överföring.

Den som fått ersättning vid en överföring ska betala tillbaka ersättningen vid en återföring. Den som är mottagare vid en återföring är skyldig att ta emot de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som förs tillbaka.

De villkor som ska gälla för återföring ska framgå av beslutet om överföring. Det beslutet ska även innehålla uppgift om den tid under vilken återföring får ske.

Resolutionsdirektivet

I artikel 42.9 anges att resolutionsmyndigheten får överföra tillgångar, rättigheter eller skulder från ett företag under resolution till en eller flera tillgångsförvaltningsbolag vid mer än ett tillfälle och återföra tillgångar, rättigheter eller skulder från en eller flera tillgångsförvaltningsbolag till företaget under resolution. Företaget under resolution är i dessa fall skyldigt att återta tillgångarna, rättigheterna eller skulderna.

I artikel 42.10 anges att resolutionsmyndigheten endast får föra tillbaka tillgångar, rättigheter eller skulder från tillgångsförvaltningsenheten till företaget under resolution i något av följande fall.

- (a) Möjligheten att kunna föra tillbaka de specifika tillgångarna, rättigheterna eller skulderna anges uttryckligen i det beslut enligt vilket överföringen gjordes.
- (b) De specifika tillgångarna, rättigheterna eller skulderna omfattas inte av, eller uppfyller inte villkoren för överföring som anges i, det beslut genom vilket överföringen gjordes.

I båda de fall som avses i (a) och (b) ovan får återföring ske inom en i beslutet angiven tidsperiod, varvid även eventuella andra villkor som anges i beslutet ska iakttas.

Skälen för kommitténs förslag

Ovanstående bestämmelser är i princip identiska med motsvarande bestämmelser beträffande broinstitutsverktyget. Kommittén föreslår att de nu behandlade direktivbestämmelserna genomförs på samma sätt som föreslås beträffande broinstitutsverktyget med den skillnad som framgår nedan. Se därför avsnitt 13.2.2 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del.

Kompletterande överföringar från, och återföringar till, ett broinstitut

Enligt ordalydelsen i direktivet är det inte möjligt att göra kompletterande överföringar från ett broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag eller att återföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till ett broinstitut. Kommittén kan inte se att det finns något skäl till att möjliggöra en initial överföring från ett broinstitut, men att

samtidigt begränsa möjligheten att göra ytterligare överföringar från broinstitutet eller att återföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till broinstitutet.

Det ligger i sakens natur att resolutionsmyndigheten får göra kompletterande överföringar till samma tillgångsförvaltningsbolag när den använder avskiljandeverktyget. Resolutionsmyndigheten bör dock ges en uttrycklig befogenhet att återföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser till både ett företag under resolution och ett broinstitut. Eftersom resolutionsdirektivet är ett minimi-direktiv finns det möjlighet för medlemsstaterna att införa mer långtgående regler än de som finns i direktivet (artikel 1.2). Med anledning av det nu sagda föreslår kommittén att en bestämmelse med den innebörden tas in i lag.

14.3.3 Skyddsregler

Kommitténs bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att införliva artikel 42.11 i resolutionsdirektivet.
--

Resolutionsdirektivet

Av artikel 42.11 framgår att överföringar mellan ett företag under resolution och en tillgångsförvaltningsbolag ska omfattas av de skyddsregler som föreskrivs i direktivet.

Skälen för kommitténs förslag

I likhet med försäljningsverktyget och broinstitutsverktyget framgår av skyddsreglerna (artiklarna 73–80) att dessa omfattar överföringar som sker genom användning av något av resolutionsverktygen, inklusive avskiljandeverktyget. Enligt kommitténs bedömning täcks artikel 42.11 av artiklarna 73–80. Något särskilt genomförande av artikel 42.11 behövs därför inte.

14.3.4 Rätt till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna

Kommitténs förslag: Vid en överföring genom användning av avskiljandeverktyget förlorar ägarna till företaget under resolution eller broinstitutet och dess borgenärer rätten till de överförda tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 42.12 framgår att ägare till företaget under resolution eller dess borgenärer och andra tredje män vars tillgångar, rättigheter eller skulder inte överförs till en tillgångsförvaltningsbolag inte ska ha några rättigheter till eller avseende de överförda tillgångarna, rättigheterna eller skulderna eller avseende tillgångsförvaltningsbolagets ledningsorgan eller dess verkställande ledning. Vidare anges att denna bestämmelse inte ska påverka direktivets skyddsregler.

Skälen för kommitténs förslag

Precis som i fallet med försäljningsverktyget och broinstitutsverktyget anges i direktivet att ägare till företaget under resolution och dess borgenärer och andra tredje män vars tillgångar, rättigheter eller förpliktelser inte överförs till tillgångsförvaltningsbolaget inte ska ha några rättigheter till eller avseende de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs. Det är värt att notera att det inte nämns något om vad som gäller vid överföringar från ett broinstitut till ett tillgångsförvaltningsbolag. Rimligen bör motsvarande regel gälla även i dessa fall. Kommittén har därför inkluderat även överföringar från ett broinstitut i förslaget till genomförande av den angivna artikeln. Kommitténs förslag till genomförande överensstämmer i övrigt med förslaget till genomförande av motsvarande artiklar beträffande försäljningsverktyget och broinstitutsverktyget. Se därför avsnitten 12.2.4 och 13.2.5 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del.

14.3.5 Hur påverkas de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs?

Kommitténs förslag: Skyldigheter eller ansvarsförbindelser hänförliga till de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som överförs ska inte gälla mot tillgångsförvaltningsbolaget om detta särskilt beslutas av resolutionsmyndigheten.

Det som sägs ovan gäller inte beträffande vissa säkerhetsrätter som innehas av borgenärer.

Ägares och borgenärens rätt till ersättning enligt lagen (2015:000) om resolution utgör inte en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse som anges ovan.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 64.1 a framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna när de utövar en resolutionsbefogenhet, har befogenhet att förordna att en överföring ska verkställas fri från skyldigheter eller ansvarsförbindelser som påverkar de tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts, med förbehåll för direktivets bestämmelser om skydd för arrangemang avseende säkerheter. Rätt till ersättning enligt direktivet ska inte betraktas som en sådan skyldighet eller ansvarsförbindelse.

Skälen för kommitténs bedömning

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet en befogenhet som innebär att resolutionsmyndigheten får förordna att en överföring ska verkställas fri från skyldigheter eller ansvarsförbindelser som påverkar de överförda tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna. Denna artikel gäller även i förhållande till försäljningsverktyget och broinstitutswerktyget. Genomförandet av artikeln i fråga i förhållande till dessa verktyg behandlas i avsnitten 12.2.5 och 13.2.6. Kommittén föreslår att artikeln genomförs på samma sätt i förhållande till avskiljandeverktyget. Se därför avsnitten 12.2.5 och 13.2.6 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del.

14.3.6 Tillgångsförvaltningsbolagets rättsliga ställning efter överföringen

Kommitténs förslag: Vid en överföring genom användning av avskiljandeverktyget ska de rättigheter och förpliktelser som omfattas av överföringen övertas av tillgångsförvaltningsbolaget. Tillgångsförvaltningsbolaget ska ersätta företaget under resolution som part i de avtal som berörs.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 64.1 d och delar av artikel 64.1 f samt 64.2–64.4 framgår följande:

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att göra följande när de utövar en resolutionsbefogenhet:

- a) Förordna att mottagaren vid en överföring genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget behandlas som om denna var företaget under resolution när det gäller rättigheter eller skyldigheter för företaget under resolution, eller åtgärder som vidtagits av det, inklusive, med förbehåll för direktivets bestämmelser om försäljningsverktyget och broinstitutswerktyget, eventuella rättigheter eller skyldigheter som rör deltagande i en marknadsinfrastruktur.
- b) Ersätta företaget under resolution med en mottagare som avtalspart.

Resolutionsmyndigheterna ska utöva befogenheterna ovan om de anser att detta är nödvändigt för att bidra till att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Medlemsstaterna ska vidare se till att resolutionsmyndigheterna, när de utövar en resolutionsbefogenhet, har befogenhet att vidta de åtgärder som krävs för att tillgodose kontinuitet för att säkerställa att resolutionsåtgärden är ändamålsenlig och, i tillämpliga fall, att den överförda verksamheten kan bedrivas av mottagaren. Åtgärder för att tillgodose kontinuitet ska särskilt omfatta följande.

- (a) Att avtal som ingåtts av företaget under resolution fortsätter att vara gällande, så att mottagaren påtar sig de rättigheter och

skyldigheter som företaget under resolution har i fråga om tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts och att mottagaren ersätter företaget under resolution i alla relevanta avtalshandlingar.

- (b) Att ersätta företaget under resolution med mottagaren i alla rättsliga förfaranden som avser tillgångar, rättigheter eller skulder som har överförts.

Befogenheten att förordna att mottagaren ska behandlas som om denna var företaget under resolution och befogenheten enligt (b) ovan ska inte påverka följande:

- (a) Rätten för en anställd i företaget under resolution att säga upp ett anställningsavtal.
- (b) Rätten för en avtalspart att, med förbehåll för resolutionsmyndighetens befogenhet att tillfälligt förbjuda fullgörande av vissa skyldigheter, ianspråktagande av säkerhetsrätter samt utövande av uppsägningsrätt (artiklarna 69–71) utöva de rättigheter som följer av avtalet, däribland rätten att säga upp avtalet, om avtalsvillkoren medger en sådan rätt till följd av en handling eller underlåtenhet som begåtts av företaget under resolution före den relevanta överföringen eller av mottagaren efter den relevanta överföringen.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet ett flertal artiklar som innebär att mottagaren vid användning av ett överföringsverktyg ska ersätta företaget under resolution på olika sätt, t.ex. som part i avtal. Det uttrycks mer eller mindre utförligt på olika ställen, men innebörden är densamma. Genomförandet av dessa artiklar i förhållande till försäljningsverktyget och broinstitutsverktyget behandlas i avsnitten 12.2.6 och 13.2.7. Kommittén föreslår att artiklarna i fråga genomförs på samma sätt i förhållande till avskiljandeverktyget. Se därför avsnitten 12.2.6 och 13.2.7 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del. Genomförandet är dock begränsat till att gälla överföringar av tillgångar, rättigheter och förpliktelser, eftersom äganderättsinstrument inte kan överföras genom avskiljandeverktyget.

14.3.7 Samarbetskyldighet

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får förelägga ett företag under resolution eller ett broinstitut och tillgångsförvaltningsbolaget att bistå varandra med särskilt angivna informations- och understödsåtgärder. Föreläggandet får förenas med vite.

Resolutionsdirektivet

Av artiklarna 64.1 e och 64.2 framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheterna, när de utövar en resolutionsbefogenhet, har befogenhet att begära att företaget under resolution eller mottagaren informerar och bistår varandra.

Resolutionsmyndigheterna ska utöva den befogenhet som anges ovan om den anser att detta är nödvändigt för att bidra till att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan ges resolutionsmyndigheten rätt att kräva att företaget under resolution och en mottagare samarbetar när en överföring sker genom användning av något överföringsverktyg. När det gäller avskiljandeverktyget innebär det således att företaget under resolution eller broinstitutet och tillgångsförvaltningsbolaget ska bistå varandra med information eller annat understöd.

Genomförandet av artikeln i fråga i förhållande till försäljningsverktyget och broinstitutsverktyget behandlas i avsnitten 12.2.7 och 13.2.8. Kommittén föreslår att artiklarna i fråga genomförs på samma sätt i förhållande till avskiljandeverktyget. Se därför avsnitten 12.2.7 och 13.2.8 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del.

14.4 Villkor och ersättning vid överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag

Kommitténs förslag: En överföring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser genom användning av avskiljandeverktyget ska ske på affärsmässiga villkor. Vid bedömningen av vad som utgör affärsmässiga villkor ska den värdering som gjordes när resolutionen inleddes beaktas.

Den ersättning som betalas av ett tillgångsförvaltningsbolag vid en överföring ska tillfalla det företag under resolution eller det broinstitut från vilket överföringen skedde.

Från den ersättning som anges ovan får resolutionsmyndigheten, för sin egen eller för resolutionsreservens räkning, göra avdrag för kostnader som uppstått i samband med användning av avskiljandeverktyget.

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 42.6 ska resolutionsmyndigheten när den använder avskiljandeverktyget fastställa ersättningen för de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som ska överföras till tillgångsförvaltningsbolaget i enlighet med den värdering som ska ske i samband med resolutionen samt i enlighet med unionens regler om statligt stöd.

Av artikel 42.7 framgår att eventuell ersättning som betalas av tillgångsförvaltningsbolaget avseende de förvärvade tillgångarna, rättigheterna eller skulderna ska tillfalla företaget under resolution. Av artikeln framgår även att ersättning får betalas i form av skuld som utfärdas av tillgångsförvaltningsbolaget. Avdrag får ske från en eventuell ersättning som en mottagare betalar till företaget under resolution för att resolutionsmyndigheten och ett eventuellt finansieringsarrangemang ska få ersättning för rimliga, regelrätta kostnader som uppstår i samband med användningen av resolutionsverktygen eller resolutionsbefogenheterna (artikel 37.7).

Skälen för kommitténs förslag

I direktivet finns inget uttryckligt krav på att överföringen till tillgångsförvaltningsbolaget ska ske på affärsmässiga villkor. Däremot anges att ersättningen ska fastställas i enlighet med den värdering som ska ske i samband med att resolutionen inleds.

Som konstateras i föregående kapitel ser kommittén ett värde i att tillämpa samma principer avseende värdering och ersättning oavsett vilket resolutionsverktyg som används. Av den anledningen föreslår kommittén att den bestämmelse som genomför de ovan angivna artiklarna utformas på samma sätt som motsvarande bestämmelser beträffande försäljningsverktyget och broinstitutetsverktyget, dvs. att överföringen ska ske på affärsmässiga villkor och att detta ska fastställas med beaktande av den värdering som gjordes när resolutionen inleddes.

Vi anser att den föreslagna bestämmelsen inte behöver innehålla någon hänvisning till unionens regler om statligt stöd. Dessa regler gäller ändå, enligt vad som konstateras i tidigare kapitel. Enligt vår bedömning behöver det heller inte uttryckligen anges att tillgångsförvaltningsbolaget kan betala genom att utfärda skuldebrev. Den möjligheten finns även om det inte anges särskilt, förutsatt att det ryms inom vad som kan anses vara affärsmässigt.

Slutligen kan nämnas att det i direktivet anges att ersättningen vid en överföring ska tillfalla företaget under resolution. Eftersom det även är möjligt att göra överföringar från ett broinstitut bör detta återspeglas i bestämmelserna om ersättning. En bestämmelse i vilken det anges till vem ersättningen ska betalas samt att avdrag från ersättningen får ske för att täcka kostnader som har uppstått för resolutionsmyndigheten eller resolutionsreserven när avskiljandeverktyget har använts bör tas in lag. På så sätt genomförs artiklarna 37.7 a och 42.7 i resolutionsdirektivet.

14.5 Definition av tillgångsförvaltningsbolag

Med tillgångsförvaltningsbolag avses ett aktiebolag som

1. ägs helt eller delvis av staten,
2. har bildats för att ta emot tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett eller flera företag under resolution eller broinstitut, och

3. avser att förvalta överförda tillgångar, rättigheter och förpliktelser i syfte att maximera dessas värden vid en framtida försäljning eller avveckling.

Resolutionsmyndigheten ska företräda aktierna vid bolagsstämman i tillgångsförvaltningsbolaget.

Resolutionsdirektivet

I artikel 42.2 anges de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att ett institut ska anses vara ett tillgångsförvaltningsbolag. Av artikeln framgår att ett tillgångsförvaltningsbolag ska vara en juridisk person som (i) ägs helt eller delvis av en eller flera myndigheter, vilket kan omfatta resolutionsmyndigheten eller finansieringsarrangemanget för resolution, och kontrolleras av resolutionsmyndigheten, och (ii) har bildats i syfte att ta emot vissa eller samtliga tillgångar, rättigheter och skulder i ett eller flera företag under resolution eller ett broinstitut.

Av artikel 42.3 framgår att tillgångsförvaltningsbolaget ska förvalta de tillgångar som överförs till den i syfte att maximera värdet på tillgångarna genom en slutlig försäljning eller ordnad avveckling.

Skälen för kommitténs förslag

På samma sätt som i fallet med broinstitutsverktyget är det av betydelse hur man definierar ett tillgångsförvaltningsbolag. Vilket resolutionsverktyg som används får betydelse för vilka bestämmelser som ska tillämpas på såväl själva överföringen som hanteringen av tillgångarna samt – i ett bredare perspektiv – kontrollen och driften av bolaget, efter det att överföringen har skett.

Vad gäller skillnaderna mellan direktivet och kommitténs förslag till införlivande av de ovan angivna artiklarna bör följande noteras. Till att börja med finns vissa skillnader som diskuteras även i anslutning till vårt förslag till införlivande av direktivets bestämmelser om broinstitutsverktyget. I denna kategori ingår att ett tillgångsförvaltningsbolag (precis som ett broinstitut) ska vara under resolutionsmyndighetens kontroll oavsett hur ägandet ser ut, samt att det i förslaget till genomförande inte uttryckligen anges att tillgångsförvaltningsbolaget kan ägas av en eller flera myndigheter.

Dessa delar utvecklas därför inte ytterligare i detta avsnitt, utan den diskussion som förs i kapitel 13 är relevant även beträffande avskiljandeverktyget.

Som konstateras i avsnitt 14.2 är det möjligt att använda avskiljandeverktyget för att förhindra negativa effekter på en eller flera finansiella marknader, för att säkerställa att verksamheten i det företag från vilket överföringen sker fungerar tillfredsställande eller för att det är nödvändigt för att maximera intäkterna från avvecklingen av ett företag under resolution.

Det är dock viktigt att göra skillnad mellan i vilket syfte avskiljandeverktyget används och syftet med förvaltningen av tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna. Vad gäller det sistnämnda anges i direktivet att syftet ska vara att förvalta tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna på ett sätt som maximerar avvecklingsvärdet.

Mot bakgrund av att avskiljandeverktyget kan användas i andra syften än att maximera värdet på de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som överförs kan det tyckas vara inkonsekvent att uppställa ett krav på att tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna ska förvaltas på ett sätt som just maximerar värdet. Detta hänger dock till stor del ihop med vid vilken tidpunkt syftet med avskiljandeverktyget uppnås.

Enligt kommitténs bedömning bör syftet med att använda ett tillgångsförvaltningsbolag ofta kunna uppnås redan genom överföringen, eftersom poängen är just att lyfta bort vissa tillgångar, rättigheter och förpliktelser från det företag som överföringen sker. Att man därefter kräver att tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna förvaltas på ett sätt som maximerar dessas värden synes i det här fallet rimligt och ligger dessutom i linje med det generella krav som direktivet ställer på resolutionsmyndigheterna att sträva efter att undvika onödig värd förstöring (se ovan och kapitel 8).

Kommittén bedömer det som osannolikt att syftet med förvaltningen kan motverka de ursprungliga syftena med själva överföringen. Anta exempelvis att syftet i ett visst fall är att undvika negativa effekter på den finansiella marknaden. Anta att det syftet uppnås redan genom att överföringen sker till tillgångsförvaltningsbolaget och att tillgångarna inte omedelbart säljs. Det torde då inte vara några problem att kräva att tillgångarna, rättigheterna och förpliktelserna efter överföringen förvaltas på ett sätt som syftar till att maximera dessas värden.

Även om syftet ofta bör kunna uppfyllas redan genom den initiala överföringen kan det inte uteslutas att även vissa efterföljande åtgärder har betydelse i det här avseendet. En försäljning av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som förvaltas av tillgångsförvaltningsbolaget, med hänvisning till syftet att maximera värdet, bör följaktligen också ske med hänsyn till marknadens funktionssätt och inte ske när det leder till stora prisfall och därmed ett fallande värde på tillgångsförvaltningsbolaget. Kommitténs bedömning är att eventuella avvägningar mellan de ursprungliga syftena för att göra överföringen och målet med förvaltningen att maximera värdet vid en framtida försäljning eller avveckling effektivt kan hanteras genom resolutionsmyndighetens kontroll över tillgångsförvaltningsbolaget.

En jämförelse med den föreslagna definitionen av broinstitut

Som konstateras ovan är syftet med ett tillgångsförvaltningsbolag att ta emot tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett eller flera företag under resolution eller broinstitut. Detta motsvarar i stort ett av syftena med ett broinstitut, nämligen att ”ta emot tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett eller flera företag under resolution eller äganderättsinstrument som har getts ut av ett sådant företag från innehavaren av ett sådant instrument” (se kapitel 13). Det är dock viktigt att poängtera att ett broinstitut utöver detta även ”avser att fortsätta utföra funktioner, eller erbjuda tjänster, som utförts eller erbjudits av företaget under resolution”. Ett tillgångsförvaltningsbolag däremot avser att förvalta det överförda inkråmet för att maximera värdet på detta vid en framtida försäljning eller avveckling. Det är också detta som utgör den avgörande skillnaden mellan de två verktygen och, mer konkret, mellan definitionerna av ett tillgångsförvaltningsbolag och ett broinstitut.

14.6 Styrning av tillgångsförvaltningsbolaget

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska

1. godkänna den verkställande direktören i tillgångsförvaltningsbolaget,

2. fastställa arbetsordningen för styrelsens arbete i enlighet med 8 kap. 6 § aktiebolagslagen (2005:551) samt
3. godkänna tillgångsförvaltningsbolagets strategiska mål och riskstrategi.

Resolutionsdirektivet

I artikel 42.4 anges att medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheten (i) godkänner innehållet i tillgångsförvaltningsbolagets stadgar, (ii) utser eller godkänner tillgångsförvaltningsbolagets ledning, godkänner ledningens ersättning samt fastställer lämpliga ansvarsområden för dem, och (iii) godkänner tillgångsförvaltningsbolagets strategi och riskprofil.

Av artikel 42.13 framgår vidare följande.

Tillgångsförvaltningsbolaget ska inte ha mål som innebär några skyldigheter eller något ansvar gentemot ägare till företaget under resolution eller dess borgenärer. Ledningsorganet eller den verkställande ledningen ska inte ha någon ansvarsskyldighet gentemot sådana ägare eller borgenärer när det gäller åtgärder som de vidtagit eller underlåtit att vidta i samband med fullgörandet av sina uppgifter, såvida inte handlingen eller underlåtenheten innebär grov oaktsamhet eller allvarlig försummelse enligt nationell rätt.

Medlemsstaterna får ytterligare begränsa en tillgångsförvaltningsbolags och dess ledningsorgans eller verkställande lednings ansvar i enlighet med nationell rätt för åtgärder och underlåtenhet att vidta åtgärder vid fullgörandet av deras uppgifter.

Skälen för kommitténs förslag

Som framkommer ovan överensstämmer direktivets bestämmelser om styrning av ett tillgångsförvaltningsbolag i princip med de bestämmelser som gäller för styrning av ett broinstitut. Den enda skillnaden är att det beträffande avskiljandeverktyget inte anges att resolutionsmyndigheten ska ges befogenhet att sälja tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som förvaltas av tillgångsförvaltningsbolaget. Kommittén finner inte heller något skäl att föreslå en bestämmelse av den innebörden. Det bör dock påpekas att myndigheten – i och med att den kontrollerar tillgångsförvaltningsbolaget – likväl kommer att kunna fatta beslut om försäljning i många fall.

Kommittén föreslår att artikeln i fråga genomförs på samma sätt som föreslås beträffande motsvarande artikel för broinstitutsverktyget. För en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del hänvisas därför till avsnitt 13.7.1.

Av bestämmelserna i artikel 42.13 följer slutligen att medlemsstaterna får begränsa ansvaret för ett tillgångsförvaltningsbolag eller ledningen i ett sådant bolag i enlighet med nationell rätt. En motsvarande direktivbestämmelse finns avseende broinstitutsverktyget och behandlas i avsnitt 13.6. Enligt kommitténs bedömning kräver inte den angivna artikeln några lagstiftningsåtgärder. För en närmare redogörelse för kommitténs bedömning i detta avseende, se avsnitt 13.6.

15 Skuldnedskrivningsverktyget

15.1 Inledning

Ett av de fyra resolutionsverktygen i direktivet är skuldnedskrivningsverktyget. Detta verktyg gör det möjligt för resolutionsmyndigheten att, efter det att ägarna burit sin del av förlusten, skriva ned vissa skulder i företaget under resolution eller konvertera skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument i företaget under resolution, i dess moderföretag, i ett broinstitut eller i ett tillgångsförvaltningsföretag. En nedskrivning syftar till att absorbera förluster. En konvertering innebär att företagets skulder överförs till aktiekapitalet och förbättrar därmed företagets kapitalstyrka. Bestämmelserna om skuldnedskrivningsverktyget finns i artiklarna 43–55. I detta kapital föreslår vi hur detta verktyg ska införlivas i svensk lagstiftning. Artikel 45 om minimikravet på nedskrivningsbara skulder behandlar vi särskilt i kapitel 17.

15.2 Definition av skuldnedskrivningsverktyget

Kommitténs förslag: Med skuldnedskrivningsverktyget avses

1. nedskrivning av det i resolution försatta företagets skulder, eller
2. konvertering av det i resolution försatta företagets skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument i det företaget eller ett berört moderföretag, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

Följande skulder får skrivas ned eller konverteras genom skuldnedskrivningsverktyget

1. relevanta kapitalinstrument, och
2. kvalificerade skulder.

Resolutionsdirektivet

I artikel 2.1.57 definieras begreppet skuldnedskrivningsverktyg som en mekanism för en resolutionsmyndighets utövande av nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter med avseende på skulder i ett företag under resolution i enlighet med artikel 43.

Nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter definieras i sin tur som de befogenheter som fastställs i artikel 59.2 och artikel 63.1 e–i (artikel 2.1.66). Dessa artiklar behandlas längre fram i detta kapitel.

Skälen för kommitténs förslag

Enligt direktivet ska resolutionsmyndigheten kunna skriva ned vissa så kallade kvalificerade skulder och även kunna konvertera sådana skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument genom att tillämpa skuldnedskrivningsverktyget. Användningen av detta verktyg ska följa det förfarande som beskrivs i direktivet specifikt och för resolutionsåtgärder generellt.

Alla skulder är inte lämpliga att skriva ned eller konvertera. Direktivet anger vilka skulder som inte ska skrivas ned och innehåller även en möjlighet att beroende på omständigheter i det enskilda fallet undanta sådana skulder som är tillåtna att skriva ned; se avsnitt 15.5.

Skulder som får räknas in i kapitalbasen, s.k. relevanta kapitalinstrument (övriga primärkapitalinstrument och supplementärkapitalinstrument), räknas inte till de kvalificerade skulderna. Direktivet anger dock att även dessa ska kunna skrivas ned eller konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument genom tillämpning av särskilda befogenheter såväl utanför som i resolution. I vårt förslag till införlivande har vi valt att separera nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument utanför respektive i resolution. I kapitel 30 behandlas nedskrivning eller konvertering utanför resolution.

När det gäller nedskrivning eller konvertering i resolution föreslår vi att detta ska vara en del av skuldnedskrivningsverktyget. Detta eftersom det i vissa fall kan vara värdefullt att kombinera nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument, som ju också är skulder, och kvalificerade skulder i en resolutionsprocess. Kommittén har inte heller identifierat några skäl till att behandla dem separat.

Skuldnedskrivningsverktyget är således en mekanism, eller ett förfarande, för att skriva ned eller konvertera kvalificerade och relevanta kapitalinstrument i ett företag under resolution i enlighet med artikel 43. Verktyget innefattar alltså per definition nedskrivning eller konvertering av skulder för de ändamål och enligt den process som anges i resolutionsdirektivet. Konverteringen får ske till aktier eller andra äganderättsinstrument i företaget under resolution, i dess moderinstitut, i ett broinstitut eller i ett tillgångsförvaltningsbolag. Vi föreslår därför att det införs följande definition av skuldnedskrivningsverktyget:

1. nedskrivning av det i resolution försatta företagets skulder, eller
2. konvertering av det i resolution försatta företagets skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument i det företaget eller ett berört moderföretag, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

Det är dock inte alla skulder som får skrivas ned. Endast de så kallade kvalificerade skulderna (se nedan) och de skulder som får räknas in i kapitalbasen, det vill säga övriga primärkapital- och supplementärkapitalinstrument (de i direktivet så kallade relevanta kapitalinstrumenten) kan bli föremål för nedskrivning och konvertering. Kommittén föreslår därför en bestämmelse som förtydligar vilka skulder som verktyget får användas på.

Det bör dock framhållas att när skuldnedskrivningsverktyget tillämpas ska först åtgärder vidtas som säkerställer att ägarna bär förluster före borgenärerna; se kapitel 11. En skillnad från direktivet i detta avseende är att vi föreslår att dessa åtgärder ska omfatta även innehavare av preferensaktier och detta oavsett om de ingår i kapitalbasen eller inte. Det bör också framhållas att åtgärder som gör att ägare och borgenärer drabbas av förluster till följd av att de lämnas kvar i ett företag som försätts i konkurs samtidigt som visst inkrån överförs till någon annan aktör, vilket ibland kallas för

syntetisk nedskrivning, inte formellt är en del av skuldnedskrivningsverket.

15.3 Skuldnedskrivningsverkets användningsområde

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får använda skuldnedskrivningsverket för att:

1. kapitalisera ett företag i resolution i kombination med en omstrukturering av företaget, om det finns rimliga utsikter att det kommer att återge företaget dess långsiktiga livskraft,
2. konvertera skulder som överförs till ett broinstitut till aktier eller andra äganderättsinstrument eller minska skuldernas kapitalbelopp, i syfte att tillhandahålla kapital till broinstitutet, eller
3. inom ramen för försäljningsverket eller avskiljningsverket, konvertera skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument eller minska skuldernas kapitalbelopp.

För att använda skuldnedskrivningsverket i kombination med omstrukturering får resolutionsmyndigheten besluta att en sparbank ska ombildas till aktiebolag.

Ombildningen ska genomföras genom att sparbankens rörelse överläts till ett bankaktiebolag. Dessa aktier ska utan ersättning överlämnas till en stiftelse, som har bildats av en eller flera sparbanker och vars huvudsakliga ändamål är att främja sparsamhet i Sverige på det sätt som framgår närmare av stiftelseförordnandet.

Resolutionsdirektivet

Liksom för de övriga verktygen anger direktivet när skuldnedskrivningsverket får användas. Dessa bestämmelser finns i artikel 43 som anger två olika ändamål.

För det första får skuldnedskrivningsverktyget användas för att rekonstruera ett företag. Det innebär att man bevarar den juridiska person som företaget under resolution utgör, men skriver ned eller konverterar dess skulder samtidigt som man omstrukturerar verksamheten enligt en omstruktureringsplan (se artikel 46). Då är skuldnedskrivningsverktyget ett från de övriga verktygen fristående verktyg. Det får dock även kombineras med de övriga verktygen (se artikel 37.2). I artikel 43.3 anges att skuldnedskrivning (och följaktligen även en omstrukturering av företaget i befintlig juridisk person) får användas endast om det finns rimliga utsikter att användningen av verktyget, tillsammans med andra relevanta åtgärder, t.ex. åtgärder som vidtas i enlighet med den omstruktureringsplan för verksamheten som krävs enligt artikel 52, förutom att uppnå de relevanta resolutionsändamålen kommer att återställa den sunda finansiella ställningen och den långsiktiga livskraften¹ hos institutet eller koncernföretaget. Om dessa villkor inte uppfylls ska medlemsstaterna, enligt artikel 43.3 andra stycket, se till att resolutionsmyndigheten får tillämpa något av de övriga verktygen och den andra varianten av skuldnedskrivningsverktyget.

Den andra möjliga tillämpningen av skuldnedskrivningsverktyget är att skriva ned eller konvertera skulder som överförs till ett broinstitut, till ett tillgångsförvaltningsbolag eller genom försäljningsverktyget. I detta fall används skuldnedskrivningsverktyget som ett komplement till de övriga verktygen. Enligt artikel 43.2 b får skuldnedskrivningsverktyget mer precist användas för att konvertera till eget kapital eller minska kapitalbeloppet av fordringar eller skuldinstrument som överförs

1. till ett broinstitut i syfte att tillhandahålla kapital till broinstitutet, eller
2. inom ramen för verktyget för försäljningsverktyget eller avskiljandeverktyget.

Det kan i sammanhanget även påpekas att av artikel 40.2 framgår att användningen av skuldnedskrivningsverktyget för sist angivna ändamål inte ska påverka resolutionsmyndighetens möjlighet att kontrollera broinstitutet.

¹ Direktivet talar om "bärkraft", men kommittén anser att livskraft är ett mer adekvat svenskt uttryck för det som direktivet syftar på.

Associationsformen

Enligt artikel 43.4 ska medlemsstaterna se till att resolutionsmyndigheterna får använda skuldnedskrivningsverktyget på alla företag som kan bli föremål för resolution, samtidigt som man i varje enskilt fall respekterar det berörda företags juridiska form eller får ändra den juridiska formen.

Skälen för kommitténs förslag

Resolutionsmyndigheten får skriva ned eller konvertera skulder om detta behövs för att absorbera eventuella förluster som ägar-kapitalet inte har haft kapacitet att absorbera eller för att kapitalisera det företag som driver verksamheten från det fallerade företaget vidare. Av direktivet framgår mer specifikt att skuldnedskrivningsverktyget – eller rättare sagt den rätt att skriva ned och konvertera som detta verktyg tillhandahåller – kan användas på egen hand för att rekonstruera företaget under resolution, alternativt i kombination med något av de andra resolutionsverktygen. Det första alternativet som innebär en rekonstruktion av företaget under resolution är tydligt avskilt från de övriga verktygen (försäljningsverktyget, broinstituttsverktyget och avskiljandeverktyget). Det andra alternativet innebär att en nedskrivning eller konvertering får användas i kombination med något av de andra verktygen. För att införliva direktivets artikel 43 bör det framgå att skuldnedskrivningsverktyget får användas på båda dessa sätt. I det följande beskriver vi dessa användningsområden något utförligare.

Nedskrivning eller konvertering i kombination med omstrukturering

Det första alternativet innebär att skuldnedskrivningsverktyget tillämpas för att rekonstruera företaget under resolution. Enklast är att tänka sig ett förfarande i två steg. Först skrivs skulder ned till dess att förlusterna är absorberade fullt ut, det vill säga substansvärdet i företaget är noll. Därefter konverteras skulder till aktier för att ge företaget en tillräcklig kapitalisering. Inget hindrar att dessa två steg görs samtidigt. Det kan dock noteras, vilket vi återkommer till senare, att vid nedskrivning för förlustabsorbering ska ingen ersättning till borgenären utgå. Däremot ska full ersättning utgå för den del av skulden som konverteras till aktier eller något annat

instrument, dvs. de instrument som ges ut vid konverteringen ska tillfalla borgenärerna.

Direktivet ställer också krav på att en omstruktureringsplan ska upprättas i samband med att skuldnedskrivningsverktyget tillämpas för att rekonstruera företaget under resolution. I avsnitt 15.4 behandlas artikel 47 och vilka krav som ska ställas på innehållet i en omstruktureringsplan.

Detta alternativ får endast utnyttjas om det finns rimliga utsikter att användningen av verktyget, tillsammans med andra relevanta åtgärder, t.ex. åtgärder som vidtas i enlighet med omstruktureringsplanen, förutom att uppnå de relevanta resolutionsändamålen kommer att återge företaget under resolution dess långsiktiga livskraft. Såväl kravet på upprättandet av en omstruktureringsplan som förutsättningen för detta alternativ behöver framgå av lag. Att det handlar om den *långsiktiga* livskraften torde vara ett uttryck för att denna i många fall inte kan återges utan att andra omstruktureringsåtgärder av verksamheten genomförs och att dessa kan ta tid. Kommittén föreslår att detta villkor, som behöver framgå av lag, ska uttryckas som att det finns rimliga utsikter att de åtgärder som vidtas kommer att återge företaget dess långsiktiga livskraft.

Nedan diskuterar vi kortfattat hur skuldnedskrivningsverktyget kan användas i inom ramen för det andra alternativet, det vill säga i kombination med andra resolutionsverktyg.

Skuldnedskrivning i samband med försäljningsverktyget

Skuldnedskrivningsverktyget kan kombineras med försäljningsverktyget. Till att börja med kan konstateras att det i dessa fall inte är möjligt att skriva ned eller konvertera skulder som redan har överförts till en privat köpare. Däremot skulle det kunna uppkomma en situation där en användning av skuldnedskrivningsverktyget är nödvändig för att kunna genomföra försäljningen.

Det kan exempelvis vara så att det fallerande företaget har ett negativt substansvärde, dvs. dess skulder överstiger dess tillgångar. Om verksamheten ska säljas i sin helhet torde det i ett sådant läge vara svårt att hitta en köpare som är villig att överta företaget ens utan krav på ersättning. Genom en nedskrivning av skulder skulle substansvärdet kunna återställas till noll och en försäljning eventuellt kunna genomföras. Dessutom kan förluster på det här sättet

absorberas av företagets ägare och tidigare finansiärer och osäkerheten kring det fallerande företagets finansiella ställning minskas.

Av direktivet följer att finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven) inte får användas för att direkt eller indirekt absorbera förluster. Om det skulle vara nödvändigt att betala en förvärvare för att överta verksamhet som drivits av ett företag i resolution, måste skulderna därför först skrivas ned eller konverteras. I en sådan situation kan dock i stället broinstitutsverktyget vara ett alternativ.

Nedskrivning eller konvertering i samband med överföring av skulder till ett broinstitut

Enligt direktivets artikel 43 är det möjligt att använda skuldnedskrivningsverktyget avseende sådana skulder som överförs till ett broinstitut i syfte att tillhandahålla kapital till broinstitutet och minska kapitalbeloppet för skulder som överförs. Åtgärderna ska alltså endast avse sådana skulder som har uppkommit före resolutionsbeslutet och som överförs från ett företag under resolution.

Tillämpningen av verktyget kan precis som i fallet med försäljningsverktyget innebära att kapitalbeloppet av de skulder som förs över minskas. Det kan vara nödvändigt då direktivet anger att beloppet på skulderna inte får överstiga värdet på tillgångarna som överförs. Viss hänsyn kan tas till bidrag från andra källor.

Generellt handlar det dock om att direktivet inte tillåter att förluster direkt eller indirekt förs över på finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven), vilket skulle kunna bli följden om skulder förs över utan någon nedskrivning. Man kan alltså principiellt se det på precis på samma sätt som vid rekonstruktion av ett företag, dvs. att först måste förlusterna absorberas fullt ut genom nedskrivning innan en kapitalisering, och i detta fall överföring, genomförs.

När skuldnedskrivningsverktyget kombineras med broinstitutsverktyget kan det också användas för att kapitalisera broinstitutet genom att borgenärer i utbyte mot sina skulder erhåller aktier i broinstitutet. Borgenärerna bidrar alltså genom konverteringen till att finansiera kapitaliseringen av broinstitutet, men ska då få kompensation för detta precis som vid konvertering till aktier i företaget under resolution.

Nedskrivning och konvertering i samband med överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag

Slutligen kan nämnas att det även är möjligt att använda skuldnedskrivningsverktyget tillsammans med avskiljandeverktyget. Genom att exempelvis överföra skulder till ett tillgångsförvaltningsbolag och sedan skriva ned eller konvertera dessa kan tillgångsförvaltningsbolaget kapitaliseras. Det bör nämnas att det även är möjligt att använda avskiljandeverktyget för att ta hand om vissa tillgångar och skulder som överförs inom ramen för en omstrukturering genom skuldnedskrivningsverktyget. I det fallet är det dock frågan om en användning av skuldnedskrivningsverktyget för att omorganisera det fallerande företaget i syfte att det ska kunna fortsätta bedriva in verksamhet.

Associationsformen

I det föregående har fokus legat på aktiebolagsformen. Det ska emellertid vara möjligt att använda skuldnedskrivningsverktyget även på sparbanker och medlemsbanker. För dessa företagstyper kommer skuldnedskrivningsverktyget framför allt att användas i samband med en inkråmsöverlåtelse till ett broinstitut eller en privat aktör. I broinstitutsfallet kan man då också tänka sig att skulderna konverteras till aktier i broinstitutet. För att öka möjligheterna att använda skuldnedskrivningsverktyget på sparbanker föreslår vi dock att resolutionsmyndigheten ska få besluta att en sparbank under resolution ska ombildas till bankaktiebolag. För ett sådant beslut ska inte bestämmelserna om ombildning till bankaktiebolag i 8 kap. sparbankslagen (1987:619) gälla.

Av bestämmelsen bör det framgå att resolutionsmyndigheten om den använder skuldnedskrivningsverktyget för att rekonstruera en sparbank som är försatt i resolution, får besluta att den ska ombildas till aktiebolag. Ombildningen ska genomföras genom att sparbankens rörelse överläts till ett bankaktiebolag. Dessa aktier ska utan ersättning överlämnas till en stiftelse, som har bildats av en eller flera sparbanker och vars huvudsakliga ändamål är att främja spar-samhet i Sverige på det sätt som framgår närmare av stiftelse-förordnandet.

När ombildningen har skett kan nedskrivning eller konvertering ske. Ofta torde det dock vara tillräckligt att använda broinstitutets verktyget på en sparbank.

Övrigt

Eftersom resolutionsmyndigheten kommer att ha tillgång till alla direktivets resolutionsverktyg behövs ingen uttrycklig bestämmelse för att införliva artikel 43.3 andra stycket. Där anges att resolutionsmyndigheten ska kunna vidta andra åtgärder om det inte finns rimliga förutsättningar för att skuldnedskrivningsverktyget, tillsammans med andra åtgärder, ska återge företaget under resolution dess livskraft.

15.4 Omstruktureringsplaner

Kommitténs förslag: När skuldnedskrivningsverktyget används för att rekonstruera ett företag, ska företaget upprätta en omstruktureringsplan. Den ska beskriva de åtgärder som ska vidtas för att återge företaget dess långsiktiga livskraft. Resolutionsmyndigheten ska efter samråd med Finansinspektionen besluta om planen ska godkännas. Om planen inte godkänns får företaget ges möjlighet att ändra den. Om det bedöms att det inte finns några förutsättningar för att godkänna planen, får resolutionsmyndigheten besluta att använda något annat verktyg.

Om skuldnedskrivningsverktyget, eller motsvarande verktyg i ett annat land inom EES, ska användas för att rekonstruera två eller flera företag i samma koncern, ska inte vart och ett av dessa företag upprätta en omstruktureringsplan. I stället ska moderinstitutet inom EES upprätta en plan för samtliga företag inom koncernen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad en omstruktureringsplan ska innehålla.

Resolutionsdirektivet

Upprättandet av en omstruktureringsplan

Som har nämnts i det föregående måste det upprättas en omstruktureringsplan om skuldnedskrivningsverktyget används för att rekonstruera ett företag inom ramen för den befintliga juridiska personen. Av artikel 51.1 framgår att medlemsstaterna ska se till att omstruktureringsplanen upprättas och genomförs i enlighet med artikel 52. Vidare får enligt artikel 51.2 dessa åtgärder omfatta att resolutionsmyndighetens tillsätter en person eller personer som utsetts i enlighet med artikel 72.1 och som ska upprätta och genomföra den omstruktureringsplan för verksamheten som krävs enligt artikel 52.

Enligt artikel 52.1 ska ledningsorganet, eller den eller de personer som tillsatts i enlighet med artikel 72.1, inom en månad efter det att skuldnedskrivningsverktyget har använts i enlighet med artikel 43.2 a utarbeta och förelägga resolutionsmyndigheten en omstruktureringsplan för verksamheten som uppfyller de krav som anges nedan. Om unionens regler för statligt stöd är tillämpliga ska medlemsstaterna se till att planen är förenlig med den omstruktureringsplan som institutet eller koncernföretaget ska lägga fram för kommissionen i enlighet med de reglerna.

När skuldnedskrivningsverktyget enligt artikel 43.2 a tillämpas på två eller flera koncernföretag ska omstruktureringsplanen för verksamheten enligt artikel 52.2 utarbetas av moderinstitutet inom EES och omfatta samtliga institut inom koncernen i enlighet med det förfarande som anges i artiklarna 7 och 8 och översändas till resolutionsmyndigheten på koncernnivå. Resolutionsmyndigheten på koncernnivå ska överlämna planen till övriga berörda resolutionsmyndigheter och till Eba.

I undantagsfall, och om det är nödvändigt för att resolutionsändamålen ska uppnås, får resolutionsmyndigheten förlänga perioden i artikel 52.1 upp till högst två månader efter tillämpningen av skuldnedskrivningsverktyget.

Om omstruktureringsplanen för verksamheten också ska anmälas inom unionens regler om statligt stöd, får resolutionsmyndigheten förlänga perioden i artikel 52.1 upp till maximalt två månader efter tillämpningen av skuldnedskrivningsverktyget eller fram till den tidsfrist som fastställs av unionens regler om statligt stöd, beroende på vad som inträffar först.

Omstruktureringsplanens innehåll

Enligt artikel 52.4 ska det i en omstruktureringsplan för verksamheten fastställas åtgärder som syftar till att inom en rimlig tid återge företaget under resolution, eller delar av dess verksamhet, livskraften på lång sikt. Åtgärderna ska baseras på realistiska antaganden vad gäller de ekonomiska och finansiella marknadsförhållanden enligt vilka företaget kommer att vara verksamt.

Omstruktureringsplanen ska ta hänsyn till bland annat den rådande situationen och framtidsutsikterna på finansiella marknaden, på grundval av antaganden om bästa och värsta möjliga utfall, inbegripet en kombination av händelser för att identifiera företagets största svagheter. Antagandena ska jämföras med lämpliga sektorsövergripande riktmärken.

Planen ska vidare enligt artikel 52.5 åtminstone omfatta följande:

- a) En detaljerad analys av de faktorer och problem som lett till att institutet eller koncernföretaget kommit eller sannolikt kommer att falla, och av de omständigheter som lett till dessa svårigheter.
- b) En beskrivning av de åtgärder som syftar till att återställa livskraften hos institutet eller koncernföretaget på lång sikt.
- c) En tidsplan för genomförandet av de åtgärderna.

Enligt artikel 52.6 får åtgärder för att återställa livskraften hos företaget på lång sikt omfatta följande:

- a) Omstrukturering av verksamheten för institutet eller koncernföretaget.
- b) Förändringar av de operativa systemen och infrastrukturen inom institutet.
- c) Avyttring av förlustbringande verksamheter.
- d) Omstrukturering av befintlig verksamhet som kan bli konkurrenskraftig.
- e) Försäljning av tillgångar eller verksamhetsgrenar.

Bedömningen av planen

I artikel 52.7-9 anges hur resolutionsmyndighetens bedömning av omstruktureringsplanen ska gå till och vad som händer om myndigheten anser att planen inte håller måttet.

Inom en månad från det datum då omstruktureringsplanen för en verksamhet lades fram ska den berörda resolutionsmyndigheten bedöma sannolikheten för att planen, om den genomförs, kommer att återge den långsiktiga livskraften hos företaget under resolution. Bedömningen ska slutföras i samförstånd med den berörda behöriga myndigheten.

Om resolutionsmyndigheten och den behöriga myndigheten finner att planen skulle uppnå detta mål ska resolutionsmyndigheten godkänna planen. Om resolutionsmyndigheten däremot inte finner att planen skulle uppnå det mål som avses i artikel 52.7 ska den enligt artikel 52.9, i samförstånd med den behöriga myndigheten, underrätta ledningsorganet eller den eller de personer som tillsatts i enlighet med artikel 72.1, om sina betänkligheter och begära att planen ändras på ett sätt som bemöter dessa betänkligheter.

Ledningsorganet eller den eller de personer som tillsatts enligt artikel 72.1 ska inom två veckor från det datum då den underrättelse som avses i artikel 57.8 mottogs lägga fram en ändrad omstruktureringsplan för resolutionsmyndighetens godkännande. Resolutionsmyndigheten ska granska den ändrade planen och inom en vecka underrätta ledningsorganet, eller den eller de personer som tillsatts i enlighet med artikel 72.1, om huruvida myndigheten finner att den ändrade planen åtgärdar de betänkligheter som framförts eller om det krävs ytterligare ändringar.

Genomförande av planen

Artikel 52.10 föreskriver att ledningsorganet eller den eller de personer som tillsatts i enlighet med artikel 72.1 ska genomföra omstruktureringsplanen i enlighet med vad som överenskommit med resolutionsmyndigheten och den behöriga myndigheten och ska sända in en rapport till resolutionsmyndigheten minst var sjätte månad om framsteg som gjorts i fråga om genomförandet av planen.

I artikel 52.11 anges att ledningsorganet, eller den eller de personer som tillsatts i enlighet med artikel 72.1, ska, om det enligt

resolutionsmyndighetens mening och med den behöriga myndighetens samtycke, är nödvändigt revidera planen för att uppnå det mål som avses i artikel 57.4. Ledningsorganet, eller den eller de personer som tillsatts i enlighet med artikel 72.1, ska lägga fram varje revidering för resolutionsmyndighetens godkännande.

Tekniska standarder

Eba ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera följande:

- a) Vad som minst bör ingå i en omstruktureringsplan för verksamheten enligt artikel 52.5.
- b) Minimiinnehållet i rapporterna enligt artikel 52.10.

Eba ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 3 januari 2016.

Eba ska senast den 3 januari 2016 utfärda riktlinjer för att närmare specificera de minimikriterier som en omstruktureringsplan för verksamheten ska uppfylla för att få resolutionsmyndighetens godkännande enligt artikel 52.7. Med beaktande av den erfarenhet som i förekommande fall gjorts vid tillämpningen av riktlinjerna får Eba utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att närmare specificera de minimikriterier som en omstruktureringsplan för verksamheten ska uppfylla för att resolutionsmyndigheten ska godkänna den.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses ovan.

Skälen för kommitténs förslag

Ett krav för att få använda skuldnedskrivningsverktyget i syfte att rekonstruera ett företag under resolution är att nedskrivningen och konverteringen kombineras med omstruktureringsåtgärder som exempelvis att avyttra förlustbringande verksamhet. Dessa omstruktureringsåtgärder ska anges i en omstruktureringsplan som företaget, eller närmare bestämt dess styrelse, ska presentera för resolutionsmyndigheten inom en månad från beslutet att tillämpa skuldnedskrivningsverktyget. Att notera är att resolutionsmyndigheten kan ge en person (exempelvis en särskild förvaltare; se kapitel

9) i uppdrag att för företagets räkning ta fram ett förslag på omstruktureringsplan i stället för styrelsen.

Det bör framgå av lag att en omstruktureringsplan ska upprättas och att företaget under resolution är skyldigt att inom en månad ta fram ett förslag till omstruktureringsplan. Detta liksom de övriga direktivbestämmelser som beskriver processen för godkännande bör framgå av lag. Som framgår av direktivet ska resolutionsmyndigheten fatta sina beslut efter samråd med Finansinspektionen.

Om skuldnedskrivningsverket tillämpas på mer än ett företag i en koncern så är det moderinstitutet inom EES i stället för de respektive företagen som är skyldiga att upprätta en omstruktureringsplan. Detta är rimligt eftersom om två företag i en koncern skulle upprätta separata omstruktureringsplaner kunde dessa hamna i konflikt med varandra. Det är även tänkbart att möjliga synergier vid en omstrukturering av verksamhet inte tillvaratas. Att moderföretaget är skyldigt att upprätta omstruktureringsplanen i detta fall bör framgå av lag. Omstruktureringsplanen ska enligt direktivet omfatta alla institut. Tanken bör dock vara att moderföretaget ska ta ett helhetsperspektiv på alla företag i koncernen som berörs av omstruktureringen, åtminstone alla företag som är försatta i resolution även om de inte är institut. Kommittén föreslår därför att i den svenska bestämmelsen ska moderföretagets omstruktureringsplan omfatta samtliga företag i koncernen. I praktiken blir det dock endast relevant att skriva något om ett givet företag i den mån det berörs av omstruktureringen.

Direktivet ställer krav på att en omstruktureringsplan ska innehålla ett antal komponenter. Den uppräkningslista som görs i direktivet är ändå inte uttömmande utan kan komma att kompletteras. Enligt direktivet ska kommissionen i tekniska standarder precisera vad en omstruktureringsplan ska innehålla. Dessa tekniska standarder kommer att vara direkt tillämpliga. Kommittén anser att syftet med planen, det vill säga att planen ska beskriva de åtgärder som ska vidtas för att återge företaget eller delar av det långsiktig livskraft, är så centralt att det bör framgå av lagen. Med utgångspunkt från detta kan planens mer detaljerade innehåll sedan regleras genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Genom ett sådant bemyndigande blir det möjligt att införliva artikel 52 i dess helhet. Att notera är att bestämmelser om innehållet i en omstruktureringsplan kan med den föreslagna regleringen finnas både i föreskrifter och tekniska standarder. Självfallet behöver regeringen eller resolutionsmyndig-

heten inte utfärda föreskrifter om den bedömer att den information som finns i de tekniska standarderna är tillräckligt uttömmande.

15.5 Kvalificerade skulder

Kommitténs förslag: En kvalificerad skuld är en skuld som inte räknas som ett primärkapitalinstrument eller ett supplementärkapitalinstrument och som inte är något av det som anges i det följande.

1. En garanterad insättning.
2. En skuld som är säkerställd, till den del skulden täcks av säkerhet.
3. En skuld som hänför sig till kundtillgångar eller kundmedel, förutsatt att kunden är skyddad vid konkurs enligt tillämplig lag.
4. En skuld som hänför sig till en förtroenderelation mellan företaget under resolution och en annan person, förutsatt att den sistnämnde, enligt tillämplig lag, är skyddad vid konkurs, motsvarande utländskt förfarande eller på annan grund.
5. En skuld till ett institut eller ett utländskt institut som inte ingår i samma koncern som företaget under resolution, med en ursprunglig löptid som är kortare än sju dagar.
6. En skuld med en kortare återstående löptid än sju dagar, som hänför sig till system eller operatörer i ett anmält avvecklingsystem eller deras deltagare.
7. En skuld till anställda avseende inarbetad lön, pensionsförmåner eller annan fast ersättning, med undantag för den rörliga delen av ersättning som inte regleras av kollektivavtal eller utgår till en risktagare med väsentlig inverkan.
8. En skuld till en borgenär inom affärs- eller handelssektorn, där skulden hänför sig till att företaget under resolution har tillhandahållits varor eller tjänster som är kritiska för dess löpande verksamhet.

9. En skuld till en skatte- eller en socialförsäkringsmyndighet, förutsatt att skulden har förmånsrätt enligt det lands lag som är tillämplig på skulden.

10. En skuld till garantimyndigheten till följd av en avgift som ska betalas i enlighet med 14 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

Förslaget omfattar även motsvarande skulder enligt lagen i tredjeland.

Resolutionsdirektivet

Utgångspunkten i direktivet är alltså att skuldnedskrivningsverktyget ska användas på samtliga skulder, utom vissa angivna undantag. Det här kommer till uttryck i artikel 44.1.

Av artikel 44.2 framgår att resolutionsmyndigheten inte får använda skuldnedskrivningsverktyget avseende följande skulder när de regleras i en medlemsstats, eller i ett tredjelands, rätt.

- a) Garanterade insättningar.
- b) Skulder med säkerhet, inbegripet säkerställda obligationer och skulder i form av finansiella instrument som används för att säkra tillgångar som ingår som en integrerad del av säkerhetspoolen och som enligt nationell rätt är säkrade på ett liknande sätt som säkerställda obligationer.
- c) Skulder som hänför sig till kundtillgångar eller kundmedel hos institutet eller koncernföretaget inbegripet kundtillgångar eller kundmedel som innehas på uppdrag av UCITS-fonder enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2009/65/EG eller AIF-fonder enligt definitionen i artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder, under förutsättning att en sådan kund är skyddad enligt tillämplig insolvensrätt
- d) Skulder som hänför sig till en förtroenderelation mellan institutet eller koncernföretaget (som förvaltare) och en annan person (som mottagare), under förutsättning att en sådan mot-

- tagare åtnjuter skydd enligt tillämplig insolvensrätt eller civilrätt.
- e) Skulder till institut, med undantag för företag inom en och samma koncern, med en ursprunglig löptid på mindre än sju dagar.
 - f) Skulder med en återstående löptid på mindre än sju dagar som hänför sig till system eller operatörer av system som är utformade för ändamålen i direktiv 98/26/EG eller till deras deltagare och som uppstår till följd av deltagandet i ett sådant system.
 - g) En skuld till någon av följande:
 - i) en anställd, vad gäller inarbetad lön, pensionsförmåner eller annan fast ersättning, med undantag av den rörliga delen av ersättning som inte regleras av kollektivavtal,
 - ii) en borgenär inom affärs- eller handelssektorn, där skulden hänför sig till att institutet eller koncernföretaget tillhandahållits varor eller tjänster som är kritiska för dess löpande verksamhet, däribland IT-tjänster, försörjningstjänster och hyra, förvaltning och underhåll av lokaler,
 - iii) skatte- och socialförsäkringsmyndigheter, förutsatt att de skulderna är prioriterade enligt tillämplig rätt,
 - iv) insättningsgarantisystem till följd av bidrag som ska betalas i enlighet med direktiv 2014/49/EU.

Det som sägs i 44.2 g ska dock inte tillämpas på den rörliga delen av ersättning med väsentlig inverkan² enligt definitionen i artikel 92.2 i

² Den engelska versionen talar om "variable component of the remuneration of material risk takers as identified in Article 92(2)". Den engelska lydelsen av artikel 92.2 i kapitaltäckningsdirektivet (CRD IV) lyder: "Competent authorities shall ensure that, when establishing and applying the total remuneration policies, inclusive of salaries and discretionary pension benefits, for categories of staff including senior management, risk takers, staff engaged in control functions and any employee receiving total remuneration that takes them into the same remuneration bracket as senior management and risk takers, whose professional activities have a material impact on their risk profile, institutions comply with the following principles ...".

kapitaltäckningsdirektivet (2013/36/EU). Enligt artikel 92.2 ska de behöriga myndigheterna se till att instituten iakttar vissa principer när de fastställer och tillämpar sin totala ersättningspolicy, inklusive löner och diskretionära pensionsförmåner för olika personalkategorier, inbegripet verkställande ledning, risktagare, personal som utövar kontrollfunktioner och alla anställda vars totala ersättning medför att de kommer i samma ersättningsklass som den verkställande ledningen och risktagare vars yrkesutövning har väsentlig inverkan på institutens riskprofil.

Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att säkrade tillgångar som hänför sig till säkerställda obligationer i en täckt säkerhetsmassa inte påverkas och förblir separerade med tillräcklig finansiering. Varken det kravet eller bestämmelsen i artikel 44.2 b ovan ska förhindra resolutionsmyndigheterna från att, vid behov ("where appropriate"), utöva de befogenheterna avseende någon del av en säkrad skuld eller en prioriterad fordran för vilken säkerhet har ställts till ett värde som överstiger värdet på de tillgångar, den panträtt, den företagsinteckning eller någon annan säkerhet som ställts för fordran.³ Det är alltså, enkelt uttryckt, endast den säkerställda delen som undantas.

På samma sätt som med säkerställda skulder anges i direktivet att undantaget avseende insättningar (se beskrivning av artikel 44.2 a ovan) inte ska hindra resolutionsmyndigheten från att vid behov ("where appropriate") använda skuldnedskrivningsverktyget avseende insättningsbelopp som överstiger det garanterade belopp som föreskrivs i artikel 6 i direktiv 2014/49/EU. Vidare bör noteras att insättningsgarantifonden enligt artikel 99 i direktivet ska kompensera för det belopp som garanterade insättningar hade blivit nedskrivna om skuldnedskrivningsverktyget gällt även avseende dessa. Det här diskuteras vidare i kapitel 21.

Definitionen av skuld som är säkerställd

I artikel 44.2 tredje stycket görs undantag för skulder mot säkerhet (se 44.2 b i uppräkningsdelen ovan). Det begreppet definieras i artikel 2.1.67 som en skuld där borgenärens rätt till betalning eller annan

³ Den engelska versionen talar om "secured liability or a liability for which collateral has been pledged that exceeds the value of the assets, pledge, lien or collateral against which it is secured".

form av fullgörande är säkrad genom inteckning, panträtt i egendom, eller avtal om andra säkerheter inklusive skuldförpliktelser till följd av återköpstransaktioner eller övriga avtal om säkerheter för överförande av äganderätt.

Skälen för kommitténs förslag

Skuldnedskrivningsverktyget används för att stärka ett företags finansiella ställning. Det handlar här om att, när aktiekapital och liknande har burit förluster, reducera värdet på skulder till den del som de överstiger tillgångarna eller konvertera dem till aktier för att kapitalisera företaget. Dessa åtgärder kommer också att påverka storleken på företagets förlustabsorberande kapital, kapitalbasen. Utgångspunkten för dessa åtgärder är företagets skulder enligt den balansräkning som upprättas vid värderingen.

Utgångspunkten är att alla skulder som ett företag har och som har uppkommit före resolutionsbeslutet ska kunna skrivas ned eller konverteras. Från detta görs dock vissa undantag. På ett övergripande plan kan de flesta undantagen ovan sägas vara ett utflöde av de ändamål och principer som ligger bakom resolutionsdirektivet. Det här är tydligt vad gäller t.ex. de undantag som avser garanterade insättningar, kundmedel och kundtillgångar samt undantaget avseende vissa (kortfristiga) skulder till andra institut, eftersom det utan ett sådant undantag hade varit svårare för ett problemtyngt finansiellt företag att finansiera sin verksamhet, vilket i sin tur hade ökat risken för fallissemang, liksom för spridningseffekter till andra företag. Även undantaget avseende skulder som är kopplade till tjänster som är avgörande för företagets löpande verksamhet kan motiveras genom en hänvisning till det övergripande syftet med direktivet, eftersom det utan ett sådant undantag hade funnits risk för att företaget inte fått tillgång till de tjänster som krävs för att kunna bedriva sin verksamhet på ett effektivt sätt.

Därutöver finns vissa undantag som inte är lika tydligt kopplade till direktivets mål men som har ansetts skyddsvärda av andra skäl. I det här sammanhanget kan t.ex. nämnas den möjlighet som finns att undanta skulder till skatte- och socialförsäkringsmyndigheter i den utsträckning som dessa skyddas enligt nationell förmånsrätt. Också skydd avseende inarbetad lön skulle kunna läggas till den här kategorin, även om det i skälen till direktivet (skäl 70) framhålls att det här undantaget också kan motiveras av hänsyn till finansiell

stabilitet. Man har alltså gjort bedömningen att det är viktigt för ett problemtyngt företag att kunna behålla sin personal och att detta underlättas av att personalen inte behöver oroa sig för att få sin lönefordran nedskriven eller konverterad.

För att införliva de delar av direktivet som berörts ovan i det här avsnittet behöver motsvarande bestämmelser införas i svensk rätt. Vissa anpassningar bör dock göras, bl.a. därför att resolutionsdirektivet hänvisar till vissa EU-direktiv medan det i svensk rätt i viss utsträckning bör hänvisas till det svenska införlivande av dessa direktiv. Det måste emellertid beaktas att bestämmelserna är tillämpliga på skulder som finns i en annan stat inom EES eller lyder under en sådan stats lagstiftning. För ett anställningsavtal gäller exempelvis det landets lag som är tillämpligt på anställningsavtalet. Likaså hanteras det sakrättsliga skyddet för finansiella instrument som kontoförts av lagen i det land där kontoföringen skett. Nedan följer några kommentarer kring bl.a. dessa delar.

Hänvisningen till direktiv 98/26/EU

I resolutionsdirektivets artikel 44.2 f hänvisas till direktiv 98/26/EU. Detta direktiv har i svensk rätt införlivats genom lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden. I vårt förslag till införlivande av direktivets bestämmelse används samma definition av anmälda avvecklingssystem som i den lagen. Begreppet anmält avvecklingssystem i den lagen inkluderar system i stater inom EES.

Skulder som hänför sig till kundtillgångar och tillgångar som förvaltas av ett förvaringsinstitut

I direktivet anges att skulder som hänför sig till kundtillgångar eller kundmedel hos ett institut eller ett annat företag som är föremål för resolution undantas. En förutsättning för detta är dock att kunden skyddas enligt tillämplig insolvenslagstiftning. I ett svenskt perspektiv innebär detta bl.a. att skulder som hänförs till egendom för vilken s.k. separationsrätt vid konkurs föreligger inte ska vara föremål för skuldnedskrivningsverktyget. Bestämmelser om detta finns exempelvis i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Om ett svenskt företag försätts i resolution kommer svensk rätt att reglera vad som i och för sig kan ingå i konkursen, men det sakrättsliga skydd som viss egendom har beror på innehållet i utländsk rätt. I det här sammanhanget finns inte anledning att i detalj redogöra för de omständigheter under vilka sakrättsligt skydd kan finnas enligt svensk rätt och det är inte möjligt att göra någon heltäckande analys av regelverken i andra medlemsstater inom EES. Det viktiga i det här sammanhanget är att nedskrivningsverktyget – enligt direktivets artikel 44.2 c – inte ska tillämpas avseende sådana skulder som hänför sig till medel och tillgångar som skyddas enligt insolvensregleringen i en annan medlemsstat. Enligt svensk rätt handlar det något förenklat om egendom som enligt konkurslagen inte ingår i företagets konkursbo. Det här kan också sägas ligga i linje med det generella kravet på att det ekonomiska utfallet för borgenärer vid resolutionsåtgärder inte ska vara sämre än vid en (hypotetisk) konkurs. Eftersom svenska myndigheter kan komma att behöva beakta utländska regelverk, bör dock införlivandet av resolutionsdirektivets bestämmelse ges en utformning som täcker även utländsk rätt.

Om kundmedel eller kundtillgångar i en given situation inte skyddas av insolvensrättsliga bestämmelser utan civilrättsliga sådana, torde som regel bestämmelsen om skulder som hänför sig till en förtroenderelation vara tillämplig; se nedan.

Skulder som hänför sig till en förtroenderelation

Av samma skäl som anförts ovan bör definitionen av skulder som hänför sig till en förtroenderelation utformas på ett sätt som gör den tillämplig oavsett om svensk eller utländsk rätt är tillämplig på skulden.

I detta fall är dock skulden undantagen både om den är skyddad enligt tillämplig insolvensrätt och civilrätt.

Skulder till skatte- och socialförsäkringsmyndigheter

I direktivets artikel 44.2 f (iii) anges att skulder till skatte- och socialförsäkringsmyndigheter ska undantas ifrån skuldnedskrivningsverktygets omfattning i det fall dessa skulder är prioriterade enligt tillämplig insolvenslagstiftning eller civilrätt. Någon prioritet för

dessa skulder finns inte i svensk rätt. Eftersom bestämmelsen ska kunna tillämpas även på motsvarande utländska skulder, bör dock bestämmelsen tas in i svensk rätt.

Skulder till insättningsgarantisystemet

Institut som tar emot garanterade insättningar som omfattas av insättningsgarantin ska betala en årlig avgift till garantimyndigheten (14 § lagen [1995:1571] om insättningsgaranti). En skuld som avser en sådan avgift är inte en kvalificerad skuld.

Eftersom 2014 års insättningsgarantidirektiv ännu inte införlivats med svensk rätt hänvisas till 1995 års lag om insättningsgaranti. Vårt förslag behöver ses över i samband med införlivandet av det nya insättningsgarantidirektivet (2014/49/EU).

Möjlighet att skriva ned och konvertera det belopp av en insättning som inte är garanterat

I direktivet anges särskilt att den del av en insättning som överstiger det belopp som omfattas av insättningsgarantin kan bli föremål för nedskrivning eller konvertering genom en användning av skuldnedskrivningsverktyget. Vi anser att detta följer redan av det faktum att det är ”garanterade insättningar” som undantas och enligt vår bedömning behöver detta inte förtydligas ytterligare. I vårt förslag till införlivande inkluderas därför inte någon skrivning som motsvarar direktivet i denna del.

Säkerställda obligationer

Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att alla säkrade tillgångar som hänför sig till säkerställda obligationer inte påverkas och förblir separerade med tillräcklig finansiering. Syftet med denna bestämmelse torde vara att se till att den säkerhet som obligationsinnehavarna har inte försämras.

Enligt 4 kap. 1 § lagen (2003:1223) om säkerställda obligationer gäller förmånsrätt enligt förmånsrättslagen (1970:979) i de tillgångar som registrerats som säkerhetsmassa. Förmånsrätt gäller även i medel som vid tidpunkten för konkursbeslutet finns hos emittentinstitutet och som härrör från säkerhetsmassan eller derivat-

avtal och vissa medel som flyter in under konkursen. Enligt 4 kap. lagen om säkerställda obligationer ska vidare tillgångar i säkerhetsmassan, derivatavtal och obligationer hållas åtskilda från konkursboets tillgångar och skulder om de uppfyller de villkor som ställs i lagen. Det betyder att poolen ska vara solvent och att det ska vara möjligt att fullgöra betalningarna till obligationsinnehavare och derivatmotparter.⁴ Förvaltaren får då för konkursboets räkning bl.a. ta upp lån, ingå derivatavtal, återköpsavtal och andra avtal i syfte att uppnå balans mellan å ena sidan betalningsflöden, valutor, räntor och räntebindningsperioder enligt de finansiella villkoren för tillgångarna i säkerhetsmassan och ingångna derivatavtal och å andra sidan emittentinstitutets förpliktelser enligt säkerställda obligationer och derivatavtal (4 kap. 5 § lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer). Om poolen inte kan fullgöra betalningar, ska konkursförvaltaren avveckla poolen, vilket innebär att tillgångarna inte längre hålls åtskilda. Obligationsinnehavarna och derivatmotparterna har dock bästa förmånsrätt i säkerhetsmassan och andra tillgångar som omfattas av förmånsrätten.

Som vi beskriver i kapitel 19 ska obligationer, säkerhetsmassa och derivatavtal hållas ihop som en enhet om ett företag försätts i resolution. Det gäller även om förutsättningarna i lagen om säkerställda obligationer inte är helt uppfyllda. Beroende på vilka åtgärder som resolutionsmyndigheten beslutar om finns det därför möjlighet att hålla ihop säkerhetsmassan med obligationer och derivat vid konkurs eller genom att verksamheten förs över till ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsföretag. Detta bör tillgodose direktivets krav. Detsamma torde vara fallet om företaget under resolution rekonstrueras inom ramen för skuldnedskrivningsverktyget.

Om verksamheten däremot skulle komma att lämnas kvar i företaget under resolution som ska avvecklas genom konkurs, men detta inte sker omgående, finns det inte några bestämmelser som säkerställer att tillgångarna i säkerhetsmassan förblir avskilda och med tillräcklig finansiering. Vi föreslår därför att det tas in en uttrycklig bestämmelse om detta. Eftersom den delen av skulden som inte täcks av säkerhet får skrivas ned bör poolen vara solvent om säkerställda obligationer undantas från nedskrivning.

⁴ Prop. 2002/03:107 .s. 88.

Skulden överstiger säkerheten

Som framgår av direktivet ska resolutionsmyndigheten vid behov ("where appropriate") kunna skriva ned eller konvertera den del av en skuld som överstiger värdet på den säkerhet som ställs för den. Detta gäller både säkerställda obligationer och andra skulder. Att denna möjlighet finns bör framgå av den bestämmelse som införlivar direktivet.

Ett sätt att genomföra åtgärden på är att helt enkelt skriva ned det belopp som överstiger säkerhetens värde. Ett alternativ skulle dock kunna vara att träffa en överenskommelse med borgenären om att denne nöjer sig med säkerheten mot att skulden avskrivs. Även detta innebär i praktiken att den del som överstiger säkerhetens värde skrivs ned. Vilken lösning som är lämpligast får bli beroende av omständigheterna i det enskilda fallet.

Fordringar som lyder under lagstiftningen i tredje land

I det föregående har vi resonerat utifrån EES-förhållanden. Det är en naturlig utgångspunkt om ett svenskt företag försätts i resolution. Företaget kan dock ha ingått av förbindelser som omfattas av lagstiftningen i tredjeland. Även sådana förbindelser bör i överensstämmelse med direktivet vara undantagna i samma utsträckning som de som lyder under svensk rätt. I annat fall skulle regelverket diskriminera mellan olika borgenärer med samma rätt enbart beroende på vilket lands lag som är tillämplig på skulden. Vi föreslår därför att det införs en bestämmelse som innebär att undantagen blir tillämpliga även på skulder som lyder under lagen i tredjeland.

15.6 Omfattningen av nedskrivning och konvertering

Kommitténs förslag: Innan resolutionsmyndigheten använder skuldnedskrivningsverktyget ska den fastställa det totala belopp med vilket skulderna måste

1. skrivas ned för att värdet av företaget under resolution ska vara lika med noll, och

2. konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument så att företaget under resolution, eller ett broinstitut, uppnår en kärnprimärkapitalrelation som gör det möjligt för företaget att under åtminstone ett års tid uppfylla villkoren för sitt tillstånd och ger ett tillräckligt marknadsförtroende för företaget.

För ett broinstitut får hänsyn tas till eventuella bidrag från resolutionsreserven vid bedömningen av kärnprimärkapitalrelationen.

För ett tillgångsförvaltningsbolag ska det belopp med vilket skulderna behöver minskas fastställas med hänsyn till en försiktig uppskattning av företagets kapitalbehov.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 46.1 framgår att när resolutionsmyndigheten använder skuldnedskrivningsverktyget ska den, på grundval av värderingen enligt artikel 36, bedöma det totala

- a) belopp, när relevant, med vilket relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder måste skrivas ned för att säkerställa att substansvärdet i företaget under resolution är lika med noll, och
- b) belopp, när relevant, med vilket relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder måste konverteras till aktier eller andra typer av kapitalinstrument för att kärnprimärkapitalrelationen ska kunna återställas hos antingen företaget under resolution eller broinstitutet.

Det kan påpekas att en värdering enligt artikel 36 också ska innehålla en indelning av borgenärerna i klasser enligt deras prioritetsnivåer enligt tillämplig insolvensrätt och en uppskattning av vilken behandling varje klass av aktieägare och borgenärer skulle ha förväntats få om företaget hade avvecklats enligt normala insolvensförfaranden.

Enligt artikel 46.2 ska resolutionsmyndigheten vid bedömningen fastställa det belopp med vilket skulder behöver skrivas ned eller konverteras för att återställa kärnprimärkapitalrelationen i företaget under resolution, eller i tillämpliga fall, fastställa

relationen för broinstitutet med hänsyn till alla eventuella kapitalbidrag från finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven) i enlighet med artikel 101.1 d⁵ och för att bevara ett tillräckligt marknadsförtroende för företaget under resolution eller broinstitutet och göra det möjligt för det att under en tidsperiod på åtminstone ett år fortsätta att uppfylla villkoren för auktorisation och fortsätta att bedriva de verksamheter för vilka det har auktoriserats enligt direktiv 2013/36/EU eller direktiv 2014/65/EU.

Det framgår vidare att när resolutionsmyndigheten avser att använda avskiljandeverktyget ska det belopp med vilket de skulderna måste minskas fastställas med hänsyn till en försiktig uppskattning av tillgångsförvaltningsbolagets kapitalbehov.

I artikel 46.4 anges vidare att resolutionsmyndigheten ska fastställa och upprätthålla arrangemang för att säkerställa att bedömningen och värderingen grundas på så aktuella och omfattande uppgifter som möjligt om tillgångarna och skulderna i ett företag under resolution.

Begreppet totalbelopp

Den bedömning som görs enligt artikel 46 ligger sedan till grund för de konkreta åtgärder för nedskrivning och konvertering som resolutionsmyndigheten vidtar.

På olika ställen i direktivet används begreppet *totalbelopp*. Det definieras i artikel 2.1.70 som det totala belopp som resolutionsmyndigheten har bedömt att relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder ska skrivas ned eller konverteras med i enlighet med artikel 46.1.

Skälen för kommitténs förslag

De ovan beskrivna bestämmelserna ålägger resolutionsmyndigheten att på grundval av den värdering som görs av en oberoende värderare, för egen del bedöma förlustabsorberings- och konverteringsbehovet. Den bedömningen ska sedan ligga till grund för den

⁵ Enligt artikel 101.1 d får finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven) användas för att lämna bidrag till ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

nedskrivning eller konvertering som resolutionsmyndigheten beslutar om vid användningen av skuldnedskrivningsverktyget.

Kommittén kan konstatera, vilket utvecklas närmare i kapitlet om värdering, att den här typen av värderingar behöver kompletteras med en bedömning av kapitalbehovet med utgångspunkt i kapitaltäckningsregelverket. Det senare faller inom Finansinspektionens expertis. Resolutionsmyndigheten behöver därför ett nära samarbete med Finansinspektionen för att erhålla inspektionens bedömning av kapitalbehovet med avseende på relevanta tillsynskrav. Skyldigheten att göra en bedömning av nedskrivnings- eller konverteringsbehovet bör framgå av en uttrycklig bestämmelse i svensk rätt.

Resolutionsmyndighetens bedömning ska göras med utgångspunkt från värderingen enligt artikel 36, det vill säga den eller de värderingar som görs inför ett beslut om resolution respektive ett beslut om resolutionsåtgärder. Eftersom den värderingen innebär en fortlevandevärdering av företagets tillgångar och skulder, kommer nedskrivnings- och konverteringsbehovet att bedömas utifrån att verksamheten ska bedrivas vidare.

I direktivets artikel 46.1 anges för det första att en bedömning ska göras av de belopp med vilket skulder (dvs. relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder) måste skrivas ned för att få tillgångar och skulder i balans, dvs. att substansvärdet ska bli lika med noll. Det ska vidare för det andra göras en bedömning av med vilket belopp skulder måste konverteras till aktier eller andra kapitalinstrument för att kärnprimärkapitalrelationen ska kunna återställas hos antingen företaget under resolution eller ett broinstitut. Genom att summera dessa två delar får man fram det totalbelopp som resolutionsmyndighetens åtgärder ska avse.

Artikel 46 behandlar enbart nedskrivning eller konvertering av kvalificerade skulder. Behovet av detta påverkas dock av hur mycket aktiekapitalet minskas och hur mycket relevanta kapitalinstrument skrivs ned eller konverteras. Eftersom vi föreslår att nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument i resolution ska ske inom ramen för skuldnedskrivningsverktyget föreslår vi att resolutionsmyndigheten ska bedöma det totalbelopp med vilket *skulderna*, det vill säga både skulder som räknas som relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder måste skrivas ned eller konverteras.

I direktivet görs det skillnad mellan det belopp som behöver skrivas ned för att substansvärdet ska bli lika med noll och det

belopp med vilket skulder måste konverteras. Det bör dock noteras att utöver den nedskrivning som behövs för att substansvärdet ska bli lika med noll, innebär även konverteringen att skulderna reduceras i en viss relation till ökningen av det egna kapitalet. I en sådan situation erhåller borgenärerna bara ett annat instrument, t.ex. aktier, som kompensation för att skuldens kapitalbelopp minskat. Artikel 46 behandlar dock inte hur denna kompensation ska beräknas utan bestämmelser om detta finns i artikel 50. Vi behandlar kompensationsfrågan i avsnitt 15.11.

Som framgår av de befogenheter som resolutionsmyndigheten tilldelas – att konvertera till äganderättsinstrument – behöver all konvertering inte ske till just kärnprimärkapitalinstrument. I grunden är dock kärnprimärkapitalet, exempelvis aktier, det bästa kapitalet.

När det gäller frågan om vilken kärnprimärkapitalnivå som resolutionsmyndigheten bör ha som riktmärke kan kommittén konstatera att detta bör bero på omständigheterna i det enskilda fallet. Det kan som en utgångspunkt noteras att det inte är tillräckligt med en kärnprimärkapitalrelation motsvarande den lägsta möjliga nivån 5,125 procent.⁶ Hänsyn måste också tas till eventuella buffertkrav samt det kapital som kan gå åt i samband med omstruktureringen av verksamheten och för att täcka resolutionsmyndighetens kostnader i samband med användning av verktygen. Som uttryckligen framgår i direktivet måste dessutom hänsyn tas till marknadens krav på kapitalstyrka. I direktivet anges detta som att omfattningen av konverteringen ska bedömas utifrån att ett tillräckligt marknadsförtroende för företaget under resolution eller broinstitutet ska bevaras. Detta torde kunna tolkas som att dessa företag ska kunna erhålla marknadsfinansiering på likartade villkor som jämförbara företag.

Vid en bedömning av hur stor del av skulderna som behöver konverteras för att uppnå en lämplig kärnprimärkapitalrelation i ett broinstitut ska hänsyn tas till eventuella bidrag som lämnas från resolutionsreserven för att kapitalisera broinstitutet (se artikel 101.1 d). Sådana bidrag kommer att minska behovet av konvertering. Det bör dock noteras att det inte är fritt fram att lämna sådana bidrag eftersom resolutionsreserven inte får användas för att direkt eller indirekt absorbera förluster.

⁶ Om kärnprimärkapitalrelationen understiger detta belopp ska relevanta kapitalinstrument konverteras till kärnprimärkapital.

Som framgår av kapitel 13 får ett broinstitut driva verksamhet även om det inte uppfyller alla auktorisationskrav under en kort tid i början av sin verksamhet. Tillsynsmyndigheten, dvs. Finansinspektionen, kommer att ange hur lång denna övergångsperiod får vara. Denna undantagsmöjlighet innebär dock inte att resolutionsmyndigheten ska låta bli att besluta om nedskrivning eller konvertering i den omfattning som behövs för att broinstitutet ska uppnå kraven. Däremot kan det gå en tid innan beslutet verkställs.

Direktivet behandlar också uttryckligen situationen då nedskrivningar kan ske som ett led i kapitaliseringen av ett tillgångsförvaltningsbolag. Syftet med en överföring av tillgångar och skulder till ett tillgångsförvaltningsbolag är att kunna avveckla ”problem tillgångar” på ett sätt, och i en takt, som innebär mindre värdeförstöring eller bidrar till stabilitet på berörda finansiella marknader; se vidare kapitel 14. Det är inte nödvändigtvis så att ett tillgångsförvaltningsbolag för detta ändamål behöver ha verksamhetstillstånd. Det finns då inga kapitaltäckningskrav som behöver uppfyllas. Däremot behöver tillgångsförvaltningsbolaget ha tillräckligt med kapital för att kunna finansiera sig på marknaden och kunna genomföra avvecklingen av tillgångarna över tid. Detta behöver komma till uttryck i lagbestämmelsen.

Slutligen kan man möjligen diskutera hur kravet på att resolutionsmyndigheten ska säkerställa att bedömningen och värderingen grundas på så aktuella och omfattande uppgifter som möjligt förhåller sig till de generella reglerna om värdering. Det bör redan av dessa generella regler följa att värderingen ska grundas på så aktuella och omfattande uppgifter som möjligt avseende tillgångarna och skulderna. Dessutom ska ju värderingen som huvudregel göras av en oberoende värderare och inte av resolutionsmyndigheten. Vi bedömer att direktivet i denna del införlivas genom bestämmelserna om värdering; se kapitel 18.

15.6.1 Uppvärderingsmekanism

Kommitténs bedömning: Artikel 46.3 införlivas genom bestämmelser som föreslås i kapitlet om värdering.

Resolutionsdirektivet

Som framgår av kapitel 18 kan det upprättas en preliminär värdering som i så fall så snart som möjligt ska följas upp med en slutgiltig värdering (jfr artikel 36.10). I artikel 46.3 finns det bestämmelser om vad som gäller om den preliminära värderingen ger vid handen att det föreligger ett större nedskrivnings- eller konverteringsbehov än det som föreligger enligt den slutgiltiga värderingen. Enligt direktivet får då en uppvärderingsmekanism tillämpas för att ersätta borgenärerna och därefter aktieägarna i den utsträckning som det är nödvändigt. Bestämmelsen är tillämplig både vid nedskrivning och konvertering av relevanta kapitalinstrument och vid användning av skuldnedskrivningsverktyget. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 36.11 rörande värderingen; se avsnitt 18.4.5.

Skälen för kommitténs förslag

Den uppskrivningsmekanism som beskrivits ovan skiljer sig från den kompensation som medlemsstaterna ska betala ur resolutionsreserven om det visar sig att ägare eller borgenärer har fått ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs. I det nu aktuella fallet handlar det i stället om att den nedskrivning eller konvertering som har skett med stöd av den preliminära värderingen överstiger vad som behövs enligt den slutgiltiga värderingen. Kommittén föreslår i avsnitt 18.4.5 en bestämmelse som föreskriver att om den slutgiltiga värderingen utvisar ett högre substansvärde än den preliminära värderingen anger ska resolutionsmyndigheten fatta beslut om att öka värdet av de fordringar som har skrivits ned genom skuldnedskrivningsverktyget. Kommittén bedömer att någon ytterligare införlivandeåtgärd i samband med artikel 46.3 inte är nödvändig.

15.7 Ordningsföljd vid nedskrivning och konvertering av skulder

<p>Kommitténs förslag: För att uppnå totalbeloppet för nedskrivning eller konvertering ska resolutionsmyndigheten vidta en eller flera av följande åtgärder.</p>

1. Först ska någon av de åtgärder beträffande aktier eller annat eget kapital i företaget under resolution vidtas.
2. Därefter ska de relevanta kapitalinstrumentens kapitalbelopp skrivas ned eller konverteras i följande ordning
 - a. övriga primärkapitalinstrument,
 - b. supplementärkapitalinstrument.
3. Om åtgärderna i 1 och 2 inte är tillräckliga, ska kapitalbeloppet för kvalificerade skulder skrivas ned för att absorbera förluster eller konverteras till aktier eller andrar äganderättsinstrument enligt förmånsrättsordningen.

Resolutionsdirektivet

I artikel 48.1 anges att, med förbehåll för eventuella undantag inom ramen för bestämmelserna i artikel 44.2 och 44.3, ska resolutionsmyndigheten när den använder skuldnedskrivningsverktyget iaktta följande krav:

- a) Kärnprimärkapitalsposter (t.ex. stamaktier) minskas i enlighet med artikel 60.1 (dvs. bestämmelserna om nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument).
- b) Endast om den totala minskningen enligt led a är mindre än summan av det totalbelopp som anges i artikel 47.3 b och c ska resolutionsmyndigheten sänka kapitalbeloppet i övriga primärkapitaltillskott i den utsträckning som krävs och upp till deras kapacitet.
- c) Endast om den totala minskningen enligt 47.3 a och b är mindre än totalbeloppet, ska myndigheterna sänka kapitalbeloppet i supplementärkapitalinstrument i den utsträckning som krävs och upp till deras kapacitet.
- d) Endast om den totala nedsättningen av aktier eller andra äganderättsinstrument, övriga primärkapitaltillskott och supplementärkapitalinstrument är mindre än totalbeloppet, ska myndigheterna i den utsträckning som krävs och i överensstämmelse med rangordningen av fordringar vid normala insolvensförfaranden sänka kapitalbeloppet för efterställda skulder som

inte räknas in i kapitalbasen i kombination med nedskrivningen enligt a, b och c för att uppnå totalbeloppet.

- e)⁷ Endast om den totala nedsättningen av aktier eller andra äganderättsinstrument, övriga primärkapitaltillskott och supplementärkapitalinstrument, och efterställda kvalificerade skulder i enlighet med a–d är mindre än totalbeloppet ska myndigheterna i den utsträckning som krävs och i enlighet med rangordningen av fordringar vid normala insolvensförfaranden (inklusive den rangordning av insättningar som föreskrivs i artikel 108) sänka kapitalbeloppet för, eller det utestående beloppet avseende, resten av de kvalificerade skulderna, enligt artikel 44, i kombination med den nedskrivning som avses i a, b, c och d för att uppnå totalbeloppet.

Förlusterna fördelas lika mellan instrument med samma prioritet

När resolutionsmyndigheterna utövar nedskrivnings- och konverteringsbefogenheterna ska de, enligt artikel 48.2, fördela de förluster som ingår i totalbeloppet jämnt mellan aktier eller andra äganderättsinstrument och kvalificerade skulder med samma rangordning genom att minska kapitalbeloppet för, eller det utestående beloppet avseende, dessa aktier eller andra äganderättsinstrument och kvalificerade skulder i samma utsträckning i förhållande till deras värde, utom när en annan fördelning av förluster bland skulder med samma rangordning är tillåten under de omständigheter som avses i artikel 44.3. Detta ska dock inte förhindra att skulder som i enlighet med artikel 44.2 och 44.3 undantagits från skuldnedskrivning ges en förmånligare behandling än kvalificerade skulder med samma rangordning vid normala insolvensförfaranden.

⁷ Notera att punkten e i direktivet hänvisar till artikel 47.3 b och d. Det ska sannolikt vara b och c eftersom någon 47.3 d inte finns.

Skälen för kommitténs förslag

Ordningsföljden

Prioritetsordningen är central för att fördela risker mellan olika typer av finansiering, vilket är nödvändigt för att kunna prissätta ett företags finansiering korrekt. Det är därför viktigt att prioritetsordningen behålls även i resolution och att det finns tydliga regler som anger hur detta ska gå till.

Om åtgärder inte redan har vidtagits mot ägarna som innebär att det egna kapitalet bär förluster i första hand, ska dessa vidtas först. Detta följer av direktivet som anger att det egna kapitalet (dvs. kärnprimärkapitalposter) ska bära förluster först.

Om det egna kapitalet, eller ägarkapitalet, inte är tillräckligt för att absorbera förlusterna, ska de efterställda skulderna skrivas ned. De efterställda skulderna kan i sin tur rangordnas beroende på graden av efterställdhet. Efterställda skulder som får räknas in i kapitalbasen, så kallade relevanta kapitalinstrument, utgörs av övrigt primärkapitaltillskott som per definition är mer efterställda än sådana skulder som utgör supplementärkapital som i sin tur per definition är mer efterställda än andra efterställda skulder. Följaktligen ska de skulder som får räknas in i kapitalbasen skrivas ned (eller konverteras) först. Så långt överensstämmer alltså resolutionsdirektivet med normal svensk förmånsrättsordning. Beträffande de instrument som utgör övrigt primärkapitaltillskott och supplementärkapital stämmer det också överens med det som gäller enligt bestämmelserna om nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument enligt artikel 60; se kapitel 30.

Därefter klumpar direktivet ihop andra kvalificerade skulder i enlighet med rangordningen vid normala insolvensförfaranden. Av detta följer att först ska de oprioriterade borgenärerna – i den mån deras skulder är kvalificerade – bära förluster och förlusterna ska fördelas lika mellan dem. Därefter ska skulder med allmän förmånsrätt bära förluster i den ordning som framgår av förmånsrättslagen, däribland de kvalificerade insättningarna. Det bör noteras att varken fordringar med särskild förmånsrätt eller garanterade insättningar behöver skrivas ned eller konverteras eftersom de inte är kvalificerade skulder. Om förlusterna är så stora att insättarna hade fått bära förluster om de inte varit undantagna, kan dock insättningsgarantisystemet komma att träda in (se avsnitt 21.4.7).

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att den prioritetsordning som direktivet ställer upp stämmer väl överens med den svenska förmånsrättordningen och det som skulle ha gällt om man utifrån den rangordnade i vilken ordning ägare och borgenärer ska bära förluster.

Även om det är en av direktivets grundläggande principer att behålla prioritetsordningen är det av sådan vikt att den behålls vid en nedskrivning att det bör uttryckas i en särskild bestämmelse i lag. Ordningsföljden bör därför framgå av den nya lagen, men när det handlar om kvalificerade skulder anser vi att det, som i direktivet, räcker med att hänvisa till att nedskrivningen eller konverteringen ska följa förmånsrättordningen.

Enligt artikel 48.5 får resolutionsmyndigheten inte vid ett beslut om att skulder ska konverteras till aktiekapital konvertera en viss klass av skulder samtidigt som en klass av skulder som är efterställd denna klass väsentligen förblir okonverterad till aktiekapital, om inte något annat föreskrivs enligt artikel 44.2 eller 44.3. Även detta anser vi följer av bestämmelsen att skulder ska tas i anspråk för nedskrivning och konvertering i enlighet med deras prioritet enligt förmånsrättordningen.

Förlusterna fördelas lika mellan instrument med samma prioritet

Nedskrivningen ska alltså följa den gängse prioritetsordningen. I artikel 48.2 anges hur förluster ska fördelas mellan olika aktieslag eller skulder med samma rangordning. Den säger helt enkelt att förlusterna ska fördelas jämnt mellan instrument med samma rangordning i förhållande till storleken på respektive fordran, utom när en annan fördelning av förluster bland skulder med samma rangordning är tillåten till följd av att vissa skulder undantas från nedskrivning. Detta är en precisering av den grundläggande principen i artikel 34.1 f att borgenärer i samma klass ska behandlas likvärdigt. Detta betyder helt enkelt att om vi har ett nedskrivningsbehov på 50 miljoner kronor och vi har två borgenärer med samma rangordning och som vardera har en fordran på 50 miljoner kronor så ska deras fordringar skrivas ned med 25 miljoner kronor var. Att förluster ska fördelas jämnt följer dock av den svenska förmånsrättordningen och det behöver därför inte införas någon särskild lagbestämmelse.

Samarbete med Finansinspektionen

Som vi föreslår i kapitel 30 ska Finansinspektionen ansvara för nedskrivning och konvertering av relevanta kapitalinstrument som genomförs utanför resolution. Finansinspektionen är också ansvarig tillsynsmyndighet. Finansinspektionen torde därför komma att ha större erfarenheter av hur nedskrivningen eller konverteringen bör genomföras än resolutionsmyndigheten och, som inledningsvis nämns i detta avsnitt, besitter även nödvändig kompetens att bedöma kapitalbehovet ur ett tillsynsperspektiv. Mot denna bakgrund, och då det av rättsäkerhetsskäl är fördelaktigt om åtgärderna kan utformas på samma sätt inom och utanför resolution, bör resolutionsmyndigheten samråda med inspektionen om de konkreta åtgärdernas utformning, konverteringskurs etc. innan åtgärderna vidtas. Detta behöver dock inte framgå av lag utan kan framgå av föreskrifter meddelade av regeringen. Det bör dock noteras att samrådet inte får gå så långt att det strider mot instruktionsförbudet. Finansinspektionen ansvarar för tillsynen över företaget under resolution eller ett broinstitut. Därför är det också viktigt att hålla en åtskillnad mellan resolution och tillsyn.

15.8 Instrument som ska skrivas ned eller konverteras enligt de avtalsvillkor som gäller för dem

Kommitténs bedömning: Innan resolutionsmyndigheten skriver ned eller konverterar skulder kommer myndigheten att säkerställa att avtalsvillkor om nedskrivning eller konvertering vid händelser som berör den finansiella situationen, solvensen eller kapitalbasen för företaget under resolution har utlösts i enlighet med avtalsvillkoren.

Resolutionsdirektivet

I det föregående avsnittet beskriver kommittén den generella ordningsföljden för nedskrivning och konvertering. Direktivet anger dock att innan resolutionsmyndigheten skriver ned skulder som inte är efterställda ska den, enligt artikel 48.3, konvertera eller minska kapitalbeloppet för de efterställda instrumenten som räknas

upp i artikel 48.1 b–d i de fall de instrumenten innehåller följande villkor och ännu inte har konverterats:

- a) Villkor om att instrumentets kapitalbelopp ska sänkas vid eventuella händelser som berör den finansiella situationen, solvensen eller kapitalbasen för institutet eller koncernföretaget.
- b) Villkor om att instrumenten ska konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument om en sådan händelse inträffar.

I artikel 48.4 anges vidare att när ett instruments kapitalbelopp före skuldnedskrivningen har sänkts, men inte till noll, i enlighet med villkor av det slag som avses i a ovan, ska resolutionsmyndigheterna tillämpa nedskrivnings- och konverteringsbefogenheterna på det resterande beloppet av det kapitalbeloppet i enlighet med den ordningsföljd som räknas upp i artikel 48.1, dvs. kärnprimärkapitalinstrument först och därefter efterställda skulder efter graden av efterstäldhet.

Skälen för kommitténs bedömning

Innan resolutionsmyndigheten skriver ned eller konverterar skulder som inte är efterställda ska den, enligt direktivet, skriva ned eller konvertera alla efterställda instrument med avtalsvillkor om nedskrivning eller konvertering vid händelser som berör den finansiella situationen, solvensen eller kapitalbasen hos företaget i enlighet med avtalsvillkoren. Resolutionsmyndigheten bör alltså först utlösa villkoren i instrumenten. Därefter ska de behandlas i enlighet med den nya typen av instrument som de har konverterats till. Det senare följer enligt vår bedömning av, för det första, artikel 48.4. Den säger att när ett instruments kapitalbelopp har sänkts före skuldnedskrivningen, men inte till noll, i enlighet med avtalsvillkor, ska resolutionsmyndigheterna tillämpa nedskrivnings- och konverteringsbefogenheterna på det resterande beloppet av det kapitalbeloppet. För det andra säger artikel 47.2 att nedskrivning och konvertering också ska vidtas gentemot aktieägare vars aktier eller andra äganderättsinstrument emitterats eller tilldelats genom omvandling av skuldinstrument till aktier i enlighet med avtalsvillkor före eller samtidigt med resolutionsbeslutet eller till följd av konvertering av relevanta kapitalinstrument till kärnprimärkapitalinstrument enligt artikel 52.

Det är också i linje med att behålla prioriteringsordningen att avtalsvillkor som borde ha utlösts vid ett fallissemang blir utlösta. Det är kommitténs uppfattning att detta bör göras före det att skulder, såväl sådana skulder som räknas som relevanta kapitalinstrument som kvalificerade skulder, över huvud taget skrivs ned och inte som direktivet anger före det att icke-efterställda skulder skrivs ned. Då detta följer av avtalsvillkor så bedömer kommittén att resolutionsmyndigheten naturligt kommer att säkerställa att dylika avtalsvillkor har utlösts och en nedskrivning eller en konvertering har skett i enlighet med avtalsvillkoren. Ytterligare genomförandeåtgärd är med andra ord inte nödvändig. Vi menar vidare att det följer av bestämmelserna för skuldnedskrivning att dessa borgenärer bör behandlas i enlighet med reglerna för de nya instrument som de har erhållit, vilket därför inte behöver framgå av lag.

15.9 Minskning av skulderna

Kommitténs förslag: För att skriva ned skulder får resolutionsmyndigheten besluta att

1. skuldernas kapitalbelopp ska skrivas ned permanent, och
2. skuldinstrument som utfärdats av företaget under resolution ska dras in.

Skulder som är säkerställda får inte dras in.

Resolutionsdirektivet

De befogenheter som resolutionsmyndigheterna har att skriva ned kvalificerade skulder anges i artikel 63.1 e och g. De är

- (e) befogenheten att sänka, även sänka till noll, kapitalbeloppet för, eller det utestående beloppet avseende, kvalificerade skulder i ett företag under resolution, och
- (g) befogenhet att dra in ("cancel") skuldinstrument som utfärdats av ett företag under resolution, med undantag för skulder med säkerhet som omfattas av artikel 44.2.

Av artikel 53 framgår att minskningen eller indragningen ska få verkan och vara omedelbart bindande för företaget under resolution och för berörda borgenärer och aktieägare.

Beträffande relevanta kapitalinstrument finns motsvarande bestämmelser i artikel 59.2.

Skälen för kommitténs förslag

Syftet med en nedskrivning av skulder är att absorbera förluster så att värdet av företagets totala skulder blir lika stort som de totala tillgångarna. Eftersom förlusterna ska absorberas av ägarkapital och skulder enligt prioritetsordningen, blir nedskrivning av skulder aktuell först när aktiekapitalet (och andra poster i kärnprimärkapitalet) har absorberat förluster (se beskrivningen i avsnitt 15.7).

De åtgärder som kan vidtas för att skriva ned skulder är antingen att kapitalbeloppet, eller det utestående beloppet, sänks eller att skuldinstrument dras in. Dessa åtgärder beskrivs utförligare nedan.

De åtgärder som vidtas är resultatet av ett myndighetsbeslut och ska följa de bestämmelser, inbegripet reglerna för att säkerställa egendomsskyddet, som finns i lagen om resolution. Det bör framgå av lag att resolutionsmyndigheten har rätt att fatta beslut om nedskrivning av kvalificerade skulder genom att sänka dess kapitalbelopp och dra in skuldinstrument. Resolutionsmyndighetens beslut om nedskrivning eller indragningen är bindande för företaget under resolution och för berörda borgenärer och aktieägare oavsett vad som föreskrivs i annan lag. En borgenär förlorar dock inte sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären, dvs. företaget under resolution, svarar för fordringen.

Sänkning av kapitalbeloppet

För att skulder ska absorbera förluster måste deras kapitalbelopp minskas, dvs. skriva ned. Av artikel 63.1 e framgår att resolutionsmyndigheten ska kunna sänka kapitalbeloppet helt, dvs. till noll, eller delvis. Vilket alternativ som väljs torde bero på hur stora förluster företaget gjort.

Rent konkret innebär en nedskrivning av skuldernas kapitalbelopp att fordringsförhållandet förändras och att borgenären inte

längre kan göra gällande sin fordran enligt det ursprungliga fordringsavtalet. I stället har han enbart rätt till det belopp som eventuellt återstår efter nedskrivningen. Nedskrivningen görs när skulderna är större än tillgångarna. Det innebär att om företaget i stället hade gått i konkurs så hade borgenärernas fordringar inte haft något värde. Av detta skäl är det rimligt och förenligt med egendomsskyddet att ingen ersättning utgår vid en ren nedskrivning.

Indragning av skuldinstrument

När det handlar om skuldinstrument kan resolutionsmyndigheten i stället för att sätta kapitalbeloppet till noll välja att dra in dem. Skuldinstrument definieras i artikel 2.1.48 som obligationer eller andra former av överlåtbara skuldförbindelser, instrument som skapar eller bekräftar en skuld samt instrument som ger rätt att förvärva skuldinstrument.

I det föregående har vi beskrivit sänkningen av ett skuldbelopp. Indragningen avser dock själva instrumentet. Den ger dock samma resultat som en sänkning av kapitalbeloppet till noll i en obligation. Det är således ingen skillnad i resultat utan det rör sig snarare om olika tekniker för att uppnå samma resultat.

15.10 Konvertering av skulder

Kommitténs förslag: För att konvertera relevanta kapitalinstrument eller kvalificerade skulder får resolutionsmyndigheten besluta att skulder i ett företag under resolution ska konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument i det företaget, i det berörda moderföretaget eller i ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag till vilket tillgångar rättigheter eller skulder som hör till företaget överförs.

Beslut om konvertering är bindande för företaget under resolution och för berörda ägare och borgenärer. En borgenär förlorar dock inte sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären, dvs. företaget i resolution, svarar för fordringen.

Den kapitalökning som konverteringen innebär ska vara fastställd när den har blivit registrerad.

Resolutionsdirektivet

Resolutionsmyndigheternas befogenheter att vidta åtgärder för att genomföra konverteringen av kvalificerade skulder till aktier eller andra äganderättsinstrument finns i artikel 63.1 f. Där anges att resolutionsmyndigheten ska ha befogenhet att konvertera kvalificerade skulder i ett företag under resolution till stamaktier eller andra äganderättsinstrument i det företaget, i ett berört moderinstitut eller i ett broinstitut till vilket tillgångar, rättigheter eller skulder som hör till företaget överförs. Motsvarande bestämmelser angående relevanta kapitalinstrument finns i artikel 59.2 och 60.1.

Av artikel 53 framgår att konverteringen får verkan och ska vara omedelbart bindande för företaget under resolution och för berörda borgenärer.

Det bör noteras att termen ”berört moderinstitut” inte bara syftar på institut utan även inkluderar sådana holdingföretag som kan bli försatta i resolution (se artikel 2.1.79).

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet anger att resolutionsmyndigheten ska kunna konvertera kvalificerade skulder i företaget under resolution till aktier i det företaget, i ett berört moderföretag eller i ett broinstitut.

Vid konverteringen byter borgenären ställning i förhållande till bolaget, från borgenär till aktieägare. Vid konverteringen överförs bolagets skuld nämligen till aktiekapitalet och om konvertering har skett till en kurs som överstiger aktiernas kvotvärde, till överkursfonden. Antalet aktier som borgenären får beror på det pris som ska betalas för en aktie vid konverteringen, konverteringskursen. Hur konverteringskursen bestäms behandlas i avsnitt 15.11.

För att införliva direktivet bör det införas en bestämmelse som anger att resolutionsmyndigheten får besluta att skulder i ett företag under resolution ska konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument i det företaget, i det berörda moderföretaget eller i ett broinstitut till vilket tillgångar rättigheter eller skulder som hör till företaget överförs. Vidare bör det framgå att resolutionsmyndighetens beslut om konvertering är bindande för företaget under resolution och för berörda ägare och borgenärer. En borgenär förlorar dock inte sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären, dvs. företaget i resolution, svarar för

fordringen. Det bör också framgå av lag att den kapitalökning som konverteringen innebär ska, i enlighet med vad som gäller enligt exempelvis aktiebolagslagen, vara fastställd när den har blivit registrerad. För att täcka in kapitalökningar som kan bli följden av resolutionsmyndighetens beslut eller förelägganden (se avsnitt 15.15) föreslås denna bestämmelse i den nya lagen formuleras så att den omfattar alla sådana kapitalökningar.

15.11 Konverteringskursen

Kommitténs förslag: Den konverteringskurs som används när skulder konverteras till aktier eller andra äganderättsinstrument, ska ge en borgenär kompensation för den minskning av borgenärens fordran som konverteringen innebär. Konverteringskursen bör om det är möjligt bestämmas så att den motsvarar det fulla värdet av borgenärens fordran enligt värderingen. Den ska minst motsvara det fulla värdet av det belopp som borgenären skulle erhållit vid en konkurs eller likvidation.

Om det behövs för att upprätthålla resolutionsändamålen och principen om att ingen borgenär ska få ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation, får resolutionsmyndigheten besluta att olika konverteringskurser ska gälla för borgenärer med olika prioritet enligt förmånsrättsordningen. Ett sådant beslut ska innebära att konverteringskursen är lägre för efterställda skulder än för övriga skulder.

Resolutionsdirektivet

Som beskrivits i det föregående kan resolutionsmyndigheten besluta om att skulder ska konverteras till aktier om substansvärdet i företaget under resolution är positivt men kapitalet är otillräckligt för fortsatt verksamhet i linje med resolutionsmålen. Enligt artikel 47.1 b ii ska konverteringen göras till en konverteringskurs som väsentligt späder ut existerande aktieinnehav och innehav av andra äganderättsinstrument. Med konverteringskurs menas enligt artikel 2.1.75 den faktor som fastställer det antal aktier eller andra äganderättsinstrument som en skuld i en särskild skuldklass ska konverteras till, med hänvisning till antingen ett enda skuldinstrument

i skuldklassen i fråga eller till ett särskilt värde per enhet av en fordran.

Särskilda bestämmelser om konverteringskursen finns i artikel 50. Artikel 50.1 anger att resolutionsmyndigheten när den utövar de befogenheter som anges i artikel 59.3 och 63.1 f får tillämpa olika konverteringskurser för olika skuldklasser i enlighet med en av eller båda de principer som anges nedan. I artikel 50.2 anges att konverteringskursen ska utgöra en lämplig kompensation för den berörda borgenären för den förlust som denne åsamkats på grund av att nedskrivnings- och konverteringsbefogenheterna utövats. I artikel 50.3 anges att när olika konverteringskurser används ska den konverteringskurs som tillämpas för skulder som anses vara prioriterade enligt tillämplig insolvensrätt vara högre än konverteringskursen för efterställda skulder. Avslutningsvis anges i 50.4 att Eba ska utarbeta riktlinjer för fastställande av konverteringskurser. Dessa riktlinjer ska särskilt ange hur berörda borgenärer får kompenseras på lämpligt sätt genom konverteringskursen och de relativa konverteringskurser som kan vara lämpliga för att återspegla att prioriterade skulder har företräde enligt tillämplig insolvensrätt.

Skälen för kommitténs förslag

Kravet på kompensation

Konverteringskursen ska enligt direktivet vara lämplig. Ytterst begränsas detta i direktivet av vad som kan vara en otillräcklig kompensation, det vill säga en kompensation som skulle innebära att en borgenär efter konvertering får ett sämre ekonomiskt utfall än vid en konkurs. Vad som närmare menas med en lämplig konverteringskurs framgår dock inte. Det får dock förutsättas att bestämmelsen syftar på ersättning som är förenlig med EUF-fördraget (se kapitel 19). För svensk del måste kompensationen också vara förenlig med regeringsformen. I regeringsformen 2 kap. 15 § andra stycket föreskrivs att den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom ska vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag.

För att kursen ska vara lämplig torde summan av borgenärens återstående skuld och dennes nya innehav av aktier eller andra

äganderättsinstrument behöver vara åtminstone lika stor som det belopp som denne hade fått vid konkurs. Det kan noteras att direktivet anger att en värdering i enlighet med artikel 36 som ska föregå och utgöra underlag för beslut om resolutionsåtgärder ska inkludera en uppskattning av borgenärernas ekonomiska utfall vid en konkurs. Myndigheten kommer att ha tillgång till en uppskattning av utfallet vid konkurs eller likvidation beroende på vad som vore alternativet till resolution i det enskilda fallet som underlag i fastställandet av konverteringskursen. Det bör påpekas att nämnda uppskattning vid en artikel 36-värdering av borgenärernas utfall är skild från den särskilda värdering som enligt artikel 74 ska göras i efterhand för att avgöra om någon borgenär hade fått ett bättre utfall vid konkurs eller likvidation; se kapitel 18 för mer om olika värderingar.

Borgenären har alltså inte rätt till ersättning för hela sin fordran utan endast den del som enligt värderingen inte skulle behöva tas i anspråk för förlustabsorbering om företaget fortlever. Genom att skulder tas i anspråk i prioritetsordning och vid konverteringen tilldelas ett värde som motsvarar den fordran som de har på företaget, behöver ingen borgenär få ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs (eller likvidation) om inte konkursvärderingen (eller motsvarande för en likvidation) ger ett bättre utfall än en fortlevandevärdering.

Kommittén föreslår en lagbestämmelse som anger borgenärer ska få kompensation för sin minskade fordran och att ersättning som utgångspunkt bör utgå med det fulla värdet av borgenärens fordran enligt värderingen som ligger till grund för konverteringen, men att ersättning minst ska utgå med det belopp som borgenären skulle ha erhållit vid en konkurs eller likvidation enligt den uppskattning av detta belopp som ska göras särskilt (se kapitel 18).

Olika konverteringskurser

Resolutionsmyndigheten får använda olika konverteringskurser, varvid den kompensation som en borgenär ska få ska utgöra en kompensation för den minskning av dennes fordran som konverteringen innebär. Det framgår inte närmare av direktivet när det kan vara lämpligt att tillämpa olika konverteringskurser.

Resolutionsmyndigheten bör som princip inte göra godtyckliga förmögenhetsöverföringar mellan olika borgenärer och av detta

skäl kan samma konverteringskurs vara principiellt eftersträvansvärd. Olika konverteringskurser kan dock vara nödvändiga för att uppnå resolutionsändamålen när skulder undantas eller för att uppfylla de allmänna principer som gäller för resolution, såsom att en borgenär inte ska få ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller att ägare ska bära de första förlusterna och därefter borgenärerna i prioritetsordning. I dessa fall kan skilda konverteringskurser vara ett sätt att säkerställa detta. Skilda konverteringskurser bör dock inte direkt resultera i att någon borgenär får ett sämre ekonomiskt utfall och att resolutionsreserven behöver tas i anspråk.

Även om konverteringskurserna kan vara olika för olika skuldklasser bör borgenärer som har samma prioritet enligt förmånsrättsordningen behandlas lika vid en konvertering, vilket följer av artikel 29.1 f. Detta bör framgå av den lagbestämmelse som införlivar direktivet.

Som framgår av artikel 45.3 ska konverteringskursen för efterställda skulder vara lägre än för övriga skulder. Även detta bör framgå av lagen. Det bör dock noteras att bestämmelsen inte hindrar att resolutionsmyndigheten gör skillnad mellan olika efterställda skulder beroende på deras efterställdhet.

Eba ska ta fram riktlinjer om tillämpningen av olika konverteringskurser. Närmare reglering utöver vad vi föreslår generellt för konverteringen bör därför avvakta dessa riktlinjer. Kommitténs förslag innebär en viss konkretion av direktivets bestämmelser om lämplig kompensation för att uppnå förenlighet med regeringsformens krav på expropriativa åtgärder. Denna konkretisering kan dock komma att hamna i konflikt med Ebas riktlinjer. Det kan å andra sidan inte heller uteslutas att Ebas riktlinjer – även om de är förenliga med EUF-fördraget och Europakonventionen för mänskliga rättigheter – skulle kunna bedömas stå i strid med regeringsformen.

15.12 Resolutionsmyndighetens rätt att ställa krav på nyemission

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får förelägga ett företag under resolution eller ett berört moderföretag att ge ut nya aktier eller andra äganderättsinstrument.

Resolutionsdirektivet

I artikel 63.1 i tilldelas resolutionsmyndigheten befogenhet att kräva att ett företag under resolution eller ett berört moderinstitut emitterar nya aktier, andra äganderättsinstrument eller andra kapitalinstrument, inbegripet preferensaktier och villkorade konvertibla instrument.

Det bör noteras att termen ”berört moderinstitut” inte bara syftar på institut utan även inkluderar sådana holdingföretag som kan bli försatta i resolution (se artikel 2.1.79).

Skälen för kommitténs förslag

Resolutionsmyndigheten ska ha befogenhet att kräva att ett företag eller berört moderföretag ger ut nya aktier eller andra typer av instrument. Att resolutionsmyndigheten har rätt att förelägga ett företag, eller ett berört moderföretag, att ge ut nya aktier eller andra äganderättsinstrument kan i första hand behövas när en skuldavskrivning och konvertering behöver kompletteras med externa medel, från resolutionsreserven för att stärka ett företags soliditet eller när de statliga stabiliseringsverktygen används; se kapitel 21 respektive kapitel 16. Kommittén föreslår därför att det i lag ska lämnas öppet vem som erhåller, eller kan teckna sig, för de nya aktierna eller äganderättsinstrumenten.

Beslut om emissioner fattas normalt av bolagsstämman, ibland efter en ändring av bolagsordningen. Styrelsen kan också fatta beslut om emission, antingen efter bolagsstämmans föregående bemyndigande eller under förutsättning av bolagsstämmans godkännande i efterhand. Resolutionsmyndigheten behöver därför kunna ställa krav på företaget att det ska ge ut aktier. Resolutionsmyndighetens rätt att kräva att ett företag under resolution eller dess moderföretag ska ge ut aktier eller andra instrument som ett led i ett resolutionsförfarande bör alltså införlivas som en särskild maktbefogenhet i resolutionslagen. Ett sådant beslut är företaget skyldigt att verkställa. Detta bör framgå av lag. Vi påminner om den bestämmelse vi föreslagit ovan som anger att kapitalökning som följer av resolutionsmyndighetens utövande av maktbefogenheter blir fastställd när den har blivit registrerad.

Mot denna bakgrund föreslår vi i en bestämmelse som anger att resolutionsmyndigheten får förelägga ett företag att besluta om nyemission.

15.13 Behandling av derivat vid nedskrivning och konvertering

Kommitténs förslag: Innan resolutionsmyndigheten får skriva ned eller konvertera en skuld som hänför sig till ett derivat ska derivatavtalet avslutas.

Resolutionsmyndigheten får för detta ändamål besluta att ett avtal eller ett finansiellt avtal ska upphöra att gälla. Därefter ska resolutionsmyndigheten fastställa skuldens storlek.

Om det finns ett nettningsavtal mellan företaget i resolution och motparten, ska resolutionsmyndigheten tillämpa det för att fastställa skuldens nettobelopp.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur storleken på de skulder som är hänförliga till derivat ska beräknas.

Resolutionsdirektivet

Artikel 49.1 och 49.2 anger att medlemsstaterna ska se till att resolutionsmyndigheten inte ska utöva nedskrivnings- och konverteringsbefogenheterna avseende en skuld som hänför sig till ett derivat förrän den har avslutat derivaten. Resolutionsmyndigheten ska för detta ändamål ha en särskild befogenhet som anges i artikel 63.1 k att avsluta och säga upp finansiella avtal och derivatkontrakt för det ändamålet. Likt alla 63.1-befogenheter ska enligt artikel 53.1 ett beslut vara omedelbart bindande för företaget under resolution och berörda borgenärer. Av artikel 63.2 följer även att åtgärden ska kunna vidtas utan att omfattas av krav på godkännande eller medgivande från någon offentlig eller privat person eller förfarandekrav om att underrätta vissa personer.

I artikel 49.2 andra stycket sägs att i de fall en derivatskuld inom ramen för artikel 44.3 har undantagits från användningen av skuldnedskrivningsverktyget ska resolutionsmyndigheter inte vara förpliktade att avsluta eller säga upp derivatkontraktet.

Om derivattransaktioner omfattas av ett nettningsavtal ska enligt artikel 49.3 resolutionsmyndigheten eller en oberoende värderare som en del av värderingen inom ramen för artikel 36 fastställa de skulder som hänför sig till de transaktionerna på nettobasis i enlighet med avtalsvillkoren. Artikel 49.4 anger vidare att resolutionsmyndigheterna ska fastställa värdet av skulder som hänför sig till derivat i enlighet med följande:

- a) Lämpliga metoder för att fastställa värdet på klass av derivat, inbegripet transaktioner som omfattas av nettningsavtal.
- b) Principer för att fastställa den relevanta tidpunkt då värdet på derivatpositioner bör fastställas.
- c) Lämpliga metoder för att jämföra den värdeförstörelse som skulle bli följden av avslutandet och skuldnedskrivningen av derivat med det belopp för förluster som derivat skulle behöva stå för vid en skuldnedskrivning.

Tekniska standarder

I artikel 49.5 anges att Eba, efter samråd med Esma, ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera de metoder och principer som avses i artikel 49.4 a, b och c avseende värderingen av skulder som hänför sig till derivat. För derivattransaktioner som omfattas av nettningsavtal ska Eba beakta avslutningsmetoden i nettningsavtalet. Eba ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 3 januari 2016. Kommissionen ska ges befogenhet att anta ovan nämnda tekniska standarder för tillsyn.

Skälen för kommitténs förslag

En derivattransaktion innebär att två parter ingår ett avtal vars värde beror på förändringar i ett underliggande instrument, exempelvis en aktie eller en obligation. Avtalet kan löpa under flera månader eller år och transaktionen avvecklas först i och med att avtalet förfaller. Om en skuld hänförlig till ett derivat ska skrivas ned så måste först positionen stängas. Därefter måste man avgöra vad som ska betalas av vem, det vill säga hur stor fordran som motparten kan ha på företaget under resolution till följd av transak-

tionen. Ofta omfattas derivattransaktionen även av nettningsavtal, vilket innebär att två eller flera parter kvittar sina bruttoskulder mot varandra så att betalning endast avser nettobeloppen. Nettnings har flera fördelar. Bland annat minskar det antalet betalningar, vilket kan vara en fördel även sett ur ett resolutionsperspektiv.

För att få skriva ned eller konvertera skulder som uppstår genom derivattransaktioner behöver resolutionsmyndigheten stänga positionerna, det vill säga avsluta avtalet. För detta ändamål ska resolutionsmyndigheterna ha rätt att avsluta derivatavtal och finansiella avtal. Denna beslutanderätt ska kunna genomföras oberoende av vad som står i avtalet, vilket följer av artikel 63.2. Detta behöver framgå av svensk lag och kommittén föreslår därför en bestämmelse med denna innebörd.

I artikel 63 anges att inte bara derivatavtal utan även finansiella avtal ska kunna avslutas. Finansiella avtal definieras i artikel 2.1.100 som bland annat värdepappersavtal, råvaruavtal, future- och forwardavtal, swappavtal, avtal om interbanklån med kortare löptid än tre månader och ramavtal eller överenskommelser om denna typ av avtal. Det bör noteras att definitionen inte är uttömmande. Eftersom befogenheten ska tillämpas för ändamålet i artikel 49 som är nedskrivning (eller konvertering) av derivatskulder är det svårt att se att det ska handla om att avsluta andra avtal än sådana som är derivat. Kommittén konstaterar även att om andra avtal än derivat som företaget under resolution har ingått skulle behöva avslutas, kan det göra det med stöd av befogenheten i artikel 64.1 f som ger resolutionsmyndigheten rätt att annullera eller ändra villkor i ett avtal som företaget under resolution är part i; se avsnitt 10.7.1. Även om rätten att avsluta derivat också skulle kunna sägas täckas av artikel 64.1 f är det kommitténs bedömning att det blir tydligare om behandlingen av derivat vid skuldnedskrivning anges särskilt. Därför föreslår vi att det av lagbestämmelsen bör framgå att resolutionsmyndigheten har rätt att avsluta derivatavtal oavsett vad avtalsvillkoren stipulerar.

Direktivet anger även att beräkningen av en derivatskuld ska följa vad som gäller enligt nettningsavtal i förekommande fall. Det behöver uttryckas i en bestämmelse att derivatskuldens nettobelopp ska beräknas i enlighet med nettningsavtalet om derivattransaktionen omfattas av sådant. Det behöver dock inte framgå av lag att beräkningen av detta kan ske inom ramen för den värdering som den oberoende värderaren gör och som ska ligga till grund för åtgärden.

Avslutningsvis anger direktivet att resolutionsmyndigheten ska fastställa värdet av derivatskulder i enlighet med lämpliga metoder för att fastställa värdet på klass av derivat, principer för att fastställa den relevanta tidpunkt då värdet på derivatpositioner bör fastställas samt lämpliga metoder för att jämföra den värdeförstörelse som skulle bli följden av avslutandet och skuldnedskrivningen av derivat med det belopp för förluster som derivat skulle behöva stå för vid en skuldnedskrivning. Kommittén konstaterar att Eba, i samråd med Esma, ska ta fram förslag på tekniska standarder rörande just dessa aspekter av hur beräkningen ska genomföras. Kommittén föreslår därför att närmare reglering om hur en derivatskuld ska beräknas får meddelas genom föreskrifter.

15.14 Ägarprövning

Kommitténs förslag: Om skuldnedskrivningsverktyget används för att konvertera skulder i sådan omfattning att det leder till ett förvärv som kräver tillstånd enligt 14 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 24 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt.

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse ska Finansinspektionen handlägga ett sådant tillståndsärende skyndsamt. Motsvarande gäller om en konvertering innebär en överföring som kräver tillstånd enligt 7 kap. 12 § lagen om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen om värdepappersmarknaden.

Resolutionsdirektivet

Konvertering av kvalificerade skulder till nya aktier kommer – oavsett på vilket sätt resolutionsmyndigheten behandlar de befintliga ägarna – att innebära att det berörda företaget får nya ägare. Om någon ägare efter konverteringen får ett så stort innehav att innehavet är kvalificerat måste den nya ägaren ägarprövas. En sådan prövning ska normalt göras före förvärvet, enligt en viss process och inom viss tid.

Artikel 47.4 innehåller emellertid undantag från ägarprövningsreglerna. Där sägs att med avvikelse från artiklarna 22–25 i direktiv 2013/36/EU, kravet på att inkomma med en underrättelse i artikel 26 i direktiv 2013/36/EU, artiklarna 10.3, 11.1, 11.2, 12 och 13 i direktiv 2014/65/EU och kravet på att inkomma med en underrättelse i artikel 11.3 i direktiv 2014/65/EU ska, om användning av skuldnedskrivningsverktyget eller konvertering av kapitalinstrument skulle leda till ett förvärv eller en ökning av ett kvalificerat innehav i ett institut som avses i artikel 22.1 i direktiv 2013/36/EG eller artikel 11.1 i direktiv 2014/65/EU, behöriga myndigheter utföra den bedömning som krävs enligt de artiklarna i så god tid att det inte försenar användningen av skuldnedskrivningsverktyget eller konverteringen av kapitalinstrument eller hindrar att resolutionsåtgärden uppnår de relevanta resolutionsmålen.

Om den behöriga myndigheten för det företaget inte senast dagen för användning av skuldnedskrivningsverktyget har slutfört den bedömning som krävs ska dock, enligt artikel 47.5, artikel 38.9 vara tillämplig på en förvärvares alla eventuella förvärv av eller ökning av ett kvalificerat innehav till följd av användningen av skuldnedskrivningsverktyget.

Skälen för kommitténs förslag

Kommittén föreslår att samma regler rörande ägandeprövning ska gälla vid tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget som vi föreslår för försäljningsverktyget. Vi hänvisar till avsnitt 12.4 för en utförlig diskussion.

15.15 Registrering och notering

Kommitténs förslag: För att genomföra en nedskrivning eller konvertering får resolutionsmyndigheten besluta om ändring av alla relevanta register.

Resolutionsmyndigheten får förelägga ett företag under resolution att det ska ansöka om att uppta aktier, andra äganderättsinstrument eller skuldinstrument till handel på en reglerad marknadsplats.

För skuldinstrument som före en nedskrivning har varit upptagna till handel på en reglerad marknadsplats gäller inte kravet

på utfärdande av prospekt vid en ansökan om upptagande till handel.

Resolutionsdirektivet

Artikel 53.2 anger att resolutionsmyndigheten ska kunna genomföra eller kräva genomförande av alla administrativa och förfarandemässiga uppgifter som är nödvändiga för att ge verkan åt utövandet av de befogenheter som avses i artikel 59.2 och artikel 63.1 e–i, däribland följande:

- a) Ändring av alla relevanta register.
- b) Avlistning eller avförande från handel av aktier eller andra äganderättsinstrument eller skuldinstrument.
- c) Listning eller upptagande till handel av nya aktier eller andra äganderättsinstrument.
- d) Återlistning eller förnyat upptagande till handel av eventuella skuldinstrument som skrivits ned, utan kravet på utfärdande av ett prospekt enligt direktiv 2003/71/EG av den 4 november 2003 om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och om ändring av direktiv.

Artikel 64.1 c innehåller den så kallade kompletterande befogenheten att resolutionsmyndigheten ska ha kunna kräva att den relevanta myndigheten avbryter eller uppskjuter godkännandet för upptagande till handel på en reglerad marknad eller upptagandet till officiell notering av finansiella instrument enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/34/EG av den 28 maj 2001 om upptagande av värdepapper till officiell notering och om uppgifter som skall offentliggöras beträffande sådana värdepapper. Som framgår av artikel 62.2 får dock resolutionsmyndigheten utöva denna befogenhet bara om den anser att detta är nödvändigt för att säkerställa att en resolutionsåtgärd är ändamålsenlig eller för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål.

Skälen för kommitténs förslag

Registrering

Aktier och finansiella instrument hanteras i olika register som anger vem som äger instrumenten. Alla aktiebolag ska ha en aktiebok. Enligt aktiebolagslagen (5 kap.) finns det två olika system för förändring av aktiebok. Det ena är avsett för bolag i vars aktier det sker handel och det andra systemet är för övriga bolag.

De bolag som vill att handel enkelt ska kunna ske i deras aktier intar i sin bolagsordning ett s.k. avstämningsförbehåll och blir därigenom ett avstämningsbolag med de regler som följer av detta rörande aktiebok, bolagsstämma, utdelning m.m.

För avstämningsbolag handhar Euroclear Sweden (tidigare VPC) förändring av aktieboken. För dessa bolag utfärdas inga aktiebrev utan aktieägaren skaffar sig ett VP-konto i eget namn i Euroclear hos ett kontoförande institut, vanligen en bank. Detta kallas ägarregistrering. På detta konto registreras sedan personens samtliga aktier i alla bolag som har ett avstämningsförbehåll i sin bolagsordning.

Aktier kan också förvaltarregistreras. Innehavaren har då i stället aktierna placerade i en depå i till exempel en bank eller ett värdepappersinstitut. Depåförvaltaren har i sin tur ett så kallat förvaltarkonto hos Euroclear där alla depåkundernas innehav är samlade. För övriga bolag som ibland kallas för kupongbolag ansvarar styrelsen för förändring av aktieboken.

Euroclear för också register över räntebärande värdepapper som handlas på de svenska finansiella marknaderna som hålls på innehavarens VP-konto hos kontoförande institutet eller på depå.

Bolagsverket för inte register över aktieinnehav, utan detta görs av Euroclear, men åtgärder inom ramen för en nedskrivning eller konvertering kan ändå leda till förändringar som ska anmälas och registreras hos Bolagsverket. Bolagsverket för också register över företag i Sverige.

Ovan har vi angett ett antal register som kan behöva ändras i samband med tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget. Vilka register som kan bli aktuella kan dock variera över tid och från fall till fall. Kommittén föreslår därför att resolutionsmyndigheten ska tilldelas en bred befogenhet att kräva ändring av alla relevanta register.

Avlistning eller avförande från handel av aktier eller andra äganderättsinstrument eller skuldinstrument.

Denna befogenhet kräver ingen åtgärd då kommittén bedömer att den införlivas genom befogenheten i artikel 64.1 c om att resolutionsmyndigheten ska kunna kräva att den relevanta myndigheten avbryter eller uppskjuter godkännandet för upptagande till handel på en reglerad marknad; se kapitel 10.

Om återupptagande till handel

Direktivet anger även att resolutionsmyndigheten ska ha rätt att besluta om att uppta, eventuellt återuppta, en aktie eller annat äganderättsinstrument till handel på en reglerad marknadsplats.

Det är kommitténs åsikt att frågan om nya eller gamla och avnoterade aktier ska upptas till handel är något som företaget ska ansöka om. Företagets ansökan ska behandlas av marknadsplatsen på sedvanligt sätt, det vill säga marknadsplatsen ska bedöma om företaget uppfyller kraven för notering. Det finns enligt vår bedömning inget värde i att kräva att en marknadsplats ska ta upp en aktie till notering om det inte skulle ske normalt. Tvärtom skulle detta kunna vara skadligt för förtroendet för de finansiella marknaderna, liksom för företaget. Motsvarande argument kan anföras för notering av företaget utgivna skuldinstrument. Resolutionsmyndigheten bör därför ha rätt att förelägga företaget att det ska göra en sådan ansökan om notering av aktier eller andra äganderättsinstrument eller skuldinstrument.

Enligt 48.2 d gäller inte kravet på utfärdande av ett prospekt enligt direktiv 2003/71/EG när handel återupptas av ett skuldinstrument som har blivit nedskrivet. Dessa regler har i svensk rätt införlivats i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Det behöver framgå av en lagbestämmelse att prospektskyldigheten i 2 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument inte är tillämplig i den här situationen.

15.16 Undantag från nedskrivning eller konvertering för kvalificerade skulder

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får helt eller delvis undanta kvalificerade skulder från nedskrivning eller konvertering, om

1. det inte är möjligt att skriva ned eller konvertera den kvalificerade skulden inom rimlig tid,
2. undantaget är nödvändigt och proportionellt för att företaget i resolution eller någon som har övertagit verksamheten från företaget ska kunna upprätthålla kritisk verksamhet eller affärsverksamhet som är viktig för företagets intjäning och lönsamhet,
3. undantaget är nödvändigt och proportionellt för att undvika omfattande spridning av negativa effekter som leder till en allvarlig störning i det finansiella systemet, eller
4. nedskrivningen eller konverteringen skulle leda till värdeförstörelse, som innebär att förlusterna för andra borgenärer blir högre än om skulderna undantas.

Inför ett beslut om undantag för kvalificerade skulder ska resolutionsmyndigheten beakta:

- a) Principen att förluster i första hand ska drabba ägare och därefter borgenärerna i företaget under resolution i prioritetsordning.
- b) Vilken förlustabsorberingskapacitet som företaget under resolution har kvar, om skulderna undantas.
- c) Behovet av att behålla tillräckliga resurser för finansiering av resolution.

Resolutionsdirektivet

De skulder som ska omfattas av nedskrivning och konvertering är, som nämnts, de relevanta kapitalinstrumenten och de kvalificerade skulderna. Såsom nämns ovan innehåller resolutionsdirektivet en möjlighet att undanta även vissa kvalificerade skulder från ned-

skrivning och konvertering när skuldnedskrivningsverktyget används. Den här möjligheten får dock endast tillämpas i undantagsfall. Mer konkret anges i artikel 44.3 att resolutionsmyndigheten under exceptionella omständigheter får undanta (helt eller delvis) vissa skulder från nedskrivning och konvertering i något av följande fall:

- a) Det är trots de ansträngningar som i god tro görs av resolutionsmyndigheten inte möjligt att skriva ned skulden inom rimlig tid.
- b) Undantaget är absolut nödvändigt och står i proportion till uppnåendet av kontinuitet i kritisk verksamhet och kärnaffärsområden på ett sätt som gör att företaget under resolution kan fortsätta med centrala verksamheter, tjänster och transaktioner.
- c) Undantaget är absolut nödvändigt och står i proportion till insatserna för att undvika omfattande spridningseffekter, särskilt när det gäller kvalificerade insättningar som gjorts av fysiska personer och mikroföretag samt små och medelstora företag, som allvarligt skulle störa finansiella marknadens funktion, inbegripet finansiell marknadsinfrastruktur, på ett sätt som allvarligt skulle störa ekonomin i en medlemsstat eller unionen.
- d) Tillämpningen av skuldnedskrivningsverktyget på de skulderna skulle leda till en sådan värdeförstörelse att förlusterna för andra borgenärer skulle bli högre än om dessa skulder undantogs ifrån skuldnedskrivning.

Enligt artikel 44.10 ska undantaget enligt ovan göras antingen för att helt undanta en skuld från nedskrivning eller för att minska omfattningen av den nedskrivning som görs av skulden.

Av artikel 44.11 framgår vidare att kommissionen har befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 103 för att närmare ange under vilka omständigheter det är nödvändigt att undanta skulder för att uppnå de mål som anges i undantagen ovan.

När resolutionsmyndigheten utövar sin rätt att undanta vissa kvalificerade skulder ska den enligt artikel 44.9 beakta:

- a) Principen att förluster i första hand ska drabba aktieägare och därefter, i allmänhet, borgenärerna för företaget under resolution i prioritetsordning.

- b) Återstående förlusttäckningskapacitetsnivå hos företaget under resolution om skulden eller skuldkategorin undantas.
- c) Behovet av att behålla tillräckliga resurser för finansiering av resolution.

Av artikel 44.12 framgår att resolutionsmyndigheten ska underrätta kommissionen innan den utnyttjar undantaget ovan.

Skälen för kommitténs förslag

Det är inte utan risk för den finansiella stabiliteten att låta borgenärerna bära en del av förlusterna. De omfattande finansiella kopplingarna mellan finansiella företag innebär nämligen att när långivarna får bära förluster så är det i stor utsträckning andra finansiella företag som får sin finansiella ställning försämrade. Eftersom informationen om dessa kopplingar är bristfällig kan, särskilt i en period av allmän osäkerhet i det finansiella systemet, spridningseffekter uppstå genom att lånefinansiärer drar tillbaka sin finansiering och finansiella företag blir mer motvilliga att ta exponeringar mot varandra även om en sådan reaktion är ogrundad. Dessutom kan långivare bli mer benägna, och vid ett tidigare skede än i dag, att dra tillbaka sin finansiering.

Dessa risker utgör ytterligare skäl till att en myndighet ska besluta om i vilken omfattning som borgenärer ska bära förluster, eftersom detta behöver göras med vederbörlig hänsyn till effekterna på den finansiella stabiliteten. För att undvika avbrott i kritisk verksamhet, eller andra risker för den finansiella stabiliteten mer generellt, kan dessutom vissa skulder som normalt ska vara föremål för nedskrivning och konvertering behöva undantas i ett enskilt fall. Detta är också något som direktivet i viss utsträckning ger möjlighet till. När detta görs innebär det dock att resolutionsmyndigheten frångår prioritetsordningen eftersom borgenärer med samma eller bättre prioritet än den undantagna borgenären kan drabbas av förluster. Det måste därför göras en avvägning mellan skälen för undantaget – finansiell stabilitet – och effekterna för övriga berörda, t.ex. borgenärer som inte undantas.

Mot denna bakgrund är vår utgångspunkt att de undantagsmöjligheter som direktivet innehåller är nödvändiga och bör tas in i den nya lagen genom en bestämmelse liknande den i direktivet.

Den närmare innebörden av denna bestämmelse behandlas i det följande.

Undantaget avser kvalificerade skulder

Bestämmelsen är enbart tillämplig på det som direktivets definierar som kvalificerade skulder. Av detta följer att medlemsstaterna inte får undanta några instrument som får ingå i kapitalbasen från nedskrivning eller konvertering. Det bör framgå av det svenska genomförandet att de relevanta kapitalinstrumenten aldrig får undantas.

Undantaget avser nedskrivning

Som framgår av artikel 44.10 fokuserar undantaget på storleken på själva nedskrivningen. Det är möjligt att helt undanta en skuld från nedskrivning eller minska omfattningen av nedskrivningen.

Nedskrivningen kan ske enbart för att absorbera förluster och då får den nedskrivne inte något i utbyte. Skulden kan också minskas som ett led i en konvertering.

Om en skuld inte kan skrivas ned inom rimlig tid är det som regel inte heller möjligt att konvertera den. En del av det nedskrivna beloppet används ju för att "betala för" kärnprimärkapitalinstrumenten. Beträffande de övriga undantagen kommer dock möjligheten att genomföra en nedskrivning i kombination med en konvertering att behöva bedömas från fall till fall. Vi föreslår därför att undantag görs från nedskrivning eller konvertering av kvalificerade skulder.

Närmare om de olika kriterierna för undantaget

Den svenska bestämmelsen bör räkna upp samma kriterier för undantag som de som anges i direktivet. Dessa innebär sammanfattningsvis att det blir möjligt att undanta kvalificerade skulder om det inte är möjligt att skriva ned eller konvertera dem inom rimlig tid eller om det annars skulle orsaka allvarliga problem för företaget, realekonomin och borgenärer. Vad gäller möjligheten att tillämpa dessa undantag i praktiken har de delegerade akter som kommissionen ges befogenhet att anta (se ovan) stor betydelse. Dessa har ännu inte antagits. Vi avser därför inte att gå igenom de

grundläggande förutsättningarna för att undanta vissa kvalificerade skulder i detalj.

Det bör dock noteras att undantaget i 44.3 b syftar till att bl.a. göra det möjligt att fortsätta med central verksamhet, centrala tjänster och centrala transaktioner. Vi anser dock att det är förenligt med direktivets övergripande syfte att utsträcka det här undantaget till att även gälla en sådan part till vilket verksamheten i det fallerande företaget överförs genom en användning av något resolutionsverktyg. Om exempelvis skuldnedskrivningsverktyget tillämpas avseende sådana skulder som överförs till ett broinstitut i syfte att kapitalisera broinstitutet, är det väsentligt att detta inte negativt påverkar broinstitutets möjlighet att bedriva central verksamhet. Det är ju som huvudregel just i syfte att säkerställa fortsatt drift av den typen av verksamhet som ett broinstitut används.

Bedömning i varje enskilt fall

Direktivbestämmelsen ger resolutionsmyndigheten en möjlighet, inte en skyldighet, att undanta kvalificerade skulder när skuldnedskrivningsverktyget används. Myndigheten har alltså viss flexibilitet. Resolutionsändamålen bör stå i fokus. Resolutionsmyndigheten bör också väga behovet av undantag och dess utformning mot principerna i artikel 44.9 (se nedan). Dessutom kan det finnas skäl att beakta effekterna av att kostnader övervältras på andra företag, t.ex. genom att dessa får bära en del av de förluster som skulle ha burits av andra borgenärer eller att andra företags bidrag till resolutionsreserven ökar om resolutionsreserven till följd av stödet kommer att underskrida målnivån.

Om det visar sig att de kvalificerade skulder som återstår när undantag har gjorts inte är tillräckligt stora för att absorbera förluster eller genomföra den konvertering som är nödvändig, får statligt stöd ges genom resolutionsreserven, men bara under vissa förutsättningar (se mer om detta i avsnitt 15.16.2). Om dessa förutsättningar inte är uppfyllda innebär det motsatsvis att undantag inte får göras. Det som vid en första anblick verkar vara ett tämligen generöst undantag begränsas alltså i viss utsträckning av de efterföljande bestämmelserna.

Principer som ska beaktas

Som framgår ovan räknar artikel 44.9 upp ett antal principer som resolutionsmyndigheterna ska ta med i bedömningen vid ett beslut om undantag. Bestämmelsen innebär att när resolutionsmyndigheten har beslutat att förutsättningarna för undantag är uppfyllda ska den väga behovet av ett undantag och dess utformning mot de uppräknade principerna.

Den första principen är att förluster först ska bäras av ägarna och därefter av borgenärerna i prioritetsordning. Det innebär bl.a. att ägarna ska "ta första smällen". På ett sätt kan det tyckas märkligt att hänvisa till den här principen i de bestämmelser som rör möjligheten att undanta vissa skulder ifrån nedskrivning eller konvertering eftersom möjligheten till undantag utgör ett avsteg ifrån just den principen. Det ligger i sakens natur att det är svårt att undanta vissa skulder samtidigt som man respekterar principen om att skulder med samma prioritet ska behandlas likvärdigt.

Det faktum att man trots detta valt att hänvisa till den grundläggande principen om likabehandling i det här sammanhanget bör enligt vår bedömning förstås på så sätt att myndigheten ska sträva efter att tillämpa möjligheten att undanta skulder på ett sätt som i största möjliga mån respekterar likabehandlingsprincipen. I praktiken bör detta till exempel kunna innebära att det i vissa fall är mer lämpligt att delvis undanta flera skulder med samma prioritetsordning (givet att samtliga dessa skulder uppfyller villkoren för att undantas) än att helt undanta en viss skuld.

Principen att man ska beakta återstående förlusttäckningskapacitet hos företaget under resolution bör i praktiken innebära att utrymmet för att undanta skulder är mer begränsat om beloppet av de kvarvarande skulderna är litet. På liknande sätt skulle den tredje principen att man ska beakta behovet av att behålla tillräckliga resurser för finansiering av resolution, kunna påverka möjligheten att göra undantag. Enligt vad som vidare diskuteras nedan finns nämligen en möjlighet att kompensera för sådana skulder som undantagits genom medel från resolutionsreserven. Givet att reserven är välkapitaliserad (och det därmed finns gott om resurser för att finansiera framtida resolutionsåtgärder) skulle alltså möjligheten att undanta skulder öka. Om fonden däremot har lite medel skulle möjligheten att undanta skulder minska.

Eftersom dessa principer ska beaktas när resolutionsmyndigheten beslutar om den ska göra undantag och hur undantaget ska utformas, bör de också uttryckligen framgå av den nya lagen.

Underrättelse till kommissionen

Avslutningsvis bör det också framgå av den nya lagen att kommissionen ska underrättas innan resolutionsmyndigheten beslutar om undantag.

15.16.1 Möjlighet att kompensera för undantag

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får besluta att skulder som inte undantagits från nedskrivning eller konvertering, ska skrivas ned eller konverteras för att täcka de förluster som skulle ha burits av de undantagna skulderna. Det får dock inte innebära att borgenärer får ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation.

Resolutionsdirektivet

Om vissa kvalificerade skulder – helt eller delvis – undantas från nedskrivning/konvertering ska de övriga kvalificerade skulderna användas för att täcka nedskrivnings- och/eller konverteringsbehovet. Direktivets utgångspunkt är att de återstående kvalificerade skulderna ska tas i anspråk åtminstone i samma utsträckning som om inte några skulder undantagits, dvs. som om totalbeloppet för nedskrivning och konvertering hade slagits ut på alla kvalificerade skulder.

Av artikel 44.3 andra stycket framgår emellertid att när en eller flera skulder har undantagits från tillämpningen av skuldnedskrivningsverktyget *får* den nedskrivnings- och konverteringsnivå som tillämpas på andra kvalificerade skulder ökas för att ta hänsyn till de undantag som gjorts, under förutsättning att den nedskrivnings-

och konverteringsnivå som tillämpas på andra kvalificerade skulder följer principen i artikel 34.1 g.⁸

Skälen för kommitténs förslag

Möjligheten att öka nedskrivnings- och konverteringsnivån avseende övriga skulder till följd av att vissa skulder undantagits från verktygets tillämpningsområde bör framgå även i svensk lag. Det bör noteras att direktivet inte medger att de övriga borgenärernas kvalificerade skulder skrivs ned eller konverteras så att det ekonomiska utfallet för dessa blir sämre än vid konkurs eller likvidation.

Bestämmelsen bör, i överensstämmelse med direktivet, utformas som en ”får-bestämmelse”, dvs. den bör ge resolutionsmyndigheten en möjlighet att välja om den vill skriva ned de återstående kvalificerade skulderna eller inte. Enligt vår bedömning bör dock möjligheten som regel utnyttjas om det är nödvändigt för att resolutionsreserven ska få användas för att ge stöd när det behövs eller om det behövs för att uppnå resolutionsändamålen.

I nästa avsnitt behandlar vi vad som gäller när vissa skulder undantas men de återstående kvalificerade skulderna inte täcker eller används för att täcka det totala nedskrivnings- och konverteringsbehovet.

15.16.2 Statligt stöd via resolutionsreserven när undantaget utnyttjas

Kommitténs förslag: Om resolutionsmyndigheten undantar kvalificerade skulder får den använda medel från resolutionsreserven om det behövs för att absorbera förluster i eller ge kapitaltillskott till företaget. Ägare och borgenärer ska emellertid också bidra genom nedskrivning eller konvertering upp till en viss minsta nivå.

⁸ Ingen borgenär ska åsamkas större förluster än vad som skulle ha varit fallet om institutet eller koncernföretaget hade avvecklats enligt normala insolvensförfaranden i enlighet med skyddsåtgärderna i artiklarna 65–67.

Resolutionsdirektivet

Allmänt om möjligheten att använda resolutionsreserven

Enligt vad som ovan framkommit finns det en möjlighet att undanta vissa kvalificerade skulder från nedskrivning eller konvertering. När ett sådant undantag görs kan, som nämnts ovan, nedskrivnings- och konverteringsnivån ökas avseende övriga skulder för att kompensera för de undantagna skulderna. Det är dock inte säkert att detta är tillräckligt för att täcka de förluster som finns och för att kapitalisera det fallerande företaget, särskilt med beaktande av att resolutionsmyndigheten under alla omständigheter inte kan skriva ned eller konvertera i en utsträckning som innebär att borgenärerna får ett ekonomiskt sämre utfall än vid (en hypotetisk) konkurs eller likvidation.

För att absorbera förluster eller kapitalisera ett företag under resolution får resolutionsreserven skjutas till medel för att kompensera för de kvalificerade skulder som undantagits. Det framgår av artikel 44.4. Där anges att i de fall resolutionsmyndigheten beslutar att helt eller delvis undanta en skuld eller en kategori av skulder i enlighet med artikel 44, och de förluster som skulle ha tillkommit dessa skulder inte fullt ut har överförts på andra borgenärer, får ett bidrag göras ifrån finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven) till företaget under resolution för att

- a) absorbera eventuella förluster som inte har absorberats av kvalificerade skulder och återställa substansvärdet i institutet under resolution till noll i enlighet med punkt 46.1 a,
- b) förvärva aktier eller andra äganderättsinstrument eller kapitalinstrument i företaget under resolution för att i enlighet med artikel 46.1 b kapitalisera institutet.

Att finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven) får användas för detta ändamål framgår av artikel 101.1.

För att finansieringsarrangemanget ska få användas ställs det dock upp vissa krav. För det första ska företagets ägare och borgenärer vara med och dela på bördan genom nedskrivning eller konvertering. Direktivet innehåller två olika alternativ för att bestämma hur stort detta bidrag minst måste vara. Dessutom innehåller direktivet särskilda bestämmelser om hur stort bidraget från resolutionsreserven får vara.

Bördefördelning motsvarande åtta procent av företagets skulder och eget kapital

Enligt det första alternativet (artikel 44.5) ska det bidrag till förlustabsorbering och kapitalisering som har gjorts av ägare och innehavare av andra äganderättsinstrument, borgenärer motsvara ett belopp som minst motsvarar 8 procent av de sammanlagda skulderna, inklusive kapitalbasen i företaget under resolution, beräknat vid tidpunkten för resolutionsåtgärden i överensstämmelse med den värdering som föreskrivs i artikel 36.

Bördefördelning motsvarande 20 procent av företagets riskvägda tillgångar

Enligt det andra alternativet (artikel 44.5) får med avvikelse från vad som sägs om att borgenärerna ska bidra med 8 procent av de totala skulderna inklusive kapitalbasen, ett bidrag från finansieringsarrangemanget också ges under förutsättning att

- (a) bidraget till förlustabsorbering och rekapitalisering uppgår till ett belopp på minst 20 procent av det berörda företagets riskvägda tillgångar,
- (b) finansieringsarrangemanget i den berörda medlemsstaten, genom förhandsbidrag (exklusive bidrag till ett insättningsgarantisystem) som anskaffats i enlighet med artiklarna 100.6 och 103, har tillgång till ett belopp som uppgår till minst tre procent av de garanterade insättningarna vid samtliga kreditinstitut som är auktoriserade inom den medlemsstatens territorium, och
- (c) det berörda företaget har konsoliderade tillgångar på mindre än 900 miljarder euro.

Storleken på stödet från staten

I båda de fall som nämns ovan är huvudregeln att stödet från finansieringsarrangemanget för resolution inte får överstiga fem procent av de totala skulderna och det egna kapitalet i företaget under resolution enligt en värdering enligt artikel 36 vid tidpunkten

för beslut om resolution eller beslut om resolutionsåtgärder, beroende på vad som är tillämpligt.

Enligt artikel 44.7 är dock inte femprocentsgränsen absolut, utan får överskridas under exceptionella förhållanden. En ytterligare förutsättning är att alla oprioriterade skulder utan säkerheter, utom kvalificerade insättningar, fullt ut skrivits ned eller konverterats.

Anmälan till kommissionen

Som vi har nämnt tidigare ska resolutionsmyndigheten innan den undantar en skuld underrätta kommissionen. I de fall där undantaget skulle kräva ett bidrag från finansieringsarrangemanget eller en alternativ finansieringskälla får kommissionen, för att slå vakt om den inre marknads integritet, inom 24 timmar räknat från mottagandet av underrättelsen, eller med resolutionsmyndighetens samtycke inom en längre tidsperiod, förbjuda det föreslagna undantaget, eller kräva att det ändras, om kraven i denna artikel och delegerade akter inte är uppfyllda. Detta ska inte påverka kommissionens tillämpning av regler om statligt stöd.

Skälen för kommitténs förslag

Av bestämmelserna i det föregående framgår när resolutionsreserven får användas för att absorbera förluster respektive skjuta till kapital när undantaget använts. Enligt kommitténs bedömning bör möjligheter motsvarande de i direktivet införas i svensk rätt. Bestämmelsens närmare innebörd behandlas i det följande.

Vad får stödet avse?

Det bör noteras att stödet bara får användas för att kompensera för det kapital som undantagits från nedskrivning eller konvertering. Den får därmed inte användas för att täcka upp för andra underskott. Ytterst bestäms storleken på stödet från resolutionsreserven av det totalbelopp för förlustabsorbering och konvertering som fastställts enligt en värdering. Stödet från resolutionsreserven får inte överstiga det beloppet. Dessutom får reserven inte användas för någon annan typ av kapitalförstärkning.

När medel tas ur resolutionsreserven innebär det att det är reserven som förvärvar de äganderätts- och kapitalinstrument som behövs för att kapitalisera institutet. Enligt artikel 44.4 får resolutionsfonden användas för att förvärva aktier eller andra äganderättsinstrument eller kapitalinstrument i företaget under resolution. Av detta följer att resolutionsmyndigheten kan komma att förvärva t.ex. aktier, konvertibler eller optioner.

Bördefördelning motsvarande åtta procent av företagens tillgångar och egna kapital

När resolutionsmyndigheten beräknar totalbeloppet för förlustabsorbering och konvertering behöver det göras på grundval av en värdering. En sådan värdering ska också ligga till grund för beräkningen av hur stor andel av de totala skulderna och det egna kapitalet som ägare och borgenärer respektive resolutionsmyndigheten har bidragit med. Värderingen ska ha gjorts i anslutning till åtgärden. Som framgår ska ägarna och borgenärerna bidra med minst 8 procent av de totala skulderna och det egna kapitalet. Basen för beräkningen omfattar alltså mer än de kvalificerade skulderna.

Vid beräkningen av åttaprocentgränsen räknar man med bidrag som har gjorts av ägare och andra innehavare av äganderättsinstrument och borgenärer. Bidragen ska ha lämnats genom nedskrivning eller konvertering eller på annat sätt. Av detta framgår exempelvis att nedskrivning eller konvertering som har gjorts av relevanta kapitalinstrument får räknas med. Värderingstidpunkten avgör dock vad som får räknas med. Förluster som absorberats av t.ex. ägare genom en minskning av aktiekapitalet före en sådan värdering ingår exempelvis inte i beräkningen av om gränsvärdet uppfylls (se även skäl 75 i resolutionsdirektivet). Dessutom kan medel komma att skjutas till från insättningsgarantifonden.

Enligt direktivet ska bl.a. "kapitalbasen" räknas in vid bedömningen av hur stort bidraget från aktieägare, borgenärer m.fl. måste vara. Enligt den definition som används i direktivet, som hänvisar till tillsynsförordningen, avses med kapitalbasen de poster som får ingå i kapitalbasen med vissa avdrag. Trots ordalydelsen är det dock knappast detta som varit avsikten med direktivet. Avsikten har sannolikt varit att man ska räkna med de poster som får ingå i kapitalbasen, det vill säga vissa skulder samt eget kapital. Vi föreslår därför att den svenska bestämmelse som förlivar direktivet

använder uttryckssättet totala skulder och eget kapital i stället för totala skulder inklusive kapitalbasen. Detta kommer dock att innebära att basen blir lite större än om kapitalbasen används.

Enligt direktivet får bidraget från resolutionsreserven uppgå till högst fem procent av företagets totala skulder och eget kapital. Som huvudregel kommer alltså de privata aktörernas bidrag vara större än resolutionsreservens. Under exceptionella förhållanden får det dock överstiga femprocentnivån och i det fallet utgör den övre gränsen det belopp som undantagits från nedskrivning eller konvertering eller det belopp som räknats fram enligt avsnitt 15.6 (artikel 46) beroende på vilket som är lägst.

Bördefördelning motsvarande tjugo procent av företagets riskvägda tillgångar

Som alternativ får resolutionsmyndigheten kräva att ägare och borgenärer bidrar med tjugo procent av de riskvägda tillgångarna.

Begreppet riskvägda tillgångar definieras varken i resolutionsdirektivet eller i tillsynsförordningen. Enligt tillsynsförordningen används i stället begreppet ”det totala riskvägda exponeringsbeloppet” för att beteckna summan av de krav för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker som ska ligga till grund för beräkningen av kapitalbaskravet. I detta ingår den ”riskvägda exponeringen” för kreditrisker, utspädningsrisker och motpartsrisker. I dessa riskvägda exponeringar ingår dock inte bara tillgångar utan även åtaganden utanför balansräkningen (t.ex. garantier som företaget har ställt ut) som inte är tillgångar i egentlig mening utan snarare förpliktelser (se artikel 5 i tillsynsförordningen). Eftersom begreppet exponering alltså är ett vidare begrepp än tillgång drar vi slutsatsen att direktivet syftar enbart på de tillgångarna i balansräkningen och inte på posterna utanför balansräkningen. Detta är också utgångspunkten för det fortsatta resonemanget. Enligt vår bedömning ska de riskvägda tillgångarna beräknas på individuell nivå och inte på gruppnivå.

Det statliga stödet från resolutionsreserven blir som huvudregel större om detta undantag används i stället för åttaprocentregeln (statsstödsreglerna kan dock förändra detta; se nedan). För att väga upp detta ställs det upp ett krav på hur stor resolutionsreserven minst måste vara för att undantaget ska få användas. Detta är satt till tre procent av de garanterade insättningarna i medlemsstaten. Det är

dock enbart belopp som byggts upp med förhandsbidrag som får räknas med. Dessförinnan får alltså inte undantaget utnyttjas. Ytterst kommer det sannolikt att vara resolutionsreservens storlek som avgör om undantaget är möjligt att tillämpa eller inte. Om inte resolutionsreserven är mycket stor är det sannolikt att undantaget endast kan utnyttjas för en bank i taget. Därefter måste resolutionsreservens byggas upp så att det uppgår till tre procent av de garanterade insättningarna innan den får användas igen. Under den tiden måste i stället åttaprocentsregeln tillämpas. En annan begränsning är att det berörda företaget ska ha konsoliderade tillgångar på mindre än 900 miljarder euro. Detta krav uppfylls dock av samtliga av de fyra stora svenska bankkoncernerna.

Valet mellan de två alternativen

Som har beskrivits i det föregående får resolutionsmyndigheten välja mellan två alternativ när den bestämmer hur stort bidraget från ägare och borgenärer ska vara. Direktivet innehåller inte några anvisningar om när den ena eller den andra metoden ska användas. Enligt vår bedömning bör dock det alternativ som ger den minsta nedskrivningen eller konverteringen och därmed ett större bidrag från resolutionsreserven användas. Vi anser vidare att det är värdefullt om resolutionsmyndigheten i ett enskilt fall kan välja mellan de båda undantagen. Av det skälet anser vi att det är ett rimligt mål att resolutionsreserven ska uppgå till tre procent av garanterade insättningar; se kapitel 21.

Särskilt om statsstödsreglerna

Om resolutionsreserven används för att skjuta till kapital till ett företag under resolution, omfattas stödet av statsstödsregelverket. Som vi beskriver i avsnitt 3.15 innehåller statsstödsreglerna bestämmelser om att ägare och borgenärer ska vara med och dela på bördan bl.a. genom minskning aktiekapitalet och nedskrivning eller konvertering av efterställda skulder. För att det statliga stödet ska godkännas kan därför samtliga efterställda skulder behöva skrivas ned. Detta gäller även om något av direktivets gränsvärden (åtta procent av skulder och eget kapital eller tjugo procent av de riskvägda tillgångar) har uppnåtts. En tillämpning av statsstödsreglerna

kan därför innebära att bidraget från borgenärerna måste vara större än enligt de båda modeller som beskrivs ovan för att stödet ska godkännas.

Hur stort får bidraget från resolutionsreserven vara?

Enligt direktivet får bidraget från resolutionsreserven uppgå till högst fem procent av företagets skulder och egna kapital. Under exceptionella omständigheter får det dock överstiga denna nivå.

Direktivets uttryck ”exceptionella omständigheter” är inte definierat. Samma begrepp används i artikel 52.3 rörande resolutionsmyndighetens möjligheter att förlänga tidsperioden då en omstrukturingsplan ska upprättas. Vi kan vidare konstatera att ordet ”exceptionell” också återfinns i artikel 37.10 som hänvisar till ”en mycket exceptionell situation med en systemkris” som en förutsättning för att få använda de statliga stabiliseringsverktygen.

Av detta drar kommittén slutsatsen att ”exceptionella omständigheter” inte behöver innefatta en så pass allvarlig situation som en systemkris. Med tanke på att direktivet också anger att krav kan ställas på företagen att ha tillräckligt med aktiekapital och nedskrivningsbara skulder för att resolution ska vara möjligt, och mer generellt på att resolutionsmyndigheten ska upprätta resolutionsplaner, torde det vara en presumtion i direktivet att det normalt ska vara möjligt att kapitalisera ett företag i tillräcklig omfattning genom att konvertera fordringar, eventuellt i kombination med ett bidrag från resolutionsreserven motsvarande fem procent av berört företags skulder och egna kapital. Vi tolkar därför att ”exceptionella omständigheter” ska förstås som ”i undantagsfall”. Vad som inryms i detta begrepp får överlämnas till rättstillämpningen, däribland kommissionens avgöranden i statsstödsärenden.

En ytterligare förutsättning för att stödet från resolutionsreserven ska få överstiga fem procent av skulder och eget kapital är att alla oprioriterade kvalificerade skulder utan säkerhet förutom kvalificerade insättningar har skrivits ned fullt ut eller konverterats. Det betyder att de övriga kvalificerade skulderna (utom de kvalificerade insättningarna) ska vara helt nedskrivna. Det handlar alltså här om att se till att bördan bärs av de kvalificerade skulder som inte undantagits, i vart fall om stödet överstiger fem procent. Nedskrivningen får dock inte innebära att borgenärerna får ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation.

Som nämns ovan behöver dock inte de kvalificerade insättningarna skrivas ned. Av detta följer att kvalificerade insättare får undantas från den extra nedskrivning och konvertering som kan krävas för att kompensera för undantaget. De ska dock skrivas ned så att de bär den börda som de skulle ha burit om inget undantag hade gjorts (om de inte undantagits).

15.16.3 Finansiering av stödet från resolutionsreserven

Kommitténs förslag: Det statliga stödet från resolutionsreserven får beroende på omständigheterna finansieras genom förhandsbidrag till resolutionsreserven, genom extra uttag från företagen, lån från Riksgäldskontoret eller andra alternativa finansieringskällor.

Resolutionsdirektivet

Som vi beskriver i föregående avsnitt får statligt stöd ges från resolutionsreserven under vissa förutsättningar. Resolutionsdirektivet innehåller också bestämmelser om hur detta stöd ska finansieras. Bestämmelserna ser lite olika ut beroende på om stödet över- eller understiger fem procent av skulder och eget kapital.

Hur får bidraget från resolutionsreserven upp till fem procent av de totala skulderna finansieras?

Om bidraget inte är större än fem procent av skulder och eget kapital får stödet från resolutionsreserven enligt artikel 44.6 finansieras enligt följande.

- a. Det belopp som finansieringsarrangemanget har tillgång till och som har anskaffats genom bidrag från företag i enlighet med artikel 100.6 och 103.
- b. Genom det belopp som kan anskaffas genom efterhandsbidrag i enlighet med artikel 104 inom en period av tre år.
- c. Belopp som anskaffas från alternativa finansieringskällor i enlighet med artikel 105, i de fall där de belopp som avses i a och b ovan inte är tillräckliga.

Hur får stödet från resolutionsreserven över fem procent av de totala skulderna finansieras?

Om stödet från resolutionsreserven överstiger fem procent gäller enligt artikel 44.7 att ytterligare finansiering får sökas från alternativa finansieringskällor. I stället för eller utöver detta får stödet ges med användning av ännu outnyttjade medel som anskaffats genom förhandsbidrag i enlighet med artiklarna 100.6 och 103.

Skälen för kommitténs förslag

Hur får bidraget från resolutionsreserven finansieras?

I direktivet finns det särskilda bestämmelser om hur bidrag från resolutionsreserven ska finansieras. Först och främst får medel tas från medel som redan finns i resolutionsreserven till följd av redan inbetalda förhandsbidrag. När dessa medel har utnyttjats får bidraget finansieras genom medel som kan inhämtas genom efterhandsbidrag (artikel 104) inom en period av tre år. Det bör noteras att för många svenska institut – däribland de fyra svenska storbankerna – är de garanterade insättningarna betydligt mindre än de skulder inklusive insättningar som avses i artikel 44.

Om varken resolutionsreserven eller efterhandsbidragen räcker till får resterande belopp anskaffas genom alternativa finansieringskällor. För svensk del innebär det upplåning från Riksgäldskontoret eller någon annan del av staten, eller krediter från andra EU-länders finansieringsarrangemang; se kapitel 21.

För att återställa resolutionsreserven kan företagen, förutom att betala efterhandsbidragen, komma att behöva betala in för att återställa resolutionsreserven till dess målnivå inom sex år. I sista hand kommer kravet på efterhandsavgifter att bestämmas av relationen mellan det stöd som finansierats med medel från resolutionsreserven och värdet på de tillgångar som förs till reserven.

Ytterligare bidrag

I artikel 44 framgår de förutsättningar som ska vara uppfylla för att resolutionsreserven ska få bidra till förlustabsorberingen och kapitalisering av ett företag under resolution samt i vilken omfattningen detta får ske och hur de offentliga medlen som används ska

finansieras. I artikel 44.7 anges att bidraget i undantagsfall får överstiga 5 procent.

Direktivet ger möjlighet att finansiera detta bidrag genom att finansieringsarrangemanget utnyttjar alternativa finansieringskällor. Även inbetalda och ännu outnyttjade förhandsbidrag får utnyttjas. Däremot får inte ett bidrag till ett företag under resolution som överstiger 5 procent finansieras genom ytterligare uttag av efterhandsbidrag (artikel 104-bidrag).

Syftet med det senare är rimligen att begränsa hur mycket företagen kollektivt direkt ska bidra till finansieringen av ett specifikt resolutionsärende. Om bidraget innebär att resolutionsreserven bär förluster och detta leder till att fondens medel understiger de av direktivet reglerade nivåerna, innebär det dock att företagen indirekt bidrar till finansieringen genom en förhöjd förhandsavgift för att återställa nivån på fondens behållning.

Kommissionens prövning

Som framgår av artikel 44.12 ska en medlemsstat anmäla bidraget från resolutionsreserven till kommissionen. Kommissionen får då förbjuda undantaget eller kräva ändring av det om det inte uppfyller kraven i artikel 44 eller delegerade akter. Eftersom bidrag från resolutionsreserven utgör statliga medel ska bidraget också statsstödsprövas (se avsnitt 3.15).

16 De statliga stabiliseringsverktygen

16.1 Inledning

I detta kapitel behandlas artiklarna 56–58 som rör möjligheterna för staten att skjuta till kapital eller tillfälligt ta över ägandet i ett företag genom att använda medel som inte kommer från resolutionsreserven. Dessa åtgärder kallas för de statliga stabiliseringsverktygen. En möjlighet att besluta om statligt kapitaltillskott eller om ett tillfälligt statligt övertagande är inte medlemstaternas skyldiga att införa enligt direktivet, men som diskuteras nedan föreslår kommittén att de ska införas i svensk rätt.

Det kan också inledningsvis påpekas att direktivet anger att statliga kapitaltillskott och ett tillfälligt statligt övertagande enligt artiklarna 57 respektive 58 kan vara en del av ett resolutionsförfarande eller vidtas i stället för resolution när ett företag uppfyller förutsättningarna för resolution. Kommittén föreslår det förstnämnda av skäl som anförs nedan, det vill säga att dessa statliga stabiliseringsverktyg ska tillämpas inom ramen för resolution.

16.2 Definition av de statliga stabiliseringsverktygen

Kommitténs förslag: Med de statliga stabiliseringsverktygen avses annat statligt stöd än medel ur resolutionsreserven som ges av regeringen för att

1. delta i kapitaliseringen av ett företag genom att tillhandahålla medel i utbyte mot kärnprimärkapitalinstrument, övriga primärkapitalinstrument eller supplementärkapitalinstrument, i enlighet med kraven i tillsynsförordningen (verktyget för kapitalstöd), eller

2. tillfälligt ta över ägandet av ett företag under resolution genom att göra en eller flera överföringar av aktier till staten, eller ett av staten helägt bolag (verktyget för tillfälligt offentligt ägande).

Resolutionsdirektivet

Artikel 37.10 anger att i en mycket exceptionell situation med en systemkris får resolutionsmyndigheten söka finansiering från alternativa finansieringskällor genom att använda de statliga stabiliseringsverktyg som avses i artiklarna 56–58. I artikel 56.5 definieras de statliga stabilitetsverktygen som

- a) ett verktyg för offentligt aktiekapitalstöd som avses i artikel 57, samt som
- b) ett verktyg för tillfälligt offentligt ägande som avses i artikel 58.

Med en systemkris avses störningar i det finansiella systemet som skulle kunna medföra allvarliga negativa konsekvenser för den inre marknaden och realekonomin (artikel 2.1.30).

Verktyget för kapitalstöd

I artikel 57.1 anges att medlemsstaterna får, under förutsättning att nationell bolagsrätt respekteras, delta i en rekapitalisering av ett institut eller ett koncernföretag genom att tillhandahålla kapital till företaget i utbyte mot följande instrument, i enlighet med kraven i förordning (EU) nr 575/2013:

- (a) kärnprimärkapital, och
- (b) övriga primärkapitaltillskott eller supplementärkapitalinstrument.

Verktyget för tillfälligt offentligt ägande

I artikel 58.1 anges att medlemsstaterna får ta ett institut eller ett koncernföretag i tillfälligt offentligt ägande genom att, enligt artikel 58.2, göra en eller flera aktieöverföringar där mottagaren är (a) ett ombud för medlemsstaten, eller (b) ett av medlemsstaten helägt bolag.

Ansvarig myndighet

Enligt artikel 56 ska det behöriga departementet eller regeringen fatta beslut om tillämpningen av de statliga stabiliseringsverktygen och inte resolutionsmyndigheten, även om regeringen ska besluta i nära samarbete med resolutionsmyndigheten (se mer om detta nedan).

Skälen för kommitténs förslag

Ibland är det nödvändigt för att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet att staten skjuter till kapital eller tar över ägandet av problemdrabbade institut. En sådan möjlighet finns till exempel i stödlagen som ger möjlighet för regeringen att, under vissa förutsättningar, besluta om tvångsinlösen av aktier i ett kreditinstitut.

Det är därför ändamålsenligt att direktivet ger möjlighet till detta genom de så kallade statliga stabiliseringsverktygen och även att offentliga medel kan tillföras från andra källor än resolutionsreserven. Det sistnämnda beror inte i första hand på att resolutionsreserven skulle sakna medel. Enligt vårt förslag är det knutet en lånerätt i Riksgäldskontoret till reserven. Snarare handlar det om att det i dessa fall är fråga om en kris av sådan dignitet och omfattning att det inte framstår som realistiskt att lägga ansvaret på det finansiella systemet att täcka kostnaderna för krisen i form av återbetalning av dessa lån via framtida krav på avgifter. Om kostnaderna framstår som en så tung börda att de övriga bankernas långsiktiga soliditet börjar ifrågasättas, blir det omöjligt att uppnå resolutionsändamålen enbart med medel från resolutionsreserven. I stället måste offentliga medel kunna sättas in. Andra sidan av detta är att avkastningen från stödet ska tillfalla staten och inte reserven.

Kommittén föreslår att stabilitetsfonden ska kunna användas till detta ändamål; se kapitel 21. Men eftersom direktivet inte ställer krav på varifrån dessa medel ska tas finner vi inte heller skäl att begränsa detta i svensk rätt genom att ange att de alltid ska komma från stabilitetsfonden. Annan finansiering kommer dock att kräva ett särskilt bemyndigande från riksdagen. Däremot behöver möjligheten att vidta de åtgärder som innefattas i de statliga stabiliseringsverktygen framgå av lag.

Kommittén bedömer också att det sätt på vilket direktivet anger att detta ska ske är uttömmande i så måtto att andra sätt inte är

tillåtna. I syfte att inte oavsiktligt begränsa flexibiliteten föreslår vi ett införlivande som ligger nära direktivets formulering.

I artikel 37.10 anges att det är resolutionsmyndigheten som kan söka finansiering från alternativa finansieringskällor genom att använda de statliga stabiliseringsverktygen. Av artikel 56.1 framgår att sådana insatser ska utföras under ledning av det behöriga ministeriet eller regeringen i nära samarbete med resolutionsmyndigheten. Kommittén anser att den senare lösningen bättre avspeglar den dignitet som ett beslut av denna karaktär har. Det innebär att vi föreslår att det är regeringen som ska fatta beslut om de åtgärder som diskuteras i detta avsnitt. Vi återkommer nedan till frågan om hur regeringen ska samarbeta med inblandade myndigheter.

Kommittén konstaterar vidare att direktivet anger att de statliga stabiliseringsverktygen får tillämpas i en ”mycket exceptionell situation med en systemkris” och att en systemkris definieras som störningar i det finansiella systemet som skulle kunna medföra allvarliga negativa konsekvenser för den inre marknaden och realekonomin. Kommittén kan konstatera att användningen av störningsbegreppet i definitionen av en systemkris ligger nära vår formulering av resolutionsändamålet: ”att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet”.

Mot den bakgrunden har kommittén övervägt att omformulera uttrycket ”mycket exceptionell situation med en systemkris”. Vi har dock valt att avstå från att föreslå detta. Skälet till detta är att kommissionen, enligt skäl 57, när den bedömer om statligt stöd ska godkännas, vilket är en förutsättning för att de statliga stabiliseringsverktygen ska få användas, uttryckligen ska bedöma om det föreligger en mycket exceptionell situation med en systemkris.

Det framgår av artikel 56.1 (se nedan) att dessa åtgärder ska vidtas i syfte att uppnå målen för resolution enligt artikel 31.2 när det gäller medlemsstaten eller unionen som helhet, dvs. det som vi kallar för resolutionsändamålen. Det räcker dock inte med att åtgärden behövs för att uppnå något resolutionsändamål. Direktivet innehåller en uppsättning villkor som begränsar användningen av de statliga stabiliseringsverktygen till en sista utväg när det föreligger ett allvarligt systemhot och när resolutionsverktygen och andra resolutionsåtgärder inte är tillräckliga; se nedan.

16.3 Förutsättningar för att använda verktygen

Kommitténs förslag: I en mycket exceptionell situation med en systemkris får regeringen besluta att använda de statliga stabiliseringsverktygen för att uppnå resolutionsändamålen om:

1. företaget är försatt i resolution,
2. ägare, innehavare av andra äganderättsinstrument och borgenärer genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt bidragit till förlustabsorberingen i, eller kapitaliseringen av, företaget med ett belopp som minst motsvarar 8 procent av företagets totala skulder och eget kapital,
3. stödet är godkänt i förväg och slutgiltigt enligt reglerna om statligt stöd, och
4. regeringen, efter samråd med resolutionsmyndigheten, Finansinspektionen och Riksbanken, har fastställt att någon av följande förutsättningar föreligger:
 - a) att användningen av något annat resolutionsverktyg inte skulle vara tillräckligt för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet,
 - b) att andra resolutionsåtgärder inte skulle vara tillräckliga för att skydda det allmännas intresse efter det att företaget beviljats extraordinärt likviditetsstöd från Riksbanken, eller
 - c) när det gäller verktyget för tillfälligt offentligt ägande, att andra resolutionssåtgärder inte skulle vara tillräckliga för att skydda det allmännas intresse efter det att regeringen har använt verktyget för kapitalstöd.

Resolutionsdirektivet

Artikel 56.1 anger att medlemsstaterna får tillhandahålla extraordinärt offentligt finansiellt stöd genom ytterligare finansiella stabiliseringsverktyg i enlighet med 56.3 och artikel 31.10 samt i enlighet med unionens regler om statligt stöd, för att bidra till resolutionen

av ett företag, inbegripet genom att ingripa direkt för att undvika dess avveckling, i syfte att uppnå målen för resolution enligt artikel 31.2 när det gäller medlemsstaten eller unionen som helhet. Sådana insatser ska utföras under ledning av det behöriga ministeriet eller regeringen i nära samarbete med resolutionsmyndigheten.

I artikel 56.3 framgår att de statliga stabiliseringsverktygen ska tillgripas som en sista utväg efter det att andra resolutionsverktyg så långt som det är praktiskt möjligt har bedömts och utnyttjats samtidigt som den finansiella stabiliteten upprätthållits, i enlighet med det behöriga ministeriets eller regeringens bedömning efter samråd med resolutionsmyndigheten.

Ytterligare villkor för användningen av verktygen återfinns i 56.4 som anger att vid tillämpningen av de statliga finansiella stabiliseringsverktygen ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga ministerierna eller regeringarna och resolutionsmyndigheten endast tillämpar verktygen när alla villkor i artikel 32.1 är uppfyllda och något av följande villkor har uppfyllts:

- a) Det behöriga ministeriet eller regeringen och resolutionsmyndigheten efter samråd med centralbanken och den behöriga myndigheten avgör att tillämpningen av resolutionsverktygen inte skulle vara tillräcklig för att undvika betydande negativa följdverkningar på den finansiella stabiliteten.
- b) Det behöriga ministeriet eller regeringen och resolutionsmyndigheten avgör att tillämpningen av resolutionsverktygen inte skulle vara tillräcklig för att skydda allmänintresset efter det att företaget beviljats extraordinärt likviditetsstöd från centralbanken.
- c) När det gäller verktyget för tillfälligt offentligt ägande, det behöriga ministeriet eller regeringen efter samråd med den behöriga myndigheten och resolutionsmyndigheten avgör att tillämpningen av resolutionsverktygen inte skulle vara tillräcklig för att skydda allmänintresset efter det att företaget beviljats kapitalstöd genom verktyget för kapitalstöd (artikel 57).

I artikel 37.10, som hänvisas till i artiklarna 56–58, anges vidare att de statliga stabiliseringsverktyg får användas när följande villkor är uppfyllda:

1. Ett bidrag till förlustabsorbering och rekapitalisering motsvarande ett belopp som minst motsvarar åtta procent av de sammanlagda skulderna, inklusive kapitalbasen i institutet under resolution, beräknat vid tidpunkten för resolutionsåtgärden i överensstämmelse med den värdering som föreskrivs i artikel 36, har gjorts av ägare och innehavare av andra äganderättsinstrument, innehavare av relevanta kapitalinstrument och andra kvalificerade skulder genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt.
2. De ska villkoras av ett godkännande i förväg och ett slutgiltigt godkännande enligt reglerna om statligt stöd.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet anger vilka villkor som ska vara uppfyllda för att det statliga verktyget ska användas. Flera av dessa moment ska bedömas av regeringen i nära samarbete med resolutionsmyndigheten. Motsvarande bestämmelser bör tas in i lag. Som vi har nämnt i föregående avsnitt bör den svenska regleringen ligga nära direktivets. Direktivet anger att flera av förutsättningarna ska bedömas av regeringen i samråd med resolutionsmyndigheten. Såvida inte regeringen är resolutionsmyndighet skulle detta vara en främmande lösning för svensk del, det vill säga att regeringen bara ska fatta beslut om en förvaltningsmyndighet godkänner det. Därför föreslår kommittén att regeringen ska besluta *efter* samråd med de relevanta myndigheterna – resolutionsmyndigheten, Finansinspektionen och Riksbanken – oavsett vilken av förutsättningarna som ska bedömas. Eftersom användandet av de statliga stabiliseringsverktygen förutsätter att resolutionsmyndigheten har försatt företaget i resolution får resolutionsmyndigheten därigenom indirekt påverka beslutet om de statliga stabiliseringsverktygen.

16.3.1 De statliga stabiliseringsverktygen bör tillämpas inom ramen för resolution

Kommitténs förslag: För att kunna bli föremål för statligt stöd genom tillämpning av de statliga stabiliseringsverktygen ska företaget vara försatt i resolution.

Resolutionsdirektivet

Artikel 56.2 anger att för att de statliga finansiella stabiliseringsverktygen ska bli verkningsfulla ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga ministerierna eller regeringarna har de relevanta resolutionsbefogenheter som anges i artiklarna 53-74 och att artiklarna 66, 68, 83 och 117 tillämpas.

Skälen för kommitténs förslag

Resolutionsdirektivet anger att de statliga stabiliseringsverktygen får tillämpas för att bidra till rekonstruktionen av ett företag som är försatt i resolution, men de kan också användas för att direkt ingripa för att undvika företagets avveckling (artikel 56.1). Det betyder alltså att i stället för att inleda resolution skulle regeringen kunna fatta beslut om statligt stöd genom tillämpning av de statliga stabiliseringsverktygen. En förutsättning för ett sådant beslut är dock att förutsättningarna för resolution är uppfyllda (artikel 56.3).

För att de statliga stabiliseringsverktygen ska bli verkningsfulla, behöver resolutionsåtgärder kunna vidtas mot företaget i fråga. Det handlar till exempel initialt om kontrolltagande, men också om att kunna minska aktiekapitalet och dra in aktierna och att skriva ned borgenärernas skulder. Vi anser att denna del av direktivet kan införlivas genom att införa en bestämmelse att de statliga stabiliseringsverktygen endast får tillämpas när ett företag är försatt i resolution. Därigenom kan resolutionsmyndigheten vidta andra resolutionsåtgärder mot företaget i den mån dessa behövs för att komplettera eller möjliggöra de statliga stabiliseringsverktygen.

Eftersom företaget först behöver vara försatt i resolution anser kommittén att de statliga stabiliseringsverktygen bör betraktas som resolutionsåtgärder och att dessa därför också ska omfattas av definitionen av resolutionsåtgärder (se avsnitt 5.3). Som en följd av detta behöver det inte framgå av lag att de underrättelseskyldigheter som resolutionsmyndigheten har enligt artikel 75 vid resolutionsåtgärder även gäller för ett beslut (av regeringen) om att tillämpa de statliga stabiliseringsverktygen.

16.4 Staten som ägare och avveckling av statligt ägande

Kommitténs förslag: Regeringen ska, i den utsträckning som dess aktieinnehav i ett företag tillåter, se till att företaget förvaltas på marknadsmässiga och professionella grunder.

Regeringen ska se till att dess aktieinnehav i företaget överförs till den privata sektorn så snart de marknadsmässiga och finansiella omständigheterna tillåter.

Resolutionsdirektivet

Artikel 57.2 anger att medlemsstaterna ska, i den utsträckning som deras aktieinnehav i ett företag eller ett koncernföretag tillåter, se till att företaget som är föremål för verktyget för offentligt kapitalstöd i enlighet med denna artikel förvaltas på marknadsmässiga och professionella grunder. I 57.3 framgår att när en medlemsstat ger offentligt kapitalstöd ska den säkerställa att dess andel i företaget överförs till den privata sektorn så snart de marknadsmässiga och finansiella omständigheterna tillåter.

Motsvarande bestämmelser finns för verktyget för offentligt ägande i artikel 58.3 som säger att medlemsstaten ska se till att institut eller koncernföretag som är föremål för verktyget för tillfälligt offentligt ägande förvaltas på marknadsmässiga och professionella grunder och att de överförs till den privata sektorn så snart de marknadsmässiga och finansiella omständigheterna tillåter.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet anger att ett företag som staten helt eller delvis äger ska förvaltas på marknadsmässiga och professionella grunder. Detta är en viktig princip för statligt ägande av företag i konkurrensutsatt verksamhet i de flesta sammanhang och även i detta. Principen bör framgå av lag. Vidare så anger direktivet att staten ska avveckla sitt aktieinnehav i företag som har uppkommit genom tillämpning av de statliga stabiliseringsverktygen till den privata sektorn så snart de marknadsmässiga och finansiella omständigheterna tillåter. Även denna princip föreslås framgå av lag.

17 Minimikravet på nedskrivningsbara skulder

17.1 Inledning

I kapitel 15 beskriver vi hur skuldnedskrivningsverktyget fungerar. Som framgår där innebär det att relevanta skuldinstrument och kvalificerade skulder – efter det att det egna kapitalet tagits i anspråk – skrivs ned eller konverteras. För att verktyget ska vara effektivt måste det finnas tillräckligt med nedskrivningsbara skulder. Eventuella förluster måste kunna absorberas och det egna kapitalet återställas om ett företag försätts i resolution. Som vi beskriver i avsnitt 15.5 är det inte alla skulder som får skrivas ned eller konverteras. Detta skulle kunna ge instituten incitament att försöka finansiera sig genom skulder som inte är kvalificerade eftersom dessa skulder sannolikt ger en billigare finansiering än de kvalificerade.

Direktivet innehåller dock bestämmelser som ska begränsa risken för att ett institut som fallerar och blir föremål för resolution inte har tillräckligt med kapital och kvalificerade skulder som kan absorbera förluster eller konverteras (skäl 79). Närmare bestämt innebär dessa regler att det ställs ett minimikrav – liknande kapitaltäckningskravet – på hur stora de kvalificerade skulderna och kapitalbasen tillsammans minst måste vara för att institutet om det i framtiden fallerar ska kunna hanteras inom ramen för resolution på ett sätt som uppfyller resolutionsändamålen. Detta krav mäts inte med hjälp av någon konkret förbestämd metod utan bestäms med utgångspunkt från ett antal kriterier. Kravet är alltså inte fast utan varierar mellan olika institut.

Man kan dela in det nedskrivnings- och konverteringsbara kapitalet och skulderna i två huvudsakliga delar, nämligen dels skulder och eget kapital som får ingå i kapitalbasen, dels kvalificerade skulder (se avsnitt 15.5). Det är samma poster som får

ingå när man beräknar om minimikravet är uppfyllt. För att posterna ska vara medräkningsbara måste de kunna förväntas finnas där när de behövs (se avsnitt 17.4).

Det kan vara svårt att förutse hur stor andel nedskrivningsbart kapital och nedskrivningsbara skulder som ett företag behöver om det i framtiden kommer att försättas i resolution. Det beror bl.a. på hur stora förluster företaget i fråga har gjort. Det beror emellertid också på vilken strategi och vilka verktyg som resolutionsmyndigheten avser att använda sig av om företaget skulle fallera. Om företaget ska försättas i konkurs, behövs det inte något nedskrivningsbart kapital, eftersom skuldnedskrivningsverktyget då inte kommer att användas. Som vi återkommer till i det följande ska minimikravet på nedskrivningsbara skulder beslutas parallellt med resolutionsplaner och koncernresolutionsplaner. Kravet ska, liksom koncernresolutionsplanerna, diskuteras i resolutionskollegierna. Besluten om minimikravet på nedskrivningsbara skulder utgör alltså en del av det förberedelsearbete som resolutionsmyndigheterna ägnar sig åt.

Enligt direktivet är det resolutionsmyndigheten som ska besluta om minimikravet på nedskrivningsbara skulder. Som framgår av kapitel 25 överlämnar vi till regeringen att bestämma vilken myndighet som ska vara resolutionsmyndighet. Vi föreslår dock att Finansinspektionen ska vara den myndighet som beslutar om minimikravet. När vi i det följande talar om resolutionsmyndigheten är det därför Finansinspektionen vi har i åtanke. När vi i detta avsnitt talar om Finansinspektionen, avser vi inspektionen i dess roll som tillsynsmyndighet.

Direktivet kan sägas behandla sju separata frågor:

1. Det övergripande kravet på att ett instituts kapitalbas och kvalificerade skulder tillsammans ska vara tillräckligt stora.
2. Vilka kriterier som ligger till grund för beslutet om hur stora skulderna och kapitalbasen tillsammans ska vara i ett enskilt fall.
3. Vilka krav som ställs på de kvalificerade skulderna för att de ska var medräkningsbara, dvs. för att de faktiskt ska finnas där när de behövs.
4. Myndighetens möjlighet att besluta att kravet ska uppfyllas med en viss typ av kapital eller skuldinstrument.

5. På vilken nivå – institut, grupp eller moderföretag – som kraven ska vara uppfyllda.
6. Överenskommelser mellan medlemsstaterna om nivån på kravet för en koncern.
7. Undantag för vissa institut.

Som framgår av artikel 45.19 och 45.20 ska Eba senast den 31 december 2016 lämna en rapport till kommissionen om olika aspekter på kravet. Det bör också noteras att G20 vid ett möte i Sankt Petersburg i september 2013 beslutade att ”call on the FSB, in consultation with standard setting bodies, to assess and develop proposals by end-2014 on the adequacy of global systemically important financial institutions’ loss absorbing capacity when they fail”. Det finns mot denna bakgrund anledning att tro att kravet kommer att förändras inom en inte allt för avlägsen framtid som en konsekvens av dessa arbeten.

17.2 Minimikravet på nedskrivningsbara skulder

Kommitténs förslag: Med minimikravet på nedskrivningsbara skulder avses ett krav uttryckt i procent som styr hur stora företagets medräkningsbara kvalificerade skulder och kapitalbas minst måste vara, i relation till företagets totala skulder och kapitalbas.

Vid beräkningen av de totala skuldernas ska derivatskulder tas upp till det belopp som återstår när hänsyn har tagits till motparters rätt till nettning.

Kravet ska beslutas i anslutning till upprättande av resolutionsplanerna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information om kravet som ett företag ska lämna till resolutionsmyndigheten och vid vilken tidpunkt.

Resolutionsdirektivet

Att det ska ställas ett minimikrav på institutens kapitalbas och kvalificerade skulder framgår av artikel 45.1. Där sägs att minimikravet ska beräknas som ett belopp för kapitalbas och kvalificerade

skulder uttryckt som en procentandel av de totala skulderna och kapitalbasen i institutet.

Vid tillämpningen av minimikravet ska derivatskulder inkluderas i de totala skulderna på basis av att nettningsrättigheter gentemot motparter erkänns fullt ut.

Av artikel 45.15 framgår att resolutionsmyndigheten ska, samordnat med behöriga myndigheter, kräva och kontrollera att instituten uppfyller det minimikrav för kapitalbas och kvalificerande skulder som avses i punkt 1 och i tillämpliga fall det krav som föreskrivs i punkt 13 genom instrument för avtalsenlig skuldnedskrivning (se avsnitt 17.5) och ska fatta eventuella beslut i enlighet med artikel 45 parallellt med utarbetandet och upprätthållandet av resolutionsplaner.

Undantag för utgivare av säkerställda obligationer

I artikel 45.3 finns en skyldighet att undanta vissa typer av utgivare av säkerställda obligationer från minimikravet. Där sägs att resolutionsmyndigheten ska undanta hypoteksinstitut som finansieras genom säkerställda obligationer, som enligt nationell rätt inte får ta emot insättningar eftersom

- a) de instituten kommer att avvecklas genom nationella insolvensförfaranden eller andra typer av förfaranden som genomförs i enlighet med artiklarna 38 (försäljningsverktyget), 40 (broinstitutetsverktyget) eller 42 (avskiljandeverktyget) och som är särskilt utformade för de instituten,
- b) sådana nationella insolvensförfaranden eller andra typer av förfaranden kommer att säkerställa att borgenärer i de instituten, inbegripet innehavare av säkerställda obligationer i förekommande fall, skulle åsamkas förluster på ett sätt som uppfyller resolutionsmålen.

Skälen för kommitténs förslag

Övergripande om kravet och dess beståndsdelar

Enligt direktivet ska varje institut uppfylla ett minimikrav som kan uttryckas på följande sätt:

$$\frac{\text{Kvalificerade skulder}^* + \text{kapitalbas}}{\text{Totala skulder} + \text{kapitalbas}} = X \%$$

* *Inte alla kvalificerade skulder är medräkningsbara.*

Av avsnitt 15.5 framgår vilka skulder som kan vara kvalificerade. Som vi återkommer till i avsnitt 17.4 är det dock inte alla kvalificerade skulder som är medräkningsbara vid beräkningen av minimikravet utan bara de som kan förväntas vara tillgängliga vid ett framtida fallissemang. För att de kvalificerade skulderna ska få räknas med ska de uppfylla vissa ytterligare kriterier. Dessa behandlas i avsnitt 17.4.

Direktivet anger inte hur stor X procent ska vara utan det får bestämmas i varje enskilt fall med utgångspunkt från vissa i förväg bestämda kriterier; se avsnitt 17.3.

Det minimikrav som direktivet ställer upp gäller inte utöver det vanliga kapitalbaskravet. Samma kapitalbas får användas vid beräkningen av kravet på nedskrivningsbara skulder som vid beräkningen av kapitalbaskravet för kreditrisker etc. Om kapitalbasens andel av de totala skulderna är mindre än den beslutade andelen, behöver dock även andra poster, nämligen de (medräkningsbara) kvalificerade skulderna på balansräkningens skuldsida, räknas med vid bedömningen av om minimikravet är uppfyllt. Eftersom minimikravet är ett krav fristående från kapitalbaskravet, bör det framgå av en ny bestämmelse som tas in i lag. Det generella minimikravet bör ges samma utformning som i direktivet. Som framgår av direktivet bör kravet också beslutas i anslutning till upprättandet av resolutionsplanerna.

Exakt vad som avses med de totala skulderna framgår inte av direktivet. En rimlig tolkning är dock att direktivet syftar på sådana skulder som inte ingår i kapitalbasen. Annars skulle det nämligen bli en viss överlappning av begreppen kapitalbas och totala skulder. Vi avstår dock från att definiera detta begrepp. Oavsett vilka tal man sätter i täljaren eller nämnaren, är det centrala att summan av kapitalbas och eget kapital bedöms vara tillräckligt stor för att hantera företaget i resolution (se avsnitt 17.3).

Om det har ställts säkerheter för derivatskulderna ingår de inte i de kvalificerade skulderna (se avsnitt 15.5). De ingår dock i de totala skulderna, men bara till det värde de har efter nettning mot

derivattillgångar när dessa nettningsrättigheter erkänns fullt ut.¹ Vi föreslår därför att det tas in en uttrycklig bestämmelse som anger att vid beräkningen av de totala skuldernas ska derivatskulder tas upp till det belopp som återstår när hänsyn har tagits till motparters rätt till nettning.

Undantaget för vissa utgivare av säkerställda obligationer

De undantag som finns i artikel 45.3 för utgivare som ger ut säkerställda obligationer bör inte införas i svensk rätt. Svensk rätt förbjuder nämligen inte utgivarna från att ta emot insättningar och de kan dessutom driva annan verksamhet. Något undantag behöver därför inte införas.

Kravet ska vara uppfyllt vid varje tidpunkt

Enligt artikel 45.15 ska minimikravet beslutas och kontrolleras parallellt med resolutionsplaneringen. Det är emellertid inte tillräckligt att det är uppfyllt just då. Av artikel 45.1 framgår nämligen att kravet ska vara uppfyllt vid varje tidpunkt. Av artikeln följer vidare att resolutionsmyndigheten ska övervaka att kravet uppfylls och att den ska koordinera sin övervakning med den tillsyn som utövas av tillsynsmyndigheten. En särskild bestämmelse om detta bör föras in i den nya lagen. Dessutom bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om vilken information om kravet som ett företag ska lämna och vid vilken tidpunkt.

Om ett institut inte kan uppfylla kravet, bör Finansinspektionen intensifiera sin tillsyn. Ett institut ska som huvudregel få uppfylla hela minimikravet med kärnprimärkapitalinstrument, t.ex. aktier. Om det varken kan öka det egna kapitalet eller emittera kvalificerade skulder, har det sannolikt större problem än problem med att uppfylla minimikravet.

Finansinspektionen utövar inte löpande tillsyn över holdingföretag. I kapitel 31 föreslår vi dock ändringar i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, som innebär att Finansinspektionen får möjlig-

¹ I artikel 296 i tillsynsförordningen finns det bestämmelser om vilka kriterier som ska vara uppfyllda för godkännande av nettningsavtal vid användningen av metoden med interna modellen. Dessa kan ge vägledning även här.

het att ingripa även mot holdingföretag. Dessa bestämmelser blir tillämpliga även om ett holdingföretag inte kan uppfylla minimikravet.

17.3 Kriterier till grund för beslutet om kravets storlek

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten ska besluta vilket krav på nedskrivningsbara skulder som ett institut ska uppfylla. Kravet ska säkerställa att ett företag, om det kan komma att försättas i resolution, har kvalificerade skulder och en kapitalbas som tillsammans är tillräckligt stora för att det ska vara möjligt att vidta resolutionsåtgärder som uppfyller resolutionsändamålen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kriterier som ska ligga till grund för beslutet om minimikravet.

Kommitténs bedömning: Av föreskrifter meddelade av regeringen bör det framgå att samråd ska ske med Finansinspektionen innan föreskrifterna beslutas.

Resolutionsdirektivet

Minimikriterier

Av artikel 45.6 framgår att det särskilda kravet för kvalificerade skulder för varje institut ska, efter samråd med den behöriga myndigheten, fastställas av resolutionsmyndigheten på grundval av minst följande kriterier:

- a) Behovet av att säkerställa att institutet kan försättas i resolution med tillämpning av resolutionsverktygen, inbegripet, i tillämpliga fall, skuldnedskrivningsverktyget, på ett sätt som uppfyller resolutionsmålen.
- b) Behovet av att, i tillämpliga fall, säkerställa att institutet innehar tillräckliga kvalificerade skulder för att, om skuldnedskrivningsverktyget används, säkerställa att förluster kan absorberas och institutets kärnprimärkapitalrelation kan återställas till den nivå som krävs för att bevara ett tillräckligt marknadsförtroende för institutet och göra det möjligt för institutet att fortsätta att

uppfylla villkoren för auktorisation och fortsätta att bedriva de verksamheter för vilka det har auktoriserats enligt direktiv 2013/36/EU eller direktiv 2014/65/EU samt att bevara ett tillräckligt marknadsförtroende för institutet eller enheten.

- c) Behovet av att, om det i resolutionsplanen förutses att vissa klasser av kvalificerade skulder skulle kunna komma att inom ramen för artikel 44.3 undantas från skuldnedskrivning eller att vissa klasser av kvalificerade skulder skulle kunna komma att överföras i sin helhet till en mottagande enhet inom ramen för en delvis överföring, säkerställa att institutet har tillräckligt med andra kvalificerade skulder för att se till att förluster skulle kunna absorberas och institutets kärnprimärkapitalkvot återställas till en nivå som krävs för att göra det möjligt för institutet att fortsätta uppfylla villkoren för auktorisation och fortsätta att bedriva de verksamheter för vilka det har auktoriserats enligt direktiv 2013/36/EU eller direktiv 2014/65/EU.
- d) Institutets storlek, affärsmodell, finansieringsmodell och riskprofil.
- e) I vilken utsträckning insättningsgarantisystemet kan bidra till att finansiera resolutionen, i enlighet med artikel 109.
- f) I vilken utsträckning institutets obestånd skulle få negativa effekter på den finansiella stabiliteten, vilket med hänsyn till hur förbundet institutet är med andra institut eller med resten av det finansiella systemet inbegriper spridning av negativa effekter.

I artiklarna 35.9 och 45.10 preciseras ytterligare vilka kriterier som ska ligga till grund för ett beslut om kravet för ett företag som ingår i en koncern.

Kriteriernas närmare innebörd preciseras genom tekniska standarder

Eba ska, för antagande av kommissionen, utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn i syfte att ytterligare specificera de bedömningskriterier som anges i punkterna ovan och som ska ligga till grund för fastställandet av ett minimikrav för kapitalbas och kvalificerande skulder, inbegripet efterställda skulder samt prioriterade osäkrade skulder med minst 12 månader kvar på löptiden

som omfattas av nedskrivningsbefogenheten och de skulder som kan räknas som kapitalbas.

Skälen för kommitténs förslag

Bedömningen av minimikravet på nedskrivningsbara skulder ska enligt direktivet göras i varje enskilt fall. Även om resolutionsdirektivet inte innehåller några miniminivåer för kravet kan det ändå sägas finnas en sådan. Som framgår av kapitel 15 och kapitel 21 får nämligen resolutionsmyndigheten inte använda medel ur resolutionsreserven om inte institutets borgenärer eller ägare först har bidragit genom nedskrivning eller konvertering med antingen åtta procent av skulderna eller 20 procent av de riskvägda tillgångarna. För ett företag för vilket skuldnedskrivningsverktyget eller något av de statliga verktygen kan vara ett alternativ, måste dessa nivåer beaktas och kommer därmed att bli den faktiska miniminivån. Dessa gränsvärden kommer sannolikt också att påverka hur stora nedskrivnings- och konverteringsbara skulder som ett företag måste ha. I likhet med direktivet föreslår vi emellertid inget fast krav utan överlämnar till resolutionsmyndigheten att bedöma minimikravets storlek från fall till fall. Ett skäl för detta är att det kan finnas företag för vilka resolution aldrig bedöms vara något alternativ.

Även om bedömningen av minimikravet på nedskrivningsbara skulder (uttryckt som en procentsats av de totala skulderna och kapitalbasen) ska göras i varje enskilt fall är det, inte minst av rättsäkerhetsskäl, viktigt att alla institut bedöms med utgångspunkt från samma kriterier. Dessa kriterier bör vara kända i förväg och ska åtminstone inkludera de kriterier som räknas upp i direktivet. Det är dock möjligt för medlemsstaterna att lägga till ytterligare kriterier som då ska beaktas. Dessa kriterier bör, förutom att vara förenliga med syftet med kravet, även fungera i en gränsöverskridande miljö.

Kravet ska fastställas parallellt med resolutionsplaneringen. Planerna kommer att innehålla både en beskrivning av den verksamhet som drivs av institutet och den eller de strategier som resolutionsmyndigheten anser vara mest sannolik vid en eventuell framtida resolution. Sannolikheten för att resolutionsmyndigheten kommer att vidta resolutionsåtgärder i stället för att försätta institutet i konkurs torde komma att bli en viktig faktor i bedöm-

ningen av kravets storlek. Om inga resolutionsåtgärder planeras, torde kravet kunna sättas väldigt lågt. De resolutionsåtgärder som planeras kan vidare skilja sig åt mellan instituten beroende på den verksamhet de bedriver (kritisk verksamhet), deras kopplingar till andra företag m.m. Om resolutionsmyndigheten avser att använda sig av skuldnedskrivningsverktyget ska dessutom de kvalificerade skulderna vara tillräckligt stora både för att absorbera förluster (skuldnedskrivning) och för att återställa kärnprimärkapitalnivån (konvertering).

Som framgår kan insättningsgarantin komma att skjuta till medel. Vilken vikt som ska fästas vid detta kommer att framgå av de tekniska standarder som kommer att antas av kommissionen. Enligt artikel 9.2 i 2014 års insättningsgarantidirektiv får dock insättningsgarantifonden en fordran mot ett kreditinstitut om den gör utbetalningar inom ramen för ett resolutionsförfarande för det institutet. Om institutet försätts i konkurs kommer insättningsgarantifonden att överta insättarnas förmånsrätt (se kapitel 20). Vid en gäldenärsrekonstruktion, som ju bygger på att institutet fortlever, kommer dock insättningsgarantifonden att kunna rikta ett regresskrav mot institutet.

Kriterierna skulle kunna komma till uttryck på flera sätt. Ett sätt är att göra en uttömmande uppräknings i lag. Lagen skulle då kunna innehålla såväl de kriterier som anges i direktivet som andra kriterier. Den lösningen är förutsebar men inte så flexibel. Om den internationella utvecklingen går mot att ytterligare eller andra kriterier bör beaktas – vilket inte är osannolikt med hänsyn till att kravet är tämligen nytt – krävs det en lagändring.

Ett andra alternativ är att överlämna till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka kriterier som ska beaktas av resolutionsmyndigheten. I detta fall måste kriterierna i direktivet tas in i föreskrifterna men ytterligare kriterier kan inkluderas. Även med denna lösning är det känt i förväg vilka kriterierna är men regleringen blir – på gott och ont, beroende på vilket perspektiv man har – något mer flexibel.

Ett tredje alternativ är att i lag ange vilka kriterier som ska ligga till grund för bedömningen och överlämna till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att även ytterligare kriterier ska beaktas. Denna lösning blir visserligen flexibel men inte helt lättöverskådlig eftersom kriterierna kommer att finnas i två regelverk.

Kommittén förspår alternativ 2, nämligen att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kriterier som ska beaktas. Den lösningen är både förutsebar och flexibel. Denna lösning bedöms också vara förenlig med regeringsformen, eftersom kravet syftar till att säkerställa att det är möjligt att genomföra en framtida resolution men inte avser själva resolutionsförfarandet. Vilka kriterier som ska ligga till grund för bedömningen av kravet bör därför framgå av föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Med denna lagstiftningsteknik bör emellertid gränserna för föreskriftsrätten avgränsas genom att syftet med minimikravet framgår av lag. Syftet med minimikravet är – som framgår ovan – att säkerställa att ett företag, om det kan komma att försättas i resolution, har kvalificerade skulder och en kapitalbas som tillsammans är tillräckligt stor för att det ska vara möjligt att vidta resolutionsåtgärder som uppfyller resolutionsändamålen.

Syftet med detta krav är alltså inte att öka institutets förlustabsorberade kapacitet generellt utan att se till att det finns instrument som är tillgängliga vid ett instituts fallissemang.

De tekniska standarderna

Kommissionen kommer via tekniska standarder att precisera bedömningskriterierna i artikel 45.6. Dessa standarder kommer att bli direkt tillämpliga i Sverige. De eventuella ytterligare kriterier som medlemsstaterna inför får inte komma i konflikt med direktivet eller de tekniska standarderna (se artikel 1).

17.4 Medräkningsbara kvalificerade skulder

Kommitténs förslag: Under vilka förutsättningar kvalificerade skulder ska få räknas med vid bedömningen av om ett institut uppfyller kravet ska framgå av föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Resolutionsdirektivet

Som nämns i det föregående är det inte alla kvalificerade skulder som kan bli föremål för nedskrivning eller konvertering som får beaktas när det bedöms om institutet uppfyller kravet. Vilka övriga kriterier som ska vara uppfyllda framgår av reglerna i artikel 45.4 (se även artikel 45.2) och artikel 45.5.

Medräkningsbara skulder

Enligt artikel 45.4 ska kvalificerade skulder ingå i det belopp av kapitalbas och kvalificerade skulder endast om de uppfyller följande villkor:

- a) Instrumentet är emitterat och fullt betalt.
- b) Skulden är inte till det egna institutet och institutet har inte ställt någon säkerhet eller garanti för skulden.
- c) Förvärvet av instrumentet har inte direkt eller indirekt finansierats av institutet.
- d) Skuldens återstående löptid är minst ett år.
- e) Skulden hänför sig inte till ett derivat.
- f) Skulden hänför sig inte till en insättning som är prioriterad i den nationella rangordningen vid insolvens i enlighet med artikel 108.

I de fall där en skuld ger ägaren rätt till förskottsutbetalning ska vid tillämpning av led d förfallodagen för den skulden vara den första dag då en sådan rätt uppkommer.

Om utländsk rätt gäller för skulden

Enligt artikel 45.5 får i de fall där en skuld lyder under lagstiftningen i tredje land resolutionsmyndigheter kräva att institutet visar att ett eventuellt beslut från en resolutionsmyndighet att skriva ned eller konvertera den skulden skulle verkställas enligt lagen i det tredje landet, med beaktande av villkoren i det avtal som skulden faller under, internationella avtal om erkännande av resolutionsförfaranden och andra relevanta frågor. Om resolutions-

myndigheten inte är övertygad om att ett eventuellt beslut skulle verkställas enligt lagen i den jurisdiktionen, ska den skulden inte räknas med när det gäller minimikravet för kapitalbas och kvalificerade skulder.

Skälen för kommitténs förslag

De villkor som ställs upp i artikel 45.4 motsvarar några av de villkor som ställs upp för att ett primärkapitaltillskott ska få ingå i det övriga primärkapitalet; se artikel 52.1 a–c i tillsynsförordningen. Beloppen ska vara inbetalda och institutet ska inte på ett eller annat sätt riskera att stå för de förluster som en sådan nedskrivning/konvertering genererar. Kravet att skulden ska ha en återstående löptid på minst ett år syftar till att säkerställa att pengarna faktiskt finns där när de behövs. Eftersom minimikravet ska vara uppfyllt hela tiden, måste fordringar med en kortare löptid än ett år ersättas med andra fordringar med längre löptid vid beräkning av kravet. Inte heller derivataskulder eller garanterade och vissa kvalificerade insättningar med förmånsrätt ska räknas med.

Om utländsk rätt gäller för en skuld, kan möjligheten till nedskrivning bero på innehållet i den rättsordningen. Om ett institut vill räkna in en sådan skuld vid beräkningen av om kravet är uppfyllt, är det därför rimligt att det kan belägga att den kommer att kunna utnyttjas för nedskrivning eller konvertering. Såsom anges i artikel 45.5 får resolutionsmyndigheten kräva att institutet visar att så är fallet för att skulden ska få räknas in.

I artikel 45.4 och 45.5 handlar det alltså om att säkerställa att enbart sådana skulder som faktiskt kan bli föremål för nedskrivning eller konvertering räknas med. Eftersom direktivet inom vissa ramar är ett minimidirektiv skulle man kunna tänka sig att det ställs högre krav på vilka kvalificerade skulder som får räknas med än de som finns i direktivet. Vilka ytterligare kriterier som det skulle kunna vara bör baseras på erfarenhet av resolutionsförfarandet och en djupare analys av vilka ytterligare krav som lämpligen bör ställas upp. Något sådant förslag lämnas därför inte här.

Bestämmelserna om det särskilda kravet på nedskrivningsbara skulder syftar till att skapa goda förutsättningar för att genomföra en framtida resolution, men de avser inte själva resolutionsförfarandet. Under vilka förutsättningar de kvalificerade skulderna får räknas med vid bedömningen av om ett institut uppfyller kravet

bör därför kunna framgå av föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

17.5 Beslut om att kravet ska uppfyllas med vissa typer av instrument

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får besluta ett institut ska uppfylla kravet helt eller delvis med en viss typ av kvalificerade skulder.

Resolutionsdirektivet

Enligt skäl 79 får resolutionsmyndigheten från fall till fall kräva att minimikravet helt eller delvis består av kapitalbas eller en viss typ av skulder. Denna möjlighet konkretiseras genom bestämmelserna i artikel 45.13 och 45.14 om s.k. instrument för avtalsenlig skuldnedskrivning.

Av artikel 45.13 framgår för det första att i det beslut som fattas i enlighet med artikel 45 får det föreskrivas att minimikravet för kapitalbas och kvalificerade skulder delvis ska uppfyllas på konsoliderad nivå eller individuell nivå genom instrument för avtalsenlig skuldnedskrivning.

För att ett instrument ska räknas som ett instrument för avtalsenlig skuldnedskrivning ska dock enligt artikel 45.14 resolutionsmyndigheten vara övertygad om att det

- a) innehåller ett avtalsvillkor om att instrumentet, i de fall där en resolutionsmyndighet beslutar att tillämpa skuldnedskrivningsverktyget på det institutet, ska skrivas ned eller konverteras i den utsträckning som krävs innan andra kvalificerade skulder skrivs ned eller konverteras, och
- b) är föremål för ett avtal, ett åtagande eller en bestämmelse om prioritering som är bindande och innebär att det vid normala insolvensförfaranden har lägre prioritet än andra kvalificerade skulder och inte kan återbetalas förrän andra då utestående skulder har reglerats.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet förutsätter att resolutionsmyndigheten har möjlighet att kräva att kravet uppfyllts genom instrument med avtallsvillkor om att instrumentet ska skrivas ned eller konverteras när resolutionsmyndigheten beslutar om det. Av de återgivna bestämmelserna framgår också under vilka förutsättningar som instrument som innehåller kontraktsklausuler som medger skuldnedskrivning får räknas in i de kvalificerade skulderna.

Vi föreslår en uttrycklig bestämmelse om att kravet ska uppfyllas med denna typ av instrument. Enligt vår bedömning bör det emellertid inte, som anges i skäl 79, vara möjligt att kräva att kravet ska vara uppfyllt enbart med eget kapital. Kravet på nedskrivningsbara skulder är inte något ytterligare kapitalbaskrav. Institutet får, förutom i det fall som nämns ovan, själva bestämma med vilket kapital kraven ska vara uppfyllda (kapitalbasinstrument) eller andra kvalificerade skulder.

De bör noteras att ett företag som närmar sig resolution som regel ha gjort förluster som minskat kapitalbasen från ursprungsnivån. Den nivå vid vilken Finansinspektionen väljer att ingripa kommer sannolikt att variera från fall till fall. Det kan därför inte uteslutas att resolutionsmyndigheten beaktar osäkerheten om hur stor kapitalbasen kommer att vara vid resolution genom att höja kraven på de kvalificerade skulderna. Om det finns en betydande osäkerhet om hur stor del av institutets kapitalbas som kommer att finnas kvar vid institutets resolution, kan kapitalbasens storlek komma att få mindre betydelse vid bedömningen av minimikravet.

17.6 Kravet ska vara uppfyllt på individuell nivå och på gruppnivå

Kommitténs förslag: Kravet ska vara uppfyllt vid varje tidpunkt och ska uppfyllas av institut på individuell nivå och av moderföretaget inom EES på gruppnivå. Resolutionsmyndigheten får också besluta att ett finansiellt institut, ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet ska uppfylla kraven.

Resolutionsdirektivet

Som beskrivs i avsnitt 5.6 ska de kapitalbaskrav som ställs upp i kapitaltäckningsregelverket uppfyllas på individuell nivå, gruppnivå och undergruppsnivå. Liknande bestämmelser finns i resolutionsdirektivet.

Enligt artikel 45.7 ska instituten iaktta minimikravet på individuell nivå.

En resolutionsmyndighet får vidare, efter samråd med en behörig myndighet, besluta att tillämpa minimikravet på finansiella institut som är dotterföretag till institutet och vissa holdingföretag.

Enligt artikel 45.8 ska dessutom moderföretag inom unionen uppfylla de minimikrav som föreskrivs i artikeln på konsoliderad basis.

Enligt samma bestämmelse ska vidare minimikravet för kapitalbas och kvalificerade skulder på konsoliderad nivå för ett moderföretag inom unionen bestämmas av den samordnande resolutionsmyndigheten (resolutionsmyndigheten på koncernnivå), efter samråd med den samordnande tillsynsmyndigheten, i enlighet med punkt 9, på grundval av åtminstone de kriterier som beskrivs i punkt 6 och huruvida koncernens dotterföretag i tredjeländer ska försättas i resolution separat enligt resolutionsplanen.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår av direktivet ska kravet uppfyllas både på individuell nivå och på gruppnivå. Det gruppbaseade (konsoliderade) kravet på nedskrivningsbara skulder ska enligt direktivet inte uppfyllas på undergruppsnivå utan enbart för gruppen i dess helhet med utgångspunkt från moderföretaget inom EU. Ett sådant moderföretag kan vara ett institut, ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag.

Som framgår av direktivet får resolutionsmyndigheten också bestämma att de finansiella instituten och de holdingföretag som kan bli föremål för resolution ska uppfylla kravet.

Vi föreslår att svensk rätt ges samma innebörd som direktivet.

Av artikeln framgår att det krav som ska bestämmas för moderföretaget på gruppnivå ska basera sig på de kriterier som anges i artikel 45.6. Av detta följer att det som i den bestämmelsen sägs om

institut i artikel 45.6 gäller även för moderföretaget när det grupp-baserade kravet bestäms.

17.7 Beslut som avser företag i en koncern

Kommitténs förslag: För en företagsgrupp ska resolutionsmyndigheterna försöka komma överens både om kravet på grupp-nivå och om kravet på individuell nivå inom fyra månader. Om myndigheterna inte kommer överens, ska den samordnande resolutionsmyndigheten fatta beslut om kravet på grupp-nivå och de myndigheter som ansvarar för individuella institut i företagsgruppen ska fatta beslut om kravet på individuell nivå. Om frågan inom fyramånadersperioden hänskjuts till Eba för bindande medling ska resolutionsmyndigheten följa Ebas beslut.

Resolutionsdirektivet

Som beskrivs i det föregående ska kravet för en koncern bestämmas både på konsoliderad nivå (den grupp-baserade tillsynen) och för varje individuellt institut inom gruppen. Bestämmelserna om hur det ska gå till finns i artikel 45.9.

Beslut om minimikravet på grupp-nivå

Enligt artikel 45.9 ska den samordnande resolutionsmyndigheten och de resolutionsmyndigheter som ansvarar för dotterföretagen på individuell nivå göra allt som står i deras makt för att nå ett gemensamt beslut om vilket minimikravsbelopp som ska tillämpas på konsoliderad nivå. Av artikel 45.8 framgår att beslutet ska fattas efter samråd med den samordnande myndigheten.

Den samordnande resolutionsmyndigheten (resolutionsmyndigheten på koncernnivå) ska lämna det gemensamma beslutet, med en fullständig motivering, till moderföretaget inom unionen.

Om det inom fyra månader inte har fattats ett sådant gemensamt beslut ska den samordnande resolutionsmyndigheten, efter att vederbörligen ha beaktat de relevanta resolutionsmyndigheternas bedömning av dotterföretag, fatta ett beslut om minimikravet på koncernnivå.

Om någon av de berörda resolutionsmyndigheterna vid fyramånadersperiodens slut har hänskjutit ärendet till Eba i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010, ska vidare den samordnande resolutionsmyndigheten skjuta upp sitt beslut och invänta eventuella beslut som Eba kan fatta i enlighet med artikel 19.3 i den förordningen och ska fatta sitt beslut i enlighet med Ebas beslut. Denna fyramånadersperiod ska anses utgöra förlikningsperioden i den mening som avses i den förordningen. Eba ska fatta sitt beslut inom en månad. Ärendet får inte hänskjutas till Eba efter det att denna tidsperiod har löpt ut eller efter det att ett gemensamt beslut har fattats. Om Eba inte inom en månad har fattat sitt beslut ska beslutet från den samordnande resolutionsmyndigheten tillämpas.

Det gemensamma beslutet och det beslut som den samordnande resolutionsmyndigheten fattar om inget gemensamt beslut har fattats ska vara bindande för resolutionsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna.

Det gemensamma beslutet och alla eventuella beslut som fattas om inget gemensamt beslut har fattats ska ses över och i tillämpliga fall uppdateras regelbundet.

Beslut om minimikrav för de individuella instituten

Enligt artikel 45.10 ska resolutionsmyndigheter fastställa det minimikrav som ska tillämpas på koncernens dotterföretag på individuell basis. De minimikraven ska fastställas på en nivå som är lämplig för dotterföretaget med beaktande av följande:

- a) De kriterier som räknas upp i punkt 6, särskilt dotterföretagets storlek, affärsmodell och riskprofil, inklusive dess kapitalbas.
- b) Det konsoliderade krav som inom ramen för punkt 9 fastställts för koncernen.

Den samordnande resolutionsmyndigheten (resolutionsmyndigheten på koncernnivå) och de resolutionsmyndigheter som ansvarar för dotterföretagen på individuell nivå ska göra allt som står i deras makt för att nå ett gemensamt beslut om vilket minimikravsbelopp som ska tillämpas på varje enskilt dotterföretag på individuell nivå.

Resolutionsmyndigheten för dotterföretagen och den samordnande resolutionsmyndigheten ska lämna det gemensamma

beslutet, med en fullständig motivering, till dotterföretagen respektive moderföretaget inom unionen.

Om något sådant gemensamt beslut av resolutionsmyndigheterna inte har antagits inom en period på fyra månader ska respektive resolutionsmyndigheter för dotterföretagen fatta beslutet, med vederbörlig hänsyn till de synpunkter och reservationer som den samordnande resolutionsmyndigheten gett uttryck för.

Om den samordnande resolutionsmyndigheten vid fyramånadersperiodens slut har hänskjutit ärendet till Eba i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010, ska de resolutionsmyndigheter som ansvarar för dotterföretagen på individuell nivå skjuta upp sina beslut och invänta eventuella beslut som Eba kan fatta i enlighet med artikel 19.3 i den förordningen och ska fatta sitt beslut i enlighet med Ebas beslut. Denna fyramånadersperiod ska anses utgöra förlikningsperioden i den mening som avses i den förordningen. Eba ska fatta sitt beslut inom en månad. Ärendet får inte hänskjutas till Eba efter det att denna tidsperiod har löpt ut eller efter det att ett gemensamt beslut har fattats. Den samordnande resolutionsmyndigheten ska inte hänskjuta frågan till Eba för bindande medling i de fall där det belopp som fastställts av dotterföretagets resolutionsmyndighet med mindre än en procentenhet skiljer sig från det belopp på konsoliderad nivå som fastställts inom ramen för artikel 45.9.

Om Eba inte inom en månad har fattat sitt beslut ska besluten från resolutionsmyndigheterna för dotterföretagen gälla.

De gemensamma besluten och alla eventuella beslut som resolutionsmyndigheterna för dotterföretagen fattar om inget gemensamt beslut har fattats ska vara bindande för de berörda resolutionsmyndigheterna.

Det gemensamma beslutet och alla eventuella beslut som fattas om inget gemensamt beslut har fattats ska ses över och i tillämpliga fall uppdateras regelbundet.

Skälen för kommitténs förslag

För en företagsgrupp ska resolutionsmyndigheterna försöka komma överens både om kravet på gruppnivå (dvs. konsoliderad nivå) och om kravet på individuell nivå inom fyra månader. Det framgår dock

inte uttryckligen av direktivet från vilken tidpunkt fyramånadersperioden ska räknas.

Myndigheterna kommer sannolikt att arbeta parallellt med kravet på grupp-nivå och individuell nivå. Eftersom kravet på grupp-nivå ska vägleda även beslutet på individuell nivå måste det vara känt när beslutet fattas på individuell nivå. Som understryks i skäl 80, bör resolutionsmyndigheterna se till att förlusttäckningskapaciteten inom en koncern är fördelad över koncernen alltefter risknivån för de juridiska personer som ingår i den. En separat bedömning av vilket minimikrav som är nödvändigt bör göras för varje enskilt dotterföretag. Dessutom bör resolutionsmyndigheterna se till att allt kapital och alla skulder som räknas med när det gäller koncernminimikravet antingen finns hos företaget där det är sannolikt att förluster kommer att uppstå eller på annat sätt finns att tillgå för att absorbera förluster.

Kravet bör vidare återspegla den resolutionsstrategi som är lämplig för koncernen i enlighet med resolutionsplanen och bör möjliggöra resolution med en enda ingångspunkt eller med flera ingångspunkter, beroende på vad planen anger. Samtidigt är det viktigt att beakta att det kan finnas omständigheter då en annan metod än den som finns i planen kommer att användas eftersom den till exempel möjliggör att resolutionsmålen uppnås mer effektivt. Mot denna bakgrund bör, oavsett om myndigheten har valt metoden med en enda ingångspunkt eller den med flera ingångspunkter, alla koncernföretag uppfylla robusta krav så att risken för spridningseffekter kan undvikas.

Om medlemsstaterna inte kommer överens ska den samordnande resolutionsmyndigheten fatta beslut om kravet på grupp-nivå och de myndigheter som ansvarar för individuella institut i företagsgruppen ska fatta beslut om kravet på individuell nivå. Om frågan inom fyramånadersperioden hänskjuts till Eba för bindande medling ska resolutionsmyndigheten följa Ebas beslut. Det gemensamma liksom de separata besluten ska uppdateras regelbundet. Eftersom kravet ska beslutas parallellt med resolutionsplaneringen, kommer det sannolikt att uppdateras med samma frekvens. Även om det inte framgår uttryckligen av direktivet, är det vår bedömning att den särskilda beslutsprocessen initieras vid varje uppdatering.

Den beslutsprocess som beskrivs i direktivet ska införlivas med svensk rätt genom bestämmelser i den nya lagen. De eventuella

överenskommelser som resolutionsmyndigheten ingår utgör internationella överenskommelser i regeringsformens mening.

Den internationella överenskommelsen är bara bindande för resolutionsmyndigheten. För att den ska bli bindande för det berörda företaget krävs att myndigheten fattar ett beslut riktat till institutet i frågan. Härigenom blir också kravet överklagbart. Det som talar emot att resolutionsmyndigheten ska fatta ett beslut som innebär att kravet ska bli bindande mot institutet är dock att regeringen – beträffande i princip likalydande bestämmelser – har ansett att den överenskommelse som Finansinspektionen ingår med andra myndigheter inte behöver omsättas i ett bindande pelare 2-krav. Propositionen har dock ännu inte antagits av riksdagen.

Enligt vår bedömning talar utformningen av resolutionsdirektivet för att resolutionsmyndigheten bör fatta ett beslut som blir bindande för institutet.

17.8 Undantag för ett moderinstitut inom EU på individuell nivå

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får undanta ett moderinstitut inom EES från att uppfylla kravet på individuell nivå om moderinstitutet

1. är undantaget från kapitalkravet på individuell nivå med stöd av artikel 7.3 i tillsynsförordningen, och
2. uppfyller det minimikrav som har fastställs för moderföretaget inom EES på gruppnivå.

Resolutionsdirektivet

Artikel 45.11 innehåller en bestämmelse som gör det möjligt att undanta ett moderinstitut inom EU från att tillämpa minimikravet på individuell nivå. När ett sådant undantag görs tillämpas bara kravet på gruppnivå. Av bestämmelsen framgår att den samordnande resolutionsmyndigheten får avstå helt från att tillämpa det individuella minimikravet på ett moderinstitut inom unionen om följande villkor är uppfyllda:

- a) Moderinstitutet inom unionen uppfyller på konsoliderad basis det minimikrav som fastställts inom ramen för punkt 8.
- b) Den behöriga myndigheten för moderinstitutet inom unionen har helt avstått från att tillämpa individuella krav på institutet i enlighet med artikel 7.3 i tillsynsförordningen.

Skälen för kommitténs förslag

Det uppställs två kriterier för att få undanta ett moderinstitut inom EU från det särskilda kravet på nedskrivningsbara skulder. För det första ska moderinstitutet uppfylla det minimikrav på gruppnivå som har beslutats. Dessutom ska det vara undantaget från den individuella tillsynen med stöd av artikel 7.3 i tillsynsförordningen.

Enligt artikel 7.3 i tillsynsförordningen får de behöriga myndigheterna (dvs. tillsynsmyndigheterna) avstå från att tillämpa artikel 6.1 på ett moderinstitut i en medlemsstat om institutet omfattas av auktorisation och tillsyn i den berörda medlemsstaten och av den gruppbaseade tillsynen, och alla följande villkor är uppfyllda, i syfte att säkerställa att kapitalbasen är lämpligt fördelad mellan moderföretag och dotterföretag:

- a) Det finns inte några rådande eller förutsebara väsentliga praktiska eller rättsliga hinder för att snabbt överföra medel ur kapitalbasen eller återbetala skulder till moderinstitutet i en medlemsstat.
- b) De förfaranden för bedömning, värdering och kontroll av risk som är av betydelse för gruppbasead tillsyn omfattar moderinstitutet i en medlemsstat.

Tillsynsförordningen innehåller en möjlighet – inte en skyldighet – att undanta moderinstitutet. Ytterst syftar bestämmelsen till att säkerställa att kapitalet kan omfördelas inom gruppen. För den bedömningen kan förekomsten av avtal inom en grupp ha betydelse.

Vi behöver inte införliva undantagsbestämmelsen i resolutionsdirektivet eftersom direktivet är ett minimidirektiv. Eftersom det genom tillsynsförordningen blivit möjligt att undanta ett institut från kapitalkravet för kreditrisker etc. är det dock rimligt att en korresponderande möjlighet införs beträffande minimikravet. Såsom är fallet enligt tillsynsförordningen, och i enlighet med resolutionsdirektivet, bör därför den svenska bestämmelsen ge resolutionsmyndigheten en möjlighet att undanta ett moderinstitut inom EES från kravet.

Den första förutsättningen för ett sådant undantag är att moderinstitutet uppfyller minimikravet på nedskrivningsbara skulder på gruppnivå. Om det finns tillräckligt med kapital i gruppen bör det nämligen täcka även moderinstitutets behov. För att det ska anses vara fallet ska emellertid även moderinstitutet vara undantaget från att uppfylla kapitaltäckningskraven enligt tillsynsförordningen på gruppnivå. Som framgår av beskrivningen ovan syftar den sistnämnda bestämmelsen till att säkerställa att kapitalbasen är lämpligt fördelad inom gruppen. Vi föreslår därför att i enlighet med direktivet får resolutionsmyndigheten undanta ett moderinstitut inom EU från att uppfylla kravet på individuell nivå om

1. moderinstitutet är undantaget från kapitalkravet på individuell nivå med stöd av artikel 7.3 i tillsynsförordningen, och
2. moderinstitutet uppfyller det minimikrav som har fastställs för moderföretaget inom EES på gruppnivå.

17.9 Undantag för ett dotterinstitut

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får undanta ett dotterinstitut som omfattas av gruppbaserad tillsyn från att uppfylla kravet om

1. villkoren i artikel 7.1 i tillsynsförordningen är uppfyllda,
2. institutet är undantaget från tillsyn på individuell nivå med stöd av artikel 7.1 i tillsynsförordningen, och
3. moderinstitutet i Sverige, om det inte också är moderinstitutet inom EES, uppfyller kravet som ställs på det och på dotterföretaget på gruppnivå.

Resolutionsdirektivet

Direktivet innehåller i artikel 45.12 en möjlighet att undanta ett dotterföretag från att uppfylla minimikravet på individuell nivå. Där sägs att resolutionsmyndigheten för ett dotterföretag helt får avstå från att tillämpa punkt 7 på det dotterföretaget om följande villkor är uppfyllda:

- a) Dotterföretaget och dess moderföretag är båda föremål för auktorisation och tillsyn från en och samma medlemsstats sida.
- b) Dotterföretaget innefattas i den gruppbaseade tillsynen över det institut som utgör moderföretaget.
- c) Koncerninstitutet på högsta nivå i dotterföretagets medlemsstat uppfyller, om det skiljer sig från moderinstitutet inom unionen, på lägre än konsoliderad nivå det minimikrav som fastställts inom ramen för punkt 7.
- d) Det finns inte några rådande eller förutsebara väsentliga praktiska eller rättsliga hinder för att moderföretaget snabbt till dotterföretaget ska kunna överföra medel ur kapitalbasen eller återbetala skulder.
- e) Moderföretaget uppfyller behöriga myndigheters krav på sund förvaltning av dotterföretaget och har åtagit sig att, med den behöriga myndighetens samtycke, svara för dotterföretagets åtaganden, alternativt löper dotterföretaget endast försumbara risker.
- f) Moderföretagets förfaranden för bedömning, värdering och kontroll av risker omfattar även dotterföretaget.
- g) Moderföretaget innehar mer än 50 % av rösträtten knuten till aktier och andelar i dotterföretagets kapital eller har rätt att utse eller avsätta en majoritet av medlemmarna i dotterföretagets ledningsorgan.
- h) Den behöriga myndigheten för dotterföretaget har inom ramen för artikel 7.1 i förordning (EU) nr 575/2013 helt avstått från att tillämpa individuella kapitalkrav på dotterföretaget.

Skälen för kommitténs förslag

Möjligheten att göra undantag för dotterinstitut förutsätter att dotterinstitutet även har undantagits från individuell tillsyn enligt tillsynsförordningen. Här är dock den relevanta bestämmelsen artikel 7.1 i nämnda förordning.

Enligt artikel 7.1 i tillsynsförordningen får de behöriga myndigheterna välja att inte tillämpa artikel 6.1 på ett dotterföretag till ett institut, om både dotterföretaget och institutet omfattas av auktorisation och tillsyn i den berörda medlemsstaten, dotterföretaget omfattas av den grupp-

baserade tillsynen över det institut som är dess moderföretag och samtliga följande villkor är uppfyllda, i syfte att säkerställa att kapitalbasen är lämpligt fördelad mellan moderföretag och dotterföretag:

- a) Det finns inte några rådande eller förutsebara väsentliga praktiska eller rättsliga hinder för att moderföretaget snabbt ska kunna överföra medel ur kapitalbasen eller återbetala skulder.
- b) Moderföretaget uppfyller behöriga myndigheters krav på sund förvaltning av dotterföretaget och har åtagit sig att, med samtycke av den behöriga myndigheten, svara för dotterföretagets åtaganden, alternativt löper dotterföretaget endast försumbara risker.
- c) Moderföretagets förfaranden för bedömning, värdering och kontroll av risker omfattar även dotterföretaget.
- d) Moderföretaget innehar mer än 50 % av rösträtten knuten till aktier och andelar i dotterföretagets kapital eller har rätt att utse eller avsätta en majoritet av medlemmarna i dotterföretagets ledningsorgan.

Dessutom ska dotterinstitutet uppfylla ett antal kriterier som räknas upp i resolutionsdirektivet. Av dessa överensstämmer de flesta med kriterierna i artikel 7.1 i tillsynsförordningen.

Det enda nya kriteriet är det som finns i artikel 45.12 c. Av den bestämmelsen framgår att moderinstitutet i medlemsstaten, i vårt fall moderinstitutet i Sverige, ska uppfylla det krav som ställts på dotterföretaget som undantas och moderföretaget på konsoliderad nivå. Ordalydelsen kunde ha varit mer konkret angående vad som avses, men det är den enda rimliga tolkningen. Det ligger också i linje med att bestämmelsen inte gäller om moderinstitutet i medlemsstaten tillika är moderinstitutet inom EU.

Direktivet anger dock inte vad som gäller i stället, vilket torde innebära att huvudregeln gäller. Det betyder att moderinstitutet inom EU i ett sådant fall ska uppfylla minimikravet på individuell nivå och, om det också är moderföretag inom EU, på konsoliderad nivå. Om moderinstitutet inom EU inte tillika är moderföretaget inom EU behöver det bara uppfylla kravet på individuell nivå. I det fallet har emellertid resolutionsmyndigheten genom sin övervakning av minimikravet kontroll över att gruppen som sådan uppfyller kravet på gruppnivå.

Vi föreslår att det införs en bestämmelse som anger att resolutionsmyndigheten får undanta ett dotterinstitut som omfattas av gruppbaserad tillsyn från att uppfylla kravet om

1. villkoren i artikel 7.1 i tillsynsförordningen är uppfyllda,
2. institutet är undantaget från tillsyn på individuell nivå med stöd artikel 7.1 i tillsynsförordningen, och

3. moderinstitutet i Sverige, om det inte också är moderinstitutet inom EES, uppfyller kravet som ställs på det och på dotterföretaget på undergruppsnivå.

18 Värdering

18.1 Inledning

I resolutionsdirektivet anges att värderingar ska göras i olika syften. En värdering av företaget, dess tillgångar och skulder ska göras innan ett företag försätts i resolution och ska utgöra underlag för beslutet om att inleda resolution. En värdering ska också göras innan resolutionsmyndigheten vidtar någon resolutionsåtgärd. Den ska då ligga till grund för valet av lämpliga resolutionsåtgärder och åtgärdernas närmare utformning. Huruvida samma värdering kan användas eller om det behövs flera värderingar får visa sig i det enskilda fallet. Bestämmelserna för hur dessa värderingar, som direktivet kallar ”värdering i resolutionssyfte”, ska göras finns i artikel 36. I artikel 74 ställs det krav på en annan värdering med syftet att bedöma om ägare och borgenärer till följd av vidtagna åtgärder har fått ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation och av detta skäl är berättigade till ersättning från finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven).

Detta kapitel inleds med ett antal bedömningar om vad som bör utmärka värderingar som görs i resolutionssyfte. Därefter föreslår kommittén hur resolutionsdirektivet kan införlivas rörande värderingar enligt artikel 36 följt av förslag till införlivande av värderingen enligt artikel 74.

18.2 Kommitténs bedömningar rörande värdering

18.2.1 Rättvisande bild

<p>Kommitténs bedömning: Värderingen bör syfta till att ge en rättvisande bild av företaget och dess tillgångar och skulder.</p>

Skälen för kommitténs bedömning

Värderingar ska ge en korrekt bild av värdet på företaget och dess tillgångar och skulder. Att en värdering ska ge en korrekt bild kan tyckas självklart, men det finns skäl att poängtera varför detta är viktigt.

En för låg värdering av företaget som helhet riskerar att snedvrیدا fördelningen mellan olika intressegrupper, såsom befintliga aktieägare och borgenärer respektive nytillkommande aktieägare. En för hög värdering å andra sidan riskerar att medföra såväl fördelningskonsekvenser som risker för förtroendet för det företag som rekonstruerats.

Det bör påpekas att värderingar som utförs i samband med resolution sker under stor osäkerhet. De principiella resonemang som förs nedan kan felaktig ge intrycket av att värdet på olika tillgångar kan fastställas med säkerhet, men så är det inte. Det innebär dock inte att man bör avstå från att lägga fast principer i syfte att ge ett så bra resultat av värderingarna som möjligt.

Om värderingen blir för låg så innebär det att borgenärer (och ägare) riskerar att bli nedskrivna mer än vad som är nödvändigt för att ge företaget tillräcklig kapitalstyrka. Detta kan komma att gynna de som blir nya ägare eftersom det egna kapitalet (skillnaden mellan värdet på tillgångarna och skulderna) blir större än avsett. Vid en konvertering kan detta innebära att de nya ägarna får en alltför stor andel av företaget till följd av en för gynnsam konverteringskurs. På motsvarande sätt kommer vid en försäljning köparen att kunna erhålla tillgångar till ett för lågt pris. En för låg värdering innebär med andra ord att värden överförs från befintliga ägare och borgenärer till nya ägare.

Om värderingen å andra sidan är för hög innebär det att de förluster som gjorts att företaget hamnat i resolution underskattas. Som nämnts ovan har det både fördelningskonsekvenser och förtroendekonsekvenser. Fördelningskonsekvensen är att befintliga ägare och borgenärer inte i tillräcklig utsträckning kommer att bära förluster, antingen genom att nedskrivningarna blir för små eller genom att ett för högt pris betalas för tillgångar som till exempel förs över till ett broinstitut. En för hög värdering kan också försvåra resolutionen genom att det blir svårare att hitta en köpare till företaget eller tillgångarna beroende på vad som bjuds ut.

För att återskapa förtroendet för företaget, och för det finansiella systemet, är det av stor vikt att samtliga förluster snabbt iden-

tifieras och hanteras. En för generös värdering riskerar därför att inte ingjuta förtroende. En överhängande risk är även att ytterligare åtgärder kommer att behöva vidtas när den verkliga storleken på förlusterna klarnar, vilket riskerar att skada förtroendet för själva krishanteringen.

Ett viktigt syfte med resolution är att förluster ska bäras av ägarna och borgenärerna enligt deras inbördes prioritet. Det innebär att om värderingen blir för låg eller för hög leder det till ogrundade värdeöverföringar mellan olika intressenter. Som kommittén framhåller i andra kapitel bör resolutionsmyndigheten inte medverka till värdeöverföringar om detta inte är nödvändigt för att uppnå något resolutionsändamål och bara om det finns särskilda bestämmelser rörande detta i lag. I vart fall ska inte missvisande värderingar användas för att genomföra dolda värdeöverföringar. Därför är det viktigt att värderingen blir så korrekt som möjligt.

Som nämns inledningsvis är problemet i praktiken att det är mycket svårt att göra en korrekt värdering. Vad gäller banker är detta svårt under alla förhållanden och under resolution accentueras dessa problem. Frågan vad något egentligen är värt är alltid svår och vid värdering av företag används därför olika angreppssätt. Även om värdet som kommer ut ur värderingen är exakt i en matematisk mening så är en värdering i grund och botten en bedömning. Resultatet kan därför kan variera beroende på vem som utför den, vilken metod som används och vilka antagande som görs rörande de faktorer som påverkar värderingen enligt den valda metoden.

Utmaningen att fastställa vad något är värt kan vara extra stor när det handlar om vissa typer av finansiella tillgångar. Vissa tillgångar är förknippade med en stor del privat information, exempelvis banklån till små och medelstora företag, och handlas därför inte på marknader. I tider av oro på de finansiella marknaderna kan värderingen vara särskilt svår. Oron bottnar ju ofta i en genuin osäkerhet om värdet på vissa tillgångar, som i sin tur hänger samman med genuin osäkerhet om hur det bakomliggande krisförloppet ser ut och kommer att utvecklas. Dessutom kan mer generellt minskad likviditet på tillgångs- och finansieringsmarknader påverka marknadernas funktionssätt. I sådana situationer kan marknadspriset för tillgångar som normalt handlas på likvida marknader ha en lägre tillförlitlighet. I praktiken är det därför ofta svårt att på kort tid värdera finansiella tillgångar.

Att värderingen korrekt ska avspegla värdet på företaget, eller vad som nu är det specifika värderingsobjektet, motsvaras inom redovisningen av uttrycket att värderingen ska ge en rättvisande bild. I årsredovisningslagen är kravet på rättvisande bild en grundläggande bestämmelse, som härrör ur unionsrätten, och är att betrakta som en målsättning som ska vara styrande för all redovisning. Själva begreppet rättvisande bild har dock ingen klar definition. Det går alltså att diskutera vad begreppet innebär, men generellt anses det betyda att redovisningen ska vara korrekt och fri från systematiska skevheter – så kallad bias. I praktiken innebär det en överensstämmelse med rådande redovisningsprinciper som anger att redovisningen ska återspegla de faktiska ekonomiska förhållandena och vara objektiv. Om avvikelse vid värderingen av poster i redovisningen görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ, ska det upplysas om detta och skälen för avvikelsen ska motiveras.

18.2.2 Försiktighetsprincipen

Kommitténs bedömning: Värderingen bör beakta försiktighetsprincipen.

Skälen för kommitténs bedömning

Försiktighetsprincipen är en etablerad princip inom redovisningen. Den säger i korthet att värdering ska ske med en rimlig försiktighet. Principen innebär mer konkret att alla förväntade kostnader ska tas med, men endast kontrakterade intäkter.

Syftet med försiktighetsprincipen är inte att undervärdera tillgångar och övervärdera skulder och bygga upp dolda reserver utan det handlar om att hantera den osäkerhet som finns kring exempelvis värdering av en tillgång. Avsikten är delvis också att skydda ett företags borgenärer då försiktighetsprincipen hindrar att företag dräneras genom utdelning av orealiserade vinster.

Principen innebär också att risken för kreditgivare inte underskattas. Praktiskt bör försiktighetsprincipen tillämpas så att i valet mellan två sannolika värden ska man välja det lägsta värdet vid värdering av en tillgång och det högsta värdet vid värdering av en skuld. Det finns med andra ord en systematisk skevhet för hur

kostnader och intäkter behandlas i redovisningen. Det betyder att försiktighetsprincipen måste användas med aktsamhet så redovisningen inte hamnar i konflikt med att visa en rättvisande bild av bolagets finansiella ställning och resultat.

I resolution framstår försiktighetsprincipen som relevant då det är centralt för bland annat förtroendet för såväl institutet under resolution som krishanteringens generellt att förluster korrekt identifieras och att särskilt risken för negativa överraskningar framöver reduceras. Negativa överraskningar skulle kunna få till följd att vidtagna resolutionsåtgärder är otillräckliga, vilket riskerar att göra resolutionen mer utdragen eller, om den är avslutad, att företaget ånyo behöver försättas i resolution.

Det är också troligt att värderingen i ett resolutionsförfarande är behäftad med en icke-obetydlig osäkerhet beroende på svårigheterna med att värdera finansiella tillgångar och särskilt då i tider av oro i det finansiella systemet. Kommittén anser därför att inom ramen för att värderingen bör ge en rättvisande bild av företaget, dess tillgångar och skulder så bör värderingen också utmärkas av försiktighet.

18.2.3 Värderingsobjektets förutsättningar

Kommitténs bedömning: Värderingen bör utgå från förutsättningarna för företagets fortsatta verksamhet.

Skälen för kommitténs bedömning

En central fråga i värderingen av företag är vilka förutsättningar som gäller för företagets fortsatta verksamhet. Ska verksamheten drivas vidare så handlar det om att uppskatta vad rörelsen är värd eller vad tillgångarna är värda när de används i företagets verksamhet. Om företaget och dess verksamhet ska avvecklas så handlar det i stället om att uppskatta vilka intäkter en avveckling kan generera. Skillnaden mellan dessa båda värderingar kan vara betydande. Det finns flera skäl till detta. När det gäller banker är värderingen av lämnade krediter (fordringar) beroende av privat information rörande gäldenären. Vid ett försäljningsförsök är potentiella köpare medvetna om detta och kräver en premie som kompensation. De erbjuder därmed inte fullt betalt för kreditfordringarna. Det här är

ett av grundproblemen med bankverksamhet som återkommer i olika skepnader.

När det handlar om värderingar med olika förutsättningar skiljer man inom redovisningen mellan värdering vid fortlevnad ("going concern") och konkurs ("gone concern").

Principen för fortlevnad innebär att man utgår från att bolagets verksamhet ska fortsätta att bedrivas under normala förhållanden. Denna princip innebär att man i redovisningen utgår från att företagets verksamhet pågår och förväntas fortsätta. Ur ett värderingsperspektiv innebär det att tillgångarna ska värderas på basis av företagets fortlöpande verksamhet och inte som ett utförsäljningsobjekt i en avvecklingssituation. Om det däremot finns ett beslut om att bolaget ska likvideras, ska fortlevnadsprincipen inte tillämpas.

Om bolaget har gått i konkurs ska konkursförvaltaren upprätta en bouppteckning på tillgångarna samt skulderna i konkursboet med "noggrant uppskattade värden".¹ Konkurslagen är inte tydligare än så avseende hur en värdering av tillgångar och skulder ska ske. I praktiken betyder det dock att man måste beakta samtliga kända omständigheter som kan inverka på värdet. I normalfallet är bolagets värde vid fortlevnad högre än i en konkursituation, eftersom det typiskt sett uppstår kostnader (förluster) när ett företags tillgångar säljs var för sig.

Egentligen följer det av att värderingen ska vara korrekt att värderingen också ska baseras på förutsättningarna för verksamheten. Om företaget ska avvecklas ska värderingen också baseras på vad avvecklingen kan generera eftersom det de facto är vad företaget (eller dess inkråm) är värt. Om rörelsen ska drivas vidare så bör värderingen göras med detta som utgångspunkt. Här bör observeras att det kan vara möjligt att driva rörelsen vidare i en annan juridisk dräkt, det vill säga det befintliga bolaget ska upphöra men rörelsen ska drivas vidare i ett annat bolag (genom en inkråmsöverlåtelse). Värderingen av den del av verksamheten som ska drivas vidare ska då ske med fortlevnadsansatsen även om bolaget som den fram till resolutionen drivits i ska avvecklas.

Kommittén anser att det bör vara en princip för värderingen att den ska avspegla förutsättningarna för verksamheten vid resolutionstidpunkten och framöver. Generellt handlar resolution om att undvika avveckling genom konkurs och driva större eller mindre

¹ Se konkurslagen 7 kap. 13 §.

delar av verksamheten vidare. Därför bör värderingen i samband med att företag försätts i resolution också utgå från en fortlevnadsansats. Vi återkommer till detta när vi behandlar förslagen till införlivande.

18.3 Om förslagen till införlivande av värderingar i direktivet

Direktivet innehåller som nämnts krav på två olika värderingar. I artikel 36 anges att en värdering ska göras *i resolutionssyfte* innan resolutionsmyndigheten beslutar om resolution eller beslutar om resolutionsåtgärder. En sådan värdering ska bl.a. utgöra underlag vid bedömningen av om förutsättningarna för resolution föreligger, vilka resolutionsåtgärder som är lämpliga och hur dessa ska utformas. I artikel 74 anges att det ska göras en värdering *av skillnad i behandling* i syfte att bedöma om aktieägare och borgenärer skulle ha fått ett bättre ekonomiskt utfall om företaget i stället för resolution hade varit föremål för normala insolvensförfaranden. Det är viktigt att påtala att detta är en separat värdering från den i artikel 36. Innan vi föreslår ett införlivande av dessa båda artiklar bör ett par utgångspunkter för dessa förslag nämnas.

Utgångspunkter för vårt förslag till införlivande

En första utgångspunkt för införlivandet är att direktivet anger att Eba, och i vissa fall Esma, ska eller får utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera ett antal centrala kriterier vid värderingar enligt såväl artikel 36 som artikel 74. Kommissionen har befogenhet att sedermera anta dessa standarder. Detta innebär att vårt förslag till införlivande av artikel 36 och artikel 74 måste beakta att detta arbete pågår på EU-nivå.

En andra utgångspunkt är att eftersom ett resolution är ingripande i ägares och eventuellt också i borgenärers rättigheter måste förslagen vara förenliga med regleringen av det grundläggande skyddet för egendom i regeringsformen. I regeringsformen 2 kap. 15 § stadgas bl.a. att den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom ska vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag.

I förarbetena till bestämmelsen står bl.a. att även med en grundlagsfäst huvudprincip om full ersättning finns det utrymme att i vanlig lag utforma exempelvis värderingsregler och regler om vilka typer av förluster som ska vara ersättningsgilla på olika sätt. Regeln att ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag ger utrymme för sådana närmare principer för ersättningens bestämmande som exempelvis för närvarande finns i expropriationslagen. För förslaget till införlivande betyder detta att den avvägning som normalt görs av hur mycket som behöver framgå i lag och vad som kan regleras i författning på lägre nivå får vad gäller värderingen göras mot bakgrund av ifrågavarande bestämmelse i regeringsformen.

18.4 Värdering i resolutionssyfte

18.4.1 Övergripande

Kommitténs förslag: Innan ett beslut om resolution eller en resolutionsåtgärd fattas ska resolutionsmyndigheten säkerställa att en rättvis, väl avvägd och realistisk värdering av företagets tillgångar och skulder utförs.

Tillgångarna och skulderna ska värderas utifrån försiktiga antaganden.

Värderingen ska utföras av en person med oberoende ställning i förhållande till myndigheter och till det företag som är föremål för värderingen.

Resolutionsdirektivet

Om tidpunkt

Artikel 36.1 anger att innan resolutionsmyndigheterna vidtar resolutionsåtgärder, vilket i direktivet inkluderar beslut om resolution (se artikel 2.1.40), eller utövar befogenheten att skriva ned eller konvertera kapitalinstrument, ska den säkerställa att en rättvis, väl avvägd och realistisk värdering av tillgångarna och skulderna i det berörda företaget.

Försiktighetsprincipen och hantering av framtida extraordinärt finansiellt stöd samt resolutionskostnader

Artikel 36.5 anger att utan att det i tillämpliga fall påverkar tillämpningen av unionens regler om statligt stöd ska värderingen grundas på försiktiga antaganden, inbegripet vad gäller andelen uteblivna betalningar och förlusternas storlek. Värderingen får inte förutsätta potentiellt framtida tillhandahållande av statligt stöd eller akut likviditetsstöd från centralbanker, eller annat likviditetsstöd från centralbanker med icke standardmässiga villkor för säkerheter, löptider eller räntesatser, till det berörda företaget från och med den tidpunkt då resolutionsåtgärder vidtas eller befogenheten att skriva ned eller konvertera kapitalinstrument utövas. Dessutom ska, om ett resolutionsverktyg tillämpas, värderingen beakta att

- a) resolutionsmyndigheten och finansieringsarrangemang som agerar enligt 101 får ersättning från företaget under resolution för rimliga, regelrätta kostnader som uppstår, i enlighet med artikel 37.7,
- b) finansieringsarrangemanget för resolutionen får ta ut ränta eller avgifter med avseende på eventuella lån eller garantier som tillhandahållits företaget under resolution, i enlighet med artikel 101.

Krav på oberoende person

Värderingen ska enligt 36.1 utföras av en person med oberoende ställning i förhållande till offentliga myndigheter, inbegripet resolutionsmyndigheten, och företaget.

Skälen för kommitténs förslag*Om tidpunkten*

Av direktivet framgår att en värdering ska vara utförd innan ett företag försätts i resolution och innan någon resolutionsåtgärd vidtas. Det framgår även att en värdering ska göras innan relevanta kapitalinstrument skrivs ned eller konverteras utanför resolution, vilket vi föreslår ska vara befogenheter som Finansinspektionen ska tillämpa; se kapitel 30. Att notera är att direktivet ger resolutions-

myndigheten möjlighet att göra en preliminär värdering om det inte finns tid att göra en komplett värdering; se nedan. Det kan vara samma värdering som ligger till grund för beslutet att försätta ett företag i resolution och som ligger till grund för beslut om resolutionsåtgärder, men det behöver inte vara det. Beroende på omständigheterna i varje enskilt fall kommer de beslut som blir aktuella, och för vilka en värdering ska utgöra underlag för, att fattas under en viss tidsperiod.

Eftersom värderingen ska spegla situationen i företaget vid tidpunkten för aktuell åtgärd, kan det bli aktuellt att justera den värdering som låg till grund för exempelvis själva resolutionsbeslutet genom att värdena förändras beroende på en i värderingen fastlagd metod eller att göra en ny värdering. Att värderingen behöver justeras eller en ny värdering behövs kan bero på att den ekonomiska situationen i företaget har ändrats i de fall ett beslut om tillämpningen av ett resolutionsverktyg fattas en viss tid efter själva resolutionsbeslutet. Men det kan också bero på att en värdering som ska utgöra underlag för ett beslut om resolution och en värdering som ska utgöra underlag för en resolutionsåtgärd kan göras med lite olika metoder (se nedan). Oavsett om en eller flera värderingar görs ska de styras av samma bestämmelser.

Själva värderingstidpunkten ska ligga så nära som möjligt i tiden för den åtgärd den utgör grund till. Detta gäller också oavsett om värderingen är preliminär eller slutlig. Att en värdering ska göras innan ett beslut om resolution och innan resolutionsåtgärder vidtas samt innan Finansinspektionen skriver ned eller konverterar relevanta kapitalinstrument behöver framgå av lag.

Om rättvis, väl avvägd och realistisk värdering

Kommitténs bedömning är att direktivet i denna del avser att med begreppen rättvis, väl avvägd och realistisk hänvisa till att värderingen i princip ska ge vad som motsvarar begreppet en rättvisande bild av företagets ställning. Som nämns ovan anser kommittén att principen om en rättvisande bild, i likhet med i all redovisning, bör vara den övergripande målsättningen för värderingen även i resolution. Det handlar mer konkret om att värderingen ska utföras enligt rådande värderingsprinciper och praxis samt vara fri från systematiska skevheter (bias). Värderingen bör alltså som en utgångspunkt göras i enlighet med hur företag i allmänhet normalt

värderar och redovisar tillgångar och skulder samt i enlighet med de regler som finns för detta.

Det bör dock framhållas att detta inte innebär att den värdering som företaget tidigare har gjort som en del av sin redovisning därmed blir styrande. I praktiken kan företagets tidigare värdering (redovisningens bokförda värden) komma att skilja sig kraftigt åt från en ny värdering vid resolution, exempelvis till följd av att de omvärldsfaktorer som påverkar värderingen har förändrats kraftigt på kort tid.

I en rättvisande och realistisk värdering ligger även att den ska utgå ifrån de förutsättningar som gäller för verksamheten framöver. Detta skulle kunna innebära att såväl en värdering baserad på ett antagande om fortlevnad som en konkursvärdering kan göras. Eftersom resolution syftar till att låta verksamheter fortgå i motsats till (omedelbar) avveckling kommer fortlevnad i praktiken att vara huvudprincipen i värderingen när resolution inleds.

Om resolutionsmyndigheten exempelvis tillämpar skuldnedskrivningsverktyget i syfte att rekonstruera företaget så är tanken att företaget och (merparten) av dess verksamhet ska drivas vidare. En del av skuldnedskrivningsverktyget är att skriva ned skulder tills substansvärdet är noll, samt att konvertera skulder så att kapitaltäckningen blir tillräcklig för att klara tillståndsvillkoren (i minst ett år) och för att behålla marknadens förtroende. I detta fall gäller det en verksamhet som ska drivas vidare, vilket betyder att värderingen ska göras enligt en fortlevandeansats. Om tillgångarna skulle ha värderats till konkursvärde, vilket sannolikt inneburit ett betydligt lägre värde, hade kapitalbehovet blivit större och följaktligen hade det krävs större nedskrivningar och konverteringar. När sedan företaget därefter värderas enligt fortlevnadsansatsen hade då sannolikt en betydande överkapitalisering uppstått. Det hade med andra ord skett en värderöverföring från de befintliga borgenärerna till de nya ägarna något som kommittén, som nämnts, anser bör undvikas. En överföring av tillgångar och skulder till ett broinstitut syftar även det till att driva verksamhet vidare så av motsvarande skäl bör en fortlevandeansats användas även här.

När det handlar om överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag så är läget mer komplicerat. Detta handlar om verksamheter eller tillgångar som inte behöver drivas vidare utan som skulle ha avvecklats, exempelvis genom att följa med i en konkurs, men som av något skäl bedöms olämpliga att avveckla vid just den tidpunkten. Det framstår dock som lämpligt att använda fortlevnadsansat-

sen även i detta fall eftersom tillgångarna trots allt inte ska avvecklas med en gång. Det framstår även som rimligt att tillgångsförvaltningsbolaget sedermera i sin redovisning inte kommer att värdera sitt innehav till konkursvärde och därmed kan problemen med överkapitalisering undvikas vid en fortlevandeansats. Rörande de tillgångar som blir föremål för överföring till ett tillgångsförvaltningsbolag är det dock sannolikt att skillnaderna i praktiken mellan en konkursvärdering och en fortlevandevärdering är relativt liten.

Det finns även skäl att tolka direktivet som att fortlevnadsansatsen är huvudprincipen vid en artikel 36-värdering (i motsats till en artikel 74-värdering). Ett skäl till detta är att om huvudprincipen hade varit konkursvärdering så hade artikel 74 inte fyllt någon funktion (det finns exempelvis inga krav på att dessa värderingar ska göras av olika personer). Om konkursvärdering skulle användas som huvudprincip innebär det också att resolution lätt riskerar att inkräkta på egendomsskyddet med åtföljande behov av att kompensera ägare och borgenärer med medel från resolutionsreserven.

Ett annat skäl är den roll som direktivet tillmäter företagets bokförda värden. Dessa ska biläggas värderingen och avvikelser från dessa ska motiveras. De bokförda värdena baseras även de normalt på fortlevnadsansatsen. Det kan även framhållas att direktivet anger att värderingen också ska innehålla en uppskattning av utfallet för ägare och borgenärer vid konkurs (se nedan).

Mot bakgrund av att det pågår ett arbete på EU-nivå med att ta fram tekniska standarder, föreslår vi att en vidare precisering av värderingens angreppssätt och metod inte görs i lag.

Om försiktiga antaganden

Direktivet anger även att värderingen av företagets tillgångar och skulder ska göras baserat på försiktiga antaganden, vilket kommittén tolkar som att det handlar om att den så kallade försiktighetsprincipen. Kommittén har ovan bedömt att det är lämpligt att beaktas denna vid en resolutionsvärdering. Direktivet anger vidare särskilt att försiktiga antaganden ska gälla vid en framåtblickande bedömning av andelen uteblivna betalningar och förlusternas storlek. I linje med principen om försiktiga antaganden ska värderingen inte heller förutsätta framtida extraordinärt offentligt finansiellt stöd eller nödkredit från Riksbanken eller annat likviditetsstöd från

Riksbanken som inte beviljas enligt standardmässiga villkor för säkerheter, löptider eller räntesatser från och med den tidpunkt när resolutionsåtgärder vidtas eller befogenheten att skriva ned eller konvertera kapitalinstrument utövas. Även framtida kostnader som företaget kommer att drabbas av enligt bestämmelser i direktivet ska beaktas. Här avses resolutionsmyndighetens rätt till ersättning från företaget i resolution för kostnader som uppstår i ett resolutionsförfarande och finansieringsarrangemangets rätt att ta ut ränta eller avgifter med avseende på eventuella lån eller garantier som tillhandahållits företaget under resolution.

Vår bedömning är att det bör framgå av lag att värderingen ska baseras på försiktiga antanden, men att direktivets mer detaljerade innehåll i detta avseende följer av en tillämpning av försiktighetsprincipen.

Det bör vidare framgå att ett syfte med värderingen är att säkerställa att eventuella förluster avseende företagets tillgångar till fullo redovisas. Det är viktigt för att resolutionen ska bli förtroendeskapande att företagets förluster verkligen redovisas så att de åtgärder som vidtas inte ska visa sig otillräckliga. Direktivet anger även ett antal beslut som värderingen ska utgöra underlag för.

Om oberoende person

Kravet på oberoende person är tydligt i direktivet såtillvida att det ska vara en person som är oberoende från offentliga myndigheter och det företag som är föremål för värderingen. Även på denna punkt ska Eba utarbeta tekniska standarder vad avser de omständigheter som ska föreligga för att en person ska anses oberoende enligt ovan. Sannolikt går uppdraget till en revisionsbyrå eller en person som är knuten till en revisionsbyrå som sedan utför den med stöd av en större eller mindre grupp kollegor. Detta betyder att det inte endast är en fysisk person som i praktiken utför värderingen. Även kravet på en oberoende person behöver framgå i lag. Kommittén föreslår i detta sammanhang en direktivnära text mot bakgrund av kommande tekniska standarder.

18.4.2 Syfte med värderingen

Kommitténs förslag: Värderingen ska säkerställa att eventuella förluster avseende tillgångarna i institutet till fullo redovisas vid den tidpunkt då resolutionsåtgärder vidtas.

Värderingen ska ligga till grund för följande beslut:

1. Beslut om resolution.
2. Beslut om vilka resolutionsåtgärder som ska vidtas avseende företaget under resolution.
3. *Åtgärder mot ägare.* Beslut om minskningen av aktiekapital, omfattningen av indragning, överföring eller utspädning av aktier eller minskning av värdet av andelar.
4. *Försäljningsverktyget.* Beslut om vilka tillgångar, rättigheter, skulder eller aktier eller andra äganderättsinstrument som ska överföras samt för resolutionsmyndighetens bedömning av vad som utgör affärsmässiga villkor
5. *Broinstitutsverktyget eller avskiljandeverktyget.* Beslut om vilka tillgångar, rättigheter, skulder eller aktier eller andra äganderättsinstrument som ska överföras och beslut om värdet av en eventuell ersättning som ska betalas till institutet under resolution eller, allt efter omständigheterna, till ägarna till aktierna eller andra äganderättsinstrument.
6. *Skuldnedskrivningsverktyget.* Beslut om omfattningen av nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument och kvalificerade skulder.

Resolutionsdirektivet

Värderingens syfte anges i artikel 36.3 som att värderingen ska bedöma värdet av tillgångarna och skulderna i företaget som uppfyller villkoren för resolution enligt artiklarna 32 och 33. I artikel 36.4 preciseras syftena ytterligare:

- a) att fungera som underlag vid fastställandet av huruvida villkoren för resolution eller villkoren för nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument är uppfyllda,

- b) att, om villkoren för resolution är uppfyllda, fungera som underlag för beslutet om vilka lämpliga rekonstruktionsåtgärder som ska vidtas med avseende på företaget,
- c) att, när befogenheten att skriva ned eller konvertera kapitalinstrument tillämpas, fungera som underlag för beslutet om omfattningen av indragning eller utspädning av aktier eller andra äganderättsinstrument, och omfattningen av nedskrivning eller konvertering av berörda kapitalinstrument,
- d) att, när skuldnedskrivningsverktyget tillämpas, fungera som underlag för beslutet om omfattningen av nedskrivning eller konvertering av kvalificerade skulder,
- e) att, när broinstitutverktyget eller verktyget för avskiljande av tillgångar används, fungera som underlag för beslutet om vilka tillgångar, rättigheter, skulder eller aktier eller andra äganderättsinstrument som ska överföras och beslutet om värdet av en eventuell ersättning som ska betalas till företaget under resolution eller, allt efter omständigheterna, till ägarna till aktierna eller andra äganderättsinstrument,
- f) att, när verktyget för försäljning av verksamhet används, fungera som underlag för beslutet om vilka tillgångar, rättigheter, skulder eller aktier eller andra äganderättsinstrument som ska överföras och fungera som underlag för resolutionsmyndighetens bedömning av vad som utgör affärsmässiga villkor vid tillämpning av artikel 38,
- g) att i samtliga fall säkerställa att eventuella förluster avseende tillgångarna i företaget till fullo redovisas vid den tidpunkt då resolutionsverktygen används eller befogenheten att skriva ned eller konvertera kapitalinstrument utövas.

Skälen för kommitténs förslag

Direktivet anger att värderingar enligt artikel 36 ska göras i olika syften. Exempelvis ska en värdering ligga till grund för beslutet att försätta ett företag i resolution. En värdering ska också ligga till grund för valet av lämpliga resolutionsåtgärder och för den valda åtgärdens närmare utformning, exempelvis hur mycket skulderna ska skrivas ned vid användning av skuldnedskrivningsverktyget. På motsvarande sätt ska värderingen ligga till grund för en nedskriv-

ning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument utanför resolution. Vad som sägs om resolutionsåtgärder i detta kapitel gäller alltså även för nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument utanför resolution.

När det handlar om vilken, eller vilka, värderingsmetoder som bör användas kan kommittén konstatera att sambandet mellan värderingsmetod och resolutionsåtgärd inte är helt enkelt. I viss mån styrs valet av resolutionsåtgärd av hur värderingar utfaller, men när väl det är bestämt vilken resolutionsåtgärd som ska användas så styr det vilka värderingsmetoder som lämpligen ska användas. Valet mellan att försöka sälja aktierna i ett företag under resolution och att överföra en del av tillgångarna till ett broinstitut styrs till exempel sannolikt i hög grad av en utvärdering av företagets ekonomiska styrka och tillgångarnas skick.

Inför en aktieförsäljning behöver man vidare genomföra en mer precis och ändamålsenlig värdering av aktierna för att kunna ta ställning till eventuella bud. Om det ska ske en överföring av delar av verksamheten till en privat aktör, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag kan det handla om en substansvärdering (i korthet en värdering av skillnaderna mellan värdet på företagets tillgångar och beloppet av dess skulder) eller en inkråmsvärdering (i princip en värdering av företagets rörelse). En inkråmsvärdering kan vara ett viktigt komplement eftersom skulder är en del av en banks rörelse på ett annat sätt än för vanliga företag. En inlåningsstock är till exempel ofta inte bara skulder utan har också ett värde i form av att det är en kundstock som innebär att den som köper inlåningsstocken får möjlighet att generera intäkter från dessa kunder i form av utlåning, provisioner och olika kringtjänster.

Det bör också påpekas att när det handlar om en användning av försäljningsverktyget så kommer en försäljning (och inte bara en överföring) att ske i bemärkelsen att förvärvet är frivilligt. Direktivet anger också ett antal bestämmelser för att säkerställa att försäljningen sker på affärsmässiga grunder. Eftersom det kommer att finnas ett pris i denna situation som fastställs i en marknadstransaktion är värderingen av mindre betydelse och tjänar i huvudsak som ytterligare underlag för resolutionsmyndighetens bedömning av att det pris som köparen erbjuder är rimligt.

Om resolutionsmyndigheten ska skriva ned skulder behöver en substansvärdering göras då ett syfte är att få tillgångar och skulder i balans. Därefter ska skulder konverteras tills en tillräcklig kapitalstyrka nås. Detta handlar dels om att kunna få marknadens

förtroende, dels om att (med viss marginal) kunna klara kapitaltäckningskraven. Det bör dock framhållas att kapitaltäckningskraven beräknas med utgångspunkt i en värdering av ett företags tillgångar enligt vanliga redovisningsprinciper, men sedan tillkommer specialregler och inte minst en riskviktning av tillgångarna. Det innebär att för en given andel eget kapital kan kapitaltäckning i två olika banker se drastiskt olika ut beroende på vilken typ av tillgångar bankerna har och vilka riskvikter deras respektive tillgångar har. Om ett företag har använt interna modeller för att beräkna riskvikter, kan det finnas skäl att vid en omstrukturering av företaget ompröva dessa och eventuellt övergå till standardiserade riskvikter. Konsekvensen av högre riskvikter blir att företaget behöver mer kapital i absoluta termer för att kunna uppfylla en viss kapitaltäckningsrelation, det vill säga behovet av skuldkonvertering ökar. Värderingen måste med andra ord kompletteras med en bedömning av kapitalbehovet med utgångspunkt i vilken kapitaltäckningsgrad som tillgångarna implicerar och hur mycket skulder som behöver konverteras till aktier (eller andra kapitalbasinstrument) för att klara av tillämpliga kapitalkrav. Det sistnämnda är bedömningarna som i första hand faller inom tillsynsmyndigheternas expertis och verksamhetsområde. Värderingen måste, om den ska ligga till grund för hur mycket skulder som ska konverteras, med andra ord ta hänsyn till tillsynsmyndighetens bedömningar av hur mycket kapital som behövs ur regleringssynpunkt.

Det bör avslutningsvis påpekas att en värdering av företagets tillgångar och skulder behövs för flera av syftena. Det behövs som underlag för bedömningen av om resolution ska inledas och för att säkerställa att förluster avseende företagets tillgångar identifieras och för tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget.

Mot bakgrund av dessa exempel kan vi sluta oss till att en substansvärdering, det vill säga en värdering av ett företags tillgångar och skulder, i princip alltid är nödvändig. Direktivet anger att värderingen ska göras för att bedöma värdet på företagets tillgångar och skulder. Det bör framgå av genomförandet att värderingen ska avse företagets tillgångar och skulder, det vill säga att en substansvärdering ska göras. Detta utesluter inte att värderaren i tillägg till detta också väljer andra angreppssätt, exempelvis en aktievärdering, vilket kan vara relevant vid en aktieförsäljning. Mot bakgrund av att det pågående arbetet på EU-nivå med att ta fram tekniska standarder föreslår vi ingen närmare precisering av vilka angreppssätt och metoder som ska användas i relationen till de olika syften som en

värdering enligt artikel 36 kan ha. Kommittén föreslår att de syften som preciseras i artikel 36.4 ska framgå av svensk lag.

18.4.3 Informationskrav

Kommitténs förslag: Till värderingen ska biläggas följande information såsom den framgår av företagets räkenskapsinformation.

1. En uppdaterad balansräkning och en rapport över den finansiella ställningen för företaget.
2. En analys och en uppskattning av tillgångarnas bokföringsmässiga värde.
3. En förteckning över de utestående skulder i och utanför balansräkningen som framgår av räkenskaperna för företaget, med angivande av respektive skulds prioritet enligt förmånsrättslagen (1970:979).

Till grund för beslut om försäljningsverktyget, broinstitutsverktyget eller avskiljandeverktyget får vid behov den information som ska biläggas värderingen kompletteras med en analys och en uppskattning av värdet av tillgångarna och skulderna i företaget med utgångspunkt i marknadsvärdet.

Värderingen ska innehålla en uppskattning av det ekonomiska utfallet för ägare och borgenärer om företaget hade försatts i konkurs eller gått i likvidation.

Resolutionsmyndigheten ska ange om uppskattningen ska utgå från konkurs eller likvidation.

Resolutionsdirektivet

Värderingen ska enligt artikel 30.6 kompletteras med följande information, såsom den anges i bokföringen för företaget:

- a) En uppdaterad balansräkning och en rapport över den finansiella ställningen för företaget.

- b) En analys och en uppskattning av tillgångarnas bokföringsmässiga värde.
- c) En förteckning över de utestående skulder i och utanför balansräkningen som framgår av räkenskaperna för företaget, med en angivelse av respektive krediter och prioritetsnivåer enligt tillämplig insolvenslagstiftning.

I artikel 36.7 anges att för att underbygga besluten i artikel 36.4 e och f får vid behov informationen i artikel 36.6 b kompletteras med en analys och en uppskattning av värdet av tillgångarna och skulderna i företaget med utgångspunkt i marknadsvärdet. Besluten i artikel 36.4 e och f handlar om vad som ska överföras till ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag och ersättningen för överföringen respektive beslut om vad som ska säljas och bedömningen av vad som utgör affärsmässiga villkor vid tillämpning av försäljningsverktyget.

Artikel 36.8 anger även att värderingen ska innehålla en indelning av borgenärerna i klasser enligt deras prioritetsnivåer enligt tillämplig insolvenslagstiftning och en uppskattning av vilken behandling varje klass av aktieägare och borgenärer skulle ha förväntats få, om företaget hade avvecklats genom konkurs eller likvidation. Andra stycket förtydligar att denna uppskattning inte ska påverka tillämpningen av regeln om ”inte sämre villkor för borgenär” enligt artikel 74.

Skälen för kommitténs förslag

Av bestämmelsen framgår vilken information som ska biläggas värderingen. Det framgår då att information om tillgångar och skulder så som den anges i företagets räkenskapsinformation alltid ska biläggas. Vid tillämpningen av antingen försäljningsverktyget broinstitutsverktyget eller avskiljandeverktyget kan dessutom en analys och uppskattning av tillgångarnas och skuldernas marknadsvärde biläggas värderingen. Av detta skäl föreslår vi att en bestämmelse liknande den i direktivet införs i svensk rätt.

Vi vill betona att även om de bokförda värdena utgör ett viktigt underlag för värderaren och ska biläggas värderingen så betyder inte det att denne behöver använda samma värderingsmetoder som har använts i företagets redovisning. Värderaren kan göra andra bedömningar av lämpliga metoder för att uppnå målet om att vär-

deringen ska ge en rättvisande bild. Exempelvis kan värderaren anse att vissa tillgångar som företaget har värderat enligt anskaffningsvärde mer rättvisande ska värderas till marknadsvärde. Tillgångar som har värderats till marknadsvärde baserat på marknadspris i bokföringen kan en värderare också behöva värdera med hjälp av modeller om de finansiella marknaderna vid resolutionstillfället är illikvida. Förutom den här typen av exempel kan en värderare göra andra val avseende parametrar och omvärldsbedömningar än vad företaget har gjort i sin tidigare värdering. Av dessa skäl är det vår bedömning att värderingen som görs i resolution inte handlar om att justera bokförda värden utan avser en ny värdering som värderaren är relativt fri att göra baserat på sin kompetens i dessa frågor och relevanta bedömningar gjorda på grundval av denna och tillgänglig information.

Direktivet anger också att värderingen ska innehålla en indelning av borgenärerna i klasser utefter prioritetsordning i enlighet med förmånsrättslagen och en uppskattning av det ekonomiska utfallet för respektive klass av aktieägare och borgenärer om företaget hade försatts i konkurs eller likvidation. Detta är viktig information för att resolutionsmyndigheten ska kunna vidta resolutionsåtgärder som inte leder till att ägare och borgenärer får ett sämre ekonomiska utfall ut än om resolution inte hade inletts, det vill säga om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation. Resolutionsmyndigheten bör dock vid värderingen ange om den ska utgå från ett alternativt scenario som är konkurs eller likvidation. Det bör framgå i lag att värderingen ska innehålla en uppskattning av det ekonomiska utfallet vid konkurs eller likvidation för ägare och borgenärer samt att resolutionsmyndigheten ska ange om konkurs eller likvidation är alternativet till resolution i det specifika fallet. En indelning av ägare och borgenärer i klasser baserat på deras prioritet är nödvändig för att kunna göra en sådan uppskattning.

18.4.4 Slutlig och preliminär värdering

Kommitténs förslag: Om det på grund av brådska inte är möjligt att uppfylla kravet på oberoende person eller att den information som ska framgå av värderingen inte är komplett, ska en preliminär värdering genomföras.

En preliminär värdering ska innehålla en buffert för ytterligare förluster.

En preliminär värdering som genomförs i enlighet med denna lag utgör tillräcklig grund för att vidta resolutionsåtgärder.

En värdering ska betraktas som preliminär tills en oberoende person har utfört en värdering som fullt ut uppfyller bestämmelserna för en värdering enligt denna lag.

Resolutionsmyndigheten ska så snart som möjligt se till att den preliminära värderingen kompletteras för att uppfylla bestämmelserna för en värdering enligt denna lag och därmed bli slutlig.

Resolutionsdirektivet

I artikel 36.1 fastslås att, om inte annat följer av punkt 13 i denna artikel och artikel 85, ska om alla de krav som fastställs i denna artikel uppfylls, värderingen betraktas som definitiv.

I artikel 36.2 framgår att om en oberoende värdering enligt 36.1 inte är möjlig får resolutionsmyndigheterna göra en preliminär värdering av tillgångarna och skulderna i institutet eller koncernföretaget. I artikel 36.9 utvecklas vad som gäller för en preliminär värdering. Om det grund av brådskande omständigheter i fallet antingen inte är möjligt att uppfylla kraven i 36.6 och 36.8, eller i 36.2 där den är tillämplig, ska en preliminär värdering genomföras. Vid den preliminära värderingen ska man iaktta att kraven i 36.3 följas och, så långt det är praktiskt möjligt med beaktande av omständigheterna, kraven i 36.1, 6 och 8.

I artikel 36.9 andra stycket anges att den preliminära värdering som avses i denna punkt ska inbegripa en buffert för ytterligare förluster, med lämplig motivering.

I artikel 36.10 framgår att en värdering som inte uppfyller alla de villkor som fastställs i denna artikel ska betraktas som preliminär tills en oberoende person har utfört en värdering som fullt ut uppfyller alla de villkor som fastställs i denna artikel. Den definitiva värderingen i efterhand ska genomföras så snart det är praktiskt möjligt. Den får endera genomföras separat från värderingen enligt artikel 74 eller samtidigt som denna värdering och genom samma oberoende person som denna värdering, men den ska vara fristående.

Syftet med den definitiva efterhandsvärderingen är mer precist enligt artikel 36.10 andra stycket att

- a) säkerställa att eventuella förluster med avseende på tillgångarna i företaget till fullo redovisas i räkenskaperna för företaget, och
- b) att fungera som underlag för ett beslut om att återföra borgenärers fordringar eller öka värdet av den ersättning som betalas, i enlighet med 36.11.

I artikel 36.12 förtydligas att en preliminär värdering som utförs i enlighet med 36.9 och 10 ska utgöra en giltig grund för resolutionsmyndigheterna att vidta resolutionsåtgärder.

Skälen för kommitténs förslag

Det är kommitténs bedömning att beroende på omständigheterna måste det finnas en möjlighet att gå vidare och vidta relevanta åtgärder även om en fullständig värdering inte har hunnit utföras. Komplexiteten i uppgiften att värdera ett finansiellt företag i sig och därtill i en situation med eventuellt turbulenta marknader skulle annars kunna medföra att resolutionsmyndigheten är tvungen att avvakta med att fatta adekvata beslut med risk för betydande samhällsekonomiska kostnader som följd. För att skapa förtroende i marknaderna och för att minimera risken för spridningseffekter är det centralt att snabbt sätta in adekvata åtgärder.

Eftersom direktivet anger en relativt omständlig process för värdering, inte minst genom kravet på en oberoende värderare, är det nödvändigt att den möjlighet som direktivet ger att göra en av myndigheten själv genomförd preliminär värdering också införs i svensk lag. Det är också att föredra att det läggs fast en tydlig process för detta i lag. Eftersom det troligen inte kommer att kunna göras en lika grundlig bedömning av bl.a. tillgångarnas kvalitet i den preliminära värderingen, är det också rimligt att denna inbegriper en buffert för ytterligare förluster. En sådan buffert är också i linje med förslaget att värderingen ska göras utefter försiktiga antaganden. Eba ska utarbeta förslag till tekniska standarder vad gäller metod för hur denna buffert ska räknas fram och hur den ska inbegripas i värderingen.

Det bör vidare framgå av svensk rätt att en värdering inte ska anses vara slutlig förrän den har utförts av en oberoende person

och den information och de analyser som ska komplettera värderingen är komplett. En värdering ska också anses preliminär ifall de uppgifter som framgår av artikel 36.6 och 36.8 inte finns med. Det bör också framgå av lagen att resolutionsmyndigheten ska se till att en preliminär värdering så snart som möjligt kompletteras så att den uppfyller alla kraven på en värdering i detta sammanhang och därmed blir slutlig.

18.4.5 Vid skillnad mellan slutlig och preliminär värdering

Kommitténs förslag: Om den slutliga värderingen utvisar ett högre värde än den preliminära värderingen ska resolutionsmyndigheten

- a) fatta beslut om att öka värdet av fordringarna som har skrivits ned genom skuldnedskrivningsverktyget, eller
- b) besluta att ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag ska göra ytterligare en betalning av ersättning med avseende på tillgångar, rättigheter och skulder till företaget under resolution, eller, allt efter omständigheterna, med avseende på aktier eller äganderättsinstrument till ägarna av dessa.

Resolutionsdirektivet

I artikel 36.11 anges att den definitiva efterhandsvärderingen kommer fram till en högre uppskattning av det berörda företags substansvärde än den preliminära värderingen så får resolutionsmyndigheten

- i) utöva sin befogenhet att öka värdet av fordringar från borgensnärer eller ägare till tillämpliga kapitalinstrument som har skrivits ned enligt skuldnedskrivningsverktyget,
- ii) beordra ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag att göra ytterligare en betalning av ersättning med avseende på tillgångar, rättigheter och skulder till företaget under resolution, eller, allt efter omständigheterna, med avseende på aktier eller äganderättsinstrument till ägarna till aktierna eller andra äganderättsinstrument.

Skälen för kommitténs förslag

Kommittén bedömer, trots vad direktivet anger som huvudregel, att i praktiken kommer den preliminära värderingen i de flesta fall att ligga till grund för resolutionsåtgärder. Det troliga är också att den slutliga värderingen utvisar ett annat värde än den preliminära värderingen.

För det fall slutliga värderingen utvisar ett lägre värde, trots den extra förlustbufferten i den preliminära värderingen, så är vad som händer härnäst, exempelvis om borgenärernas fordringar ska skrivas ned mer eller inte, enligt kommitténs bedömning ytterst en fråga om ytterligare resolutionsåtgärder är nödvändiga eller inte. Ytterligare bestämmelser behövs därför inte. Det finns inte heller någon bestämmelse i direktivet om att fordringar i detta fall ska, eller får, skrivas ned mer.

För det fall den slutliga värderingen utvisar ett högre värde regleras detta i direktivet på så sätt att resolutionsmyndigheten kan gottskriva borgenärer vid tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget eller öka den ersättning som ett broinstitut eller en tillgångsförvaltningsenhet ska utge till berörda. Genom att resolutionsmyndigheten i den preliminära värderingen har underskattat företagets värde och baserat på den vidtagit resolutionsåtgärder har den också sannolikt gjort värdeöverföringar från en borgenär till en annan. För att undvika sådana värdeöverföringar bör resolutionsmyndigheten korrigera resolutionsåtgärderna baserat på den slutliga värderingen.

Det är därför kommitténs förslag att det i svensk lag ska finnas en skyldighet för resolutionsmyndigheten att utge ersättning motsvarande det värde som den slutliga värderingen utvisar. Det innebär att direktivets bestämmelse om att resolutionsmyndigheten *får* öka värdet av fordringar från borgenärer som har skrivits ned med skuldnedskrivningsverktyget eller beordra ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag att göra ytterligare en betalning av ersättning till företaget under resolution eller, allt efter omständigheterna, till aktieägarna till aktierna föreslås införlivas som att resolutionsmyndigheten *ska* vidta ovan nämnda åtgärder.

18.4.6 Överklagande

Kommitténs förslag: En slutlig värdering kan endast bli föremål för rättslig prövning i samband med överklagande av det beslut om åtgärd för vilken värderingen utgör underlag.

Resolutionsdirektivet

I artikel 36.13 anges att värderingen ska vara en integrerad del av beslutet om att använda ett resolutionsverktyg eller utöva en resolutionsbefogenhet. Värderingen ska inte vara föremål för en separat rättslig prövning utan endast för rättslig prövning tillsammans med beslutet, i enlighet med artikel 85.

Skälen för kommitténs förslag

Det är rimligt att värderingen endast kan komma under rättslig prövning i samband med beslutet om en resolutionsåtgärd i sin helhet och som värderingen har utgjort underlag för. Det skulle riskera att fördröja resolutionsåtgärder, med betydande samhälls-ekonomiska kostnader som följd, om resolutionsmyndigheten skulle behöva invänta en prövning av enbart värderingen i de situationer då resolutionsåtgärder bedöms nödvändiga.

Det bör vidare vara den slutliga värdering som ligger till grund för resolutionsåtgärden som kan komma under rättslig prövning, det vill säga i de fall en preliminär värdering ligger till grund för ett beslut ska denna inte komma under rättslig prövning. Skälet till detta är att resolutionsmyndigheten först bör få möjlighet att korrigera eventuella fel i den värderingen, exempelvis genom att öka värdet på fordringar som har blivit nedskrivna genom skuldnedskrivningsverktyget, innan resolutionsåtgärden genomgår rättslig prövning.

18.4.7 Införlivande av artikel 36 avseende nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument utanför resolution

Kommitténs förslag: Finansinspektionen ska inför ett beslut om nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument låta göra en värdering av företaget eller koncernen.

Värderingen ska utgöra grund för Finansinspektionens beslut att skriva ned eller konvertera relevanta kapitalinstrument samt att fungera som underlag för beslutet om minskningen av kärnprimärkapital, omfattningen av indragning/överföring av kärnprimärkapitalinstrument eller utspädning kärnprimärkapitalinstrument, samt omfattningen av nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår av beskrivningen av resolutionsdirektivet ovan ska resolutionsmyndigheten genomföra en artikel 36-värdering även när den skriver ned eller konverterar relevanta kapitalinstrument utanför resolution. Kommittén föreslår att Finansinspektionen ska få ansvar för att genomföra denna åtgärd; se kapitel 30. Rörande värderingen föreslår kommittén därför att det införs en bestämmelse som anger att Finansinspektionen ska göra en värdering i enlighet med de bestämmelser som gäller för en värdering i resolutions syfte och att detta ska göras innan beslut om nedskrivning eller konvertering av relevanta kapitalinstrument samt vad värderingen ska utgöra grund för.

18.5 Värdering för att avgöra skillnad i ekonomiskt utfall

Kommitténs förslag: I syfte att bedöma om det ekonomiska utfallet för ägare, borgenärer och insättningsgarantisystemet skulle ha blivit bättre om ett företag i stället för resolution blivit föremål för konkurs eller gått i likvidation ska resolutionsmyndigheten se till att en värdering görs av en oberoende person så snart som möjligt efter det att resolutionsåtgärden eller resolutionsåtgärderna har verkställts.

Värderingen ska fastställa

1. vilket ekonomiskt utfall ägare och borgenärer skulle ha fått om företaget hade försatts i konkurs eller gått i likvidation vid den tidpunkt då beslutet att försätta företaget i resolution fattades,
2. vilket ekonomiskt utfall som ägare och borgenärer faktiskt har fått vid resolutionen av företaget, och
3. vilken skillnaden är mellan det ekonomiska utfallet enligt 1 och 2.

Värderingen enligt första stycket ska bortse från eventuellt statligt stöd till företaget under resolution.

Resolutionsmyndigheten ska i uppdraget till värderaren ange om jämförelsen med utfallet vid resolution ska avse konkurs eller likvidation.

Resolutionsdirektivet

I artikel 74.1 anges att värderingens syfte är att bedöma om aktieägare och borgenärer skulle ha behandlats bättre om institutet under resolution hade genomgått normala insolvensförfaranden, bland annat men inte enbart vid tillämpning av artikel 73. Medlemsstaterna ska säkerställa att en värdering görs av en oberoende person så snart som möjligt efter det att resolutionsåtgärden eller resolutionsåtgärderna har verkställts. Värderingen ska skilja sig från den som genomförs enligt artikel 36.

I artikel 74.2 framgår att värderingen ska fastställa

- a) vilken behandling ägare och borgenärer skulle ha fått om företaget som resolutionsåtgärderna berör skulle ha inlett ett normalt insolvensförfarande vid den tidpunkt då beslutet i artikel 82 fattades,
- b) den faktiska behandling som ägare och borgenärer har fått vid resolutionen av företaget under resolution, och
- c) om det är någon skillnad mellan behandlingen enligt punkt a och behandlingen enligt punkt b.

I 74.3 framgår vidare att värderingen ska

- a) anta att företaget under resolution som resolutionsåtgärden eller resolutionsåtgärderna berör skulle ha inlett ett normalt insolvensförfarande vid den tidpunkt då beslutet i artikel 82 fattades,
- b) anta att resolutionsåtgärden eller resolutionsåtgärderna inte har genomförts,
- c) bortse från eventuellt statligt stöd till företaget under resolution.

I artikel 74.4 framgår att Eba får utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn som specificerar metoden för den värdering som avses i denna artikel, särskilt metoden för att bedöma den behandling som ägare och borgenärer skulle ha fått om företaget under resolution hade inlett ett normalt insolvensförfarande vid den tidpunkt då beslutet i artikel 82 fattades. Kommissionen har befogenhet att anta dessa tekniska standarder för tillsyn.

Skälen för kommitténs förslag

Att ingen borgenär (eller ägare) ska som en följd av resolutionsåtgärder få ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation är en grundläggande princip i direktivet. Den syftar ytterst till att upprätthålla egendomsskyddet. Om någon borgenär får ett sämre ekonomiskt utfall än om resolution inte hade inletts och företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, är denne berättigad till ersättning från finansieringsarrangemanget (resolutionsreserven); se kapitel 21.

För att kunna bedöma om någon, inklusive insättningsgarantisystemet, har drabbats hårdare än vid en konkurs eller likvidation så behövs det göras en värdering som syftar till att ta reda på detta. Direktivet anger i artikel 74 vilka krav som kan ställas på en sådan värdering. Det kan särskilt framhållas att det följer av direktivet att en sådan värdering alltid ska göras och att den, i likhet med värderingen enligt artikel 36, ska göras av en oberoende värderare.

Värderingen ska så långt möjligt också utföras under antagandet att företaget i stället för att bli försatt i resolution hade försatts i konkurs eller likvidation. Kommitténs bedömning är att normalt kommer ett företags tillgångar att värderas snarlikt om konkurs eller likvidation är det alternativa scenariot. Däremot kan konkurs-

kostnaderna vara högre än motsvarande kostnader vid likvidation. Uppskattningen av utfallet vid konkurs eller likvidation ska göras som om företaget hade försatts i konkurs eller gått i likvidation vid tidpunkten då beslutet om resolution fattades och värderingen ska också bortse från eventuellt statligt stöd som kan ha utgått som ett led i resolutionen. Att en sådan värdering ska genomföras, vad den syftar till och att statligt stöd ska bortses från bör framgå av svensk lag i linje med vad som anges i direktivet. Det bör vidare framgå i lag att resolutionsmyndigheten ska ange om värderingen ska utgå från att konkurs respektive likvidation hade varit alternativet till resolution.

19 Skyddsregler

19.1 Inledning

Resolution innebär ett ingrepp i ägarnas och borgenärernas rättigheter. Detta ingrepp är befogat med tanke på det övergripande behovet av att skydda den finansiella stabiliteten och skattebetalarna. Resolutionsdirektivet innehåller emellertid också skyddsregler som ska förhindra att de negativa effekterna för ägarna och borgenärerna blir alltför långtgående i relation till bl.a. allmänna regler om egendomsskydd. En utgångspunkt är att ägarna och borgenärerna till ett företag under resolution inte ska drabbas av större förluster än vad som skulle ha varit fallet om företaget under resolution hade avvecklats enligt normala insolvensförfaranden. Direktivet innehåller särskilda bestämmelser som säkerställer detta.

För motparter till ett företag under resolution har det vidare ansetts föreligga ett särskilt behov av skydd när det gäller vissa finansiella avtal och arrangemang. Direktivet innehåller därför bl.a. regler som syftar till att förhindra att tillgångar, rättigheter och förpliktelser som omfattas av samma avtal eller arrangemang separeras vid en partiell överföring.

I detta kapitel behandlas de skyddsregler som blir tillämpliga när ett företag försätts i resolution.

19.2 Behandling av ägare och borgenärer

Kommitténs förslag: När försäljningsverktyget, broinstitutsverktyget eller avskiljandeverktyget används för att överföra vissa tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett företag under resolution, ska resolutionsmyndigheten säkerställa att det ekonomiska utfallet för ägare och borgenärer vars fordringar

inte överförts inte blir sämre än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation vid den tidpunkt då beslutet om resolution fattades.

När skuldnedskrivningsverktyget används, ska resolutionsmyndigheten säkerställa att det ekonomiska utfallet för de ägare och borgenärer vars fordringar har skrivits ned eller konverterats till aktier eller andra äganderättsinstrument inte blir sämre än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation vid den tidpunkt då beslutet om resolution fattades.

När medel från insättningsgarantisystemet tillförs enligt 7 § lagen (1995:157) om insättningsgaranti ska resolutionsmyndigheten säkerställa att det ekonomiska utfallet för insättningsgarantisystemet inte blir än om sämre företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation vid den tidpunkt då beslutet om resolution fattades.

Rätt till ersättning ur resolutionsreserven föreligger om det av den värdering som ska ske för att fastställa det ekonomiska utfallet, framgår att utfallet för ägare, borgenärer eller insättningsgarantisystemet blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation. Ersättningen ska motsvara mellanskillnaden mellan det faktiska utfallet och utfallet i den situationen att företaget hade försatts i konkurs eller gått i likvidation.

Om resolutionsmyndigheten har använt skuldnedskrivningsverktyget i förening med något annat resolutionsverktyg, har ägare och borgenärer endast rätt till ersättning till följd av resolutionsmyndighetens användning av skuldnedskrivningsverktyget.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 73 framgår följande.

Medlemsstaterna ska säkerställa att ägarna och de borgenärer vars fordringar har skrivits ned eller konverterats inte drabbas av större förluster än om företaget under resolution hade avvecklats under normala insolvensförfaranden omedelbart vid resolutionsmyndighetens beslut om resolution i fall resolutionsmyndigheten använder skuldnedskrivningsverktyget.

Om det ovanstående inte blir tillämpligt ska medlemsstaterna, om resolutionsmyndigheten överför vissa av de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som tillhör företaget under resolution, säkerställa att ägarna och de borgenärer vars fordringar inte överförts åtminstone får så mycket gottgörelse för sina fordringar som de skulle ha fått om företaget under resolution hade avvecklats enligt normala insolvensförfaranden vid resolutionsmyndighetens beslut om resolution.

Av artikel 75 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Om det vid en värdering för att fastställa det ekonomiska utfallet framgår att utfallet för ägare eller borgenärer, eller insättningsgarantisystemet enligt de bestämmelser som reglerar när systemet får tas i anspråk vid en resolution, blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats enligt normala insolvensförfaranden, ska medlemsstaterna se till att dessa har rätt att få mellanskillnaden betald från finansieringsarrangemangen för resolution.

Skälen för kommitténs förslag

Resolutionsdirektivet innehåller bestämmelser som innebär att ägare och borgenärer till ett företag under resolution inte ska få ett sämre ekonomiskt utfall till följd av resolution än vad som hade varit fallet om företaget hade avvecklats enligt normala förfaranden, dvs. genom likvidation eller konkurs. När det gäller borgenärer brukar denna princip kallas ”the no creditor worse off principle” och kommer till uttryck i bl.a. artikel 34.1 g i direktivet. Den artikeln behandlas i avsnitt 8.8.

I artiklarna 73 och 75 regleras vissa specifika situationer som, om de uppstår, kan ge ägare och borgenärer rätt till ersättning ur resolutionsreserven (i direktivet benämnt finansieringsarrangemangen för resolution). Det gäller om det ekonomiska utfallet i resolution blivit sämre för dem än om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, om resolutionsmyndigheten använt något av överföringsföringsverktygen för att genomföra en partiell överföring eller skuldnedskrivningsverktyget. Genom hänvisningen i artikel 34.1 g i direktivet till de angivna artiklarna gäller dock samma rätt till ersättning och samma förfarande för fastställande av ersättningen som föreskrivs i de angivna artiklarna även i andra situationer som täcks av artikel 34.1 g.

De som i det angivna fallet kan få ersättning är, om resolutionsmyndigheten har använt skuldnedskrivningsverktyget, ägarna och de borgenärer vars fordringar har skrivits ned eller konverterats till aktier (artiklarna 73 b och 75). Om resolutionsmyndigheten har beslutat om en partiell överföring, är det ägarna och de borgenärer vars fordringar inte överförs som kan få ersättning (artiklarna 73 a och 75). Även insättningsgarantisystemet tillhör de som kan få ersättning (artikel 75).

Om rätt till ersättning har uppkommit för att resolutionsmyndigheten har använt skuldnedskrivningsverktyget (artikel 73 b) kan en ersättningsberättigad inte också få rätt till ersättning för att resolutionsmyndigheten har beslutat om partiell överföring (artikel 73 a). Detta följer av artikel 73 a i direktivet som inleds med ”om inte led b är tillämpligt”.

Det är inte helt klart vad som är avsikten med denna skrivning. Enligt kommitténs uppfattning kan skrivningen dock inte uppfattas på annat sätt än att man vill förhindra dubbelkompensation, dvs. att en ersättningsberättigad ersätts två gånger. Utan skrivningen i fråga skulle, åtminstone i teorin, en ersättningsberättigad kunna få ersättning två gånger; först när resolutionsmyndigheten använder skuldnedskrivningsverktyget, därefter när resolutionsmyndigheten använder ett annat resolutionsverktyg som innebär att myndigheten beslutar om partiell överföring.

Så skulle kunna bli fallet om resolutionsmyndigheten först skriver ned en fordran för att därefter överföra delar av den till ett broinstitut. Om resolutionsmyndigheten t.ex. skriver ned en fordran från 100 kronor till 50 kronor och denna fordran enligt den särskilda värdering som ska ske skulle vara värd 60 kronor om företaget i stället skulle ha avvecklats genom konkurs eller likvidation så har borgenären drabbats av en förlust på 10 kronor. För denna förlust har borgenären rätt till ersättning ur resolutionsreserven. Om resolutionsmyndigheten därefter överför 50 procent av fordran till ett broinstitut är den återstående delen av fordran värd 25 kronor. Vid en avveckling genom konkurs eller likvidation skulle motsvarande del av fordran vara värd 30 kronor. Borgenären skulle då kunna hävda att han i och med överföringen har drabbats av en förlust på 5 kronor jämfört med vad som hade varit fallet om företaget hade avvecklats genom konkurs eller likvidation. Denna förlust har borgenären emellertid redan fått ersatt i samband med skuldnedskrivningen. Om borgenären skulle erhålla ersättning även i samband med den partiella överföringen skulle borgenären i denna

situation få samma förlust ersatt två gånger. Det torde vara sådana situationer som skrivningen ”om inte led b är tillämpligt” är avsedd att träffa.

Av resolutionsdirektivet framgår även att insättningsgarantisystemet har rätt till ersättning om det har drabbats av förluster som är större än vad som skulle ha varit fallet om företaget under resolution hade avvecklats genom konkurs eller likvidation; se artikel 75 i resolutionsdirektivet som hänvisar till artikel 109.1. Av den sistnämnda artikeln framgår under vilka förutsättningar insättningsgarantisystemet ska ersätta insättare när ett företag har försatts i resolution.

Om insättningsgarantisystemet tvingas betala ut sådana ersättningar som anges ovan till insättare får det en fordran på företaget under resolution. Om värdet av den fordran är mindre i resolution än vad som skulle ha varit fallet om företaget under resolution hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har insättningsgarantisystemet således rätt till ersättning från resolutionsreserven.

Bestämmelser motsvarande artiklarna 73 och 75 bör tas in i lag varvid bestämmelserna motsvarande artikel 73 bör formuleras så att dubbelkompensation förhindras.

Direktivet innehåller inte några bestämmelser om hur en ersättningsberättigad ska gå till väga för att få en förlust fastställd och ersättning utbetald. Värderingen enligt artikel 74 är en del av resolutionsförfarandet. Det krävs således inte att en ersättningsberättigad begär en värdering för att en sådan ska utföras. Om det vid en värdering fastställs att en ersättningsberättigad har drabbats av en förlust som ger rätt till ersättning, är också utbetalning från resolutionsreserven något som ska hanteras utan att den ersättningsberättigade behöver framställa någon särskild begäran om det. Av den anledningen behöver det inte införas några särskilda lagbestämmelser som rör själva förfarandet för utbetalning från resolutionsreserven.

19.3 Skyddsregler för motparter

Kommitténs förslag: Skyddsreglerna ska tillämpas när resolutionsmyndigheten beslutar

1. om en partiell överföring genom användning av försäljningsverktyget, broinstituttsverktyget eller avskiljandeverktyget,

2. att säga upp eller ändra villkor i ett avtal som företaget under resolution är part i, eller
3. att överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser från ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag till en annan mottagare, om överföringen är partiell och sker genom användning av ett resolutionsverktyg.

Resolutionsdirektivet

Av artiklarna 76.1 och 76.3 framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att vissa särskilda arrangemang skyddas när en resolutionsmyndighet överför vissa, men inte alla, tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett institut under resolution till en mottagare eller från ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag till en mottagare, om det sker genom användning av ett resolutionsverktyg. Detsamma ska gälla när resolutionsmyndigheten häver eller ändrar villkor i ett avtal som företaget under resolution är part i eller när resolutionsmyndigheten ersätter företaget med en mottagare som avtalspart.

Skyddsreglerna ska tillämpas oavsett hur många parter som omfattas av arrangemangen och oavsett om arrangemangen har uppstått genom avtal, trust, lag eller på annat sätt. Detta inkluderar även arrangemang som har uppstått till följd av lagstiftningen i ett annat land, eller som helt eller delvis regleras av den.

Skälen för kommitténs förslag

Försäljningsverktyget, broinstitutsverktyget och avskiljandeverktyget ger resolutionsmyndigheten möjlighet att överföra samtliga, eller endast vissa, tillgångar, rättigheter eller förpliktelser i ett företag under resolution till en förvärvare, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag. En partiell överföring, dvs. att endast vissa tillgångar, rättigheter eller förpliktelser överförs, kan ibland vara det bästa sättet att uppnå resolutionsändamålen. En partiell överföring kan t.ex. ske genom att den livskraftiga delen av verksamheten i ett företag under resolution förs över till en privat förvärvare medan företaget försätts i konkurs. En annan situation där det kan bli aktuellt med en partiell överföring är när vissa tillgångar överförs till ett broinstitut. Resolutionsmyndigheten kan t.ex. ha

bedömt att en försäljning av vissa tillgångar skulle kunna ha spridningseffekter om den ägde rum i direkt anslutning till resolutionsförfarandet. En tredje variant av partiell överföring är när företaget under resolution ska omstruktureras och drivas vidare. Den problemfyllda delen av verksamheten kan då överföras till ett tillgångsförvaltningsbolag.

Partiella överföringar av de slag som anges ovan kan ha negativ påverkan på motparter till företaget under resolution om tillgångar, rättigheter och förpliktelser som har koppling till varandra separeras vid en sådan överföring. Direktivet innehåller bestämmelser som syftar till att förhindra sådana negativa effekter.

Resolutionsmyndighetens möjlighet att besluta om partiella överföringar samt häva och ändra avtalsvillkor bör begränsas på det sätt direktivet föreskriver. Bestämmelser motsvarande artikel 76.1 bör därför tas in i lag. I direktivet föreskrivs att samma begränsningar ska gälla när resolutionsmyndigheten beslutar om partsbyte enligt artikel 64.1 f. Kommitténs förslag till genomförande av direktivets bestämmelser om partsbyte behandlas i avsnitten 12.2.6, 13.2.7 och 14.3.6. Där framgår bl.a. att de rättigheter och förpliktelser som omfattas av en överföring som sker genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutsverktyget och avskiljandeverktyget övertas av mottagaren och att mottagaren ska ersätta företaget under resolution som part i de avtal som berörs.

Enligt kommitténs bedömning behövs inga särskilda skyddsregler vid partsbyte. Ett partsbyte blir den rättsliga följderna av en överföring. Således kommer de skyddsregler som gäller vid en överföring alltid att vara tillämpliga om ett partsbyte sker.

I den svenska översättningen av direktivet har "liabilities" översatts med "skulder". När det gäller skyddsreglerna torde det snarare handla om "förpliktelser" eftersom överföringsverktygen i dessa fall används till att överföra delar av verksamheten i ett företag under resolution. Ett sådant företag kan t.ex. ha ingått avtal som ger upphov till andra förpliktelser än skulder för företaget, t.ex. förpliktelser att leverera värdepapper eller valuta. I kommitténs förslag till genomförande av direktivets skyddsregler används därför ordet "förpliktelser" i stället för "skulder" (se motsvarande diskussion i kapitel 12 beträffande försäljningsverktyget).

Som framgår av artikel 76.3 ska skyddsreglerna tillämpas oavsett hur många parter som omfattas av de skyddade arrangemangen och oavsett hur arrangemangen har uppstått. Sådana arrangemang kan nämligen uppstå på olika sätt. Avtal torde vara det vanligaste sättet,

men det går inte att utesluta att arrangemangen, i åtminstone vissa utländska rättsordningar, också kan uppstå på annat sätt, t.ex. genom lag.

Kommittén föreslår att artikel 76.3 i genomförs tillsammans med artiklarna 77-79. Se därför avsnitten 19.3.1–19.3.3 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del.

Att skyddsreglerna ska tillämpas oavsett hur många parter som omfattas av arrangemangen i fråga ligger inom ordalydelsen av de bestämmelser som föreslås i avsnitt 19.3.1-19.3.3 (artiklarna 77-79).

19.3.1 Skydd för säkerhetsöverlåtelser, kvittning och nettning

Kommitténs förslag: Vid en partiell överföring genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget får inte tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som följer av ett avtal eller annat arrangemang om säkerhetsöverlåtelser, kvittning eller nettning överföras om det innebär att en motpart till företaget under resolution inte får

1. kvitta en fordran som företaget under resolution har på motparten, eller en förpliktelse som företaget under resolution ska fullgöra mot motparten, mot en fordran som motparten har på företaget under resolution, eller en förpliktelse som motparten ska fullgöra mot företaget under resolution,
2. omvandla en fordran som motparten har på företaget under resolution, eller en förpliktelse som företaget under resolution ska fullgöra mot motparten, till en nettofordran eller en nettoförpliktelse, eller
3. tillämpa en slutavräkningsklausul.

Resolutionsmyndigheten får inte fatta beslut om att upphäva eller ändra villkor i ett avtal eller annat arrangemang om säkerhetsöverlåtelser, kvittning eller nettning om det innebär att de rättigheter eller förpliktelser som skyddas av avtalet eller arrangemanget upphävs eller ändras.

Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får resolutionsmyndigheten, utan hinder av vad som sägs ovan,

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett avtal eller annat arrangemang om säkerhetsöverlåtelse, kvittning eller nettning utan att samtidigt överföra andra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av samma avtal eller arrangemang,
2. överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av ett sådant avtal eller arrangemang utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma avtal eller arrangemang, och
3. upphäva eller ändra villkor som rör sådana tillgångar, rättigheter eller förpliktelser.

Begreppen arrangemang om säkerhetsöverlåtelse, kvittning och nettning definieras i lag.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 2.97–2.99 framgår följande.

Med arrangemang om finansiell äganderättsöverföring avses det som anges i artikel 2.1 b i direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet, dvs. avtal (inklusive återköpsavtal) enligt vilka en säkerhetsställare överför full äganderätt till, eller full rätt att utnyttja, en finansiell säkerhet till en säkerhetsstagare för att säkerställa eller på annat sätt täcka fullgörandet av de relevanta ekonomiska förpliktelserna (säkerhetsöverlåtelse).

Med nettningssarrangemang avses ett arrangemang som innebär att ett antal fordringar eller förpliktelser kan omvandlas till en enda nettofordran. Detta inkluderar avtal om slutavräkning där fullgörandet av parternas skyldigheter påskyndas när en utlösande händelse inträffar (oavsett hur och var denna definieras) så att de ska fullgöras omedelbart eller avslutas, och i varje fall omvandlas till eller ersätts av en enda nettofordran. Detta omfattar även slutavräkningsklausuler enligt definitionen i artikel 2.1 n i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG, dvs. en klausul i vilken det föreskrivs att en utlösande händelse ska få till följd att den tidpunkt vid vilken parterna ska uppfylla sina förpliktelser tidigareläggs, eller att en beräkning görs av vad varje part är skyldig den andre med avseende på dessa förpliktelser och en nettosumma motsvarande saldot på kontot ska betalas av den part som har den

största skulden till den andra parten. Med nettningsarrangemang avses även nettning enligt definitionen i artikel 2 k i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper, dvs. att fordringar och förpliktelser som följer av ett överföringsuppdrag omvandlas till en nettofordran eller en nettoförpliktelse.

Med arrangemang om kvittning avses arrangemang som innebär att två eller flera ömsesidiga fordringar eller förpliktelser som institutet under resolution och en motpart har kan kvittas mot varandra.

Av artikel 76.2 b-d samt sista stycket i artikel 76.2 i resolutionsdirektivet framgår följande.

Medlemsstaterna ska säkerställa lämpligt skydd för följande arrangemang och för de motparter som omfattas av arrangemangen:

1. Arrangemang om finansiell äganderättsöverföring där säkerhet som ställs för att säkerställa eller täcka fullgörandet av vissa förpliktelser tillhandahålls genom att hela äganderätten till vissa tillgångar överförs från säkerhetsställaren till säkerhetstagaren, på villkor att säkerhetstagaren för tillbaka tillgångarna om förpliktelserna fullgörs.
2. Kvittningsarrangemang där två eller flera ömsesidiga fordringar eller förpliktelser som institutet under resolution och en motpart har kan kvittas mot varandra.
3. Nettningsarrangemang.

Skyddsreglerna ska omfattas av direktivets bestämmelser om inskränkningar av vissa avtalsvillkor (artikel 68) samt resolutionsmyndighetens befogenhet att begränsa

1. fullgörelse av vissa skyldigheter (artikel 69),
2. rätten att göra säkerhetsrätter gällande (artikel 70), och
3. rätten att utöva vissa avtalsrättigheter (artikel 71).

Av artikel 77 framgår slutligen följande.

Medlemsstaterna ska se till att det finns lämpligt skydd för arrangemang om finansiell äganderättsöverföring, kvittningsarrangemang och nettningsarrangemang för att förhindra att vissa,

men inte alla, rättigheter och skulder som skyddas av ett sådant arrangemang överförs från företaget under resolution till en annan mottagare. Medlemsstaterna ska också se till att det finns lämpligt skydd för att förhindra att rättigheter och förpliktelser som skyddas av ett sådant arrangemang ändras eller upphävs genom att resolutionsmyndigheten använder kompletterande befogenheter.

Rättigheter och skulder ska behandlas som skyddade enligt ett sådant arrangemang om parterna har rätt att kvitta eller netta de rättigheterna och skulderna.

Utän hinder av vad som anges ovan får resolutionsmyndigheten, när det är nödvändigt för att säkerställa tillgång till garanterade insättningar, överföra garanterade insättningar som omfattas av något av dessa arrangemang utan att överföra andra tillgångar, rättigheter eller skulder som omfattas av samma arrangemang samt överföra, ändra eller avsluta de tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna utan att överföra de garanterade insättningarna.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet bestämmelser som syftar till att skydda motparter till ett företag under resolution när det gäller arrangemang om finansiell äganderättsöverföring, kvittning och nettning. Enligt direktivets ordalydelse blir skyddsreglerna endast tillämpliga vid partiella överföringar av rättigheter och förpliktelser. Kommittén ser inget skäl till att tillgångar utesluts, varför tillgångar inkluderas i kommitténs förslag till genomförande av den angivna artikeln.

Direktivet innehåller definitioner av arrangemang om finansiell äganderättsöverföring, kvittning och nettning. Med finansiell äganderättsöverföring avses det som i svensk rätt benämns säkerhetsöverlåtelse.

I den svenska översättningen av direktivet används begreppen arrangemang och avtal omväxlande när det gäller översättningen av "arrangement". Att man i direktivets engelska version valt att benämna detta som "arrangement" beror på att man avser en tillämpning som omfattar även andra rättsfigurer än avtal. Detta framgår uttryckligen av artikel 76.3 i direktivet. För svensk del torde inte säkerhetsöverlåtelser och rätt till nettning kunna uppstå utan att parterna avtalar om det. Rätt till kvittning däremot följer av allmänna rättsgrundsatser och gäller således utan att det särskilt

avtalats om det. För att inte utesluta rättigheter eller förpliktelser som uppstår på annat sätt än genom avtal bör vid genomförandet av artikel 77 i svensk rätt "arrangemang för finansiell äganderätsöverföring, kvittning och nettning" uttryckas som "avtal eller andra arrangemang om säkerhetsöverlåtelser, kvittning och nettning". Därigenom genomförs även artikel 76.3 i direktivet.

Av direktivet följer att de rättigheter och förpliktelser som skyddas av nämnda avtal och arrangemang ska anses skyddade om avtalsparterna har rätt att kvitta eller netta dessa (artikel 77). I och med uttrycket "avtalsparterna" ("the parties to the arrangement") jämföras företaget under resolution med motparten. Skyddsreglerna syftar dock främst till att skydda motparterna till ett företag under resolution. I artikel 76, i vilken det bl.a. anges när de specifika skyddsreglerna ska tillämpas, talas det huvudsakligen om skydd av motparterna ("safeguard for counterparties"). Vid genomförandet av artikel 77 bör därför skyddsreglerna i fråga uttryckas som ett förbud för resolutionsmyndigheten att besluta om en partiell överföring om det får till följd att en motpart inte kan göra gällande sina rättigheter enligt avtalet eller arrangemanget.

Artikel 77.1 innebär vidare att resolutionsmyndigheten inte får fatta beslut om att upphäva eller ändra villkoren i ett arrangemang om säkerhetsöverlåtelser, kvittning eller nettning om det innebär att de rättigheter eller förpliktelser som skyddas av arrangemanget upphävs eller ändras.

Kommittén föreslår lagbestämmelser motsvarande artikel 77.1.

Från dessa bestämmelserna i artikel 77.1 görs vissa undantag (artikel 77.2). Resolutionsmyndigheten får, om det är nödvändigt för att säkerställa tillgång till garanterade insättningar, bl.a. överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser utan att samtidigt överföra de garanterade insättningarna, samt ändra eller upphäva villkor som rör sådana tillgångar, rättigheter eller förpliktelser. I direktivet uttrycks detta som "överföra, ändra eller avsluta de tillgångarna, rättigheterna eller skulderna utan att överföra de garanterade insättningarna" ("transfer, modify or terminate those assets, rights or liabilities without transferring the covered deposits"). Det torde inte vara möjligt att ändra eller upphäva en tillgång. Formuleringen "modify or terminate" bör i stället tolkas som att den tar sikte på myndighetens rätt att besluta om att ändra eller upphäva villkor som rör sådana rättigheter eller förpliktelser som omfattas av ett avtal eller annat arrangemang om säkerhetsöverlåtelser, kvittning eller nettning.

Syftet med dessa bestämmelser torde vara att skydda garanterade insättare, vilket är ett av resolutionsändamålen (artikel 31.2 d). Bestämmelser motsvarande artikel 77.2 föreslås bli intagna i lag.

19.3.2 Skydd för säkerhetsrätter

Kommitténs förslag: Vid en partiell överföring genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutetsverktyget eller avskiljandeverktyget får inte, beträffande ett avtal eller annat arrangemang om säkerheter,

1. en tillgång som utgör säkerhet för en viss förpliktelse överförs om inte förpliktelsen och säkerhetsrätten också överförs,
2. en förpliktelse för vilken säkerhet har ställts överförs om inte säkerhetsrätten också överförs, eller
3. säkerhetsrätten överförs om inte förpliktelsen för vilken säkerhet har ställts också överförs.

Resolutionsmyndigheten får inte fatta beslut om att upphäva eller ändra villkor i ett avtal eller annat arrangemang om säkerheter om det får till följd att säkerheten upphör.

Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får resolutionsmyndigheten, utan hinder av vad som sägs ovan,

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett avtal eller annat arrangemang om säkerheter utan att samtidigt överföra andra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av samma avtal eller arrangemang,
2. överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av ett sådant avtal eller arrangemang utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma avtal eller arrangemang, och
3. ändra eller upphäva villkor som rör sådana tillgångar, rättigheter eller förpliktelser.

Begreppet arrangemang om säkerheter definieras i lag.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 76.2 a och sista stycket i artikel 76.2 framgår följande.

Medlemsstaterna ska säkerställa lämpligt skydd av följande arrangemang och av motparterna vid följande arrangemang.

Arrangemang om säkerheter där en person genom en säkerhet har ett faktiskt eller villkorat intresse i de tillgångar eller de rättigheter som omfattas av överföringen, oavsett om detta intresse är säkrat genom särskilda tillgångar eller särskilda rättigheter eller genom en företagsinteckning eller liknande arrangemang.

Skyddsreglerna ska omfattas av direktivets bestämmelser om inskränkningar av vissa avtalsvillkor (artikel 68) samt resolutionsmyndighetens befogenhet att begränsa

1. fullgörelse av vissa skyldigheter (artikel 69),
2. rätten att göra säkerhetsrätter gällande (artikel 70), och
3. rätten att utöva vissa avtalsrättigheter (artikel 71).

Av artikel 78 framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att det finns lämpligt skydd för skulder som är skyddade enligt ett arrangemang om säkerheter för att förhindra följande.

1. Överföring av tillgångar som utgör säkerhet för skulden om inte skulden och förmånen av säkerheten också överförs.
2. Överföring av en skuld för vilken säkerhet har ställts om inte tillgång till säkerheten också överförs.
3. Överföring av tillgång till säkerheten om inte skulden för vilken säkerhet har ställts också överförs.
4. Ändring eller upphävande av arrangemang om säkerheter genom resolutionsmyndighetens användning av kompletterande befogenheter, om det får till följd att skulden i fråga inte längre täcks av en säkerhet.

Utan hinder av vad som anges ovan får resolutionsmyndigheten, när det är nödvändigt för att säkerställa tillgång till garanterade insättningar,

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av något av dessa arrangemang utan att överföra andra tillgångar, rättigheter eller skulder som omfattas av samma arrangemang, samt

2. överföra, ändra eller avsluta de tillgångarna, rättigheterna eller skulderna utan att överföra de garanterade insättningarna.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet regler till skydd för arrangemang om säkerheter. Utifrån direktivets definition av arrangemang om säkerheter torde för svensk del sådana arrangemang omfatta dels sedvanliga avtal om säkerhet där den som ställer säkerheten behåller äganderätten (dvs. det som i svensk rätt brukar kallas pantavtal), dels avtal genom vilka äganderätten övergår till den som tar emot säkerheten. Även andra säkerhetsrätter bör omfattas av definitionen.

Giltigheten av en säkerhetsrätt varierar med vilken typ av egendom som säkerhet har ställts för. I obligationsrättsligt hänseende krävs i regel ett avtal mellan parterna. Det går dock inte att utesluta att säkerhetsrätter också kan uppstå på annat sätt än genom avtal. För att inte utesluta sådana säkerhetsrätter bör vid genomförandet av artikel 78 i svensk rätt, på motsvarande sätt som föreslås beträffande arrangemang om säkerhetsöverlåtelser, kvittning och netting (avsnitt 19.3.1), ”arrangemang om säkerheter” uttryckas som ”avtal eller andra arrangemang om säkerheter”. Därigenom genomförs även artikel 76.3 i direktivet.

För att uppnå sakrättsligt skydd krävs i regel ytterligare ett moment utöver avtalet om säkerhet, nämligen att egendomen traderas. Det innebär som huvudregel att egendomen överlämnats så att den som ställt säkerheten inte längre kan förfoga över den.

I direktivet anges bl.a. att tillgångar som har ställts som säkerhet för en viss förpliktelse inte får överföras om inte också förpliktelsen för vilken säkerheten är utställd överförs. Med anledning av kravet på att den egendom som har ställts som säkerhet måste traderas för att sakrättsligt skydd ska uppnås torde tillgångarna i fråga sällan finnas hos det företag som har ställt ut säkerheten, i det här fallet företaget under resolution. En överföring bör dock inte hindras av att tillgångarna de facto finns hos någon annan.

I direktivet förekommer begreppet ”benefit of the security” när det gäller skyddsreglerna i fråga. I den svenska översättningen av direktivet används begreppen ”förmånen av säkerheten” och ”tillgång till säkerheten” omväxlande vid översättningen av det begreppet. Det framstår inte som helt klart vad som avses med begreppet

”benefit of the security”. Direktivets regler innebär bl.a. att en tillgång som har ställts som säkerhet för en viss förpliktelse, eller en förpliktelse för vilken det har ställts en säkerhet, inte får omfattas av en överföring om inte ”the benefit of the security” också överförs. Vid en tolkning ligger det närmast till hands att anta att det som avses är säkerhetsrätten, dvs. rätten att hålla säkerheten och realisera den.

Kommittén föreslår att bestämmelser med den innebörden, motsvarande artikel 78.1 a–c, tas in i lag.

Av direktivet framgår vidare att resolutionsmyndigheten inte får upphäva eller ändra villkor beträffande ett avtal eller annat arrangemang om säkerheter om det får till följd att säkerheten upphör (artikel 78.1 d). Kommittén föreslår lagbestämmelser av motsvarande innebörd.

På motsvarande sätt som gäller för artikel 77 görs i artikel 78.2 vissa undantag när det gäller de skyddsregler som gäller för avtal eller andra arrangemang om säkerheter. Det sakliga innehållet i artikel 78.2 motsvaras av artikel 77.2. Kommittén föreslår därför att den nu angivna artikeln genomförs på samma sätt som föreslås beträffande artikel 77.2. För en närmare redogörelse för kommitténs förslag i denna del, se därför avsnitt 19.3.1.

19.3.3 Skydd för strukturerad finansiering

Kommitténs förslag: Vid en partiell överföring genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget ska samtliga tillgångar, rättigheter och förpliktelser som omfattas av ett avtal eller annat arrangemang om strukturerad finansiering överföras samtidigt.

Resolutionsmyndigheten får inte fatta beslut om att upphäva eller ändra villkor i ett avtal eller annat arrangemang om strukturerad finansiering om det får till följd att de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av avtalet eller arrangemanget påverkas.

Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får resolutionsmyndigheten, utan hinder av vad som sägs ovan,

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett avtal eller annat arrangemang om strukturerad finansiering utan

att samtidigt överföra andra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av samma avtal eller arrangemang,

2. överföra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av ett sådant avtal eller arrangemang utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma avtal eller arrangemang, och
3. ändra eller upphäva villkor som rör sådana tillgångar, rättigheter eller förpliktelser.

Begreppet arrangemang om strukturerad finansiering definieras i lag.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 76.2 e och f samt sista stycket i artikel 76.2 framgår följande.

Medlemsstaterna ska säkerställa lämpligt skydd för arrangemang om strukturerad finansiering och av motparterna vid sådana arrangemang. Sådant skydd ska också omfatta säkerställda obligationer. Begreppet säkerställda obligationer avser sådana instrument som anges i artikel 52.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (UCITS-direktivet) (jfr artikel 2.1.96).

Med arrangemang om strukturerad finansiering avses arrangemang som innebär att en avtalspart eller en förvaltare, en agent eller ett ombud ställer och innehar en säkerhet, inklusive värdepapperseringar och instrument som används för att säkra tillgångar som ingår som en integrerad del av säkerhetsmassan och som enligt nationell rätt är säkrade på ett liknande sätt som säkerställda obligationer.

Skyddsreglerna ska omfattas av direktivets bestämmelser om inskränkningar av vissa avtalsvillkor (artikel 68) samt resolutionsmyndighetens befogenhet att begränsa

1. fullgörelse av vissa skyldigheter (artikel 69),
2. rätten att göra säkerhetsrätter gällande (artikel 70), och

3. rätten att utöva vissa avtalsrättigheter (artikel 71).

Av artikel 79 framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att det finns tillräckligt skydd för arrangemang om strukturerad finansiering, inbegripet säkerställda obligationer, för att förhindra

1. överföring av vissa, men inte alla, tillgångar, rättigheter eller skulder som utgör eller ingår i ett arrangemang om strukturerad finansiering i vilket institutet under resolution är part, och
2. upphävande eller ändring av tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som utgör eller ingår i ett arrangemang om strukturerad finansiering i vilket institutet under resolution är part, om resolutionsmyndigheten utövar kompletterande befogenheter.

Utan hinder av vad som anges ovan får resolutionsmyndigheten, om det är nödvändigt för att säkerställa tillgång till garanterade insättningar,

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett arrangemang om strukturerad finansiering utan att överföra andra tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av samma arrangemang, samt
2. överföra, ändra eller avsluta de tillgångarna, rättigheterna eller förpliktelserna utan att överföra de garanterade insättningarna.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår ovan innehåller resolutionsdirektivet särskilda skyddsregler för arrangemang om strukturerad finansiering. Definitionen av ett sådant arrangemang är inte helt lätt att tolka och det är därför inte helt klart vad som avses med strukturerad finansiering i direktivets mening.

Av artikel 79 framgår att säkerställda obligationer ska anses utgöra ett slags arrangemang om strukturerad finansiering. Säkerställda obligationer definieras genom en hänvisning till artikel 52.4 i UCITS-direktivet. Av den artikeln framgår bl.a. att sådana instrument ska ha getts ut av ett kreditinstitut som har sitt säte i en medlemsstat och som enligt lag omfattas av särskild offentlig till-

syn avsedd att skydda obligationsinnehavare. Av artikeln framgår vidare att kapital som härrör från en emission av sådana obligationer ska placeras i tillgångar som, under obligationernas hela giltighetstid, kan täcka de med obligationerna förenade fordringarna och som i händelse av emittentens fallissemang med prioritet ska användas för återbetalning av kapital och upplupen ränta.

För svensk del finns en särskild lag om säkerställda obligationer, lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer. I 1 kap. 2 § den lagen definieras säkerställda obligationer som sådana obligationer och andra jämförbara skuldförbindelser som är förenade med förmånsrätt i emittentinstitutets säkerhetsmassa.

När det gäller definitionen av arrangemang för strukturerad finansiering i resolutionsdirektivet och formuleringen ”instrument som används för att säkra tillgångar som ingår som en integrerad del av den täckta säkerhetsmassan och som enligt nationell rätt är säkrade på ett liknande sätt som säkerställda obligationer” (”instruments used for hedging purposes which form an integral part of the cover pool and which according to national law are secured in a way similiar to the covered bonds”) så torde det för svensk del syfta på derivatavtal enligt lagen om säkerställda obligationer. Med derivatavtal avses avtal som träffats i syfte att uppnå balans mellan finansiella villkor för tillgångar i säkerhetsmassan och motsvarande villkor för de säkerställda obligationerna. Sådana avtal ingås mellan ett emittentinstitut och vissa i lagen uppräknade ”säkra” motparter som t.ex. svenska staten, Europeiska unionen samt kreditinstitut och värdepappersbolag med tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (1 kap. 2 § lagen om utgivning av säkerställda obligationer).

Säkerställda obligationer får endast ges ut av kreditinstitut (2 kap. 1 § lagen om utgivning av säkerställda obligationer). Den som innehar en säkerställd obligation har en direkt säkerhet i den underliggande säkerhetsmassan. Om det emitterande institutet skulle gå i konkurs har således innehavaren av obligationen förmånsrätt i de tillgångar som ingår i säkerhetsmassan (4 kap. 1 § lagen om utgivning av säkerställda obligationer). Det är alltså institutet som innehar tillgångarna och därmed står kreditrisken för dem.

Av definitionen av arrangemang om strukturerad finansiering i resolutionsdirektivet framgår uttryckligen att även värdepapperisering utgör ett sådant arrangemang. Även när det gäller värdepapper

som har tillkommit genom värdepapperisering har investeraren en fordran med säkerhet i en underliggande säkerhetsmassa.

Värdepapperisering är ett förfarande som innebär att relativt homogena tillgångar med förutsägbara betalningsflöden omvandlas till obligationer eller andra lätt omsättningsbara värdepapper. Fordringar säljs till en juridisk person som enbart äger fordringarna och emitterar obligationer för sin finansiering. Det säljande företaget benämns ofta *originator*, och det förvärvande företaget *specialföretag*. Vanligtvis är originatorn ett kreditinstitut som identifierar en avskiljbar del av sin kreditstock. Originatorn bildar själv eller genom någon annan ett specialföretag och säljer fordringarna till detta företag. Specialföretagets verksamhet är begränsad till att äga fordringarna och att finansiera sitt förvärv av fordringar genom att emittera obligationer eller andra liknande värdepapper (se prop. 2000/2001:19 s. 9 och 10)

Eftersom specialföretagets verksamhet är begränsad till att äga fordringarna i fråga kan ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag aldrig vara ett specialföretag. Sådana företag kan endast vara originatorer. Ur originatorns perspektiv är värdepapperisering en källa till finansiering som kompletterar eller ersätter andra finansieringskällor, men värdepapperisering kan också vara ett sätt att minska riskerna i originatorns verksamhet (se prop. 2000/2001:19 s. 11).

Som framgår ovan kvarstår tillgångarna i säkerhetsmassan hos det emitterande institutet om det som getts ut är säkerställda obligationer. Vid värdepapperisering överförs tillgångarna i säkerhetsmassan till ett specialföretag. Vid värdepapperisering har investeraren således endast en fordran på den underliggande säkerhetsmassan. Det innebär att kreditrisken övergår till investeraren.

Ett undantag från det sagda är syntetisk värdepapperisering. Med syntetisk värdepapperisering avses värdepapperisering vid vilken uppdelningen på trancher görs genom kreditderivat eller garantier, medan gruppen av exponeringar inte avlägsnas från balansräkningen för det företag som är originator. I en traditionell värdepapperisering uppnår originatorn både en finansieringseffekt och en överföring av kreditrisk till en eller flera andra parter. I en syntetisk värdepapperisering är syftet enbart att uppnå en överföring av kreditrisk. De underliggande exponeringarna finns kvar i originatorns balansräkning, men kreditrisken är i större eller mindre grad överförd till andra parter som ställt ut skydd, i form av

en garanti eller ett kreditderivat, för olika delar av den samlade kreditrisken i exponeringarna (se prop. 2006/07:5 s. 245).

Så vad är då ett arrangemang om strukturerad finansiering i direktivets mening? Utgår man från de konkreta exempel som ges i direktivet, dvs. värdepapperisering och säkerställda obligationer, så verkar den gemensamma nämnaren vara att de värdepapper som ges ut ska ge investeraren en fordran på en specifik, underliggande säkerhetsmassa. Förutom instrument som ger innehavaren en fordran i en viss säkerhetsmassa ska även sådana finansiella instrument som används för att säkra tillgångar som ingår i säkerhetsmassan och som är säkrade på ett sätt som motsvarar det som gäller för säkerställda obligationer omfattas av ett sådant arrangemang. Sådana instrument torde som framgår ovan avse t.ex. derivatavtal enligt lagen om utgivning av säkerställda obligationer. Eftersom svenska kreditinstitut kan ge ut obligationer enligt utländsk lagstiftning bör även utländska motsvarigheter till sådana derivatavtal omfattas.

En definition som täcker de ovan nämnda företeelserna bör tas in i lag.

Arrangemang om strukturerad finansiering torde i svensk rätt endast kunna uppstå genom avtal. För att inte utesluta sådana arrangemang som skulle kunna uppstå på annat sätt än genom avtal – i andra rättsordningar – bör vid genomförandet av artikel 79, på motsvarande sätt som föreslås beträffande arrangemang om säkerhetsöverlåtelser, kvittning och nettning samt säkerheter (avsnitten 19.3.1 och 19.3.2) ”arrangemang för strukturerad finansiering” uttryckas som ”avtal eller andra arrangemang om strukturerad finansiering”. Därigenom genomförs även artikel 76.3.

De skyddsregler som föreskrivs i direktivet när det gäller avtal eller andra arrangemang om strukturerad finansiering innebär att resolutionsmyndigheten vid en partiell överföring är förhindrad att överföra endast vissa tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av ett sådant avtal eller arrangemang. Tillgångar som ingår i en säkerhetsmassa bör därför inte kunna överföras om inte också förpliktelsen (skulden) för vilken säkerheten har ställts ut överförs. Bestämmelser med det innehållet, motsvarande artikel 79.1, bör tas in i lag.

När det gäller avtal eller andra arrangemang om strukturerad finansiering i form av värdepapperisering så torde skyddsreglerna i praktiken endast aktualiseras vid syntetisk värdepapperisering. Vid traditionell värdepapperisering har ju tillgångarna i vilka säkerhet

har ställts ut för de emitterade värdepapperen övergått till specialföretaget. Detsamma gäller äganderätten till tillgångarna. I denna situation torde därför inte skyddsreglerna bli tillämpliga.

Syntetisk värdepapperisering sker enbart i syfte att uppnå en överföring av kreditrisk och inte i finansieringssyfte. Detta ligger inte helt i linje med begreppet ”arrangemang om strukturerad finansiering”. Mot bakgrund av hur värdepapperisering är uppbyggd har dock kommittén svårt att se hur skyddsreglerna i fråga skulle kunna tillämpas.

Av direktivet följer även att resolutionsmyndigheten inte får upphäva eller ändra villkor i ett avtal eller annat arrangemang om strukturerad finansiering om det får till följd att de tillgångar, rättigheter eller förpliktelser som omfattas av avtalet eller arrangementet påverkas (artikel 79.1 b). Bestämmelser av motsvarande innebörd bör tas in i lag.

På motsvarande sätt som gäller för artiklarna 77 och 78 görs i artikel 79.2 vissa undantag från de skyddsregler som blir tillämpliga på avtal eller andra arrangemang om strukturerad finansiering. Denna artikel bör genomföras på samma sätt som föreslås beträffande artiklarna 77 och 78 och av samma skäl. Se därför avsnitten 19.3.1 och 19.3.2 för en närmare redogörelse för kommitténs förslag till genomförande av direktivet i denna del.

19.3.4 Skyddsregler för avvecklingssystem

Kommitténs förslag: Ett anmält avvecklingssystem eller de regler som gäller för ett sådant system får inte påverkas av

1. en partiell överföring genom användning av försäljningsverktyget, broinstitutswerktyget eller avskiljandeverktyget, eller
2. en uppsägning eller ändring av villkoren i ett avtal som ett företag under resolution är part i.

En definition av anmälda avvecklingssystem tas in i lag.

Resolutionsdirektivet

Av artikel 80 framgår följande.

Medlemsstaterna ska se till att tillämpningen av ett resolutionsverktyg inte påverkar användningen av system eller regler i system som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper när resolutionsmyndigheten

1. överför vissa, men inte alla tillgångar, rättigheter eller skulder i ett institut under resolution till en mottagare, eller
2. utövar befogenheter för att häva eller ändra villkoren i ett avtal där institutet under resolution är part, eller för att ersätta institutet under resolution med en mottagare som part i ett avtal.

I synnerhet ska en sådan överföring, en sådan hävning eller en sådan ändring inte återkalla ett överföringsuppdrag och ska inte ändra eller upphäva

1. möjligheten att verkställa ett överföringsuppdrag eller en netting,
2. användningen av medel, värdepapper eller kreditfaciliteter, eller
3. skyddet av en säkerhet.

Skälen för kommitténs förslag

För att förhindra spridningseffekter och negativ påverkan på den finansiella stabiliteten är det viktigt att resolutionsmyndighetens beslut om partiell överföring eller användning av befogenheten att säga upp eller ändra villkor i ett avtal som företaget under resolution är part i, eller att ersätta företaget under resolution med en förvärvare, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag som part i ett avtal, inte påverkar sådana system som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG. Det angivna direktivet har i svensk rätt genomförts i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden. Som exempel på system som är anmälda enligt den lagen kan nämnas Riksbankens betalningssystem (RIX), Bankgirocentralens betalningssystem, Euroclears (tidigare VPC:s) värdepappersavvecklings-system samt OMX:s system för clearing och avveckling av derivataffärer. Kreditinstitut och värdepappersbolag deltar emellertid inte bara i svenska betalnings- och avvecklings-system. Vid genom-

förändret av artikeln i fråga bör därför en hänvisning ske till Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG och inte till lagen om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden.

Artikel 80.2 utgör enligt kommitténs bedömning endast en exemplifiering av när ett sådant beslut som anges ovan kan anses påverka sådana system som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG, eller de regler som gäller för sådana system. Det som sägs i artikel 80.2 täcks således av det som sägs i artikel 80.1. Bestämmelser som motsvarar artikel 80.2 behöver enligt kommitténs uppfattning därför inte införas.

Som framgår av avsnitt 19.3 bedömer kommittén att det inte behövs några särskilda skyddsregler vid partsbyte eftersom ett partsbyte blir den rättsliga följderna av en överföring. De skyddsregler som gäller med avseende på avvecklingssystem vid en överföring kommer således alltid att vara tillämpliga om ett partsbyte sker.

Bestämmelser motsvarande artikel 80.1 bör tas in i lag i enlighet med de ställningstaganden kommittén gjort ovan.

20 Förmånsrätt för insättningar m.m.

20.1 Förmånsrätt för insättningar

Kommitténs förslag: Allmän förmånsrätt ska gälla för insättningar som omfattas av insättningsgaranti enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti upp till det belopp som är ersättningsgillt enligt 4 § samma lag.

Allmän förmånsrätt med prioritet därefter ska vidare gälla för insättningar som omfattas av insättningsgarantin enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti utöver det belopp som är ersättningsgillt enligt 4 § samma lag, avseende

1. fysiska personer,
2. mikroföretag samt små och medelstora företag enligt kriteriet för årsomsättning i artikel 2.1 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003, och
3. insättningar som har gjorts via en filial utanför EES till ett institut och som skulle betraktas som insättningar från personer eller företag som avses i 1 och 2 om de inte hade gjorts via filialen.

Ett kreditinstitut och ett värdepappersbolag ska ha system som förmår identifiera insättningar till fysiska personer samt mikro-, små- och medelstora företag.

Kommitténs bedömning: Det behövs inte någon ny bestämmelse som uttryckligen anger att staten övertar insättarnas förmånsrätt. Det följer redan av 19 § lagen om insättningsgaranti.

Resolutionsdirektivet

Direktivet innehåller ett antal bestämmelser som särbehandlar insättningar vid resolution. Exempelvis ska insättningar som omfattas av insättningsgarantin upp till ersättningsnivån 100 000 euro (s.k. garanterade insättningar) inte skrivas ned eller konverteras när skuldnedskrivningsverktyget används. När det är lämpligt kan dessutom resolutionsmyndigheten undanta insättningar som överskrider ersättningsnivån 100 000 euro (s.k. kvalificerade insättningar).

Direktivet innehåller emellertid också bestämmelser om förmånsrätter för garanterade insättningar och vissa kvalificerade insättningar. De förmånsrätterna kommer för svensk del att gälla vid konkurs. De nya förmånsrätterna kommer också att få betydelse för i vilken ordning skulder ska skrivas ned eller konverteras när skuldnedskrivningsverktyget används (se kapitel 15).

Bestämmelserna om de nya förmånsrätterna finns i artikel 108 i resolutionsdirektivet. Där anges att medlemsstaterna ska säkerställa följande i nationell rätt som reglerar normala insolvensförfaranden:

- a) Att följande ges samma prioritet, som är högre än den prioritet som ges vanliga oprioriterade borgenärsfordringar:
 - i) den del av kvalificerade insättningar från fysiska personer och mikroföretag samt små och medelstora företag som överstiger den täckningsnivå som avses i artikel 6 i direktiv 2014/49/EU (2014 års insättningsgarantidirektiv),
 - ii) insättningar som skulle utgöra kvalificerade insättningar från fysiska personer, mikroföretag och små och medelstora företag om de inte hade gjorts genom filialer belägna utanför unionen av institut som är etablerade inom unionen.
- b) Att följande ges samma prioritet, som är högre än den prioritet som ges enligt a:
 - i) garanterade insättningar,
 - ii) insättningsgarantiordningar som ersätter rättigheterna och skyldigheterna för garanterade insättare vid insolvens.

Definitioner av mikroföretag samt små och medelstora företag

I artikel 2.1.107 definieras mikroföretag samt små och medelstora företag som mikroföretag samt små och medelstora företag enligt definitionen vad avser kriteriet om årlig omsättning i artikel 2.1 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG.

Skälen för kommitténs förslag*Förmånsrättslagen*

Vad gäller prioritetsordningen vid konkurs, dvs. i vilken ordning borgenärerna får betalt, så framgår denna av förmånsrättslagen (1970:979) och konkurslagen (1987:672). Förmånsrättslagen innebär att konkursfordringarna delas upp i prioriterade fordringar, med särskild eller allmän förmånsrätt, oprioriterade fordringar och efterställda fordringar. Särskild förmånsrätt har som regel företräde framför allmän förmånsrätt som i sin tur har företräde framför de oprioriterade fordringarna (inklusive efterställda fordringar).

En borgenär med särskild förmånsrätt har företrädesrätt till betalning av sin fordran ur viss egendom. De särskilda förmånsrätterna gäller som huvudregel inbördes efter paragrafernas numrering i lagen och därefter efter numreringen i paragrafen. Den restfordran som eventuellt uppkommer när borgenären har fått betalt ur egendomen är oprioriterad. Eventuellt överskott fördelas mellan övriga borgenärer.

De allmänna förmånsrätterna ger företrädesrätt till betalning ur boets samtliga tillgångar. De har inbördes den företrädesordningen som följer av paragrafernas placering i förmånsrättslagen. Fordringar som har allmän förmånsrätt enligt samma paragraf har inbördes lika rätt till betalning.

Borgenärer med oprioriterade fordringar får betalt först när de förmånsberättigade fordringarna har fått fullt betalt. Dessa fordringar har inbördes lika rätt till betalning, men efterställda fordringar betalas först efter övriga borgenärer. Böter, viten och fordringar på grund av förverkande eller annan särskild rättsverkan av brott får vid konkurs dock utdelning först efter övriga borgenärer.

Om flera fordringar har lika rätt till betalning ska utdelning i konkurs (betalning) ske i förhållande till fordringarnas storlek, dvs. utdelningen ska beräknas proportionellt.

Insättningsgarantisystemet

Europaparlamentet och rådet har nyligen antagit ett nytt insättningsgarantidirektiv, direktiv 2014/49/EU. Ändringarna i direktivet ska vara införlivat med svensk rätt senast den 4 juli 2015. De insättningsgarantibestämmelser som kommer att gälla parallellt med resolutionsbestämmelserna har alltså ännu inte införlivats med svensk rätt. Våra lagförslag måste därför utgå från lagen (1995:1571) om insättningsgaranti i dess nuvarande lydelse. De nedan förslagna bestämmelserna kommer därför att behöva ses över i samband med införlivandet av det nya direktivet.

Slutsatser

Enligt direktivet ska kvalificerade och garanterade insättningar få företräde framför vanliga oprioriterade fordringar vid konkurs. Varken begreppet garanterade insättningar eller kvalificerade insättningar används i lagen om insättningsgaranti och det är i skrivandets stund inte känt om begreppen kommer att användas vid införlivandet av direktiv 2014 års insättningsgarantidirektiv.

Definitionen av kvalificerade insättningar och garanterade insättningar behandlas i kapitel 5. Där framgår att kvalificerade insättningar är alla insättningar som får omfattas av insättningsgarantin medan garanterade insättningar är kvalificerade insättningar som inte överstiger ersättningsnivån för garantin, 100 000 euro.

Bestämmelserna om förmånsrätt för garanterade insättningar och kvalificerade insättningar bör tas in i förmånsrättslagen. Vi anser dock att det är mindre lämpligt att föra in separata definitionerna av garanterade insättningar och kvalificerade insättningar i den lagen. I stället bör den närmare innebörden av begreppen framgå direkt av de nya bestämmelserna i förmånsrättslagen.

Den förmånligare behandlingen för s.k. kvalificerade insättningar rör dock bara insättningar avseende mikroföretag samt små och medelstora företag. Enligt artikel 2.1 i bilagan till rekommendation 2003/361/EG är utgångspunkten för definitionerna av dessa företagstyper antalet anställda, men detta kompletteras med ett finansiellt kriterium (omsättning och balansomslutning). Gränsen går vid 250 anställda och en årsomsättning som inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 mil-

joner euro. Inom dessa ramar sker indelningen i mikro-, små och medelstora företag. Trösklarna är dock maximivärden och medlemsstaterna kan fastställa lägre trösklar. I det aktuella fallet skulle det emellertid innebära att insättare av dessa kategorier behandlas sämre än enligt direktivet och detta är inte aktuellt.

Med beaktande av definitionerna i rekommendationen bör därför begreppet, i likhet med den lösning som har valts i exempelvis förordningen (2012:31) om stöd till insatser på skogsområdet och i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, definieras genom en hänvisning till bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG. I det aktuella fallet är det emellertid bara kriterierna för årlig omsättning i artikel 2.1 som är relevant.

Som direktivet är utformat skulle insättarna enligt svensk rätt få rätt till betalning före de oprioriterade fordringarna. Det framgår dock inte av direktivet hur mycket bättre rätt som en medlemsstat är skyldig att ge dem. Valet står här mellan att ge dem bästa eller sämsta allmänna förmånsrätt.

I dag har insättarna ingen förmånsrätt alls. Även den sämsta allmänna förmånsrätten innebär därför en förbättring. Man skulle emellertid kunna tänka sig att insättningarna ges bättre förmånsrätt än de fordringar som enligt förmånsrättslagen har allmän förmånsrätt. Det skulle innebära att insättningarna får bättre rätt till betalning än exempelvis kostnaderna för att försätta en gäldenär i konkurs, arvode och kostnadsersättning till en rekonstruktör enligt lagen om företagsrekonstruktion och en arbetstagares fordran på lön som överstiger lönegarantins tak. Ingen av dessa eller de övriga allmänna förmånsrätterna avser som regel några större belopp. Frågan om insättningarna, och för de garanterade insättningarna som regel staten genom insättningsgarantisystemet, ska ges en bättre förmånsrätt än de befintliga allmänna förmånsrätterna kräver dock rättspolitiska överväganden som det inte finns utrymme för kommittén att göra. Vi föreslår därför att insättningar som omfattas av insättningsgarantin ges den sämsta allmänna förmånsrätten. Den inbördes förmånsrätten för garanterade och kvalificerade insättningar bör vara densamma som den som framgår av resolutionsdirektivet.

Med hänsyn till det vi anfört ovan föreslår vi därför att det i förmånsrättslagen införs en bestämmelse som anger att allmän förmånsrätt gäller efter de nuvarande allmänna förmånsrätterna för insättningar som omfattas av insättningsgaranti enligt lagen

(1995:1571) om insättningsgaranti upp till det belopp som är ersättningsgillt enligt 4 § samma lag.

Allmän förmånsrätt följer därefter för insättningar som omfattas av insättningsgarantin enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti utöver det belopp som är ersättningsgillt enligt 4 § samma lag, avseende

1. fysiska personer,
2. mikroföretag samt små och medelstora företag enligt kriteriet för årsomsättning i artikel 2.1 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003, och
3. insättningar som har gjorts via en filial utanför EES till ett institut och som skulle betraktas som insättningar från personer eller företag som avses i 1 och 2 om de inte hade gjorts via filialen.

Enligt 19 § lagen om insättningsgaranti träder staten in i insättarens rätt mot institutet med företrädesrätt framför insättaren intill det utgivna beloppet. Denna inträdesrätt gäller även de garanterade insättarnas förmånsrätt enligt den bestämmelse som föreslås ovan. Det behövs därför inte någon bestämmelse som uttryckligen anger att staten övertar insättarnas förmånsrätt.

Eftersom de garanterade insättningarna är undantagna från skuldnedskrivning och konvertering inom ramen för resolution, får undantaget inte särskilt stor betydelse för insättarna när skuldnedskrivningsverktyget används. Eftersom insättningsgarantisystemet får bära de förluster som skulle ha burits av de garanterade insättarna enligt den normala prioritetsordningen (se kapitel 21.4.7 för en närmare beskrivning), kommer emellertid bestämmelserna att påverka insättningsgarantisystemets förmånsrätt. Detsamma blir fallet vid konkurs eftersom insättningsgarantisystemet när ersättningen har betalats ut till de gamla insättarna övertar deras förmånsrätt

När skuldnedskrivningsverktyget används följer det av bestämmelsen att de kvalificerade insättningarna får bättre prioritet än övriga kvalificerade skulder. De kommer därför att skrivas ned eller konverteras först när övriga fordringar – utom insättningsgarantins fordringar för de garanterade insättningarna – tagits i anspråk.

Direktiv 2014/49/EU innehåller vidare bestämmelser om insättningsgarantifondens regressrätt om den har gjort utbetalningar i

samband med resolution. Dessa bestämmelser behandlas dock inte i detta betänkande.

Identifieringen av garanterade och kvalificerade insättningar

Under ett resolutionsförfarande är det viktigt att resolutionsmyndigheten kan få tillgång till information om såväl vilka insättningar som är kvalificerade som vilka som är garanterade. Av artikel 5.4 i direktiv 2014/49/EU framgår att medlemsstaterna ska se till att kreditinstitut märker kvalificerade insättningar på ett sådant sätt att de omedelbart kan identifieras. I vårt fall handlar det emellertid om att det vid varje tidpunkt ska vara möjligt att identifiera de kvalificerade insättningarna till fysiska personer samt små- och medelstora företag.

Enligt 6 kap. 3 a lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 8 kap. 36 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ett kreditinstituts respektive ett värdepappersbolags system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar vara sådana att kreditinstitutet utan dröjsmål kan sammanställa en fullständig och tillförlitlig förteckning över institutets samtliga insättare och deras respektive insättningar. Vi föreslår att det i dessa bestämmelser anges att systemet även ska förmå att identifiera insättningar till fysiska personer samt till mikroföretag samt små och medelstora företag enligt definitionen ovan.

21 Finansieringsarrangemang

21.1 Bakgrund

I Sverige finns två olika system för finansiering av offentliga ingripanden i problemdrabbade finansiella företag: dels stabilitetsfonden som kan användas för att ge stöd till kreditinstitut om det bedöms nödvändigt för att värna den finansiella stabiliteten, dels insättningsgarantifonden som används för att finansiera skyddet av insättningar.

Stabilitetsfonden infördes under finanskrisen 2008. Systemet består av en stabilitetsfond och en stabilitetsavgift. Avgiften tas ut av de företag som kan bli föremål för stöd enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen).

Insättningsgarantin utgår från ett EU-direktiv och infördes i Sverige 1996 genom lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. Systemet skyddar insättningar i banker, kreditmarknadsföretag och vissa värdepappersföretag. Även detta system innehåller en fond – insättningsgarantifonden – samt en insättningsgarantiavgift.

I kommitténs delbetänkande (SOU 2013:6) *Att förebygga och hantera finansiella kriser* (kapitel 12) gjordes – i avvaktan på att resolutions- och insättningsgarantidirektiven skulle färdigställas – en rad preliminära ställningstaganden kring hur finansieringsarrangemangen för statliga stödinsatser bör konstrueras. De båda direktiven har nu färdigförhandlats.

I detta kapitel lämnar vi förslag på hur resolutionsdirektivets bestämmelser kring finansiering av resolution och vissa andra statliga ingripanden ska genomföras i svensk lag.

Kommitténs uppdrag innefattar inte att lägga förslag om hur det nya insättningsgarantidirektivet ska genomföras. Ställningstagandena om finansieringsarrangemangen i resolutionsdirektivet har emellertid vissa beröringspunkter med de frågor som behandlas i insättningsgarantidirektivet. Exempelvis regleras i resolutionsdirektivet

att medel ur insättningsgarantifonden i vissa fall ska kunna användas i samband med ett resolutionsförfarande. Vi har därför valt att nedan även beskriva förslagen om finansieringsarrangemang i det nya insättningsgarantidirektivet och vår syn på hur dessa regler bör samverka med resolutionsdirektivets regler.

21.1.1 Stabilitetsfonden och stabilitetsavgiften

Stabilitetsfonden inrättades 2008 i samband med att riksdagen antog regeringens så kallade stabilitetspaket. Ett syfte bakom införandet var att säkerställa att regeringen hade finansiella befogenheter att snabbt vidta de åtgärder som kunde krävas för att motverka hot mot den finansiella stabiliteten. Därför kopplades en obegränsad kredit till fonden. Skapandet av fonden var också ett sätt att markera att staten hade finansiella resurser att hantera krisen. Av den anledningen beslutade riksdagen att föra 15 miljarder kronor av budgetmedel till fondens konto.

I propositionen angav regeringen också ett mer långsiktigt mål, nämligen att kreditinstituten själva ska bära kostnaderna för hanteringen av framtida finansiella kriser. Den ambitionen ligger bakom införandet av stabilitetsavgiften. Det bedömdes som olämpligt att införa avgiften redan 2008, men genom en ändring i stödlagen beslutade riksdagen att stabilitetsavgiften skulle börja betalas från 2009. Att kreditinstitut finansierar stabilitetsfonden angavs också skapa en mer långsiktigt hållbar finansiering samtidigt som statsfinanserna stärks inför kommande kriser. Att kreditinstituten själva bär kostnaderna för framtida kriser avsåg även att bidra till ett sundare risktagande.

Målsättningen var att stabilitetsfonden tillsammans med insättningsgarantifonden i genomsnitt skulle uppgå till 2,5 procent av BNP inom 15 år (år 2023).¹ Nivån bestämdes med 1990-talets bankkras som utgångspunkt. De statsfinansiella kostnaderna för denna angavs i regeringens proposition till 3–4 procent av BNP. Jämförelser gjordes också med andra europeiska länder (bl.a. Danmark och Tyskland) som under hösten 2008 upprättade liknande fonder.

¹ Prop. 2008/09:61 om stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet.

Stabilitetsfonden utgörs av ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret samt sådana tillgångar som staten erhåller i samband med att stöd lämnas (t.ex. kreditfordringar eller aktieinnehav i en bank). Till fonden förs de årliga stabilitetsavgifter som kreditinstitutet betalar samt de avgifter och andra intäkter som genomförda stödinsatser genererar.

Fonden får användas till finansiering av stödåtgärder enligt stödlagen. Medlen får även användas för att finansiera stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader samt kostnader för förordnande av god man i nämndens ärenden samt kostnader som enligt bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) ska stanna på staten. Om stödåtgärder leder till utbetalningar som överstiger de medel som finns på kontot, får medel lånas upp till ett obegränsat belopp i Riksgäldskontoret.

Stabilitetsavgiften har bestämts till en fast procentsats (0,036 procent) av skuldsidan i den avgiftsskyldiges balansräkning med avdrag för eget kapital och vissa koncernlån, efterställda lån samt lån som garanterats av staten inom ramen för det statliga garanti-program som var öppet under krisen. Avgiften tas ut i efterhand och grundas på institutets fastställda balansräkning i slutet av respektive år.

För statens finanser innebär införandet av en stabilitetsavgift isolerat en förbättring av det finansiella sparandet liksom av statsbudgetens saldo. Statens lånebehov, liksom statsskulden, minskar när avgifterna betalas in. Det är en följd av att avgifterna förs till ett konto i Riksgäldskontoret och inte placeras i värdepapper.

I augusti 2013 meddelade regeringen att den avser reformera stabilitetsfonden genom att göra om fonden från ett konto till en riktig fond med egna finansiella tillgångar. Vid samma tidpunkt meddelade regeringen också att fondens målnivå bör tas bort. Fondens syfte ska dock fortsatt vara att finansiera statens åtgärder inom ramen för gällande stödlagstiftning. Intäkter från stödåtgärder, liksom en reformerad årlig stabilitetsavgift, ska tillföras fonden. Hur stabilitetsfonden och stabilitetsavgiften i framtiden ska se ut utreds för närvarande inom Regeringskansliet.

I tabellen nedan visas stabilitetsfondens behållning per den 28 februari 2014. Vid denna tidpunkt uppgick fonden till 49,6 mil-

jarder, vilket motsvarar cirka 1,4 procent av BNP eller 3,8 procent av garanterade insättningar.²

Tabell 21.1 Översikt stabilitetsfonden den 28 februari 2014

Typ av transaktion	Miljoner kronor
Kapital, anslag till fonden	15 000
Garantiavgifter	5 874
Stabilitetsavgifter	8 719
Influtet Carnegie (netto, exkl. Riksgäldskontorets kostnader)	266
Förväntad intäkt Carnegie	89
Nordea (netto)	18 661
Tillförd ränta på behållning	1 130
Förvaltningskostnader (inkl. arvoden till Prövningsnämnden)	-105
Fondbehållning	49 634
Ej inbetalda fordringar	-89
Kassabehållning	49 545

Utöver statens initiala anslag på 15 miljarder har fonden huvudsakligen byggts upp genom de årliga stabilitetsavgifterna (8,7 miljarder) samt intäkter från statens olika stödinsatser (garanti- och kapitaltillskottsprogrammet samt övertagandet av Carnegie Investment Bank).

Garantiprogrammet har hittills inbringat 5,9 miljarder kronor i avgifter samtidigt som inga infrianden har skett. De sista garantierna förfaller år 2015.

Inom ramen för kapitaltillskottsprogrammet deltog staten (genom Riksgäldskontoret) i Nordeas nyemission 2009. De aktier som förvärvades fördes till fonden och hölls där tills de avyttrades 2013. Sammantaget gav Nordeainnehavet fonden ett överskott på närmare 19 miljarder.

Stödet till Carnegie bestod av ett lån på 2,4 miljarder kronor. Hela lånebelopp har återvunnits och nettovinsten för insatsen i Carnegie uppgår hittills 266 miljoner kronor (efter avdrag för Riksgäldskontorets förvaltningskostnader).

² Garanterade insättningar avser rapporterade siffror per den 31 december 2012.

21.1.2 Insättningsgarantifonden och insättningsgarantiavgiften

Insättningsgarantin baseras på ett EU-direktiv och infördes i Sverige 1996 genom lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. Systemet garanterar kontoinsättningar i svenska och vissa utländska kreditinstitut och värdepappersföretag som har tillstånd att ta emot kunders medel på konto. Ersättningen uppgår till maximalt motsvarande 100 000 euro per person och institut.

De totala garanterade insättningarna uppgick till 1 313 miljarder kronor vid utgången av 2012. För närvarande omfattas 141 institut, varav 110 har garanterade insättningar.

Systemet finansieras med avgifter från de institut som omfattas av garantin. Avgifterna tas ut årligen och förs till en fond där medlen placeras i svenska statsobligationer. Fondens behållning uppgick den 30 november 2013 till 29,4 miljarder kronor eller 2,2 procent av de garanterade insättningarna.

Den totala årliga insättningsgarantiavgiften ska uppgå till 0,1 procent av de garanterade insättningarna. Avgifterna för varje enskilt institut differentieras inom ett intervall på 60 procent till 140 procent av den samlade årliga avgiften på 0,1 procent, dvs. 0,06–0,14 procent. Var inom detta intervall avgiften hamnar styrs av hur institutets kapitaltäckningsgrad förhåller sig till övriga instituts kapitaltäckningsgrad på så sätt att ett institut med högre kapitaltäckningsgrad än genomsnittet betalar en lägre avgift. Kapitaltäckningsgraden används således som grund för ett slags riskdifferentiering.

Insättningsgarantiutredningens förslag

I 2005 års insättningsgarantiutredning identifierades ett antal brister i den nuvarande finansieringen av insättningsgarantin.³ Framför allt konstaterade utredningen att den nuvarande avgiftsmodellen inte ger en korrekt återspeglning av systemets risker, varken för de enskilda instituten eller för systemet som helhet. Orsaken till detta är att lagen ställer upp kvantitativa begränsningar på avgiftsuttaget, dels avseende storleken på det totala avgiftsuttaget, dels avseende hur mycket institutens individuella avgifter får differentieras med hänsyn till dess risker.

³ Se SOU 2005:16.

Mot bakgrund av detta föreslog utredningen att insättningsgarantin skulle organiseras som en renodlad statlig garanti och anpassas till de regler som gäller för andra statliga garantier. Av sådan anpassning följer att finansieringen av garantin måste reformeras på ett antal avgörande punkter.

Bland annat förutsätts att avgiftsmodellen görs om så att summan av avgifterna över tid förväntas täcka systemets åtaganden, i form av förväntad förlust samt systemets administrationskostnader (självkostnadsprincipen). På så sätt skulle den generella avgiftsnivån relateras till den absoluta risken i systemet. Av denna avgiftsmodell följer att avgifter ska tas ut löpande, likt en försäkringspremie, utan hänsyn till hur mycket avgifter som tidigare samlats in eller till hur stora ersättningsfall som tidigare inträffat. Utredningen ansåg inte att det skulle finnas någon möjlighet till efterhandsavgifter. Enligt förslaget skulle avgiftsmodellen inte heller ta någon hänsyn till sannolikheten för eventuella ingripanden från statens sida för att förhindra fallissemang i ett institut.

I linje med vad som gäller för statens garantigivning i övrigt föreslog utredningen också att insättningsgarantifonden skulle omvandlas till en garantireserv. Det innebär att insamlade medel placeras på konto i Riksgäldskontoret i stället för att placeras i värdepapper. Fördelen med en sådan konstruktion är att den bidrar till en effektivare finansförvaltning för staten som helhet i och till att statens resurser inte låses för specifika ändamål.

21.2 Kommitténs tidigare ställningstaganden

I delbetänkandet gjorde kommittén – i avvaktan på att resolutions- och insättningsgarantidirektivet skulle färdigställas – en rad preliminära ställningstaganden kring hur finansieringsarrangemangen för statliga stödinsatser bör konstrueras. I detta avsnitt redogör vi översiktligt för dessa ställningstaganden. I förekommande fall indikeras huruvida våra preliminära ställningstaganden är förenliga med direktivens slutliga utformning.

Antalet fonder

I delbetänkandet föreslog vi att stabilitets- och insättningsgarantifonden på sikt bör slås samman till en gemensam bankkrisreserv, vilken också skulle innefatta de åtaganden som följer av det nya resolutionsdirektivet.

Som skäl för en sammanslagning pekade vi för det första på att det är svårt att på förhand avgöra om ett företag kommer att bedömas vara systemviktigt i en kris eller inte. Det medför att det är svårt att avgöra till vilken fond som avgifterna ska samlas in. Nackdelen med två (eller flera) fonder är att statliga medel låses upp och riskerar inte kunna användas vid en kris för att de insamlats till ändamål som inte aktualiseras i just det läget. Av detta skäl ansåg vi att det vore praktiskt att samla medlen i en enda fond.

För det andra menade kommittén att den nuvarande ordningen innebär att insättningsgarantisystemet kommer att gå med ett systematiskt överskott över tid. Systemviktiga institut betalar in majoriteteten av garantiavgifterna. Dessa medel kommer sannolikt aldrig att komma till användning då dessa institut kommer att behöva tas om hand på annat sätt än genom en utbetalning till insättarna vid en kris. Samtidigt kan statliga medel komma att behövas för att hantera dessa banker vid en kris.

Att de båda fonderna borde slås samman på sikt aviserades också av regeringen i samband med att stabilitetsfonden infördes.⁴ Med anledning av att ett nytt insättningsgarantidirektiv började förhandlas på EU-nivå 2011 har regeringen emellertid väntat med att lägga fram förslag om en sådan sammanslagning.

Kommittén kan nu konstatera att de bägge nya EU-direktiven inte tillåter att insättningsgarantifonden slås samman med finansieringsarrangemanget för resolution. Kommitténs och regeringens ställningstaganden måste därför omprövas i denna del.

Dessutom medför resolutionsdirektivet vissa begräsningar i hur finansieringsarrangemanget för resolution får användas. Detta innebär att om stabilitetsfonden skulle göras om till den fond som används vid resolution skulle det samtidigt inte vara möjligt att använda den för vissa av de åtgärder den kan användas till i dag. Även detta medför ett behov av att ompröva kommitténs tidigare slutsatser.

⁴ Proposition 2008/09:61.

Antalet avgifter

I samband med att stabilitetsavgiften infördes uttryckte regeringen även att avgifterna till insättningsgarantin och stabilitetsfonden på sikt borde slås samman till en avgift. Kommittén framför i delbetänkandet, till skillnad från regeringen, att det finns skäl att fortsätta ta ut två avgifter.

Insättningsgarantin har stora likheter med en reguljär statlig garanti. Det ligger därmed nära till hands att tillämpa de allmänna principer som finns för statlig garantigivning. Med en avgift som motsvarar statens förväntade kostnad kan det förväntas att detta system kommer att uppvisa ett nollresultat över tid.

Stabilitetsavgiften har inte samma egenskaper som insättningsgarantiavgiften. Det är således inte möjligt att på samma sätt bestämma nivån på avgiften på försäkringsmässiga grunder. Det finns heller ingen etablerad teknik för att beräkna denna typ av avgift. Kommittén förordade därför i delbetänkandet att två avgifter även fortsättningsvis skulle tas ut och noterade att det härigenom skulle kunna finnas utrymme för att använda stabilitetsavgiften mer i styrande syfte. Stabilitetsavgiften skulle för att fylla den funktionen exempelvis kunna tas ut på ett annat avgiftsunderlag än insättningsgarantiavgiften och med en annan metodik.

Kommittén kan nu konstatera att de nya EU-direktiven kräver separata avgifter för insättningsgaranti och resolution. Vidare kan konstateras att direktiven förskriver vilken bas som ska användas vid respektive avgiftsberäkning och relativt detaljerade anvisningar om vilka faktorer som ska vägas in vid avgiftsberäkningen.

I delbetänkandet gjorde kommittén vidare bedömningen att kretsen institut som är skyldiga att betala respektive avgift borde förbli oförändrad. I dag betalar alla institut som tar emot inlåning på konto insättningsgarantiavgift och de institut som kan erhålla stöd enligt stödlagen stabilitetsavgift. Kommittén kan nu konstatera att de institut som kan motta stöd enligt det nya resolutionsdirektivet kommer att utvidgas till att omfatta också värdepappersbolag medan stödlagen endast omfattar kreditinstitut. Det medför att kommitténs preliminära ställningstagande måste omprövas i denna del.

Kontoplacering i stället för faktisk fond

Kommittén argumenterade i sitt delbetänkande för att den sammanslagna insättningsgaranti- och stabilitetsfondens medel skulle placeras på samma sätt som dagens stabilitetsfond, dvs. på räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Som konstateras ovan tillåter dock inte resolutionsdirektivet en sammanslagning av fonderna på det sätt som kommittén såg framför sig i delbetänkandet. Detta gör att frågan om kontoplaceringar kontra fysiska fonder måste prövas för de respektive finansieringsarrangemangen var för sig.

Enligt kommitténs uppfattning är en viktig generell princip i hanteringen av statens finanser att inkomster inte bör öronmärkas och låsas upp i finansiella placeringar. Sådana placeringar omgärdas ofta av regelverk som gör att de enbart kan användas för vissa specifika ändamål. Om inbetalda medel däremot placeras på konto i Riksgäldskontoret reduceras statsskulden, vilket gör att statens finanser därmed blir bättre rustade för framtida kriser samtidigt som det tydligt går att följa upp hur avgifter och kostnader utfaller.

De nya direktiven förhindrar inte att finansieringsarrangemangen för resolution och insättningsgarantin ordnas på detta sätt. Däremot meddelade regeringen i augusti 2013 att den avser att återkomma med förslag som innebär att stabilitetsfonden ska göras om från att vara ett räntebärande konto på Riksgäldskontoret till att placeras i finansiella tillgångar. Eftersom något sådant förslag ännu inte offentliggjorts utgår emellertid kommittén från att den rådande kontomodellen tills vidare gäller. Även för de statliga åtaganden som kommer att ligga utanför stabilitetsfonden förespråkar kommittén en kontomodell (se avsnitt 21.4.1).

Kommittén argumenterade också i sitt delbetänkande för att en obegränsad kredit hos Riksgäldskontoret borde knytas till den samlade reserven. Liknande lånefaciliteter finns i dag tillgängliga för både insättningsgaranti- och stabilitetsfonden. De nya direktiven förskriver att medlemsstater ska se till att motsvarande lånemöjligheter ska finnas för de båda finansieringsarrangemangen. I ljuset av att direktiven också innehåller vissa krav på hur dessa lånemöjligheter ska vara utformade behöver kommittén ta förnyad ställning till hur kreditfaciliteterna för de svenska finansieringsarrangemangen bör ordnas, t.ex. huruvida den föreslagna krediten är förenlig med direktivets krav och om det finns behov av att inrätta andra kompletterande lånemöjligheter. Direktivets krav på separata finansieringsarrangemang för insättningsgaranti och resolution

påverkar dock inte denna fråga i annat än att det kommer att behöva upprättas separata lånemöjligheter för vart och ett av de finansieringsarrangemang som skapas.

Förhands- eller efterhandsavgifter?

Kommittén lyfte i sitt delbetänkande fram att stabilitetsavgiftens huvudsakliga syfte bör vara att de företag som kan bli föremål för statliga åtgärder också ska stå för de direkta kostnaderna för åtgärderna (*finansierande syfte*). Därtill ska avgiften ge företagen incitament till minskat risktagande (*styrande syfte*).

För uppfyllande av det första syftet konstaterar kommittén att både förhands- och efterhandsavgifter är möjliga lösningar. Med förhandsavgifter avses att avgiftsuttaget sker i förväg, dvs. utifrån uppskattningar av kostnaden för framtida stödåtgärder. Efterhandsavgifter tas i stället ut i efterhand, då stöd har utbetalats och kostnaderna är kända.

Fördelen med efterhandsavgifter är att de kan kalibreras utifrån kända kostnader. Därigenom uppnås en exakthet i avgiftsuttaget som inte kan åstadkommas på samma sätt med en avgiftsmodell som enbart bygger på förhandsavgifter. En betydande svaghet är dock att det är osäkert om kostnaderna de facto kommer att kunna täckas. Visserligen har företagen en lagstadgad skyldighet att betala kostnaderna i efterhand vilket ger staten en fordran. En fordran bör dock betraktas som mer osäker än medel som på förhand samlats in, exempelvis om man bedömer att kostnaderna är så stora att ett avgiftsutkrävande skulle kunna stjälpa företag.

Omvänt innebär en avgiftsmodell med renodlade förhandsavgifter att staten med säkerhet kommer att få in de avgifter som åläggs företagen. Däremot uppnås inte samma precision i avgiftsuttaget som i en efterhandsmodell. Eftersom avgiften baseras på förväntningar om framtida kostnader kan avgifterna komma att bli både högre och lägre än de faktiska utgifterna för krishantering.

För att uppnå ett styrande syfte är det inte avgörande att avgifterna speglar de förväntade eller faktiska kostnaden för statens krisåtgärder. Det centrala är i stället att utforma avgiften så att företagen ges incitament att hantera sina risker på ett ändamålsenligt sätt. En förutsättning för att uppnå en styrande effekt är att avgifterna tas ut i förhand.

Ett alternativ till renodlade förhands- och efterhandsavgifter är en modell som kombinerar de båda avgiftstyperna. Detta är också den lösning som ligger närmast den som anges i resolutions- och insättningsgarantidirektiven. I en sådan modell tas förhandsavgifter ut till dess insamlade medel uppnått en given målnivå. Därefter upphör avgiftsuttaget till dess fonden faller under målnivån. Först då återupptar man avgiftsuttaget. En avgörande brist i en kombinerad avgiftsmodell är att avgiftens styrande funktion upphör eller minskar när målnivån väl är uppnådd.

Utifrån resonemangen ovan kan konstateras att en ändamålsenlig avgiftsmodell kan se olika ut beroende på om syftet är finansierande eller styrande. På grund av detta måste avgiftsmodellen utformas med hänsyn till vilket syfte som ska vara det huvudsakliga. Kommittén har gjort bedömningen att finansieringssyftet bör vara det primära. Skälet till detta är att företagens risktagande regleras genom annan lagstiftning (t.ex. kapitaltäckningsregler). Vi anser dock att avgiftsmodellen bör kalibreras så att den även har viss styrande verkan. Detta eftersom avgiften kan bidra till att minska skadliga incitament och snedvridningar som inte fångas upp genom annan lagstiftning.

Med utgångspunkt i detta synsätt slog kommittén fast i delbetänkandet att det inte bör finnas någon målsatt nivå i fonden där avgiftsuttaget upphör. Förhandsavgifter bör i stället tas ut kontinuerligt för att säkerställa att den styrande effekten inte upphör. Bland annat för att undvika procykliska effekter bedömde kommittén dessutom att det inte bör finnas möjlighet att ta ut efterhandsavgifter.

I motsats till kommitténs uppfattning föreskriver resolutionsdirektivet att avgifterna ska kopplas till fonderingsnivån i finansieringsarrangemanget för resolution. Dock ställer direktivet inga krav på att avgiftsuttaget måste upphöra vid en viss nivå. Detta gör att det är möjligt att tillämpa en avgiftsmodell där avgiftsuttaget sker löpande och inte upphör vid en given målnivå. Däremot kräver direktivet att efterhandsavgifter ska kunna tas ut om fondens behållning blir negativ. I denna del kan alltså delbetänkandets lösning inte genomföras.

21.3 EU-direktiven och finansieringsarrangemangen

Nedan redogör kommittén översiktligt för resolutions- och insättningsgarantidirektivens reglering av finansieringsarrangemangen.

21.3.1 Finansiering av resolutionsåtgärder

Resolutionsdirektivets artiklar 99–109 innehåller bestämmelser rörande medlemsstaternas särskilda finansieringsarrangemang för resolutionsåtgärder.

Varje medlemsstat ska utse en resolutionsmyndighet med ansvar att etablera och förvalta finansieringsarrangemanget. Denna myndighet kan vidta vissa åtgärder emot ett företag under resolution och därmed ta finansieringsarrangemangets resurser i anspråk.

Medlemsstaterna ska också säkerställa att finansieringsarrangemangen har tillräckliga resurser. För detta ändamål ska det vara möjligt att ta ut avgifter av de institut som omfattas av regelverket. Myndigheten ska även kunna ta upp lån om de inbetalda medlen inte är tillräckliga.

De insamlade avgiftsmedlen ska föras till en särskild fond. Medlemsstater kan dock välja att inte upprätta en fond utan endast ta ut en särskild avgift eller skatt som förs direkt till statsbudgeten. En förutsättning för en sådan ordning är att medlemsstaten kan garantera att medel finns omedelbart tillgängliga på annat sätt.

Finansieringsarrangemangen ska enbart kunna användas i samband med resolution och för vissa i direktivet angivna åtgärder. Dessa innefattar bl.a. upplåningsgarantier, lån, kapitaltillskott och tillgångsköp. Medlen får inte användas för att täcka direkta förluster eller för att rekapitalisera företag om inte företagets ägare och borgenärer först har bidragit med motsvarande minst 8 procent av företagets totala skulder och egna kapital alternativt 20 procent av företagets riskvägda tillgångar. Finansieringsarrangemanget för resolution får inte heller användas för att finansiera kostnaderna för det obligatoriska skyddet av insättarnas medel vid resolution. Dessa kostnader ska i stället bäras av insättningsgarantisystemets finansieringsarrangemang.

Varje medlemsstat ska se till att tillgängliga medel uppgår till minst motsvarande 1 procent av de garanterade insättningarna. Målnivån ska nås senast den 1 januari 2025. När målnivån är upp-

nådd kan medlemsstater välja att upphöra att ta ut avgifter. För det fall de tillgängliga medlen i fonden efter uppbyggnadsperioden faller under målnivån ska avgiftsuttag återupptas till dess miniminivån åter är uppnådd.

De avgifter som ska tas ut för att uppnå målnivån (förhandsavgifter) ska tas ut minst en gång per år. Avgiften för respektive företag ska baseras på företagets totala skulder med avdrag för garanterade insättningar och skulder som medräknas i kapitalbasen. Vidare ska avgiften riskjusteras enligt givna kriterier.

Utöver förhandsavgifterna får betalningsåtaganden ställda mot säkerhet med låg risk räknas med för att uppnå målnivån. Därutöver får även oåterkalleliga betalningsåtaganden tas i beaktande.⁵ Dessa får dock inte utgöra mer än 30 procent av fondens totala behållning.

De intäkter som inflyter till följd av resolutionsåtgärder ska tillgodoräknas fonden.

Om de förinbetalda medlen inte räcker för att täcka kostnaderna för resolution ska medlemsstaterna se till att efterhandsavgifter tas ut. Dessa avgifter ska tas ut enligt samma principer som förhandsavgifterna. Efterhandsavgifterna får inte vara större än tre gånger de årliga ordinarie förhandsavgifterna.

Därtill ska medlemsstaterna se till att finansieringsarrangemangen har möjlighet att ta upp lån från institut eller från tredje part. Lånemöjligheterna ska utnyttjas då medlen i fonden inte är tillräckliga och då efterhandsavgifter inte är omedelbart tillgängliga.

Medlemsstater ska även kunna begära att få låna medel från andra finansieringsarrangemang inom unionen. Detta ska kunna göras då förhandsbidragen inte är tillräckliga och efterhandsavgifter och lån från institut eller andra tredjeparter inte är omedelbart tillgängliga.

En lånebegäran ska rikta sig till alla finansieringsarrangemang inom unionen, men varje nationellt finansieringsarrangemang avgör självständigt om en sådan begäran ska tillmötesgå. Alla medverkande långivare ska få samma villkor om inte samtliga långivare överenskommer om något annat. Storleken på vad varje medlemsstat lånar ut ska stå i proportion till dess andel av garanterade insättningar i relation till samtliga garanterade insättningar i de medverkande medlemsstaterna. Utestående lån ska betraktas som

⁵ Detta ska vara icke-pantsatta säkerheter.

en tillgång för långivaren och får tas med i beräkningen av finansieringsarrangemangets målnivå.

Då en koncern är föremål för resolution ska nationella finansieringsarrangemang där koncernen är verksam bidra till att finansiera resolutionsåtgärder. Resolutionsmyndigheten i den medlemsstat där koncernen har sitt säte ska då utarbeta en finansieringsplan som om möjligt ska godkännas av övriga resolutionsmyndigheter där koncernen är verksam. Finansieringsplanen ska bl.a. innehålla uppgifter om hur mycket respektive berörd medlemsstat ska bidra med.

21.3.2 Finansiering av insättningsgarantin

Enligt EU:s nuvarande insättningsgarantidirektiv ska insättningsgarantisystemen vara finansierade av instituten själva.⁶ Det sägs dock inget om avgifternas utformning eller ens om finansieringen ska ske via garantiavgifter i förväg (förhandsavgifter) eller om avgiftsuttag ska ske efter ett infriande inträffat (efterhandsavgifter).

En konsekvens av detta – eller möjligen en anledning till att direktivet fick denna utformning – är att majoriteten av insättningsgarantisystemen i EU inte tar ut förhandsavgifter och inte har några medel fonderade.

I den senaste finanskrisen blev det tydligt att insättningsgarantisystemen i Europa i flera fall inte levde upp till målet i insättningsgarantidirektivet om att upprätthålla insättarnas förtroende och därmed också bidra till att bevara den finansiella stabiliteten. Bristerna gäller både otillräcklig finansiell styrka i kristider och bristande harmonisering.

I det nya insättningsdirektivet (direktiv 2014/49/EU) ställs krav på att förhandsavgifter tas ut från instituten minst en gång per år. Avgifterna ska placeras i tillgångar med låg risk och med tillfredsställande diversifiering. Insättningsgarantisystemen ska ha tillgängliga finansiella medel om minst 0,8 procent av garanterade insättningar efter en uppbyggnadsperiod på högst tio år.⁷ Givet att

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG av den 30 maj 1994 om system för garanti av insättningar.

⁷ Uppbyggnadsperioden får förlängas med som längst fyra år om insättningsgarantifonden sammanlagt gjort ersättningsutbetalningar som överstiger 0,8 procent av garanterade insättningar.

vissa villkor är uppfyllda kan dock EU-kommissionen ge ett medlemsland dispens för att tillämpa en lägre målnivå, dock lägst 0,5 procent av garanterade insättningar.

I likhet med resolutionsdirektivet saknas krav på fortsatt avgiftsuttag när målnivån har uppnåtts. Avgiftsuttag måste dock, på samma sätt som i resolutionsdirektivet, återupptas när fonderingsnivån faller under målnivån.

Om de fonderade medlen inte räcker till vid ett ersättningsfall så ska efterhandsavgifter kunna tas ut. Sådana efterhandsavgifter får maximalt uppgå till 0,5 procent av garanterade insättningar per år. I Sveriges fall motsvarar det 6,6 miljarder kronor baserat på garanterade insättningar vid utgången av 2012.⁸

Avgifterna för enskilda institut ska vara riskdifferentierade. Direktivet anger vissa kvalitativa parametrar som måste beaktas i avgiftssättningen, men anger inte specifikt hur avgiftsmodellen ska se ut, t.ex. graden av riskdifferentiering.

Avslutningsvis innebär det nya direktivet också att användningen av insättningsgarantimedel breddas till att omfatta andra ändamål än direkta utbetalningar av ersättning till garanterade insättare. Det införs bland annat en skyldighet för insättningsgarantisystemet att finansiera det skydd som insättarna alltid har vid resolution. Därutöver ska insättningsgarantimedlen under vissa villkor kunna användas för krisförebyggande åtgärder (tidiga ingripanden). För andra åtgärder än direkt utbetalning av ersättning gäller dock att insättningsgarantisystemets kostnader för åtgärden inte får överstiga kostnaden för en direkt ersättningsutbetalning (kostnadsminimeringsprincipen).

21.4 Kommitténs övergripande förslag till finansieringsarrangemang

21.4.1 Fondering

Kommitténs förslag: Statliga insatser i samband med generella finansiella kriser respektive vid kriser i enskilda finansiella företag ska finansieras ur tre separata fonder.

Statliga åtgärder rörande företag under resolution ska finansieras med medel ur en nybildad *resolutionsreserv*.

⁸ Högre efterhandsavgifter får tas ut, men endast om tillsynsmyndigheten medger detta.

Förebyggande statliga stödåtgärder som vidtas i förhållande till kreditinstitut som inte är föremål för resolution (t.ex. garantier och kapitaltillskott som ges i förebyggande syfte) ska finansieras med medel ur *stabilitetsfonden*. Stabilitetsfonden ska även kunna användas för att finansiera statligt stöd till företag under resolution genom användning av de statliga stabiliseringsverktygen.

Insättningsgarantifonden ska användas för att finansiera ersättningar från insättningsgarantin samt det skydd som garanterade insättare har i resolution.

Till resolutionsreserven ska från stabilitetsfonden föras över hittills inbetalda stabilitetsavgifter samt nettoresultatet från stödet till Carnegie Investment Bank (jämte ränta på dessa medel).

Skälen för kommitténs förslag

Som ovan konstateras gjorde kommittén i delbetänkandet bedömningen att stabilitetsfonden och insättningsgarantifonden borde slås samman till en reserv. Som också framgår tillåter dock inte slutversionen av resolutionsdirektivet en sådan sammanslagning. Direktivet föreskriver i stället att separata finansieringsarrangemang ska upprättas för insättningsgarantin respektive resolutionsåtgärder. Av direktivets krav följer alltså att det måste finnas minst två finansieringsarrangemang i varje medlemsstat.

För svensk del vore en närliggande lösning att ge den nuvarande stabilitetsfonden rollen som finansieringsarrangemang enligt resolutionsdirektivet. Därigenom skulle det finnas två finansieringsarrangemang, ett för insättningsgarantin och ett för resolution. Kommittén anser emellertid att det finns skäl att i stället bilda ett nytt tredje finansieringsarrangemang vid sidan av de existerande fonderna och behålla stabilitetsfonden som en nationell fond med särskilda uppgifter.

Det nya finansieringsarrangemanget, vars användningsområde ska vara att finansiera resolution, bör benämnas *resolutionsreserven*. Detta avspeglar att vi förordar att disponibla medel, liksom den nuvarande stabilitetsfonden, bör placeras på konto i Riksgäldskontoret, och inte investeras i värdepapper.

Skälet till att stabilitetsfonden bör behållas som en separat och nationellt reglerad fond är att resolutionsdirektivet lägger ett antal restriktioner på användningen av resolutionsreserven.

Som en generell restriktion gäller att resolutionsreserven enbart får användas i samband med ett resolution. Dessutom finns i direktivets artikel 101 en uppräknning av ett antal specifika ändamål som resolutionsreserven får användas till. En motsvarande uppräknning finns i det nya insättningsgarantidirektivet gällande användningen av finansieringsarrangemanget för insättningsgaranti. Kommittén uppfattar bägge dessa listor som uttömmande, dvs. det går inte att på nationell nivå addera ytterligare ändamål.

Dessa begränsningar gör att varken resolutionsreserven eller insättningsgarantifonden kan utnyttjas för alla de ändamål som den nuvarande stabilitetsfonden kan göra enligt stödlagen. Exempelvis skulle det inte vara möjligt att finansiera den typ av generella stödåtgärder till solida banker som gjordes med hjälp av stabilitetsfonden under finanskrisen 2008–2009. Då etablerades garanti-programmet för bankernas värdepappersupplåning samt kapitaltillskottsprogrammet. Sådana åtgärder kommer emellertid även fortsättningsvis att vara tillåtna enligt resolutionsdirektivet, i form av s.k. förebyggande statligt stöd (se kapitel 26). Men eftersom detta är åtgärder som vidtas utanför resolution kan de alltså inte finansieras med medel ur resolutionsreserven.

Kommittén anser att det inom staten bör finnas en fortsatt finansiell beredskap även för denna typ av åtgärder. En sådan beredskap kan uppnås genom att stabilitetsfonden behålls och används för åtgärder som faller utanför resolutionsreservens tillämpningsområde.

En annan omständighet som talar för att stabilitetsfonden bör behållas är att även i samband med resolution kan det bli aktuellt med åtgärder som ska finansieras på annat sätt än via finansieringsarrangemanget för resolution. Det handlar om de statliga stabiliseringsverktygen som innebär att staten, i en systemkris, kan göra kapitalinsatser i företaget under resolution; se kapitel 16. Det statliga stöd som dessa kapitalinsatser utgör får dock inte finansieras genom resolutionsreserven. Det måste i stället ske via en alternativ finansieringskälla. Kommittén anser att det är lämpligt att stabilitetsfonden (i första hand) utgör alternativ finansieringskälla i detta fall. Även detta talar alltså för att stabilitetsfonden bör kvarstå som ett separat finansieringsarrangemang.

Med kommitténs förslag kommer det alltså framöver att finnas tre separata finansieringsarrangemang för statliga ingripanden i krisdrabbade företag.

Vad beträffar insättningsgarantisystemet ska detta även fortsättningsvis användas för utbetalning av ersättningar till insättare. Till följd av resolutionsdirektivet bestämmelser kommer det också att kunna användas för att finansiera det skydd mot förluster som de garanterade insättarna har i samband med att resolutionsåtgärder vidtas (se avsnitt 21.4.7). Till detta ska också läggas de ytterligare användningsområden som introduceras via det nya insättningsgarantidirektivet. Eftersom det ligger utanför kommitténs uppdrag att ta ställning till hur det direktivet ska genomföras i svensk rätt behandlas dock inte dessa användningsområden närmare i detta betänkande.

Som noterats tidigare föreslog kommittén i delbetänkandet att det sammanslagna finansieringssystemet för insättningsgarantin och stabilitetsfonden skulle ordnas i form av reserv. Som en följd av detta skulle insättningsgarantifondens befintliga placeringar i statsobligationer avvecklas och i stället placeras på konto i Riksgäldskontoret. Trots att en sammanslagning inte längre är möjlig är kommittén fortsatt av uppfattningen att insättningsgarantisystemet bör ordnas i form av en reserv och således placeras medel på konto i Riksgäldskontoret och inte i värdepapper som i dag. Något lagförslag presenteras emellertid inte i detta betänkande. Frågan bör behandlas i samband med införandet av det nya insättningsgarantidirektivet.

Uppdelning av nuvarande stabilitetsfondmedel

I och med att resolutionsreserven etableras kommer vissa av de åtaganden som i dag ligger på stabilitetsfonden att överföras till reserven. Kommittén anser därför att det är rimligt att stabilitetsfondens nuvarande medel delas upp mellan resolutionsreserven och stabilitetsfonden.

Uppdelningen bör göras med utgångspunkt i hur stabilitetsfondens medel har genererats. Fondmedel som avser krisinsatser i *enskilda institut* (dvs. motsvarande resolution) bör överföras till resolutionsreserven medan medel som avser generella stödåtgärder bör kvarstå i stabilitetsfonden. En sådan uppdelning återspeglar också direktivets princip, nämligen att resolutionsreserven ska användas för krisinsatser i enskilda företag.

Av detta följer att två poster ur stabilitetsfonden bör överföras till resolutionsreserven. Den första posten är de stabilitetsavgifter

som instituten hittills betalat in till stabilitetsfonden. Inkluderat upplupen ränta uppgår dessa till cirka 9 miljarder kronor. Den andra posten är det resultat som genererats från bankstödsåtgärder riktade till enskilda banker i kris. I detta ingår det nettoresultat som statens hantering av Carnegie Investment Bank gett (med avdrag för externa kostnader för konsulter samt ränta).

De medel som kommer att kvarstå i stabilitetsfonden inkluderar det överskott som genererats genom de *generella stödinsatser* som gjordes under krisen 2008–2009. Dessa insatser bestod av ett garanti-program och ett kapitaltillskottsprogram, vilka gett ett överskott på närmare 6 respektive närmare 19 miljarder.

En särskild fråga är hur det initiala anslaget på 15 miljarder kronor som tillskötts stabilitetsfonden i samband med att den etablerades ska hanteras. Som ovan nämnts anser kommittén att resolutionsreserven inte bör byggas upp med statliga medel. Detta vore dessutom oförenligt med reglerna i resolutionsdirektivet. Medlen bör därför inte föras över till resolutionsreserven.

Ett alternativ till att behålla medlen i stabilitetsfonden vore att återföra den initiala överföringen från statsbudgeten tillbaka till statskassan genom att föra summan till inkomsttitel. Kommittén diskuterade denna fråga i sitt delbetänkande (avsnitt 12.3.4, s. 451 ff.). Vi drog då den preliminära slutsatsen att staten inte borde dra tillbaka dessa pengar då en sådan indragning inte skulle få någon reell effekt vare sig på statens finanser eller på avgifterna till kreditinstituten.

Kommittén konstaterade dock att det kunde finnas skäl att ompröva denna slutsats för det fall en målnivå för fonden etablerades och efterhandsavgifter infördes. Vi pekade också på att en skyldighet för svenska staten att låna ut pengar till andra länders finansarrangemang skulle kunna påverka ett ställningstagande till en återföring. Det kan dock konstateras att så länge det initiala bidraget från staten inte överförs till resolutionsreserven, utan ligger kvar i stabilitetsfonden som regleras på nationell nivå (utan målnivå och utan avgifter), kommer en överföring inte att påverka företagets avgifter eller svenska statens skyldighet att låna ut medel. Kommittén vidhåller därför sin uppfattning att den initiala överföringen till stabilitetsfonden inte bör återföras till staten.

Med den uppdelning som föreslås ovan skulle resolutionsreserven få ett startkapital på omkring 12 miljarder kronor den 1 januari 2015. Detta belopp inkluderar de 9 miljarder som överförs enligt den ovan föreslagna modellen samt de stabilitetsavgifter

(uppskattningsvis 3 miljarder) som kommer att betalas in under 2014. (Beräkningen förutsätter att fonden under perioden inte utnyttjas för något stödärende.)

Det kan konstateras att behållningen därmed redan från start nästan kommer att nå upp till den målsatta nivå på 1 procent av garanterade insättningar som uppställs i resolutionsdirektivet. Under 2015, efter det att 2014 års stabilitetsavgifter betalats in, kommer denna målnivå att vara uppfylld, dvs. drygt nio år före den tidpunkt (den 1 januari 2025) då direktivet föreskriver att den ska vara nådd. Direktivets krav är således väl tillgodosedda med en sådan lösning.

Däremot bör noteras att behållningen inte når upp till de 3 procent av garanterade insättningar som krävs för att Sverige ska få utnyttja det särskilda undantag från skuldnedskrivning som anges i artikel 44 i direktivet; se kapitel 15. Kommittén kan dock konstatera att en överföring av ytterligare medel från stabilitetsfonden inte skulle ha någon betydelse i sammanhanget eftersom artikeln uttryckligen föreskriver att de medel som får räknas in för att kunna utnyttja det nämnda undantaget enbart får innefatta medel som har samlats in med förhandsavgifter enligt artikel 103 i direktivet. Detta betyder att även om det skulle vara tillåtet att överföra statens initiala anslag på 15 miljarder och överskottet från de generella stödprogrammen till resolutionsreserven skulle dessa poster inte få tillgodoräknas vid beräkning av kravet. Nivån på 3 procent kan således enbart uppnås genom de avgifter som tas ut till resolutionsreserven.

Med antagande om en framtida resolutionsavgift som motsvarar dagens stabilitetsavgift och under förutsättning att det inte uppstår några stödärenden skulle resolutionsreserven år 2026 nå den nivå där undantaget kan nyttjas.⁹ Ett högre avgiftsuttag skulle resultera i att nivån kunde uppnås tidigare. Eftersom resolutionsmyndigheten kan tillämpa nedskrivningsverktyget med större flexibilitet om nivån på 3 procent av garanterade insättningar är uppnådd anser kommittén att det finns anledning att konstruera avgiftsmodellen med beaktande av denna nivå (se vidare avgiftsavsnittet nedan).

⁹ Beräkningen bygger på följande antaganden: 1) resolutionsreserven tillförs initialt 9 miljarder kronor, 2) de årliga avgifter som tillförs reserven motsvarar nivån på 2012 års stabilitetsavgift med en årlig uppräkningsgrad på 4 procent, 3) reserven utnyttjas inte för några stödärenden under perioden, 4) räntan på resolutionsreservens behållning uppgår till den prognosticerade reporäntan, 5) garanterade insättningar växer varje år med 4 procent.

När det gäller stabilitetsfonden skulle behållningen, efter ovan nämnda överföringar till resolutionsreserven, uppgå till cirka 40 miljarder kronor. Kommittén kan konstatera att en fondering i denna storleksordning knappast låter sig motiveras av framtida garantiprogram. Sådana program kräver inte kapital för att kunna genomföras, särskilt inte om det kan antas att staten kommer att förhindra större banker från att gå omkull och därmed inte behöver infria några garantier. Däremot går det att motivera att fonden upprätthåller ett visst kapital för att kunna finansiera de rekapitaliseringsåtgärder som ska genomföras med hjälp av fonden (generella kapitaltillskottsprogram och andra förebyggande kapitaliseringsåtgärder, samt även i vissa fall rekapitaliseringsinsatser i institut som är föremål för resolution).

Huruvida de kvarstående 40 miljarderna i stabilitetsfonden är ett lämpligt belopp för dessa ändamål kan inte enkelt besvaras. Kommittén kan dock konstatera att beloppet ger regeringen ansevärda resurser att göra krisinsatser. Någon ytterligare uppbyggnad av fonden är därför tills vidare inte nödvändig.

21.4.2 Avgifter

Kommitténs förslag: Staten ska framöver ta ut avgifter för två ändamål: dels för finansiering av insättningsgarantin, dels för finansiering av resolution. Avgifter för insättningsgarantiändamål ska föras till insättningsgarantifonden och avgifter för resolutionsändamål ska föras till resolutionsreserven efter det att resolutionsmyndigheten och garantimyndigheten täckt sina respektive administrativa kostnader ur avgiftsmedlen. De administrativa kostnader som är hänförliga till resolutionsåtgärder ska dock inte belasta resolutionsreserven, utan av företaget under resolution.

Kommitténs bedömning: Till stabilitetsfonden bör det tills vidare inte föras någon avgift.

Skälen för kommitténs förslag och bedömning

Som ovan nämnts diskuteras i kommitténs delbetänkande frågan om en sammanläggning av stabilitetsavgiften och insättningsgarantiavgiften (avsnitt 12.2.3, sid. 441 ff). Frågan togs även upp av

regeringen i prop. 2009/10:30. I propositionen aviserades ett framtida förslag om sammanslagning. Kommittén deklarerade å sin sida att vi skulle förorda att två separata avgifter togs ut. Vi menade att insättningsgarantin hade stora likheter med en statlig garanti och principerna för statlig garantigivning kunde användas för denna avgift, medan stabilitetsavgiften skulle kunna användas i mer styrande syfte.

Vi kan nu konstatera att resolutionsdirektivet och insättningsgarantidirektivet kräver att separata avgifter tas ut för resolutions- och insättningsgarantiändamål och slår fast relativt detaljerade regler för hur de respektive avgifterna ska beräknas (se avsnitt 21.4.3 nedan). Någon möjlighet att på nationell nivå slå samman avgifterna ger direktiven inte. Därmed måste det alltså finnas separata avgifter för resolutions- respektive insättningsgarantiändamål.

Det faktum att kommittén ovan föreslår att stabilitetsfonden behålls aktualiserar också frågan om hur den nuvarande stabilitetsavgiften bör hanteras. I delbetänkandet utgick kommittén ifrån att åtagandena inom den nuvarande stabilitetsfonden och de åtaganden som följer av det nya resolutionsdirektivet skulle kunna samlas inom ett och samma finansieringsarrangemang, och att det till detta finansieringsarrangemang skulle föras en avgift. Denna avgift skulle utgöras av stabilitetsavgiften anpassad utifrån de krav som resolutionsdirektivet ställer på avgifterna till finansieringsarrangemanget för resolution.

Trots att stabilitetsfonden nu föreslås kvarstå som ett separat finansieringsarrangemang anser kommittén att det inte bör utgå någon separat avgift till fonden. Som konstateras i det föregående avsnittet bedömer kommittén att någon ytterligare uppbyggnad av stabilitetsfonden tills vidare inte är nödvändig.

I grunden ska kommitténs förslag ses som en anpassning av stabilitetsavgiften till resolutionsdirektivets krav, även om avgifterna inte längre förs till stabilitetsfonden eller benämns stabilitetsavgift. Regleringen av avgiften bör därför också flyttas till den nya resolutionslagen.

Administrativa kostnader

I direktivets lista över vilka ändamål resolutionsreserven får användas för ingår inte resolutionsmyndighetens egna administrativa kostnader. För direkta resolutionsåtgärder, som exempelvis kostnader för rådgivare före, under eller efter en stödåtgärd, ger direktivet stöd för att dessa finansieras genom att kostnaderna påförs de företag som är föremål för stöd (artikel 37.7). Däremot sägs inget om hur kostnaderna för resolutionsmyndighetens förberedande arbete ska finansieras. Kommittén anser att det är rimligt att företagen bär även dessa kostnader och förordar därför att den modell som i dag används för insättningsgarantin tillämpas även för resolutionsmyndigheten.

Denna modell bygger på att löpande kostnader för administrationen av insättningsgarantin täcks genom att avgiftsmedel motsvarande garantimyndighetens kostnader för förra året avskiljs innan de årliga avgifterna tillförs insättningsgarantifonden. De avskilda medlen förs till inkomsttitel i statens budget.

När det gäller administrativa kostnader för åtgärder som vidtas inom ramen för stödlagen bör dessa även fortsättningsvis täckas med medel från stabilitetsfonden.

21.4.3 Avgifter till resolutionsreserven

Kommitténs förslag: Institut och EES-filialer med tillstånd att driva verksamhet i Sverige ska betala årliga avgifter till resolutionsreserven bestående av en *resolutionsavgift* och – om behov uppstår – en *tilläggsavgift*. Avgifterna ska betalas i efterskott, dvs. avse det närmast föregående året.

Avgiftsunderlaget för avgifterna ska utgöras av de avgiftsskyldigas totala skulder, med avdrag för garanterade insättningar och skuldinstrument som medräknas i kapitalbasen. För avgiftsskyldiga som ingår i en koncern ska skulder till andra avgiftsskyldiga inom koncernen dras av från avgiftsunderlaget. Avgiftsunderlaget ska avse skulder och garanterade insättningar vid utgången av närmast föregående år.

Resolutionsavgiften ska bestå av två komponenter: en riskavgift och en grundavgift.

Riskavgiften ska spegla de avgiftsskyldigas förväntade belastning på resolutionsreserven och ska vara oberoende av

fonderingsnivån i resolutionsreserven. För avgiftsskyldiga som inte bedöms som systemviktiga ska riskavgiften kunna sättas till noll. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om hur riskavgiften ska beräknas.

Grundavgiften ska enbart utgå om fonderingsnivån i resolutionsreserven understiger 3 procent av garanterade insättningar. Grundavgiften ska uppgå till minst 0,01 procent av avgiftsunderlaget och betalas av samtliga avgiftsskyldiga. För det fall resolutionsreservens behållning faller under 0,67 procent av garanterade insättningar ska grundavgiften kunna höjas så att den tillsammans med riskavgiften blir tillräcklig för att återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av garanterade insättningar inom sex år (*höjd grundavgift*). Maximalt får den förhöjda grundavgiften uppgå till en nivå som motsvarar 0,17 procent av garanterade insättningar.

Om särskilda skäl föreligger får regeringen eller den myndighet regering utser sätta ned resolutionsavgiften.

Om behållningen i resolutionsreserven blir negativ ska det, utöver resolutionsavgiften, utgå en särskild *tilläggsavgift*. Tilläggsavgiften ska bestämmas så att underskottet i reserven täcks. Maximalt får dock tilläggsavgiften under ett år uppgå till tre gånger resolutionsavgiftens storlek, exklusive eventuella höjningar av grundavgiften. En enskild avgiftsskyldigs tilläggsavgift ska fastställas utifrån den andel av de totala resolutionsavgifterna som den betalar.

Tilläggsavgiften ska tas ut årligen till dess hela underskottet, jämte finansieringskostnader, har täckts. Om inte särskilda skäl föreligger ska tilläggsavgiften tas ut vid samma tidpunkt som resolutionsavgiften.

Enskilda avgiftsskyldiga kan få anstånd med att betala tilläggsavgift upp till maximalt sex månader om det är motiverat för att skydda företagets finansiella ställning. Anståndet kan förlängas på företagets begäran, men avgiften måste betalas vid en senare tidpunkt när den inte längre hotar företagets finansiella ställning.

Den som är avgiftsskyldig ska lämna de uppgifter som resolutionsmyndigheten behöver för att fastställa avgifterna. Uppgifterna ska vara granskade av revisor. Beslut om avgifter ska kunna fattas även om en avgiftsskyldig inte fullgjort sin uppgiftsskyldighet.

Skälen för kommitténs förslag

Kommittén föreslår i det föregående avsnittet att den nuvarande stabilitetsavgiften ersätts av de avgifter som enligt direktivet ska tas ut till finansieringsarrangemanget för resolution (resolutionsreserven). I princip kommer dessa avgifter att ha samma funktion som den nuvarande stabilitetsavgiften. På grund av direktivets krav på avgifternas utformning kommer det dock att finnas flera viktiga skillnader mellan stabilitetsavgiften och de avgifter som ska betalas till resolutionsreserven.

Principiella utgångspunkter

I delbetänkandet konstaterade kommittén att syftet med de avgifter som samlas in för krishanteringsändamål ska vara att de institut som kan bli föremål för statliga krisåtgärder (i betydande grad) ska stå för de direkta kostnaderna, och att statsfinanserna ska stärkas inför framtida kriser. Därutöver ska avgifterna ge företagen incitament till lägre risktagande. Detta förutsätter i praktiken en avgiftsmodell där avgifterna tas ut i förväg och anpassas till företagets riskprofil. För att den styrande effekten inte ska upphöra måste dessutom avgiftsuttaget ske kontinuerligt, dvs. inte upphöra vid någon viss målnivå för reserven. Kommittén anser därför att avgifter till resolutionsreserven ska tas ut oavsett reservens storlek. Som framgår nedan anser vi att en sådan konstruktion är förenlig med direktivets regler.

Kommittén har också argumenterat för att avgiftsmodellen inte bör innehålla inslag av efterhandsavgifter eftersom den styrande effekten på företagets risktagande minskar om man förlitar sig på att kostnaderna för resolution helt eller delvis ska täckas i efterhand. Dessutom kan sådana avgifter få procykliska effekter. Vi bedömer dock att direktivets krav på efterhandsavgifter är tvingande.

I delbetänkandet resonerade kommittén kring möjligheten att införa en avgiftsmodell motsvarande den som tillämpas för statlig garantigivning generellt. En sådan modell har ett antal fördelar jämfört med de modeller som för närvarande tillämpas för stabilitets- och insättningsgarantiavgiften. Framför allt skulle den ge en mer korrekt avspeglning av riskerna i statens åtagande gentemot den finansiella sektorn. En sådan modell förutsätter att

avgifterna sätts helt utifrån de enskilda företagens risker och det totala avgiftsuttaget kommer då att utgöra summan av de individuella avgifterna (en s.k. bottom-up-metod).

Direktivets regler innebär dock att resolutionsavgiften måste uppgå till en viss nivå när resolutionsreserven underskrider vissa nivåer. I dessa lägen kan inte en bottom-up-modell tillämpas fullt ut. För det fall fonderingsnivån överskrider den i direktivet angivna målnivån finns inte dessa restriktioner. Det är således möjligt att tillämpa en renodlad bottom-up-modell vid avgiftsuttag vid en fonderingsnivå över 1 procent av garanterade insättningar. Kommittén förordar en sådan modell.

Avgiftsskyldighet

En ytterligare fråga av principiell natur är huruvida samtliga företag som omfattas av resolutionsregelverket ska betala avgifter till resolutionsreserven. Som konstateras i kapitel 7 kan resolutionsåtgärder i princip enbart komma i fråga för systemviktiga företag. Det kan ifrågasättas om företag som med stor sannolikhet aldrig kommer att bedömas som systemviktiga – och därmed aldrig kommer att göra att resolutionsreservens resurser måste tas i anspråk – över huvud taget ska betala någon avgift.

I denna fråga kan konstateras att direktivets avgiftsskyldighet innefattar alla institut som omfattas av regelverket inklusive EES-filialer. Även om avgifterna skulle kunna sättas till noll för icke systemviktiga företag är det svårt att se att det är direktivets avsikt. Det kan också konstateras att det inte helt går att utesluta att även mindre institut i särskilda situationer kommer att betraktas som systemviktiga och att det av detta skäl inte är lämpligt att helt befria vissa företag från avgift. Dessutom, och som också framfördes i delbetänkandet, syftar de åtgärder som kan vidtas med medel ur resolutionsreserven till att upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet som helhet. Åtgärderna kommer således att gagna även de företag som inte är direkt föremål för åtgärder, vilket utgör en ytterligare anledning till avgifterna inte enbart bör begränsas till vissa företag.

Sammantaget anser kommittén att argumenten ovan talar för att samtliga företag som omfattas av regelverket, dvs. även EES-filialer, ska betala avgifter till resolutionsreserven, men att avgiftsmodellen

samtidigt bör utformas så att de enskilda företagens förväntade belastning på resolutionsreserven beaktas.

Avgiftsnivån kopplas till resolutionsreservens behållning

I artikel 102 i direktivet regleras hur mycket medel som ska finnas tillgängliga i finansieringsarrangemanget för resolution (fonderingsnivå). Dessa reglers enda funktion är att styra vilka avgifter som ska tas ut från företagen.

I nämnda artikel framgår att medlen i finansieringsarrangemanget ska uppgå till minst 1 procent av garanterade insättningar (målnivån).¹⁰ Kommittén bedömer att artikel 102.1 inte innebär något krav på att en medlemsstat ska fastställa en uttalad målnivå i lag för sitt finansieringsarrangemang. Däremot medför den att avgifterna måste anpassas så att en fonderingsnivå på 1 procent av garanterade insättningar uppnås inom de tidsramar som anges i direktivet.

Initialt gäller att målnivån ska uppfyllas senast den 31 december 2024, dvs. tio år från det att direktivets regler börjar gälla. Den överföring av medel från stabilitetsfonden som kommittén föreslår i avsnitt 21.4.1 kommer att tillgodoräknas resolutionsreserven och som framgår ovan är det kommitténs bedömning att denna överföring gör att resolutionsreserven redan det första året kommer att uppfylla direktivets målnivå. Därmed kommer någon hänsyn till de särskilda avgiftsregler som ska gälla under den initiala uppbyggnadsfasen inte att behöva tas i svensk lag. Exempelvis finns det inget behov av att genomföra direktivets regel att avgifterna under den initiala uppbyggnadsperioden ska spridas så jämnt som möjligt.

Om fonderingsnivån faller under målnivån efter det att den initialt uppnåtts är medlemsstaterna skyldiga att ta ut avgifter till dess att målet åter nås. Om behållningen dessutom faller under vissa tröskelvärden ställs särskilda krav på hur avgifterna ska utformas. Dels sägs att om fonderingsgraden understiger 2/3 av målnivån ska avgifterna sättas så att målnivån återställs inom sex år. Dels sägs att om behållning blir negativ ska avgifter tas ut så att balansen i finansieringsarrangemanget återställs. Dessa regler, som måste införas i svensk lag, diskuteras i närmare detalj nedan.

¹⁰ Av artikel 102.1 framgår också att medlemsstater får fastställa målnivåer som överstiger minimikravet på 1 procent.

Det ska också tilläggas att direktivet tillåter att medlemsstaterna sätter en högre målnivå än den 1 procent som anges i direktivet. En högre målnivå skulle påverka avgifterna i två avseenden. Dels skulle avgiftsuttaget för att uppnå den valda målnivån senast den 1 januari 2025 bli högre (givet att målnivån inte helt kan uppfyllas genom tillgodoräknande av avgifter som tidigare betalats in till befintliga finansieringsarrangemang), dels skulle det tröskelvärde där avgiften måste justeras för att återfå målnivån inom sex år hamna på en högre (absolut) fonderingsnivå.

Som tidigare nämnts är kommitténs principiella uppfattning att det inte bör finnas någon målnivå för resolutionsreserven. Ett skäl till detta är att undvika att avgiften justeras uppåt vid tillfällen då det finansiella systemet är som svagast. Det är att föredra att ha ett långsiktigt jämnt avgiftsuttag utan koppling till fondstyrka. Givet direktivets utformning är det dock inte möjligt att införa ett avgiftssystem som är helt oberoende av fonderingsnivån i systemet. Däremot kan risken för att dessa effekter ska uppstå begränsas genom att koppla avgifterna till den lägsta möjliga fonderingsnivån.

Mot denna bakgrund anser kommittén dels att det inte bör införas någon uttrycklig målnivå för resolutionsreserven, dels att det tröskelvärde där avgiftsuttaget måste justeras för att återställa fonden inom sex år sätts i relation till den miniminivå som anges i direktivet, dvs. 1 procent av garanterade insättningar. Av skäl som framgår nedan föreslår dock kommittén också att det införs ytterligare ett tröskelvärde för reserven på 3 procent av garanterade insättningar. Innan detta tröskelvärde är uppnått ska det, som en del i det löpande avgiftsuttaget, ingå en särskild grundavgift.

Särskilt om möjligheten att ta ut avgifter över direktivets målnivå (löpande avgiftsuttag)

Kommitténs principiella uppfattning är att avgifterna till resolutionsreserven inte bör upphöra vid en viss fonderingsnivå. Vår bedömning är att en sådan konstruktion är förenlig med direktivets krav. Till stöd för denna bedömning anför kommittén följande.

I artikel 103:1 anges att avgifter ska tas ut från de avgiftsskyldiga företagen under den initiala uppbyggnadsfasen (fram till den 1 januari 2025). Därefter ska avgiftsuttag återupptas när fonderingsnivån faller under 1 procent av garanterade insättningar. I den mån en medlemsstat utnyttjar direktivets möjlighet att ha en högre

målnivå än 1 procent ska avgiftsuttaget kalibreras utifrån denna nivå i stället för direktivets.

Det som är styrande för vilka avgifter medlemsstaterna är *skyldiga* att ta ut är således hur behållningen i resolutionsreserven förhåller sig till direktivets målnivå (eller den högre nivå som medlemsstaten fastställt). Vad som ska gälla ovanför målnivån regleras inte i direktivet; det finns varken någon skyldighet eller något förbud mot att en medlemsstat tar ut avgifter över målnivån.

Det finns inte heller något i direktivet som indirekt motsäger att avgifter får tas ut över målnivån. Bestämmelserna rörande hur avgiften ska tas ut bör således inte ses som gräns för när avgiftsuttaget ska upphöra, utan snarare som en skyldighet att säkerställa att finansieringsarrangemangen återfår en viss lägsta nivå även efter det att medel ur fonden har använts.

Denna tolkning styrks av det faktum att direktivet tillåter medlemsstaterna att sätta en hur hög målnivå som helst över miniminivån. Det är nämligen svårt att se syftet med att förhindra ett fortsatt avgiftsuttag om medlemsstaterna – genom att tillämpa en högre målnivå än direktivets – kan uppnå detta genom att välja en högre fonderingsnivå än 1 procent av garanterade insättningar.

Mer allmänt gäller att harmoniseringen av avgifter och finansieringsarrangemang torde syfta till att det ska finnas fungerande finansieringsarrangemang i alla medlemsstater (för att t.ex. förhindra spridningseffekter till följd av att en stat p.g.a. av bristande resurser inte kan hantera en kris) och att företag i vissa stater inte ska få konkurrensfördelar genom att de inte behöver bidra i minst samma utsträckning till finansieringen i förhand. Det skulle även kunna ifrågasättas om det är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen att föreskriva att avgifter inte får tas ut över en viss nivå.¹¹

De konkurrensnackdelar som eventuellt skulle kunna uppstå för företag i medlemsstater som tar ut avgifter över målnivån skulle även uppstå om medlemsstaten sätter en målnivå som är högre än direktivets miniminivå. Det senare är uttryckligen tillåtet enligt direktivet (se artikel 103.1).

¹¹ Dessutom rör frågan användandet av budgetmedel i en medlemsstat, genom att medlemsstaten riskerar att få stå för kostnaderna om finansieringsarrangemangen inte är tillräckliga (dvs. medlemsstaten kan ha ett intresse av skydda statsfinanserna genom att ta ut högre avgifter). I skäl 76 anges att inget i direktivet bör kräva att medlemsstater finansierar finansieringsarrangemangen med medel från deras allmänna budget. Detta talar för att avgifter får tas ut över målnivåerna.

Kommitténs slutsats är därmed att direktivets reglering vad gäller målnivå endast är en minimireglering och att det därför inte finns något som hindrar en medlemsstat från att fortsätta ta ut avgifter efter det att målnivån har uppnåtts.

Avgiftsmodellen

För att skapa en avgiftsmodell som lever upp till direktivets krav och samtidigt uppfyller de principer som kommittén anser vara angelägna föreslår kommittén att avgifterna till resolutionsreserven ska bestå av en avgift som löpande betalas av företagen och en avgift som betalas om det uppstår underskott i reserven. Den löpande avgiften bör benämnas *resolutionsavgift* och ska bestå av två komponenter; en riskavgift och en grundavgift. Den avgift som tillkommer om reserven får en negativ behållning bör benämnas *tilläggsavgift*.

Resolutionsavgiften

Vi föreslår alltså att resolutionsavgiften ska delas upp i två komponenter, en riskavgift och en grundavgift.

Riskavgiften ska tas ut löpande och nivån ska inte påverkas av resolutionsreservens behållning. Den ska spegla företagets förväntade belastning på resolutionsreserven under den aktuella avgiftsperioden. Det innebär att såväl sannolikheten för fallissemang som sannolikheten för att företaget försätts i resolution (givet ett fallissemang) måste beaktas i beräkningen av avgiften. En sådan konstruktion medför att avgiften kan sättas lågt, eller t.o.m. till noll, för institut som inte bedöms som systemviktiga och därmed sannolikt inte kommer att hanteras genom resolution.

Beräkning av riskavgiften ska ske utifrån direktivets krav på riskdifferentiering. Som diskuteras mer ingående nedan bör dock de närmare bestämmelserna kring riskdifferentieringen inte framgå av lag. Dessa bestämmelser kommer i stället att ges av direktverkande föreskrifter från kommissionen, samt i den mån det behövs, kompletterande föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Grundavgiften ska enbart tas ut om fonderingsnivån i resolutionsreserven understiger 3 procent av garanterade insättningar.

Grundavgiften tillkommer ovanpå riskavgiften och ska betalas av alla avgiftsskyldiga som omfattas av resolutionsregelverket. För det fall resolutionsreservens behållning faller under 0,67 procent av garanterade insättningar ska resolutionsmyndigheten höja grundavgiften så att den tillsammans med riskavgiften blir tillräcklig för att återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av garanterade insättningar inom sex år (höjd grundavgift).

Det faktum att det kommer att vara möjligt att sätta riskavgiften till noll för icke systemviktiga företag gör att vissa företag enbart kommer att betala resolutionsavgift när fonderingsnivån i resolutionsreserven ligger under 3 procent av garanterade insättningar. Att ett visst avgiftsuttag görs av företag vars förväntade belastning på resolutionsreserven är noll kan som ovan anförts motiveras dels utifrån att det inte helt går att utesluta resolutionsåtgärder även för mindre företag, dels utifrån att icke-systemviktiga företag kommer att få nytta av statens resolutionsinsatser även om de själva inte är direkt föremål för insatserna.

I det följande diskuteras konstruktionen av resolutionsavgiftens två komponenter närmare.

Riskavgift

Genom riskavgiften uppfylls direktivets krav på att resolutionsavgiften ska differentieras utifrån de enskilda avgiftsskyldigas risker. Enligt artikel 103.7 ska riskdifferentieringen ske med utgångspunkt i följande faktorer:

- Företagets riskexponering, bland annat omfattningen av dess värdepappershandel, dess exponeringar utanför balansräkningen¹² och dess skuldsättningsgrad.
- Stabiliteten och graden av diversifiering i företagets finansieringskällor, samt icke pantsatta likvida tillgångar.
- Företagets finansiella ställning.
- Sannolikheten för att företaget försätts i resolution.
- Omfattningen av tidigare statligt stöd till företaget.
- Komplexiteten i företagets legala struktur och hinder för resolution av företaget.

¹² Sådana exponeringar avser ansvarsförbindelser och åtaganden som redovisas inom linjen.

- Företagets betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet eller ekonomin i en eller flera av unionens medlemsstater.
- Företagets deltagande i ett institutionellt system (IPS).

Kommittén anser att listan över de faktorer som ska beaktas vid riskdifferentiering inte är uttömmande. Det är således möjligt att använda även andra faktorer i avgiftssättningen. Kommittén anser emellertid att den närmare regleringen av metoden för riskdifferentieringen inte bör framgå av lag. För detta talar två skäl.

För det första föreskriver artikel 103.7 att kommissionen ska ha befogenhet att anta delegerade akter för att precisera hur ett företags avgift ska justeras i proportion till dess riskprofil. Dessa akter får direkt verkan i Sverige. Om Sverige skulle välja att i lag närmare precisera hur en riskbaserad modell ska utformas riskerar dessa regler att strida mot de regler som kommissionen utfärdar.

För det andra är det kommitténs uppfattning att den typ av detaljregler som direktivets lista utgör inte lämpar sig i lag. Lagen bör i stället ges ett mer principiellt innehåll som enbart på ett övergripande plan reglerar hur riskavgiften ska beräknas. Närmare bestämmelser om metoder för differentiering bör, om behov finns efter kommissionens reglering, meddelas via föreskrifter från regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Gällande frågan vilket innehåll lagen bör ges anser vi att det är tillräckligt att det i lagen regleras att riskavgiftens storlek ska reflektera varje enskilt företags förväntade belastning på resolutionsreserven. Av detta följer att den avgiftsansvariga myndigheten måste uppskatta följande parametrar för varje enskilt institut:

- sannolikheten för att företaget fallerar,
- sannolikheten för att företaget försätts i resolution (givet ett fallissemang), och
- resolutionsreservens (uppskattade) nettokostnader för att genomföra nödvändiga resolutionsåtgärder.

Produkten av dessa parametrar utgör tillsammans den förväntade belastningen. Vid beräkningen av dessa parametrar kommer myndigheten att behöva beakta de mer detaljerade faktorer som framgår av direktivets lista.

Kommittén anser vidare att det inte bör införas någon begränsning av riskavgiftens storlek i lag, varken ett golv eller ett tak.

Sådana begränsningar skulle nämligen innebära att parametrarna ovan inte skulle tillåts slå igenom fullt ut i beräkningsmodellen och att skattningen av den förväntade belastningen därmed skulle bli missvisande. Exempelvis skulle ett golv för riskavgiften innebära att de företag vars uppskattade sannolikhet för att hamna resolution är noll skulle få betala riskavgift trots att den förväntade belastningen på reserven är noll. Omvänt skulle ett tak innebära en risk att vissa institut skulle få en för låg riskavgift.

Samtidigt som avgiftsberäkningen bör göras med dessa principer som grund är det viktigt att beakta att beräkningen av företagets förväntade belastning inte kommer att kunna göras med exakt precision. De kvantitativa skattningarna av riskavgiften kommer alltid att vara behäftade med osäkerhet och kommer av nödvändighet att behöva kompletteras av kvalitativa bedömningar från resolutionsmyndigheten. Av detta skäl är det rimligt att myndigheten ska kunna ställa upp kvantitativa begränsningar på riskavgiften, även om lagen i sig inte ger uttryck för detta.

En ytterligare aspekt gällande beräkningen av riskavgiften är att de parametrar som ska ingå vid beräkningen av förväntad belastning kommer att variera över tid. Exempelvis är det troligt att både sannolikheten för fallissemang och sannolikheten för resolution kommer att stiga markant i perioder av finansiell oro. Även om det är grunden är rimligt att detta ska ge utslag i avgiftsmodellen blir risken för procykliska effekter stor om avgifterna baseras på alltför kortsiktiga bedömningar. Den ansvariga myndigheten bör därför uppskatta de ingående parametrarna över tidsperioder som är tillräckligt långa för att undvika överdrivna svängningar i riskavgiftens storlek över tid.

Avslutningsvis vill kommittén även belysa att vårt förslag kring riskavgiftens utformning ökar behovet av att reformera avgiftsmodellen för insättningsgarantin. Som framgår ovan i detta kapitel kan ett företag som fallerar antingen hanteras inom ramen för resolution eller tillåtas att gå i konkurs och därmed, om tillämpligt, utlösa insättningsgarantin. Avsikten med riskavgiften är att den ska återspegla sannolikheten för att det enskilda företaget måste hanteras inom ramen för resolution. I den mån företaget inte förväntas bli föremål för resolution utan i stället hanteras genom insättningsgarantisystemet ska ingen riskavgift utgå. För att staten fullt ut ska få kompensation för sitt totala åtagande gentemot företagen krävs att insättningsgarantisystemet har en avgiftsmodell som bygger på motsvarande principer, dvs. att insättningsgaranti-

avgiften återspeglar varje instituts förväntade belastning på det systemet. En sådan modell har tidigare föreslagits men ännu inte genomförts för det svenska insättningsgarantisystemet.

Grundavgift

Eftersom riskavgiften inte kommer att nivåbestämmas i lag är det inte givet att den enskilt är tillräcklig för att resolutionsavgiften ska kunna uppfylla direktivets avgiftskrav. Grundavgiftens huvudsakliga syfte blir således att säkerställa ett avgiftsuttag som uppfyller dessa krav.

Här gäller för det första att avgiften ska sättas så att direktivets målnivå på 1 procent av garanterade insättningar kan nås senast 2025. Som framgår ovan bedöms resolutionsreserven ha uppnått denna nivå redan inom ett år efter tidpunkten då direktivet börjar gälla. Någon hänsyn till de särskilda regler som ska gälla under den initiala uppbyggnadsfasen behöver således inte tas vid utformning av grundavgiften.

För det andra ska avgiften – för det fall resolutionsreserven faller under två tredjedelar av direktivets målnivå (0,67 procent av garanterade insättningar) – sättas så att målnivån på 1 procent uppnås igen senast efter sex år. Eftersom det enligt direktivet ska utgå en särskild tilläggsavgift (efterhandsavgift) om fondens behållning är negativ är kommitténs tolkning av direktivet att grundavgiften enbart ska avse underskott i intervallet 0 till 100 procent av målnivån. Det innebär att den som mest skulle komma att uppgå till 1/6 av den i direktivet angivna målnivån för fonden, dvs. 0,17 procent av garanterade insättningar ($1/6 * 1$ procent garanterade insättningar = 0,17).

Enligt direktivet ställs inga kvantitativa krav på avgiftens storlek förrän fonden underskrider 0,67 procent. Det skulle således vara möjligt att låta resolutionsavgiften enbart bestå av riskavgiften så länge fonderingsnivån i reserven överskrider 0,67 procent av garanterade insättningar.

Som framgår ovan ställer dock direktivet upp särskilda krav på fonderingsnivån för att kunna tillämpa det särskilda undantag från skuldnedskrivning som anges i artikel 44 i direktivet. Här gäller att behållningen måste överstiga 3 procent av garanterade insättningar för att undantaget ska kunna tillämpas. Kommittén konstaterar i kapitel 15 att möjligheten att utnyttja detta undantag ger staten ökad flexibilitet vid resolution, och att det därför i utformningen av avgifts-

modellen finns anledning att beakta behovet av att resolutionsreserven har en behållning på 3 procent av garanterade insättningar.

Av detta skäl anser kommittén att grundavgiften bör aktiveras när resolutionsreservens behållning är lägre än 3 procent av garanterade insättningar. På detta sätt kommer resolutionsreserven att kunna nå 3 procents-nivån snabbare än om resolutionsavgiften enbart hade bestått av riskavgiften.

Till skillnad från riskavgiften anser kommittén att grundavgiften bör uppgå till en enhetlig nivå för alla företag som omfattas av regelverket. Detta innebär alltså att även de företag som inte betalar riskavgift (p.g.a. av att deras förväntade belastning på resolutionsreserven är noll) får vara med och dela på avgiftsbördan när resolutionsreservens behållning befinner sig under tre procent av garanterade insättningar.

Genom denna konstruktion anser kommittén att det uppnås en rimlig balans mellan principerna att resolutionsavgiften å ena sidan ska betalas av alla företag som potentiellt kan försättas i resolution och å andra sidan ska avspegla företagens förväntade belastning på resolutionsreserven. Dessutom bidrar en fördelning av avgiftsbördan på flera företag när resolutionsreservens behållning är låg till att minska procyklikaliteten i avgiftsmodellen. Detta beror på att uttag av grundavgiften (i normalfallet) kommer att ske efter att reserven har nyttjats, dvs. i en situation då det finansiella systemet sannolikt är försvagat. Genom att i ett sådant läge fördela avgifterna på ett större kollektiv kan avgiftsuttagets eventuella negativa effekter på den finansiella stabiliteten minskas.

Givet att grundavgiftens funktion är att återställa resolutionsreservens storlek till tre procent av garanterade insättningar har valet av nivå på avgiften mindre betydelse för den totala avgiftsbelastningen på företagen över tid. Nivån på avgiften kommer enbart att styra hur fort fonderingsnivån kommer att uppnås. En viktig aspekt att beakta i valet av nivå är dock att den kommer att vara styrande för tilläggsavgiftens maximala nivå (se följande avsnitt). Mot bakgrund av detta är det angeläget att grundavgiften inte sätts så att tilläggsavgiften blir prohibitiv hög. Samtidigt är det också angeläget att grundavgiften inte sätts så lågt att det tar orimligt lång tid att återställa reservens nivå till tre procent av garanterade insättningar.

Mot bakgrund av dessa övervägande anser kommittén att det är rimligt att grunddelen sätts till 0,01 procent av avgiftsunderlaget

per år. Denna nivå skulle utifrån dagens förutsättningar motsvara cirka 0,7 miljarder kronor per år.

Detta kommer alltså att vara den nivå på grundavgiften som ska gälla när fonderingsnivån i resolutionsreserven befinner sig mellan 0,67 och 3 procent av garanterade insättningar.

I syfte att uppfylla direktivets krav på återställning av fonderingsnivån till 1 procent av garanterade insättningar inom sex år kan det dock finnas behov av att höja grundavgiften när resolutionsreserven faller under 0,67 procent av garanterade insättningar (*höjd grundavgift*). Den ska då höjas till en nivå som gör att den totala resolutionsavgiften blir tillräcklig för att återställa fonderingsnivån till 1 procent av garanterade insättningar.

Den höjda grundavgiften kommer att bestämmas utifrån riskavgiftens sammanlagda storlek. Om riskavgiften är tillräcklig för att återställa fonderingsnivån till 1 procent inom sex år kommer det inte finnas något behov av att höja grundavgiften. Under den orealistiska förutsättningen att riskavgiften är satt till noll för samtliga institut skulle däremot den förhöjda grundavgiften att behöva uppgå till maximala 0,17 procent av garanterade insättningar.

I och med att den höjda grundavgiften kommer att vara beroende riskavgiftens storlek är det inte möjligt att fastslå den exakta nivån för den förhöjda grundavgiften i lag. Av detta skäl bör den höjda grundavgiften i stället bestämmas av regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, utifrån de restriktioner som ges i lag.

En särskild fråga rörande den höjda grundavgiften är vid vilken tidpunkt den ska bestämmas. Fastställandet av det belopp som ska återhämtas med hjälp av den höjda grundavgiften måste rimligtvis ske redan vid den tidpunkt då avgiftsbehovet uppstår, dvs. när reserven underskrider 0,67 procent av garanterade insättningar. Detta i syfte att undvika att transaktioner i reserven påverkar storleken på den förhöjda grundavgiften.

Eftersom den höjda grundavgiften är beroende av riskavgiften storlek är det däremot inte lämpligt att själva avgiftsnivån läggs fast vid tidpunkten då avgiftsbehovet uppstår och för hela sexårsperioden framåt. På grund av årliga variationer i riskavgiften nivå skulle detta nämligen kunna medföra att den sammanlagda resolutionsavgiften (exklusive tilläggsavgiften) antingen blir för hög eller för låg för att nå en fonderingsnivå på 1 procent av garanterade insättningar inom sex år. I stället är det rimligt att den höjda grundavgiften bestäms år för år fram till dess att målnivån har återställts.

En annan fråga är hur den höjda avgiften ska beräknas om det skulle ske nya utbetalningar ur fonden innan ett tidigare underskott hunnit återhämtas. Kommittén anser att det inte är rimligt att kräva att underskottet ska inhämtas under den sexårsperiod som gäller för det ursprungliga underskottet, eftersom detta i praktiken skulle innebära att det underskott som avser den nya utbetalningen skulle behöva återhämtas inom en kortare period än vad direktivet kräver. I stället bör den höjda avgiften beräknas utifrån en ny sexårsperiod och avse det totala underskottet, dvs. både det tidigare underskott som ännu inte återhämtats och det nya.

Möjlighet till nedsatt resolutionsavgift

Enligt artikel 102.3 i direktivet ska de avgifter som tas ut för att uppnå direktivets målnivå sättas med beaktande av konjunkturscykeln och de negativa effekter som procykliska avgifter kan få. Regeringen eller den myndighet regeringen utser bör därför få möjlighet att justera ned grundavgiften och den höjda grundavgiften om särskilda skäl föreligger. Det gäller exempelvis om den finansiella stabiliteten i Sverige hotas genom avgiftsuttaget. Denna möjlighet bör även innefatta riskavgiften.

Tilläggsavgift

Om resolutionsreserven inte räcker för att täcka förluster, kostnader eller andra utgifter kräver direktivet att extraordinära avgifter ska tas ut från instituten för att täcka underskottet (tilläggsavgift). Här blir det alltså fråga om en ytterligare avgift, utöver resolutionsavgiften, för det fall behållningen i reserven blir negativ. Denna tilläggsavgift har enbart till uppgift att eliminera underskott i reserven, inte återställa behållningen till direktivets målnivå på en procent av garanterade insättningar. Den senare uppgiften uppfylls av resolutionsavgiften som kommer att tas ut parallellt med tilläggsavgiften.

Direktivet säger inget om inom vilken tidsrymd ett underskott ska inhämtas. Vår tolkning är emellertid att direktivets avsikt är att hela underskottet som huvudregel ska inhämtas vid ett och samma tillfälle. Ett uttryckligt undantag finns dock. Avgifterna får maximalt uppgå till tre gånger den årliga avgift som tas ut för att uppnå

direktivets målnivå. Kommitténs tolkning är att det som här avses med årlig avgift inte innefattar eventuellt förhöjda årliga avgifter till följd av att målnivån måste återställas inom sex år, utan enbart de årliga avgifter som normalt tas ut när det inte finns några tidsbundna krav på återställning. Givet den konstruktion kommittén föreslår avseende resolutionsavgiften innebär detta att tilläggsavgiften maximalt kommer att kunna uppgå till tre gånger resolutionsavgiften, exklusive höjd grundavgift.

Den övre gränsen för tilläggsavgiften innebär att det kan komma att ta flera år innan ett större underskott har eliminerats. Under denna period kommer också resolutionsavgiften att tas ut. Detta gör att behållningen i reserven kan komma att vara positiv utan att hela underskottet hunnits betalats in med tilläggsavgift. Detta faktum innebär att uttaget av tilläggsavgiften inte kan hängas upp på att ett underskott i reserven föreligger vid tidpunkten för avgiftsuttaget. I stället måste tilläggsavgiften vid större underskott fastställas vid tidpunkten då underskottet uppstår och för flera år framåt, så att den förväntade avgiftssumman uppgår till underskottets storlek.

Om det skulle uppstå ett nytt underskott i reserven innan det gamla har återhämtats, ska tilläggsavgiften beräknas utifrån det sammanlagda underskottet. Givet att det gamla underskottet var så högt att det betingade maximal tilläggsavgift kommer det nya underskottet inte att påverka storleken på avgiften. Däremot kommer det innebära att tilläggsavgiften kommer att behöva tas ut under en längre period.

I resolutionsdirektivet ställs också krav på att tilläggsavgiften ska fördelas mellan instituten på samma sätt som de avgifter som tas ut när fonderingsnivån är positiv. Således krävs att tilläggsavgiften riskdifferentieras på samma sätt som resolutionsavgiften. För att åstadkomma detta föreslår vi en bestämmelse med innebörden att tilläggsavgiften för varje enskilt institut ska fastställas utifrån den andel av de totala resolutionsavgifterna som institutet betalar.

När det gäller tidpunkten för uttaget av tilläggsavgiften innehåller direktivet inga explicita krav. Skrivningarna kan dock tolkas som att avgifterna ska tas ut så att underskottet i reserven omedelbart ska kunna täckas, dvs. utan att underskottet ska behöva finansieras på annat sätt (t.ex. i form av lån) i väntan på att tilläggsavgifterna flyter in. Kommittén bedömer dock att det i praktiken kommer vara svårt, eller till och med omöjligt, att ta ut avgifter så

snabbt att annan tillfällig finansiering inte ska behövas. Detta gäller särskilt om resolutionsmyndigheten måste göra en ny insamling av de uppgifter som krävs för att fastställa avgiften. Detta senare problem skulle förvisso kunna undvikas om resolutionsmyndigheten tilläts göra avgiftsuttaget baserat på uppgifter från det närmaste föregående avgiftsbeslutet. Men även om så vore fallet är kommitténs bedömning att det inte kommer vara möjligt att göra avgiftsuttaget inom de tidsramar som krävs för att annan tillfällig finansiering inte ska vara nödvändig.

Det kan också tilläggas att ett avgiftsuttag som måste ske separat från det ordinarie årliga uttaget av resolutionsavgiften kommer att innebära en administrativ belastning på både instituten och resolutionsmyndigheten. Dessutom kommer det att ske vid en tidpunkt när resolutionsmyndighet sannolikt är hårt belastad med att hantera ett eller flera resolutionsärenden.

Av dessa skäl föreslår kommittén att tilläggsavgiften som huvudregel bör tas ut vid samma tidpunkt som resolutionsavgiften. Endast om särskilda skäl föreligger ska myndigheten kunna ta ut tilläggsavgiften vid en annan tidpunkt. Det skulle exempelvis kunna vara motiverat att tidigarelägga avgiftsuttaget om resolutionsreserven inte kan utnyttja de lånemöjligheter som föreslås i avsnitt 21.4.6, eller om sådana lån enbart kan tas upp till ofördelaktiga villkor. När ett sådant avgiftsuttag aktualiseras bör resolutionsmyndighet inte göra någon ny insamling av uppgifter från företagen utan i stället basera avgiftsbeslutet på uppgifter från närmaste föregående avgiftsbeslut.

Under den period som det föreligger ett underskott i reserven kommer detta att behöva finansiera med ovan nämnda lånemöjligheter. Kostnaderna för denna finansiering bör i sin helhet täckas med tilläggsavgifterna.

Anstånd med tilläggsavgift

Enligt artikel 104.3 i direktivet får resolutionsmyndigheten, helt eller delvis, undanta företag från skyldigheten att betala tilläggsavgift om det är nödvändigt för att skydda företagets finansiella ställning. Ett sådant undantag får dock inte beviljas för längre tid än sex månader, men undantaget kan förnyas på företagets begäran. Den avgift som undantaget gäller ska dock betalas vid en senare

tidpunkt när det inte längre hotar skada företagets finansiella ställning. Denna regel bör införas i svensk lag.

Avgiftsunderlaget

Avgiftsunderlaget för dagens stabilitetsavgift utgörs av summan av de avgiftsskyldiga företagens skulder och avsättningar (exklusive obeskattade reserver), minskat med efterställda skuldförbindelser som får ingå i kapitalbasen.¹³ För företag som ingår i en koncern ska dessutom skulder till andra avgiftsskyldiga företag inom koncernen dras av från avgiftsunderlaget.

I och med att insättningar som omfattas av insättningsgarantin ingår i företagets skulder, och därmed medräknas i avgiftsunderlaget för stabilitetsavgiften, betalar företagen i dag dubbla avgifter för dessa, dels insättningsgarantiavgift, dels stabilitetsavgift.

Med resolutionsdirektivet regler kommer denna dubbling att upphöra, eftersom det där föreskrivs att underlaget för avgifterna till finansieringsarrangemanget för resolution ska utgöras av företagets skulder (exklusive primärt och supplementärt kapital) med avdrag för garanterade insättningar. I förhållande till vad som gäller för dagens stabilitetsavgift kommer detta alltså att innebära att avgiftsunderlaget minskar med ett belopp motsvarande summan av garanterade insättningar.

Den minskningen motverkas till viss del av att resolutionsavgift fortsättningsvis även kommer att betalas av värdepappersbolag. Dessa bolag ingår inte i kretsen av avgiftsskyldiga företag enligt den nuvarande stödlagen. Sammantaget innebär de nya reglerna att avgiftsbasen för resolutionsavgiften, om den beräknas på data för 2012, skulle uppgå till cirka 7 200 miljarder kronor. Detta kan jämföras med det avgiftsunderlag som låg till grund för stabilitetsavgiften samma år, vilken uppgick till 8 535 miljarder kronor.¹⁴

¹³ Enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Detta avser sådana skuldförbindelser som har en ursprunglig löptid om minst fem år.

¹⁴ Avdraget för garanterade insättningar minskar avgiftsbasen med 1 313 miljarder kronor medan inkluderingen av värdepappersbolagen ökar basen med knappt 23 miljarder kronor.

Resolutionsreserven ska finansieras helt med avgifter från instituten

Enligt artikel 103.3 får upp till 30 procent av målnivån för fonden utgöras av betalningsåtaganden. Kommittén förordar att detta undantag inte förs in i svensk lag utan att resolutionsreserven i sin helhet ska finansieras via avgifter från företagen, samt sådana medel som inflyter i samband med resolutionsärenden.

Uppgiftsskyldighet

För att beräkna och fatta beslut om avgifterna till resolutionsreserven krävs bl.a. information om företagens garanterade insättningar och övriga skulder. I lagen bör därför införas en skyldighet för företagen att – på motsvarande sätt som gäller för insättningsgaranti- och stabilitetsavgiften – lämna de uppgifter som resolutionsmyndigheten behöver för att fastställa resolutionsavgiften. Samtliga uppgifter som företagen lämnar ska vara granskade och godkända av revisor.

Beslut om avgifter

I den föreslagna avgiftsmodellen förutsätter beslut om resolutions- och tilläggsavgiften uppgifter om företagens totala volym av garanterade insättningar. Avgifterna ska sedan beräknas som en andel av företagens skulder minskat med garanterade insättningar (avgiftsunderlaget). Att avgifterna ska fördelas utifrån hela avgiftskollektivets garanterade insättningar gör att beräkning och uttag av avgifterna blir beroende av att samtliga institut har fullgjort sin uppgiftsskyldighet.

Erfarenheterna från insättningsgaranti, vars nuvarande avgiftsmodell är uppbyggd på motsvarande sätt, visar att avgiftsuttaget kan bli kraftigt försenat p.g.a. av att avgiftsmodellen har denna egenskap. Sådana förseningar innebär förlorade ränteintäkter för fonden.

För att undvika detta föreslår kommittén att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att fatta beslut om avgifterna till resolutionsreserven även om den inte har fått in uppgifter från samtliga företag. För dessa företag är det rimligt att myndigheten i stället gör en uppskattning av de poster som behövs för att fastställa avgiften. (Denna uppskattning bör

göras utifrån försiktiga antaganden till nackdel för dem som inte lämnat uppgift.) Om det i efterhand visar sig att ett företags faktiska uppgifter skiljer sig från dem som uppskattats ska avgiften kunna justeras för de företag som inte fullgjort sin avgiftsskyldighet. För övriga företag ska avgifterna ligga fast.

Möjligheten att fatta beslut om resolutionsavgiften på detta sätt bör emellertid inte gälla om de uppgifter som saknas kan förväntas ge väsentlig påverkan på det totala avgiftsuttaget. Detta medför att bestämmelsen i praktiken enbart blir tillämplig i fråga om mindre företag. En sådan ordning måste dock anses rimlig mot bakgrund av de stora felaktigheter i avgiftsuttaget som skulle kunna uppstå om det gjordes oriktiga uppskattningar av de större företagens garanterade insättningar och övriga skulder.

Krav på företagets efterlevande av avgiftsskyldigheten

Medlemsstaterna ska enligt artikel 103.4 se till att skyldigheten att betala avgifter är bindande enligt nationell lagstiftning. Medlemsstaterna ska vidare enligt artikel 103.4 andra stycket upprätta nödvändiga rutiner för uppföljning och kontroll av att avgifter betalas fullständigt och korrekt.

Slutligen anges i artikel 103.8 att kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter för att specificera hur uppföljning och kontroll av företagets fullgörande av sin avgiftsskyldighet ska ske.

Kommittén föreslår att avgiftsskyldigheten ska regleras i lag. Avgifterna föreslås vara baseras på uppgifter ur företagets av revisorer granskade årsredovisningar samt på uppgifter om garanterade insättningar som redan i dag lämnas till garantimyndigheten i särskild ordning. De senare uppgifterna ska vara stärkta genom revisorsintyg. Kommittén anser inte att någon ytterligare reglering behövs för att uppfylla direktivets krav i denna del.

21.4.4 Användning av resolutionsreserven

Kommitténs förslag: I samband med resolution får resolutionsreserven användas för utbetalningar som avser följande ändamål:

- Garantier avseende tillgångar och skulder för ett företag under resolution eller dess dotterbolag, ett broinstitut, eller ett tillgångsförvaltningsbolag.
- Lån till ett företag under resolution eller dess dotterbolag, ett broinstitut, eller ett tillgångsförvaltningsbolag.
- Förvärv av tillgångar från ett företag under resolution.
- Tillskott av medel till ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.
- Ersättning till ägare eller borgenärer i ett företag under resolution för det fall en värdering visar att dessa grupper får ett sämre ekonomiskt utfall vid resolution än vid konkurs eller likvidation.
- Medel som lämnas som kompensation till ett företag under resolution i syfte att gottgöra den förlust som skulle ha burits av de borgenärer som resolutionsmyndigheten beslutar att undanta från nedskrivning vid tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget.

Resolutionsreserven får även användas för dessa ändamål i förhållande till en köpare vid tillämpning av försäljningsverktyget.

Om en ovan åtgärd innebär att förluster som drabbat företaget under resolution direkt eller indirekt förs över till resolutionsreserven gäller de krav som ställs för att resolutionsreserven ska få användas för att kompensera för skulder som undantas inom ramen för skuldnedskrivningsverktyget.

Skälen för kommitténs förslag

För att möjliggöra resolution kan det krävas att resolutionsmyndigheten vidtar vissa finansiella stödåtgärder gentemot ett företag under resolution eller ett bolag som övertar hela eller delar av företagets verksamhet (en köpare, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag).

Denna typ av åtgärder ska alltid ske med beaktande av resolutionsdirektivet huvudprincip att förluster och andra kostnader i samband med resolution i första hand ska bäras av företagets ägare följt av dess borgenärer. Till följd av direktivets regler kan det dock uppkomma situationer där resolutionsmyndigheten *indirekt* tvingas bära vissa förluster hos ett företag. Det gäller exempelvis om resolutionsmyndigheten vidtagit åtgärder som gör att företagets ägare och borgenärer får ett sämre ekonomiskt utfall än vad de skulle ha fått om företaget i stället hade försatts i konkurs eller gått i likvidation.

I artikel 101.1 regleras de åtgärder för vilka resolutionsmyndigheten får använda medel hämtade från resolutionsreserven. Myndigheten ska bland annat kunna utfärda garantier, ge lån, eller köpa tillgångar av ett företag under resolution, dess dotterbolag, ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag. Det finns också möjlighet att tillskjuta medel till ett broinstitut eller ett tillgångsförvaltningsbolag.

Utöver dessa åtgärder ska myndigheten under vissa omständigheter kunna betala ut kompensation till företaget eller dess ägare och borgenärer med medel från resolutionsreserven. Detta kan göras i två olika fall.

Det första fallet avser en situation där en värdering (enligt artikel 74) utvisar att ägare, borgenärer eller insättningsgarantisystemet fått ett sämre ekonomiskt utfall vid resolution än vid konkurs eller likvidation; se kapitel 18.

Det andra fallet avser en situation där resolutionsmyndigheten väljer att diskretionärt undanta vissa skulder i samband med att skuldnedskrivningsverktyget tillämpas enligt artikel 44.3; se avsnitt 15.16. Som huvudregel får denna kompensation maximalt uppgå till motsvarande 5 procent av företagets totala skulder och egna kapital. I undantagsfall är det dock tillåtet att använda ytterligare medel ur finansieringsarrangemanget.

Av artikeln framgår också att samtliga ovan angivna åtgärder ska kunna finansieras även i förhållande till en köpare vid tillämpning av försäljningsverktyget.

Avslutningsvis medger artikeln att finansieringsarrangemanget ska kunna användas för att ge lån till motsvarande arrangemang inom Europeiska unionen. Denna fråga avhandlas separat i avsnitt 21.4.6 nedan.

En fråga som uppkommer i anslutning till detta är huruvida det är möjligt för medlemsstaterna att använda finansieringsarrange-

manget (i Sveriges fall resolutionsreserven) för andra ändamål än de som specificeras i artikel 101.1.

Av den allmänna princip som reglerar användningen av finansieringsarrangemanget för resolution (artikel 101.2) framgår att finansieringsarrangemanget inte får användas för *direkt* täckning av ett företags förluster eller för att kapitalisera ett företag. I det fall någon av åtgärderna resulterar i en *indirekt* täckning av företagets förluster ska de principer för hur finansieringsarrangemanget får användas vid tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget tillämpas (artikel 44). Dessa principer säger att undantag från skuldnedskrivning bara får göras i undantagsfall samt att resolutionsreserven – för det fall sådana undantag gjorts – bara får användas om en viss andel av företagets skulder (kapitalet inkluderat) först har skrivits ned eller konverterats. Mot bakgrund av direktivets krav föreslår kommittén föreslår att det framgår av svensk lag att om resolutionsreserven direkt eller indirekt bär förluster som skulle ha burits av företaget under resolution ska de krav som ställs på ägare och borgenärer att bidra till förlustabsorbering och kapitalisering inom ramen för skuldnedskrivningsverktyget tillämpas.

Som konstateras i avsnitt 21.4.1 är det därför kommitténs uppfattning att artikel 101.1 är att betrakta som en uttömmande lista av åtgärder där medel från resolutionsreserven får användas. Det finns således ingen möjlighet att introducera ytterligare användningsområden för resolutionsreserven i nationell rätt.

Detta gör att det exempelvis inte kommer vara möjligt att använda reserven för den typ av generella stödåtgärder som vidtogs i Sverige under finanskrisen 2008–2009. Enligt direktivet kommer sådana åtgärder även fortsättningsvis att vara möjliga att genomföra även om de inte får finansieras via resolutionsreserven. Som kommittén konstaterar ovan gör detta att det finns ett behov av att behålla den nuvarande stabilitetsfonden.

21.4.5 Finansiering under resolution

Kommitténs bedömning: Om det behövs för att säkerställa att ett företag under resolution eller ett broinstitut har tillräcklig finansiering, bör resolutionsmyndigheten i första hand utfärda garantier för ny marknadsfinansiering med resolutionsreserven som bas. Om finansieringen via sådana garantier inte är till-

räcklig, bör Riksbanken inom ramen för befintlig lagstiftning kunna bidra till resolutionen genom att ge nödkredit.

Skälen för kommitténs bedömning

Ett företag som försatts i resolution har sannolikt likviditetsproblem (eller har haft, men har erhållit nödkredit). Om företaget inte har haft problem tidigare så riskerar det i vart fall att få det i och med resolutionsbeslutet. Generellt torde brist på likvida medel vara ett av de största problemen under rekonstruktioner av alla slag. Det är kommitténs bedömning att detta kan vara ett problem även med beaktande av de tillsynskrav som tillkommit sedan dess rörande likviditetsreserver och stabil finansiering.

Som framgår ovan kan resolutionsmyndigheten använda resolutionsreserven till att utfärda garantier för, eller bevilja krediter till, ett företag under resolution eller ett broinstitut.

Kommittén bedömer att finansieringen i första hand bör säkerställas genom garantier. Garantier har flera fördelar jämfört med lån. Den främsta är att marknadskanalerna upprätthålls, vilket förenklar övergången till ett läge där företaget ska klara sig på egen hand. Garantier innebär vidare att staten inte behöver låna upp medel i eget namn och statens behov av upplåning påverkas inte förrän garantin eventuellt behöver infrias. Om företaget drivs vidare inom ramen för resolution och så småningom (i någon form) återgår till reguljär verksamhet, kan staten helt undvika att behöva låna upp medel. En nackdel med garantier är att det kan ta en tid innan tillräckligt mycket ny garanterad marknadsfinansiering kan uppbringas. Därför kan det vara nödvändigt att med ett lån snabbt ge företaget tillräckligt med likvida medel för att det ska kunna fortsätta att bedriva den kritiska verksamhet som utgör själva grunden för att det försatts i resolution.

Även om garantier bör användas i första hand eftersom sådana inte omedelbart behöver finansieras och sannolikt ger ett enklare utträde ur resolution. Krediter kan emellertid behöva komplettera utfärdandet av garantier om företaget under resolution har akut brist på likvida medel och ny (garanterad) finansiering inte tillräckligt snabbt kan uppbringas. Dessa bör dock ersättas så snabbt som möjligt med (garanterad) marknadsfinansiering. Krediter i detta sammanhang bör alltså ses som ett tillfälligt likviditetstöd i avvaktan på att tillräcklig marknadsfinansiering kan erhållas.

Riksbanken bör kunna bistå med kredit

Även om resolutionsmyndigheten kan använda resolutionsreserven för att bevilja krediter anser kommittén att en samhällsekonomiskt effektivare lösning är att Riksbanken i första hand ansvarar för denna typ av likviditetsstöd. En centralbank har en unik förmåga att skapa pengar i den inhemska valutan och kan på så sätt snabbt ge krediter av i princip obegränsad storlek. Det är därför ändamålsenligt att Riksbanken i första hand ansvarar för tillfälliga likviditetsstöd i den egna valutan till företag under resolution, vilket även är i linje med Riksbankens likviditetsstödjande roll generellt. När det gäller likviditetsstöd i utländsk valuta har centralbanker ingen naturlig fördel jämfört med exempelvis skuldförvaltningsmyndigheter. Däremot har Riksbanken en valuta-reserv och vissa möjligheter att låna av andra centralbanker, vilket innebär att Riksbanken även bör kunna bistå med likviditetsstöd i utländsk valuta.

En kredit från Riksbanken till ett företag under resolution bör vara föremål för en garanti. Sätillvida är det ingen skillnad mot när resolutionsmyndigheten garanterar privat finansiering. Lån från Riksbanken bör bli aktuella först när ny (garanterad) marknadsfinansiering inte kan erhållas tillräckligt snabbt och det förefaller rimligt att centralbankskrediter ska ges på samma villkor, det vill säga mot garanti. Riksbanken bör i en sådan här situation betraktas som att den tillfälligt ersätter andra marknadsaktörer snarare än att den träder in i stället för resolutionsmyndigheten. Att på detta sätt tillfälligt ersätta marknadsaktörer som av något skäl inte finansierar ett företag motsvarar Riksbankens roll vid reguljärt tillfälligt likviditetsstöd till solida företag som inte är försatta i resolution.

Men i detta fall finns det också ett i grunden viktigare skäl för garantin och det är att se till att kostnaderna inte överförs på staten genom att Riksbanken gör förluster som överförs till staten via minskad vinstutdelning från (eller behov av kapitaltillskott till) Riksbanken. En bärande tanke i direktivet och i konstruktionen av resolutionsreserven är att kostnader för resolution i slutändan ska bäras av den finansiella sektorn. Om någon annan statlig aktör än resolutionsmyndigheten ger ett lån till ett företag under resolution blir garantier uppbackade av reserven av vikt för att kreditrisk inte ska överföras från den privata sektorn till staten. Syftet med en garanti till förmån för centralbanken är således i detta fall att säkerställa att eventuella kostnader bärs av den finansiella sektorn via resolutionsreserven och det krav på nya avgifter som uppstår

om reserven tas i anspråk. I så måtto är det inte fråga om en inomstatlig garanti, där staten (via statsbudgeten) förbinder sig att kompensera Riksbanken för eventuella kreditförluster. Eftersom staten i grunden alltid ansvarar för att Riksbanken har tillräckligt kapital för att vara finansiellt oberoende har sådana garantier litet praktiskt värde.¹⁵

Kommitténs bedömning är att en tillfällig kredit till ett företag under resolution eller ett broinstitut ryms inom såväl Riksbankens uppdrag om att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende som inom nödkreditbestämmelsen i 6 kap. 8 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen).

Nödkrediter enligt 6 kap. 8 § riksbankslagen får bara ges om det finns synnerliga skäl. Som framgår på åtskilliga ställen i detta betänkande anser kommittén att resolution endast kan komma ifråga om det föreligger ett systemhot. Uppenbart bör det då finnas synnerliga skäl för en kredit.

En nödkredit får inte heller ges till företag som av Riksbanken bedöms vara uppenbarligen insolvent. Motsvarande krav ställs även inom unionsrätten som en del av förbudet mot monetär finansiering och kraven på centralbankens oberoende. I bilaga 6 i kommitténs delbetänkande (SOU 2013:6) ges en utförlig beskrivning av unionsrätten och det nationella manöverutrymmet den ger Sverige; se även avsnitt 3.15.

Bakgrunden till bestämmelser om att centralbanker inte ska ge stöd till företag som inte är livskraftiga, och således riskerar att falla, är att man har velat förhindra att centralbanksfinansiering används till att hålla fallerande företag i fortsatt drift utan att reella rekonstruktionsåtgärder vidtas. Men i och med företaget är försatt i resolution har dessa invändningar inte någon bäring. Företaget är under statlig kontroll och själva syftet med resolutionen är att återge företaget dess livskraft.

Vår bedömning är dessutom att ett företag under resolution eller ett broinstitut kan betraktas som solvent. I detta sammanhang bör insolvensbegreppet handla om att företaget inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte bara är tillfällig, det vill säga att företaget kan antas vara ur stånd att infria sina skulder allteftersom de förfaller till betalning, trots utnyttjande av alla tänkbara resurser som förvärvsförmåga och eventuell ny kredit. Av

¹⁵ Dessa förhållanden utreds och förklaras i SOU 2013:9.

detta följer att insolvensbegreppet är långsiktigt till sin karaktär och att insolvensbedömningen som regel förutsätter en prognos.

Ett företag som uppfyller förutsättningarna för att försättas i resolution kan sannolikt inte vid det tillfället betraktas som solvent. Men i och med resolutionsbeslutet ändras situationen. Beslutet att försätta ett företag i resolution fattas för att kunna fortsätta att bedriva åtminstone delar av verksamheten eller avveckla den under ordnade former. För att verksamhet ska drivas vidare så företaget förr eller senare bli livskraftigt. Så även om den verksamhet som resolutionsåtgärderna avser tillfälligt bedrivs i ett insolvent företag kommer detta tillstånd inte att bli bestående.

Eftersom insolvensbegreppet bygger på prognoser, bör det därmed vara möjligt för Riksbanken att bevilja en tillfällig kredit till ett företag i resolution. När Riksbanken gör en prognos bör den således baseras på att resolutionsmyndigheten har satt företaget i resolution och det ska rekonstrueras, till större eller mindre del. Det är då rimligt att förutsätta att resolutionsåtgärderna kommer att få avsedd effekt, dvs. att företaget kan lösa sina betalningsproblem. Följaktligen är företaget inte att betrakta som insolvent.

Även broinstitut upprättas i syfte att driva verksamhet vidare. Av detta skäl bör därför även prognosen för ett broinstitut vara att det kommer att vara livskraftigt och därmed inte är insolvent.

Mot denna bakgrund är det kommitténs bedömning att en konflikt med solvenskravet inte bör uppstå. Ett företag under resolution som resolutionsmyndigheten har aviserat ska rekonstrueras (eller fortleva) eller ett broinstitut är närmst definitionsmässigt att betrakta som solventa företag.

För det fall företaget under resolution som fått en kredit från Riksbanken försätts i likvidation eller konkurs ska lånet från Riksbanken, i likhet med andra nya lån, återbetalas. Riksbanken kommer med andra ord inte att ligga kvar med krediten i ett företag som avvecklas.

Det finns även bestämmelser inom unionsrätten om förbud mot monetär finansiering. För att stödet inte ska stå i strid med det förbudet måste det vara systemstabilitetsaspekter på spel och Riksbanken ska kunna fatta ett självständigt beslut om att bevilja stödet. Beslut enligt 6 kap. 8 § riksbankslagen är föremål för Riksbankens självständiga beslut och som framgår ovan så ska resolution endast inledas om det förligger ett systemhot. Inte heller ur dessa aspekter ser alltså kommittén några hinder för Riksbanken att bistå med krediter i resolution.

Avslutningsvis kan det påpekas att det inte är osannolikt att Riksbanken har gett nödkredit till ett företag innan det försätts i resolution. Denna kredit kommer då att bli föremål för exempelvis nedskrivning och konvertering i det följande resolutionsförfarandet. Huruvida detta är en lämplig ordning, särskilt i ljuset av att kostnaderna för krishantering i första hand ska bäras av det privata, har kommittén inte haft tid att analysera utan lämnar frågan till att utredas i särskild ordning.

21.4.6 Finansiering av koncernresolution

Kommitténs förslag: Om resolutionsmyndigheten som ett led i resolution av en gränsöverskridande koncern ingår en överenskommelse med andra länder om gemensam finansiering av resolutionsåtgärder, ska resolutionsreserven svara för Sveriges del av kostnaderna.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår av kapitel 7 ska resolution av gränsöverskridande koncerner genomföras enligt särskilda procedurer. Kortfattat innebär dessa att om ett eller flera företag i en gränsöverskridande koncern uppfyller villkoren för resolution ska den samordnande resolutionsmyndigheten upprätta en koncernresolutionsordning. Den ska delges resolutionskollegiet och beslut ska fattas gemensamt av de resolutionsmyndigheter inom kollegiet som är ansvariga för de delar av gruppen som berörs av åtgärderna. I koncernresolutionsordningen ska det ingå en särskild plan för hur resolutionsåtgärderna ska finansieras (finansieringsplan).

I artikel 107.1 och 107.2 regleras de närmare villkoren för finansiering av koncernresolution. Här framgår att varje medlemsstat är skyldig att säkerställa att det nationella finansieringsarrangemanget för resolutionsåtgärder ska kunna bidra till finansieringen av koncernresolution, i enlighet med vad som överenskommit i finansieringsplanen. I artikel 107.6 sägs vidare att varje medlemsstat i förhand ska fastställa regler och förfaranden så att det nationella finansieringsarrangemanget kan verkställa sitt bidrag omedelbart efter att en finansieringsplan har överenskommit.

En förutsättning för att den här typen av bidrag ska aktualiseras är att två eller flera länder/resolutionsmyndigheter har kommit överens om att genomföra koncernresolution och finansiera denna gemensamt. Mot bakgrund av att direktivet saknar mekanismer för att tvinga medlemsstater att acceptera koncernresolutionsåtgärder, inklusive finansieringen av dessa, är det inte givet att någon överenskommelse de facto kommer till stånd. I ett sådant fall blir det upp till varje enskild medlemsstat att fatta egna beslut om hur resolution ska genomföras och finansieras för de delar av koncernen som omfattas av det egna landets regler.

Av detta följer att resolutionsreserven endast kommer att komma till användning vid koncernresolution i det fall den svenska resolutionsmyndigheten, eventuellt efter regeringens godkännande, nått en överenskommelse med en eller flera utländska resolutionsmyndigheter. Detta bör komma till uttryck i lag.

Av artikel 107.7 följer vidare att medlemsstaterna ska säkerställa att ett finansieringsarrangemang för koncernresolution ska ha samma rätt som det nationella finansieringsarrangemanget att ta upp lån eller erhålla andra former av stöd för att fullgöra sina åtagande. I artikel 107.8 sägs också att det nationella finansieringsarrangemanget ska ha möjlighet att ställa ut garantier för den upplåning som sker inom ramen för ett finansieringsarrangemang för koncernresolution.

Till skillnad från de tidigare bestämmelserna i artikel 107 antyds här att finansieringsarrangemanget för koncernresolution ska utgöra ett självständigt subjekt som har möjlighet att ta upp egna lån som kan garanteras av de nationella finansieringsarrangemangen.

Kommitténs bedömning är emellertid att om den svenska resolutionsmyndigheten träffar en överenskommelse om koncernresolution, bör den svenska resolutionsreserven anses utgöra en del av ett finansieringsarrangemang för koncernresolution. Genom att resolutionsreservens tillgång till olika kreditfaciliteter (se avsnitt 21.4.6) uppfylls därmed per automatik direktivets krav på att finansieringsarrangemanget för koncernresolution ska ha samma rätt som det nationella finansieringsarrangemanget att ta upp lån eller erhålla andra former av stöd. Eftersom det kan handla om att finansiera åtgärder som vidtagits av utländska myndigheter, bör det klargöras genom en uttrycklig lagbestämmelse.

Det bör också klargöras att det nationella finansieringsarrangemanget har möjlighet att ställa ut garantier för de lån som tas upp av finansieringsarrangemang för koncernresolution.

Intäkter till följd av finansiering av koncernresolution

I artikel 107.9 föreskrivs att alla intäkter som uppstår i samband med användning av ett finansieringsarrangemang för koncernresolution ska tillfalla det nationella finansieringsarrangemanget i enlighet med deras bidrag till finansieringen. Denna regel införs i svensk rätt genom den föreslagna bestämmelsen att de tillgångar, medel, räntor, återvinningar eller annan kompensation som resolutionsmyndigheten eller garantimyndigheten erhåller som i samband med resolution ska tillfalla resolutionsreserven (se avsnitt 21.4.8). Om resolutionsmyndigheten är den myndighet som leder koncernresolutionen, kommer dock intäkterna att inflyta till resolutionsreserven. För att säkerställa att dessa intäkter får fördelas mellan de övriga resolutionsmyndigheterna bör det införas en uttrycklig bestämmelse om detta.

21.4.7 Finansiering av insättarnas skydd vid resolution

Kommitténs förslag: Om resolutionsmyndigheten använder skuldnedskrivningsverktyget, ska insättningsgarantisystemet bidra till resolutionen genom att betala ett belopp som motsvarar det som de garanterade insättningarna skulle ha skrivits ned med enligt lagen om resolution om de inte hade varit undantagna skuldnedskrivning.

Om resolutionsmyndigheten använder försäljningsverktyget, broinstituttsverktyget eller avskiljandeverktyget, ska insättningsgarantisystemet bidra till resolutionen genom att betala ett belopp som motsvarar det som de garanterade insättarna skulle ha burit om förlusterna fördelats mellan borgenärerna enligt förmånsrättsordningen.

Det ska även vara möjligt för insättningsgarantisystemet att bidra till en kapitalisering av ett institut eller ett broinstitut, i sådan omfattning som motsvarar den mängd garanterade insättningar som i ett resolutionsförfarande hade konverterats till kapital om de saknat skydd. Insättningsgarantisystemet ska delta på samma villkor som övriga borgenärer med samma prioritet.

Skälen för kommitténs förslag

En bärande princip i direktivet är att insättare som skyddas av insättningsgarantin aldrig ska bära några förluster i samband med resolution. Detta tar sig bland annat uttryck i att skyddade insättningar ska undantas från nedskrivning eller konvertering vid tillämpning av nedskrivningsverktyget.

Skyddet av de garanterade insättarna innebär att förlusterna i företag under resolution måste bäras av någon annan part. Här finns två möjliga alternativ – antingen påförs företagets övriga borgenärer dessa förluster eller så tillförs externa medel för att kompensera förlusterna. I direktivet har det senare alternativet valts, vilket kan ses som ett uttryck för principen att respektera prioritetsordningen i konkurs. För att förfarandet även i andra avseenden ska motsvara en konkurs anges dessutom att medlem ska hämtas från insättningsgarantisystemet, som ju hade fått bära kostnaderna om företaget inte satts i resolution och insättningsgarantin utlösts.

Av artikel 109 framgår således att om resolutionsmyndigheten vidtar en resolutionsåtgärd som medför att borgenärer måste bära förluster samtidigt som garanterade insättare får fortsatt tillgång till sina insatta medel, ska insättningsgarantisystemet utbetala ersättning till ett belopp som motsvarar de förluster som garanterade insättare hade vållats om de saknat skydd. Detta ska gälla vid tillämpning av samtliga resolutionsverktyg. Åtagandet ska enligt artikel 109.3 fullgöras genom en utbetalning i kontanta medel.

Som direktivet anger ska ersättningsbeloppet beräknas utifrån de förluster de garanterade insättarna hade gjort om de inte hade åtnjutit skydd. Det är således inte fråga om att utbetala ersättning med ett belopp motsvarande hela värdet av de garanterade insättningar utan enbart den andel av insättningarna som hade gått förlorade om insättarna i resolution hade hanterats i enlighet med den prioritetsordning som gäller vid konkurs. Enbart om garanterade insättningar hade behövt skrivas ner till 100 procent kommer ersättningsbeloppet att sammanfalla med det totala värdet av garanterade insättningar. Att detta skulle behöva ske förfaller osannolikt, inte minst mot bakgrund av att garanterade insättningar enligt direktivet ska få förmånsrätt (se kapitel 20).

Som huvudregel gäller alltså att det är insättningsgarantisystemet som ska svara för insättarnas skydd. Detta åtagande begränsas dock i tre olika avseenden.

För det första ska insättningsgarantisystemets bidrag till resolution inte vara större än de som systemet hade fått stå för vid ett ordinärt insolvensförfarande, dvs. vid ett ersättningsfall. Om en värdering (enligt artikel 74) utvisar att så trots allt är fallet, ska resolutionsreserven vara skyldig att kompensera insättningsgarantisystemet med ett belopp motsvarande mellanskillnaden.

Eftersom ett konkursförfarande i regel torde leda till en väsentligt större värdeförstöring än resolution, är det i grunden osannolikt att insättningsgarantisystemets kostnader skulle bli högre vid resolution. På grund av resolutionsmyndighetens befogenhet att under vissa omständigheter undanta nedskrivningsbara skulder från konvertering eller nedskrivning är det dock inte uteslutet att detta kan inträffa. I detta fall är det möjligt att insättningsgarantisystemets kostnader skulle kunna bli högre även om ett konkursförfarande hade förorsakat en större värdeförstöring.

För det andra ska insättningsgarantisystemet inte vara skyldigt att bidra till en kapitalisering av ett företag eller broinstitut i samband med tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget. Kommitténs tolkning av denna bestämmelse är att den inte innebär något förbud mot att insättningsgarantisystemet bidrar till en kapitalisering, utan enbart att systemet inte ska vara *skyldigt* att göra detta. Därmed uppstår frågan om det är lämpligt att låta insättningsgarantisystemet bidra till en kapitalisering.

Ett argument som talar för insättningsgarantisystemet ska kunna bidra till en kapitalisering är att det skapas ett ytterligare alternativ, vid sidan av resolutionsreserven, för att genomföra kapitalisering med externa medel. Dessutom är det kommitténs tolkning att kapitalisering via insättningsgarantifonden inte omfattas av samma begränsningar som gäller i fråga om resolutionsreserven, dvs. att ett bidrag motsvarande 8 procent av totala skulder och eget kapital, alternativt 20 procent av riskvägda tillgångar måste ha gjorts av företagets ägare och borgenärer innan externt kapital får tillföras.

Mot bakgrund av att denna möjlighet ger staten ett ytterligare handlingsalternativ, och därmed bidrar till ett mer flexibelt resolutionsförfarande, anser kommittén att lagen bör tillåta att insättningsgarantisystemet tillskjuter medel för att kapitalisera ett företag under resolution eller ett broinstitut. Insättningsgarantisystemet ska delta på samma villkor som övriga borgenärer med samma prioritet.

För det tredje sägs i artikel 109.5 att insättningsgarantisystemets åtagande inte i något fall ska vara större än ett belopp motsvarande 50 procent av den målnivå som ska gälla för insättningsgaranti-reserven enligt tillämpliga EU-regler. Enligt samma artikel tillåts dock medlemsstaterna, med beaktande av särdragen hos deras nationella banksystem, sätta en annan procentsats än 50 procent. De EU-regler som här åsyftas är det nya insättningsgaranti-direktivet. Enligt detta direktiv ska insättningsgarantisystemet ha en målnivå för fondering på minst 0,8 procent. Givet att denna målnivå tillämpas i kombination med begränsningen på 50 procent begränsas alltså användningen av insättningsgarantimedel vid resolution till ett belopp motsvarande 0,4 procent av garanterade insättningar.

Att insättningsgarantisystemets åtagande begränsas på detta sätt innebär inte att insättarnas skydd försämras. De insättningar som faller under garantins maximala ersättningsbelopp ska enligt direktivet alltid skyddas fullt ut vid resolution. Däremot medför regeln att det kan uppstå situationer där den kompensation som ska utgå till företaget under resolution inte kommer att kunna finansieras fullt ut med medel ur insättningsgarantifonden. Hur ett eventuellt sådant finansieringsunderskott ska hanteras regleras emellertid inte i direktivet.

Vi gör här tolkningen att det inte är direktivets avsikt att företaget ska bära dessa kostnader. En sådan ordning skulle medföra att insättarna skyddades på andra borgenärers bekostnad. För det fall det inte finns några återstående nedskrivningsbara skulder skulle det dessutom innebära att kapitalbristen i företaget inte kommer att kunna lösas.

Den rimliga tolkningen är i stället att finansiering måste komma från en extern källa. Under förutsättning att villkoren för att få använda finansieringsarrangemanget för resolution för förlusttäckning är uppfyllda kan resolutionsreserven utnyttjas. Om villkoren däremot inte är uppfyllda måste finansieringen komma från annat håll (för att resolution ska kunna genomföras utan skada för insättarna).

Eftersom direktivet inte anger hur detta ska gå till kan inte vi se att det ska kunna ske på något annat sätt än via statliga stöd-åtgärder. Dessa måste i vanlig ordning prövas mot EU:s statsstödsregler.

För att minska risken för en sådan situation ska uppstå är det möjligt att antingen sätta en högre målnivå för insättningsgaranti-

fonden eller utnyttja direktivets möjlighet att sätta en högre procentsats för hur mycket insättningsgarantimedel som får användas.

Den svenska insättningsgarantifonden har i dag ingen fastställd målnivå. Det är därför inte möjligt uttrycka en begränsningsregel som en procentsats av målnivån utan att samtidigt fastslå vad målnivån bör vara. Det ingår dock inte i kommitténs uppdrag att ta ställning till hur det nya insättningsgarantidirektivets bestämmelser, inklusive kraven på målnivå för fonden, ska införlivas i svensk rätt. Kommittén anser därför att det närmare ställningstagandet kring begränsningen av insättningsgarantifondens åtagande bör göras i samband med genomförandet av insättningsgarantidirektivet.

21.4.8 Särskilt om hantering av insättare vid tillämpning av försäljnings- eller broinstitutsvérktyget

Kommitténs förslag: Om resolutionsmyndigheten i samband med tillämpning av försäljnings- eller broinstitutsvérktyget överför samtliga garanterade insättningar i ett institut försatt i resolution, ska de kvalificerade insättningar som kvarstår i institutet efter överföringen inte vara ersättningsberättigade enligt lagen om insättningsgaranti. Om garanterade insättningar helt eller delvis kvarlämnas i institutet under resolution, ska insättningsgarantin enbart gälla till ett belopp motsvarande mellanskillnaden mellan insättningsgarantins maximala ersättningsbelopp och det belopp som överförts från institutet.

Skälen för kommitténs förslag

I samband med tillämpning av försäljnings- eller broinstitutsvérktyget kan resolutionsmyndighet välja att överföra hela eller delar av ett företags tillgångar och skulder från företaget under resolution till en köpare eller ett broinstitut. För företagets fordringsägare blir det alltså här fråga om ett byte av gäldenär; den fordran som gällde i förhållande till företaget övergår i och med överföringen till ny gäldenär. Vad gäller fordringar i form av insättningar blir en särskild fråga i detta sammanhang vad som ska gälla avseendet skyddet från insättningsgarantin.

I artikel 109.4 i resolutionsdirektivet regleras insättningsgarantins omfattning i förhållande till insättningar som lämnas kvar

i ett institut i samband med att försäljnings- eller broinstitutsvärket tillämpas. Under förutsättning att de medel som överförs till en köpare eller ett broinstitut motsvarar eller överskrider den sammanlagda ersättningsnivå som ges i insättningsgarantidirektivet ska de insättare som kvarstår i institutet under resolution inte ha någon fordran på insättningsgarantin.

Denna bestämmelse syftar till är att säkerställa att insättare som har insättningar över det maximala ersättningsbeloppet i det institut som blir föremål för resolution inte ska kunna få ett bättre skydd vid resolution än vad de skulle ha fått om institutet hanterats i annan ordning. Utan bestämmelsen skulle detta exempelvis kunna inträffa om samtliga insättningar som faller under insättningsgarantins maximala ersättningsbelopp överförs till ett broinstitut medan de som överstiger det maximala ersättningsbeloppet lämnas kvar i institutet under resolution. Eftersom insättningarna i det nya institutet kommer att omfattas av insättningsgarantin, skulle insättarna få ett skydd som överstiger det maximala ersättningsbeloppet om även de insättningar som kvarlämnas omfattades av insättningsgarantin.

För att insättarna inte ska riskera att få ett sämre skydd är dock en förutsättning att samtliga garanterade insättningar i institutet under resolution överförs till det nya institutet. Om en sådan överföring av garanterade insättningar inte sker, eller bara görs till viss del, bör insättningsgarantin fortsatt gälla för de garanterade insättningar som kvarlämnas i institutet under resolution.

21.5 Lånemöjligheter för resolutionsreserven och stabilitetsfonden

Både insättningsgarantin och stabilitetsfonden har i dag en obegränsad kredit hos Riksgäldskontoret. Syftet med krediterna är att säkerställa att staten vid varje tidpunkt ska kunna fullgöra sina (beslutade) åtagande i samband med en finansiell kris.

Kommittén konstaterade i vårt delbetänkande att en motsvarande kreditmöjlighet bör införas för den gemensamma bankkrisreserv som kommittén förordade. Vi gjorde bedömningen att krediten åtminstone bör kunna utnyttjas för att täcka infriande inom insättningsgarantin. I fråga om stödlagsåtgärder tog inte kommittén ställning till en fortsatt obegränsad kreditmöjlighet

utan aviserade att vi skulle återkomma till den frågan i slutbetänkandet.

Som framgått ovan avviker slutbetänkandets förslag från delbetänkandets i och med att det innefattar tre finansieringsarrangemang i stället för ett. Dels inrättas en ny resolutionsreserv som ska användas för finansiering av resolution, dels behålls de nuvarande stabilitets- och insättningsgarantifonderna. I resolutionsdirektivet ställs dessutom krav på att resolutionsreserven under vissa omständigheter ska kunna ge lån till motsvarande arrangemang till andra länder. En motsvarande utlåningsmöjlighet ska enligt det nya insättningsgarantidirektivet finnas för finansieringsarrangemanget för insättningsgarantin.

Allt detta gör att frågan om finansieringsarrangemangens lånemöjligheter delvis hamnar i nytt ljus. I det följande föreslår kommittén vad som bör gälla i fråga om lån till och från resolutionsreserven och stabilitetsfonden.

21.5.1 Resolutionsreserven möjligheter att ta upp lån

Kommitténs förslag: Riksdagen ska varje år fatta beslut om en låneram för resolutionsreserven. Låneramen ska kunna nyttjas för det fall medlen i reserven inte räcker för att utbetala stöd, kompensation eller andra åtgärder som kan vidtas med stöd av resolutionslagen. Upplåningen ska kunna ske i följande former och i angiven ordning:

1. Krediter från Riksgäldskontoret eller från tredje part som inte utgör en del av svenska staten. Den låneform som ger de mest fördelaktiga villkoren ska väljas.
2. Krediter från andra EU-länders finansieringsarrangemang, förutsatt att upplåning i annan form inte är möjlig att genomföra inom rimlig tid och till rimliga villkor.

Upplåning från Riksgäldskontoret ska ske till de villkor som Riksgäldskontoret tillämpar vid utlåning till myndigheter.

Låneramen får utnyttjas även om det finns tillgångar i reserven som erhållits i samband med ett resolutionsärende och som inte är medel på konto (t.ex. aktier eller lån).

Skälen för kommitténs förslag

De åtaganden som ska finansieras via resolutionsreserven kan komma att innebära omfattande utgifter och kostnader. Även om avsikten är att dessa åtaganden ska finansieras via de avgifter som samlas in från instituten kan det uppkomma situationer där medel måste lånas upp för att finansiera (tillfälliga) underskott i reserven.

I resolutionsdirektivet ställs vissa krav på hur sådan finansiering ska ordnas. Av artikel 105 framgår att medlemsstaterna ska vara skyldiga att se till att finansieringsarrangemanget för resolution kan ta upp lån eller erhålla andra former av stöd från 1) kreditinstitut och värdepappersbolag etablerade inom EU, 2) andra finansiella institut samt 3) annan tredje part. I artikel 106 sägs dessutom att för det fall dessa alternativa finansieringskällor inte kan tas i anspråk omedelbart och till rimliga villkor ska finansieringsarrangemanget kunna begära att få låna från alla andra finansieringsarrangemang inom EU.

För den svenska insättningsgarantifonden och för stabilitetsfonden har en ordning valts där de respektive fonderna har rätt att låna från Riksgäldskontoret. Detta är också den ordning som gäller generellt för svenska myndigheter som är bemyndigande att ta upp lån för sin verksamhet.

Att all statlig upplåning sker centraliserat hos Riksgäldskontoret har flera fördelar. Framför allt innebär det att staten som helhet kan minimera sina kostnader för att låna. Kommittén anser att det är en rimlig utgångspunkt att samma ordning bör gälla för resolutionsreserven som för resterande delar av staten. Samtidigt måste dock de krav och begränsningar som ställs upp i direktivet beaktas vid utformningen av reservens lånemöjligheter.

En första fråga handlar om huruvida direktivet tillåter att statliga krediter används som alternativ finansieringskälla. Här kan å ena sidan konstateras att statliga krediter inte finns med i uppräknningen av alternativa finansieringskällor, vilket skulle kunna ses som ett uttryck för att sådana krediter inte är tillåtna. Å andra sidan innehåller direktivet inte heller något förbud mot ett statligt kreditarrangemang.

Med beaktande av hur direktivet som helhet är utformat är det kommitténs bedömning att statliga krediter är tillåtna. Denna bedömning grundas på det faktum att det är medlemsstaterna som enligt direktivet ska ansvara för att det finns fungerande system för resolution i varje land. För att dessa system ska fungera krävs i sin

tur att det finns ett finansieringsarrangemang som har tillräcklig kapacitet att vid alla tillfällen kunna användas för de ändamål som resolutionsmyndigheten fattar beslut om i syfte att uppnå resolutionsändamålen. Vem som ska vara huvudman för finansieringsarrangemanget regleras inte i direktivet. Däremot åligger det medlemsstaterna att se till att finansieringsarrangemanget har tillräckliga finansiella resurser.

Av detta drar vi slutsatsen att staten i slutändan är ansvarig för finansieringsarrangemangets förpliktelser och att detta måste anses gälla oavsett om finansieringsarrangemanget förvaltas inom eller utanför staten och oavsett om finansieringsarrangemanget lånat medel från staten eller från någon annan part. Skyldigheten för medlemsstaterna att fullgöra direktivets åtagande medför nämligen också ett ansvar för att se till att dessa åtaganden kan finansieras. Går inte detta att göra med hjälp av avgifter från företagen eller med krediter från andra aktörer kommer staten att behöva förse finansieringsarrangemanget med de medel som krävs. Även i det fall finansieringsarrangemanget tagit upp krediter från andra aktörer som inte kan återbetalas med avgiftsmedel måste det rimligtvis anses ligga på statens ansvar att krediterna återbetalas. Detta gäller inte minst om finansieringsarrangemanget är statligt administrerat och en underlåtelse att fullgöra ett kreditavtal i så fall vore att betrakta som ett fallissemang för staten.

Givet att staten i och med detta måste ses som den slutgiltiga garanten för att resolutionsåtgärder kan finansieras (och att de lån som tas upp för detta ändamål kan återbetalas) är det svårt att se något egentligt motiv till att det skulle finnas ett förbud mot statliga lån. Med den ordning som kommittén föreslår skulle ett sådant förbud innebära att resolutionsreserven skulle behöva låna i eget namn – trots att den utgör en del av svenska staten. Riksgäldskontoret och resolutionsreserven skulle därmed bli två aktörer i samma upplåningsmarknad, vilket skulle innebära betydande kostnadsmässiga och praktiska nackdelar. Att direktivet skulle tillåta (eller kräva) att resolutionsverksamheten utgör en del av staten samtidigt som det skulle förbjuda en centralisering av den upplåning som följer av denna verksamhet kan rimligen inte vara avsikten.

En andra fråga rör möjligheten att samordna användandet av de medel som staten samlar in för att hantera problemdrabbade företag. I kommitténs delbetänkande föreslog vi att den nuvarande stabilitets- och insättningsgarantifonden skulle slås samman till en

gemensam bankkrisreserv. Kommittén resonerade även kring möjligheten att låta bankkrisreserven utgöra finansieringsarrangemang för resolutionsåtgärder. Med en sådan konstruktion skulle det enbart finnas ett gemensamt finansieringssystem för samtliga de ingripanden som staten kan göra i samband med en finansiell kris.

Som framgår tidigare i detta kapitel omöjliggör dock direktivet en sammanslagning av insättningsgarantifonden och resolutionsreserven. Dessutom innebär restriktionerna kring resolutionsreservens användning att den nuvarande stabilitetsfonden bör behållas. Sammantaget innebär detta att det bör finnas tre finansieringsarrangemang i stället för ett gemensamt.

Som kommittén berörde i sitt delbetänkande är separata finansieringsarrangemang förknippade med två huvudsakliga problem. För det första finns en risk att det uppstår under- och överskott i de respektive finansieringsarrangemangen. Detta beror på att de åtgärder som arrangemangen är avsedda att finansiera i stor utsträckning är ömsesidigt uteslutande. Om staten exempelvis hanterar ett problemdrabbat institut med hjälp av stödlagens verktyg, kommer insättningsgarantifonden (med största sannolikhet) inte att behöva tas i bruk för samma institut. Styrande för vilket finansieringsarrangemang som kommer att utnyttjas är huvudsakligen huruvida det krisdrabbade institutet är systemviktigt eller ej. Eftersom det på förhand inte med säkerhet går att avgöra vilka institut som är systemviktiga, går det heller inte att veta vilket av finansieringsarrangemangen som kommer att behöva nyttjas. Alltså kan det komma att uppstå under- och överskott i de olika finansieringsarrangemangen även om arrangemangen totalt sett skulle vara i balans. På grund av direktivets krav på separation kan kommittén dock inte se hur detta problem kan undvikas.

För det andra riskerar separata finansieringsarrangemang att leda till en mindre effektiv finansförvaltning i staten om de medel som disponeras av finansieringsarrangemangen är inlåsta (i faktiska fonder) och inte kan disponeras på ett flexibelt sätt vid en finansiell kris. Detta problem skulle emellertid kunna hanteras genom att tillåta finansieringsarrangemangen att låna av varandra. Därmed skulle eventuella lånebehov hos något av arrangemangen kunna lösas utan att staten som helhet behöver öka sin upplåning (vilket däremot skulle bli fallet om lånebehoven löstes genom lån hos Riksgäldskontoret eller genom upplåning i eget namn).

Här ska dock noteras att en ökad upplåning för staten enbart kan undvikas om det utlånande finansieringsarrangemanget utgörs

av en faktisk fond (likt den nuvarande insättningsgarantifonden). Om finansieringsarrangemanget i stället är konstruerat som den nuvarande stabilitetsfonden – dvs. i form av ett konto i Riksgäldskontoret – finns ingen poäng med att ställa krav på att lån ska kunna ges till andra finansieringsarrangemang. Effekten av sådan utlåning skulle ändå bli att statens samlade upplåning ökade.

I och med att kommittén föreslår att resolutionsreserven inte ska vara en faktisk fond finns således inget skäl att införa ett krav på att utlåning ska kunna ske *från* reserven. Dessutom är det kommitténs bedömning att direktivet inte tillåter att reserven används för detta ändamål. Eftersom stabilitetsfonden i dagsläget utgörs av ett konto i Riksgäldskontoret finns det heller inte skäl att införa en bestämmelse som möjliggör lån *till* reserven från stabilitetsfonden.

Som ovan noterats har dock regeringen aviserat att stabilitetsfonden ska göras om till en faktisk fond. Skulle en sådan ordning bli verklighet kan en bestämmelse övervägas som möjliggör att resolutionsreserven kan låna medel ur stabilitetsfonden. I syfte att säkerställa en effektiv finansförvaltning i staten bör det i så fall ställas krav på att resolutionsreserven ska utnyttja denna lånemöjlighet framför övriga låneformer.

I fråga om insättningsgarantifonden förespråkar kommittén i avsnitt 21.4.1 att den omvandlas till en reserv bestående av kontoplacering i Riksgäldskontoret. Genomförs detta förslag finns inte heller i detta fall något behov av en lånemekanism. Behålls den nuvarande fondkonstruktionen bör dock en utlåningsskyldighet även övervägas i fråga om insättningsgarantifonden.¹⁶

Utifrån vad som anförts ovan anser kommittén att det både är lämpligt och möjligt att införa en ordning som innebär att resolutionsreserven har rätt att ta upp lån i staten. Detta bör i första hand ske genom lån i Riksgäldskontoret. Enligt direktivet krävs dock även att resolutionsreserven ska ha möjlighet att ta upp lån i eget namn (eller erhålla andra former av stöd). Kommittén föreslår därför att resolutionsreserven också ska ges rätt att ta upp lån från tredje part som inte utgör en del av svenska staten. Detta ska dock enbart kunna ske om villkoren för sådana lån är mer fördelaktiga än de villkor som kan erhållas vid lån från Riksgäldskontoret. I

¹⁶ Till skillnad från stabilitetsfonden styrs insättningsgarantifondens användning av EU-regler. Möjligheten att införa en lånemekanism från insättningsgarantifonden till resolutionsreserven måste således prövas mot dessa regler.

praktiken torde låneerbjudanden som uppfyller detta villkor inte finnas att tillgå.

Därutöver bör det införas en bestämmelse med innebörden att resolutionsreserven även ska kunna ta upp lån från motsvarande finansieringsarrangemang i andra EU-länder. I enlighet med direktivets lydelse bör dock detta enbart kunna göras i det fall all annan upplåning inte är möjlig att genomföra inom rimlig tid och till rimliga villkor.

Låneram för resolutionsreserven

Resolutionsreserven ska kunna användas för att finansiera de åtaganden som resolutionsmyndigheten beslutar om i samband med att resolution genomförs (t.ex. lån eller garantier till ett institut under resolution). Det kommer alltså att vara en myndighets diskretionära beslut, eventuellt efter regeringens godkännande, som kommer att vara styrande för hur stora anspråk som kommer att göras på reserven. I detta avseende finns likheter med den nuvarande stabilitetsfonden i meningen att reserven kan användas för att bestrida utgifter för (potentiellt mycket omfattande) åtaganden som inte uttryckligen har beslutats av riksdagen.

I kommitténs delbetänkande konstaterades att en sådan ordning innebär ett avsteg från normala konstitutionella principer, nämligen att beslut om statens inkomster och utgifter som huvudregel ska fattas av riksdagen. Detta utgör grunden i den så kallade finansmakten. Mot bakgrund av detta ifrågasatte kommittén lämpligheten i att behålla den obegränsade krediten för stabilitetsfonden. Med tanke på likheten i hur de båda finansieringssystemen kan användas är denna invändning giltigt även i fråga om resolutionsreserven.

Som diskuterats ovan kräver direktivet att resolutionsreserven har möjlighet att låna medel vid behov. Emellertid regleras inte hur stor denna kreditmöjlighet måste vara. För att tillfredsställa direktivet utan att på samma gång göra avsteg från den grundlagsfästa fördelningen av finansmakten anser kommittén att det bör införas en ordning där riksdagen beslutar om årlig låneram som står till resolutionsreservens förfogande. Denna ram ska utgöra ett tak för hur stora åtaganden resolutionsmyndigheten (eller regeringen) får fatta beslut om utan att inhämta ett nytt godkännande från riksdagen. I det fall det uppkommer behov av att låna medel över

ramen ska regeringen således begära att riksdagen fattar beslut om en utökad ram.

Särskilt om villkoren för resolutionsreservens krediter

Givet att resolutionsreserven som huvudregel inte ska låna i eget namn av tredje part blir en separat fråga hur villkoren för upplåningen från Riksgäldskontoret ska regleras. Här måste direktivets princip om att kostnaderna för de krishanteringsåtgärder som vidtas (i första hand) ska bäras av finanssektorn och inte belasta medlemsstaternas budgetar beaktas.

För att uppfylla denna princip måste den ränta som reserven betalar till fullo spegla statens finansieringskostnader vid tidpunkten för lånet. Den modell som i dag tillämpas inom staten för utlåning till myndigheter, inklusive till stabilitetsfonden, bygger på att lånen prissätts utifrån denna ansats, dvs. priset på lånen baseras på de upplåningskostnader som Riksgäldskontoret har när den lånar för statens räkning på kapitalmarknaden. Kommitténs bedömning är att denna modell även bör kunna tillämpas i fråga om resolutionsreservens lån i Riksgäldskontoret.

21.5.2 Resolutionsreservens möjligheter att ge lån

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får efter godkännande av regeringen besluta att låna ut medel ur resolutionsreserven till andra finansieringsarrangemang inom EES. Villkoren för lånen ska fastställas efter överenskommelse med de övriga finansieringsarrangemang som medverkar till att ge lån. Fordran ska tas upp som en tillgång i resolutionsreserven.

Skälen för kommitténs förslag

I artikel 106.2 i resolutionsdirektivet ställs krav på att finansieringsarrangemanget för resolution ska ha möjlighet att ge lån till andra finansieringsarrangemang inom EU. Medlemsstaterna får enligt artikel 106.3 lägga fast att beslut om att ge sådana lån ska lämnas först efter samråd med eller samtycke från det behöriga ministeriet.

Av detta följer att en bestämmelse måste införas i svensk rätt som medger att lån kan ges ur resolutionsreserven till andra

finansieringsarrangemang inom EU. Beslut om att ge lån bör vara föremål för regeringens godkännande. Vidare ska krävas att lånen ryms inom den av riksdagen beslutade låneramen för resolutionsreserven.

Vad beträffar villkoren för lånen ska dessa enligt artikel 106.3 fastställas mellan det upplånande finansieringsarrangemanget och de övriga finansieringsarrangemang som har beslutat att ge lån. Samma villkor ska tillämpas för samtliga lån, om inte långivarna enas om något annat. Vidare säger direktivet att det totala lånebeloppet ska fördelas proportionellt mellan långivarna utifrån det egna landets garanterade insättningar i förhållande samtliga långivande länders garanterade insättningar. Även i detta fall kan långivarna komma överens om en annan fördelning.

De lån som ges ska enligt direktivet tas upp som tillgång för det långivande finansieringsarrangemanget. Hur tillgångar och intäkter som genereras ur resolutionsreservens användning ska hanteras beskrivs närmare i avsnitt 21.4.8 nedan.

21.5.3 Stabilitetsfondens möjligheter att ta upp lån

Kommitténs förslag: Stabilitetsfondens nuvarande obegränsade kredit ska avvecklas och ersättas med en ordning där riksdagen beslutar om en årlig låneram för stabilitetsfonden. Låneramen ska kunna nyttjas för det fall medlen i fonden inte räcker för att finansiera stöd, ersättningar eller andra åtgärder som vidtas inom ramen för lagen om förebyggande statligt stöd. Upplåning ska ske i form av krediter från Riksgäldskontoret och till sådana villkor som Riksgäldskontoret normalt tillämpar vid utlåning till myndigheter.

Låneramen får nyttjas även om det finns tillgångar i reserven som inte är medel på konto (t.ex. aktier, lån).

Skälen för kommitténs förslag

Lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen) ger regeringen långtgående befogenheter att fatta beslut om stödåtgärder utan att först inhämta riksdagens godkännande. I och med den obegränsade kredit som finns kopplad till stabilitetsfonden finns i praktiken inget tak på hur stora åtaganden regeringen kan

ikläda den svenska staten. Att denna lösning valdes ska ses i ljuset av de extraordinära omständigheter som rådde när stödlagstiftningen och stabilitetsfonden infördes i samband med krisen 2008–2009. Som diskuteras i föregående avsnitt innebär emellertid detta ett avsteg från den grundlagsfästa principen att beslut om statens inkomster och utgifter ska underställas riksdagen.

Kommittén konstaterar i avsnitt 21.4.1 att det finns ett fortsatt behov av en lagstiftning som möjliggör den typen av generella stödåtgärder som vidtogs under finanskrisen 2008–2009. Vi föreslår därför en ny lag om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut; se vidare kapitel 26. Enligt det förslaget ska den nuvarande stabilitetsfonden behållas för att kunna finansiera sådana förebyggande åtgärder. För att säkerställa att detta åtagande kan fullgöras måste det även fortsättningsvis finnas möjlighet för regeringen (eller resolutionsmyndigheten) att kunna låna medel vid behov.

Hur denna lånemöjlighet ordnas styrs inte av resolutionsdirektivet eftersom det där inte närmare regleras hur åtgärder som vidtas utanför resolution ska finansieras. Därmed finns inga EU-rättsliga hinder mot att stabilitetsfondens nuvarande kredit behålls i oförändrad form.

Mot bakgrund av de skäl som framförs i delbetänkandet anser kommittén emellertid att det är lämpligt att det införs en begränsning av regeringens möjlighet att på egen hand kunna fatta beslut om stödåtgärder. Detta bör enligt kommitténs uppfattning åstadkommas genom att stabilitetsfondens obegränsade kredit avskaffas och ersätts med en motsvarande ordning som föreslås för resolutionsreserven, dvs. att riksdagen ska fatta ett beslut om en årlig låneram för stabilitetsfonden under vilken samtliga åtgärder som regeringen fattar beslut ska rymmas.

Till skillnad från resolutionsreserven bör stabilitetsfonden inte ges någon möjlighet att ta upp lån i eget namn från tredje part. All eventuell upplåning ska i stället göras i form av lån i Riksgäldskontoret. Kostnaderna för sådan upplåning ska bäras av fonden, vilket bör ske genom att lånen prissätts i enlighet med de villkor som Riksgäldskontoret tillämpar vid utlåning till myndigheter.

21.5.4 Särskilda garantiramar för resolutionsreserven och stabilitetsfonden

Kommitténs förslag: Till resolutionsreserven och stabilitetsfonden bör kopplas var sin garantiram som fastställs årligen av riksdagen.

Skälen för kommitténs förslag

Både inom ramen för resolutionslagen och den nya stödlagen kommer det att vara möjligt att ställa ut garantier. När en sådan garanti ställs ut uppstår inga omedelbara utgifter för resolutionsreserven respektive stabilitetsfonden. Däremot kan finansieringsarrangemangen komma att belastas vid en senare tidpunkt, för det fall ett institut fallerar och garantier måste infrias.

Eftersom garantier inte ger upphov till någon initial utgift kommer regeringen eller den myndighet som förfogar över garantiinstrumentet inte att vara begränsad av den låneram som riksdagen beslutat för de respektive finansieringsarrangemangen. Av samma skäl som anges i de nyss nämnda avsnitten anser dock kommittén att det är lämpligt att en sådan begränsning införs.

Eftersom garantier i regel kommer att vara beloppsmässigt betydligt mer omfattande än andra typer av stödåtgärder är det emellertid otillräckligt att befogenheten att ställa ut garantier begränsas till låneramens storlek. Av detta skäl föreslår kommittén att riksdagen ska fastställa en separat garantiram för resolutionsreserven respektive stabilitetsfonden.

21.6 Hantering av tillgångar och intäkter

Kommitténs förslag: Tillgångar, intäkter och annan kompensation som har koppling till resolutionsreservens eller stabilitetsfondens användande ska föras till reserven respektive fonden.

Skälen för kommitténs förslag

Som beskrivs ovan i detta kapitel ska resolutionsreserven och stabilitetsfonden kunna användas för en rad olika ändamål, t.ex. för att finansiera stödåtgärder, utbetala olika former av kompensation,

ge lån till andra finansieringsarrangemang i och utanför Sverige. I samband med att detta görs kommer reserven i regel att erhålla olika typer av tillgångar (lånefordringar, aktier etc.) och/eller vara berättigad till ersättningar av olika slag (räntor, vinstmedel etc.).

I fråga om ersättningar säger direktivet (artikel 103.6) att medel som mottagits från ett företag under resolution eller ett broinstitut, räntor och andra vinstmedel från investeringar samt alla andra vinstmedel får tillgodoräknas finansieringsarrangemanget. Således är det klart att faktiska ekonomiska flöden från resolutionsinsatser kan tillgodoräknas finansieringsarrangemanget (och därmed också kunna medräknas vid avstämning av fonderingsnivån i resolutionsreserven mot miniminivån). På motsvarande sätt säger artikel 106.6 att utestående lån till en annan medlemsstats finansieringsarrangemang ska tas upp som en tillgång i resolutionsreserven och tillgodoräknas vid avstämning av fonderingsnivån mot den målsatta nivån för reserven.

Däremot saknar direktivet bestämmelser kring hur andra slags tillgångar ska hanteras, t.ex. hur lån och kapitaltillskott som görs via resolutionsreserven ska redovisas och värderas.

Kommittén anser att det är rimligt att samtliga tillgångar som erhålls i samband med att resolutionsreserven används tillfaller reserven och därmed också tillgodoräknas vid avstämning mot de tröskelvärden som styr resolutionsavgiftens storlek.

Värdering av tillgångar

Givet detta förslag blir en följdfråga hur resolutionsreservens tillgångar ska värderas. Med tanke på att resolutionsavgiften är beroende av resolutionsreservens behållning har denna fråga mer än redovisningsmässig betydelse.

En aspekt att ta hänsyn till i valet av värderingsmodell är det faktum att resolutionsavgifterna styrs av resolutionsreservens storlek. Variationer i värdet på reservens tillgångar kommer således att kunna ge upphov till avgiftsförändringar, såväl höjningar som sänkningar. Här kan exempelvis noteras att om tillgångarna värderas utifrån rådande marknadsförhållanden finns det en uppenbar risk att resolutionsreservens värde sjunker kraftigt i perioder när det finansiella systemet är svagt. Eftersom ett minskat värde i reserven i sin tur kan orsaka en höjning av resolutionsavgiften, får en värderingsmetod som (fullt ut) baseras på marknadsför-

hållanden procykliska inslag. Detta talar för en metod som ger mer stabila värderingar och som inte riskerar ett ge upphov till onödigt stora svängningar reservens redovisade värde över tid.

En annan aspekt att beakta är att resolutionsreserven kan komma att innefatta många olika sorters tillgångar, t.ex. aktier i broinstitut och kapitalförvaltningsbolag, regressfordringar från infriande garantier, utgivna lån etc. Värderingsmetoden måste därför vara tillräckligt flexibel för att kunna värdera tillgångar med vitt skilda egenskaper. I många fall kommer dessutom resolutionsreservens tillgångar att vara sådana som av olika skäl inte kan omsättas på en marknad. Därför kommer det inte vara möjligt att under krisperioder förlita sig på marknadsvärden i värderingen.

Givet att det varken är möjligt eller önskvärt att marknadsvärdera resolutionsreservens tillgångar ligger det närmast till hands att värderingen av resolutionsreservens tillgångar sker till anskaffningsvärde, dvs. det värde tillgångarna hade när de tillföll reserven.

21.6.2 Placering av kontanta medel

Kommitténs förslag: Medel som tillförs och disponeras av resolutionsreserven ska placeras på ett konto i Riksgäldskontoret. Stabilitetsfonden ska även fortsättningsvis placeras på samma sätt.

Kommitténs bedömning: I likhet med resolutionsreserven bör kontanta medel som tillförs och disponeras av insättningsgarantin placeras på ett konto i Riksgäldskontoret.

Skälen för kommitténs förslag

Som ovan nämns förordade kommittén i sitt delbetänkande att den föreslagna bankkrisreservens medel skulle föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Kommittén pekade på nackdelarna med att öronmärka vissa inkomster och låsa upp dem i finansiella placeringar. Öronmärkta fonder begränsar statens finansiella flexibilitet, eftersom de omges av regelverk som gör att de kan användas endast om en viss sorts kris uppstår. En fond som placeras i finansiella tillgångar låser upp statens upplåningsutrymme och är till ingen nytta om det i stället för en finanskris till exempel är en allvarlig kärnkraftsolycka som ska hanteras.

Den modell som kommittén förespråkar är konsistent med den ordning som generellt tillämpas för statliga garantier. Modellen bygger på att det skapas konton i Riksgäldskontoret där inbetalade medel redovisas. Inkomsterna används därigenom automatiskt för att reducera statsskulden.

Kommittén ser inga skäl att välja någon särlösning för statens åtagande inom den finansiella sektorn och är därför av den principiella uppfattningen att samtliga finansieringsarrangemang bör ordnas i enlighet med denna modell. Våra lagförslag är utformade med denna princip som utgångspunkt. Kommitténs principiella uppfattning är, som framgår ovan, att denna modell även bör tillämpas för insättningsgarantin.

21.6.3 Användningen av stabilitetsfonden

Kommitténs förslag: En fond som i huvudsak motsvarar den nuvarande stabilitetsfonden ska finnas för att finansiera förebyggande statligt stöd. Även statligt stöd till ett företag under resolution genom användning av de statliga stabilitetsverktygen får, efter beslut av regeringen, finansieras med medel från stabilitetsfonden.

Medel på kontot ska även användas för att täcka förvaltningskostnader för förebyggande stöd, samt ersättning som betalats ut på grund av en garanti till insättare enligt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

Skälen för kommitténs förslag

Som framgår av kapitel 26 föreslår kommittén att det ska införas en lag om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Den nya lagen ersätter de delar av stödlagen som avser just förebyggande stöd. För finansiering av stöd enligt den föreslagna lagen ska en stabilitetsfond med de kännetecken som framgår av de föregående avsnitten i detta kapitel finnas.

Stabilitetsfonden ska även kunna användas för finansiering av vissa andra ändamål. Ett är kopplat till resolutionsdirektivet, det andra till en bestämmelse i den nuvarande stödlagen.

Finansiering av de statliga stabiliseringsverktygen

Resolutionsdirektivet ger regeringen möjlighet att i vissa mycket exceptionella fall, definierat som en systemkris, i syfte att uppnå resolutionsändamålen besluta att använda de statliga stabiliseringsverktygen. Dessa innebär att staten, genom statligt stöd, kan ge kapitaltillskott till ett företag under resolution eller tillfälligt ta över ägandet till ett företag under resolution. De närmare villkoren för sådant stöd och hur kommittén föreslår att de ska föras in i resolutionslagen behandlas i kapitel 16.

Där framgår också att sådant stöd måste finansieras i särskild ordning. Resolutionsreserven är således inte tillgänglig. Kommittén bedömer att medel från stabilitetsfonden är ett lämpligt sätt att finansiera sådant stöd. Det ger den snabbhet i agerandet som kan krävas i en akut krissituation. Det ansluter också till att stabilitetsfonden kan användas för att kapitalisera kreditinstitut som staten tar över med stöd av den nuvarande stödlagen.

Kommittén föreslår därför att en bestämmelse med denna innebörd ska införas i lagen om förebyggande statligt stöd, där övriga regler rörande stabilitetsfonden återfinns. En hänvisning till bestämmelsen bör införas i resolutionslagen.

Med tanke på allvaret i ett läge där de statliga stabiliseringsverktygen kan användas är det självklart att regeringen är involverad. Detta är också ett krav enligt resolutionsdirektivet. För tydlighets skull bör det likväl anges även i lagen om förebyggande stöd att endast regeringen har rätt att besluta att använda stabilitetsfondens medel för detta ändamål.

Givet att medel hämtas från stabilitetsfonden bör de kapitalinstrument som staten blir ägare till genom de statliga stabiliseringsverktygen tillföras stabilitetsfonden. Det är samma symmetriregel som finns i den nuvarande stödlagen och i resolutionsregelverket avseende resolutionsreserven.

Garantier till insättare i utländska instituts filialer

Enligt stödlagen kan medel ur stabilitetsfonden även användas för att finansiera ersättning som betalats ut på grund av en garanti till insättare enligt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige. Kommittén har inte närmare analyserat denna bestämmelse, men vi har heller inte funnit skäl att

överväga en annan form för finansiering av sådant stöd. Vi föreslår därför att den bestämmelsen förs över från stödlagen.

22 Gränsöverskridande samarbete

22.1 Inledning

De svenska instituten, dvs. kreditinstitut och värdepapperbolag, bedriver inte sällan verksamhet i andra länder via filialer eller dotterbolag. Det är därför viktigt att skapa ett regelverk som inte bara förmår hantera nationella företags verksamhet och eventuella resolution utan även gränsöverskridande koncerners.

För att tillsynen över gränsöverskridande institut och koncerner ska bli effektiv, samarbetar Finansinspektionen redan i dag nära med utländska tillsynsmyndigheter. En stor del av detta samarbete sker inom ramen för s.k. tillsynskollegier som har inrättats med stöd av EU-direktiv.

Precis som det är viktigt att samarbeta om tillsynen är det viktigt att samarbeta i frågor som rör hanteringen av fallerande företag. Ett väl fungerande samarbete och informationsutbyte är viktigt i alla led från de förberedelser som sker exempelvis genom upprättande av resolutionsplaner till de beslut om resolution eller motsvarande utländska förfaranden och genomförande av sådana beslut.

För länderna inom EES innehåller resolutionsdirektivet konkreta bestämmelser om hur myndigheterna ska samarbeta och utbyta information för att om möjligt komma fram till gemensamma beslut, se t.ex. kapitel 23 om resolutionsplaner och kapitel 17 om minimikravet på nedskrivningsbara skulder: Resolutionsdirektivet förutsätter vidare att det inrättas resolutionskollegier för samarbete och informationsutbyte mellan myndigheterna i de olika medlemsstaterna. Dessa kollegier behandlas i avsnitt 22.3. Direktivet innehåller dessutom vissa generella principer som resolutionsmyndigheterna ska beakta när de fattar beslut eller vidtar åtgärder som kan påverka en annan medlemsstat; se avsnitt 22.2.

I kapitel 7 beskriver vi den process som ska föregå ett beslut om resolution av ett individuellt företag respektive en gränsöverskridande koncern. Ett eventuellt beslut om resolution fattas i båda fallen av de resolutionsmyndigheter som finns i samma medlemsstat som den tillsynsmyndighet som auktoriserat företaget. I detta kapitel behandlar vi vilken verkan ett sådant beslut har i andra medlemsstater; avsnitt 22.4.

Det är viktigt att resolutionsmyndigheten har ett fungerande samarbete även med myndigheter i länder utanför EES (tredjeland). Resolutionsdirektivet reglerar dock inte samarbetet mellan medlemsstaterna och tredjeland på samma sätt som samarbetet mellan medlemsstaterna. Länder utanför EU/EES är nämligen inte bundna av EU-direktiv. Ett sådant samarbete är i stället tänkt att baseras på överenskommelser om samarbete och på erkännande av resolutionsförfaranden som har beslutats i sådana länder; se avsnitt 22.5.

22.2 Allmänna principer för beslutsfattande som involverar myndigheter i flera medlemsstater

Kommitténs bedömning: De allmänna principerna för beslutsfattandet bör framgå av föreskrifter meddelade av regeringen.

Resolutionsdirektivet

Som nämns inledningsvis innehåller resolutionsdirektivet både bestämmelser om hur samarbetet mellan myndigheter i olika medlemsstater ska gå till och principer som anger vad myndigheterna ska beakta när de fattar beslut eller vidtar åtgärder som kan påverka en annan medlemsstat. Dessa principer, som finns i artikel 87 i resolutionsdirektivet, behandlas i det följande.

Enligt nämnda artikel ska medlemsstaterna se till att deras myndigheter, vid beslut eller åtgärder enligt direktivet som kan få effekt i en eller flera andra medlemsstater, tar hänsyn till följande allmänna principer:

- a) Kravet på effektivt beslutsfattande och på att hålla resolutionskostnaderna så låga som möjligt när resolutionsåtgärder vidtas.

- b) Beslut fattas och åtgärder vidtas i tid och med vederbörlig skyndsamhet när så krävs.
- c) Resolutionsmyndigheter, behöriga myndigheter och andra myndigheter samarbetar med varandra för att se till att beslut fattas och åtgärder vidtas på ett samordnat och effektivt sätt.
- d) Roller och ansvar för berörda myndigheter inom varje medlemsstat är tydligt definierade.
- e) Vederbörlig hänsyn tas till intressena i de medlemsstater där moderföretag inom unionen är etablerade, särskilt effekten av beslut, åtgärder eller underlåtenhet att vidta åtgärder på den finansiella stabiliteten, skattemedel, resolutionsfonder, insättningsgarantisystem eller system för ersättning till investerare i de medlemsstaterna.
- f) Vederbörlig hänsyn tas till intressena i varje enskild medlemsstat där ett dotterföretag är etablerat, särskilt effekten av beslut, åtgärder eller underlåtenhet att vidta åtgärder på den finansiella stabiliteten, skattemedel, resolutionsfonder, insättningsgarantisystem eller system för ersättning till investerare i dessa medlemsstater.
- g) Vederbörlig hänsyn tas till intressena i de medlemsstater där betydande filialer är etablerade eller belägna, särskilt effekten av beslut, åtgärder eller underlåtenhet att vidta åtgärder på den finansiella stabiliteten i dessa medlemsstater.
- h) Vederbörlig hänsyn tas till målen om en avvägning mellan de olika berörda medlemsstaternas intressen och behovet av att undvika en viss medlemsstats intressen äventyras eller skyddas på ett orättvist sätt, inbegripet av att undvika en orättvis fördelning av bördan mellan medlemsstaterna.
- i) En skyldighet enligt detta direktiv att samråda med en myndighet innan beslut fattas eller åtgärder vidtas som åtminstone innebär en skyldighet att samråda med den myndigheten om de inslagen i det föreslagna beslutet eller den föreslagna åtgärden som har eller som sannolikt kan få effekt på moderföretaget inom unionen, dotterföretaget eller filialen, och få effekt på stabiliteten i den medlemsstat där moderföretaget inom unionen, dotterföretaget eller filialen har etablerats eller är beläget.

- j) Resolutionsmyndigheter ska när de vidtar resolutionsåtgärder beakta och följa de resolutionsplaner som avses i artikel 13, såvida resolutionsmyndigheterna inte med beaktande av omständigheterna i fallet anser att resolutionsändamålen skulle uppnås effektivare med hjälp av åtgärder som inte föreskrivs i resolutionsplanerna.
- k) Kravet på transparens när ett beslut eller en åtgärd som föreslås sannolikt kan få konsekvenser för den finansiella stabiliteten, budgetmedel, resolutionsfonder, insättningsgarantisystem eller system för ersättning till investerare i berörda medlemsstater.
- l) Erkännande av att det är mest sannolikt att man med samordning och samarbete når ett resultat med lägre totalkostnad för resolutionen.

Skälen för kommitténs bedömning

De principer som beskrivs ovan har lite olika inriktning.

Artikel 87 c och i innehåller bestämmelser som på ett övergripande plan behandlar samarbetet mellan myndigheter i olika länder. Samarbete förutsätter som regel informationsutbyte. Informationsutbytet mellan myndigheter behandlas närmare i kapitel 32.

De övriga principerna behandlar vikten av en tydlig rollfördelning och andra principer som myndigheterna ska beakta vid sitt arbete med att avvärja resolution liksom när den hanterar ett företag i resolution. Enligt kommitténs bedömning behöver dessa övergripande principer inte tas in i lag. De kan i stället tas om hand av föreskrifter meddelade av regeringen.

Principen i 87 j är mer av anvisningskaraktär. Den anger nämligen att resolutionsmyndigheten när den vidtar resolutionsåtgärder som huvudregel ska beakta och följa de koncernresolutionsplaner som överenskommit eller de planer som myndigheterna i avsaknad av en gemensam överenskommelse har beslutat om. Den bestämmelsen behandlas i avsnitt 23.4.3 om koncernresolutionsplaner och i avsnitt 7.5 om beslut om resolution i en gränsöverskridande koncern.

22.3 Resolutionskollegier

22.3.1 Resolutionskollegier för finansiella koncerner inom EES

Kommitténs bedömning: De svenska myndigheternas skyldigheter att delta i och inrätta resolutionskollegier följer av en generell bestämmelse om samarbete och informationsutbyte och bör i övrigt framgå av föreskrifter meddelade av regeringen.

Resolutionsdirektivet

Inrättande av resolutionskollegier

Enligt resolutionsdirektivet ska det för varje gränsöverskridande koncern inrättas ett resolutionskollegium. Kollegiet ska inrättas av den samordnande resolutionsmyndigheten (artikel 88.1 första stycket). Denna myndighet ska också vara ordförande i kollegiet och har i denna egenskap tilldelats särskilda uppgifter, se nedan.

Den samordnande resolutionsmyndigheten är inte skyldig att etablera ett resolutionskollegium om andra grupper eller kollegier utför samma funktioner och uppgifter som specificeras i artikel 88 och uppfyller alla villkor och förfaranden, även de som omfattar medlemskap och deltagande i resolutionskollegier, som anges i nämnda artikel och i artikel 90 om informationsutbyte. I detta fall ska alla hänvisningar till resolutionskollegier i direktivet även tolkas som hänvisningar till dessa andra grupper eller kollegier (artikel 88.6).

I artikel 2.1.46 definieras ett resolutionskollegium som ett kollegium som inrättas enligt artikel 88 för att utföra de uppgifter som avses i artikel 88.1.

Resolutionskollegiernas uppgifter

Resolutionskollegierna är inte beslutsfattande utan är enbart en plattform för att underlätta de nationella myndigheternas beslutsfattande. De beslut som fattas, gemensamt eller nationellt, fattas av de berörda nationella myndigheterna (skäl 98).

I artikel 88.1 framgår vilka uppgifter som resolutionskollegier ska ha. Resolutionskollegierna ska utföra särskilda uppgifter som rör

- resolutionsplaner och avlägsnande av resolutionshinder enligt artiklarna 12, 13, 16 och 18,
- genomförande av koncernresolution enligt artiklarna 91 och 92,
- de minimikrav som ställs på storleken på institutens kapitalbas och kvalificerade skulder (kravet på nedskrivningsbara skulder) enligt artikel 45.

Dessutom ska resolutionskollegierna säkerställa samarbete och samordning med resolutionsmyndigheter i tredjeländer där så är lämpligt (artikel 88.1 första stycket).

Vidare ska resolutionskollegierna i synnerhet tillhandahålla en ram för resolutionsmyndigheterna och när det är lämpligt den samordnande tillsynsmyndigheten för att utföra följande uppgifter.

- a) Utbyte av uppgifter som är relevanta för upprättandet av koncernresolutionsplaner, för tillämpningen av förberedande och förebyggande befogenheter på koncerner och för koncernresolution.
- b) Upprättandet av koncernresolutionsplaner enligt artiklarna 12 och 13.
- c) Bedömning av möjligheten till resolution av koncerner enligt artikel 16.
- d) Utövande av befogenheter att åtgärda eller avlägsna hinder för resolution av koncerner enligt artikel 18.
- e) Beslut om behovet av att fastställa en koncernresolutionsordning som avses i artiklarna 91 eller 92.
- f) Uppnående av enighet om en koncernresolutionsordning¹ som har föreslagits i enlighet med artiklarna 91 eller 92.
- g) Samordning av information till allmänheten om strategier och ordningar för koncernresolution.
- h) Samordning av tillämpningen av finansieringsarrangemang som har fastställts enligt avdelning VII.

¹ I den svenska översättningen står det koncernresolutionsplan. Det är en felaktig översättning.

- i) Fastställande av minimikrav för koncerner på konsoliderad nivå eller dotterföretagsnivå enligt artikel 45.

Dessutom kan resolutionskollegier enligt 88.1 användas som ett forum för diskussion om frågor som rör resolution av gränsöverskridande koncerner. Vid en kris bör resolutionskollegierna utgöra ett forum för informationsutbyte och samordning av resolutionsåtgärder (skäl 96).

Medlemmarna i ett resolutionskollegium

De myndigheter som är involverade i ärenden om krishantering är framför allt resolutionsmyndigheterna och tillsynsmyndigheterna. I direktivet finns det en uppräkningslista av vilka resolutionsmyndigheter och tillsynsmyndigheter som ska vara medlemmar i ett kollegium:

- Den samordnande resolutionsmyndigheten.
- Resolutionsmyndigheterna i varje medlemsstat där ett dotterföretag som omfattas av gruppbaserad tillsyn är etablerat.
- Resolutionsmyndigheterna i medlemsstater där ett eller flera instituts moderföretag i koncernen, som är en sådan enhet som avses i artikel 1.1 d, är etablerade.
- Resolutionsmyndigheterna i medlemsstater där betydande filialer är belägna.
- Samordnande tillsynsmyndighet och de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där resolutionsmyndigheten är medlem i resolutionskollegiet. När den behöriga myndigheten i en medlemsstat inte är medlemsstatens centralbank får den behöriga myndigheten besluta att den ska åtföljas av en företrädare för medlemsstatens centralbank.

Det är emellertid inte bara resolutionsmyndigheter och tillsynsmyndigheter som ska delta i kollegierna utan till medlemmarna ska även höra följande nationella myndigheter:

- De behöriga ministerierna, i de fall där de resolutionsmyndigheter som är medlemmar i resolutionskollegiet inte är de behöriga ministerierna.

- Den myndighet som är ansvarig för en medlemsstats insättningsgarantisystem, om den medlemsstatens resolutionsmyndighet är medlem i ett resolutionskollegium.

Eba ska också delta i de resolutionskollegier som bildas. Ebas roll är enligt 88.4 att bidra till att främja och övervaka effektivitet, ändamålsenlighet och konsekvens i tillsynskollegiernas arbete i överensstämmelse med internationella standarder. Eba ska med tanke på detta bjudas in att delta i resolutionskollegiernas möten. Eba ska inte ha någon rösträtt i den mån omröstningar äger rum inom ramen för resolutionskollegierna.

Observatörer

Dessutom får enligt artikel 88.3 resolutionsmyndigheterna i tredjeland där ett moderföretag eller ett institut som är etablerat inom unionen har dotterinstitut eller en filial som skulle betraktas som betydande om den fanns i unionen, efter egen begäran bjudas in att delta som observatörer i resolutionskollegiet förutsatt att de omfattas av sekretesskrav som, enligt den samordnande resolutionsmyndigheten, motsvarar kraven i artikel 98.

Den samordnande resolutionsmyndigheten särskilda uppgifter

Den samordnande resolutionsmyndigheten ska inrätta ett kollegium och vara dess ordförande. Den har vidare enligt artiklarna 88.1 och 88.5 i egenskap av ordförande för kollegiet tilldelats särskilda uppgifter rörande arbetet i kollegiet:

- Rätten att bestämma vilka medlemmar som deltar vid ett möte. Att de uppräknade nationella myndigheterna ska vara medlemmar i ett resolutionskollegium betyder inte att de måste eller kan kräva att vara med vid alla möten. I stället är det den samordnande resolutionsmyndigheten som beslutar vilka medlemmar och observatörer som ska bjudas in och delta vid särskilda möten på grundval av särskilda behov. Bedömningen görs med beaktande av relevansen för dessa medlemmar och observatörer av den fråga som ska diskuteras, i synnerhet de potentiella effekterna på den finansiella stabiliteten i den berörda medlemsstaten. En resolutionsmyndighet ska dock alltid ha rätt att delta

i ett resolutionskollegiums möten när frågor som måste beslutas gemensamt eller som berör en koncernenhet inom deras jurisdiktion står på dagordningen. Den samordnande resolutionsmyndigheten ska alltid underrätta medlemmarna i resolutionskollegiet om planerade möten så att de kan begära att få delta.

- Andra uppgifter

Förutom att besluta vilka medlemmar och observatörer som ska bjudas in att delta vid olika möten i kollegiet, ska myndigheten

- skriftligen fastställa arrangemang och förfaranden för resolutionskollegiets arbete, efter samråd med övriga medlemmar i resolutionskollegiet,
- samordna resolutionskollegiets alla aktiviteter,
- sammankalla och leda alla möten och på förhand hålla alla medlemmar av resolutionskollegiet fullt informerade om att möten anordnas med resolutionskollegiet, om de huvudfrågor som ska diskuteras och om de punkter som kommer att tas upp, och
- i tid ge alla kollegiemedlemmar information om de beslut som har fattats vid mötena samt om resultaten av mötena.

De medlemmar som deltar i resolutionskollegiet ska ha ett nära samarbete.

Kommissionen ska besluta tekniska standarder för kollegiernas funktionssätt

Artikel 88.7 anger att Eba, med beaktande av internationella standarder, ska utarbeta förslag till standarder för tillsyn i syfte att fastställa resolutionskollegiernas operativa funktionssätt för fullgörandet av uppgifterna som avses i artikel 88.1. Kommissionen ska ges befogenhet att anta dessa tekniska standarder för tillsyn.

Skälen för kommitténs bedömning

Regleringen av resolutionskollegierna

Det ska finnas resolutionskollegier för gränsöverskridande finansiella koncerner. Resolutionskollegierna är inte beslutande organ utan forum för samarbete och informationsutbyte som ska underlätta de nationella myndigheternas beslutsfattande. De beslut som ska fattas av de individuella myndigheterna ska dock i vissa fall fattas inom ramen resolutionskollegiets struktur.

För de svenska myndigheterna – resolutionsmyndigheten, Finansinspektionen, Finansdepartementet (Regeringskansliet genom Finansdepartementet) och garantimyndigheten – innebär direktivets bestämmelser att de ska delta i samarbetet i resolutionskollegier i den omfattning som direktivet kräver. För att införliva direktivet bör denna skyldighet framgå av svensk rätt. Den generella samarbetsbestämmelse som för resolutionsmyndigheten, Finansinspektionens och regeringens del föreslås i artikel 32, omfattar dock även kollegiesamarbetet.² För dessa myndigheter föreslår kommittén inte någon särskild bestämmelse om samarbete.

Samarbetet i resolutionskollegierna berör emellertid även garantimyndigheten. Denna myndighets skyldighet att delta i kollegierna behöver dock inte regleras i lag utan bör i stället framgå av föreskrifter meddelade av regeringen. Riksbanken åläggs inte heller någon skyldighet att delta i kollegiesamarbetet men kan på Finansinspektionens begäran komma att bistå inspektionen. Någon uttrycklig bestämmelse om detta föreslås inte.

Kommissionens tekniska standarder

Kommissionen ska i form av en EU-förordning utfärda tekniska standarder som preciserar formerna för samarbetet mellan myndigheterna. Dessa standarder kommer att bli direkt tillämpliga i Sverige.

² Se prop. 2011/12:70 s. 68 beträffande motsvarande ställningstagande beträffande tillsynskollegier.

22.3.2 Europeiska resolutionskollegier

Kommitténs bedömning: De svenska myndigheternas skyldigheter att delta i och inrätta europeiska resolutionskollegier följer av en generell bestämmelse om samarbete och informationsutbyte och bör i övrigt framgå av föreskrifter meddelade av regeringen.

Resolutionsdirektivet

I föregående avsnitt har vi beskrivit resolutionskollegier för finansiella koncerner hemmahörande inom EES. Det kan dock finnas fall då institutens moderföretag finns i tredjeland. Artikel 89 behandlar inrättandet av s.k. europeiska resolutionskollegier för sådana institut.

När ska det bildas europeiska resolutionskollegier?

Om ett institut i tredjeland eller ett moderföretag i tredjeland har dotterföretag inom unionen som är etablerade i två eller flera medlemsstater, eller två eller flera unionsfilialer som betraktas som betydande av två eller flera medlemsstater, ska resolutionsmyndigheterna i de medlemsstater där de dotterföretagen inom unionen är etablerade eller där de betydande filialerna är belägna upprätta ett europeiskt resolutionskollegium (artikel 89.1).

Ett europeiskt resolutionskollegium behöver dock inte alltid inrättas. Enligt artikel 89.4 får medlemsstaterna, i samförstånd med alla berörda parter, bortse från kravet på att inrätta ett europeiskt resolutionskollegium om andra grupper eller kollegier, även ett resolutionskollegium som inrättats enligt artikel 88, utför samma funktioner och uppgifter som specificeras i artikel 89 och uppfyller alla villkor och förfaranden, även de som omfattar medlemskap och deltagande i europeiska resolutionskollegier, som anges i artiklarna 89 och 90. I sådana fall ska alla hänvisningar till europeiska resolutionskollegier i resolutionsdirektivet även tolkas som hänvisningar till de andra grupperna eller kollegierna.

De europeiska resolutionsmyndigheternas uppgifter

Av artiklarna 89.2 och 89.5 framgår att ett europeiskt resolutionskollegium, om inte annat följer av artiklarna 89.3 och 89.4, ska utföra de funktioner och de uppgifter som anges i artikel 88 med avseende på dotterinstitutet och, i den mån de uppgifterna är relevanta, med avseende på filialerna.

Av artikel 89.3 framgår att om dotterföretagen inom unionen ägs av eller de betydande filialerna hör till ett finansiellt holdingföretag som är etablerat inom unionen i enlighet med artikel 127.3 tredje stycket i kapitäläckningsdirektivet³, ska det europeiska resolutionskollegiet ledas av den resolutionsmyndighet som finns i samma medlemsstat som den samordnande tillsynsmyndighet som utövar den gruppbaseade tillsynen enligt kapitäläckningsdirektivet. Av artikel 89.3 andra stycket i resolutionsdirektivet framgår att om detta inte är tillämpligt ska det europeiska resolutionskollegiets medlemmar utse och godkänna ordföranden.

Skälen för kommitténs bedömning*Regleringen av resolutionskollegierna och kommissionens tekniska standarder*

I dessa frågor görs samma bedömning som beträffande de andra resolutionskollegierna; se avsnitt 22.3.1.

Internationella överenskommelser

Det bör i detta sammanhang uppmärksammas att direktivet ger de berörda myndigheterna rätt att i samförstånd avstå från att inrätta ett europeiskt resolutionskollegium. Dessutom kan den svenska resolutionsmyndigheten när den ingår i ett europeiskt resolutionskollegium behöva komma överens med andra resolutionsmyndigheter om vem som ska vara ordföranden i kollegiet och utföra de uppgifter som följer med ordförandeskapet. I båda dessa fall kommer resolutionsmyndigheten och övriga berörda myndigheter behöva komma överens.

³ Artikel 127.3 tredje stycket i kapitäläckningsdirektivet behandlar möjligheten för de behöriga myndigheterna att kräva att det inrättas ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag när den gruppbaseade tillsyn som utövas i tredjeland inte bedöms likvärdig med den som utövas inom unionen.

Ur ett svenskt perspektiv är dessa överenskommelser internationella överenskommelser enligt 10 kap. regeringsformen.⁴ Sådana överenskommelser ingås som huvudregel av regeringen, men regeringen får ge en förvaltningsmyndighet i uppdrag att ingå dem, om överenskommelsen inte kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan. Riksdagens godkännande krävs innan regeringen ingår en för riket bindande internationell överenskommelse som förutsätter att en lag ändras eller upphävs eller att ny lag stiftas eller i övrigt gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om (t.ex. anslag). Riksdagens godkännande krävs också innan regeringen ingår en överenskommelse som är av större vikt, men regeringen kan i ett sådant fall avstå från att inhämta riksdagens godkännande, om rikets intresse kräver det. Regeringen ska då i stället överlägga med Utrikesnämnden innan överenskommelsen ingås (10 kap. 1–3 §§ regeringsformen).

De överenskommelser som beskrivs ovan rör inte ett ämne som riksdagen ska bestämma om eller är av större vikt. I linje med detta bör regeringen i en förordning kunna ge myndigheterna i uppdrag att ingå de internationella överenskommelser som det kan bli aktuellt att ingå enligt artikel 89.

22.4 Erkännande och verkställighet av resolutionsförfaranden beslutade inom EES

Ett svenskt företag kan ha tillgångar och skulder i ett annat land. Det kan vara fråga om aktier i dotterbolag eller i investeringssyfte eller andra tillgångar. Företaget kan också driva verksamhet utomlands, t.ex. via filial eller dotterföretag. På motsvarande sätt kan ett utländskt företag driva verksamhet i Sverige. Frågan är vad som gäller för beslut i Sverige respektive i utlandet om att ett internationellt verksamt företag ska försättas i resolution. Eftersom resolution är ett helt nytt instrument finns det inte några säkra svar på den frågan. I det följande beskriver vi dock hur de svenska myndigheterna bedömer sådana frågor när ett institut försätts i konkurs.

⁴ Jfr prop. 2005/06:45 s. 151.

Svenska insolvensförfaranden

I svensk rätt är utgångspunkten att en svensk domstol är behörig att besluta att en gäldenär ska försättas i konkurs om gäldenären har hemvist i Sverige, har ingått avtal här eller på annat sätt har ådragit sig en skuld i Sverige.

När gäldenären har hemvist i Sverige anses enligt det svenska synsättet konkursen vara en domicilkonkurs som omfattar all gäldenärens egendom varhelst i världen den befinner sig. I de två andra fallen betraktas konkurserna som särkonkurser som inte gör anspråk på att omfatta annat än den egendom som finns i Sverige.

I vissa fall kan det vara svårt att avgöra om en viss egendom finns i Sverige eller någon annanstans. Så länge det rör sig om lös egendom är det dock tämligen enkelt och när det gäller fast egendom är det ännu enklare. Enligt svensk rätt anses fordringar grundat på löpande skuldebrev eller motsvarande finnas där själva skuldebrevet (eller motsvarande handling finns). Andra fordringar anses finnas där gäldenären har sitt hemvist, dvs. om fordringen är en tillgång hos konkursgäldenären anses den finnas hos dennes gäldenär.⁵

Utgångspunkten i svensk rätt är att konkurslandets lag, för ett svenskt insolvensförfarande, tillämpas på konkursen. Svensk rätt är exempelvis tillämplig på rena förfarandefrågor och på frågor som endast kan uppstå i ett insolvensrättsligt sammanhang om de är knutna till konkursförfarandets huvudsyften.⁶ I andra fall ska den rättsordning som pekas ut av svenska icke-konkursrättsliga kollisionssnormer gälla (lagvalsregler).

Beträffande lagvalsfrågor bör det nämnas att den svenska internationella insolvensrätten har mycket gemensamt med andra staters internationella insolvensrätt och den vedertagna lagvalsregleringen utgör sällan ett problemområde för det internationella insolvensrättsliga området.

Enligt svensk rätt har en konkursgäldenär en i princip obegränsad skyldighet att lämna upplysningar till konkursförvaltaren och ska så långt som möjligt medverka till att utländska tillgångar som ingår i konkursen tillförs boet. Om konkursgäldenären inte är benägen att medverka på ett sätt som fordras för att konkursförvaltningen ska kunna lägga beslag på egendomen utomlands, kan frågan uppkomma vilka möjligheter borgenärerna har att få till

⁵ Ds 2007:6 s. 41 f.

⁶ För vilka andra frågor det kan vara hänvisas till Ds 2007:6 s. 54 ff.

stånd specialexecution i andra länder. Svaret på denna fråga finns inte att hämta i svensk rätt. Det är i stället en fråga som avgörs av hur man i det aktuella tillgångslandet ställer sig till den svenska konkursen. Om man där tillerkänner det svenska konkursbeslutet beslagsverkan är problemet löst. Egendomen kan då med bistånd av tillgångslandets myndigheter ställas till konkursförvaltningens förfogande.

Verkan av utländska insolvensförfaranden

Det är allmänt erkänt i svensk internationell insolvensrätt att utländska konkursbon har både rättskapacitet och partshabilitet i Sverige. Ett främmande konkursbo kan alltså inneha rättigheter och skyldigheter i en svensk rättegång eller m.a.o. vara ett rättssubjekt. Det innebär dock inte med någon sorts automatik att boet också har rätt att lägga beslag på egendom som hör till boet, rätt att vidta andra förvaltningsåtgärder m.m. Huruvida det främmande boet verkligen kan agera och genomföra förvaltningsåtgärder i Sverige har att göra med i vilken mån det främmande konkursbeslutet anses ha beslagsverkan i Sverige.⁷ Att beslutet har beslagsverkan betyder, något förenklat, att beslutet innebär att konkursförvaltningen tillerkänns rätten till den egendom som omfattas av den aktuella konkursen.⁸

Om egendomen finns i konkurslandet är den förhärskande uppfattningen i Sverige att egendomen i fråga omfattas av konkursen, om uppfattningen i konkurslandet är att den gör det. Konkurslandets lag gäller alltså för frågan om vilken egendom som ingår i konkursboet och den utländska konkursförvaltningens anspråk på egendomen respekteras alltså i svensk internationell insolvensrätt så snart egendomen enligt konkurslandets lag omfattas av konkursen.⁹

Om det företag som har försatts i konkurs har egendom i Sverige och det främmande konkursbeslutet motsvarar en svensk särkonkurs saknar det beslagsverkan i Sverige. Ett sådant beslut har inte heller ambitionen att lägga beslag på gäldenärens egendom i Sverige.

Även när den främmande konkursen motsvarar en svensk domicilkonkurs är dock – förmodligen – den svenska utgångspunkten

⁷ Ds 2007:6 s. 71.

⁸ Ds 2007:6 s. 70.

⁹ Ds 2007:6 s. 71 f.

att den egendom som finns i Sverige inte omfattas av det utländska konkursförfarandet. Även i detta fall saknar alltså beslutet beslagsverkan.¹⁰

Om ett land tillerkänner ett främmande konkursförfarande hindersverkan innebär det normalt att det utgör hinder mot såväl generalexekution (konkurs) eller specialexekution (t.ex. utmätning). Med svenska ögon sett anses dock inte utländska konkursbeslut ha hindersverkan i Sverige. En gäldenär som är försatt i konkurs i ett annat land kan alltså bli föremål för konkurs eller utsökning även i Sverige.¹¹

Erkännande av utländska förfaranden

Situationen är dock en annan än den som beskrivs i det föregående, om svenska myndigheter har erkänt det utländska förfarandet. För insolvensförfaranden beslutade inom EES finns det särskilda bestämmelser baserade på en EU-förordning och två EU-direktiv:

1. Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden.
2. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/17/EG av den 19 mars 2001 om rekonstruktion och likvidation av försäkringsföretag.
3. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut (i det följande winding up-direktivet).

För de frågor som behandlas här är det främst den sistnämnda rättsakten – winding up-direktivet – som av intresse för den fortsatta framställningen. De övriga två rättsakterna behandlas därför inte i den fortsatta redogörelsen. Insolvensförordningen är visserligen enligt gällande rätt tillämplig på värdepappersbolag och de finansiella institut och holdingföretag som kan bli föremål för resolution men, det förändras delvis genom resolutionsdirektivet (se nedan).

¹⁰ Ds 2007:6 s. 72 f.

¹¹ Ds 2007:6 s. 73.

Winding up-direktivet

Winding up-direktivet är tillämpligt både på rekonstruktionsåtgärder och på likvidationsförfaranden (artikel 1.1) som vidtas beträffande kreditinstitut.

Direktivet innehåller bestämmelser om bl.a.

1. vilket lands myndigheter som har rätt att besluta om resolutionsåtgärder och likvidationsförfaranden,
2. erkännande av andra medlemsstaters beslut,
3. vilken ställning en rekonstruktör eller förvaltare har,
4. lagval, och
5. information och samarbete.

Vilken medlemstat får vidta rekonstruktionsåtgärder eller inleda ett likvidationsförfarande?

Enligt winding up-direktivet är det bara den medlemsstat som auktoriserat ett kreditinstitut (hemlandet) som får vidta en rekonstruktionsåtgärd eller inleda ett likvidationsförfarande mot det (artiklarna 3.1 och 9.1 första stycket). Det finns alltså inte någon möjlighet för medlemsstaterna att inleda territoriellt begränsade förfaranden mot exempelvis filialer.

Rekonstruktionsåtgärder

Med rekonstruktionsåtgärder avses enligt winding up-direktivet åtgärder som är avsedda att bevara eller återställa ett kreditinstituts finansiella situation och som kan påverka tredje mans redan befintliga rättigheter, däribland åtgärder som kan komma att innebära inställande av betalningar, inställande av verkställighetsåtgärder eller nedskrivning av fordringar,

Rekonstruktionsåtgärderna ska enligt artikel 3.2 i winding up-direktivet tillämpas i enlighet med de lagar, förordningar och förfaranden som gäller i hemlandet, om inte annat föreskrivs i direktivets efterföljande lagvalsregler (artiklarna 20–27 och 30–32). Åtgärderna ska, i enlighet med den medlemsstatens lagar, ha full verkan i hela gemenskapen utan vidare formaliteter också mot tredje man i andra

medlemsstater. Detta gäller även om de regler i värdlandet som är tillämpliga på dem inte föreskriver sådana åtgärder eller ställer upp villkor för deras genomförande som inte är uppfyllda. Rekonstruktionsåtgärderna ska ha verkan i hela gemenskapen så snart som de får verkan i den medlemsstat där de har vidtagits.

Likvidationsförfaranden

Med likvidationsförfarande avses ett kollektivt förfarande som inleds och kontrolleras av de administrativa eller rättsliga myndigheterna i en medlemsstat i syfte att avyttra tillgångar under tillsyn av dessa myndigheter, även när förfarandet avslutas med ackord eller annan motsvarande åtgärd. Dit hör enligt svensk rätt konkurs och tvångslikvidation.

Även ett beslut att inleda ett likvidationsförfarande i ett land inom EES ska erkännas i övriga EES-stater (artikel 9.1 andra stycket i winding up-direktivet). Ett kreditinstitut ska enligt artikel 10 i samma direktiv likvideras i enlighet med de lagar, förordningar och förfaranden som är tillämpliga i hemlandet om inte annat föreskrivs i direktivets lagvalsregler. Direktivet räknar också upp frågor som ska avgöras av hemlandets lag.

Rekonstruktören och förvaltaren

Rekonstruktörer och förvaltare ska enligt artikel 28.2 i winding up-direktivet vara berättigade att på samtliga medlemsstaters territorier utöva alla de befogenheter som de är berättigade att utöva på hemlandets territorium. En rekonstruktör eller en förvaltare ska vid utövandet av sina befogenheter följa lagen i de medlemsstater på vilkas territorier han ämnar agera, i synnerhet när det gäller förfaranden för avyttring av tillgångar och information till arbetstägare. Dessa befogenheter får inte omfatta användning av tvång eller rätt att avgöra tvister eller meningsskiljaktigheter (artikel 28.3).

Vilken lag införlivar direktivet?

Winding up-direktivet har införlivats med svensk rätt genom bl.a. lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens.

22.4.1 Erkännande av resolution beslutad inom EES

Kommitténs förslag: Lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens ska ändras för att inkludera värdepappersföretag och andra företag som kan bli föremål för resolution. Dessutom ska lagens bestämmelser om rekonstruktionsåtgärder omfatta även resolutionsåtgärder.

Resolutionsdirektivet

Genom artikel 117 i resolutionsdirektivet görs det ett antal ändringar i winding up-direktivet.

Som har nämnts i det föregående är direktivet tillämpligt på bl.a. rekonstruktionsåtgärder. Rekonstruktionsåtgärder definierades i direktivets ursprungliga lydelse som åtgärder som är avsedda att bevara eller återställa ett kreditinstituts finansiella situation och som kan påverka tredje mans redan befintliga rättigheter, däribland åtgärder som kan komma att innebära inställande av betalningar, inställande av verkställighetsåtgärder eller nedskrivning av fordringar.¹²

Genom artikel 117.2 i resolutionsdirektivet görs nu tillägget att begreppet rekonstruktionsåtgärder ska inkludera tillämpningen av resolutionsverktyg och utövande resolutionsbefogenheter enligt resolutionsdirektivet. Detta inkluderar enligt artikel 56.2 i resolutionsdirektivet de situationer då de statliga stabiliseringsverktygen används.

Dessutom görs direktivet, som i dag enbart är tillämpligt på kreditinstitut, även tillämpligt på värdepappersföretag enligt definitionen i tillsynsförordningen och deras filialer. Vidare ska bestämmelserna i direktivet också tillämpas på finansiella institut och andra företag som omfattas av resolutionsdirektivets tillämpningsområde, om resolutionsverktygen används eller befogenheterna utövas.

De ändringar som görs av definitionerna av hemland, värdland, filial och behörig myndighet syftar enbart till att se till att dessa definitioner är tillämpliga även på värdepappersföretag och att

¹² Det bör observeras att begreppet "reorganisation measure" som i direktiv 2001/24/EG översätts med rekonstruktionsåtgärd, i artikel 117 i resolutionsdirektivet översätts med resolutionsåtgärd. Det bör stå rekonstruktionsåtgärd även i den svenska översättningen av resolutionsdirektivet. ("Winding up proceedings" översätts vidare med avvecklingsförfarande i resolutionsdirektivet, men med likvidationsförfarande i direktiv 2001/24/EG).

anpassa definitionerna till tillsynsförordningen. Definitionen av behörig myndighet utvidgas till att – vid sidan om tillsynsmyndigheter – innefatta resolutionsmyndigheter.

Definitionerna i winding up-direktivet av rekonstruktör, administrativa och rättsliga myndigheter, förvaltare, likvidationsförfarande, reglerad marknad och instrument är oförändrade, förutom att de två sistnämnda definitionerna hänvisar till senare antagna direktiv.

Enligt artikel 117 i resolutionsdirektivet ska inte artikel 4 i winding up-direktivet om information till de behöriga myndigheterna i värdlandet och artikel 7 om skyldighet att underrätta kända borgenärer och rätt att anmäla fordringar i winding up-direktivet tillämpas när artikel 75 i resolutionsdirektivet tillämpas. Artikel 75 i resolutionsdirektivet handlar om skyddsåtgärder för ägare och borgenärer.¹³

Enligt artikel 117 i resolutionsdirektivet ska inte artikel 33 i winding up-direktivet om tystnadsplikt, tillämpas när artikel 76 i resolutionsdirektivet tillämpas. Artikel 76 i resolutionsdirektivet handlar om skyddsåtgärder för motparter vid delvis överföring.

Artikel 117 i resolutionsdirektivet innehåller också ändringar av några av winding up-direktivets lagvalsregler men de behandlas i kapitel 29.

Skälen för kommitténs förslag

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut har som nämns ovan införlivats i svensk rätt genom lagen om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. Av den lagen framgår att den gäller vid en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande för bl.a. ett kreditinstitut hemmahörande i ett land inom EES. Termen ”rekonstruktionsåtgärd” definieras åtgärd som har beslutats av domstol eller annan myndighet för att bevara eller återställa ett företags eller ett instituts finansiella ställning och som kan påverka andras rätt. Enligt svensk rätt finns det dock i dagsläget inte några rekonstruktionsåtgärder som får vidtas mot ett kreditinstitut. Lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion är nämligen inte tillämplig på kreditinstitut.

¹³ Ersättnings ska betalas ur resolutionsreserven eller motsvarande finansieringsarrangemang om det ekonomiska utfallet vid resolution blir sämre än vid konkurs.

Lagen om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens är dock tillämplig på utländska rekonstruktionsåtgärder.¹⁴

De svenska likvidationsförfarandena är konkurs eller tvångslikvidation.

För att införliva resolutionsdirektivets ändringar i winding up-direktivet föreslår kommittén att lagen – inklusive lagens rubrik – ändras för att inkludera värdepappersföretag, och de övriga företag som kan bli föremål för resolution. Dessutom bör definitionen av begreppet rekonstruktionsåtgärd utvidgas genom tillägget ”inklusive en resolutionsåtgärd”.

Vidare bör en definition av begreppet resolutionsåtgärd tas in i lagen. Den bör, liksom direktivet, träffa resolutionsbefogenheter och resolutionsverktygen liksom användningen av de statliga stabiliseringsverktygen.

Vi kan konstatera att resolutionsdirektivet inte innehåller några ändringar i de övriga artiklarna i winding up-direktivet som genomgående talar om kreditinstitut. De ändringar som görs av definitionerna bör dock rimligtvis slå igenom även på dessa bestämmelser. Av detta följer exempelvis att det som sägs om kreditinstitut ska gälla även värdepappersbolag(institut).

Den svenska lagens lagvalsregler är enbart tillämplig på svenska likvidationsförfaranden, eftersom det vid lagens införande inte fanns några rekonstruktionsförfaranden som var tillämpliga på kreditinstitut. När nu lagen görs tillämplig på resolutionsåtgärder, behöver de direktivbestämmelser som är tillämpliga på rekonstruktionsåtgärder göras tillämpliga på sådana åtgärder.

Att winding up-direktivet, liksom den svenska lag som införlivar direktivet, ska omfatta även resolutionsåtgärder innebär att, de utländska resolutionsåtgärder som beslutas inom EES ska erkännas här omedelbart och utan krav på särskilt beslut.

Att så är fallet framgår av 4 § lagen om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. Där anges att en rekonstruktionsåtgärd som vidtas i en annan stat inom EES har verkan i Sverige i enlighet med vad som gäller i den staten. Enligt propositionens författningskommentar innebär det att åtgärden respektive förfarandet ska erkännas här omedelbart och utan krav på särskilt beslut. Det är lagen i hemlandet som avgör bl.a. vilka tillgångar som omfattas. Detsamma gäller t.ex. vilken

¹⁴ Prop. 2005/06:37 s. 39.

verkan som tillkommer icke lagakraftvunna beslut. Så snart beslutet får verkan i hemlandet, får det samma verkan i Sverige (prop. 2005/06:37 s. 53).

I samma paragraf anges att rekonstruktörens behörighet gäller här. Det betyder, enligt förarbetena till bestämmelsen att en rekonstruktör eller en förvaltare i en annan stat inom EES har behörighet att agera i Sverige. Det kan bli aktuellt t.ex. om företaget eller institutet har en filial eller egendom i Sverige som ska avyttras.¹⁵ Enligt kommitténs bedömning bör exempelvis särskilda förvaltare ha samma behörighet som en rekonstruktör har enligt lagen.

Sammanfattningsvis innebär de ändringar som har gjorts i winding up-direktivet att resolution för ett institut bara får beslutas i den medlemsstat som auktoriserat institutet. Ett sådant beslut erkänns automatiskt i Sverige och får samma verkan som den har i den beslutande medlemsstaten. Av detta följer att resolutionsåtgärder som beslutas beträffande egendom som finns i Sverige har både beslagsverkan och hindersverkan. För själva resolutionsförfarandet gäller lagen i den medlemsstat som beslutat om resolutionen. Detta inkluderar bl.a. förutsättningarna för att besluta om resolution och möjligheten att överklaga sådana beslut. Det torde exempelvis inte vara möjligt att i Sverige bestrida ett beslut om att använda ett verktyg eller hur det används.

Utvidgningen av definitionen av behörig myndighet till att omfatta resolutionsmyndigheten innebär inga ändringar i lagen om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. I 16 § finns det visserligen en bestämmelse om underrättelseskyldighet och registrering. Det är dock lämpligt att Finansinspektionen fortsätter att fullgöra denna uppgift. Resolutionsmyndigheten bör dock informeras om inledda förfaranden. Detta kan framgå av föreskrifter meddelade av regeringen. Några lagändringar krävs inte heller för att införliva undantagen från artiklarna 4, 7 eller 33.

¹⁵ Genom bestämmelserna genomförs delar av artiklarna 3.2 och 9.1 i winding up-direktivet (prop. 2005/06:37 s. 53). Nämnade bestämmelser införlivar dock även i princip reglerna i artikel 28.2 och 28.3 som enligt propositionen (s. 39) inte motiverar någon lagstiftning.

22.4.2 Verkan av resolutionsförfaranden beslutade inom EES

Kommitténs förslag: En överföring som har beslutats inom ramen för resolution i ett annat land inom EES, har verkan och ska genomföras i Sverige även när överföringen avser aktier eller andra äganderättsinstrument, tillgångar, rättigheter eller skulder som finns i Sverige eller som lyder under svensk rätt. Talan som avser det utländska beslutet får inte föras i Sverige.

Om en resolutionsmyndighet i ett annat land inom EES, utövar nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter avseende instrument eller skulder som lyder under svensk rätt eller skulder till borgenärer som är hemmahörande i Sverige, har det beslutet verkan och ska genomföras här. Talan som avser det utländska beslutet får inte föras i Sverige.

Resolutionsdirektivet

Av beskrivningen i föregående avsnitt framgår att resolutionsåtgärder som beslutas i ett annat land inom EES omedelbart och utan särskilt beslut gäller i Sverige till följd av ändringarna i winding up-direktivet. I artikel 66 i resolutionsdirektivet finns det ytterligare bestämmelser som ska säkerställa att åtgärder – krishanterande och krisföravvärjande – som har beslutats i en medlemsstat kan genomföras i de övriga.

Enligt artikel 66.1 ska medlemsstaterna se till att om en överföring av aktier eller andra äganderättsinstrument, tillgångar, rättigheter eller skulder omfattar tillgångar som finns i en annan medlemsstat än resolutionsmyndighetens medlemsstat, eller rättigheter eller skyldigheter enligt en annan medlemsstats rätt än resolutionsmyndighetens medlemsstat, ska överföringen få verkan i den andra medlemsstaten eller enligt dess rätt.

Medlemsstaterna ska vidare enligt artikel 66.2 tillhandahålla den resolutionsmyndighet som gjort eller avser att göra överföringen allt rimligt bistånd för att säkerställa att aktierna eller de andra äganderättsinstrumenten, tillgångarna, rättigheterna eller skulderna överförs till den mottagande enheten enligt gällande krav i nationell rätt.

Dessutom anges i artikel 66.3 att medlemsstaterna ska se till att aktieägare, borgenärer och tredje män som berörs av överföringen av de aktier, andra äganderättsinstrument, tillgångar, rättigheter

eller skulder som avses i artikel 66.1 inte har rätt att förhindra, bestrida eller bortse från överföringen enligt en bestämmelse i rätten i den medlemsstat där tillgångarna finns eller i den lagstiftning som reglerar aktierna, de andra äganderättsinstrumenten, rättigheterna eller skyldigheterna.

Enligt artikel 66.4 ska, om resolutionsmyndigheten i en medlemsstat (medlemsstat A) utövar nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheterna, däribland avseende kapitalinstrument i enlighet med artikel 59, och de kvalificerade skulderna eller de relevanta kapitalinstrumenten i företaget under resolution omfattar

- a) instrument eller skulder som regleras av rätten i en medlemsstat som inte är den resolutionsmyndighets medlemsstat som utövade nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheterna (medlemsstat B),
- b) skulder till borgenärer som är etablerade i medlemsstat B.

Medlemsstat B ska se till att kapitalbeloppet av dessa skulder eller instrument minskas, eller att skulder eller instrument konverteras, i enlighet med resolutionsmyndighetens i medlemsstat A utövande av nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter.

Vidare ska enligt artikel 66.5 medlemsstaterna se till att borgenärer som berörs av utövandet av de nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter som avses i artikel 66.4 inte har rätt att bestrida minskningen av kapitalbeloppet av instrumentet eller skulden eller dess konvertering, beroende på vad som är tillämpligt, enligt en bestämmelse i lagstiftningen i medlemsstat B.

Slutligen anger artikel 66.6 att varje medlemsstat ska se till att följande fastställs i enlighet med rätten i resolutionsmyndighetens medlemsstat:

- a) Rätten för aktieägare, borgenärer och tredje män att genom rättslig prövning enligt artikel 85 bestrida en överföring av de aktier, andra äganderättsinstrument, tillgångar, rättigheter eller skulder som avses i artikel 66.1.
- b) Rätten för borgenärer att överklaga enligt artikel 85 minskningen av kapitalbeloppet eller konverteringen av ett instrument eller skuld som omfattas av artikel 66.4 a eller artikel 66.4 b.
- c) Skyddsåtgärder för partiell överföring som avses i kapitel VII avseende tillgångar, rättigheter eller skulder som avses i artikel 66.1.

Skälen för kommitténs förslag

Överföringar ska ha verkan i Sverige

Av artikel 66.1 följer att en överföring som beslutats inom ramen för resolution i en annan stat inom EES och som avser antingen aktier eller andra äganderättsinstrument, tillgångar, rättigheter eller skulder som finns i Sverige eller rättigheter eller skulder som lyder under svensk rätt, har verkan och ska genomföras i Sverige.

Vi föreslår att en motsvarande bestämmelse införs i svensk rätt för att hantera de situationer som inte omfattas av lagen om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. Härigenom säkerställs att en resolutionsåtgärd som beslutas i ett annat land inom EES får genomslag i Sverige.

Resolutionsmyndigheten ska bistå en utländsk resolutionsmyndighet

Att en åtgärd har verkan och får genomföras avseende egendom i Sverige är dock inte samma sak som att den faktiskt utan vidare går att genomföra i Sverige, i vart fall inte utan bistånd av svenska myndigheter. Det kan exempelvis gälla registrering av egendom hos svenska myndigheter eller tvister som innebär att den utländska myndigheten inte kan genomföra överföringen som planerat. Av bestämmelsen i artikel 66.2 följer att Sverige då, inom rimlighetens gränser, ska ge den utländska myndigheten det stöd den behöver. Någon sådan uttrycklig bestämmelse behöver inte införas i svensk rätt för att den utländska myndigheten ska få hjälp. Eftersom resolutionsmyndigheten har en särskild roll att spela även i utländska resolutionsförfaranden är det dock rimligt att regeringen i föreskrifter anger att resolutionsmyndigheten inom rimlighetens gränser ska ge en utländsk resolutionsmyndighet hemmahörande inom EES den hjälp och det stöd som den behöver för att genomföra en överföring av aktier och andra äganderättsinstrument, tillgångar, rättigheter och skulder.

Förhindrande och bestridande av en överföring

Enligt artikel 66.3 ska medlemsstaterna se till att aktieägare, borgenärer och andra personer som påverkas av en överföring inte har rätt att förhindra, bestrida eller bortse från överföringen enligt

bestämmelser i svensk rätt. Som nämns i det föregående har en överföring inom ramen för resolution verkan i Sverige. Redan av den ovan föreslagna bestämmelsen om att det utländska beslutet har verkan och får genomföras i Sverige följer att de berörda borgenärerna eller ägarna inte får förhindra eller bortse från överföringen. Detta bör dock kompletteras med en bestämmelse som anger att talan som avser det utländska beslutet får inte föras i Sverige.

Nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter och skydd för motparter

Artikel 66.4 behandlar utövande av nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter. Dessa befogenheter kan utövas både inom ramen för resolution och utanför resolution. Åtgärder som vidtas utanför resolution omfattas inte av åtgärder för erkännande av resolutionsåtgärder. För att införliva direktivet föreslår vi att det i svensk rätt tas in en bestämmelse som anger att om en resolutionsmyndighet i ett annat land inom EES, utövar nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter avseende instrument eller skulder som lyder under svensk rätt eller skulder till borgenärer som är hemmahörande i Sverige, har det beslutet verkan och ska genomföras här. Talan som avser det utländska beslutet får inte föras i Sverige. En sådan bestämmelse täcker även in bestämmelsen i artikel 66.5 om att borgenärer inte ska kunna bestrida nedskrivningen eller konverteringen.

Tillämplig lag för överklagande och skydd för motparter

Enligt artikel 66.6 ska medlemsstaterna säkerställa att rätten att bestrida besluten respektive skyddsåtgärder bestäms av lagen i den medlemsstat där resolutionsmyndigheten hör hemma. Detta följer dock redan av förslagen i det föregående om att ett beslut av en utländsk resolutionsmyndighet har verkan i Sverige, liksom av bestämmelserna om överklaganden i svensk rätt. Det behövs därför enligt vår bedömning inte någon ytterligare bestämmelse för att införliva bestämmelserna om överklaganden artikel 66.6.

22.5 Relationer med tredjeland

I det föregående har vi behandlat bestämmelser om samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter hemmahörande i länder inom EES och vilken verkan en resolutionsåtgärd som beslutas av en myndighet i ett sådant land har.

Liknande frågeställningar kan emellertid uppkomma i förhållande länder utanför EES, s.k. tredjeland. Det finns nämligen stora internationella banker eller bankkoncerner som driver verksamhet i olika delar av världen genom filialer eller dotterföretag. För att på planeringsstadiet få en heltäckande bild av vilka åtgärder som det är möjligt att genomföra om företaget försätts i resolution måste även de företag som finns i tredjeland, beaktas. Det är därför viktigt att kunna samordna resolutionsplaneringen och eventuella åtgärder som kan komma att vidtas när ett företag inom EES försätts i resolution eller när ett motsvarande förfarande inleds i tredjeland. För att säkerställa att myndigheterna vet vad som förväntas av dem bör samarbetsformerna, inklusive informationsutbytet diskuteras igenom i förväg. Dessa kan behöva komma till uttryck i överenskommelser mellan de berörda länderna.

Utgångspunkten är att länderna själva kan ingå överenskommelser med tredjeland om krisavvärjande och krishanterande åtgärder (se avsnitt 22.5.3). Direktivet erinrar emellertid om att bindande avtal får ingås av unionen enligt artiklarna 216–218 i EUF-fördraget¹⁶ (se avsnitt 22.5.1). Länderna får bara ingå avtal med tredjeland om unionen inte har ingått ett avtal som omfattar samma fråga. Om unionen inte har ingått avtal i ett ämne får också Eba ingå inte bindande ramaavtal som länderna sedan kan lägga till grund för sina avtal med tredjeland (se avsnitt 22.5.2).

De avtal som av unionen, Eba eller länderna ingår med tredjeland kommer att sannolikt innehålla såväl krisavvärjande och krishanterande åtgärder. De kan innehålla bestämmelser om bl.a. resolutionsplanering och en analys av vilka resolutionsåtgärder som det kan bli aktuellt att vidta om ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland fallerar. En resolutionsåtgärd som en resolutionsmyndighet i tredjeland vidtar mot ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland erkänns dock inte enligt gällande rätt i Sverige och kan inte verkställas här (det har inte beslagsverkan). Myndigheten i tredjeland kan därför stöta på problem när det gäller att verkställa beslut som rör egendom som finns i Sverige. Reso-

¹⁶ Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

lutionsdirektivet innehåller dock bestämmelser om erkännande och verkställighet av tredjelandsförfaranden (se avsnitten 22.5.4–22.5.6).

I vissa situationer är de åtgärder som vidtas i tredjeland inte tillräckliga. I direktivet tilldelas därför medlemsstaternas resolutionsmyndigheter rätt att vidta åtgärder mot ett svenskt moderföretag till ett tredjelandsinstitut och mot en filial till ett tredjelandsinstitut under vissa särskilda förutsättningar (se avsnitten 22.5.7 och 22.5.8).

Ett väl fungerande gränsöverskridande samarbete förutsätter att de involverade myndigheterna iakttar sekretess när det behövs. Resolutionsdirektivets bestämmelser om sekretess behandlas i kapitel 32.

I Financial Stability Board:s (FSB) Key Attributes for Effective Resolutions Regimes for Financial Institutions¹⁷ finns det principer som behandlar vikten av ett fungerande samarbete mellan myndigheter i olika länder. För medlemsstaterna i EU tas dessa principer om hand genom resolutionsdirektivet.

22.5.1 Unionens överenskommelser

Kommitténs bedömning: Det behöver inte införas någon svensk bestämmelse för att införliva den direktivbestämmelse som erinrar om att kommissionen kan lämna förslag till rådet beträffande förhandlingar om avtal med tredjeland

Resolutionsdirektivet

Enligt artikel 93.1 kan kommissionen i enlighet med artikel 218 i EUF-fördraget ställa förslag till rådet om förhandling av avtal med ett eller flera tredjeländer om metoderna för samarbete mellan resolutionsmyndigheterna och de berörda myndigheterna i tredjeländer, bl.a. för ändamålet att sprida information i samband med återhämtnings- och resolutionsplanering som rör institut, finansiella institut, moderföretag och tredjelandsinstitut, med avseende på följande situationer:

- a) I fall där ett moderinstitut i tredjeland har dotterinstitut eller betydande filialer i två eller flera medlemsstater.

¹⁷ Promemoriar finns tillgänglig på <http://www.financialstabilityboard.org/>, 21 juni 2014.

- b) I fall där ett moderföretag som är etablerat i en medlemsstat och som har ett dotterföretag eller en betydande filial i minst en annan medlemsstat har ett eller flera dotterinstitut i tredjeland.
- c) I fall där ett institut som är etablerat i en medlemsstat och som har ett moderföretag, ett dotterföretag eller en betydande filial i minst en annan medlemsstat har en eller flera filialer i ett eller flera tredjeländer.

Enligt artikel 93.2 ska de avtal som avses i artikel 93.1 ska särskilt säkerställa inrättandet av processer och arrangemang mellan resolutionsmyndigheterna och relevanta myndigheter i tredjeland för samarbete vid genomförande av vissa eller alla uppgifter och vid utnyttjande av vissa eller alla befogenheter som anges i artikel 97; se även artikel 94.1.

De avtal som avses i artikel 93.1 ska enligt artikel 93.3 inte gälla enskilda institut, finansinstitut, moderföretag eller institut i tredjeländer.

Om inte ett sådant avtal har ingåtts, eller fram till dess att ett sådant avtal ingås, får medlemsstater enligt artiklarna 93.4 och 94.1 ingå ett bilateralt avtal med tredjeland.

Skälen för kommitténs bedömning

Enligt artikel 216.1 i EUF-fördraget har unionen kompetens att ingå vissa typer av avtal med tredjeländer. Sådana avtal är bindande för unionens institutioner och medlemsstaterna.

Artikel 218 i EUF-fördraget ger kommissionen rätt att ställa förslag till rådet att inleda förhandlingar och om inriktningen av sådana förfarandet. Rådet har rätt att uppdra åt kommissionen att inleda förhandlingar och får också ge kommissionen förhandlingsdirektiv. Förfarandet för att ingå avtal, liksom rådets och Europaparlamentets roll, framgår av artikel 218.

Artikel 93 i resolutionsdirektivet behandlar kommissionens rätt att ställa förslag enligt artikel 218 i EUF-fördraget. Eftersom unionens avtal liksom förfarandet att ingå dem är fördragsstyrda behövs det enligt kommitténs bedömning inte någon bestämmelse i svensk rätt för att införliva artikel 93 i resolutionsdirektivet.

22.5.2 Ebas ramavtal om samarbete med tredjeland

Kommitténs bedömning: Det bör inte införas någon bestämmelse i lag om de ramavtal som Eba får ta fram med tredjeland.

Resolutionsdirektivet

I artikel 97 i resolutionsdirektivet finns det bestämmelser om Ebas rätt att enligt Eba-förordningen ta fram ramavtal med länder utan för EES.

Bestämmelserna i artikeln tillämpas enligt artikel 97.1 på samarbete med ett tredjeland såvida inte och fram till dess att ett internationellt avtal som avses i artikel 93.1 träder i kraft med det berörda tredjelandet. Det ska även tillämpas efter ikraftträdandet av ett internationellt avtal enligt artikel 93.1 med det berörda tredjelandet i den omfattning som innehållet i den här artikeln inte omfattas av det avtalet.

Enligt artikel 97.2 får Eba ingå icke-bindande samarbetsavtal med följande behöriga myndigheter i tredjeland:

- a) För fall där ett dotterföretag inom unionen är etablerat i två eller flera medlemsstater, de relevanta myndigheter i det tredjeland där moderföretaget eller ett företag som avses i artikel 1.1 c och d är etablerat.
- b) I fall där ett institut i tredjeland har unionsfilialer i två eller flera medlemsstater, den relevanta myndigheten i det tredjeland där det institutet är etablerat.
- c) I fall där ett moderföretag eller ett företag som anges i artikel 1.1 c och d är etablerat i en medlemsstat med ett dotterföretag eller en betydande filial i en annan medlemsstat även har en eller flera dotterinstitut i tredjeland, de relevanta myndigheterna i de tredjeländer där de dotterinstituten är etablerade.
- d) I fall där ett institut med ett dotterföretag eller en betydande filial i en annan medlemsstat har etablerat en eller flera filialer i ett eller flera tredjeländer, de relevanta myndigheterna i de tredjeländer där de filialerna är belägna.

De arrangemang som avses i artikel 97.2 ska inte innehålla bestämmelser som avser enskilda institut. De ska inte innebära att medlemsstaterna åläggs rättsliga förpliktelser.

Enligt artikel 97.3 ska de samarbetsavtal som ingås innehålla bestämmelser om förfaranden och arrangemang för utbyte av information som är nödvändig för och samarbete mellan de deltagande myndigheterna vid genomförandet av vissa av eller alla följande uppgifter och vid utövandet av vissa av eller alla följande befogenheter när det gäller institut som avses i artikel 97.2 a-d eller koncerner med sådana institut:

- a) Utarbetandet av resolutionsplaner i enlighet med artiklarna 10–13 och liknande krav enligt de berörda tredjeländernas rätt.
- b) Bedömningen av möjligheterna till resolution av sådana institut och koncerner i enlighet med artiklarna 15 och 16 och liknande krav i de berörda tredjeländernas rätt.
- c) Tillämpningen av befogenheter att åtgärda eller avlägsna hinder för resolution enligt artiklarna 17 och 18 och eventuella liknande befogenheter enligt de berörda tredjeländernas rätt.
- d) Tillämpningen av åtgärder för tidigt ingripande enligt artikel 27 och liknande befogenheter enligt de berörda tredjeländernas rätt.
- e) Tillämpningen av resolutionsverktyg och utövandet av resolutionsbefogenheter och liknande befogenheter som kan utövas av de berörda myndigheterna i tredjeland.

Artikel 97.4 anger att behöriga myndigheter eller resolutionsmyndigheter ska, när så är lämpligt, ingå icke bindande arrangemang för samarbete i linje med Ebas arrangemang med de relevanta myndigheter i tredjeland som anges i artikel 97.2. Vidare framgår att artikel 97 inte ska hindra medlemsstater eller deras behöriga myndigheter från att ingå bilaterala eller multilaterala avtal med tredjeland i enlighet med artikel 33 i förordning (EU) nr 1093/2010.

I artikel 97.5 anges att arrangemang för samarbete som ingås mellan resolutionsmyndigheter i medlemsstater och i tredjeland i enlighet med artikel 97 får omfatta bestämmelser om följande:

- a) Utbyte av information som är nödvändig för utarbetandet och underhållet av resolutionsplaner.

- b) Samråd och samarbete vid utarbetandet av resolutionsplaner, inklusive principer för utövandet av befogenheter enligt artiklarna 94 och 96 och liknande befogenheter enligt de berörda tredjeländernas rätt.
- c) Utbyte av information som är nödvändig för tillämpningen av resolutionsverktyg och utövandet av resolutionsbefogenheter och liknande befogenheter enligt de berörda tredjeländernas rätt.
- d) Varningsystem eller samråd med samarbetsarrangemangets parter, innan sådana omfattande åtgärder vidtas enligt detta direktiv eller de berörda tredjeländernas rätt som påverkar det institut eller den koncern som arrangemanget gäller.
- e) Samordning av information till allmänheten vid gemensamma resolutionsåtgärder.
- f) Förfaranden och arrangemang för utbyte av information och samarbete enligt a–e, om så är lämpligt bland annat genom inrättande och användning av krishanteringsgrupper.

Av artikel 97.6 framgår att medlemsstaterna ska underrätta Eba om varje samarbetsarrangemang som resolutionsmyndigheter och behöriga myndigheter har ingått i enlighet med artikel 97.

Skälen för kommitténs bedömning

Artikel 97 behandlar avtal som ingås av Eba när unionen inte har ingått sådana avtal som förutses i artikel 93 (se avsnitt 22.5.1). De avtal som beskrivs i artikel 97 är sådana som anges i artikel 33.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (senast ändrad genom förordning (EU) nr 1022/2013). Där anges att Eba, utan att det påverkar medlemsstaternas och unionsinstitutionernas respektive behörighetsområden, får utveckla kontakter och ingå administrativa avtal med tillsynsmyndigheter, internationella organisationer och förvaltningar i tredjeländer. Dessa avtal får inte medföra några juridiska förpliktelser för unionen och dess medlemsstater, och de får inte heller hindra med-

lemsstaterna och deras behöriga myndigheter från att ingå bilaterala eller multilaterala avtal med dessa tredjeländer.

Sådana avtal som behandlas i artikel 97 ska behandla formerna för informationsutbyte och samarbete avseende institut eller koncerner som har kopplingar till tredjeland. Avtalen ska bl.a. ange formerna för framtagande av resolutionsplaner och åtgärder för att undanröja hinder mot resolution, tidiga ingripanden och beslut om resolutionsåtgärder och likande åtgärder som resolutionsmyndigheten i tredjeland kan vidta. Mer precist kan avtalen innehålla exempelvis principer för utövande av befogenheterna om erkännande och verkställighet av tredjelandsbeslut enligt artikel 94 (se avsnitt 22.5.4) och resolution av inhemska filialer (se avsnitt 22.5.8)

Tillsynsmyndigheterna och resolutionsmyndigheterna får ingå icke bindande avtal som är i linje med Ebas ramavtal med berörda myndigheter i tredjeland. I överensstämmelse med artikel 33.1 i Eba-förordningen förhindrar dock artikel 97 inte att medlemsstaterna själva ingår avtal med tredjeland.

Artikel 97 behöver enligt kommitténs bedömning inte införlivas i svensk rätt genom någon uttrycklig bestämmelse. Om myndigheternas överenskommelser med tredjeland inte är juridiskt bindande är de inte internationella överenskommelser enligt artikel 10 i regeringsformen. Myndigheterna behöver då inte något bemyndigande att ingå överenskommelserna.

22.5.3 Resolutionsmyndighetens överenskommelser med tredjeland

Kommitténs bedömning: Det behövs inte något bemyndigande i lag för att resolutionsmyndigheten ska kunna ingå bilaterala överenskommelser med myndigheter i tredjeland om samarbete och informationsutbyte.

Resolutionsdirektivet

I det föregående har vi behandlat rådets mandat att ingå avtal med tredjeland och verkan av sådana avtal samt Ebas framtagande av ramavtal i samma frågor. Om rådet inte har ingått något avtal följer det av artikel 93.4 att en myndighet i ett land inom EES under vissa

förutsättningar får ingå sådana avtal (se avsnitt 22.5.1). Dessa avtal behandlas dock inte närmare i resolutionsdirektivet.

Skälen för kommitténs bedömning

Som vi har nämnt i det föregående är det viktigt att resolutionsmyndigheten har ett väl fungerande samarbete med myndigheter i tredjeland. För att säkerställa att de berörda myndigheterna vet vad som förväntas av dem är det viktigt att samarbetsformerna och informationsutbytet diskuteras i förväg och om möjligt kommer till uttryck genom en överenskommelse mellan länderna. Det behövs inte något bemyndigande i lag för att resolutionsmyndigheten ska kunna ingå bilaterala överenskommelser med myndigheter i tredjeland om samarbete och informationsutbyte. Om överenskommelserna inte är bindande är det upp till myndigheterna att bestämma om de vill ingå dem eller inte. Om däremot överenskommelsen är bindande är det fråga om en internationell överenskommelse i regeringsformens mening. En sådan får bara ingås av regeringen eller av en myndighet som har bemyndigats av regeringen. Ett sådant bemyndigande kan ges för varje överenskommelse eller tas in i föreskrifter meddelade av regeringen. En överenskommelse som ingås med stöd av ett sådant bemyndigande får dock inte hålla någon bestämmelse som strider mot lag eller som är av större vikt.

22.5.4 Processen för erkännande av resolutionsförfaranden i tredjeland

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får erkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland för ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland som har

1. ett dotterföretag som är ett institut eller en EES-filial i Sverige som är väsentlig, eller
2. tillgångar rättigheter och skulder som finns i Sverige eller som lyder under svensk lag.

Om det finns ett europeiskt resolutionskollegium enligt artikel 89 i resolutionsdirektivet, ska resolutionsmyndigheten försöka

komma överens med de utländska resolutionsmyndigheterna i kollegiet om att erkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland beträffande ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland.

En sådan överenskommelse är bindande för resolutionsmyndigheten och ska verkställas i Sverige.

Om resolutionsmyndigheten inte kan komma överens med de utländska myndigheterna i det europeiska resolutionskollegiet eller om det inte finns något resolutionskollegium, ska resolutionsmyndigheten självt besluta om ifall ett resolutionsförfarande i tredjeland ska erkännas.

Resolutionsmyndigheten ska då beakta intressena i varje land inom EES där ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland verkar.

Resolutionsdirektivet

Särskilt om erkännande av tredjelandsförfaranden

För erkännande av resolutionsförfaranden i tredjeland gäller de särskilda bestämmelser som finns i artiklarna 94 och 95 och som beskrivs i det följande. Definitionen av resolutionsförfarande i tredjeland är centralt eftersom det är det som erkännandet ska avse. I artikel 2.1.88 definieras resolutionsförfarande i tredjeland som en åtgärd enligt rätten i ett tredjeland som syftar till att hantera en kris i ett tredjelandsinstitut eller ett tredjelandsmoderföretag som är jämförbar, i termer av mål och förväntade resultat, med resolutionsåtgärder enligt detta direktiv.

Resolutionsdirektivets utgångspunkt är att de europeiska tillsynskollegierna (se avsnitt 22.3.2) ska ta ställning till om ifall ett resolutionsförfarande som beslutats i tredjeland ska erkännas eller inte. Om ett europeiskt resolutionskollegium har inrättats ska nämligen kollegiet fatta ett gemensamt beslut om att erkänna, förutom enligt artikel 95, resolutionsförfaranden i tredjeland för ett institut i tredjeland eller ett moderföretag som

- a) har dotterföretag inom unionen som är etablerade i eller unions-filialer som är belägna i och betraktas som betydande av två eller flera medlemsstater, eller

- b) har tillgångar, rättigheter och skulder som finns i två eller flera medlemsstater eller som regleras av rätten i de medlemsstaterna.

När det gemensamma beslutet om erkännande av resolutionsförfaranden i tredjeland har fattats, ska de nationella resolutionsmyndigheterna verkställa de erkända resolutionsförfarandena i tredjeland i enlighet med sin nationella rätt.

I artikel 94.3 framgår att om myndigheterna inte kan komma överens, eller i avsaknad av ett europeiskt resolutionskollegium, ska varje berörd resolutionsmyndighet fatta sitt eget beslut om att erkänna, förutom enligt artikel 95, resolutionsförfaranden i tredjeland för ett institut i tredjeland eller ett moderföretag.

Detta beslut ska, enligt artikel 94.3 andra stycket, vederbörligen beakta intressena i varje enskild medlemsstat där ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag verkar, särskilt de potentiella effekterna av erkännandet och verkställigheten av resolutionsförfaranden i tredjeland för andra delar av koncernen och på den finansiella stabiliteten i de medlemsstaterna.

I de ovan återgivna bestämmelserna finns ett antal begrepp som definieras i artikel 2.1.86–90 (se avsnitt 5.11).

Skälen för kommitténs förslag

Erkännande av tredjelandsförfaranden

Den i direktivet beskrivna processen för att erkänna tredjelandsförfaranden måste införlivas med svensk rätt.

I överensstämmelse med direktivet ska resolutionsmyndigheten få erkänna tredjelandsförfaranden. Det finns dock inte någon anledning att begränsa denna möjlighet till situationer då det finns kopplingar även till andra länder inom EES. Vi föreslår därför att resolutionsmyndigheten får erkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland för ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretaget i tredjeland som har

1. ett dotterföretag som är ett institut eller en EES-filial i Sverige som är väsentlig, eller
2. tillgångar rättigheter och skulder som finns i Sverige eller som lyder under svensk lag.

Utgångspunkten i resolutionsdirektivet är att om det finns ett europeiskt resolutionskollegium enligt artikel 89, ska resolutionsmyndigheten försöka komma överens med de utländska resolutionsmyndigheterna i kollegiet om att erkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland beträffande ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland. Detsamma bör vara utgångspunkten i svensk rätt. Liksom andra överenskommelser som beskrivs i detta betänkande blir en sådan överenskommelse en internationell överenskommelse enligt regeringsformen. Om resolutionsmyndigheten ingår en sådan överenskommelse ska tredjelandsförfarandet sedan verkställas enligt svensk rätt. På vilka grunder resolutionsmyndigheten kan vägra att erkänna ett tredjelandsförfarande eller att verkställa det behandlas i avsnitt 22.5.6.

Om resolutionsmyndigheten inte kan komma överens med de utländska myndigheterna i det europeiska resolutionskollegiet eller om det inte finns något resolutionskollegium, ska resolutionsmyndigheten själv besluta om ifall ett resolutionsförfarande i tredjeland ska erkännas. Resolutionsmyndigheten ska beakta intressen i varje enskilt land där ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland verkar. Även detta bör framgå av svensk rätt.

Vilken betydelse ett erkännande får behandlas i nästa avsnitt.

22.5.5 Verkställighet av erkända resolutionsförfaranden

Kommitténs förslag: När resolutionsmyndigheten har erkänt ett resolutionsförfarande i tredjeland får den besluta att verkställa det genom att

1. besluta om resolutionsåtgärder beträffande
 - a. tillgångar som ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland har i Sverige eller som lyder under svensk lag,
 - b. rättigheter och skulder som ett tredjelandsinstitut bokfört i EES-filialen i Sverige eller som lyder under svensk lag eller fordringar som hänför sig till sådana rättigheter och skulder som kan göras gällande i Sverige,

3. vidta eller förelägga någon annan att vidta åtgärder för att till ett tredjelandsinstitut eller moderföretag i tredjeland, överföra aktier eller andra äganderättsinstrument som innehas av ett dotterinstitut i Sverige till tredjelandsinstitutet eller moderföretaget,
4. under vissa förutsättningar besluta om förbud att fullgöra vissa förpliktelser, ta i anspråk säkerheter, att utöva vissa rättshandlingar beträffande en motpart till ett dotterinstitut till ett tredjelandsinstitut eller ett moderföretag i tredjeland eller till en EES-filial i Sverige som är väsentlig eller andra koncernföretag.

Resolutionsdirektivet

Verkställigheten av ett erkännande

Artiklarna 94.2 och 94.3 i resolutionsdirektivet behandlar processen för hur ett erkännande av ett resolutionsförfarande i tredjeland ska gå till. Av artikel 94.4 framgår vilken effekt ett sådant erkännande åtminstone ska ha beträffande beslut som har fattats av den relevanta myndigheten i tredjeland. Effekten är inte lika långtgående som enligt winding up-direktivet

Enligt artikel 94.4 ska medlemsstaterna säkerställa att resolutionsmyndigheterna åtminstone ges befogenhet att göra följande:

- a) Utöva resolutionsbefogenheterna för följande:
 - i) Tillgångar som innehas av ett institut i tredjeland eller ett moderföretag och som är belägna i medlemsstaten eller regleras av rätten i denna.
 - ii) Rättigheter eller skulder som innehas av ett institut i tredjeland och som bokförts av unionsfilialen i medlemsstaten eller regleras av rätten i denna, eller när fordringar som hänför sig till sådana rättigheter och skulder kan göras gällande i medlemsstaten.
- b) Genomföra, inklusive att föreskriva en annan person att vidta åtgärder för att genomföra en överföring av aktier eller andra äganderättsinstrument som innehas av ett dotterföretag inom

unionen som är etablerat i medlemsstaten som utsett myndigheterna.

- c) Utöva sina befogenheter enligt artiklarna 69, 70 eller 71 när det gäller rätten för en part att ingå avtal med en enhet som avses i artikel 94.2 där sådana befogenheter krävs för att verkställa resolutionsförfarandena i tredjelandet.
- d) Göra ogiltiga alla rättigheter att säga upp, avveckla eller påskynda avtal eller påverka avtalsenliga rättigheter som företag enligt artikel 94.2 och andra koncernföretag har, om sådana rättigheter härrör från resolutionsåtgärder som har vidtagits avseende institutet i tredjeland, sådana enheters moderföretag eller andra koncernenheter, antingen av resolutionsmyndigheten i tredjeland själv eller enligt rättsliga eller tillsynsmässiga krav avseende resolutionsarrangemang i det landet, förutsatt att de väsentliga skyldigheterna enligt avtalet, inbegripet betalnings- och leveransskyldigheter, även fortsättningsvis fullgörs och säkerheter tillhandahålls.

Erkännande och verkställighet ska inte förhindra nationella insolvensförfaranden

Enligt artikel 94.6 i resolutionsdirektivet ska erkännandet och verkställigheten av resolutionsförfaranden i tredjeland i förekommande fall inte påverka normala insolvensförfaranden enligt tillämplig nationell rätt i enlighet med detta direktiv.

Skälen för kommitténs förslag

Verkställigheten av ett erkännande

Av direktivet framgår att det som resolutionsmyndigheten får erkänna är resolutionsförfaranden beträffande individuella tredjelandsinstitut och moderföretag i tredjeland. Genom att erkänna ett förfarande förklarar sig resolutionsmyndigheten beredd att efter en särskild prövning av hur åtgärden påverkar förhållandena i Sverige eller andra medlemsstater (se avsnitt 22.5.6) verkställa det beslut som tredjelandsmyndigheten fattat i Sverige. Erkännandet av resolutionsförfarandet i tredjeland innebär alltså inte att alla åtgärder som beslutas med automatik får genomföras i Sverige (eller i någon

annan medlemsstat). Det är också rimligt eftersom resolutionsförfaranden kan variera ganska mycket mellan olika tredjeländer, även om FSB:s Key Attributes borgar för att förfarandena ska innehålla vissa grundläggande beståndsdelar. Det kan inte heller uteslutas att tredjelandsmyndigheten inte tar tillräcklig hänsyn till svenska förhållanden, t.ex. den finansiella stabiliteten eller insättare som finns här, och därför beslutar om åtgärder som är olämpliga att genomföra. Det kan också vara en fördel att resolutionsmyndigheten kan besluta att vissa åtgärder får genomföras men inte alla, om alternativet i stället hade varit att inte några åtgärder alls får genomföras. Som vi återkommer till i det följande finns det också några typfall då resolutionsmyndigheten får avstå från att erkänna eller verkställa ett resolutionsförfarande beslutat i tredjeland.

Mot denna bakgrund föreslår vi att det införs en bestämmelse motsvarande den i direktivet som innebär att erkännandet av ett tredjelandsförfarande innebär att resolutionsmyndigheten, för att verkställa beslut som fattas i tredjeland, får besluta om någon av de åtgärder som räknas upp i resolutionsdirektivet.

Erkännande och verkställighet ska inte förhindra nationella insolvensförfaranden

Enligt resolutionsdirektivet har erkännandet och verkställigheten inte heller hindersverkan. Enligt artikel 94.6 förhindrar nämligen inte sådana beslut att det inleds ett normalt insolvensförfarande. Det behöver dock inte framgå av någon uttrycklig bestämmelse i svensk rätt utan följer av att beslutet inte innebär konkurshinder.

22.5.6 Skäl att inte erkänna eller verkställa ett resolutionsförfarande

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten behöver inte godkänna ett resolutionsförfarande i tredjeland eller vidta åtgärder för att verkställa ett sådant förfarande om

1. resolutionsförfarandet skulle ha negativ effekt på den finansiella stabiliteten i Sverige eller i en annan medlemsstat,
2. det är nödvändigt att vidta separata resolutionsåtgärder mot en EES-filial för att uppnå ett eller flera resolutionsändamål,

3. resolutionsförfarandet innebär att insättare och andra borgenärer som är hemmahörande i EES eller som ska betalas i EES inte skulle få samma behandling som insättare och andra borgenärer med liknande rättigheter i det land där det utländska resolutionsförfarandet beslutats,
4. erkännandet eller verkställigheten av resolutionsförfarandet skulle få avsevärda budgetkonsekvenser för Sverige, eller
5. effekterna av ett sådant erkännande eller en sådan verkställighet skulle strida mot svensk rätt.

Resolutionsdirektivet

I det föregående har vi beskrivit den process som kan leda till att ett tredjelandsförfarande kan erkännas och vilka åtgärder som resolutionsmyndigheter får vidta för att verkställa tredjelandsbeslutet. Direktivet preciserar emellertid också i artikel 95 när resolutionsmyndigheterna får avstå från att erkänna eller verkställa ett förfarande.

I artikel 95 anges att resolutionsmyndigheten får, efter samråd med andra resolutionsmyndigheter, när ett europeiskt resolutionskollegium har inrättats enligt artikel 89, vägra att erkänna eller verkställa resolutionsförfaranden i tredjeland enligt artikel 94.2 om den anser

- a) att resolutionsförfarandena i tredjeland skulle ha motsatt effekt på den finansiella stabiliteten i den medlemsstat där resolutionsmyndigheten är belägen eller att förfarandena skulle få motsatt effekt på den finansiella stabiliteten i en annan medlemsstat,
- b) att en separat resolutionsåtgärd enligt artikel 96 som avser en unionsfilial är nödvändig för att uppnå ett eller flera resolutionsmål,
- c) att borgenärer, särskilt insättare som är etablerade eller ska betalas i en medlemsstat, inte skulle få samma behandling som borgenärer och insättare i tredjeland med liknande rättigheter enligt resolutionsförfaranden i det egna tredjelandet,

- d) att erkännandet eller verkställigheten av resolutionsförfarandena i tredjelandet skulle ha avsevärda budgetkonsekvenser för medlemsstaten, eller
- e) att effekterna av ett sådant erkännande eller en sådan verkställighet skulle strida mot den nationella rätten.

Skälen för kommitténs förslag

Enligt resolutionsdirektivet får resolutionsmyndigheten vägra ett erkänna eller verkställa tredjelandsförfaranden under de förutsättningar som anges i direktivet. Kriterierna syftar på förfaranden eller åtgärder som skulle kunna ge innebära negativa effekter för Sverige eller någon annan medlemsstat eller för borgenärer där. Det räcker med att ett av kriterierna föreligger. Det är enligt vår bedömning rimligt att resolutionsmyndigheten kan välja att vägra erkännande eller verkställighet i alla de angivna fallen.

Enligt direktivet får myndigheten vägra att erkänna eller verkställa ett tredjelandsförfarande om något av de angivna kriterierna föreligger men den är inte skyldig inte göra det. Det ger resolutionsmyndigheten utrymme att godkänna ett tredjelandsförfarande även om något av de angivna kriterierna är uppfyllda, men tredjelandsförfarandet erbjuder den bästa globala lösningen jämfört med alternativen.

I överensstämmelse med direktivet föreslår vi därför att resolutionsmyndigheten får vägra att erkänna och verkställa ett tredjelandsförfarande om de omständigheter som anges i direktivet föreligger. Att resolutionsmyndigheten ska samråda med andra resolutionsmyndigheter i ett relevant europeiskt resolutionskollegium, följer av den generella bestämmelsen om samarbete, se kapitel 32.

22.5.7 Åtgärder mot ett svenskt moderföretag

Kommitténs förslag: Resolutionsmyndigheten får besluta att ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet som är moderföretag till ett tredjelandsinstitut ska försättas i resolution, om

1. en myndighet i detta tredjeland har beslutat att tredjelandsinstitutet uppfyller förutsättningarna för resolution, och
2. det är nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse.

Resolutionsdirektivet

I det föregående har vi beskrivit vilka åtgärder den svenska resolutionsmyndigheten får vidta för att verkställa ett erkänt tredjelandsförfarande. I vissa situationer kan det emellertid finnas skäl att vidta åtgärder mot i Sverige hemmahörande företag som inte direkt träffas av resolutionsbeslutet i tredjeland.

Enligt artikel 94.5 får resolutionsmyndigheterna, om det är nödvändigt med hänsyn till allmänintresset, vidta resolutionsåtgärder avseende ett moderföretag när den berörda myndigheten i tredjelandet avgör att ett institut som är registrerat i det tredjelandet uppfyller villkoren för resolution enligt rätten i det tredjelandet. För att möjliggöra detta ska medlemsstaterna säkerställa att resolutionsmyndigheterna har befogenhet att utöva resolutionsbefogenheter avseende det moderföretaget, och artikel 68 ska tillämpas.

Skälen för kommitténs förslag

I avsnitt 7.4 behandlar vi artikel 33 och beskriver vi under vilka förutsättningar som resolutionsmyndigheten får vidta åtgärder mot finansiella institut och vissa holdingföretag hemmahörande inom EES. Bestämmelsen i artikel 94.5 behandlar en liknande situation men här finns institutet i tredje land.

För ett institut som uppfyller förutsättningarna för resolution och vars moderföretag finns i Sverige, får resolutionsmyndigheten då besluta att moderföretaget ska försättas i resolution och vidta de resolutionsåtgärder som är motiverade. Även om direktivbestämmelsen talar om "moderföretaget" såsom vilket moderföretag som helst, torde dock avsikten ha varit att träffa just de kategorier holdingföretag som kan bli föremål för resolution (finansiella holdingföretag, blandade finansiella holdingföretag och holdingföretag med blandad verksamhet).

För att kunna bidra till att resolutionsförfaranden med anknytning till tredjeland kan genomföras på bästa sätt, föreslår vi att en motsvarande bestämmelse införs i svensk rätt.

Det bör noteras att ingenting hindrar att resolutionsmyndigheten inleder resolution mot institut eller andra företag när de övriga förutsättningar som beskrivs i kapitel 7 är uppfyllda.

22.5.8 Åtgärder mot en EES-filial etablerad i Sverige

Kommitténs förslag: Om en EES-filial inte omfattas av ett resolutionsförfarande i tredjeland eller om resolutionsmyndigheten inte har erkänt resolutionsförfarandet, får myndigheten besluta att hantera filialen genom resolution, om det är nödvändigt med hänsyn till det allmännas intresse och någon av följande förutsättningar är uppfyllda:

1. Filialen uppfyller inte längre eller kommer sannolikt inte längre att uppfylla villkoren för filialtillståndet och det inte finns alternativa åtgärder som inom rimlig tid skulle förhindra det eller att den fallerar.
2. Resolutionsmyndigheten bedömer att tredjelandsinstitutet inte kan eller vill eller sannolikt inte kommer att kunna fullgöra sina förpliktelser mot sina borgenärer inom EES, eller förpliktelser som filialen ingått eller bokfört här när de förfaller till betalning och resolutionsmyndigheten är försäkrad om att det inte har inletts eller kommer att inledas något resolutionsförfarande eller något annat insolvensförfarande mot institutet inom rimlig tid.
3. En myndighet i tredjeland har inletts ett resolutionsförfarande mot tredjelandsinstitutet eller har underrättat resolutionsmyndigheten att det avser att inleda ett sådant förfarande.

Resolutionsdirektivet

Resolutionsmyndigheten innehåller också en möjlighet att vidta resolutionsåtgärder mot filialer till tredjelandsinstitut. Av artikel 96.1 framgår nämligen att medlemsstaterna ska säkerställa att resolutionsmyndigheter har de nödvändiga befogenheterna för att

agera i fråga om en EES-filial (benämnt *unionsfilial* i direktivet) som inte omfattas av några resolutionsförfaranden i tredjeland eller som omfattas av förfaranden i ett tredjeland och någon av de omständigheter som avses i artikel 95 föreligger. I andra stycket framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att artikel 68 tillämpas på utövandet av sådana befogenheter.

Enligt artikel 96.2 ska medlemsstater säkerställa att de befogenheter som krävs i artikel 96.1 får utövas av resolutionsmyndigheter om resolutionsmyndigheten anser att åtgärder är nödvändiga med hänsyn till allmänintresset och att ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

- a) EES-filialen uppfyller inte längre, eller kommer sannolikt inte att uppfylla, de nationella lagstadgade villkoren för dess auktorisation och verksamhet i den medlemsstaten och det inte finns några utsikter för att någon åtgärd av privata köpare, tillsyn eller relevant tredjeland skulle återställa filialens efterlevnad eller förhindra fallissemang inom rimlig tid.
- b) Institutet i tredjeland enligt resolutionsmyndighetens mening kan inte eller vill inte eller kommer sannolikt inte att kunna fullgöra sina förpliktelser gentemot borgenärer i unionen eller förpliktelser som filialen ingått eller bokfört när de förfaller till betalning, och resolutionsmyndigheten är försäkrad om att inga resolutionsförfaranden eller insolvensförfarande i tredjeland har eller kommer att inledas avseende detta institut i tredjeland inom rimlig tid.
- c) Den berörda myndigheten i tredjeland har inlett resolutionsförfaranden i ett tredjeland som avser institutet i tredjeland, eller har underrättat resolutionsmyndigheten om att den avser att inleda ett sådant förfarande.

I artikel 96.3 framgår att om en resolutionsmyndighet vidtar en separat åtgärd som avser en EES-filial ska den beakta resolutionsmålen och vidta åtgärden i enlighet med följande principer och krav, i den mån de är relevanta:

- a) Principerna i artikel 34.
- b) Kraven gällande tillämpningen av resolutionsverktygen i avdelning IV kapitel III.

Skälen för kommitténs förslag

Artikel 96 anger medlemsstaterna ska ha möjlighet att inleda ett förfarande mot en inhemsk filial om förutsättningarna i direktivet är uppfyllda. Syftet med den bestämmelsen är att säkerställa att det är möjligt att vidta åtgärder mot en filial när de åtgärder som beslutas av eller kan förväntas bli beslutade är otillräckliga. En bestämmelse motsvarande den i direktivet bör enligt kommitténs bedömning införas i svensk rätt.

Direktivet talar inte om resolutionsåtgärder utan om åtgärder. Det torde bero på att filialen själv inte kan bli föremål för resolution. Det framgår dock inte av direktivet vilken typ av åtgärder som resolutionsmyndigheten ska kunna vidta. Eftersom åtgärderna ska vara nödvändiga i det allmännas intresse och de åtgärder som vidtas ska ta hänsyn till resolutionsändamålen är det knappast konkurs eller liknande som man tänker sig.

Enligt vår bedömning är det rimligt att resolutionsmyndigheten ges samma befogenhet att vidta resolutionsåtgärder mot en filial som mot ett företag som försätts i resolution. Genom att det anges att filialen får hanteras genom resolution blir bl.a. alla resolutionsåtgärder tillgängliga för resolutionsmyndigheten. Dessa åtgärder får sedan användas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till filialstrukturen. På detta sätt blir resolutionsändamålen och viktiga principer tillämpliga även på åtgärder som vidtas mot en filial.

22.5.9 Åtgärder avseende egendom m.m. i ett land utanför EES

Kommitténs förslag: Om tillgångar som finns i tredjeland eller aktier eller andra äganderättsinstrument, rättigheter eller skyldigheter som lyder under rätten i tredjeland överförs till en mottagare, får resolutionsmyndigheten begära att mottagaren vidtar åtgärder för att se till att överföringen eller någon annan resolutionsåtgärd som har beslutats får verkan. Resolutionsmyndigheten får förelägga den som inte vidtar åtgärder att göra det.

Om resolutionsmyndigheten har beslutat att vidta en resolutionsåtgärd som avser tillgångar som finns i tredjeland eller aktier eller andra äganderättsinstrument, rättigheter eller för-

pliktelser som omfattas av lagen i tredjeland ska resolutionsmyndigheten.

1. om det behövs förvalta aktierna, de andra äganderättsinstrumenten, tillgångarna eller rättigheterna eller uppfyller skyldigheterna för mottagarens räkning, till dess beslutet får verkan, eller

2. besluta att en överföring, nedskrivning, konvertering eller annan åtgärd inte ska gälla, om det när beslutet har fattats visar sig vara högst osannolikt att åtgärden kommer att få avsedd verkan.

Om en åtgärd förklaras ogiltigt ska situationen återställas till den som förelåg före beslutet. Mottagaren är skyldig att lämna tillbaka de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som beslutet avser. Den ersättning som har betalats för det överförda ska betalas tillbaka.

Resolutionsdirektivet

De bestämmelser om erkännande och verkställighet som har behandlats i det föregående har avsett resolutionsförfaranden beslutade i tredjeland. Det är inte möjligt att i svensk rätt eller inom EU reglera tredjelands erkännande av och verkställighet av resolutionsförfarande beslutade i Sverige eller i någon annan medlemsstat. Däremot är det möjligt att reglera hur resolutionsmyndigheter m.fl. inom EU ska agera i förhållande till tredjeland när här beslutad resolution berör exempelvis egendom i tredjeland. Sådana bestämmelser finns i artikel 67 i resolutionsdirektivet.

Enligt artikel 67.1 ska medlemsstaterna föreskriva att i fall där resolutionsåtgärder omfattar åtgärder som vidtas avseende tillgångar som är belägna i tredjeland eller aktier, andra äganderättsinstrument, rättigheter eller skyldigheter styrs av rätten i tredjeland, får resolutionsmyndigheterna kräva att

- a) förvaltaren, konkursförvaltaren eller en annan person som utövar kontroll över företaget under resolution samt den mottagande enheten vidtar alla nödvändiga åtgärder för att se till att överföringen, nedskrivningen, konverteringen eller åtgärden får verkan,
- b) förvaltaren, konkursförvaltaren eller en annan person som utövar kontroll över institutet under resolution förvaltar aktierna, de

andra äganderättsinstrumenten, tillgångarna eller rättigheterna eller uppfyller skyldigheterna för den mottagande enhetens räkning till dess att överföringen, nedskrivningen, konverteringen eller åtgärden fått verkan,

- c) rimliga, regelrätta kostnader som den mottagande enheten ådrar sig för att utföra någon av de åtgärder som krävs enligt 67.1 a och b betalas på något av de sätt som avses i artikel 37.7.

Enligt artikel 67.2 ska resolutionsmyndigheten om den bedömer att det, trots alla de nödvändiga åtgärder som vidtas av förvaltaren, konkursförvaltaren eller en annan person i enlighet med punkt 1a, är högst osannolikt att överföringen, konverteringen eller åtgärden kommer att få verkan avseende vissa tillgångar som är belägna i tredjeland eller vissa aktier, andra äganderättsinstrument, rättigheter eller skulder som styrs av tredjelandets rätt, ska resolutionsmyndigheten inte gå vidare med överföringen, nedskrivningen, konverteringen eller åtgärden. Om den redan har beställt överföringen, nedskrivningen, konverteringen eller åtgärden ska den beställningen vara ogiltig avseende de tillgångar, de aktier, de äganderättsinstrument, de rättigheter eller de skulder som berörs.

Skälen för kommitténs förslag

Det ligger i sakens natur att resolutionsmyndigheten ska göra det som står i dess makt för att de åtgärder den har beslutat om ska få avsedd effekt. Enligt kommitténs bedömning behövs det inte någon uttrycklig lagbestämmelse för att uttrycka detta.

Resolutionsmyndigheten kommer att ha kontroll över företaget under resolution. Om resolutionsmyndigheten tillsätter en särskild förvaltare eller ger någon annan person i uppdrag att utföra vissa uppgifter, kan den i uppdragsbeskrivningen precisera vilka skyldigheter denne har, t.ex. beträffande egendom i tredjeland. En konkursförvaltare kommer aldrig att ha kontroll över ett företag under resolution. Enligt kommitténs bedömning behövs det därför inte heller för dessa personalkategorier någon uttrycklig bestämmelse om deras skyldigheter beträffande egendom i tredjeland.

Enligt artikel 67.1 b ska förvaltaren, konkursförvaltaren eller en annan person som utövar kontroll över företaget under resolution förvalta tillgångar och skulder för det mottagande företags räkning till dess att överföringen, nedskrivningen, konverteringen

eller åtgärden fått verkan. Utgångspunkten är enligt vår mening att resolutionsmyndigheten, som kommer att ha kontroll över företaget under resolution, förvaltar egendomen om den inte ger någon i uppdrag att göra det. Eftersom det här handlar om en konkret uppgift för resolutionsmyndigheten – att förvalta egendomen – bör den dock nämnas uttryckligen i lag. Resolutionsmyndigheten har rätt till skäligen ersättning för kostnader för arbete och utlägg som har uppkommit i samband med användningen för att se till att dess beslut får verkan eller för att förvalta egendom m.m. (se avsnitt 8.10).

Enligt artikel 67.1 a får resolutionsmyndigheten också kräva att mottagaren ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att för att den av resolutionsmyndigheten beslutade åtgärder ska få verkan. Resolutionsmyndigheten har inte kontroll över mottagaren. Mottagarens skyldigheter när det gäller överförd egendom skulle dock kunna regleras i avtalet mellan resolutionsmyndigheten och mottagaren. För att underlätta sådana avtal och för att klarlägga vad som gäller om det inte finns något sådant avtal, föreslår kommittén en bestämmelse som anger att om en resolutionsåtgärd innebär att hela eller delar av verksamheten överförs till en mottagare och verksamhet finns i tredjeland, får resolutionsmyndigheten begära att mottagaren vidtar åtgärder för att se till att överföring får effekt. Resolutionsmyndigheten bör också kunna förelägga den som inte följer dess begäran att göra det. Vi föreslår vidare att mottagaren ska ha samma rätt till ersättning som resolutionsmyndigheten för de åtgärder som han eller hon vidtar.

Att resolutionsmyndigheten, såsom föreskrivs i artikel 67.2, inte ska gå vidare med en åtgärd som högst osannolikt kommer att få verkan i tredjeland behöver inte anges uttryckligen i lag. Om åtgärderna inte kan genomföras saknar de betydelse för hur resolutionsändamålen kan uppnås. När skuldnedskrivningsverktyget används finns det också en möjlighet att göra undantag för skulder som inte kan skriva ned inom rimlig tid.

Om resolutionsmyndigheten har beslutat om en åtgärd som visar sig ogenomförbar bör den dock kunna ompröva sitt tidigare beslut och fatta ett nytt beslut om lämpliga åtgärder. Villkor om vad som ska gälla om en överföring etc. inte kan verkställas, skulle kunna tas in i en överenskommelse med en förvärvare. Inom ramen för försäljningsverktyget, broinstitutets verktyget och avskiljande-verktyget finns det också möjligheter att besluta om återföring. Återgången kan emellertid vara till nackdel för mottagaren.

Dessutom kan åtgärden avse nedskrivning eller konvertering. Kommittén föreslår därför att det tas in en uttrycklig bestämmelse om att resolutionsmyndigheten får besluta att en resolutionsåtgärd ska vara ogiltig om det när beslutet har fattats visar sig vara högst osannolikt att åtgärden får avsedd verkan.

När resolutionsmyndigheten förklarar ett tidigare beslut ogiltigt bör situationen återställas till den som förelåg före beslutet. Även detta bör framgå av lag. Detta bör kombineras med en bestämmelse om att mottagaren är skyldig att lämna tillbaka de tillgångar, rättigheter och förpliktelser som beslutet avser. Den ersättning som har betalats för det överförda ska betalas tillbaka.